ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

La Directrice : *Arpik MISSAKIAN*
Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise - Paris 9e
C.C.P. Paris 1678-63 R.C. Seine 376.286
Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600
Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ՇԱԲԱԹ
2
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
•
SAMEDI
2 FÉVRIER
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7797 33ème ANNEE

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3608

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ ԱՋԳԱՅԻՆ ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Իսկական ազգային յուղարկաւորութիւն մը կատարուեցաւ հինգշաբթի կէսօրէ ետք, Փարիզի Ս. Յովհաննէս-Մկրտիչ եկեղեցիին մէջ:

«Յառաջ»ի խմբագրապետին դագաղը ծածկուած էր եռագոյնով եւ ծաղկեպսակներով: Աւելի քան 2 հազար հոգի, ժո-ղովուրդը լեցուցած էր եկեղեցին, ներսը եւ դուրսը, ժամանակէն առաջ:

Ներկայացուցիչներ եկած էին պատա-նէրէն եւ արտասահմանէն:

Դասին մէջ կեցած էին Հայ Կաթողի-կէ համայնքին առաջնորդ Գերապայծառ Ամատունի, ժողովրդապետ Հայր Գաֆ-թանճեան, Հայ Կաթողիկէ հոգաբարձու-թիւնը, Մուրատեան վարժարանը գլխա-ւորութեամբ տեսուչ Հ. Սերովբէ Ագըլ-եանի, աշակերտները համազգեստով, Փարիզի եկեղեցւոյ վարչութիւնը եւ հո-գաբարձութիւնը գլխաւորութեամբ Ս. Քարեանի եւ Վ. Թոսունեանի, բոլոր հայ կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչ-ները ԱՆԱՏԻՐ, Ֆրանսական մամուլի ներ-կայացուցիչը, օտար մամուլի ընկերակցութեան ներկայացուցիչը, օտար մամուլի ընկերակցութեան ներկայացու-ցիչը, Մառքի Փօլ ոը Վէռ, Հայր Մեր-սիէ, ընկերվարական կուսակցութեան ներկայացուցիչները, Միլլանոյէն Տոքթ. Երուանդ Արզումանեան եւ Հայ Տան փոխ նախագահ Պ. Գէորգ Հանկելտեան, բազ-մաթիւ ընկերներ եւ անձնաւորութիւն-ներ Ֆրանսայի բոլոր գաւառներէն՝ Մար-սէյլ, Լիոն, Վալանս, Տեսին, Կրընոպլը, Պոռտօ, Քանէն եւ Լոնտոնէն, գլխաւո-րութեամբ ընկերներ Յ. Պալիկեանի եւ Ս. Սիսլեանի:

Բողոքական հասարակութեան հովիւ Վեր. Սիսլեան հետագրով կը հաղորդէր իր ներկայութեան անկարելիութիւնը:

Եկեղեցին ամբողջովին լուսազարդուած էր եւ բեմը ծածկուած էր ղրկուած բազ-մաթիւ ծաղկեպսակներով:

Արարողութեանց կը նախագահէր Կա-թող. Պատուիրակ եւ Առաջնորդ Տ. Սե-րովբէ եպս. Մանուկեան, շրջապատուած քահանայից ամբողջական դասէն: Իսկ դպրաց դասը վերնատունէն կը կատարէր երգեցողութիւնները: Հայկանուշ Թորոս-եան երգեց յուղիչ «Տէր Ողորմեա»ն:

Արարողութեանց աւարտումէն ետքը Տ. Սերովբէ եպս. խօսեցաւ դամբանական մը ուր չէշտեց թէ ամէն անգամ որ մատ-ուռնական մը, կամ գրական մշակ մը կը մեռնի, «Յառաջ»ի մէջ Շաւարշ Միսաք-եան կը գրէր թէ ահա մէկն ալ մեռաւ եւ անոնց տեղերը լեցնող չկայ: Այսօր հա-ւաքուած իր գագաղին չուրջ, կը մտա-ծենք թէ ինքն ալ կ'երթայ եւ մեծ պա-րապ մը կը ձգէ իր ետին, մանաւանդ բա-ր ազգային ասպարէզին մէջ: Դիւրին չէր երեսուն տարի չարունակ թերթ խմբ-բագրել աննկուն կամքով եւ ազգային ո-գի ներչնչել, մանաւանդ այն սերունդին որ տառապանքը ցմրուր պարպեց: «Յա-ռաջ» եղաւ հայ ժողովուրդի հոգիին պահապանը: Շ. Միսաքեան կը գուրգու-բար որեւէ արժէքի վրայ, կը խանդա-վառուէր երբ գաղութները համերաշխու-թեան նշանները ցոյց կուտային: Ինք կա-տարեց իր պարտականութիւնը, եւ եթէ ամէն անհատ լիովին կարենայ կատարել իր պարտականութիւնը, մօտեցած կ'ըլ-լայ Աստուծոյ կատարելութեան: Չան-գուցեալ խմբագրապետը իր հոգիին մէջ ամէն բանէ աւելի Հայուն հոգին է որ կ"արտայայտէ: Գուրգուրացէք նոր սե-րունդին վրայ, ազգային միութեան ձեռք երկարեցէք անոնց, որովհետեւ անոնք պիտի կերտեն մեր ապագան: Այս եղաւ իր վիտակցութիւնը եւ գոհունակութիւնը եւ այդ վիտակցութեամբ ալ կը մտնէ յաւիտենականութեան մէջ: Թող իր հո-գին երկնքի մէջ հանգիստ ընէ, տեսնելով իր երազը իրականացած:

Պ. Յակոբ Տէր Յակոբեանի եւ ընկ. Հրաչ-Սամուէլի դամբանականներէն ետք, որոնք առանձին պիտի հրատարակ-ուին, Շաւարշ Միսաքեանի դագաղը ըն-կերներու կողմէ ձեռամբարձ տարուեցաւ մեռելակառք:

Բազմաթիւ կառքեր ծաղկեպսակներով կը հետեւէին մեռելակառքին, որ իր ճամ-բուն վրայ դէպի Փէռ Լաշէզ կանգ ա-ռաւ «Յառաջ»ի խմբագրատան առջեւ, ուրկէ պաշտօնէութեան ծաղկեպսակը դրուեցաւ կառքին վրայ:

Բարակ անձրեւ մը կը մաղուէր երկին-քէն, տխուր՝ ինչպէս բոլոր յուղարկա-տորները, երբ կառքերը հասան Փէռ Լա-շէզ, ուր դարձեալ մեծ բազմութիւն մը կը սպասէր: Գերեզմանին առջեւ, կրօնական արարողութենէն ետք, խօսեցաւ ընկ. Յո-վիկ Եղիազարեան, յանուն Հ. Յ. Դ. կեդր. Կոմիտէի, բոլոր կոմիտէներուն եւ սգակիր Հայերուն, զոր նոյնպէս պա-տի հրատարակենք առանձին:

Ապա ամբողջ ժողովուրդը երգեց «Մշակ բանուոր»ը եւ յուղումնահար յուղարկա-տորները արցունքոտ աչքերով, գլխիկոր մեկնեցան, ձգելով Շաւարշ Միսաքեանը իր յաւիտենական հանգիստին մէջ:

×

Յարգելի իրիկուն Ֆրանսական հե-ռատեսիլը մահուան լուրը գուժելով ետք նաեւ կենսագրական տեղեկութիւն-ներ: Հինգշաբթի ցերեկ ձայնասփիւռով հաղորդուեցաւ նոյն տեղեկութիւնը:

×

Հարիւրաւոր հեռագիրներ ամէն կող-մէ միշտ կը տեղան, զորս պիտի հրատա-րակենք յաջորդաբար:

ՑԱՒԱԿՑԱԿԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԱԼԷՊ.— Խորապէս կը սգանք Հայ Դատի անընկճելի պահակին դառնադէպ կորուստը:

ՍՈՒՐԻՈՅ ԿԵԴՐ. ԿՈՄԻՏԷ

•

ԹԵՀՐԱՆ.— Խորապէս կը զգանք վեթե-րան գործիչին համբաւաւոր խմբագրա-պետ Շ. Միսաքեանի մահը: Մեր ցաւակ-ցութիւնները ընտանիքին եւ ընկերնե-րուն:

Հ. Յ. Դ. ԿԵԴՐ. ԿՈՄԻՏԷ եւ «ԱԼԻՔ»

•

ԱԹԷՆՔ.— Խորապէս կ'ողբանք անզար-մանելի կորուստը մեր չատ սիրելի Շա-ւարշին, մեծ հայրենասէր, անբաղդատե-լի լրագրող, յառաջապահ ազգային գան-կութեանց:

«ԱԶԱՏ ՕՐ», Հ. Յ. Դ. ԿԵԴՐ. ԿՈՄԻՏԷ ԵՒ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ

•

ՀԱԼԷՊ.— Կ'ողբանք մեր մամուլի ան-վեհեր առաջնորդին կորուստը:

«ԱՐԵՒԵԼՔ» ՕՐԱԹԵՐԹ

•

ՊՈՒԷՆՈՍ ԱՅՐԷՍ.— Անկեղծօրէն եւ խորապէս կ'ողբանք սիրելի Շաւարշին կորուստը: Կը խոնարհինք վեթերան ըն-կերոջ յիշատակին առջեւ:

— «ԱՐՄԵՆԻԱ»

•

ՆԻՒ ԵՈՐՔ.— Անակնկալ մահը ձեր սի-րելի ամուսնին, որ մեր ալ սիրելին էր, մեզ ծայր աստիճան յուզեց: Հաճեցէք ըն-դունիլ մեր ամենաջերմ համակրանքին արտայայտութիւնը:

ԵԴՈՒԱՐԴ ՍԱՀԱԿԵԱՆ
(Հայ Դատի Կոմիտէ)

•

ԱԹԷՆՔ.— Անկեղծ ցաւակցութիւններ հայ մշակոյթի անխոնջ պահակ՝ Շաւարշ Միսաքեանի կորուստին առթիւ:

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ

•

ՊՈՍԹՈՆ.— Կը սգանք մեծ գաղափա-րապաշտին անժամանակ մահը: Իր կո-րուստը մեր ալ կորուստն է:

ՀԱՅ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐ. ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

•

ՖՐԵԶՆՕ.— Կը սգանք մեր սիրելի ըն-կեր, յայտնի օրագրող եւ մեր Դատի արթուն պահակ Շաւարշ Միսաքեանի կո-րուստը: Մեր խորին ցաւակցութիւնները Տիրուհիին, Արփիկին եւ բոլոր ընկեր-ներուն:

«ԱՍՊԱՐԷԶ» ԵՒ «ԱՍՊԱՐԷԶ»Ի ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

•

ՊԱՂՏԱՏ.— Կ'ողբանք կորուստը մեր անփոխարինելի ընկերոջ եւ խմբագրին՝ Շաւարշ Միսաքեանի:

ՏԻԶԵԱՆ – ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ – ՓԱՓԱԶԵԱՆ

•

ԹԵՀՐԱՆ.— Խորապէս կը զգանք մահը մեր միշտ սիրելի Շ. Միսաքեանին:

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ

•

ԳԱՀԻՐԷ.— Ձեր մխիթարութիւնը պի-տի զգնէք Շաւարշի գործին մէջ որ ան-մահ ըլլալով զինքը պիտի անմահացնէ:

ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆ ԸՆՏԱՆԻՔ

•

ՆԻՒ ԵՈՐՔ.— Խորապէս կը զգանք ձեր վիշտը: Ձեր մեծ կորուստը մերն ալ է: Մեր խոր համակրանքով:

ՀԱՄԱՍՏԵՂ եւ ՍՐԲՈՒՀԻ

Je voue adresse mes plus sincères condoléances à l'occasion du deuil qui vous a frappé.

GÉRARD JACQUET
Secrétaire d'Etat à la Présidence du Conseil chargé de l'Information.

•

ASSEMBLEE NATIONALE

Famille Missakian, rédaction, collaborateurs et personnel du journal « Haratch ».

Toute ma sympathie émue, à la suite du grand deuil qui vient de vous frapper et dont j'imagine aisément la cruauté.

EDOUARD DEPREUX
Député — Ancien Ministre

•

Chère Madame, Chère Mademoiselle,

Veuillez me croire douloureusement surpris par la triste nouvelle. Rien, dans vos derniers propos ne me la faisait redouter. Je vous devine bien malheureuses et j'en ressens une émotion profonde.

Veuillez agréer mes sincères condoléances et me permettre de vous exhorter à un courage que votre cher disparu vous demanderait aussi.

Songez à votre admirable mission, à la douceur dont vous l'avez entouré, à sa supplication de ne pas vous laisser abattre.

Veuillez aussi agréer Chère Madame, Chère Mademoiselle, mes respectueux et affectueux messages et vœux de sérénité prouvée.

Professeur HENRI MONDOR
(de l'Académie Française, Membre de l'Académie de Médecine, Membre de l'Académie de Chirurgie)

— Pardon de ne pas être libre le 31, mais ma pensée vous accompagnera.

•

ՄԻԼԱՆՕ.— Իտալիոյ Մշակութային Միութիւնը խորապէս զգածուած համ-բաւաւոր եւ հայրենասէր գրագէտին կո-րուստէն, կը ներկայացնէ իր ամենախոր ցաւակցութիւնները:

ԵՐՈՒՍԱղԷՄԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ՓԵՏՐ. 4ԻՆ

Երուսաղէմէն հասած նամակէ մը կը տեղեկանանք թէ Երուսաղէմի Ս. Աթո-ռին Պատրիարքական ընտրութիւնները, որոնք յետաձգուած էին եղիչէ Արք. Տէր-ոէրեանի դիմումներուն հետեւանքով, տե-ղի պիտի ունենան երկուշաբթի, 4 Փե-տրուարին:

Երուսաղէմի Աթոռին Տեղապահ՝ Տ. Տիրան Արք. Ներսոյեան անհրաժեշտ ձե-ւակերպութիւնները լրացուցած է որպէս-զի ընտրութիւնները կատարուին կատար-եալ կանոնաւորութեամբ եւ Միաբանու-թեան փափաքին համաձայն:

Մ. ՆԱՀԱՊԵՏՆԵՐԸ արդիական գէնքեր պիտի ծախեն Անգլիոյ, քան Անգլիոյ ար-ւաքին նախարարին եւ ամերիկեան գի-ւորական մարմիններու միջեւ գոյացած համաձայնութեան:

ՇԱՀԱՐԻՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

●

Երեւոյթները չարունակուում է : Զկայ այլեւս մեր սիրելի Շաւարշը : Հինգշաբ – թի օր յուրա հողին յանձնեցինք իր մարմինը, որ աւելի քան յիսուն տարի, աղնուագոյն անձնազոհութեամբ իր հոգու եւ մտքի անսպառ ջերմութեամբ՝ խօս – քով, գրչով եւ գործով, անդուլ սեր – մնացանը եղաւ մեր գաղափարների եւ անկոտրում պահակը մեր աւանդների , մեր լեզուի եւ ազգային դիտակցութեան :

Իր կեանքը իմաստաւորեց հայ ժողո – վրդի ազատագրական պայքարով եւ իր բովանդակ կեանքը եղաւ՝ պայքար բոլոր ներքին թէ արտաքին թշնամիների դէմ, որոնք խօսքով թէ գործով փորձեցին կասեցնել մեր ազգային վերածնութեան վերելքը :

Իր բեղուն գրչի ամբողջ համայքը ի սպաս դրաւ ցրելու յուսալքութիւնը մեր գաղութածների միջից եւ պատնէշ կանգ – նելու ամէն տեսակի հակազգային տար – րերին , որոնք փորձեցին օգտագործել այդ յուսալքութիւնը, չեզելու համար հայ ժողովուրդը իր ազատագրական պայքարի վճռակ ճանապարհից, պառակտելու եւ անդամալուծելու նրա ազգային միացեալ կամքը :

Բացառիկ համոզումներից էր հայ լեզուի ու ոճի եւ ուխտաւորի պաշտամունքով սիրում էր մեր լեզուն, գրականութիւնն ու պատմութիւնը եւ անդուլ ու անխնայ պայքարում էր մեր լեզուի անաղարտու – թեան համար : Յամառօրէն ձգտում էր ներարկել այդ աւիշը նոր սերունդին, հասցնելու համար նոր դէմքեր, որոնք կարողանան արժանապէս գրաւել նախորդ սերունդների տեղը :

Ինքը յամառ աշխատող, նոյնքան յա – մառութեամբ քարոզում եւ թելադրում էր բոլորին, քայլել ժամանակի հետ, հետեւիլ օրուան յառաջդիմութեան եւ չարժումին , այլապէս կուլ կ'երթանք , կը ճղմուենք, կը արորուենք «մեր երեսուն տարի առաջ դիտցածով » :

Իր հրապարակախօսութեան հիմնաքա – րը էր՝ առանց հայրենիքի, անհնար է դիմանալ այս վերիվայրումներին եւ փոթորիկին : Անհրաժեշտ է նոր աւիշ , նոր թափ, ներմարդկային ճիգ , յարատեւե – լու համար : Միշտ մէկ քայլ յառաջ , առանց խղելու կապը մեր անցեալի փառքերի, մեր ոսկեղնիկ լեզուի եւ գարաւոր մշակոյթի հետ :

Գեղեցիկ բառերը չեն, որ պիտի պան – ծացնեն իր մեծութիւնն ու արժէքը, այլ՝ արդիւնքը :

Սիրելի Շաւարշի ճախիւնները կարող են հանդիսիլ խաղաղութեամբ, քանի որ նա իր յարատեւ եւ յարաճին աշխատանքով, երկրում թէ արտասահմանում, հասցրել է սերունդներ որոնք տարտղնուած աշ – խարհի բոլոր անկիւնները, գարձել են

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ

ԴԷՄ ԴԻՄԱՑ

●

Ամէն անգամ, որ Միջին Արեւելքի կացութիւնը բարդացած է, Թուրքիա, ինքզինքը ուղղակի վտանգի տակ զգալով , հրապարակ իջած ու հեւ ի հեւ դիմումներ կատարած է իր Արեւմտեան հզօր դաշնակիցներուն՝ Անգլիոյ եւ Ամերիկայի մօտ.

Ձիշդ տասը տարիներ առաջ, 1946ի ամառը, Ֆ. Միւնթիւնը հողային պահանջներ կը ներկայացնէր Թուրքիոյ, ծանրանալով մասնաւորաբար նեղուցներու դաշնագրին վերաքննութեան վրայ: Կը պնդէր մանաւանդ, Տարտանէլի հասարակաց պաշտպանութեան ծրագրին չուրջ : Այլ խօսքով, Ռուսիա կը պահանջէր զինուորական խարիսխներ հաստատել նեղուց – ներուն, այսինքն Թրքական հողերու վրայ :

Թուրքիոյ բացարձակ մերժումով , ըստեղծուած էր ծանր կացութիւն մը եւ կը վախցուէր Ֆ. Միւնթեան զինեալ միջամտութենէ մը :

Ահա ձիշդ այս պահուն, 1947 Մարտին, նախագահ Թրումըն հրապարակ կ'իջնէր մասնաւոր ծրագիրով մը, որ կոչուեցաւ « Թրումընի վարդապետութիւն » : Այս վարդապետութեան հիմնական նպատա – կը, ինչպէս գիտենք արդէն, կը կայա – նար Թուրք կանգնել ռուս գաղափարա – կան եւ հողային ծաւալումներու դէմ :

Զինուորական կորովի միջոցներու հետ, Ամերիկա այդ վարդապետութեան սկզբունքներու համաձայն, կը ձեռնար – կէր տնտեսական վիթխարի օգնութեան , եւ ամէն տարի, միլիոնաւոր տոլարներ , անհաչիւ կը հոսէին դէպի Թուրքիա : Իսկ ամերիկեան ճրդ նաւատորմիղը յաճախակի «այցելութիւններ» կը կատարէր դէպի նեղուցները եւ Թրքական նաւահանգիստները : Թրքական բանակը կը զօրանար ամերիկեան դէնքերով :

Մէկ խօսքով, Ամերիկա կ'երաշխաւո – րէր Թուրքիոյ սահմանները, արտաքին արեւէ յարձակումի մը դէմ :

Միացեալ Նահանգներու այս կորովի դիրքին պատճառաւ Ռուսիա տեղի կու –

իր փայփայած գաղափարների ղրօշակիր – ները :

Անցորդ, եթէ մի օր անցնես Փէռ Լա – շէզի մոտալ պարիսպների մօտով, յիշիր , որ այնտեղ ներսը մէկ դամբարան կայ , որի մէջ ամփոփուած են Շաւարշ Միսաքեանի աճիւնները, մէկը հայութեան լա – ւագոյն զաւակներից, որի սիրտը իր ամբողջ կեանքում բաբախեց հայ ժողովրդի համար, ներս մտիր, մէկ վայրկեան վերցրու գլխարկդ, խոնարհուիր մեծ հայրենասէրի չիրիմի առջեւ, որի կեանքը եղաւ յարատեւ նահատակութիւն, հայ ժողովրդի յարատեւութեան համար :

Յարգանք իր յիշատակին :

Ց. ԱԶԻԶԵԱՆ

տայ, եւ այլեւս չի պնդեր իր պահանջներուն վրայ :

Տասը տարի վերջ սակայն, Միջին Արեւելեան կարգ մը երկիրներու անկախութեան տիրացումով, եւ արաբ ազգայնական չարժման ծաւալումով, արեւմտեան ազդեցութիւնը զգալապէս կը տկարանայ :

Արաբ երկիրները, գլխաւորութեամբ Եգիպտոսի, բացի Իրաքէն, կ'ընդդիմանան չէզոք քաղաքականութիւն մը :

Ֆ. Միւնթիւնը անտարբեր չի մնար այս նոր իրացութեան առջեւ, եւ օգտուելով դաշնակիցներու կրած դժուարութիւններէն , կը ձեռնարկէ քաղաքական եւ տնտեսական խոր թափանցումներու :

Նախկին ղոյավիճակը կը խանգարուի եւ ուժերու հաւասարակշռութիւնը կը խախտի այն օրէն մանաւանդ, երբ անգլ – եւֆրանսական ուժերը կը պարպեն Սուէզի ջրանցքը :

Իսկ դէպի Սուրիա ուղղուած ռուսական մեծաքանակ զէնքերու առաքումը եւ ա – րաբ համայնավարներու դործունէութիւնը կը ստեղծեն կացութիւն մը, որ դարձեալ ահազդուի կը մատնէ Թուրքիան :

Այս վերջինը, զօրաչարժի կ'ենթարկէ իր քաղաքական եւ զինուորական բոլոր միջոցները : Սուրիոյ սահմանին ամբողջ երկայնքին, կեղրոնացումներ եւ ռազմափորձեր կը կատարուին : Եւ Թուրքիոյ արտաքին նախարար՝ Խրէյմ Մենեմէնճօղլու , հեւ ի հեւ իր ջունչը կ'առնէ Լոնտոն , ուր կարեւոր խորհրդակցութիւններ կ'ունենայ փոխ վարչապետ Պաթլէրի հետ , անցեալ Դեկտեմբերին :

Թուրք նախարարը կ'առաջարկէ Անգլիոյ, հավանաւորել թուրբեւիրամբ զին – եալ միջամտութիւն մը Սուրիոյ մէջ, այս երկիրը «փրկելու համար խորհրդայնացումէն» : Կը յիշէ Պաղտատի դաշինքին տրամադրութիւնները ու կը պահանջէ անոր գործադրութիւնը, նկատելով որ Ռուսիա կռնակէն կը հարուածէ Պաղտատի դաշինքը :

Բայց յոգնած եւ ընկճուած Անգլիան, ի վիճակի չէր նոր եւ վտանգաւոր յանձնառութիւններ ստանձնելու, եւ խորհուրդ կուտայ Մենեմէնճի, դիմել Մ. Նահանգներուն :

Այս անգամ Թուրքիոյ վարչապետը լինքը անձամբ ձեռք կ'առնէ խնդիրը , եւ ընդարձակ տեղեկագիր մը կը յղէ նախագահ Այզընհաուըրի, «ծայրագոյն աստիճան վտանգաւոր» գոյց տալով Սուրիոյ կացութիւնը :

Կ'արժէ արձանագրել այդ տեղեկագրին հիմնական եւ չահագրգռական մասերը , որոնք մասամբ մը լոյս տեսած են արդէն միջազգային մամուլի մէջ :

Ըստ այդ տեղեկագրին, Ռուսերը չատ աւելի յառաջ գացած են իրենց զինուորական ծրագիրներու մէջ, կարծուածէն աւելի :

Ռուս ռազմագէտներ եւ գաղտնի դործակալներ արդէն իսկ գործի ձեռնարկած

են, ամբողջացնելու համար զինուորական օդակայաններու չինութիւնը Ճէզիրէի մէջ եւ Իրաքի սահմաններէն ոչ հեռու : Այդ օդակայանները, օժտուած ռատարով, ի վիճակի են ընդունելու փոխադրական մեծ օդանաւեր եւ ռմբաձիգներ : Նոյնպէս , միշտ նոյն տեղեկագրին համաձայն , Սուրիոյ մէջ կատակուած զինամթերքով կարելի է զինել 5 – 7 զօրաբաժին, ամբողջովին մեքենացուած : Իսկ Ռուսիայէն եւ Եգիպտոսէն փոխադրուած մասնագէտ – ներ, տենդագին կը մարզեն սուրիական բանակը, ճիշդ ռուսական օրինակին վրայ :

Անշուշտ , մեզի համար դժուար է ճըշդել, թէ ո՞ր աստիճան համապատասխան է իրականութեան այս տեղեկագիրը , որ մոտ յառաջ պատկերներով կը ներկայացնէ Սուրիոյ կացութիւնը :

Բայց այլ աղբիւրներէ բխած տեղեկութիւններու համաձայն, Թուրքիա մանաւանդ արարար մասնաւորած է այն վտանգը , որ կը ներկայացնէն իր հարաւային սահմաններուն վրայ տեղաւորուած տարբերը , բաղկացած չախչախիչ մեծամասնութեամբ Հայերէ եւ Քիւրտերէ :

Թուրքիա հիմնաւորած է մանաւանդ իր մտահոգութիւնները ծանրանալով այն կապին չուրջ, որ հաստատուած է Հայաստանի օդային կայաններու եւ հիւսիսային Սուրիոյ զինուորական խարիսխներու միջեւ: Շեչտած է նաեւ այն պարագան թէ համայնավարներու գործունէութեան բանակատեղին հաստատուած է հիւսիսային Սուրիոյ Հայերէ եւ Քրտերէ բնակուած Քամըշլիի չրջանը :

Պիտի չփորձենք մեկնել այս խիստ անհագատ եւ անիրաւ վերագրումները որ Թուրքիա կատարած է Միջին Արեւելքի հայութեան չուրջ : Եղրակացութիւնը ընթերցողին կը ձգենք :

Բայց այս խնդիրներու կապակցութեամբ, կ'արժէ արձանագրել Ֆրանսա – կան լուրջ ամսաթերթի մը Բէալիթէի հետեւեալ գրութիւնը :

— « Ուշինկթընն սկսած է յայտնապէս հեռաքրքրուիլ սուրիական հարցով այն պահէն ի վեր, երբ Թուրք կառավարութեան պետը Զենեռէրս ճղճեց պաշտօնական հաղորդագրութեամբ մը թէ՝ Մոսկուա ընտրած է Դամասկոսը իբրեւ գըլխաւոր նշանակէտ, ոչ միայն սպառնալու համար իրաքի քարիւղի հորերուն (որոնց դաման մեծ կեդրոնները առաւելագոյն երկու հարիւր քիլոմեթր միայն հեռու են սուրիական սահմանէն), այլեւ ամէնէն առաջ Թուրքիան առնելու աջցանի մը երկու թեւերուն միջեւ » :

Այլեւս կասկած չկայ թէ «Թուրք կառավարութեան պաշտօնական հաղորդագրութիւնը» Սուրիոյ մասին, լուրջ քննութեան առարկայ դարձած է Ուշինկթընի մէջ : Ամերիկա վերաքննած է իր նախկին կրաւորական դիրքը Միջին Արեւելքի մէջ եւ ձեռնարկած՝ աւելի գործօն եւ տիրական քաղաքականութեան մը :

Դարձեալ նոյն Ֆրանսական ամսագրի

ՀԱՅ ԱԶԱՏԱՏԵՆՉ ՈԳԻՆ

●

Յաւիտենական բաժանման մը դիմաց, դժնդակ բան է վերակոչել յիշատակը սիրուած դէմքի մը, որ իր գրիչով, գաղափարական պայքարներով եւ հանրային գործունէութեամբ, աւելի քան քառասուն տարիներ զսպանակը գարձած էր մեր ազգային կեանքին :

« Ազատամարտ»ի հնոցին մէջ թըրծուած՝ Շաւարշը կանուխէն նետուած էր պայքարի կրկէսին մէջ, երիտասարդական իր ամբողջ խանդավառութեամբ , Պոլիսէն հարձր Հայք, յետոյ գարձեալ Պոլիս ու վերջապէս Սէնի ափերը: Արհաւիրքներու երկրին մէջ, ժողովուրդին տառապանքը պիտի գառնար իրը եւ պի – տի արծարծէր ընդվզումի անչիջելի բոցը, իր մէջ, որ պիտի փոթորկէր ամբողջ Հայաշխարհը :

Ընդհ. պատերազմի զինադադարի օ – րերուն, երբ առաջին անգամ կը տեսնէի զինքը մայր եկեղեցիի չրջափակին մէջ , հազիւ երեսունհինգամեայ երիտասարդ մըն էր: Յարակից մատուռին մէջ , — հանդիսասրահի վերածուած այդ փո – խանցման չրջանին , — ան եկած էր մեզի խօսելու Հայաստանի մասին: Ահաւոր դիչերներու ծոցէն, հայրենիք մը ստեղ – ծուած էր այդ երջանիկ օրերուն, ազատ եւ անկախ: Ու մինչ, կուռ եւ իրեն յա – տուկ այնքան պատկերալից ոճով կը պանծացնէր հերոսութիւնը Սարտարապատի եւ Ղարա Քիլիսէի քաջերուն, մերթ ընդ մերթ ակնոցներուն տեւէն ակնարկ մը նետելով ժամացոյցին վրայ, ես կը հիանայի ստոյիկութեանը վրայ այդ վաւրուան Հայորդիին, որ հակառակ իր կրած ահելի տանջանքներուն, դեռ կը պահէր իր կամքն ու կորովը եւ հաւատքը հայրենիքի ապագային մասին :

Երկար ժամանակ չէր անցած իրօք այն օրէն, երբ ան ազատ արձակուած էր Թրքական զնտանէն, ինչպէս ծանուցած էր Պոլսոյ պահպանողական օրաթերթը: Երանդ Օտեան մէկ ծալք միայն կը բանար տրամին, ազգային կեանքէն առնուած իր մէկ վէպին մէջ, զոր այդ օրերուն հրատարակած էր «Վերջին Լուր»ը: Վերջին պատերազմի նախօրեակին, ինքն էր սա – կայն որ պիտի պատկերացնէր իր մարտիրոսութեան ահաւոր դրուագները, չատ մեծ դժկամակութեամբ, որովհետեւ Շաւարշը չէր սիրեր իր վրայ խօսիլ :

Ժամանակ մը պահուըտած էր ազգին անդին, յետոյ փորձած էր անցնիլ Պուլկարիա, բայց պուլկար ծախուած մարդ մը մատնած էր զինքը ու այսպէս ճանկին ինկած էր Իթթիհատական ոստիկանութեան: Պահ մը յուսացին թէ Արթինմկրտիչեան կուսակցական տեսրակներուն վտանգաւոր մասերը պիտի չթարգմա –

ՇԱՀԱՐԻՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

●

Երեւոյթները չարունակուում է : Զկայ այլեւս մեր սիրելի Շաւարշը: Հինգշաբ – թի օր յուրա հողին յանձնեցինք իր մարմինը, որ աւելի քան յիսուն տարի, աղնուագոյն անձնազոհութեամբ իր հոգու եւ մտքի անսպառ ջերմութեամբ՝ խօս – քով, գրչով եւ գործով, անդուլ սեր – մնացանը եղաւ մեր գաղափարների եւ անկոտրում պահակը մեր աւանդների , մեր լեզուի եւ ազգային դիտակցութեան :

Իր կեանքը իմաստաւորեց հայ ժողո – վրդի ազատագրական պայքարով եւ իր բովանդակ կեանքը եղաւ՝ պայքար բոլոր ներքին թէ արտաքին թշնամիների դէմ, որոնք խօսքով թէ գործով փորձեցին կասեցնել մեր ազգային վերածնութեան վերելքը :

Իր բեղուն գրչի ամբողջ համայքը ի սպաս դրաւ ցրելու յուսալքութիւնը մեր գաղութածների միջից եւ պատնէշ կանգ – նելու ամէն տեսակի հակազգային տար – րերին , որոնք փորձեցին օգտագործել այդ յուսալքութիւնը, չեզելու համար հայ ժողովուրդը իր ազատագրական պայքարի չիտակ ճանապարհից, պառակտելու եւ անդամալուծելու նրա ազգային միացեալ կամքը :

Բացառիկ համոզումներից էր հայ լեզուի ու ոճի եւ ուխտաւորի պաշտամունքով սիրում էր մեր լեզուն, գրականութիւնն ու պատմութիւնը եւ անդուլ ու անխնայ պայքարում էր մեր լեզուի անաղարտութեան համար : Յամառօրէն ձգտում էր ներարկել այդ աւիշը նոր սերունդին, հասցնելու համար նոր դէմքեր, որոնք կարողանան արժանապէս գրաւել նախորդ սերունդների տեղը :

Ինքը յամառ աշխատող, նոյնքան յամառութեամբ քարոզում եւ թելադրում էր բոլորին, քայլել ժամանակի հետ, հետեւիլ օրուան յառաջդիմութեան եւ չարժումին , այլապէս կուլ կ'երթանք , կը ճղմուենք, կը արորուենք «մեր երեսուն տարի առաջ դիտցածով » :

Իր հրապարակախօսութեան հիմնաքարը էր՝ առանց հայրենիքի, անհնար է դիմանալ այս վերիվայրումներին եւ փոթորիկին : Անհրաժեշտ է նոր աւիշ , նոր թափ, ներմարդկային ճիգ , յարատեւելու համար : Միշտ մէկ քայլ յառաջ , առանց խղելու կապը մեր անցեալի փառքերի, մեր ոսկեղնիկ լեզուի եւ գարաւոր մշակոյթի հետ :

Գեղեցիկ բառերը չեն, որ պիտի պանծացնեն իր մեծութիւնն ու արժէքը, այլ՝ արդիւնքը :

Սիրելի Շաւարշի ճախիւնները կարող են հանդիսիլ խաղաղութեամբ, քանի որ նա իր յարատեւ եւ յարաճին աշխատանքով, երկրում թէ արտասահմանում, հասցրել է սերունդներ որոնք տարտղնուած աշխարհի բոլոր անկիւնները, գարձել են

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ

ԴԷՄ ԴԻՄԱՑ

●

Ամէն անգամ, որ Միջին Արեւելքի կացութիւնը բարդացած է, Թուրքիա, ինքզինքը ուղղակի վտանգի տակ զգալով , հրապարակ իջած ու հեւ ի հեւ դիմումներ կատարած է իր Արեւմտեան հզօր դաշնակիցներուն՝ Անգլիոյ եւ Ամերիկայի մօտ.

Ձիշդ տասը տարիներ առաջ, 1946ի ամառը, Ֆ. Միւնթիւնը հողային պահանջներ կը ներկայացնէր Թուրքիոյ, ծանրանալով մասնաւորաբար նեղուցներու դաշնագրին վերաքննութեան վրայ: Կը պնդէր մանաւանդ, Տարտանէլի հասարակաց պաշտպանութեան ծրագրին չուրջ : Այլ խօսքով, Ռուսիա կը պահանջէր զինուորական խարիսխներ հաստատել նեղուցներուն, այսինքն Թրքական հողերու վրայ :

Թուրքիոյ բացարձակ մերժումով , ըստեղծուած էր ծանր կացութիւն մը եւ կը վախցուէր Ֆ. Միւնթեան զինեալ միջամտութենէ մը :

Ահա ձիշդ այս պահուն, 1947 Մարտին, նախագահ Թրումըն հրապարակ կ'իջնէր մասնաւոր ծրագիրով մը, որ կոչուեցաւ « Թրումընի վարդապետութիւն » : Այս վարդապետութեան հիմնական նպատակը, ինչպէս գիտենք արդէն, կը կայանար զինուորական կորովի միջոցներու հետ, Ամերիկա այդ վարդապետութեան սկզբունքներու համաձայն, կը ձեռնարկէր տնտեսական վիթխարի օգնութեան , եւ ամէն տարի, միլիոնաւոր տոլարներ , անհաչիւ կը հոսէին դէպի Թուրքիա : Իսկ ամերիկեան ճրդ նաւատորմիղը յաճախակի «այցելութիւններ» կը կատարէր դէպի նեղուցները եւ Թրքական նաւահանգիստները : Թրքական բանակը կը զօրանար ամերիկեան դէնքերով :

Մէկ խօսքով, Ամերիկա կ'երաշխաւորէր Թուրքիոյ սահմանները, արտաքին արեւէ յարձակումի մը դէմ :

Միացեալ Նահանգներու այս կորովի դիրքին պատճառաւ Ռուսիա տեղի կու –

իր փայփայած գաղափարների ղրօշակիր – ները :

Անցորդ, եթէ մի օր անցնես Փէռ Լաշէզի մոտալ պարիսպների մօտով, յիշիր , որ այնտեղ ներսը մէկ դամբարան կայ , որի մէջ ամփոփուած են Շաւարշ Միսաքեանի աճիւնները, մէկը հայութեան լաւագոյն զաւակներից, որի սիրտը իր ամբողջ կեանքում բաբախեց հայ ժողովրդի համար, ներս մտիր, մէկ վայրկեան վերցրու գլխարկդ, խոնարհուիր մեծ հայրենասէրի չիրիմի առջեւ, որի կեանքը եղաւ յարատեւ նահատակութիւն, հայ ժողովրդի յարատեւութեան համար :

Յարգանք իր յիշատակին :

Ց. ԱԶԻԶԵԱՆ

տայ, եւ այլեւս չի պնդեր իր պահանջներուն վրայ :

Տասը տարի վերջ սակայն, Միջին Արեւելեան կարգ մը երկիրներու անկախութեան տիրացումով, եւ արաբ ազգայնական չարժման ծաւալումով, արեւմտեան ազդեցութիւնը զգալապէս կը տկարանայ :

Արաբ երկիրները, գլխաւորութեամբ Եգիպտոսի, բացի Իրաքէն, կ'ընդդիմանան չէզոք քաղաքականութիւն մը :

Ֆ. Միւնթիւնը անտարբեր չի մնար այս նոր իրացութեան առջեւ, եւ օգտուելով դաշնակիցներու կրած դժուարութիւններէն , կը ձեռնարկէ քաղաքական եւ տնտեսական խոր թափանցումներու :

Նախկին ղոյավիճակը կը խանգարուի եւ ուժերու հաւասարակշռութիւնը կը խախտի այն օրէն մանաւանդ, երբ անգլ – եւֆրանսական ուժերը կը պարպեն Սուէզի ջրանցքը :

Իսկ դէպի Սուրիա ուղղուած ռուսական մեծաքանակ զէնքերու առաքումը եւ արաբ համայնավարներու դործունէութիւնը կը ստեղծեն կացութիւն մը, որ դարձեալ ահազդուի կը մատնէ Թուրքիան :

Այս վերջինը, զօրաչարժի կ'ենթարկէ իր քաղաքական եւ զինուորական բոլոր միջոցները : Սուրիոյ սահմանին ամբողջ երկայնքին, կեղրոնացումներ եւ ռազմափորձեր կը կատարուին : Եւ Թուրքիոյ արտաքին նախարար՝ Խրէյմ Մենեմէնճօղլու , հեւ ի հեւ իր ջունչը կ'առնէ Լոնտոն , ուր կարեւոր խորհրդակցութիւններ կ'ունենայ փոխ վարչապետ Պաթլէրի հետ , անցեալ Դեկտեմբերին :

Թուրք նախարարը կ'առաջարկէ Անգլիոյ, հավանաւորել թուրբեւիրամբ զին – եալ միջամտութիւն մը Սուրիոյ մէջ, այս երկիրը «փրկելու համար խորհրդայնացումէն» : Կը յիշէ Պաղտատի դաշինքին տրամադրութիւնները ու կը պահանջէ անոր գործադրութիւնը, նկատելով որ Ռուսիա կռնակէն կը հարուածէ Պաղտատի դաշինքը :

Բայց յոգնած եւ ընկճուած Անգլիան, ի վիճակի չէր նոր եւ վտանգաւոր յանձնառութիւններ ստանձնելու, եւ խորհուրդ կուտայ Մենեմէնճի, դիմել Մ. Նահանգներուն :

Այս անգամ Թուրքիոյ վարչապետը լինքը անձամբ ձեռք կ'առնէ խնդիրը , եւ ընդարձակ տեղեկագիր մը կը յղէ նախագահ Այզընհաուըրի, «ծայրագոյն աստիճան վտանգաւոր» գոյց տալով Սուրիոյ կացութիւնը :

Կ'արժէ արձանագրել այդ տեղեկագրին հիմնական եւ չահագրգռական մասերը , որոնք մասամբ մը լոյս տեսած են արդէն միջազգային մամուլի մէջ :

Ըստ այդ տեղեկագրին, Ռուսերը չատ աւելի յառաջ գացած են իրենց զինուորական ծրագիրներու մէջ, կարծուածէն աւելի :

Ռուս ռազմագէտներ եւ գաղտնի դործակալներ արդէն իսկ գործի ձեռնարկած են, ամբողջացնելու համար զինուորական օդակայաններու չինութիւնը Ճէզիրէի մէջ եւ Իրաքի սահմաններէն ոչ հեռու : Այդ օդակայանները, օժտուած ռատարով, ի վիճակի են ընդունելու փոխադրական մեծ օդանաւեր եւ ռմբաձիգներ : Նոյնպէս , միշտ նոյն տեղեկագրին համաձայն , Սուրիոյ մէջ կատակուած զինամթերքով կարելի է զինել 5 – 7 զօրաբաժին, ամբողջովին մեքենացուած : Իսկ Ռուսիայէն եւ Եգիպտոսէն փոխադրուած մասնագէտ – ներ, տենդագին կը մարզեն սուրիական բանակը, ճիշդ ռուսական օրինակին վրայ :

Անշուշտ , մեզի համար դժուար է ճըշդել, թէ ո՞ր աստիճան համապատասխան է իրականութեան այս տեղեկագիրը , որ մոտ յառաջ պատկերներով կը ներկայացնէ Սուրիոյ կացութիւնը :

Բայց այլ աղբիւրներէ բխած տեղեկութիւններու համաձայն, Թուրքիա մանաւանդ արարար մասնաւորած է այն վտանգը , որ կը ներկայացնէն իր հարաւային սահմաններուն վրայ տեղաւորուած տարբերը , բաղկացած չախչախիչ մեծամասնութեամբ Հայերէ եւ Քիւրտերէ :

Թուրքիա հիմնաւորած է մանաւանդ իր մտահոգութիւնները ծանրանալով այն կապին չուրջ, որ հաստատուած է Հայաստանի օդային կայաններու եւ հիւսիսային Սուրիոյ զինուորական խարիսխներու միջեւ: Շեչտած է նաեւ այն պարագան թէ համայնավարներու գործունէութեան բանակատեղին հաստատուած է հիւսիսային Սուրիոյ Հայերէ եւ Քրտերէ բնակուած Քամըշլիի չրջանը :

Պիտի չփորձենք մեկնել այս խիստ անհագատ եւ անիրաւ վերագրումները որ Թուրքիա կատարած է Միջին Արեւելքի հայութեան չուրջ : Եղրակացութիւնը ընթերցողին կը ձգենք :

Բայց այս խնդիրներու կապակցութեամբ, կ'արժէ արձանագրել Ֆրանսական լուրջ ամսաթերթի մը Բէալիթէի հետեւեալ գրութիւնը :

— « Ուշինկթընն սկսած է յայտնապէս հեռաքրքրուիլ սուրիական հարցով այն պահէն ի վեր, երբ Թուրք կառավարութեան պետը Զենեռէրս ճղճեց պաշտօնական հաղորդագրութեամբ մը թէ՝ Մոսկուա ընտրած է Դամասկոսը իբրեւ գըլխաւոր նշանակէտ, ոչ միայն սպառնալու համար իրաքի քարիւղի հորերուն (որոնց դաման մեծ կեդրոնները առաւելագոյն երկու հարիւր քիլոմեթր միայն հեռու են սուրիական սահմանէն), այլեւ ամէնէն առաջ Թուրքիան առնելու աջցանի մը երկու թեւերուն միջեւ » :

Այլեւս կասկած չկայ թէ «Թուրք կառավարութեան պաշտօնական հաղորդագրութիւնը» Սուրիոյ մասին, լուրջ քննութեան առարկայ դարձած է Ուշինկթընի մէջ : Ամերիկա վերաքննած է իր նախկին կրաւորական դիրքը Միջին Արեւելքի մէջ եւ ձեռնարկած՝ աւելի գործօն եւ տիրական քաղաքականութեան մը :

Դարձեալ նոյն Ֆրանսական ամսագրի

ՆԿՎԱՏՈՒՈ

(ՊԱՏՄՎԱԾՔ ՎԵՊԿԱ. ՅԱՎ - 400)

Գ. ՎԱՀԱ

5.— ՄԱՅՏԵ

Գրողական միության դիմաց մեր ընկերները հանդիպեցին մի ծանր դէպքի, որ տեղի ունեցաւ Ալեքսանդրապոլի մօտ։ Հայ գրականութեան սիրելի ծառայողներ, որոնք իրենց ամբողջ կեանքը նուիրեցին մեր ժողովրդի լուսաւորութեան գործին, ճանապարհ էին ընկել դէպի Ալեքսանդրապոլ։ Նրանք գնում էին մեր հին ընկերոջ՝ Գրիգոր Զոհրապի յուղարկաւորութեան։ Ճանապարհին նրանց մեքենան բախուեց մի ուրիշ մեքենայի հետ։ Ուժեղ հարուածից մեքենան շուռ եկաւ, և նրանք բոլորը ընկան ներսը։ Ոմանք ծանր վիրաւորուեցին, ոմանք թեթև։ Ամենից ծանր վիրաւորուեցաւ Գրիգոր Զոհրապի որդին՝ Ռուբէնը։ Նա մեռաւ հիւանդանոցում։ Ռուբէնի մահը մեծ ցաւ պատճառեց նրա հօրը, որ ինքն էլ ծանր հիւանդ է։ Ռուբէնի մահը ցաւ պատճառեց նաև մեր գրական ընտանիքին, որ կորցրեց մի սիրելի անդամ։

Ռուբէնը ապրում էր մեր մէջ, մեր հետ։ Նա մեր ընկերն էր, մեր եղբայրը։ Նա մեր ուրախութիւնների ու տխրութիւնների մասնակիցն էր։ Նա մեր ամենամտերիմ ընկերներից մէկն էր։ Նա մեր ամենասիրելի եղբայրներից մէկն էր։ Նա մեր ամենաթանկ հարազատներից մէկն էր։

Ռուբէնը մեռաւ, բայց նրա հոգին միշտ կապրի մեր մէջ։ Նրա անունը միշտ կը մնայ մեր սրտերում։ Նրա յիշատակը միշտ կը մնայ մեր սրտերում։

Ռուբէնը մեռաւ, բայց նրա գործերը միշտ կը մնան մեր գրականութեան մէջ։ Նրա գործերը միշտ կը մնան մեր ժողովրդի սրտերում։

Ռուբէնը մեռաւ, բայց նրա անունը միշտ կը մնայ մեր ժողովրդի պատմութեան մէջ։ Նրա անունը միշտ կը մնայ մեր ժողովրդի յիշողութեան մէջ։

Ռուբէնը մեռաւ, բայց նրա հոգին միշտ կը մնայ մեր մէջ։ Նրա հոգին միշտ կը մնայ մեր սրտերում։ Նրա հոգին միշտ կը մնայ մեր ժողովրդի սրտերում։

Ռուբէնը մեռաւ, բայց նրա գործերը միշտ կը մնան մեր գրականութեան մէջ։ Նրա գործերը միշտ կը մնան մեր ժողովրդի սրտերում։ Նրա գործերը միշտ կը մնան մեր ժողովրդի պատմութեան մէջ։

Ռուբէնը մեռաւ, բայց նրա անունը միշտ կը մնայ մեր գրականութեան մէջ։ Նրա անունը միշտ կը մնայ մեր ժողովրդի սրտերում։ Նրա անունը միշտ կը մնայ մեր ժողովրդի պատմ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱԼԺԵՐԻՈՅ ԽՆԴԻՐԸ

●

Ինչպէս արդէն ղրած էինք, Ազատագրութեան Ազգ. Ձակատը ընդհ. գործադուլի կոչ մը յղած էր այս չաբթուան սկիզբը: Առաջին օրերը խիստ միջոցներ ձեռք առնուած էին, որպէսզի չարժումը նուազագոյն չափով ծաւալի: Արդէն հինգ օր անցաւ. չարժումը հետզհետէ կը տկարանայ. բայց մահմետական գործադուլը տակաւին չեն վերադարձած իրենց գործերուն. մին կողմէ, մեծ է թիւը անոնց, որոնք գոր ծատեղիներուն մէջ անգործ կը կենան: կայարաններուն մէջ մասնաւորաբար, մեծ է բացակայ պաշտօնեաներուն թիւը: Ջինուորական կառքերը բանուորներն ու պաշտօնեաները տեղ կը հասցնեն. բայց անդամ մը որ զինուորները հեռանան, մահմետական բանուորները աշխատանքը կը դադրեցնեն. կը վախնան, որ ահաբեկիչները վրէժ կը լուծեն իրենցմէ:

Ընդհանուր առմամբ, սակայն, միջադէպեր չպատահեցան:

Ժողովուրդը կը զարմանայ թէ Ազատագրութեան Ազգ. Ձակատը աւելի վճռական դիրք բռնած չէ: Որոշ շրջանակներու մէջ արդէն սկսած են զոյացնել այն համոզումը թէ ապստամբները ցարդ ժողովուրդը կը խաբէին՝ չափազանցեալ քարոզութիւններով եւ մեծախօսիկութիւններով:

Կը կարծուի սակայն, թէ Ազատագրութեան Ազգ. Ձակատը նոր հրահանգներ պիտի արձակէ եւ աւելի վճռականօրէն պիտի ձեռնարկէ ընդհ. գործադուլի եւ անապահովութեան կազմակերպումին:

× Ֆրանսայի մէջ աշխատող Հիւս. Ափրիկեցիներու գործադուլը կը չարունակուի: Մէկ կողմէ՝ զօրաւոր քարոզչութիւն մը կը կատարուի, իսկ միւս կողմէ՝ կը սպառնան, յարձակումներ կը գործեն: Բանուորները կը վախնան տրուած հրահանգներուն հակառակ աշխատելէ, որովհետեւ ահաբեկիչները առանց այլեւայլի մահափորձ կը կատարեն այն բոլոր մահմետականներուն վրայ, որոնք կ'անտեսեն հրահանգները:

Ծայրայեղներու հրամաններուն չեն թարկուողները սպառնական անստորագիր նամակներ կը ստանան:

Ոստիկանութիւնը կը հետապնդէ այս կարգի խռովարարները. առջի օր ձերբակալուեցան 24 անձեր, որոնք աշխատանքը վերսկսողները կ'ուզէին գործէն եւ դարձընել:

× Ազատագրութեան Ազգ. Ձակատի ահաբեկիչները բազմաթիւ յարձակումներ գործեցին Փարիզի եւ փարիզեան շրջանին մէջ բնակող իրենց հայրենակիցնեւրուն վրայ: Յարձակումները առաւելապար կը կատարուին «քոքթէյլ-Մոլոթով»-ներով՝ (շիշերու մէջ լեցուած պայթուցիկ) Հիւսիսային Ափրիկեցիներու կողմէ յաճախուած կամ Հիւս. Ափրիկեցիներու պատկանող սրճարաններու եւ խանութներու վրայ: Այս կարգի 15–20 դէպքեր պատահեցան վերջին քանի մը օրերու ընթացքին:

ԶՕՐ. ՍԱԼԱՆԻ ՍՊԱՑԱԿՈՑՏԻՆ ՎՐԱՑ ԿԱՏԱՐՈՒԱԾ ՅԱՐՁԱԿՄԱՆ ՓՆՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ինչպէս յայտարարուած էր, ծայրայեղ խմբակցութեանց պատկանող եւրոպացի երիտասարդներ էին զօր. Սալանի սպայակոյտին վրայ յարձակում կատարողները: Ասոնցմէ մէկը, ոստիկանատան մէջ, հարցաքննութեան տարուած պահուն, առաջին յարկի պատուհանէն վար նետեց ինքզինքը. բաւական ծանրօրէն վիրաւորուեցաւ սրունքէն եւ ողնասիւնէն. փոխադրուեցաւ զինուորական հիւանդանոց:

Հարցաքննութիւնները սկսան թէեւ, բայց խնդրին ծալքերը տակաւին մութ կը մնան: Մէկ բան յայտնի է սակայն. յարձակման հեղինակները ու կազմակերպիչները համայնավարները չեն, ինչպէս կը կարծուէր առաջին օրերը:

ՄԱՐՈՔԻ ԵՒ ԹՈՒՆՈՒԶԻ ՄԷՋ

Ուժտայի նահանգապետը պաշտօնապէս յայտարարեց առջի օր, թէ ոչ յէկ կեր պով կ'օժանդակէ ղէպի Ալժերիա զէնք փոխադրող մաքսանենգներուն. ըսաւ, որ նոյնիսկ արկելքի տակ առած է պայթուցիկներով եւ զինամթերքով լեցուած բեռնակառք մը, որ կը փորձէր սահմանը անցնիլ զաղտնաբար:

× Թունուզի մէջ աւելի վերապահ են. ժողովուրդին համակրութիւնը ապըստամբներուն հետ է, բայց կառավարութիւնը կը զգուշանայ պաշտօնական յայտարարութիւններ ընելէ:

ԱԶԳԱՅՈՂՈՎԻՆ ԿՈՒԼԻՍՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Մինչեւ որ հասնի Ալժերիոյ եւ Կազայի հարցերուն քննութեան օրը, հակառակորդ խմբակները քարոզչական գործունէութեան մէջ են Ազգաժողովին կուլիսներուն մէջ:

Ֆրանսայի Արտաքին նախարարը բազմաթիւ տեսակցութիւններ ունեցաւ փեղուի, Լիբանանի, Քանատայի, Մ. Նահանգներու, Հնդկաստանի եւ այլ պատուիրակութեանց ներկայացուցիչներուն հետ:

Ալժերիոյ հարցին առնչութեամբ, միաձայնութիւն չի տիրեր արաբական եւ ասիական երկիրներու ներկայացուցիչներուն մօտ: Ոմանք կ'ուզեն պաշտպանել «Անկախ Ալժերիոյ» տեսակէտը: Բայց որպէսզի այս որոշումը ընդունուի, պէտք է որ չհնչէ երկու երրորդի մեծամասնութեան ձայները, ինչ որ անհաւանական է: Այդ իսկ պատճառով, չափաւորներու խմբակն ալ կ'ուզէ աւելի մեղմ բանաձեւ մը քուէարկել տալ, որպէսզի մեծամասնութեան կողմէ ընդունուի:

× Գալով Կազայի եւ Աքապայի հարցին, Քանատայի, Մ. Նահանգներու, ձախրանի եւ բազմաթիւ ուրիշ երկիրներու ներկայացուցիչները կ'ուզեն հետեւեալ բանաձեւը ներկայացնել.—

1) Իսրայէլեան ուժերու անմիջական հեռացումը՝ եգիպտական հողամասերէն: 2) Այդ հողերու դրաւումը՝ ՄԱԿի ուժերու կողմէ: 3) Եգիպտոս պէտք է ՄԱԿի ուժերուն արտօնութիւն տայ, որպէսզի դրաւեն Կազայի եւ Աքապայի շրջանը:

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ ՄԷՋ

Պուտափեշթի ձայնասփիւռը հաղորդեց Քառարի մէկ ճառը, որուն մէջ հունգար կառավարութեան վարչապետը յայտարարեց. «Պայքարը տակաւին վերջացած չէ: Համայնավար կուսակցութիւնը չկրցաւ իր դերը լիովին կատարել, որովհետեւ իր շարքերուն մէջ դաւաճաններ կային: Ռաքոսիի կառավարութիւնը ճիշդ է որ բազմաթիւ սխալներ գործեց անցեալին մէջ, բայց մեր թշնամին այդ սխալները կ'ուզէ ներկայացնել չա՛տ աւելի ծանրակշիռ պիտակի մը տակ՝ քան ինչ որ էին իրականութեան մէջ: Բանուորական խորհուրդները ծախուած էին հակայեղափոխականներուն: Մենք, լայնախոհութեամբ, ընդունեցինք բանուորական խորհուրդներու գոյութիւնը. բայց ան հրաժեշտ է որ ասկէ ետք անոնք ղեկավարուին վստահելի համայնավարներու կողմէ:»

ՅԱԻԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Շրջ. կոմիտէն Շրջանի բոլոր ընկերներուն կոչմէ ցաւակցութիւն կը յայտնէ ընկ. Արամ Հիւսեանի եւ ընտանեկան պարագաներուն՝ իրենց որդւոյն ու ազգականին զառնակոծ մահուան առթիւ:

× Սէնթ Էթիէն.— Տէր եւ Տիկին Երուանդ Համալեան իրենց խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնեն Պ. Վահրիճ Թաշճեանի եւ իր ընտանեկան պարագաներուն՝ իրենց մօր, Այրի Տիկ. Իփէք Թաշճեանի մահուան առթիւ եւ փոխան ծաղկեպսակի 1000 Ֆր. կը նուիրեն Մշակոյթի Տան:

Ստանալ «Յառաջ»էն:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՐԱԲԻՈՑ վեհապետին եւ նախագահ Այզընհաուըրի խորհրդակցութիւնները կը չարունակուին: Առջի օր մէկուկէս ժամ տեւող զրոյց-գլխի տեսակցութիւն մը ունեցան: Իսկ Սէուտ այցելեց նաեւ Ալիսինկթընի (Ուշինկթընի մօտ) ազգային դերեզմանատունը, ուր ծաղկեպսակ մը դետեղեց Անծանօթ Զինուորին յուշարձանին վրայ:

ՖՐԱՆՍԱՑԻ Ազգ. ժողովին մէջ կը չարունակուին Հասարակածային եւ Արեւմտեան Ափրիկէի Ֆրանսական հողամասերուն նոր Սահմանադրութիւն մը տալու հարցին վիճաբանութիւնները:

ՄՈՍԿՈՒԱՑԻ ձայնասփիւռը յայտարարեց թէ խաղաղութիւնը կ'ապահովուի միայն այն պարագային, երբ Մ. Նահանգները վերադառնան «Ռուզվելթի դրծած ուղիին»:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

●

Լաւ fուփէօզ մը՝ կանանց fոնֆէֆսիոնի համար (մօտէլէ հասկցող): Տեւական գործ:

Նոյնպէս՝ լաւ գործաւորուհիներ՝ շը միգիէի համար:

Դիմել՝ Մէզոն Միշէլ, 165 բիս տը ժավէլ: Մէթրօ Ֆէլիքս Ֆոր:

Ներկայանալ՝ առաւօտեան ժամը 10էն մինչեւ կէսօրէ վերջ ժամը 5:

ASSOCIATION DES CONCERTS CHOUTEAU

(*Orchestre Symphonique de Paris*)

Շաբաթ, փետրուար 2, ժամը 17·45

SALLE GAVEAU

45 Rue La Boëtie

Ցայտագիր՝ Զայֆովսքի fոնչեռթօ Սոլիստ՝

ՄԱՌԻ ԻՒՍԹԱՏ (ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ)

Տոմսերը առաջուընէ ապահովել:

Գին 200 եւ 400 ֆրանք:

Դիմել՝ ՀՐԱՆՏ ԲԱԼՈՒԵԱՆ ղրաւատուր, 43 ռիւ Ռիշէ եւ Գ. Ադամեանի:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

●

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Հ. Յ. Դ. Պուլվար Օտտոյի «Վոամեան» ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը այսօր, չաբաթ, ժամը 21ին՝ տօնական հանգստեղին: Կարեւոր օրա կարգ: Հ. Յ. Դ. «Ընկեր կարօ» ենթակոմիտէի վարչութենէն կը խնդրուի ներկայ ըլլալ:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այրի Տիկին Աբմենուհի ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ, իր զաւակը՝ Զաւէն եւ կինը՝ Ժագլին, ինչպէս նաեւ ընտանեկան պարագաները, կը ծանուցանեն որ յառաջիկայ կիրակի, 3 Փետրուար, Փարիզի Ս. Յովհաննէս-Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Մուշեղ ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ – ՔԻՊՐԻԹԵԱՆի մահուան քառասունքին առթիւ:

Հանդուցեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ ըլլալ:

ՎԱԼԱՆՍ.— Վալանսի Հայ Ազգ. Միութեան ընդհ. ժողովը, որ տեղի պիտի ունենար Յունուար 30ին, յետաձգուած է Շաւարշ Միսաքեանի մահուան առթիւ, եւ տեղի պիտի ունենայ այս չորեքշաբթի:

Վարչութիւն

ՅԱՐԳԱՆՔԻ ԵՐԵԿՈՑ ՈՂԲԱՑԵԱԼ

Հ. ՍԱՀԱԿ Վ. ՏԷՐ ՄՈՎՍԻՍԵԱՆԻ

ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Նախաձեռնութեամբ Ս. Ղազարի մեծատունը այցելող ուխտաւորներուն, բազմաթիւ համակիրներու եւ բարեկամներու, որոշուած է կազմակերպել յիշատակի երեկոյ մը, որ տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ 9 փետրուար չաբաթ իրիկուն, ժամը 21ին, Ազգ. Տան թատերասրահին մէջ:

Կը հրաւիրուին լուսահոգւի վարդապետին յիշատակը յարգողները:

Սրահին ջերմութիւնը ապահովուած է:

Imp. Araxes - 46, rue Richer, Paris (9e)

ՁԱՇԱՐԱՆ ԵԱՐ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ–տնօրէն ԳՐԻԳՈՐ ԹԵՒԱՆԵԱՆ

★

Ֆրանսական – հայկական եւ կովկասեան ընտիր կերակուրներ

ՇԱՆ ՋԷԼԻԶԷԻ ՍՐՏԻՆ ՎՐԱՑ

4, Rue Robert - Estienne

(Rue Marbeuf) PARIS (8e)

Téléphone BAL. 31 - 21

(Métro: F. D. Roosevelt)

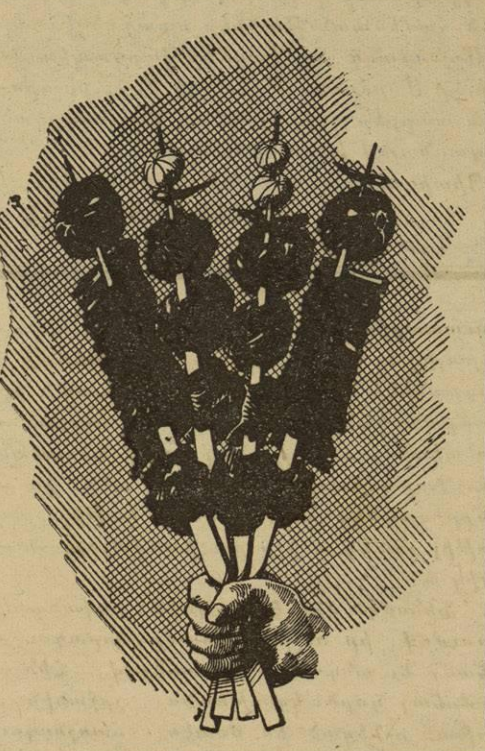
Հաճելի մթնոլորտ

★

Առաջնակարգ կովկասեան խորովածներ, «շաշլիք», «քարսքի»

★

BAR AMERICAIN

Կ. ՅԱԿՈՐԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻԻՆ

10 RUE DU CAIRE et 210 RUE SAINT DENIS — PARIS

ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹ ՄԸ ԽԱՆՈՒԹՊԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՎԱՃԱՌՈՐԴՆԵՐՈՒ

ՄԵԾ ՄԹԵՐՔ ԹՐԻՔՕՇԻՆԵԼՈՒ ՅԱՏՈՒԿ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐՈՒ

ԱՄԷՆ ԴՈՑՆԷ ԵՒ ՏԵՍԱԿԷ, ՊԱՏՐԱՍՏ ԹՐԻՔՕՆԵՐՈՒ, ԱՑԼԱԶԱՆ ՏԵՍԱԿՆԵՐՈՎ Ե Ւ ՀԱՃԵԼԻ ԳՈՑՆԵՐՈՎ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ԵՒ ԴԻՒՐԱՄԱՏԶԵԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ

ԱՃԱՊԱՐԵՑԷՔ ՕԳՏՈՒԻԼ ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹԷՆ

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Ցաստիկներ: Ներկայանալ մոտէլներով 1957ի fօլէֆսիոնին համար:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

La Directrice : *Arpik MISSAKIAN*
Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise - Paris 9e
C.C.P. Paris 1678-63 R.C. Seine 376.286
Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ֆրանսա եւ գաղութքներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600
Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրաֆ: Հատը 12 ֆր.

ԿԻՐԱԿԻ
3
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
•
DIMANCHE
3 FÉVRIER
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7798 33ème ANNEE

ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3609

ԴԱՄԲԱՆԱԿԱՆ

(Խօսուած 31 Յունուար 1957, Փարիզի ե–կեղեցիին մէջ, Շ. Միսաքեանի դագա–ղին առջեւ)

•

Դժուարակ է խօսիլ դագաղի մը հետ:

Եւ երբոյս դժնդակ՝ երբ ղէմ յանդիման ես տարիներ տեւող կապի մը օղակին որ յանկարծ կը խորտակուի, եւ որու միւս ծայրը ոդի մըն է մնացած միայն:

Կը խօսիմ իբր բարեկամ եւ գրիչի հե–նաւորդ ընկեր: Որովհետեւ հազիւ դըպ–րոցը թողած, նորախանդ երիտասարդ –ներ, նոյն ասպարէզն էինք ընդգրկած, եւ երբ նոյն մայթին վրայ բացուող տար–բեր դուռներէ դուրս կ'ելլէինք գրական աշխատանքէ, կը միանայինք բաժակ մը թէյ առնելու համար: Նոյն ճամբուն ու–ղեւորներն էինք հանրային գործունէու–թեան կոչումով, փոյթ չէ, այդ ճամ –բուն մէկ մայթէն ան կը քալէր, միւսէն ես, առանց գիրար արհամարհելու կամ քէնոտելու իրարու հետ:

Ան այդ ճամբուն հաւատարիմ մնաց անընդհատ ու անսայթաք· իսկ ինձ, իր բառովը, Փարիզի «լաւծուն պղտոտանե –րը» ուրիշ դիծի մը վրայ սահեցուցին:

Իր այս հաստատամտութեան եւ նուի–րումին համար է որ իրեն հանդէպ կը պահեմ ընկերական անայլայլ սէր մը որ աւելի ամրապնդուեցաւ երբ քանի տարի ապարանիս մէջ լոյս տեսաւ «Յառաջ»ը· քանի տարի կողք կողքի, չունչ չունչի ապրեցանք իր եւ իրեններուն հետ:

Այսպէսով, իբր կենդանի վկայ, պար–տականութիւն ունիմ խոստովանիլ եւ յայտարարել թէ Շաւարշ Միսաքեան իր անկուն եւ ուղղամիտ աշխատանքով կատարեց հսկայական գործ մը Սփիւռքի մէջ, մասնաւորապէս Ֆրանսայի հա –մար ուր իր թերթը եղաւ ազգային ամ –բարտակ մը: Ուղեկորոյս եւ չփոթահար այս գաղութին մէջ ան վառեց ջահ մը, որու շուրջ խմբուեցան ափ մը երիտա –սարդներ, ամբարտակ՝ ուծացումի եւ կորուստի հեղեղը ոչ թէ արգիլելու, այլ դէթ առնարելու, մաղելու համար զայն: Անոր չնորհիւ հայերէն դիւցազնները չմոռցան իրենց մայրենիքը· անգէտները սովրեցան, սովրողները պղեցան, այն –պէս որ ան ոչ միայն եղածը պահպանեց, չեղածներն ալ ստեղծեց: Առանց անոր՝ մեր մեծաքանչ բարբառը Ֆրանսայի մէջ այսօր մարմրուն ճրագ մը պիտի ըլլար: Բայց Շաւարշ մինչեւ իր վերջին շունչը անխախտ մնաց այդ պատնէշին վրայ, վառ պահեց ջահը զոր այսօր կը փոխան–ցէ իր սիրասուն միակ զաւկին:

Այդ ջահին անուշման համար իր տա –ժանքն ու տառապանքը զերմարդկային էր: Մին մինակ, օրն ի բուն ոչ միայն լուրերու ընտրեալ խմբագրութիւնը այլեւ իր «Խօսք»ն ու «օրը–օրիններ»ը կը գրէր նիւթական ժամանակիանբաւականութեան հակառակ: Գիշերներն ալ հետեւիլ բոլոր հայ մամուլին, որու մէջ, կարդալ Հա –յաստանի մանրատառ եւ բազմասիւն գրութիւնները անոնցմէ կաթիլ մը լուր քաղելու իր ընթերցողներուն համար եւ մանաւանդ հետեւելու հայրենիքի կացու–թեան:

Քաղաքական – վարդապետական տա –րակարծութիւններէ դուրս, իր մաքուր հայրենասիրութեան փառան այն է որ «Յառաջ» ուրիշ որեւէ թերթէ աւելի ար–ձագանգ տուաւ հայրենիքի մշակութա –յին եւ չինարարական աշխատանքին, ար–ատապերով միշտ քերթուածներ, արձակ կամ քննադատական: Ինք մարտնչեցաւ այդ մշակոյթին եւ Մայրենիքին անա –ղարտ պահպանման համար:

Իր թերթին երեսուն տարուան հաւա –քածոն երբ հոս բերենք, երեք անգամ աւելի բարձր պիտի կանգնի քան այս մահարեմը: Եւ երբ երեւակայենք որ ա –նոր պարունակած միլիոնաւոր տողերուն իւրաքանչիւրին վրայ ոչ թէ մէկ այլ եր–կու երեք անգամ իր միտքը, աչքն ու ձեռքերը վաստակած են, պէտք պտոյտ կ'ունենանք եւ կ'ըմբռնենք իր տառապը:

«Ուղեղս օր մը պիտի պայթի յոգնած ու թղթակցութիւն սրբագրելէն» կ'ըսէր յաճախ, եւ դժուէ նախատեսութիւնը ե –կաւ դահիճի պէս:

Իր մասին կարելի է շատ երկար խօսիլ ու գրել:

Կը վերջացնեմ յարգանքով եւ յուզու –մով խոնարհելու համար զտարիւն եւ մահատեաց յեղափոխականին հզօր ան –հատականութեան, աշխատանքի հերո –սին, նուիրեալ վաստակաւորին, մեծ օրագրողին, անշահախնդիր սպասաւ –կուին եւ անբասիր մարդուն դագաղին առջեւ:

Այս դագաղը մեզմէ կը յափշտակէ Ա–ժէք մը որ ներկայ մեր պայմաններուն մէջ հարուածի մը ծանրութիւնն ունի, եւ իր բացած փոսը դժուար թէ լեցուի:

Հայ մամուլի Պանթէոնին մէջ մարմար–եայ կոթող մըն է իր իրաւունքը:

×

Ցիսունէ աւելի տարիներու իմ յարա –բերութեանս ընթացքին՝ չեմ հետաքըր–քրուած եւ զգացած թէ կրօնապէս հա –ւատացեա՞լ մըն էր թէ ոչ:

Բայց այնքան անյեղլի հաւատք ունէր իր ազգին ճակատագրին, նաեւ իր կո –չումին եւ առաքելութեան վրայ եւ զայն անբիծ պահելու իր խնամքը զրեթէ կրօ–նական բան մը ունէր իր մէջ: Հաւատքը դուռն է անմահութեան, հոգիի յաւիտե–նականութեան:

Այս իսկ պատճառով, հիմա զինքը հոս ներկայ կը համարիմ· կը զգամ իր ցըն –ծուխիւնը սիրած ժողովուրդին այս հա –մայնական համակրանքին առջեւ, եւ որ–պէսզի չընդհատեմ իր զերբերկրային հրճուանքին թրթռումը, կը դադրիմ խո–նարհութեամբ:

ՅԱԿՈԲ ՏԷՐ–ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Հ. Ց. Դ. ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԷԻ ՍՈՒԴԻ ՇՐՋԱՆ կը յայտարարէ մինչեւ փետրուար 15, իր անդուլական ընկերոջ՝

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ

անդամանալի կորուստին առթիւ:

×

Ծաղկեպսակները զրկած էին նաեւ Հ. Ց. Դ. Արեւմտեան Եւրոպայի Կեդր. Կո–միտէն, Պ. Փերայր Փալամուտեան, Տէր եւ Տիկին Տոքթ. Սագըզ, եւայլն:

×

Ըստ հայկական հնաւանդ սովորու –թեան եւ որպէս յարգանքի ու սուգի հա –ւասարք, Թրէվիզ փողոցի բոլոր հայ վա–ճառատուները փակուած էին հինգշաբ –թի, յուղարկաւորութեան օրը:

ՍԱՆ–ՖՐԱՆՃԻՍԿՕ.— Ամենախոր ցա –ւով լսեցինք մեր աննման Շաւարշին մա–հը: Հարուածը ծանր է: Զինք կրնար ար–տայայտել մեր կսկիծը: Հայ ազգը կոր –սընցուց իր ամէնէն արժանաւոր զաւակ –ներէն մին, հայ մամուլը իր ամէնէն փայլուն ներկայացուցիչը: Ընդունեցէք մեր սրտագին ցաւակցութիւնները:

ՃՈՐՃ ԵՒ ՆԱՋԵՆԻ ՄԱՐՏԻԿԵԱՆ

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ «ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ ՍՐԱՀ»Ի ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

•

Հ. Ց. Դ. Արեւմտ. Եւրոպայի Կեդր. Կոմիտէ	50·000
Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի Շրջ. Կոմիտէ իր բոլոր մարմիններով	40·000
Հ. Ց. Դ. Կրքնոպլի Եօթնեղբայրեան Ենթակոմիտէ	20·000
Հ. Ց. Դ. Կրքնոպլի ընկերներ (ցանկը առանձին)	20·000
Հ. Ց. Դ. Տեսնի Կոմիտէ	10·000
Ֆր. Կապ. Խաչի Կրքնոպլի Մ.ճղ	10·000
Հ. Ց. Դ.. «Վարուժան» Ենթակոմիտէ, Սէն Շամոն	10·000
Հ. Ց. Դ. «Ռոստոմ» խումբ, Փարիզ	5·000
Բիւ. տը Թրէվիզի առեւտրականներ (ցանկը առանձին)	15·000
Պանյէօ Քաչանի Արժիւ Ենթկ.	5·000
Տէր եւ Տիկին Հրանտ Սամուէլեան	10·000
Յակոբ Ազիզեան	10·000
Տոքթ Տէր Յակոբեան	10·000
Խաչիկ Մկրտիչեան	5·000
Տիկին Հրանուշ Ազատեան	2·000
Յովսէփ Օհանեան (Մարսէյլ)	5·000
Տէր եւ Տիկին Խոսրով Վչտունի եւ զաւակները	5·000
Կէնճեան եղբարք (Լիոն)	5·000

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ ՆՈՒԷՐՆԵՐ

ԶԱՆԱԶԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆՑ

•

ԱՑՆՃԱՐԻ «ՅԱՌԱՋ» ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ

Տիրուհի եւ Արփիկ Միսաքեան	50·000

«ՅԱՌԱՋ»Ի ՖՈՆՏԻՆ

Մուրատեան վարժարանի Ծնողաց Միութիւն	20·000
Տէր եւ Տիկ. Ց. Տէր–Յակոբեան	10·000
Նուրհան Ֆրէնկեան	10·000
Տէր եւ Տիկին Ա. Շահկեան	5·000
Տէր եւ Տիկ. Քէօսէեան (Մարսէյլ)	2·000
Գրիգոր Ճոլոլեան (Ֆօթօ «Արաքս»)	5·000
Կապ. Խաչի Ալնուվիլի Մ.ճղ	5·000
Տէր եւ Տիկ. Հ. Պայրամեան	2·500
Տէր եւ Տիկ. Աստուր Քէօսէեան (Մարսէյլ)	2·000

ԿԱՊՈՑՏ ԽԱՉ

Տէր եւ Տիկին Շահկեան («Յառաջ»էն)	5·000

ՈՐԲԱԽՆԱՄ

Վարոս Շահպազեան (Լոնտոն) («Յառաջ»էն)	2·000

ՅՈՒՂԱՐԿԱԽՕՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Շաւարշ Միսաքեանի անակնկալ եւ ա –րագ մահը այնպիսի չփոթ կացութիւն մը ստեղծած է «Յառաջ»էն ներս եւ դուրսը, որ առջի օր թերթին սպասուր խմբագրու–թիւնը ի վիճակի չէր եղած առաջին իսկ առթիւ տալ ազգային յուղարկաւորու –թեան լրիւ պատկերը:

Զորեքշաբթի առաւօտ, ժամը 8,15ին, ամերիկեան հիւանդանոցի մատրան մէջ տեղի ունեցաւ հանդուցեալի մարմնոյն դագաղի մէջ դնեցումը: Ներկայ էին Տէր Ցարութիւն քհյ., ընկերներ Հրանտ Սամուէլ, Յակոբ Ազիզեան, Սահակ Տէր Թովմասեան, Ներսէս Տակաւեան, հան –դուցեալ ընկերոջ դուստրը եւ քանի մը մտերիմ բարեկամներ:

Ժամը 8,45ին դագաղը հասաւ Փարիզի Ս. Յովհաննէս–Մկրտիչ եկեղեցին ուր կը սպասէին այրի Տիկին Շաւարշ Մի –սաքեանի հետ բազմաթիւ ընկերներ եւ բարեկամներ:

Դագաղը դնեդուեցաւ նախապէս պատրաստուած մահաբեմի մը վրայ, ուր չորեքշաբթի առաւօտ ժամը 10էն մին – չեւ հինգշաբթի ցերեկ անընդհատ հսկում կատարուեցաւ: Մանաւանդ յուղում մը կը պատճառէր այս երեւոյթը: Ամէն մէկ ընկեր, բոլոր չափանիշերէն, ժամերով անչարժ կեցած էին դագաղին առջեւ: Պա–հը աւելի քան յուզիչ էր դիչերուան ժա–մը 12ին երբ երիտասարդութիւնը մտաւ եկեղեցին ներս, ապահովելու համար դիչերային հսկումը: Կարելի չէ ենթադրել որ մեր պաշտելի ընկեր Շաւարշը չզգաց եւ չտեսաւ ներկայութիւնը իր որբ ձգած երիտասարդութեան, այն նոր սերունդը որ իր ամէնէն մեծ հոգը եղած էր վերջին տարիներուն, այն նոր սերունդը որ հաս–կցած էր թէ իր Հայրը կորնչուց, այն նոր սերունդը որ եկած էր ամբողջ դիչեր մը լսելու· «Տե՛ս մեծ Ընկեր, մի – նակ չես, հետդ է, կողքիդ է Հայ երի –տասարդութիւնը»:

Հինգշաբթի ցերեկ արդէն եկեղեցին սկսած էր լեցուիլ, կարելի չէր ժամ–կուժնի փողոցէն անցնիլ: Աննախընթաց բազմութիւն մը, ամբողջ ժողովուրդ մը եկած էր հոդ, ոչ թէ մեծ անհետացողի մը յիշատակին գերազոյն պարտք մը կա–տարած ըլլալու համար, այլ նաեւ իր ամ–բողջ սրտով ու հոգիով լսելու, պոռա –լու իր անհուն սէրը այն Մեծ Հայուն, որ քանի մը ժամուան մէջ որը կը ձգէր Ֆրանսահայ գաղութը:

Արարողութիւնը՝ պատշաճ եւ յուզիչ, տեւեց մօտ մէկ ժամ: Դագաղը եւ խորա–նը ողողուած էին անհամար ծաղկեպսակ–ներով: Այստեղ ալ անգամ մը եւս կ'ու –զենք յիշատակել Նոր Սերունդի ծաղկե –պսակը՝ կարմիր, կապոյտ եւ նարինջա –գոյն, որ ուրբաթ օրուընէ ի վեր կը մնայ խմբագրատան մէջ, ընկեր Միսաքեանի սեղանին վրայ:

Յուղարկաւորութեան թափօրը, –հա –րիւրաւոր կառքեր, բազմաթիւ օթօքար – ներ չէին կրցած մինչեւ Փէռ–Լաչէզ բե –րել ամբողջ ժողովուրդը: Երբ թափօրը գերեզմանատուն մտաւ անձրեւ մը սկը –սած էր մաղուիլ: Հազարաւոր Հայեր խռնուած կը սպասէին, երբ երիտասարդ–ները մօտենալով դագաղին, առին զայն իրենց ուսերուն վրայ եւ փոխադրեցին առժամեայ դամբարանը (քանի մը չաբա–թէն տեղի կ'ունենայ վերջնական թաղու–մը իր ընտանեկան դամբարանին մէջ):

Ընկ. Յովիկ Եղիազարեանի դամբա –նականէն ետք, ժողովուրդը երզեց «Մը –չակ բանուոր»ը, յետոյ ամէն մէկ Հայ ծունկի գալով դագաղին առջեւ, երկիւ –ղածութեամբ համբուրեց Եռագոյնը:

Անկարելի է սակայն բառերով եւ ածա–կաններով տալ հարազատ պատկերը այն մեծ ու սրտաբուխ ցոյցին զոր համայն Հայ ժողովուրդը կատարեց հինգշաբթի օր Շաւարշ Միսաքեանի յիշատակին:

Թող ներուի մեզի եթէ ի վիճակի չե –զանք լրիւ պատկեր մը տալու:

Թող ներուի մեզի եթէ մոռցանք յիշա–տակել ծաղկեպսակները, ներկաներու ա –նուններ, հեռագիրներ ու նամակներ:

Թող ներուի մեզի այս ակամայ թերա –ցումները:

Թող ներուի մեզի:

Մե՛ծ է մեր ցաւը:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԿԻՆ

Ինչպես հայտնի է, Հայկական Սովետական Պետականության հիմնադրման 50-ամյակի առթիվ Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի նախագահության հրամանագրով հանրապետության մի շարք գրողներ, գիտնականներ, արվեստագետներ, պետական, կուսակցական և հասարակական գործիչներ պարգևատրվել են շքանշաններով և մեդալներով։

Հրամանագրի համաձայն՝ Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի նախագահության նախագահ Ա. Ի. Հովհաննիսյանը պարգևատրվել է Լենինի շքանշանով։

Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի նախագահության նախագահի տեղակ Ա. Ա. Ալեքսանյանը, Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի նախագահության քարտուղար Ա. Ա. Ղազարյանը, Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի նախագահության անդամներ Ա. Ա. Ավետիսյանը, Ա. Ա. Ալեքսանյանը,

ՆՎԻՐԱԿ

(ԳՈՒՏԱԿԱՆ Կ.Կ., 364 - 400)

Գ. ԳԼԽԻ

5.— ՄՈՑԱԼ

— Տեսո՞ւմ ես, յարեկա տեսլե, մի օր հոտում խոտացան քարերդ, մի փոքրիկ գերեզման ես մեզ համար շինում, եւ դուն ալ ինձ չես ուզեր, ինծի համար ամենեւին չես մտածեր։ Ամուսնանանք, ես քեզ կը տանիմ Ամերիկա։ Ամերիկան ինչպիսի՛ երկիր է։ Ամերիկան ամենեւին չի նմանիր մեր երկրին։ Ամերիկան ամենեւին չի նմանիր մեր երկրին։ Ամերիկան ամենեւին չի նմանիր մեր երկրին

ՅԱՂՈՒԿՆԵՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՂԻՆ ՎՐԱ

(Գ. ՅՈՒՂ)

ՎԱՀԱՆ ՏԵՐՏԵՐՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՂԻՆ ՎՐԱ

Ի ՀԱՄԱՐ ՀԱՅ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՂԻՆ ՎՐԱ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

La Directrice : *Arpik MISSAKIAN*
Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise - Paris 9e
C.C.P. Paris 1678-63 R.C. Seine 376.286
Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60

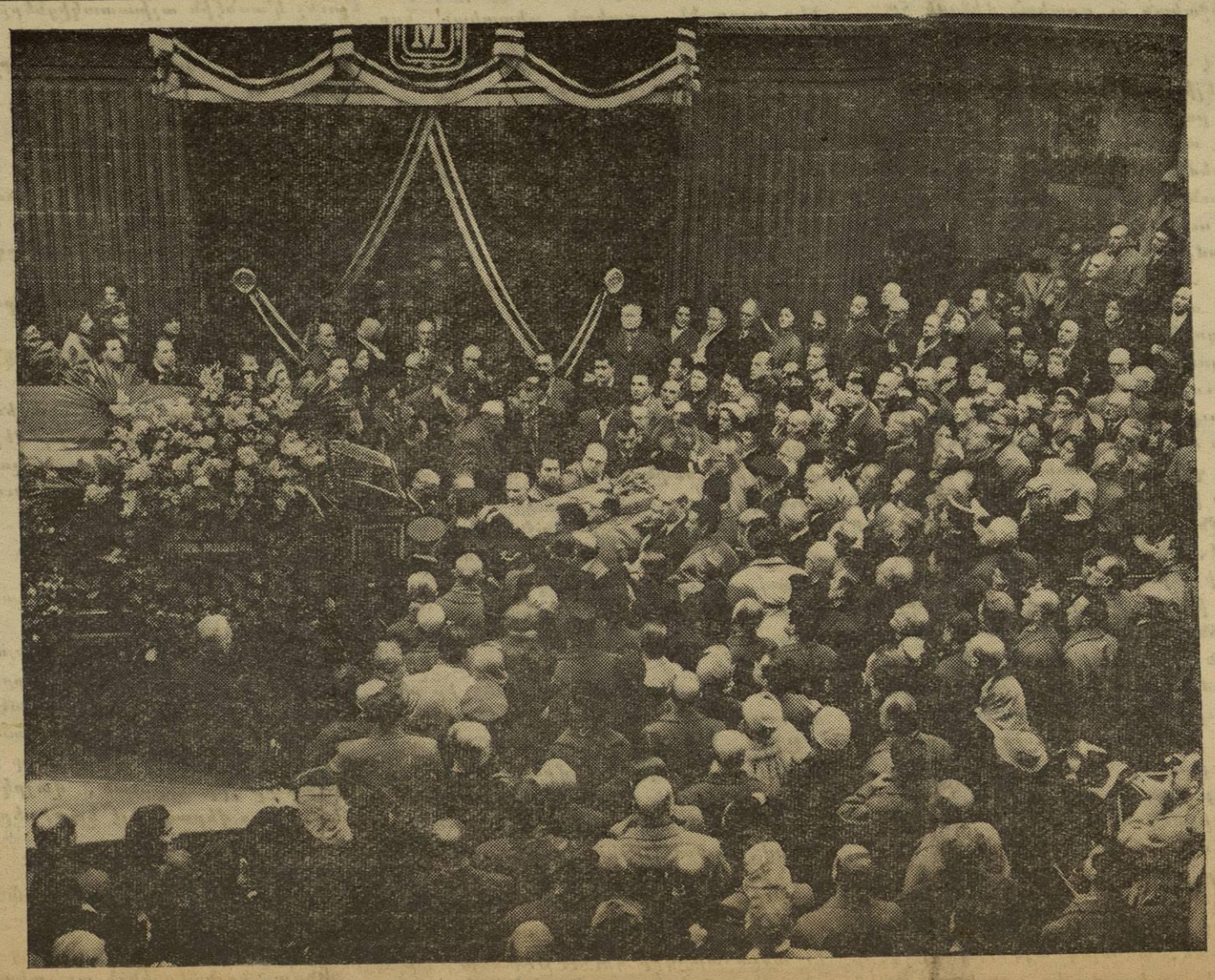
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600
Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
5
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
•
MARDI
5 FÉVRIER
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7799 33ème ANNEE

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3610

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ ԴԱԳԱՂԸ ՈՒՍՄԱՄԲԱՐՁ ԿԸ ՀԱՆՈՒԻ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Այրի Տիկին Տիրուհի Շ. Մխսաքեան, Օրիորդ Ապիկ Մխսաքեան եւ Մխսաքեան ընտանիքը խորին շնորհակալութիւն կը յայտնեն Կաթողիկէ Առաջնորդ Գերապայծառ Ամատունիի, Մխիթարեան Հայրերուն, Գաֆթանճեան Վարդապետին, Վերապատուելի Սիսլեանի, Հ. Յ. Դ. Արեւմտեան Եւրոպայի Կ. Կոմիտէին եւ բոլոր մարմիններուն, Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդին եւ իր խումբերուն, ինչպէս եւ հայ կազմակերպութիւններուն եւ անհատներուն, որոնք իրենց մասնակցութեամբ, ծաղկեպսակներով, հեռաւիրներով, նամակներով եւ նուիրատուութիւններով ցաւակցութիւն յայտնեցին:

Նաեւ այն անհամար ժողովուրդին որ թէ եկեղեցին եւ թէ գերեզմանատունը այնքան խոր համակրութեամբ իր վրէժ-տակցութիւնը արտայայտեց՝

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ

անդամանալի կորուստին առթիւ:

•

Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԱՐԵՒՄԸՏԵԱՆ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԷՆ խոր յուզումով կ'արձանագրէ ժողովուրդի բազմաթիւ դառնակարդներուն գանգուածային մասնակցութիւնը իր ողբացեալ վեթերան ընկերոջ

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ

ազգային յուղարկաւորութեան եւ իր սրտագին շնորհակալիքը կը յայտնէ բոլորին:

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱԼԺԵՐԻՈՅ ՀԱՐՑԸ ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԻՆ ԱՌՋԵՒ

Երկուշաբթի առաւօտ սկսաւ Ալժերիոյ հարցին քննութիւնը: Մակ քաղաքական յանձնաժողովը, որ դրեթէ չի դանազանուիր ուիր լիակատար նիստէն, պիտի ուսումնասիրէ ներկայացուած առաջարկները: Քաղաքական յանձնաժողովին մէջ ներկայացուցիչներ ունին 80 ազգեր. լիակատար նիստէն ունեցած տարբերութիւնն այն է, որ յանձնաժողովին մէջ կատարուած քուէարկութիւններ վերջնական հանգամանք չունին: Այս յանձնաժողովին նախագահը Փերուի ներկայացուցիչն է:

Ֆրանսայի Արտաքին նախարարը, Փինօ, խօսք պիտի առնէ այսօր. նախատեսուած է, որ 3,30 ժամ տեւող ճառ մը պիտի խօսի. պիտի յայտնէ թէ Ֆրանսան Ալժերիոյ հարցը կը նկատէ ներքին խնդիր մը. հետեւաբար Ազգաժողովը իրաւասութիւն չունի միջամտելու. յետոյ, եթէ ժամանակ դեռ մնայ, Ֆրանսա կրնայ ներկայացնել քուէարկութեան արդիւնքը, Ֆրանսա ինքզինքը ազատ կը դգայ Ազգաժողովին հրահանգներուն չենթարկուելու: Բայց քանի որ կ'ուզեն անպայման խօսիլ Ալժերիոյ մասին, ազատ են. Ֆրանսա յօժարակամ նկատի պիտի առնէ ա՛րեւէ չինիչ առաջարկ:

Փինոյի ճառը բաժնուած է 14 դլուխներու, որոնցմէ իւրաքանչիւրը կը քննէ հարցին մէկ երեսոյթը:

Արաբեւասիական պետութեանց ներ-

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ԴԱՄԲԱՆԱԿԱՆ

Յանուն Հ. Յ. Դաշնակցութեան Գերագոյն Մարմնին, Արեւմտեան Եւրոպայի, Ամերիկայի, Մերձաւորեւելեան երկիրներու կեդրոնական կոմիտէներու, յանուն ինքզինքիս աշխարհի ցրուած զաղափարակիցներուն եւ համակիրներուն՝ ուրախ պարտականութեան մը կը հանդիպիմ մեր յաւէտ ողբացեալ վեթերան ընկերը, վաստակաւոր հրապարակագիր եւ բազմաթիւն հանրային դործիչ Շաւարշ Միսաքեանի յուղարկաւորութեան մասին:

Իր անակնկալ հիւանդութեան լուրը եւ անմիջապէս անոր յաջորդող մահուան սահմռկեցուցիչ դոյժը կայծակի արագութեամբ տարածուեցան Ֆրանսայէն մինչեւ Եգիպտոս, Լիբանան, Սուրիա, Պարսկաստան, Յունաստան, մինչեւ հիւսիսային եւ հարաւային Ամերիկաները, ցնցելով բոլոր հայրենասէր հայերու հոդիները՝ խոր յուզումով:

Երկու օրուան ընթացքին աւելի քան 200 հեռագիրներ տեղացին սփիւռքի բոլոր երկիրներէն, մօտաւոր թէ հեռաւոր, ողբալու համար հայութեան այս մեծ դաւկին անդարմանելի կորուստը:

24 ժամէ ի վեր հարիւրաւոր հայորդիներ, արցունքը աչքերուն, ուխտի եկան այս եկեղեցին՝ խոնարհելու համար իր դաղաղին առջեւ՝ իբրեւ վերջին ա-տակայութիւն մեծարանքի: Հպարտներ այլ դային «Յառաջ»ի խմբագրատունը:

Համազգային, ժողովրդական այս ինքնաբուխ եւ յուղիչ ցոյցը ամէնէն առոյգ եւ վաւերական ատիճանաչափն է այն անկեղծ յարգանքին եւ անվերապահ համակրանքին, որ մեր ողբացեալ ընկերը վայելէր բովանդակ հայութեան մէջ:

Բացառիկ ճակատագիր մը վերապահուած էր Շաւարշ Միսաքեանին: Դահիճը ծրագրած էր Ապրիլեան եղեռնին զոհերէն մէկը դարձնելու զինքն ալ: Սակայն բախտն ունեցաւ վերապրելու՝ զէնքով հօրէն զիմակալելով բռնութեան զարհուրելի տանջանքներուն: Ազատուելէն վերջ, տասնամեակ մը շրջանակի օժտուած հրապարակագիր, կազմիր, իբրեւ իրատես, ուղղամիտ եւ թունդ հայրենասէր հանրային գործիչ պիտի ծառայէր այն ազգին, զոր հոգեւին կը պաշտէր, որուն արդիւնութեանց, մշակոյթին ու քաղաքակրթական արժէքներուն եւնուիրական ատանդութեանց անխոնջ եւ աննկուն պահապանը պիտի հանդիսանար, որուն ազգային, քաղաքական արդար Դատը պիտի հետապնդէր քաջարար, յարատեւ հաստատամտութեամբ, որուն երիտասարդութեան եւ նորածիլ սերունդին քաջալեր եւ առաջնորդ պիտի դառնար:

Կը դժար թէ դժնդակ բայց արդասաւոր պարագանութիւն մը կը ծանրանար իր ուսերուն վրայ: Իր նահատակ ընկերներուն թողած պարապը պէտք էր լեցնել: Ազատամարտի սերունդին տակաւին եւ կրտսեր մնացորդներէն էր: Զգաց պատասխանատուութեան ահաւորութիւնը եւ դերմարդկային ճիգերով յաջողեցաւ արժանաւոր մէկ ժառանգորդն ըլլալ մեկնած անդարձ բաժնուով մարքի տիտաններուն:

Սեւրի աննախընթաց խանդավառութեան յաջորդած էր Լոզանի զառն յուսախաբութիւնը: Հայաստան վարչաձեւ էր փոխած: Հայութիւնը կրկին ամբողջ դիր դարձած: Ասպնջական – Ֆրանսան էր բացած իր դուռները բռնադատուրկ հայութեան առջեւ:

Շաւարշ Միսաքեան՝ ապաւինած իր աշխատելու անհուն եռանդին, անխախտ հաւատքին ու անսասան կամքին, հոգեբանական պատեհ վայրկեանի մը՝ հիմը դրաւ իր սիրելի Յառաջին, որ պայման՝ ներքուստ բերումով՝ կարմինէն ու երեւանէն վերջ լոյս պիտի տեսնէր այս «Լոյս Քաղաք»ին մէջ: Իր կողքին էին իր զաղափարական ընկերները, որոնք բերին իրենց գոհողութեան բաժինը: Իր կողքին կանդնած էր նաեւ այն մեծ կազմակերպութիւնը՝ որ կը կոչուի Հ. Յ. Դաշնակցութիւն, եւ որուն Գերագոյն Մարմնին անդամ էր ինքն ալ:

1925 Օգոստոսէն մինչեւ իր յանկարծամահը, Շաւարշ իր խօսքը լսուեցաւ՝ այնպիսի հայրենասիրութեամբ եւ անկեղծութեամբ, որ Յառաջ զարձաւ Ֆրանսահայութեան սիրելի եւ վստահուած թերթը, անոր առօրեայ կեանքին անբաժան մէկ մասնիկը: Յառաջ հոգեկան սերտնդակ մատակարարեց ապաստանէ ու հայրենասիրական հայութեան: Ամէն առաւօտ հայ տուներէն ներս մտնելով, անիկա ոգեւորեց եւ խանդավառեց տարագրութեան սեւոփանքի, մխիթարութեան եւ քաջալերութեան կարօտ հոգիները: Ինչպէս պատահէլի վրայ, դրիչը ձեռքին:

Սիրելի Շաւա՛րշ, պահ մը վեր առ դլուխդ եւ տես թէ՝ ի՛նչպէս ամբողջ հայ ժողովուրդը, առանց դաւանանքի, դասակարգի եւ յարանուանութեան խտրութեան, կ'ողբայ քու մահդ:

Քիչ վերջ պիտի առաջնորդենք քեզ յաւիտենական հանդստավայրդ:

Հանդչէ՛ խաղաղ եւ անվրդով: Ընկեր – ներդ հաւատարմօրէն պիտի չարունակեն այն դործը, որուն նուիրեցիր ամբողջ կեանքդ: Թէեւ ու թիկունք պիտի դառնան ազատը կնոջդ՝ Տիրուհիին եւ անմխիթար աղջկանդ՝ Արփիկին, որոնք տարիներէ ի վեր քեզի հետ դոհունակ, միասին տառապական, որպէսզի ազգի հոգեպատակդ՝ Յառաջը, որուն վերջին թիւը կուրծքիդ դրած երբեւ պատռուանչան՝ քեզի հետ կը տանիս դէպի անդենական:

Յառաջ պիտի չարունակէ քալել այն ճամբայէն, զոր դուն դծեցիր, պիտի լուսաւորէ եւ սրատպնդէ տարագիր հայութիւնը մինչեւ այն երջանիկ օրը, երբ բախտը պիտի ունենանք քու ճախիններուդ հետ մէկտեղ Յառաջդ ալ փոխադրել հոն՝ ուսկից եկած էր, — Արարատի սուրբ տարբ, մեր հայրենի պատ երկիրը:

ՀՐԱՆՏ–ԱՄԱՄՈՒԼ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿԸ ՀԱՆԴԻՊ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻՆ

Շաւարշ Միքայէլեան «Ազգ»ի խմբագրութեան հետ ունեցած հարցազրոյցին մէջ ըսած է, որ ինքը ոչ մէկ անգամ հրաւիրուած է Հայաստան, բայց ինքը չէ ուզած երթալ, որովհետեւ ինքը կ՚ուզէ, որ Հայաստան երթալու առիթը ինքը չստեղծէ, այլ Հայաստանի կառավարութիւնը հրաւիրէ զինք։ Ինքը կ՚ուզէ, որ Հայաստանի կառավարութիւնը ինքը հրաւիրէ, որպէսզի ինքը կարենայ ազատ կերպով իր կարծիքը յայտնել։

Շաւարշ Միքայէլեան կ՚ըսէ, որ Հայաստանի կառավարութիւնը ինքը հրաւիրելու համար պէտք է ունենայ հանրային կարծիքի ճնշում։ Ինքը կ՚ուզէ, որ Հայաստանի կառավարութիւնը ինքը հրաւիրելու համար հանրային կարծիքի ճնշում ստեղծուի Հայաստանի մէջ

ՆԱՎՈՏՈՒ

(ՊԱՏՄՈՒԱԾՔ ՀԿՑ, 364 - 400)

Գ. ԳԼՈՒԽ

5.— ՄՈՑՅԱՐ

•

Ես ձեզի ասացի ուրեմն, որ իմ իսկզբանե վճռած էի ոչինչ չծածկել ձեզանից, որ ձեզի հայտնի լինի, թե ինչ տեսակ մարդ եմ ես, և ինչ պատճառներ ինձ ստիպեցին այդ ամենը անել։ Ես ձեզ ասացի նաև, որ ինձ համար ոչ մի զոհողություն չի լինի, որ ես չանեմ, միայն թե ձեզ ծառայեմ։ Ես ձեզ ասացի, որ ինձ համար ոչ մի զրկանք չի լինի, որ ես չկրեմ, միայն թե ձեզ օգնեմ։ Ես ձեզ ասացի, որ ինձ համար ոչ մի վտանգ չի լինի, որ ես չվտանգեմ, միայն թե ձեզ պաշտպանեմ։ Ես ձեզ ասացի, որ ինձ համար ոչ մի մահ չի լինի, որ ես չմեռնեմ, միայն թե ձեզ փրկեմ։ Ես ձեզ ասացի, որ ինձ համար ոչ մի տանջանք չի լինի, որ ես չտանջվեմ, միայն թե ձեզ ազատեմ։ Ես ձեզ ասացի, որ ինձ համար ոչ մի ամոթ չի լինի, որ ես չամաչեմ, միայն թե ձեզ պատվեմ։ Ես ձեզ ասացի, որ ինձ համար ոչ մի անարգանք չի լինի, որ ես չանարգվեմ, միայն թե ձեզ հարգեմ։ Ես ձեզ ասացի, որ ինձ համար ոչ մի ստորացում չի լինի, որ ես չստորանամ, միայն թե ձեզ բարձրացնեմ։ Ես ձեզ ասացի, որ ինձ համար ոչ մի նսեմացում չի լինի, որ ես չնսեմանամ, միայն թե ձեզ փառավորեմ։ Ես ձեզ ասացի, որ ինձ համար ոչ մի ստրկություն չի լինի, որ ես չստրկանամ, միայն թե ձեզ ազատ դարձնեմ։ Ես ձեզ ասացի, որ ինձ համար ոչ մի ոճրագործություն չի լինի, որ ես չոճրագործեմ, միայն թե ձեզ արդարացնեմ։ Ես ձեզ ասացի, որ ինձ համար ոչ մի մեղք չի լինի, որ ես չմեղանչեմ, միայն թե ձեզ սրբացնեմ։ Ես ձեզ ասացի, որ ինձ համար ոչ մի դժոխք չի լինի, որ ես չդժոխանամ, միայն թե ձեզ դրախտ հասցնեմ։ Ես ձեզ ասացի, որ ինձ համար ոչ մի դժբախտություն չի լինի, որ ես չդժբախտանամ, միայն թե ձեզ երջանկ

ՅԱՂՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՊԱՏՄԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՄԲԻՈՆԻ

(Ե. ՅՈՒՆԻՍ)

Ա. Ղ. Ալիշանի Հայ Հին Երկրագրութեան Պատմութեան Դասընթացքի Ընթերցումներ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

La Directrice : *Arpik MISSAKIAN*
Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise - Paris 9e
C.C.P. Paris 1678-63 R.C. Seine 376.286
Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600
Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
6
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
•
MERCREDI
6 FÉVRIER
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7800 33ème ANNEE

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3611

ԱՄԵՆԱՑՆ ՀԱՑՈՑ ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏԸ

Կան մահեր, որոնց առթած կսկիծը կը կարկամեցնէ ամէնէն ճարտասան լեզու – ները եւ կը սառեցնէ ամէնէն տհաճ գրիչները անգամ:

Բանականնութիւնը պահ մը կանգ կ'առնէ, զգացումները կ'ընդարմանան եւ մարդկային ամէնէն նրբազգած հոգին կը համակուի անզգայութեան մշուշով մը:

Գուժարեր հեռագրին առթած առաջին ազդեցութեանը տակ, այս կացութեան մէջ կը գտնուինք նաեւ մենք, երբ կը փորձենք այս պահուս քանի մը տողեր մրոտել մէկու մը մասին, որ չխուսն տալիներ չարունակ գրիչ չարժեց եւ միտք ու հոգի սպառեց մեր ժողովուրդին համար:

Ի՞նչ գրել, ինչպէ՞ս գրել: Ուրիկ՞ սկսիլ եւ ուր վերջացնել:

Արժանի՞ ենք գրելու իր մասին...

Մեր աչքերը գամուած կը մնան տա – կաւին հեռագրի թուղթին վրայ: Չենք կրնար, աւելի ճիշդ՝ չենք ուզեր հաւատալ գոյժին:

Շաւարշ Միսաքեանը կը մեռնի՞: Իրաւունք ունի՞ մեռնելու...

Բայց եւ այնպէս...:

Չկայ այլեւս ԱՄԵՆԱՑՆ ՀԱՑՈՑ ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏԸ:

Չկայ Ապրիլեան եղեռնին սրածուած հայ մտաւորականութեան մնացորդացին ամէնէն կարկառուն դէմքը:

Չկայ Վարուժաններու, Գեղամ Բար – սեղեաններու դրչեղբայրը:

Չկայ հայ լեզուի երկնառաք մտքը:

Չկայ այն գալար գրիչը, հայ գիրին միւռոնով օրհնուած գրիչը, որ կէս դար չարունակ հաւատք եւ յոյս ներմուծեց «անճար» (իր խոկ բառով) բազմութիւններու հոգիներուն ներս:

Չկայ այն բանաստեղծի նրբազգած սիրտը, որ ամէն օր կերոնի նման հալե – ցաւ, ի տես մեր ժողովուրդի զոզոնթային:

Կը գտմանանք թէ ինչպէս այսքան տարի տակաց այդ անզուգական Հայու սիրտը...

ԱՄԵՆԱՑՆ ՀԱՑՈՑ ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏԻՆ մահով կ'որբանայ հայ հրապարակագրութիւնը: Կը սահմռկուի ահաւոր բաց մը, գոր, եթէ ոչ անկարելի, դէթ չատ դըժ – ուար պիտի ըլլայ լեցնել:

Թրքահայ մտաւորականութեան ամէ – նէն աչքառու եւ ամէնէն հաչխուն ծա – ղիկն է որ կը թոռմի: Հայաչխարհէն և – կած ծալիկ մը, որ խաւարի անդունդը կը մտնէ, Լոյս Քաղաքին մէջ...:

Վատահ ենք՝ որ չարաթ կէսօրին, երբ յաւիտենական քունին կը յանձնուէր, ա – նոր աչքերուն առջեւ պատկերացաւ տէ – սիլքը մեր բնապատուհէն, իր վառման գոյներով, մաճով ու մաճկալով, պար – ման–պարմանուհիներով եւ աշխատա – ւոր ժողովուրդով: Աշխարհի մը՝ որ ա – մէն վայրկեան տրոփեց ու ապրեցաւ հե – ռաւոր Փարիզի իր խցիկ–խմբագրատան մէջ:

Այս անկապ եւ զգայականութենէ բըր – խած ու հազճեպով գրուած նախապա – տութիւնները ոչ իսկ կրնան տալ – աղօտ գիմագիծ այն ՄԵԾ ՀԱՑՈՒՆ, ԲԱՆԱՄ – ՏԵՂԾ–ԽՄԲԱԳՐԻՆ, ԹՐՔԱՀԱՅ ԴԱՏԻ ԱԽՈՑԵԱՆԻՆ, որ եղաւ Շաւարշ Միսաք – եանը:

Կսկիծը կը սեղմէ մեր կոկորդը, բայց չարկիլը «բոլոքի» ճիչ մը արձակելու իրեն դէմ —

— Վարպե՛ա, ինչո՞ւ մեռար: Որո՞ւն թողուցիր քու սիրելի «Յառաջ»դ: Մտա – ծեցի՞ր արդեօք թէ՝ հայ մամուլը ի՛նչ պիտի ընէ առանց ԱՄԵՆԱՑՆ ՀԱՑՈՑ ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏԻ...:

(Խմբագրական «Ազատ Օր»ի
(Ափէնի, 28 Յունուար)

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՓԻՆՈՅԻ ՃԱՌԸ

«ԱԼԺԵՐԻԱՆ ՖՐԱՆՍԱՅԷՆ ԲԱԺՆԵԼ ԿԸ ՆՇԱՆԱԿԷ՝ ԻՄ ԵՐԿՐԻՍ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐԸ ՓՈԽԵԼ»

Ալժերիոյ հարցին քննութիւնը պաշտօ – նապէս բացուած յայտարարուեցաւ երէկ՝ Ազգաժողովին մէջ: Առաջին խօսք առնո – ղը եղաւ Ֆրանսայի Արտ. Նախարարը, Փինօ, որ մօտ երեք ու կէս ժամ տեւող ճառով մը բացատրեց հարցին բոլոր ծալ – քերը:

Յայտարարելով հանդերձ, որ Ֆրան – սան չի ճանչնար եւ պիտի չճանչնայ ՄԱԿի իրաւասութիւնը՝ Ալժերիոյ խընդ – րին վերաբերմամբ, բացատրեց թէ իր երկիրը ինչո՞ւ համաձայնեցաւ Ալժերիան Ազգաժողովին օրակարգին վրայ անցնե – լու. երեք դլխաւոր պատճառներ յիշեց: Առաջին՝ քանի մը տարիներէ ի վեր Ֆրանսայի դէմ պայքար մղող պետու – թեանց արժանի պատասխանը տալու հա – մար. այնպիսի պետութիւններ, որոնք Ֆրանսայի դաս տալու ի վիճակի չեն եւ իրաւասութիւն ալ չունին: Երկրորդ՝ փաստերով ցոյց տալ թէ Ալժերիոյ հար – ցը չատոնց կարզադրուած կ'ըլլար, եթէ կարգ մը պետութիւններ, իրենց միջա – մտութիւններով, մթնոլորտը թունաւո – րած չըլլային: Երրորդ՝ փաստերու լոյ – սին տակ ցոյց տալ թէ Ֆրանսա ժողո – վըրդավար պետութեան մը արժանի քա – ղաքականութիւն մը վարած է Ալժերիոյ մէջ, միշտ յարգած է ՄԱԿի համաձայնա – կիրը, եւ հրաւիրել բոլոր պետութիւննե – րը որ նոյն վերաբերմունքը ցոյց տան այդ համաձայնագրին հանդէպ: «Ալժե – րիոյ հարցը կը նկատենք Ֆրանսական զուտ ներքին խնդիր մը, հետեւաբար Ա – գահժողովը, ըստ վերոյիշեալ համաձայ – նագրին, իրաւասութիւն չունի միջամտելու ոչ մէկ առնն ընդունած ենք եւ երբեք ալ պիտի չընդունինք ՄԱԿի մի – ջամտութիւնը՝ այս հարցին մէջ»: Եւ որ – պէս փաստ, յիշեցուց համաձայնագրին շրջ կլխուն երկրորդ յօդուածը, զոր ք – աղաքական եւ այլ նկատումներով, կարգ մը պետութիւններ կ'ուզեն մոռացութեան մատնել:

Ալժերիան, ըսաւ Արտ. Նախարարը, Ֆրանսայի անբաժանելի մէկ մասն է. բո – լոր պետութիւններն ալ ընդունած են գայն՝ որպէս այդպիսին. Ասլանեան Ուխտին մէջ ալ յիշուած է, որ Ալժերիան Ֆրանսական նահանգ մըն է: Բնակիչները կը վայելեն Ֆրանսացիներուն չնորհուած բոլո՛ր իրաւունքները. մահմետականնե – րը կը վայելեն խղճի, կրօնքի եւ ամէն տեսակի ազատութիւն:

«Ո՛րեւէ մէկ պետութիւն իրաւունք չու – նի պարտադրելու ուրիշ պետութիւն մը, որ զանց առնէ իր ներքին Սահմանադրու – թեան ամէնէն հիմնական կէտերը: ՄԱԿի բոլոր անդամներն ալ իրենց ներքին Սահ – մանադրութիւնը ունին, որ չատին մէ – րինին նման ժողովրդավար չէ. բայց այդ՝ ներքին խնդիր մըն է, որուն միջա – մտութ ըլլալու իրաւունք չունինք: Շատ դէշ ծառայութիւն մը մատուցանած պի – տի ըլլայինք Ազգաժողովին, եթէ թոյլ տայինք որ ՄԱԿի համաձայնագրին ամէ – նէն հիմնական օրէնքներէն մէկը պիտակ – յարար ոտնակոխուի»:

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԲԱՐԵԲԱՐ ԴԵՐԸ

Ապա, Արտաքին նախարարը, փաստա – րու եւ օրինակներու լոյսին տակ, պատ – կերացուց այն բարելաւ դերը որ Ֆրանսա տարիներու ընթացքին խաղացած է Ալ – ժերիոյ մէջ: 1830ին՝ բնակչութեան թի – ւը երկու միլիոն էր. նորածիններու 50 առ հարիւրը կը մահանար. հոգամշակու – թիւն գրեթէ գոյութիւն չունէր. հոգերը անջրպի էին. հիւանդութիւններն ու հա – մաճարակները ժողովուրդը կը հնձէին անխնայ: Մինչդեռ այսօր, բնակչութիւ – նը 9 միլիոն 700,000ի կը հասնի, մանուկ – ներու եւ ժողովուրդին առողջապահու – թեան վրայ 2000է աւելի բժիշկներ կը հսկեն (այս համեմատութիւնը աննա – խընթաց է Մ. Արեւելքի եւ Աֆրիկէի ո՛րեւէ մէկ երկրին հետ բաղդատուած) բազմաթիւ ջրակայաններ եւ ջրանցքներ չինուած են, որոնք կ'ոռոգեն 100,000 հէքթարէ աւելի տարածութիւն մը: Դաս – տիարակչական մարզին մէջ նոյն յառաջ – դիմութիւնները արձանագրուած են. միայն 1956 տարեշրջանին 1500 նոր դա – սարաններ բացուեցան. 1957ի համար կը նախատեսուի 1700 յաւելեալ դասարաննե – րու բացումը: Ամէն կողմ հիւանդանոց – ներ բացուած են. մահերու թիւը անհա – մեմատ չափերով նուազած է:

Ապա նախարարը այս թիւերը համեմա – տեց Ֆրանսան քննադատող պետութեանց պաշտօնական թիւերուն հետ եւ այն եզ – րակացութեան հասաւ, որ Ալժերիան ըն – կերային, առողջապահական, դաստիա – րակչական եւ բազմաթիւ այլ մարզերու մէջ չատ աւելի բարձր է չնորհիւ Ֆրան – սայի բարերար օգնութեան, քան քննա – դատող պետութեանց ժողովուրդները:

ԱՊԱԳԱՑԻ ԾՐԱԳԻՐՆԵՐ

Բայց, հակառակ այս իրողութեան, Ֆրանսա տակաւին անբաւարար կը նկա – տէ կատարուած աշխատանքները. չա՛տ աւելի մեծ ծրագիրներ ունի Ալժերիոյ բարելաւման համար: Կ'ուզէ որ եւրո – պական երկիրներու եւ մահմետականներու հաւա – սարութիւնը բացարձակ ըլլայ այդ պատ – ճառով ալ մեծ թափով առաջ կը տանի մահմետական ընտանիքի մը պատաս – տութեան գործը. այս ընտանիքին հետզհե – տէ պիտի կոչուի երկրին պատասխանա – տուութիւնը առանձնելու: Շուտով պիտի կազմակերպուին նաեւ ընդհանուր ընտ – րութիւններ:

ԱՊԱՏԱՄԲՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ

Այս տեղեկութիւններէն վերջ, Արտ. նախարարը բացատրեց ապստամբութեան պատճառները: Նախ յայտնեց թէ ապըս – տամբները մէկ գլեկավարութիւն չունին, բաժան–բաժան են եւ յաճախ իրարու հա – կառակորդ: Դրդիչ մեծագոյն ուժը հա – մայնավարութիւնն է. իսկ կեդրոնը՝ Գա – հիրէ:

Մեծաւլ Հաճի կատակգութիւնը աւելի ապշեցնող է եւ չուզեր Գահիրէի խըմ – բակին ենթարկուիլ: Գալով Ազատագրու – թեան Ազգ. Ճակատին, բռնապետական սկզբունքներու վրայ հիմնուած կուսակ – ցութիւն մըն է, որ ժողովուրդին մէկ փոքրիկ մասը միայն կը ներկայացնէ: Ի – րենց մեթոտները փոխ առած են համայ – նավարներէն: Այդ փոքրամասնութիւնը կ'ուզէ իշխել մեծամասնութեան վրայ: Կայ նաեւ օրէնքէ դուրս հռչակուած հա – մայնավար կուսակցութիւնը, որ 1956էն ի վեր քաղաքներու մէջ ահաբեկչութիւն – ներ կը կազմակերպէ: Առայժմ համայնա – վարները կը դրծակցին միւս երկու կա – ռեւոր կուսակցութեանց հետ, բայց իրենց նպատակն այն է, որ յաջողութեան պա – րագային իրե՛նք ձեռք առնեն կացութիւ – նը եւ Ալժերիան յայտարարեն խորհրդա – յին վարչաձեւով երկիր:

Ֆրանսայի կառավարութիւնը բազմա – թիւ անդամներ առաջարկեց վերջ տալ կռիւներուն եւ համաձայնութեան մը գալ. այս ուղղութեամբ տեսակցութիւն – ներ ալ ունեցաւ. բայց ապստամբները այնպիսի անընդունելի պայմաններ առա – ջարկեցին, որ ոչ միայն անկարելի դար – ձուցին համաձայնութիւնը, այլ նաեւ ա – ւելի մեծ թափ մը տուին իրենց ահաբեկ – չական արարքներուն եւ անմեղներու սպանդին: Անհրաժեշտ էր որ պաշտպա – նէինք բնակչութիւնն ու անոնց ինչքերը:

Ցաճախ կ'լսեն մեզի թէ 400,000նոց բանակով մը չի կրցանք գլուխ գալել քանի մը հազար ապստամբներու հետ: Եթէ ու – զէինք զէնքի ուժով կարգադրել հարցը, մեզի համար չատ դիւրին էր ամբողջ Ա – ժերիացիները բնաջինջ ընել բայց ա՛յդ չէր մեր ուզածը, մանաւանդ որ մեր մահմետական հայրենակիցներէն չատ – րը մեզի հետ են ամբողջ սրտով: Մենք նախընտրեցինք հաւատարիմ մնալ Ֆրան – սայի դարաւոր աւանդութեան եւ քաղա – քական ու դիւանագիտական ճամբով լու – ծել թնճուկը:

Ապա, Փինօ բացատրեց թէ ինչո՞ւ ձեր – բակալուեցան ապստամբութեան հինգ պարագլուխները. բայց անոնց կատա – րած վնասակար դերէն, ձերբակալուած – ներէն չորսը արդէն իսկ ծանր ամբաստա – նութիւններու տակ էին՝ որպէս անլուր խժդժութեանց անմիջական պատասխա – նատուները:

– ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԴԻՏԱԽՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ոմանք կ'առաջարկեն անկախութիւն չնորհել Ալժերիոյ: Այդ՝ անկարելի է, ո – րովհետեւ մէկ կողմէ, եւրոպական ծա – դում ունեցող գործառոյթ փոքրամասնու – թիւն մը կայ այնտեղ, որուն չահերը եւ ապրելու իրաւունքը պէտք է անտես – ուին: Իսկ միւս կողմէ՝ մահմետականնե – րու մեծամասնութիւնն ալ կ'ուզէ որ Ֆրանսան չարունակէ մնալ Ալժերիոյ մէջ:

× ՄԱԿի ամերիկեան պատուիրակը Քապոթ Լոճ, ընդմիջումի մը ընթացքին յայտնեց թէ Մ. Նահանգները բաւարար – ուած կը զգան Ֆրանսայի ծրագիրներով – կռիւներու դադարում եւ ազատ ընտրու – թիւններ:

ՀԱՑ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ «ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ ՍՐԱՀ»Ի ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Բ. ՑԱՆԿ

Ալֆորվիլի Հայ Գաղութ	75·600
Ֆր. Կապ. Խաչի Վրչ.	20·000
Նուպար Նիկողոսեան	10·000
Ֆր. Կապ. Խաչի Փարիզի Մ.	5·000
Տէր եւ Տիկ. Տոլպաչեան (Մարսէյլ)	5·000
Յակոբ Թորոսեան ընտանիք	5·000
Նախորդ դումար՝	251·500
Ընդհ. դումար՝	372·100

×

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌԹԻԻ ՆՈՒԷՐՆԵՐ

ՆՈՒԷՐՆԵՐ ԶԱՆԱԶԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ «ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Տէր եւ Տիկին Պայրամեան	2·500
Տիկ. Էլիզ Մ. Ասլանեան (Պէյրութ)	2·000
Տէր եւ Տիկ. Ա. Պաստմաճեան	2·000
Յովհ. Հաբելեան (Լիոն)	1·000
Միքայել Եաւեր (Մարսէյլ)	1·000
Տէր եւ Տիկ. Գալէնտէր	1·000
Հրանդ Բամպաքեան (Ձենովա)	5·000
Տէր եւ Տիկ. Ն. Ալալէմճեան	10·000
Սրապեան եղբարք (Միլանօ)	10·000

PRÉSIDENCE DU CONSEIL
SECRÉTARIAT D'ÉTAT
INFORMATION

Chère Madame,

Nous avons appris avec une douloureuse surprise la disparition de votre mari, dont nous avons pu, au cours de ces dernières années, apprécier tout à la fois le dévouement et les qualités humaines.

Je tiens à vous exprimer au nom du Parti Socialiste Français, au nom du Président du Conseil, en celui de M. Gérard JAQUET, Ministre de l'Information, et en mon nom personnel, nos sincères condoléances.

Je regrette qu'il ne m'ait pas été possible d'assister hier aux obsèques.

Je vous prie de bien vouloir m'en excuser, et d'agréer, Chère Madame, l'expression de mes respectueux hommages.

R. PONTILLON

ԱՀԱՐՈՆԻՆ «ԽՕՍՔԸ»

Մեր Պոլսոյ պատանեկան երազին հրա – վառ կառիճն վերջին կառավարներէն մէ – կը մեռաւ; ԱՀԱՐՈՆ ՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

Ա.

Ե՛ս ինչո՞ւ պիտի վիրաւորուիմ, հոգիս, ես ինչո՞ւ պիտի ցաւիմ, երբ ամէն ինչ ինծի համար ուրախութիւն է։ Ինչո՞ւ պիտի ուզեմ, որ ես ալ ուրիշներուն պէս ըլլայի, որ ես ալ ուրիշներուն պէս ապրէի, որ ես ալ ուրիշներուն պէս մեռնէի։ Ես ինչո՞ւ պիտի ուզեմ, որ ես ալ ուրիշներուն պէս ըլլայի, երբ ես ուրիշ տեսակ եմ, ուրիշ տեսակ մը, որ ոչ ոքի կը նմանի, ոչ ոքի կը հաւսար։ Ես ինչո՞ւ պիտի ուզեմ, որ ես ալ ուրիշներուն պէս ըլլայի, երբ ես ինծի համար ամէն ինչ եմ, ամէն ինչ, ամէն ինչ, ամէն ինչ

ՍԱՍՈՒՆԻ

(ԳԱՍՏԱՆԻ ՎԱՂ, 364 - 400)

Գ. ԳԼՈՒԽ

5.— ՄԱՅՐԸ

Գաղտագողի ոտքի էլան, ասե – լով։

— Ֆեյ նոր մկնիկ ցանկանում եք ինձ հատուցել։

Ջարդարվեցին եւ հեռացան։ Մի պահ, մայրը կանգնեց, ապա վազեց փոսակը, մկնիկ ձեռքին։ Ներս մտնելով՝ նա տեսավ, որ Տիկնիկ Հովազուհին ձեռքերը դրել է ականջներին եւ ոռնում է ամբողջ ուժգնությամբ։ Մկնիկ Մայրը ոտքի թռավ եւ ասաց.

— Ինչո՞ւ ես այդպես ոռնում։

Տիկնիկ Հովազուհին ձեռքերը հանեց ականջներից եւ պատասխանեց.

— Ես ոռնում եմ, որովհետեւ ինձ ցավ է պատճառում։

— Ինչո՞ւ ցավ է պատճառում։

— Որովհետեւ ես ոռնում եմ։

— Ինչո՞ւ ես ոռնում։

— Որովհետեւ ցավ է պատճառում։

Մկնիկ Մայրը ծիծաղեց եւ ասաց.

— Ես քեզ ոչ մի հարց չեմ տա, որովհետեւ ես էլ գիտեմ, որ դու ոռնում ես, որովհետեւ ցավ է պատճառում։ Ես ինձ միայն մի հարց կտամ։ Ինչո՞ւ ցավ է պատճառում։

Տիկնիկ Հովազուհին ձեռքերը դրեց փորին եւ պատասխանեց.

— Որովհետեւ ես ինձ ուտում եմ։

Մկնիկ Մայրը ծիծաղեց եւ ասաց.

— Ես քեզ ոչ մի հարց չեմ տա, որովհետեւ գիտեմ, որ դու ոռնում ես, որովհետեւ ես ուտում եմ քեզ։ Ես միայն մի հարց կտամ։ Ինչո՞ւ ես ուտում ինձ

ՅՈՒՐԱՔԱՆՉՅՈՒՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆՅԱՑ

(9. ՏՈՒՆԿ)

ՁԻՐՔՉՈ.— Մեծ ներկայացում ներ-կա Ձիրքչո Ֆրանսայի ամենահռչակավոր ձիավարժ Ալֆրեդ Լորիայի։ Ներկայացման ընթացքին ձիերուն վրա պիտի կատարեն իրենց հրաշալի վարժանքները։ Ներկայացումը պիտի տեղի ունենա Ֆրանսական Ձիարշավարանին մեջ։ Մուտքի գինը՝ 1 ֆրանկ։

ՄԱՐՍԵԼ.— Ֆրանսական նշանավոր երգչուհի Մարսել Ռեզան, որ ներկայիս կը գտնուի Ամերիկա, ուր մեծ հաջողութեամբ կը հանդես գայ, ստորագրած է պայմանագիր մը Ամերիկայի մեծ թատրոններէն մեկուն հետ, որ պիտի տեւէ 3 տարի։ Ամսական ռոճիկը 10 հազար

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise - Paris 9e

Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R.C. Seine 376.286

La Directrice : *Arpik MISSAKIAN*

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 7 ՓԵՏՐՈՒԱՐ

JEUDI 7 FÉVRIER 1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7801 33ème ANNEE

ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3612

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

•

Անցեր ճակատագիրը անգամ մը եւս մոայլեցաւ:

Մեր վիշտը անգամ մը եւս կը վերանորոգուի:

Մահուան մանգաղը անգամ մը եւս կը պոռթկէ, հնձելու համար հայ ժողովուրդի ազնուագոյն զաւակներէն մէկը. հայ մտքի հազուագիւտ ղէմքերէն մէկ ուրիշը — «Յառաջ»ի խմբագիրը Շաւարշ Միսաքեանը:

Թրօ, Նաւասարդեան եւ Շաւարշ, ի՜նչ եղերական չռայլութիւն, տարին չլրացած. երեք մեծ ղէմքեր, տարբեր խառնուածքով, բայց միեւնոյն գաղափարներուն, դրօշակիրները նոյն բարձրաթռիչք նպատակներուն:

Հաւատաւոր, անձնուէր, ինքնամոռաց եւ քաջարի. անվախ կեանքին հան-դէպ, անխնայ իրենց անձին հանդէպ եւ նաեւ անսասան մահուան առջեւ, որ համարհանքով հզօր:

Գաղափարապաշտ, պայքարող պանծալի սերունդի մը վերջին, կամ գրեթէ վերջին ներկայացուցիչն էր Շաւարշը, մէկը ամէնէն արժանաւորներէն:

Հաւատքի անօրինակ ուժով, այլ սակայն իրականութեան խորունկ զգացում ունեցող անձ մըն էր Շաւարշը, որ աւելի քան կէս դար նուիրած էր հայ ժողովուրդին, հայկական յեղափոխութեան, անոր արդ զաւկին՝ Դաշնակցութեան նըպատակներուն ու հայ գրին ու մշակոյթին:

Ամբողջ կէս դար եւ աւելի, ամէն օր խօսք մը, բառ մը ունէր ան իր ժողովուրդին համար, մտածում մը՝ լուսաւորելու համար մեր մթին ճամբաները, մարտահրաւէր մը՝ հայութեան թշնամիներուն:

Ամէն օր, ունէր մտահանգում մը, յաճախ քննադատութիւն մը, դարմանումի միջոցն ալ միասին, իր ժողովուրդը ամբողջ եւ անաղարտ տեսնելու, հայ կեանքը բարձր ու բարդաւաճ դարձնելու համար:

Եւ այս բոլորին հետ, անխոնջ աշխատող, ինքզինքը մոռնալու, ուրանալու, սպաննելո՛ւ աստիճան:

Քիչ խմբագիրներ ունեցած ենք իրեն չափ ընդունակ եւ հաւատաւոր, հաւատացած իր գրածներուն, որոնք, -յաճախ, պատգամի մը չեշտը կ'առնէին ոչ միայն իրեն համար, այլեւ շատ մը ուրիշներու, իր ընթերցողներէն շատերուն համար:

Իր թերթը, միշտ երիտասարդ ու աշխոյժ «Յառաջ»ը, կը հրատարակուէր Փարիզի մէջ, ծանրով փոքր ու խիտ, բայց արձագանգով լայն ու հեռահաս: Ամէն տեղ էր Շաւարշը, ղէմքը «Շ.»ն, որ շատ մը հարցերու մէջ, առաջնորդող առագի մը դերը կը կատարէր:

Կուսակցական էր Շաւարշը, համոզուած ու յամառ Դաշնակցական՝ շատ կանուխէն. բայց աւելին էր ան քան այդ տիտղոսով հասկցուած անձը. յեղափոխականէր իսկական իմաստով, անվախ ու անվեհեր, որ թրքական դժոխքին մէջ, դիցուած էր մնալ ալի, վտանգին դէմ անդադար, յանդուգն ու ինքնամոռաց:

Իր դատակին վրայ կը կրէր հետքերը թուրք ատեկանութեան ձեռնակապերուն, հետքեր՝ զորս կը զգար իր հոգիին մէջ իսկ, մանաւանդ իր ժողովուրդին սրտին ու ճակատին վրայ: Պայքարած էր հայ ժողովուրդի դարաւոր թշնամիին դէմ, անիրաւութեան դէմ, զրկանութեամբ ճաշակած էր թրքական բանտն ու չարչարանքը. մնացած էր լուռ ու հաստատ, անձնասպանացած նահատակներու փոքրաթիւ, նախընտրելով մահը, մահուան չափ լուռ ու անլուծելի մնալու համար: Սուր չէր դործածած Շաւարշը, ոչ ալ զնդակ արձակած. ոչ ալ ռումբ նետած: Ան ուրիշ զէնքեր ունէր, որոնք աւելի ազդեցիկ էին քան ատրճանակն ու նռնակը: Ան գիտէր գրել, խօսիլ, համոզել, ներշնչել, ոգեւորել, ուղղել, ուղղորդել, ուսուցանել, ուսումնասիրել, ուսանիլ, ուսանելի դարձնել, ուսանելի դարձնել ուրիշներուն:

*Ան գիտէր ամէն ինչ, որ ուսանելի է

ՇԱԽՄԱՏԻ ՍԻՐԵԼԻ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻՆ

ՀԱՅՐԱՑՆ ՍԱՍՈՒՆՑ

Նուագեր տաք՝ պար
Ի տարր յաճցաց,
Նվիրվի բշխիրեմն
Ու ոգորեք՝ ...
Ցեսոյ, դուռնքան յաղթող, խաղան
Ցեսոյ ...

«Ճառագ»ի գործարանի բանվորները մեր հին ընկերներն են։ Նրանք մեզ ծանոթ են իրենց ազնիվ աշխատանքով և ընկերական վերաբերմունքով։ Մենք ուրախ ենք նրանց հաջողությունների համար։

Ա.

Երբ Հասան գնաց իրենց գործարանի տնօրենի մոտ, նա նստած էր իր գրասենյակում և ինչ-որ թղթեր էր կարդում։ Հասանը կանգնեց դռան մոտ և սպասեց, որ տնօրենը գլուխ բարձրացնի։ Բայց նա չէր նկատում նրան։ Հասանը հազաց, տնօրենը նորից չնկատեց։ Հասանը ձեռքը թափ տվեց և ասաց.

— Ես եկել եմ ձեզ մոտ, որ ...

Տնօրենը գլուխը բարձրացրեց և ասաց.

— Ես գիտեմ, թե ինչու եք եկել։ Ես ձեզ ասել եմ, որ ոչ մի բան չեմ կարող անել։ Ես ձեզ ասել եմ, որ ...

Հասանը ընդհատեց նրան և ասաց.

— Ես ձեզ ասել եմ, որ ես ոչ մի բան չեմ ուզում։ Ես ուզում եմ միայն, որ դուք ինձ ասեք, թե ինչու եք ինձ հեռացրել աշխատանքից։

Տնօրենը ասաց.

— Ես ձեզ ասել եմ, որ ...

Հասանը նորից

ՍԱՍՈՒՆԻ

(ԳԱՍՏՈՒՆԻ ՎԱՆՔ, 364 - 400)

Գ. գլուխ

5.— ՍԱՑՐԵ

Հայր մեր Գրիգոր էր ձեռնադրել Մեծն Վռամշապուհ թագավորի ժամանակ, որ մի առանձին տնօրինություն ուներ։

— Շատ կլավ որ դուն ալ ժամանակին հասար, Տրդատ ջան — ըսավ Գրիգոր, ինչպես որ ձեռքի հետ ալ կ՚ընեին հին ծանոթներու պես։ — Մենք քեզի կսպասեինք։

— Մենք ալ ուզեցինք գալ ավելի շուտ, բայց ճամբան մեզ ստիպեցին որ մեր ճամբան փոխենք, որովհետև ճամբան կռիվ կար։ Ես ինքս, որ Տրդատի ձիապանն եմ, ստիպված եղա ձիերս ուրիշ կողմ տանիլ։ Ուրիշ ճամբաներ ալ կան, բայց ավելի երկար են։

Գրիգոր ժպտեցավ։ Ան գիտեր որ Տրդատ ինքն ալ ստիպված էր եղեր ճամբան փոխել, որպեսզի Խոսրովի զորքերուն հանդիպելու վտանգը չունենար։

— Ես կ՚ուզեմ որ դուն ինծի հետ գաս, Տրդատ, որովհետև ես ալ կ՚ուզեմ որ Տրդատ ինծի հետ գա։ Ես ալ ուզեցի որ ինծի հետ գաս

ՅԱՒԱԿՑԱԿԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

(Է· ՅԱՆԿ)

ԱՊԱՏԱՆ.– *Խորապէս կը ցաւինք մեր վեթերան ընկեր Շաւարշ Մխաքեանի մահուան առթիւ*: Խուզիստանի ընկերներէ

●

ԼՈՆՏՈՆ.– *Հայկական դատի անձնուէր խմբագրին անակնկալ մահուան առթիւ կը յայտնենք մեր ցաւակցութիւնները*:
Ամատունի

●

ՊՐԻՍԷԼ.– *Խոր ցաւակցութիւն մեր սիրելի ընկերոջ մահուան առթիւ*:
Լուսարեւ

●

ՊԷՅՐՈՒԹ.– *Մեր խոր ցաւակցութիւնները*: Մելքոն Տէր Մելքոնեան ընտանիք

●

ՓԱՐԻԶ.– *Ցաւագին յուզումի անկեղծ ցաւակցութիւն*:
Կաւվարեցց

●

ՊԷՅՐՈՒԹ.– *Խոր ցաւակցութիւն*:
Շահէն Կիւրճեան

●

ՊՐԻՍԷԼ.– *Դառնօրէն կ'ողբանք մեծ հայրենասէրին, հրապարակագրին՝ Շաւարշ Մխաքեանի անփոխարինելի կորուստը: Ցաւակցութիւն իր ընտանիքին*:
Գէորգ եւ Թերեզ Սահակեան

●

ՆԻՍ.– *Ազգը հարուածոյ ցաւագին կորուստէն խիստ յուզուած, սրտանց կը բաժնենք սուգը*:
Տէր Ներսէսեան, Սուրէն Գարախան

●

ԹՐԻՓՈԼԻ.– *Կը մասնակցինք ձեր սուգին*: Տոքթ· Ներսէս Քիւփէլեան
Սիրան Սէզա

●

ՓԱՐԻԶ.– *Հայկական Թանգարանին վարչական խորհուրդն ու բարեկամները եւ հիմնադիր Ա· Աշճեան կը խոնարհին ձեր կրած մեծ վիշտին առջեւ եւ կը ներկայացնեն իրենց խոր ցաւակցութիւնները*:
Ա· Աշճեան

●

ԼԻՈՆ.– *Երկիւղածութեամբ կը խոնարհիմ սիրելի ուսուցչիս եւ կուսակցական դաստիարակիս՝ ընկեր Շ· Մխաքեանի դառն կորուստին առթիւ*:
Միսաք Միրզէ

●

ՄԱՐՍԷՅԼ.– *Կ'ողբանք դառնագէտ կորուստը մեծ հայրենասէրին· ցաւակցութիւններ ընտանիքին եւ կուսակցութեան*: Սէն Լուի Թաղ· խորհուրդ

●

ՄԱՐՍԷՅԼ.– *Շաւարշ Մխաքեանի մահը մեծ կորուստ մըն է ամբողջ Հայ ազգին համար*: Ֆերտի Ապաճեան
(Մխիթարեան սան)

●

ՕՔՍՖՈՐԴ.– *Անփոխարինելի վարպետ: Կը վշտակցիմ ձեզի*: Եդուարդ Գաւէգեան

●

ՊՐԻՍԷԼ.– *Անկեղծ վշտակցութիւն ձեր վիշտին*: Քարաճէհեան

●

ՇԹՈՒԹԿԱՐՏ.– *Մեր մեծ ընկերոջ ցաւալի կորուստին առթիւ մեր ցաւակցութիւնները Տիկ· Տիրուհիին եւ Արփիկին*:
Կիւլիւմեան

●

ՄԻԼԱՆՕ.– *Խորին ցաւակցութիւններ Մեծ Հայուն կորուստին առթիւ*:
Տոքթ· Խանպէկեան

●

ԼՈՆՏՈՆ.– *Ընդունեցէք մեր ցաւակցութիւնները մեծ կորուստին առթիւ*:
Բանիկեան

●

ԳԱՀԻՐԷ.– *Կ'ողբանք անզարմանելի կորուստը հայ մշակոյթի եռանդուն յառաջապահին եւ Համազգայինի մեծ բարերարին կորուստը*: Գարապաճեան

●

ՄԱՐՍԷՅԼ.– *Կ'ողբանք անզուգ կորուստը վեթերան ընկեր Շաւարշի, առանձնաւոր գրագէտ, քաղաքական մարդու եւ հեռատես գործիչ, խորհրդարանական եւ ազգային ամենավառ հայրենասիրութեան: Կը յայտնենք մեր ցաւն ու համակրութիւնը իր արժանաւոր այրիին, բոլոր իրեններուն, «Ցառաջ»ի խմբագրութեան եւ Հ· Ց· Դ· կուսակցութեան*:
Փիէր Զամարեան

●

Մեր անկեղծ վշտակցութիւնը Մխաքեան ընտանիքին՝ անվեհեր Շաւարշ Մխաքեանի կսկիծալի կորուստին առթիւ:
Հ· Յ· Դ· Նոր Սերունդի
Սէնթ Անի խումբ (Մարսէյլ)

●

– Կ'ողբանք ընկեր Մխաքեանի մեծ կորուստը· ցաւակցութիւններ Տիրուհիին եւ Արփիկին, կեդր· կոմիտէին եւ «Ցառաջ»ի խմբագրութեան:
Հ· Յ· Դ· Նոր Սերունդի
Սէն Լուի Մասնաճիւղ (Մարսէյլ)

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Պ· Ղազարոս Քէշիշեան եւ զաւակները կը ծանուցանեն որ այս կիրակի Պուլվար Օսմոյի Ս· Ցակոբ եկեղեցւոյ մէջ պիտի մատուցուի Ս· պատարագ եւ յետ պատարագի պիտի կատարուի հոգեհանգստեան պաշտօն Քէշիշեան եւ Խաչա-տուրեան վերջատոհներու համային նըւիրեցեալ հոգւոյն հանգստեան համար:
Նոյնպէս հոգեհանգիստ իր նորոգ նըւիրեցեալ կնոջ՝ Վարդուհիի (ծնեալ՝ Ղազիկեան՝ Գաբեւորակ գիւղէն) եւ սիրեցեալ փայլակ Մատալեանի քառասունքներուն առթիւ:

Անոնց յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ ըլլալ: Եկեղեցին ատաւումէն ետք պիտի կատարուի մատաղի բաշխումը, 1915ի եղեռնին նահատակուած հոգւոյն վերջատոհի ննջեցեալներու յիշատակին: Մատաղի բաշխումը յանձնուած է Պուլվար Օսմոյի կապոյտ Աչի կազմին, որուն ջերմ շնորհակալութիւններ:

×

Տէր եւ Տիկին Օգսէն եւ Հրանդ Մարտիրոսեաններ կը ծանուցանեն թէ այս կիրակի Փարիզի Ս· Ցովհաննէս-Մկրտիչ եկեղեցին հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի ողբացեալ Մակար Թիւրքիւճեանի մահուան քառասունքին առթիւ, ինչպէս նաեւ Թիւթիւնճեան եւ Խարտուեհան վերջատոհներու ննջեցելոց յիշատակին:

Կը հրաւիրուին անոնց յիշատակը յարգողները:

ԿԱՐՕ ԳԷՈՐԳԵԱՆԻ

«1957Ի ԱՄԵՆՈՒՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ»

664 մեծադիր էջերով, հարուստ հին ու նոր նկարներով եւ ճոխ ու չահեկան բովանդակութեամբ:

Կը ծախուի «Ցառաջ»ի խմբագրատունը, ինչպէս նաեւ Փարիզի հայ գրավաճառներուն մօտ:

Մարսէյլի մէջ դիմել Ա· Շահպազեանին, 49 ռիւ տէ Փըթիթ Մարի, Մարսէյլ:

Գինն՝ 1200 ֆրանք:

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ ՀԱՄԱՐ Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Մահճակալատուփի մը, որ միեւնոյն ատեն երեկոյեան հանգստութիւն պիտի կատարէ, եւ պարտիզպան մը:

Դիմել՝ 1 Պուլվար տիւ Նօո, Ռէնճի: փանթէոնէն առնել 146 թիւ հանրակառքը եւ իջնել Ռէնճի-Փաւիյոն:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Հակիչ մը Մուրատեան վարժարանի համար: Դիմել Տեսչութեան՝ 26 ռիւ Թրուայոն, Սեւրը:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Մասնաւոր յանձնարարութեամբ կը փնտռուի Տէր եւ Տիկին Կոնդեան Մարտիրոս, Ալեյխասի, արհեստով ներկարար: Կը խնդրուի տեղեկացնել Արմաիօն, 9, ռիւ Ալեքսանդր Տիւմա, Տէօյ-Լապար (Սէն-է-Ուազ): Հեռաձայն 964 եւ 16-68:

Մ· ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ երեսփոխանական յանձնաժողովը քննութիւն մը բացատրիւղի ընկերութեանց, մասնաւորապէս «Արամքօ»ի (արաբեւամերիկեան քարիւղի ընկերութիւն) Մ· Արեւելքի վերջին դէպքերուն մէջ խաղացած դերին մասին: «Արամքօ»ն կ'ամբաստանուէր Սուէզի եւ Ալժերիոյ հարցերուն մէջ վատ դեր մը կատարած ըլլալու յանգանակ:

«ՑԱՌԱՋ» ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

Տիկին Վարդուհի Մուսկեան մէկ տարեկան «Ցառաջ» կը նուիրէ իր մօրեղբօր՝ Պ· Մխիթար Անասթասեանի (Պանդխտ):

ԿՈՉ ՊՈՄՈՆԻ ՀԱՑՈՒԹԵԱՆ

Համազգային Մշակութային Միութեան հովանաւորութեամբ եւ Հ· Ց· Դ· Նոր Սերունդի «Քրիստափոր» խումբի կազմակերպութեամբ, 1956ի տարեշրջանէն ի վեր կազմակերպուած են Հայերէնի եւ Հայրենագիտութեան դասեր: Հայրենագիտութիւնը կ'ուսուցանէ ղրագէտ Կարապետ Փօլատեան, իսկ հայերէնը լեզուն՝ Պ· Ժիրայր Միքիճեան:

Դասերը տեղի կ'ունենան ամէն հինգշաբթի երեկոյեան ժամը 9էն սկսեալ՝ Պոմոնի Ս· Սահակ-Մեսրոպ Ազգ· սրահին մէջ:

Բոլոր Հայերը կը հրաւիրուին իրենց զաւակները արձանագրել այս դասընթացքներուն:

Տէր եւ Տիկին Ցակոբ Սարեան եւ զաւակը, Տէր եւ Տիկին Ցասմիկ Ինճէեան, Տէր եւ Տիկին Մերանկիւլեան, Տէր եւ Տիկին Արշակ Սալավեանեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Բաչաճեան եւ զաւակը, Տէր եւ Տիկին Արամ Ղազարեան եւ զաւակները, Այրի Տիկին Գոհար Սարեան, Տէր եւ Տիկին Տիւրան, Տէր եւ Տիկին Ցակոբոֆ եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Արամ Սարեան եւ զաւակները, Այրի Տիկին Վարդանուշ Խաչատուրեան (Ամերիկա), Այրի Տիկին Յօղիկ Սարեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Ասեփս Սարեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Կարօ Սարեան, Տէր եւ Տիկին Սարգիս Սարեան (Նիս), Տէր եւ Տիկին Անթիպա, Տէր եւ Տիկին Թաթուլ Ինճէեան, Տէր եւ Տիկին Փիրայր Ինճէեան, ինչպէս նաեւ Մ· Սայլանճեան, Մ· Աշճեան, Կ· Ցարգանեան, Ասեփսեան, Զ· Խաչեան, Կ· Ժամկոչեան, Շահինեան եւ Ե· Ցարութիւնեան ընտանիքները սրտի կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց մօր, մեծ մօր, քրոջ, մօրաքրոջ, հօրեղբօր կնոջ եւ աղգականին՝

ԱՑՐԻ ՏԻԿԻՆ ՔԵՆՈՎԱԲԷ ՍԱՐԵԱՆԻ

(87 տարեկան)

(Ծնեալ՝ Ղազարեան, Տրապիզոնցի)

մահը, որ տեղի ունեցաւ երկուշաբթի, 4 փետրուար 1957, յետ կարճատեւ հիւանդութեան՝ 27 ռիւ Տէնուէթի իր բնակարանին մէջ, Փարիզ:

Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի Փարիզի Ս· Ցովհաննէս-Մկրտիչ եկեղեցին հինգշաբթի, 7 փետրուար, ժամը 14ին, ուրկէ մարմինը պիտի փոխադրուի Գոլմալի գերեզմանատունը, ամփոփուելու համար ընտանեկան դամբարանին մէջ:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Լաւ ֆուփէօզ մը՝ կանանց ֆոնֆէխոնի համար (մօտելէ հասկցող): *Տեւական գործ*:

Նոյնպէս՝ լաւ գործաւորուհիներ՝ շը-միգիէի համար:

Դիմել՝ Մէզոն Միշել, 165 բիւ տը Ժավէլ: Մէթրօ Ֆէլիքս Ֆոր:

Ներկայանալ՝ առաւօտեան ժամը 10էն մինչեւ կէսօրէ վերջ ժամը 5:

Մանուկներու Ծպտեալ Հանդէսը կ'երթայ 7 Ապրիլ, Սէրքլը Միլիթէռի մէջ, նախաձեռնութեամբ Տիկն· Միութեան Որբ· Օգն· Մարմնի:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ ՊԱՏԱՐԱԳ
ԵՒ ՀՈԳԵՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ՊԱՇՏՕՆ

Հ. ՍԱՀԱԿ Վ· ՏԷՐ-ՄՈՎՍԷՍԵԱՆԻ

Մահուան քառասունքին առթիւ
ՄԱՐՍԷՅԼ, այս կիրակի ժամը 10ին
ՀԱՑ ԿԱԹՈՂԻԿԷ ԵԿԵՂԵՑԻՆ
88 ռիւ տ'Օպայն

Նախաձեռնութեամբ Մարսէյլի Մուրատ-Ռափայէլեան Նախկին Աչակերտաց Միութեան: Մայրաւանքի կողմէ ներկայ կ'ըլլայ Հ· ՎԱՀԱՆ Վ· ՑՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ:

Կը հրաւիրուին ազգային կազմակերպութիւնները, Միութիւնները եւ հանդուցեալ Վարպետեանին յիշատակը յարգողները:

Անհատական հրաւէր ղրկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել:

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶ.– *Հ· Ց· Դ· «Բաֆֆի» խումբի ընկերական ժողովը, ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Ռեժանի վերնայարկը: Պարտադիր ներկայութիւն*:

ՓԱՐԻԶ.– *Հ· Ց· Դ· «Փոթորիկ» խումբի ժողովը՝ այս հինգշաբթի ժամը 21ին սովորական հաւաքատեղին*:

ԼԻՈՆ.– *Հ· Ց· Դ· «Վարանդեան» կոմիտէն ընդհ· ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները այս ուրբաթ իրիկուն ժամը 8,30ին, Ցոյներու սրահը*:

ՇԱՒԻԼԻ Եկեղեցասէրն ընկերակցութեան ընդհ· ժողովը այս չաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, 79 Կրան Ռիւ:

ՕՐԱՆԳԱՐԴ.– *Վարչութեան ընտրութիւն: Ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն պիտի համարուի*:

ՑԱՐԳԱՆՔԻ ԵՐԵԿՈՑ ՈՂԲԱՑԵԱԼ Հ· ՍԱՀԱԿ Վ· ՏԷՐ ՄՈՎՍԷՍԵԱՆԻ ՑԻՇԱՏԱԿԻՆ

Նախաձեռնութեամբ Ս· Ղազարի մեծ նաստանը այցելող ուխտաւորներուն, բարմաթիւ համակիրներու եւ բարեկամներու, որոշուած է կազմակերպել յիշատակի երեկոյ մը, որ տեղի պիտի ունենայ նայ յառաջիկայ 9 փետրուար չաբաթ իրիկուն, ժամը 21ին, Ազգ· Տան թատերասրահին մէջ:

Կը հրաւիրուին լուսահոգի Վարդապետին յիշատակը յարգողները:

Սրահին ջերմութիւնը ապահովուած է:

ՀԱՑԵՐԷՆԻ ԴԱՍԵՐ

Հ· Ց· Դ· Նոր Սերունդի «Ահարոնեան» խումբին հայերէնի դասերը կ'աւանդուին ամէն չորեքշաբթի, երեկոյեան ժամը 8էն 9,30, Պ· Կարապետ Ափրիկեանի կողմէ, Ազգ· Տան մէջ, 32 ռիւ տը Թրեվիզ, Փարիզ:

Արձանագրուելու համար դիմել Պ· Ափրիկեանին կամ խումբին վարչութեան, ամէն չորեքշաբթի:

Կապոյտ Աչի Անկենի մասնաճիւղին տարեկան հանդէսը՝

ԱՊՐԻԼ 7ԻՆ

Մանրամասնութիւնները յայտրդով:

Imp. Araxes - 46, rue Richer, Paris (9e)

ՀԱՑ ԾԱՆՕՕ ԱՍՏՂԱՏՆԻՑ ԵՒ ՁԵՌՔԻ ԳԻՇԵՐ ԿԱՐԴԱՑՈՂ

ՏԻԿԻՆ ՍՕՖԻ ԲԱՐԷՋ

Կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 13-19 ԲԱՑԻ ԿԻՐԱԿԻԷ

Գաւառ բնակողներուն թղթակցութեամբ կը պատասխանէ՝ հայերէն կամ ֆրանսերէն լեզուով:

ԲԱՑԱՌՁԱԿ ԳԱՂՏՆԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ

Հասցէ.— Madame SOPHIE PAREZ, 12, Passage Léon PARIS-18e
Métro : Château Rouge, Barbès

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise - Paris 9e

Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R.C. Seine 376.286

La Directrice : *Arpik MISSAKIAN*

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ՈՒՐԲԱԹ
8
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
•
VENDREDI
8 FÉVRIER
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7802 33ème ANNEE

ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3613

ՊԱՄԲԱՆԱԿԱՆ,

(Խօսուած Յունուար 31ին, Շաւարշ Միսաքեանի յուղարկաւորութեան, յանուն Հ. Յ. Դ. Արեւմտեան Եւրոպայի կեդր. կոմիտէին):

Անդորմ ճակատագիրը կրկին հարուածեց Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը եւ հայ տարագիր ժողովուրդը:

Ձրագ մը եւս մարեցաւ:

Տիտան մը եւս ինկաւ:

Ու ահա եկած է հրաժեշտ առնելու մեր խումբ, դառն պահը՝ անձէ մը որ եղաւ մեծ, բացառիկ ոգիով, կամքով եւ տաղանդով օժտուած, Հայէ մը, որ եղաւ հայրենասէր եւ ազգանուէր. Դաշնակցականէ մը՝ որ իր երիտասարդ հասակէն մինչեւ վերջին շունչը եղաւ զոլափարապաշտ, մնաց միշտ պատնէշին վրայ, անվերապահօրէն նուիրուած իր բարձր իտէալին:

Ահա եկած է այն ախուր ու դառն վայրկեանը, ուր Հ. Յ. Դ. Արեւմ. Եւրոպայի պակիը կեդրոնական Կոմիտէն, իր շրջանի բոլոր Մարմիններուն ներկայացուցիչներով, անհամար ընկերներով շրջապատուած, կանգնած բազմավաստակ մտաւորականին ընտանիքին կողքին, հայ ժողովուրդի այս հոծ բազմութեան ներկայութեամբ վշտահար ու արտասուալից, բայց հպարտութեամբ լի, պատմութեան կը յանձնէ այդ վեհ ու պայծառ դէմքը, այդ անզուգական հայը, այդ դիւցազն Դաշնակցականը, կը յանձնէ իր մոլեկնօրէն սիրած ժողովուրդին գարաւոր ու ալեկոծ պատմութեան, որուն ժամանակակից թուական՝ ներու էջերը պիտի զարդարուին Շաւարշ Միսաքեանի անմոռանալի անուամբ, բեղնաւոր գործով:

Սակաւաթիւ են մեր մեծանուն ընկերները նման դէմքերը: Ան պարծանքը պիտի մնայ Հ. Յ. Դաշնակցութեան ու միանգամայն փառքն ու պատիւը հայ ժողովուրդին:

Կը պատկանէր սերունդի մը որ տեսած ու ապրած էր Հայուն տառապանքները, ու որոշած վերջ տալ անոնց: Այդ վճռակամ ու աննկուն կամքի տէր սերունդին մեծագոյն ներկայացուցիչներէն մէկը եղաւ Շաւարշ Միսաքեան:

Իր բոլոր ուժերը, կարողութիւնները տրամադրեց ժողովուրդին ու կուսակցութեան: Ցիսուն տարի չարունակ գործեց, պայքարեցաւ, տանջուեցաւ, զոհացաւ ու մաշեցաւ իր ազգին բարօրութեան համար, միշտ անոր ապառապրումը ունենալով իբրեւ նպատակ: Իր երիտասարդութեան օրերէն սկսեալ, Դաշնակցութեան շարքերուն մէջ [illegible] ունէր կրօվով, յեղափոխական անձնաւորութիւն մը, ղեկավարեց՝ ուրիշ հանրածանօթ գործ նակցականներու հետ միասին, այս հզօր կուսակցութիւնը, հանդիսանալով արժանաւոր հետեւորդը Հայուն կեանքը յեղաշրջող երբորդութեան: Դրօշակիրներէն մէկը պիտի մնայ անոր տարածած խաղաղներուն, քաջարի դրօշակիրը մեր ժողովուրդի իղձերուն:

Իր միտքը, իր մտքին հարուստ պաշարը դրաւ ի սպաս հայրենեաց, ու իր հայապրչմ ,ազգու, յեղափոխական, ցնցող գրիչը յոյս ներշնչեց, լոյս սփռեց դպիրներու մէջ «Ազատամարտ»ի եւ «Ձեռակատամարտ»ի էջերէն: Բայց իր մեծագոյն վաստակը կայ եւ պիտի մնայ այն օրաթերթը, որու հիմը դրաւ Փարիզի մէջ 32 տարի առաջ: Երբ հայ ժողովուրդը, անդամ մը եւս պանդխտութեան ճանապարհը մտաւ, Շաւարշ Միսաքեան առանցքակէտ եղաւորոնք յառակօրէն ըմբռնեցին այն վտանգին ահաւորութիւնը որուն առջեւ կանգնած էր հայութիւնը: Ըմբռնեց կենդանի կապի մը անհրաժեշտութիւնը աշխարհացրիւ ժողովուրդին համար, որպէսզի ինք իսկ կը նմանցնէր հովին յանձնուած փետուրի մը ի սփիւռս աշխարհի, ու չնորհեց մեզի իր օրաթերթը:

Հրապարակագիր իր ամբողջ կեանքին, 32 տարի Շաւարշ Միսաքեան իր ձայնը բարձրացուց, այդ ձայնը որ տարածուեցաւ Արեւմուտքէն Արեւելք, մինչեւ ներկայ հայրենիքի սահմաններէն ներս, արթնցնելու, անուցանելու, խանդավառելու համար հոգիները, պաշտպանելու համար մեր ազգային դատը, բողոքելու՝ անիրաւութեան եւ անարդարութեան դէմ, խափանելու՝ հայ ժողովուրդի թշնամիներուն դաւերը:

Մասնաւորաբար հայ երիտասարդութիւնը կ'ողբայ իր անակնկալ կորուստը, այդ երիտասարդութիւնը, որ անոր ամենօրեայ զուրգուրանքին եւ խրախուսանքին առարկան էր:

Պաշտելի ընկեր Շ. Միսաքեան,

Անոահման է վիշտը ընկերներուդ եւ ժողովուրդիդ: Կ'իմանաս անչուշտ մեր բոլորիս անմխիթար սրտերուն ձայնը, որ կը բարձրանայ վեր, հոն ուր յաւերժանականութեան մէջ կը սաւառնի պայծառ հոգիդ, այդ ձայն որ կ'ըսէ· «Թանկագին ընկեր, անթառամ պիտի մնայ յիշատակդ: Պատգամ մը ձգեցիր մեզի, կարճ բառի մը մէջ ամփոփուած, բայց այնքան իմաստալից, կարճ ու վեհ բառ մը որով անուանեցիր թերթդ՝ «Յառաջ»:

Այսօր կ'ըմբռնենք լիովին որ հրամայական պատգամդ է ան ընկերներուդ, «Յառաջ» դաշնակցականներ, միշտ յառաջ, անվհատ, հասնելու համար մեր նպատակներուն: Վերջին պատգամդ՝ հայ ժողովուրդին, յառաջ հայութիւն, որ պէտք ապրիս՝ յաւերժ: Ապրեսուէ պատգամդ հայ երիտասարդութեան, յառաջ երիտասարդներ, զէպի նորանոր նուաճումներ, ապահովելու համար ազգին ապագան:

Ու մենք չիրիմիդ վրայ կ'ուխտենք մեր կարելին ընել, հաւատարիմ մնալով պատգամիդ, իրականացնելու համար քու եւ մեր իտէալը, այն ազատ, անկախ ու ամբողջական հայրենիքը, որուն հոգին պիտի ուզէիր յանձնուիլ:

Բայց աւա՛ղ, Հայաստանի մարզագէտ-ներէն ծաղիկ մը անգամ չհայ որ պարզարէինք չիրիմդ: Թոյլ տուր զոնէ, որ բոլոր ընկերներուդ կողմէ, ծնրադիր, քու պաշտած եռագոյնիդ փոխարէն, ե-րեք ծաղիկ զետեղեմ պերեզմանիդ վրայ,

Մէկը կարմիր,

Միւսը կապոյտ,

Հատ մըն ալ նարնջագոյն:

ՅՈՎԻԿ ԵՂԻԱԶԱՐԵԱՆ

ԱՆԳԼԵՒԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԶԻՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ
ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ԶԵԿՈՅՑԸ
ԵՐԵՍՓ· ԺՈՂՈՎԻՆ ԱՌԱՋԵԻ

Անգլիոյ Պաշտպանութեան նախարարը, Սենաթոր, Մ. Նահանդներէն վերադարձին, առջի օր Երեսփ· Ժողովին առաջեւ, իր բանակութեանց արդիւնքին մասին զեկոյց մը տուաւ:

Յայտնի է թէ Մ. Նահանդները խոստացան հելիքական արդի զէնքերով օժտել ոչ միայն Անգլիան, այլ նաեւ Ատլանտեան Ուխտի բոլոր զինակիցներէն:

Ըստ վերջին համաձայնութեանց, Բրիտանական կղզիները պիտի վերածուին հետամուտ (թէլէկիտէ) արդիական զէնքերու ամբարատակի մը: Այս ձեւով, Անգլիոյ ռազմական պաշտպանութիւնը սեր-ոտքէն կը կապուի ամերիկեանին:

× *Ատլանտեան Ուխտի Եւրոպական բանակներու ընդհ. հրամանատարը, զօր· Նորսթատ, երկուշաբթի օր պիտի մեկնի Լոնտոն, ուր կարեւոր տեսակցութիւններ պիտի ունենայ անգլիացի ռազմագէտներու հետ:*

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱԼԺԵՐԻՈՅ ՀԱՐՑԸ ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԻՆ ԱՌՋԵԻ

Ազգաժողովէն ներս դիրքերը հետզհետէ կը ճշդուին Ալժերիոյ հարցին չուրջ:

Ամէնէն յառաջանչական միջամտութիւնները մէկը ամերիկեան պատուիրակինը եղաւ· իր յայտարարութիւնները զարմանք չպատճառեցին, որովհետեւ նա խապէս արտայայտուած էր այդ մասին· բայց չորեքշաբթի օր պաշտօնապէս բանաձեւեց իր կառավարութեան տեսակէտները, որոնք անվերապահօրէն ուժ կուտան Ֆրանսայի: «Մ. Նահանդները բաւարարուած կը զգան Ֆրանսայի Արտ. Նախարարին ճառէն, որ կը նախատեսէ կռիւներու դադարումը, ազատ ընտրութիւններու կազմակերպութիւնն ու ժողովուրդին ներկայացուցիչներուն հետ բանակցութիւններ վարելը: Հարցը բանական բարդ է, բայց պէտք է լուծուի առանց արտաքին միջամտութեան· ահա թէ ին-չու Մ. Նահանդները հակառակ են արաբ-եւասիական երկիրներէն 18 պատուիրա-կութեանց առաջարկութեան: Պէտք է դիտնանք այն բոլոր որոշումներէն, որոնք կրնան արդելք հանդիսանալ Ֆրանսայի՝ իր ծրագիրներու իրագործման մէջ»:

Ամերիկայի պատուիրակին դիրքը թէեւ որոշ էր, ինչպէս ըսինք, բայց չէր սպասուեր որ այսքան բացորոշ բառերով արտայայտէ իր տեսակէտը· ահա թէ ինչու կարգ մը պատուիրակութիւններ չկրցան զսպել իրենց զարմանքը:

Քապոթ Լոճէն առաջ, Անգլիոյ պատուիրակն ալ պաշտպանած էր Ֆրանսայի տեսակէտը:

Մեծ զարմանք եւ վրդովում պատճառեց Մարոքի պատուիրակին ճառը, որ Թունուզի պատուիրակին նման, բուռն բառերով յարձակեցաւ Ֆրանսայի վրայ: Մարոք մէկ կողմէն անեւեական օդնութիւն կը պահանջէ Ֆրանսայէն, իսկ միւս կողմէ ալ Ազգաժողովին մէջ կը միանայ Ֆրանսայի հակառակորդներու խմբակին: Պ. Փինօ անմիջապէս պահանջեց Արտ. նախարարութենէն, որ Մարոքեան կառավարութեան ուշադրութիւնը հրաւիրէ իր պատուիրակին այս անընդունելի ելոյթին վրայ:

Ֆրանսայի պատուիրակը, ժապ Սուսթել, անմիջապէս պատասխանեց Մարոքի պատուիրակին:

ԱԼԺԵՐԻՈՅ ՄԷՋ

Մինչ ապստամբութեան ներկայացուցիչները ամէն ճիգ կը թափեն Ազգաժողովին մէջ լրենց կողմնակիցներ ճարելու համար, Ալժերիոյ մէջ ապստամբական չարժումը մեծ վնասներ կը կրէ: Անցեալ օր Ալժէ քաղաքին մէջ 160է աւելի ձերբակալութիւններ կատարուեցան· 8000ի մօտ կասկածելիներ ոստիկանական հսկողութեան տակ կը պահուին· բազմաթիւ ահաբեկիչներ եւ համակիրներ ձերբակալուեցան:

× *Ազգ· պաշտպանութեան նախարարը, Պուրժես Մոնուրի մեկնեցաւ Ալժերիա, ուր պիտի մնայ չորեք մը: Ցեղւոյն վրայ պիտի քննէ ահսմանային հարցը: Արդարեւ, Մարոքէն եւ Թունուզէն զէնք եւ կռուողներ կ'անցնին զէպի Ալժերիա, ոմանք կը ձերբակալուին ահսմանապահ ուժերու կողմէ, բայց չատ մը ուրիշներ ալ կը յաջողին անարգել անցնիլ:*

× *Նախարարաց խորհուրդին մէջ Ալժերիոյ նախարարը, Լաքոսա, ներկայացուց վերջին օրերու պատկերը: Մասնաւորաբար խօսեցաւ Ազատագրութեան Ազգ· Ճակատին կրած բարոյական մեծ պարտութեան մասին: Ընդհ· գործադուլը կարելի է ձախողած նկատել, որովհետեւ վերջին չորեքշաբթի, Ալժերիացիները իրենց*

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Զերմապէս կը խնդրենք մեր բաժանորդներէն եւ բարեկամներէն, որեւէ դրամագլուխ չդրկել «Յառաջ»ի էջ-փոսթա-լի թիւին վրայ, ցնոր տնօրինութիւն:

Բաժնեդիրնի, ծանուցումի եւ գանագան վճարումները ընել միայն մանուա-ֆար-տով:

Շնորհակալութիւններով՝

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ «ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ ՍՐԱՀ»Ի ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Գ· ՅԱՆԿ

Նախորդ դրամագլուխ	372·000
Տէր եւ Տիկ· Հայկ Զրուանդեան	10·000
Հ· Յ· Դ· Եգիպտացի Կոմիտէ	10·000
Հ· Յ· Դ· Ուս· Ռուբէն խումբ	10·000
Հ· Յ· Դ· Ազբիւր Սերոբ խումբ	10·000
Տէր եւ Տիկ· Բարսեղ Սերճանեան	10·000
Վիէն.– Հ· Յ· Դ· Նոր Սերունդ	5·000
Տոքթ· Լեւոն Գրիգորեան	5·000
Երուանդ Ճանկէօզեան	5·000
Սիփան–Կոմիտաս Երգչախումբ	5·000
Տէր եւ Տիկ· Մաշիկ Արապեան	5·000
Ոմն	2·000
Հայ սպասուհի մը	1·000
Ընդհանուր դրամագլուխ	450·100

•

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌԹԻԻ ՆՈՒԻԷՐՆԵՐ

ԶԱՆԱԶԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐ ՊՈՒԹԵՆՅՈ
«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԴԱՒԱՃԱՌ ՀԱՄԱՐ

Տոքթ· Լեւոն Գրիգորեան	5·000
Հմայեակ Ալէքսանեան (Փավիյոն)	2·000
Տիկին Ծովինար (Ամերիկա)	2·000
Վ· Պաչատուրեան (Ընտած)	1·000
Ոմն	5·000
Հայ սպասուհին	1·000

×

Հ· Յ· Դ· ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻՆ

Հայ սպասուհին	500

ՄԱՌՐԱՊՈՐՏՈՒՄ ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ

ՄՈՍԿՈՒԱ, (ԱՖՓ).– Հայաստանի մայրաքաղաք Երեւանի Համալսարանի կուսակցական կոմիտէն պատասպարուեցաւ եւ քարտուղարը պաշտօնանկ եղաւ «համալսարանին մէջ, կարգ մը համալսարանականներու կողմէ գործուած ծանր սըխալներու հանդէպ նեխած ապատականութիւն մը ցոյց տուած» ըլլալուն համար, կը գրէ համայնավար կեդրոնական կոմիտէի պաշտօնաթերթը՝ «Կոմսոմոլսկայա», 24 Յունուարի թիւին մէջ:

Նոր կոմիտէն առաքելութիւն ստացաւ «լուծարքի ենթարկելու ամբողջովին նախկին կոմիտէի կազմէ գործուած բոլոր սխալները, աւելցնելու համայնավար ուսանողներու քաղաքական եւ գաղափարական հասունութիւնն ու յեղափոխական արթնամտութիւնը եւ անխնայ պայքար մղելու բուրժուական գաղափարախոհութեան բոլոր արտայայտութիւններուն դէմ»:

Թերթը կը յայտնէ, թէ կուսակցական ժողովի մը ընթացքին, համալսարանի անօրէնը խիստ քննադատութեան մը ենթարկուեցաւ՝ ուսուցիչներու ընտրութեան մէջ կուսակցութեան հրահանգներուն դէմ գործած ըլլալով: Միւս կողմէ, անօրէնութիւնը ամբաստանուեցաւ «պետութեան գրամը մսխած» ըլլալուն համար:

Վերջապէս, ժողովին մէջ քննադատուեցաւ իմաստասիրութեան ուսուցիչը, որ չէ կրցած առեղծել «յարմար մթնոլորտ մը՝ առեղծագործական մտքի զարգացման համար եւ արհամարհած է քննադատութեան սկզբունքները»:

գործերուն չվայրին, պարզապէս որովհետեւ կը վախնային ահաբեկիչներու վրէժխնդրութենէն:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐԸ

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀՈՂԱՄԱՍԻ ՎՐԱ

Ա.

Ինչպես գիտեն բոլոր ուսումնասիրողները, Հայկական լեռնաշխարհը ամենահին ժամանակներից ի վեր եղել է ոչ միայն հարուստ բնական հանքերով, այլև ամենաբերրի հողերով։ Հայկական լեռնաշխարհի հարուստ հողերի մասին վկայում են նաև հնագիտական պեղումները։ Այդ պեղումների ընթացքում հայտնաբերված հնագիտական նյութերը ապացուցում են, որ Հայկական լեռնաշխարհի հողերը հարուստ են եղել դեռևս նախնադարյան ժամանակներում։

Հայկական լեռնաշխարհի հողերի հարստության մասին վկայում են նաև հին հեղինակները։ Հին հեղինակներից շատերը հիացմունքով են խոսում Հայկական լեռնաշխարհի հողերի բերրիության մասին։ Հին հեղինակներից ոմանք նույնիսկ գրում են, որ Հայկական լեռնաշխարհի հողերը ավելի բերրի են, քան Միջագետքի հողերը

ՆՎԱՍՈՒՆ

(ՊՍՏՈՒՆՔՆ ԱՀՔ, 364 - 400)

Գ. ԳԼԽԻ

5.— ՊՍՅՀԵ

Ես այժմ ոչնչով տարբեր չէի, որ ծնվել էի ոչ թե Հռոմում, այլ Ասորիքի Անտիոքում և ոչ թե հարուստ ընտանիքում, այլ աղքատ ընտանիքում։

— Դու, որ ինձ ես տեսնում, ինձ ոչ մի առավելություն չունես, բացի այն հանգամանքից, որ ես ազատ եմ, իսկ դու ստրուկ։ Բայց ես կարող եմ ազատվել ստրկությունից, իսկ դու՝ ոչ։ Ես կարող եմ հարստանալ, իսկ դու՝ ոչ։ Ես կարող եմ ամուսնանալ ազատ կնոջ հետ, իսկ դու՝ ոչ։ Ես կարող եմ ունենալ ստրուկներ, իսկ դու՝ ոչ։ Ես կարող եմ ունենալ տներ, ագարակներ, նավեր, իսկ դու՝ ոչ։ Ես կարող եմ ունենալ ոսկի, արծաթ, զարդեր, իսկ դու՝ ոչ։ Ես կարող եմ ունենալ ամեն ինչ, իսկ դու՝ ոչ։ Ես կարող եմ ունենալ ամեն ինչ, որովհետև ես ազատ եմ, իսկ դու՝ ոչ։ Ես ազատ եմ, որովհետև ես Հռոմի քաղաքացի եմ, իսկ դու՝ ոչ։ Ես Հռոմի քաղաքացի եմ, որովհետև ես ծնվել եմ Հռոմում, իսկ դու՝ ոչ։ Ես ծնվել եմ Հռոմում, որովհետև իմ հայրը Հռոմի քաղաքացի է, իսկ քո հայրը՝ ոչ։ Ես Հռոմի քաղաքացի եմ

ՑԱԽԱԿՑԱԿԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԽՄԲ.– Ամէն օր կը հասնին դէպերով հեռագիրներ եւ նամակներ: Բացարձակ անկարելիութեան մէջ ենք ամէնին տպելու, այլապէս շարբը պիտի տեւէր շաբաթներ: Կրկնելով մեր շնորհակալութիւնը այս սրտաբուխ համակրանքին առջեւ, կը խնդրենք բոլորէն՝ կազմակերպութիւն, ոնկեր, բարեկամ (Ֆրանսա եւ արտասահման) ներողամիտ ըլլալ եթէ այլեւս հնարաւորութիւն չունինք հրատարակելու ցաւակցութիւններու շարբը:

●

(Ը. եւ վերջին Ցանկ)

ՆԻԿՈՍԻԱ.– Կը խոնարհինք աննկուն հրապարակագիր Շաւարշ Միսաքեանի դաղափին առջեւ:

Կիպրոսի Հայ Երիտ. Միութիւն եւ Համազգային

●

ՄԱՐՍԷՅԼ.– Անհուն վշտով կ'ողբամ անփոխարինելի կորուստը մեր մեծ ընկերոջ Շաւարշ Միսաքեանի: Երկիւղա-ծութեամբ եւ յուզումով կը խոնարհիմ անոր թարմ շիրիմին առջեւ:

Սրտագին ցաւակցութիւններ Օր. եւ Տիկին Միսաքեաններուն:

ՅԱԿՈԲ ՊԱՊԻԿԵԱՆ

●

ՄԱՐՍԷՅԼ.– Խորապէս յուզուած ձեր դառն սուգէն, դիտակից՝ այն անդաբանելի կորուստին զոր կրեց մեր դաղութը, յարգանքով կը բաժնենք ձեր վիշտը եւ կը ներկայացնենք մեր անկեղծ ցաւակցութիւնները:

Մուրատ-Ռափայէլեան Նախկին Աշակերտաց Միութիւն

●

ՄԱՐՍԷՅԼ.– Մարսիլիոյ համայն կապոյտ Խաչուհիները կ'ողբան անդաբանելի կորուստը Շաւարշ Միսաքեանի:

Կապ. Խաչի Շրջ. Վարչութիւն

●

ՎԱԼԱՆՍ.– Անկեղծ ցաւակցութիւններ:

Նոր Սերունդ

●

Վալպարէյլի Արամ Ենթակոմիտէն իր անկեղծ ցաւակցութիւններն ու խոր վիշտը կը յայտնէ մեծ ընկերոջ եւ «Ցառաջ»ի խմբագիր Շաւարշ Միսաքեանի մահուան առթիւ:

Հ. Յ. Դ. Արամ Ենթակոմիտէ Վալպարէյ (Մարսէյլ)

●

ՎԻԷՆ.– Հ. Յ. Դ. Անի կոմիտէն կ'ողբայ մեծ ընկերոջ անդաբանելի կորուստը:

Անի կոմիտէ-

●

Մեր անկեղծ ցաւակցութիւնները Մեծ Հայուն, Շաւարշ Միսաքեանի կորուստին առթիւ:

Ղղիի Հայր. Միութիւն Մարսէյլի մասնաճիւղ

●

ՄԱՐՍԷՅԼ.– Կորնգուցինք «Ցառաջ»ի մեծ հիմնադիրը, իր ընտանիքին կը ներկայացնենք մեր ջերմ եւ անկեղծ ցաւակցութիւնները:

Կապ. Խաչ (Քաղաք)

●

Կ'ողբանք ընկեր Միսաքեանի մեծ կորուստը. անկեղծ ցաւակցութիւններ կ'ընծայենք Տիրուհիին եւ Արփիկին:

Կապ. Խաչի Սէն Լուի Մ.ճղ (Մարսէյլ)

×

Հեռագիրներ ղրկած են նաեւ Լիոնէն Տիկին Սարայտարեան, Քլերմոն-Ֆերա-նէն Թիւթիւնճեան, Սոնիա Զաքարեան, Լիոնէն Հաբելեան, Վարժապետեան, Մարսէյլէն Փարթամեան, Լիոնէն Մ. Տէր Պետրոսեան, Ավետոնէն Քերոսլեան, Վիլէօրպանէն Եղիչեան, Ռոմանէն Ա. Պօյաճեան, Մարսէյլէն Յ. Էքմէքճեան եւ Տիկին Զ. Նշանեան, Փարիզէն Միքրիճ Աւետիսեան, Մարսէյլէն Յ. Տոլպաչեան, Պրիւսէլէն Մուրատեան, Փոխարեան, Մարսէյլէն Թիւթիւնեան, Լիոնէն Նշան Պետրոսեան, Նիսէն Զօտեան, Անդրիկ-եան, Լիոնէն Փոդարեան, Մարսէյլէն Ն. Դարբինեան, Վիէնէն Տէրմոյեան, Տրա-կինեանէն Թէրզեան, Մարսէյլէն Թոս-լաքեան, Քինոսեան, Պաղտասարեան, Փիլիկեան, Պաքըրճեան, Էքիպեան, Սա-րաֆեան, Վարանէն Գասպեան, Պրիւ-սէլէն Ճէմարտահօս, Փարիզէն Փասար-մաճեան, Կարասէնէն Փանոսեան, Ս. Մի-չէլէն Ճիվմէճեան, Մարսէյլէն Շալճեան, Վահրամ Պապիկեան, Ք. Ֆերանէն Փա-փազեան, Ն. Եորքէն Տիկ. Ա. Նաւա-սարդեան, Համպուրկէն Պաղտասար-եան, Պրիւսէլէն Պասմաճեան, Ֆրանք-Ֆուրթէն Կ. Թաչճեան, Լիոնէն Այրլ Տի-կին Ե. Փափազեան, Ֆէյղէնէն Թ. Կա-պրակեան, Քանէն Ա. Տէրտէրեան, Փա-րիզէն Ֆրանքհայկական Միութիւննե-րու դաշնակցութիւն, Ալպիէն Գր. Ա. Ճէմեան, Պրիւսէլէն Պեհիկեան, Միլա-նոյէն Յ. Ղազարեան եւ Սրապեան ընտա-նիք, Գերմանիայէն Տէր եւ Տիկին Պլան-չէ, եւ այլն:

ԻՏԱԼԻՈՅ ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ

Վենետիկի մէջ սկսաւ Իտալիոյ Ընկերվարական կուսակցութեան 32րդ համագումարը: Առաջին իսկ նիստին խօսք առաւ Փիլիբո Նէննի, որ երեք ժամ տեւողութեամբ մը ընթացքին խստիւ դատապարտեց Մուսոլինան՝ Հունդարիոյ վերջին դէպքերու առնչութեամբ:

Ի վերջոյ եզրակացուց.– 1) Իտալիոյ Ընկերվարական կուսակցութիւնը պատրաստ է բոլոր բանուորական կուսակցութիւններուն հետ գործակցելու, ըլլան անոնք սոցիալ-դեմոկրատ, ձախակողմեան կաթոլիկ թէ համայնավար, պայմանաւ սակայն, որ ձերբազատուած ըլլան Մոսկուայի հակողութենէն: 2) Արտաքին քաղաքականութեան մէջ, անհրաժեշտ է խորհրդային եւ ամերիկեան խմբակութեանց կողքին՝ երրորդ համաշխարհային ուժի մը ստեղծումը, որ կրնայ իրականանալ Միացեալ Եւրոպայի մը կազմութեամբ: 3) Իտալացի ընկերվարականները հակառակ չեն «Եւրոմ»ի եւ Միացեալ Շուկայի ստեղծման ծրագիրներուն:

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ թերթ մը գրած էր երէկ, թէ Գահերէցի մէջ ալժերիական անկախ կառավարութիւն մը պիտի ստեղծուի: Ազատագրութեան Ազգ. Ճակատին Գահիրէի ներկայացուցիչը հերքեց այս լուրը եւ յայտնեց թէ «պահը յարմար չէ այդպիսի ծրագրի մը իրագործման համար»:

ԱՐԱԲԱԿԱՆ երկիրները որոշեցին արգիլել էր Ֆրանսի օդանաւերուն թռիչքը՝ իրենց հողամասերուն վրայէն:

ՑԱԽԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Սեբաստիոյ Մուրատ Ուսումնասիրացի Փարիզի կեդր. վարչութիւնը իր խոր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ Պուլկարիոյ հայրենակիցներէն Խաչիկ Մարտիրոս-եանի մահուան առթիւ իր ընտանեկան պարապաներուն եւ Փարիզէն Տէր եւ Տիկ. Յակոբ Յակոբեանի:

ԴՊՐՈՑԱՍՏԻՐԻ ՀԱՄԱՐ Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Մառանապետուհի մը, որ մինուոյն ատեն երեկոյեան հակողութիւն պիտի կատարէ, եւ պարտիզպան մը:

Դիմել՝ 1 Պուլվար տիւ Նօո, Ռէնես: Փանթէնէն առնել 146 թիւ հանրակառքը եւ իջնել Ռէնես-Փաւիյոն:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Հսկիչ մը Մուրատեան վարժարանի համար: Դիմել Տեսչութեան՝ 26 ռիւ Թրուայոն, Սեւրը:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Զեռնարկուներ (աիթրըփրընիէօր) շրմի գիէի համար, որոնք ունենան Զիկ մեքենաներ: Տեւական աշխատանք: Դիմել՝

ROZAN, 50, Rue de Cléry - Paris.

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Պ. Ղազարոս Քէչիչեան եւ զաւակները կը ծանուցանեն որ այս կիրակի Պուլվար Օտոյի Ս. Ցակոբ եկեղեցւոյ մէջ պիտի մատուցուի Ս. պատարագ եւ յետ պատարագի պիտի կատարուի հոգեհանդիստեան պաշտօն Քէչիչեան եւ Խաչատուրեան դերդաստաններու համայն նըշանակեցելոց հոգւոյն հանդստեան համար: Նոյնպէս հոգեհանդիստ իր նորոգ նըշանակեցեալ կնոջ՝ Վարդուհիի (ծնեալ՝ Ղազարիպեան՝ Գարեւորակ գիւղէն) եւ փեսային Փայլակ Մատալեանի քառասունքնեբուն առթիւ:

Անոնց յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ ըլլալ: Եկեղեցիին մատուցմէն ետք պիտի կատարուի մատաղի բաշխումը, 1915ի եղեռնին նահատակուած համայն դերդաստանի ննջեցեալներու յիշատակին:

×

Տէր եւ Տիկին Օգսէն եւ Հրանդ Խաբուեճեաններ կը ծանուցանեն թէ այս կիրակի Փարիզի Ս. Յովհաննէս-Մկրտիչ եկեղեցին հոգեհանդստեան պաշտօն պիտի կատարուի ողբացեալ Մակար Թիւթիւնճեանի մահուան քառասունքին առթիւ, ինչպէս նաեւ Թիւթիւնճեան եւ Խաբուեճեան դերդաստաններու ննջեցեալ յիշատակին:

Կը հրաւիրուին անոնց յիշատակը յարգողները:

ՄԱՐՍԷՅԼ.– Տարօն-Սալնոյ Զորի Հայր. Միութիւնը խորապէս կ'ողբայ անդաբանելի կորուստը իր հայրենակիցին՝ մեծ դաստիարակ եւ բոլորանուէր հայրենասէր Հ. Սահակ Տէր Մովսէսեանի:

ՌՈՆԻԻ ԼՍԱՐԱՆ

Հերթական դասախօսութիւնը այս շաբթ դիշեր ժամը 21ին, եկեղեցիին դիմացի անկիւնը, Քաֆէ տիւ Քոմերսի վեր-նայարկը: Դասախօս՝ Պ. ՅՈՎՀԱՆ ԿԱ-ՐԱՊԵՏԵԱՆ: Նիւթ՝ Ինչպէ՞ս կրնանք ազգային համագործակցութիւն ունենալ:

Հաղորդակցութիւն.– Կառ տը լ'Էսթէն օթոբայ ժամը 20,50ին: Կը խնդրուի ճըշդապահ ըլլալ:

ՑԵՏԱԶՈՒՈՒԱԾ Է

Համամասպուրկեան Մարսէյլի մասնաճիւղին տարեկան հաղորդը, որ տեղի պիտի ունենար այս կիրակի, յետաձգուած է Շաւարշ Միսաքեանի մահուան սուգին առթիւ:

Salles de séjour — Penderies - literie
Chambres - cosys — Cuisines laquées
Salons-tapisserie — Fauteuils-canapés lit

ՀԱՅԵՐԷՆ ԿԸ ԽՕՍԻՆՔ
ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐՈՒ ՄԵՆ
ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԶՐԻ ՑԱՆՁՆԵԼԻ ՖՐԱՆՍԱՅԻ
ԱՄԷՆ ԿՈՂՄԸ

185, Bd. J. JAURES et
15, Av. A. MORIZET
Boulogne - Billancourt
Métro : MARCEL SEMBAT

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ ՊԱՏԱՐԱԳ
ԵՒ ՀՈԳԵՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ՊԱՇՏՕՆ

Հ. ՍԱՀԱԿ Վ. ՏԷՐ-ՄՈՎՍԷՍԵԱՆԻ

Մահուան քառասունքին առթիւ
ՄԱՐՍԷՅԼ, այս կիրակի ժամը 10ին
ՀԱՑ ԿԱԹՈՂԻԿԷ ԵԿԵՂԵՑԻՆ
88 ռիւ տ'Օպայն

Նախաձեռնութեամբ Մարսէյլի Մուրատ-Ռափայէլեան Նախկին Աշակերտաց Միութեան: Մայրավանքի կողմէ ներկայ կ'ըլլայ Հ. ՎԱՀԱՆ Վ. ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ:

Կը հրաւիրուին ազգային կազմակերպութիւնները, Միութիւնները եւ հանդուցեալ Վարդապետին յիշատակը յարգողները:

Անհատական հրաւէր ղրկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶ.– Հ. Յ. Դ. «Րաֆֆի» խումբի ընկերական ժողովը, ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Ռեժանի վերնայարկը: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ԼԻՈՆ.– Հ. Յ. Դ. «Վարանդեան» կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները այս ուրբաթ իրիկուն ժամը 8,30ին, Յոյներու սրահը:

ՇԱՒԻԼԻ եկեղեցւոյն ընկերակցութեան ընդհ. ժողովը այս չաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, 79 Կրան Ռիւ:

ՕՐԱԿԱՐԳ.– Վարչութեան ընտրութիւն: Ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն պիտի համարուի:

ՅԱՐԳԱՆՔԻ ԵՐԵԿՈՑ ՈՂԲԱՑԵԱԼ

Հ. ՍԱՀԱԿ Վ. ՏԷՐ ՄՈՎՍԷՍԵԱՆԻ

ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Նախաձեռնութեամբ Ս. Ղազարի մեծ-նաստանը այցելող ուխտաւորներուն, բազմաթիւ համակիրներու եւ բարեկամներու, որոշուած է կազմակերպել յիշատակի երեկոյ մը, որ տեղի պիտի ունենայ յաւուրէ կիրակի 9 փետրուար չաբաթ իրիկուն, ժամը 21ին, Ազգ. Տան թատերասրահին մէջ:

Կը հրաւիրուին լուսահոգի Վարդապետին յիշատակը յարգողները:

Սրահին ջերմութիւնը ապահովուած է:

ՀԱՑԵՐԷՆԻ ԴԱՍԵՐ

Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի «Ահարոնեան» խումբին հայերէնի դասերը կ'աւանդուին ամէն չորեքշաբթի, երեկոյեան ժամը 8էն 9,30, Պ. Կարպիս Ափրիկեանի կողմէ, Ազգ. Տան մէջ, 32 ռիւ տը Թրէվիզ, փարիզ:

Արձանագրուելու համար պիտի դիմել Պ. Ափրիկեանին կամ խումբին վարչութեան ամէն չորեքշաբթի:

Մանուկներու ծպտեալ հանդէսը կերկայի 7 Ապրիլ, Սէրքըլ Միլիթէր մէջ, նախաձեռնութեամբ Տիկն. Մ. Թեան Պրն. Օգն. Մ. Տնի:

Կապ. Խաչի Անկեղծ Մասնաճիւղին տարեկան հանդէսը՝

ԱՊՐԻԼ 7ԻՆ

Մանրամասնութիւնները յայտնուելով:

Imp. Araxes - 46, rue Richer, Paris (9e)

Կ. ՅԱԿՈՐԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

10 RUE DU CAIRE et 210 RUE SAINT DENIS — PARIS

ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹ ՄԸ ԽԱՆՈՒԹՊԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՎԱՃԱՌՈՐԴՆԵՐՈՒ

ՄԵԾ ՄՔԵՐՔ ԲՐԻՔՕՇԻՆԵԼՈՒ ՅԱՏՈՒԿ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐՈՒ

ԱՄԷՆ ԴՈՑՆԷ ԵՒ ՏԵՍԱԿԷ, ՊԱՏՐԱՍՏ ԹՐԻՔՕՆԵՐՈՒ, ԱՑԼԱԶԱՆ ՏԵՍԱԿՆԵՐՈՎ Է Ի ՀԱՃԵԼԻ ԴՈՑՆԵՐՈՎ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ԵՒ ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ

ԱՃԱՊԱՐԵՑԷՔ ՕԳՏՈՒԻԼ ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹԷՆ

Կ' ՈՒԶՈՒԻՆ

Ֆասօնիէեներ: Ներկայանալ մոտէլներով 1957ի ֆոլէֆոիոնին համար:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise - Paris 9e

Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R.C. Seine 376.286

La Directrice : *Arpik MISSAKIAN*

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրաֆ: Հատը 12 ֆր.

ՇԱԲԱԹ 9 ՓԵՏՐՈՒԱՐ • SAMEDI 9 FÉVRIER 1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ, — ԹԻՒ 7803 33ème ANNEE

ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3614

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕՐՈՒԸՆԷ ՍԿՍԵԱԼ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿԵՆՔ

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ ՅՈՒՇԵՐԸ

1916ին Պոլսոյ մէջ, իր ծերբակալու – թեան, բանտարկութեան, կրած չարչա – բանքերուն, անձնասպանութեան փոր – ձին, պատերազմական ատեանին առջեւ կատարուած դատավարութեան մասին:

Յուշերուն այս մասը գրի առնուեցաւ եւ հրատարակուեցաւ «Յառաջ»ի մէջ, 1935ին, յատկապէս սրբագրելու կամ լրա – ցընելու համար Ալի Րիզայի «Յուշերը», որոնք հրատարակուեցան նոյն թուակա – նին Պոլսոյ թրքական «Ջաման» թերթին մէջ:

Այս այն Ալի Րիզան է, տխրահռչակ ոս – ոիկանապետը, որ յաջողած էր թախտա – ցէն դուրս հանել Շաւարշ Միսաքեանը եւ ձերբակալել, պուլկար մատնիչի մը մեղ – սակցութեամբ, դէպի Պուլկարիա շոգե – նաւ մտնելու ժամանակ:

Ամբողջական դարձնելու համար Շա – ւարշ Միսաքեանի կենսագրութեան այս շրջանին պատմութիւնը, նախ պիտի տանք Ալի Րիզայի յուշերը, յետոյ Շաւարշ Մի – սաքեանի յուշերը, թերթօնի ձեւով, ե – րեքշաբթի օրուընէ սկսեալ:

Վաղը, կիրակի, պիտի տանք Շաւարշ Միսաքեանի մէկ հէքեաթը, ճաշակ մը տալու համար իր գրական վաստակէն, ինչպէս եւ Շաւարշ Նարդունիի գրութիւ – նը Շաւարշ Միսաքեանի մասին:

«Յառաջ» ծրագրած է պատրաստել ընդարձակ հատոր մը, ուր պիտի երեւին Շաւարշ Միսաքեանի գրական վաստակը (հէքեաթ, բանաստեղծութիւն եւ ուսումնասիրութիւն), ինչպէս եւ վկայութիւն – ներ եւ ուսումնասիրութիւններ իր կեան – քին ու գործին մասին, պատկերազարդ:

ԱՆՈՐԱԿԵԼԻ ԱՐԱՐՔ ՄԸ

•

«Ազդակ»ի փետրուար 5ի թիւէն կը հա – դեցինք հետեւեալ մանրամասնութիւնները.–

Վերջերս մահկանացուն կնքած էր Պէյ – րութի արուարձաններէն Ռմէյլի թա – ղականութեան ատենապետը՝ Սիմոն Զը – թիկեան:

Հանդուցեալին այրին դեղեցիկ զաղա – փարը ունեցած էր թաղին Ս. Յարութիւն եկեղեցիին մարմարիոնէ դեղակերտ խաչ – կալ մը կառուցանել տալ՝ իր ամուսնոյն յիշատակին:

Կարգադրուած էր որ Խաչկալին չի – նութիւնը ուսարան հանդուցեալին մահ – ուան քառասունքին՝ հոգեհանդստեան պաշտօնին հետ կատարելու համար նաեւ Խաչկալին օծումը: Որոշուած էր նոյն – պէս, որ հոգեհանդստեան ու Խաչկալին օծման արարողութեանց նախագահէ Պէյ – րութի Առաջնորդը՝ Տ.Տ. Եղբ. Բարո – յեան:

Հակառակ այս բոլորին, «Համախմբա – կան» կոչուած խմբակը իր թերթերուն մէջնոյով կը յայտարարէ թէ Ս. Պատա – րագը պիտի մատուցուի Ադ Ս.ի կող – մէ: Ադ Ս. կը ղիմէ Լիբանանի Ներքին նախարարութեան եւ ոստիկանական ուժ կը պահանջէ Ս. Յարութիւն եկեղեցիին մէջ պատարագ մատուցանելու համար: կառավարութիւնը բացարձակապէս կը մերժէ այս դիմումը, յայտնելով թէ Ադ Ս. իրաւունք չունի եկեղեցական արա – րողութիւններ կատարելու՝ առանց Թե – մական Առաջնորդին համաձայնութեան եւ կարգադրութեան:

Ադ Ս. կը մերժէ ենթարկուիլ կառա – վարութեան հրահանգին:

Շաբաթ, 2 փետր , 70–80 կիներ, որոնք «մանապրատած» են եկեղեցիներու սըբ– բատպծութեան գործին մէջ, կուգան եւ կը «գրաւեն» Ս. Յարութիւն եկեղեցին եւ կ'արգիլեն Խաչկալի չինութեան աշխա – տանքները:

Առաջնորդը, յանուն համերաշխու – թեան, կը յետաձգէ կիրակի օր տեղի ու – նենալիք արարողութիւնները:

Բայց այդ «տիկիններըն», ոչ միայն կը քարկոծեն Հանդուցեալ Ս. Զքիկեանի բնակարանն ու անցորդները, այլ նաեւ վայրագօրէն քարուքանդ կ'ընեն նորա – կերտ խորանը, կը կոտրտեն եկեղեցիին աթոռները եւ խճաքարերով կը լեցնեն Աստուծոյ Տունը. կը գիշերեն –այնտեղ, կռիւ ու վէճ կ'ունենան ոստիկաններուն հետ եւ միայն յաջորդ օրը կէսօրուան մօտ կը հեռանան եկեղեցիէն...:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ կառավարութիւնը նպա – տակ չունի էր Ֆրանսի օդանաւերուն անցքն ու էջքը արգիլելու իր հողամա – սերուն վրայ: Ինչպէս երէկ գրած էինք, Արաբական Լիկան որոշած էր հրահան – գել անդամ պետութիւններուն, որ կարգ մը անգլիական եւ ֆրանսական ընկերու – թեանց չարքին, էր Ֆրանսն ալ արգիլքի տակ առնուի:

ԿԵԴՐ. ԵՒՐՈՊԱՅԻ դաշնակից բանակ – ներուն հրամանատար նշանակուեցաւ գերմանացի զօրավար Շեփյտել, որ իր պաշտօնին կ'անցնի Ապրիլի սկիզբը:

ԶՕՐ. ՀՈՒԻԼԸՐ որ Սուէզի միջազգա – յին բանակին հրամանատարն է, չորեք – շաբթի օր Իսմայիլիայի մէջ յայտարա – րեց թէ Փորթ Սայիտէն մինչեւ Սուէզ ջրանցքը 154 քլմ. տարածութեան մը վը – րայ բացուած է եւ ջրանցքը կարելի պի – տի ըլլայ որոշ չափով գործածել՝ Մարտ ամիսէն սկսեալ:

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻԱ առաջար – կած է իր հողամասին վրայ գտնուղ օ – տար բանակներու ծախսերուն մասնակ – ցիլ 175 միլիոն տոլարի դումարով մը:

ԱԻՍՏՐԱԼԻՈՅ կառավարութիւնը յայտ – նեց թէ Աւստրալիոյ պատկանող բեւե – ռային սահմաններուն մէջ ընդծովեանե – ներու խորհրդային կայանի մը հաւանա – կան չինութիւնը մտահոգութիւն կը պատճառէ իրեն: Այս կայանը պիտի չին – ուէր բեւեռային միջազգային հետախու – զութեանց նախաձեռնութեամբ:

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ համայնավար կու – սակցութեան 16րդ համագումարը բաց – ուեցաւ այսօր: Անդամներուն ընդհ. թիւ – ը 25.000 է. մինչդեռ երկրորդ աշխար – համարէն անմիջապէս վերջ այդ թիւը կը բարձրանար 100,000ի: Ամերիկայի համայնավարները կը բաժնուին երկու խմբակի. անոնք, որոնք կ'ուզեն մարք – սիզմ–լենինիզմը վերաքննութեան ենթար – կել. եւ անոնք, որոնք կ'ուզեն «համայ – նավար» մակդիրը փոխել եւ դառնալ բո – լորովին անկախ կուսակցութիւն մը:

ԵՒՐՈՊԱՅԻ դաշնակից բանակներու ընդհ. հրամանատարը, զօր. Նորսթատ յայտարարեց թէ զերմանական հօթը զո – րաբաժիններ պատրաստ են միանալու ընդհ. բանակին:

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱԶԳԱՅՈՂՈՎԸ ԵՒ ԱԼԺԵՐԻՈՅ ՀԱՐՑԸ

ՀԱԿՈՏՆԵԱՅ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Վիճաբանութիւնները մինչա կը չարու – նակուին: 44 պատուիրակներ արձանա – գրուած են խօսք առնելու համար. Մակի նախագահութիւնը որոշեց նոր արձանա – գրութիւնները նկատի չունենալ եւ վերջ– նականապէս փակել այդ ցանկը, այլա – պէս վիճաբանութիւնները կրնային ձանձ – րացուցիչ ըլլալու ասպիճան երկարիլ:

Յարդ պատուիրակները լսեցին արաբ – եւասխական ծայրայեղներու խմբակին խօսքն ու առջարկութիւնները եւ Մ. Նա – հանգներու պատուիրակը: Հարաւ. Ամե – րիկայի պետութիւններուն դիրքն ալ դրե – թէ ճշդուած է: կը մնայ դիտնալ թէ «չափաւոր» արաբեւասիացի պատուի – րակները, որոնք չմիացան առաջին խմբ – րակին, ի՞նչ ձեւով պիտի ներկայացնեն իրենց բանաձեւը:

Առաջին փորձ մը կատարեց Թունուզի պատուիրակը, որ յայտնեց թէ ՄԱԿը ի – րաւասութիւն ունի Ալժերիոյ հարցին մի – ջամուխ ըլլալու, որովհետեւ «երբ երկիր մը իր դոյութեան, իր ազգ· չահերուն համար պայքար կը մղէ, իրաւունք ունի օտար միջամտութեանց վրայ յոյս դնե – լու»: Եւ բերաւ Յունաստանի օրինակը, որուն պատատպրութեան պայքարին Ֆրանսա իր օժանդակութիւնը բերաւ: Առաջարկեց, որ Ալժերիոյ անկախութի – նը անցնի փոխանցման ատիճանական ձեւերէ, ի վերջոյ յանգելու համար նոր հիմերու վրայ դրուած ազատ դործակ – ցութեան մը՝ Ալժերիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ:

Ապա խօսք առաւ Քուպայի ներկայա – ցուցիչը, որ պաշտպանեց Ֆրանսայի տե – սակէտը: Ըսաւ, որ եթէ Ալժերիան Ֆրան – սական ներքին խնդիր մը չէ, ապա ի՞նչ է: Ոմանք կրնան առարկել, թէ ուրեմն ինչո՞ւ Հունդարիոյ հարցին մէջ ՄԱԿը իրաւասութիւն ունեցաւ կարծիք յայտնե – լու: Պատուիրակը պատասխանելով այս կէտին, յայտնեց թէ պարագան տարբեր էր այնտեղ, որովհետեւ Հունդարիոյ օ – րինական կառավարութեան իսկ դիմու – մին վրայ էր, որ Հունդարիոյ հարցը բերուեցաւ Ազգաժողովին առջեւ: «Իրա – ւունք մը կայ, որ անժխտելի է· երբ Ազգաժողովը հիմնուեցաւ, Ալժե – րիան, քան Ֆրանսական Սահմանադրու – թեան, Ֆրանսայի անբաժանելի մասը կը կազմէր: Այդ պահուն ոչ ոք բողոք բարձրացուց եւ պահանջեց որ Ալժերիան նկատուի անջատ պետութիւն:» Քուպա – յի պատուիրակը ապա յիշեցուց, որ Ֆրանսա իր միջոցներով արդէն իսկ յա – ջողած է լուծել Թունուզի եւ Մարոքի բարդ հարցերը. հետեւաբար առաջար – կեց վստահութիւն ունենալ Ֆրանսայի վրայ՝ Ալժերիոյ ալ հարցին լաւագոյն լուծում մը գտնելու համար. մանաւանդ որ «ալժերիացի, Ֆրանսացի եւ ռուս հա – մայնավարներու այլեւս փաստուած մի – ջամտութիւնը Ալժերիոյ մէջ, պէտք է արթնցնէ մեր բոլորին կասկածները եւ մեզ մղէ ծայրայեղ դգուշաւորութեան: Համայնավարները մտահոգուած չեն Ալ – ժերիոյ անկախութեամբ, այլ կը ձգտին Ալժերիան ենթարկել Մոսկուայի դաժան լուծին»:

× *Ուրեմն, յարդ երեք առաջարկու – թիւնները ներկայացուած են ՄԱԿին. 1) Արաբեւասիական ծայրայեղներու խմբ – բակին բանաձեւը, որուն համամիտ են 18 պետութիւններ: կը յուսային իրենց միացնել Յունաստանն ու Սպանիան, բայց այս վերջիններն յայտնեցին թէ Ֆրանսայի ի նպաստ պիտի քուէարկեն: Բանաձեւը կը նախատեսէ ՄԱԿի միջամ – տութեամբ Ալժերիոյ անկախութեան ա – պահովութիւնը: Այս խմբակը ո՛րեւէ պա – րագայի երկու երրորդի անհրաժեշտ մե – ծամասնութիւնը չի կրնար ունենալ: 2) Արաբեւասիական չափաւոր խմբակին բանաձեւը, որ չի պահանջեր ՄԱԿի մի – ջամտութիւնը, բայց կը յուսայ թէ Ֆրանսա եւ Ալժերիա փոխադարձ համա – ձայնութեամբ պիտի յաջողին լուծել թնճուկը: Այս բանաձեւն ալ երկու եր – րորդի մեծամասնութիւն չի կրնար դո – յացնել. հաւանաբար ունենայ պարզ մե – ծամասնութեան ձայները: 3) Հարաւ. Ամերիկեան եւ լատինական երկիրներու պատուիրակութեանց բանաձեւը, որ կը մղէ թէ Ֆրանսա խաղաղասիրական եւ ժողովրդապետական սկզբունքներու համաձայն լուծում մը պիտի գտնէ, եւ կ'առաջարկէ Ալժերիոյ հարցը վերցնել ՄԱԿի օրակարգէն: Այստեղ ալ՝ հաւանա – կան է որ պարզ մեծամասնութիւն դո – յանայ:*

× *Ուոչինկթընի մէջ Արաբիոյ Իբն Սէուտ թագաւորն ու Լիբանանի Արտ. նախարարը՝ Շարլ Մալիք տեսակցութիւն մը ունեցան. կարծիքներու փոխանակու – թիւն ունեցան օրուան հրատապ հարցե – րուն շուրջ:*

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ջերմապէս կը խնդրենք մեր բաժա – նորդներէն եւ բարեկամներէն, որեւէ դումար չղրկել «Յառաջ»ի չէք–փոսթա – լի թիւրեն վրայ, ցնոր տնօրինութիւն:

Բաժնեգիրնի, ծանուցումի եւ զանազան վճարումները ընել միայն մանտա–բար – տով:

Շնորհակալութիւններով՝

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ «ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ ՍՐԱՀ»Ի ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

(Դ· ՅԱՆԿ)

Տէր եւ Տիկ· Կիւմիւշեան (Կրընոպլը)	5·000
Շաւիղի զաղութ (ցանկը առանձին)	22·300
Այրի Տիկ· Հ· Պերճ Զիլինկիրեան	2·000
Տէր եւ Տիկ· Մելքոն Պաղմաճեան	1·000
Պ· Նշան Փափազեան (Սարսել)	3·500
Պ· Լեւոն Կիւզելեան (Սարսել)	3·000
Պ· Զէքմէկեան	2·000
Պ· Մկրտիչ Մեզդուրեան	1·000
Նախորդ դումար	450·100
Ընդհ· դումար	489·900

•

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ ՆՈՒԻԷՐՆԵՐ ԶԱՆԱԶԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆՑ «ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Տէր եւ Տիկ· Կիւմիւշեան (Կրընոպլը)	5·000
Պ· Խ· Աւագեան (Կրընոպլը)	5·000
Կ· Գասպարեան	5·000
Հ· Մ· Ը· Մ· (Վիէն)	2·000
Ղազար Ներկարարեան	2·000

×

ԱՑՆՃԱՒՐԻ «ՅԱՌԱՋ» ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ

Աթթարեան ընտանիք (Թուլոն) 1·500

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՈՒՆԱՎՈՐՈՒՄԸ
«ասոցիացված մամուլի» վերլուծական ակնարկ

ՕՐՈՒՆ ԸՆԴԴԻՄԱԴԻՐ ՀԵՏ
ԱՀԱԳՈՑՈՒՑ ԿԱՊԱԾ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Ամերիկյան «Ասոցիացված մամուլ» գործակալությունը հրապարակել է ակնարկ, որտեղ անդրադարձ է կատարվել Հայաստանում ընթացող ընդդիմության ակտիվացմանը, ինչպես նաև ներքաղաքական իրավիճակի սրմանը: Ակնարկում ասվում է, որ Հայաստանում ընդդիմությունը ակտիվացել է, ինչպես նաև ներքաղաքական իրավիճակը սրվել է: Ակնարկում նշվում է, որ

ԱՎՎՈՏՈՒԹ

(ԳԱՍՏՈՒՆԻ ՎԿԱ, 364 - 400)

Գ. ԳԼՈՒԽ

5.— ՄԱՅՐԸ

•

Մեծեցին չէր նշմարում, որ հիասթափությունից նեղ էր դարձել։ Նրա աչքերը լցվեցին արցունքներով, ձայնը դողաց, ու նա ստիպված եղավ լռել։ Ջօքեր մի վայրկյան նրան հանգիստ թողեց, ապա մոտեցավ նրան, ուսերից բռնեց ու ուժգին թափահարեց։

Ջօքերի ձայնը դողում էր ոչ պակաս, քան Մեծեցինը։

— Ես ուզում եմ, որ դու ինձ լսես։ Ես ուզում եմ, որ դու հասկանաս, թե ինչ է կատարվում։ Ես ուզում եմ, որ դու հասկանաս, թե ինչ է կատարվում։ Ես ուզում եմ, որ դու հասկանաս, թե ինչ է կատարվում։

Ջօքերը կանգ առավ, հետ նետվեց, ապա նորից մոտեցավ Մեծեցինին։

—

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ընկերվա – րական կուսակցութեան պարագլուխը, Վալթեր Ուլպրիխթ յայտարարեց թէ Հունգարիոյ դէպքերուն առընթեր, ընդհ. ապստամբութիւն մըն ալ կազմակերպ – ուած էր Արեւելեան Գերմանիոյ մէջ. ա– պստամբութիւնը պիտի պայթէր Նոյմ. 2ին, բայց չարժման ղեկավարը ձերբա – կալուեցաւ եւ ապստամբութիւնն ալ խեղ– դուեցաւ իր սաղմին մէջ:

ԿԻՊՐՈՍԻ կառավարիչը, Սըր Ճոն Հար– տինկ, պահանջեց որ անգլիական նոր ուժեր ղրկուին Կիպրոս: Վերջին օրերուն ահաբեկչական արարքները նոր թափ ստացած էին կղզիին մէջ:

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ պետական պիւտ – ճէին մէջ կարեւոր սեղմումներ կը նա – խատեսէ: Ցունուարի ընթացքին ուսես– տեղէններու դիները (միս, կարագ, պա– նիր) յաւելում կրած են:

ՀԱՄԱՑՆԱՎԱՐ Զինուոռանի վարչապե– տը, Ջու Ան Լէ, որ հինգ օրէ ի վեր Սէյ– լան կը դտնուէր, վերադարձաւ իր եր – կիրը: Մեկնումէն առաջ բազմանք յայտ– նեց, որ Քաշմիրի պատճառով Հնդկաս – նեց, որ Քաշմիրի պատճառով Հնդկաս – տանի եւ Փաքիստանի միջեւ ստեղծուած տարակարծութիւնը փոխադարձ համա – ձայնութեամբ մը վերջ դտնէ:

ԻՐԱՔի վահաժառանգ իշխանը, Ալ – տիւ Իլսահ Ուռչինկթընի մէջ տեսակ – ցութիւն մը ունեցաւ նախադահ Այզէն – հաուըրի հետ: Զինուորական օգնու – թիւն խնդրեց Մ. Նահանգներէն:

ՆԱՍԸՐ, որ փետր. 9ին Ի. Մխիթիւն պիտի մեկնէր, անորոշ ժամանակով յե – տաձգած է իր ճամբորդութիւնը:

ՌՈՒՍԱԿԱՆ «Թաս» գործակալութեան հաղորդած լուրերու մուտքը արդիլուե – ցաւ Ցորդանանի մէջ: Ակէ քանի մը օր առաջ Հիւսէյն Թագաւորը իր վարչապե – տը զգուշացուցած էր համայնավարու – թեան տարածման վտանգներէն:

ԼԻՈՆի մէջ պիտի բացուի գործնական դիւտութեանց կաճառ մը, որ ամէն տարի 2000 ճարտարագէտներ պիտի պատրաս – տէ:

ՑՈՐԴԱՆԱՆի մէջ կը չարունակուին անգլեւյորդանանեան բանակցութիւննե – րը, որոնք պիտի լուծեն երկու երկիրնե – րուն միջեւ առկախ մնացած հարցերը:

Ի. ՄԻՒԹԵԱՆ Գերագոյն Խորհուրդի նիստին մէջ, Խազախստանի ներկայա – ցուցիչը խստօրէն քննադատեց Պերվու – խինի ներկայացուցած ծրագիրը եւ պա – հանջեց որ տնտեսական աւելի լայն ա – դատութիւններ չնորհուին 15 հանրապե – տութիւններուն:

ԻՍՐԱՑԻԼ չուզեր Սինայի չրջանը պարպել՝ առանց նախապէս վստահ ըլլա – լու թէ Եդիպտոս պիտի չվերսկսի իր յարձակումներուն:

ՌՈՒՄԱՆԻՈՑ ընտրութեանց վերջնա – կան արդիւնքը հետեւեալն է. քուէար – կութեանց մասնակցած են 11 միլիոն 443 հազար հոգի: Պաշտօնական թեկնածունե– րու միակ ցանկը ստացած է քուէներու 99·15 առ հարիւրը:

ԱՌՆՈՒՎԻԼի Վարագայ Մ. Խաչ եկե – ղեցւոյ մէջ 17 վեռ.ի կիրակին տեղի պիտի ունենայ Աֆիոն Գարահիսարի նըն– ջեցեալներուն համար հոգեհանգստեան պաշտօն: Կը խնդրուի նկատի ունենալ այս թուականը:

●

Առնուվիլի եկեղեցւոյն Ազգ. սրահի հիմնադրամին համար Պօղոս Պետրոսեա – նի քառանօրեայ հոգեհանգիստին օրը Պ. Պ. Մուշեղ Պետրոսեան եւ Արմենակ Կնեազեան միասնաբար նուիրեցին 5000 փրանք: Պ. Գէորգ Ղազարեան եւս 1000 փրանք: Նախորդ գումար՝ 377,500: Ընդհ. գումար՝ 383,500:

Առնուվիլէն Տիկին Տոքթ. Արթինեան սրահին չինութեան ի նպաստ նուիրած էր փոքրիկն Պերճ Զիլինկիրեանի տխուր մահուան առթիւ 1500 փր, դարձեալ կա – բապետ Հաթապեանի մահուան առթիւ ալ 3000 փրանք: Այս անունները ժամանակին «Ցառաջ»ի մէջ երեւցած չըլլալուն հա – մար, այստեղ կը ծանուցանենք:

Հոգաբարձութիւն

ԿՐ ՓՆՏՈՒԻ

ԿՐ ՓՆՏՈՒԻ Անգարացի Կղեմէս Եըլ – մըզեան, 32-35 առաբեկան: Կը կարծուի թէ Փարիզ կը գտնուի:

Տեղեկացնել «Ցառաջ»ին:

ՀԱՑ ՄԵՇԱԿՈՑԹԻ ՏԱՆ «Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ ՍՐԱՀ»Ի ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Կրընոպլի նուիրատու ընկերներու ցան– կը.— Ընկ. Ս. Սիսլեան 7000, ընկերներ Անտոնեան, Ախմաճեան, Նահապետեան, Ալիքեան, Նազարէթեան, Ոմն, Ոմն, Տէ– միրճեան, Սահակ Քիւրքճեան եւ երա – նոսեան 1000ական ֆրանք, ընկերներ Բա– բախեան, Մուրատեան, Արապեան, Մա – րըշլեան, Այվազեան՝ 500ական ֆրանք, դումար՝ 20,000 ֆրանք:

Ռիւ տը Թրեվիզի հայ առեւտրականնե– րու ցանկը (գումարը յայտարարուած էր կիրակի 3 փետր.).—

Գէորգ Պագըրճեան 5000, Ստեփան Մարդարեան 3000, Մ. Գալֆեղեան 2000, Ազգին Սապոնճեան 2000, Հայկ Աղապէկ– եան 1000, Ճակոբ Սապոնճեան 1000, Հը– րաչեան 1000 (գումար՝ 15,000):

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊԱՀԻ

Տէր եւ Տիկին Մելքոն Պահմաճեան ի – րենց հօր մահուան 6րդ տարեդարձին առ– թիւ 1000 փր. կը նուիրեն Մշակոյթի Տան եւ 1000 փր. Այրի Տիկին Վարդուհի Թով– մասեանի մահուան առթիւ Այնճարի «Ցա– ռաջ» դպրոցին:

Մառնալ «Ցառաջ»էն:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Մարսէյլ–Պուլվար Օտտոյի Ս. Ճակոբ եկեղեցւոյ թաղականութիւնը չնորհակա – լութեամբ ստացած է հետեւեալ գումար – ները Ա. Ակայեանի մահուան առթիւ.— Այրի Տիկ. Ակայեան 500 փր. եկեղեցիին, Պ. Յ. Ակայեան 500 փր. եկեղեցիին, 500 փր. դպրոցին, 500 փր. Աղքատախնամին եւ 500 փր. Կարմիր Խաչին: Աղքատախը – նամի եւ Կարմիր Խաչի գումարները ստա– նալ Առաջնորդարանէն:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Տկար ստամոքսներու համար մասնա – ւոր կերպով պատրաստուած եւ խիստ դիւ– րամարս ճարպանիւթը, ՔԼԵՄՈԼ, մեծ ըն– դունելութիւն գտած է Ռոմանի եւ Վա – լանսի մէջ: Դուք ալ փորձեցէք անդամ մը եւ պիտի համոզուիք:

Աւելի ընդարձակ բացատրութեանց հա– մար դիմել՝

CLEMOL, Aix en Provence

Կապոյտ ատեան Անկեան մասնաճիւղին տարեկան հանդէսը՝

ԱՊՐԻԼ 7ԻՆ

Մանրամասնութիւնները յայտրդով:

ԴՊՐՈՑԱՍԷրի ՀԱՄԱՐ ԿՈՒԶՈՒԻՆ

Մատանապետուհի մը, որ միեւնոյն ա– տեն երեկոյեան հսկողութիւն պիտի կա– տարէ, եւ պարտիզպան մը:

Դիմել՝ 1 Պուլվար տը Նօր, Ռէնսի: Փանթէոնէն առնել 146 թիւ հանրակառ – քը եւ իջնել Ռէնսի–Փաւիյոն:

ԿՈՒԶՈՒԻՆ

Ձեռնարկուները (անթրըփրընիէօր) շըմի – զիէի համար, որոնք ունենան Զիկ մեքե – նաներ: Տեւական աշխատանք: Դիմել՝

ROZAN, 50, Rue de Cléry - Paris.

Imp. Araxes - 46, rue Richer, Paris (9e)

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Եղիազարեան ընտանիքը կը ծանուցանէ որ յառաջիկայ կիրակի, փետր. 10, ժամը 10,30ին հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի իրենց հօրաքրոջ եւ քրոջ՝

ԳՈՀԱՐ ԵՂԻԱԶԱՐԵԱՆի

մահուան տարելիցին առթիւ, Փարիզի Ս. Խաչ եկեղեցին, 10 պիս ռիւ Թուէն:

Այս առթիւ Պետրոս եւ Ցովիկ Եղիա – զարեան կը նուիրեն 5000 փր. Մշակոյթի Տան Փոնտին, 2500 փր. Կապ. Խաչի Շրջ. վարչութեան եւ 2500 փր. «Ցառաջ»ի բարգաւաճման:

Մառնալ «Ցառաջ»էն:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տէր եւ Տիկին Օգսէն եւ Հրանդ Խար – բութեաններ կը ծանուցանեն թէ այս կի– րակի Փարիզի Ս. Ցովհաննէս–Մկրտիչ եկեղեցին հոգեհանգստեան պաշտօն պի– տի կատարուի սղբացեալ Մակար Թիւ – թիւնեանի մահուան քառասունքին առ.– թիւ, ինչպէս նաեւ Թիւթինճեան եւ Խար– բութեան գերդաստաններու նոյնեցելոց յի– շատակին:

Կը հրաւիրուին անոնց յիշատակը յար– գողները:

Վիէնի Վասպ. Հայր. Մխիթեան վար– չութիւնը խորին յատակցութիւններ կը յայտնէ հայրենակից Արամ Հիւսիսեանին, իր զաւկին դառնաղէտ մահուան առթիւ, եւ փոխան ծաղկեպսակի 2000 փր. կը նը– ուիրէ Մշակոյթի Տան:

Մառնալ «Ցառաջ»էն:

ՌՈՆԻի ԼՍԱՐԱՆ

Հերթական դասախօսութիւնը այս չա– բաթ դիչեր ժամը 21ին, եկեղեցիին դիմա– ց անկիւնը, Քաֆէ տիւ Քոմերսի վեր – նայարկը: Դասախօս՝ Պ. ՑՈՎՀԱՆ ԿԱ – ՐԱՊԵՏԵԱՆ: Նիւթ՝ Ինչպէ՞ս կրնանք ազ– գային համագործակցութիւն ունենալ:

Հաղորդակցութիւն.— Կառ տը լ'Էօթէյն օթոբայ ժամը 20,30ին: Կը խնդրուի ճըշ– դապահ ըլլալ:

ՑԵՏԱՋՈՒՈՒԱԾ Է

Համավասպուրականի Մարսէյլի մաս– նաճիւղին տարեկան հանդէսը, որ տեղի պիտի ունենար այս կիրակի, յետաձգը – ուած է Շաւարշ Միսաքեանի մահուան սուգին առթիւ:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ ՊԱՏԱՐԱԳ ԵՒ ՀՈԳԵՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ՊԱՇՏՕՆ

Հ. ՍԱՀԱԿ Վ. ՏԷՐ-ՄՈՎՍԷՍԵԱՆԻ

Մահուան քառասունքին առթիւ

ՄԱՐՍԷՅԼ, այս կիրակի ժամը 10ին

ՀԱՑ ԿԱԹՈՂԻԿԷ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

88 ռիւ տ'Օպայն

Նախաձեռնութեամբ Մարսէյլի Մուրատ– Ռեփայէլեան Նախկին Աշակերտաց Միու– թեան: Մայրավանքի կողմէ ներկայ կ'ը– լայ Հ. ՎԱՀԱՆ Վ. ՑՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ:

Կը հրաւիրուին ազգային կազմակեր – պութիւնները, Միութիւնները եւ հան – դուցեալ Վարդապետին յիշատակը յար – գողները:

Անհատական հրաւէր ղրկուած չըլլա – լով կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկա – տել:

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՇԱՒԻԼի եկեղեցւոյն ընկերակցու – թեան ընդհ. ժողովը այս չաբաթ իրի – կուն ժամը 9ին, 79 Կրան Ռիւ:

ՕՐԱԿԱՐԳ.— Վարչութեան ընտրու – թիւն: Ներկաներու թիւը մեծամասնու – թիւն պիտի համարուի:

ՅԱՐԳԱՆՔի ԵՐԵԿՈՑ ՈՂԲԱՑԵԱԼ Հ. ՍԱՀԱԿ Վ. ՏԷՐ ՄՈՎՍԷՍԵԱՆԻ ՑԻՇԱՏԱԿԻՆ

Նախաձեռնութեամբ Ս. Ղազարի մե – նաստանը այցելող ուխտաւորներուն, բազմաթիւ համակիրներու եւ բարեկամ – ներու, որոշուած է կազմակերպել յիշա – տակի երեկոյ մը, որ տեղի պիտի ունե – նայ յառաջիկայ 9 փետրուար չաբաթ իրիկուն, ժամը 21ին, Ազգ. Տան թատե – րասրահին մէջ:

Կը հրաւիրուին լուսահոգւի Վարդապե– տին յիշատակը յարգողները:

Սրահին ջերմութիւնը ապահովուած է:

Մանուկներու ծպտեալ հա– ղուստի երեկոյ մը կիրա– կի 7 Ապրիլ, Սէրքըլ Միլի– տոր մէջ, նա– խաձեռնութեամբ Տիկն. Միութեան Որբ. Օգն. Մա– նին:

ԿՈՒԶՈՒԻՆ

Հսկիչ մը Մուրատեան վարժարանի հա– մար: Դիմել Տեսչութեան՝ 26 ռիւ Թրուա– յոն, Սեւրը:

ՁԱՇԱՐԱՆ ԵԱՐ

ՀԻՒՆԱՊԻՐ–ՏՆՕՐԷՆ ԳՐԻԳՈՐ ԹԵՒԱՆԵԱՆ

★

Ֆրանսական – Հայկական եւ կովկաս– եան ընտիր կերակուրներ

ՇԱՆ ԶԷԼԻԶԷի ՍՐՏԻՆ ՎՐԱՅ

4, Rue Robert - Estienne

(Rue Marbeuf) PARIS (8e)

Téléphone BAL. 31 - 21

(Métro: F. D. Roosevelt)

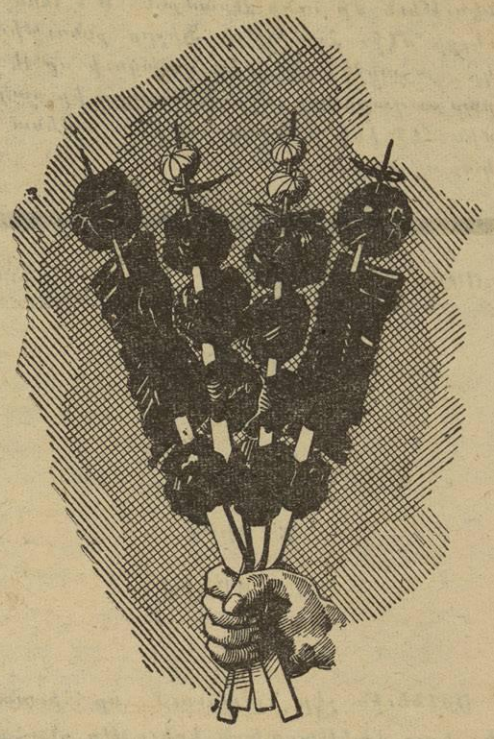
Հաճելի մթնոլորտ

★

Առաջնակարգ կովկասեան խորոված– ներ, «շաշլիք», «քարսքի»

BAR AMERICAIN

★

PARIS CALIFORNIE

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԻՒԹԵԻԵԼԵԱՆ

ՀԱՒԱՏԱՏՈՒԹԻՒՆ,

16 RUE SAINTE CECILE — PARIS 9e

ԹՐԻՒՕ ՇԻՆԵԼՈՒ ՑԱՏՈՒԿ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ ԷՆԹԵՐԼՈՒՔ

ԼԱԽԱԳՈՑՆ ԱՊՐԱՆՔԸ ԼԱԽԱԳՈՑՆ ԳԻՆԵՐՈՎ

Մէկ հասցէ՝

PARIS - CALIFORNIE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise - Paris 9e

Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R.C. Seine 376.286

La Directrice : *Arpik MISSAKIAN*

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք : Հատը 12 ֆր.

ԿԻՐԱԿԻ
10
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
•
DIMANCHE
10 FÉVRIER
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7804 33ème ANNEE

ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3615

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕՐՈՒԸՆԷ ՍԿՍԵԱԼ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿԵՆՔ

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ ՅՈՒՇԵՐԸ

1916ին Պոլսոյ մէջ, իր ծերբակալու – թեան, բանտարկութեան, կրած չարչա – բանքերուն, անձնասպանութեան փոր – ձին, պատերազմական ատեանին առջեւ կատարուած դատավարութեան մասին :

Յուշերուն այս մասը գրի առնուեցաւ եւ հրատարակուեցաւ «Յառաջ»ի մէջ, 1935ին, յատկապէս սրբագրելու կամ լրացընելու համար Ալի Րիզայի «Յուշերը», որոնք հրատարակուեցան նոյն թուականին Պոլսոյ թրքական «Զաման» թերթին մէջ :

Այս այն Ալի Րիզան է, տխրահռչակ ոստիկանապետը, որ յաջողած էր թախտացէն դուրս հանել Շաւարշ Միսաքեանը եւ ծերբակալել, պուլկար մատնիչի մը մեղսակցութեամբ, դէպի Պուլկարիա շոգեկառք մտնելու ժամանակ :

Ամբողջական դարձնելու համար Շաւարշ Միսաքեանի կենսագրութեան այս շրջանին պատմութիւնը, նախ պիտի տանք Ալի Րիզայի յուշերը, յետոյ Շաւարշ Միսաքեանի յուշերը, թերթօնի ձեւով, երեքշաբթի օրուընէ սկսեալ :

«Յառաջ» ծրագրած է պատրաստել ընդարձակ հատոր մը, ուր պիտի երեւին Շաւարշ Միսաքեանի գրական վաստակը (հէֆեաք, քանաստեղծութիւն եւ ուսումնասիրութիւն), ինչպէս եւ վկայութիւններ եւ ուսումնասիրութիւններ իր կեանքին ու գործին մասին, պատկերազարդ :

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԸ ԵՒ ԱԼԺԵՐԻՈՑ ՀԱՐՑԸ

Ազգաժողովը տակ քայլի մէջ է : Գիտք է սպասէն, որ բոլոր արձանագրուողները խօսք առնեն, կարծիք յայտնեն, որպէսզի կարելի ըլլայ որոշել թէ քուէարկութիւն տեղի պիտի ունենա՞յ թէ ոչ. յաւպոյն պայմաններու մէջ, ճառերը կը վերջանան յառաջիկայ չարաթ օր :

Երէկուընէ ի վեր մասնաւոր արժէք ներկայացնող յայտարարութիւններ տե – պի չունեցան : Եգիպտոսի պատուիրակը բուռն բառերով յարձակեցաւ Ֆրանսայի վրայ. Ալժերիոյ պատմականը ըրաւ՝ սկսելով 1830ական թուականներէն. նկատեց թէ Ֆրանսացիները Փիլիքական եւ բարոյական ինչպիսի «ճնշումներ» բանեցուցած են ալժերիայի ժողովուրդին վրայ, թէ այդ քաղաքականութիւնը «ցեղասպանութեան» համապօր է, եւայլն :

Գալով աւելի նոր ժամանակներու, բողոքեց այն ամբաստանութեան դէմ թէ Եգիպտոս զէնք կը ծախէ Ալժերիոյ :

Ապա խօսք առաւ Իրաքի պատուիրակը, որ յայտնեց թէ «Լաքոստ Քաատրէն ալ զէշ է», իսկ Ֆրանսայի Արտ. նախարարը «մեզ յուսախաբ ըրաւ, որովհետեւ որեւէ նոր առաջարկութիւն չբերաւ» : Ապա պնդեց, որ Ալժերիոյ ապստամբականները չարժումը ոչ մէկ կապ ունի համայնավարութեան հետ :

Իտալիոյ եւ Թուրքիոյ պատուիրակները առաջարկեցին որ հարցին լուծումը Ֆրանքօ-ալժերիական բանակցութիւններէն դայ, եւ ոչ թէ ՄԱԿի միջամտութենէն : Գէյիոյ պատուիրակը անվերապահօրէն հօրէն մերացաւ Ֆրանսայի տեսակէտին :

Իսկ գալով Թայլանտի եւ Ֆիլիփիններու պատուիրակներուն, կ'ուզեն բոլորին տեսակէտները համախմբող բանաձեւ մը առաջարկել :

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱԼԺԵՐԻՈՑ ՄԷՋ

Ֆրանսայի Պատերազմ. Նախարարը, Պուրժես-Մոնուրի, որ Ալժերիա կը գտնուի քանի մը օրէ ի վեր, առաջին հերթին քննեց սահմանային հարցը : Ինչպէս գրած էինք, ապստամբները ապաօրէն կ'երթեւեկեն Թունուզի եւ Մարոքի սահմաններուն վրայ եւ առատ քանակութեամբ զէնք կը փախցնեն դէպի Ալժերիա :

× Տակաւին լուր չեղաւ Ֆրանսայի այն երկու սպաներէն, որոնք առեւանգուած էին Տարաւային Մարոքի վաչկատուն – ներուն կողմէ, 1956ի Յունիսէն ի վեր :

× Ապահովութեան ուժերը կը շարունակեն իրենց խաղաղեցման աշխատանքները : Վերջին օրերուն ընթացքին 150ի չափ ապստամբներ սպաննուեցան երկրին զա – նազան կողմերը եւ 100 ուրիշներ ալ ձերբակալուեցան :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԹՈՒՐՔԻՈՑ վարչապետը, Մենտերես, որ վերջերս Լիբիա այցելած էր, Անգարա վերադարձին յայտարարեց թէ Թուրքիա պիտի ծախէ Լիբիոյ՝ այս վերջինին խնդրանքին վրայ : Խնդրած են նաեւ որ Թուրք բժիշկներ եւ ուսուցիչներ ուղարկուին :

ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ մէկ երրորդի կանխավճարին վերջին թուական որոշուած է փետր. 15ը : Մինչեւ այդ թուականը չվճարողներուն տուրքերը տասը առ հարիւր յաւելում պիտի կրեն :

ԹՈՒՆՈՒԶԻ վարչապետը, Հաբիպ Պուրկիպա, պարմանք յայտնեց որ Նեհրու չենթարկուիր Ազգաժողովին որոշման՝ Քաշմիրի հարցին առնչութեամբ :

ՁԱՓՈՆԻ կառավարութիւնը որոշեց որ հիւլէական զէնքերու զինարշաւին չու – զեր մասնակցիլ : այս ձեւով, երկրին պետական պիւտճէն յաւելում պիտի չկրէ :

ԱՒՍՏՐԱԼԻՈՑ Ուսչինկթընի ներկայացուցիչը իր թեկնածութիւնը առաջարկեց Լահէյի միջազգային ատեանին մաս կազմելու համար :

ԱՑԶԸՆՀԱՒՈՐԸ եւ Արաբիոյ Իպն Սէուտ թագաւորը առջի օր վերջին տեսակցութիւն մը ունեցան : Քսան լաւ – տեղեակ անձերու, բացարձակ համաձայնութիւն զոյացած է Մ. Արեւելքը յուզող հարցերուն շուրջ : Արաբիա հինգ տարի եւս Մ. Նահանդներու տրամադրութեան տակ պիտի դնէ Տահրանի օդակայանը, ասոր փոխարէն Մ. Նահանդները անհրաժեշտ օգնութիւնը պիտի յատկացնեն, որպէսզի Արաբիոյ բանակը մարզուի եւ արդիական զէնքերով օժտուի :

ԱՆԳԼԻՈՑ վարչապետը, Մաք Միլըն, Մ. Նահանդներ պիտի մեկնի Մարտ 21ին եւ կարեւոր տեսակցութիւններ պիտի ունենայ նախագահ Այզընհաուըրի հետ :

ՀԻՆԴ ԼԻԴՐԻ յաւելում կը նախատեսուի անհատներու տրամադրուած վառելանիւթին վրայ՝ Մարտէն սկսեալ :

ՓԱՐԻԶԵԱՆ շրջանին մէջ 260,000 օտարականներ կ'ապրին :

ՊՈՒԼԿԱՆԻՆԻ ՆԱՄԱԿԸ ԱՏԸՆԱՈՒԻՐԻ

Մեռեալ Բուլկանին առջի օր նամակ մը ղրկեց Ատընաուըրի, որ այժմ կը քննուի Արեւմտ. Գերմանիոյ կառավարութեան կողմէ :

Խրհրդային դեսպանատան պատասխանատու անձերէն մէկը յայտնեց թէ նամակը կապ ունի «վերմանեւխորհրդային յարաբերութեանց ընդհանուր բարելաւման հետ» : Ակռէ կարելի է հետեւցընել, որ այնտեղ կը խօսուի նաեւ Մ. Մերութեան մէջ վար ղրուած զերմանացի պատերազմական գերիներու վերադարձին, ինչպէս նաեւ երկու երկիրներու միջեւ առեւտրական համաձայնութեան մը կարեւորութեանց մասին :

Բայց Պոնի քաղաքական շրջանակներ – ուն համաձայն, հօթը էջնոց այս նամակը առաւելաբար կը չօչափէ ապագային համար, հիւլէական զէնքերու արդիման ու եւրոպական ընդհ. պաշտպանութեան սիստեմի ստեղծման հարցերը : Գերմանիոյ միացման մասին ոչինչ ղրուած է : Կը կարծուի սակայն, որ եթէ վերոյիշեալ բոլոր հարցերուն շուրջ համաձայնութիւն գոյանայ, Ռուսերը աւելի բարեացակամ կրնան գտնուիլ Գերմանիոյ միացման հարցին նկատմամբ :

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԱՇԽԱՐՀԷՆ ՆԵՐՍ

Մ. Մերութեան Արտաքին փոխ–նախարարը, Կուզնեցով առաջարկեց որ Մարտ 11ին ժողով մը գումարուի Լոնտոնի մէջ՝ քննելու համար ապագային հարցը : Կ'ուզէ որ խորհրդակցութեանց մասնակցին Մ. Մերութեան, Մ. Նահանդներու, Անգլիոյ, Ֆրանսայի եւ Գանատայի Արտ. նախարարները : Այս առաջարկութիւնը ներկայացուեցաւ ՄԱԿի պատկան պատասխանատուներուն :

× Մ. Նահանդներու կառավարութիւնը հրաւէր մը յղեց Լեհաստանի, երկու երկիրներուն տնտեսական յարաբերութեանց մասին բանակցութիւններ սկսելու առնչութեամբ :

× Երկու Ամերիկացի պինուորական կցորդներ վտարուեցան Մ. Մերութենէն, որովհետեւ «լրտեսութիւն կ'ընէին» :

× Հունգարիոյ մէջ երկու «հակայեղափոխականներ» մահապատիժի արժանացան : Մէկ կողմէ, պետական ձայնափնտրը հաղորդեց թէ ձերբակալու – թիւնները կը շարունակուին :

ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹՆՃՈՒԿԸ

ՍԻՆԱՅԻ ՊԱՐՊՈՒՄՆ ՈՒ ՍՈՒԷՋԻ ԳՈՑԱՎԻՃԱԿԸ ԱՆԵԼԻՔ ՄԱՏՆՈՒԱԾ

Ազգաժողովի բեմին վրայ առաջին տեղը կը գրաւէ Ալժերիան, բայց այս չի նշանակեր որ Մ. Արեւելքի հարցերը մոռցուած են : ՄԱԿի դրանցքներուն մէջ չա՛տ աւելի կը խօսուի Սինայի եւ Սուէզի բասին, քան՝ Ալժերիոյ :

Եգիպտոսի բռնած ընթացքը մտահոգութիւն կը պատճառէ բոլորին : Սուէզի ջրանցքին մօտալուտ բացման լուրը, որ բնականոն պայմաններու մէջ ուրախութիւն պիտի պատճառէր բոլորին, այժմ դուռ բացած է մտահոգութեանց :

Միւս կողմէ, Իսրայէլ ալ կը մերժէ դրաւման բանակները հոն քաշել, մինչեւ որ լուրջ ապահովութիւններ չունենայ թէ երկրին ամբողջականութիւնն ու սահմանակից ժողովուրդներու կեանքն ու ինչքերը վտանգի զերծ պիտի մնան այսուհետեւ :

× Նախագահ Այզընհաուըր անձնական չատ կարեւոր նամակ մը ղրկած է վարչապետ Պեն Կուրիոնի, որ, ինչպէս յայտնի է, հիւանդ պառկած է :

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ

ԽՕՍՔ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՍ

(ՀԱՏՈՒԱԾ)

•

Իմ Հա՛յ ժողովուրդ, ի՛մ մեծամայր,
Ես սիրած եմ քեզ, ի՛մ կենսատու,
Բայց ո՛չ թէ սիրով թշուառ որդու,
Որ լոկ լալ գիտէ վէրքիդ համար.
Ես սիրում եմ քեզ՝ քեզնով հպա՛րտ,
Քեզնով, որ մեծ ես եղել իրօք,
Մեծ՝ ո՛չ թէ թուով ու զօրքերով,
Այլ մեծ՝ հու ոգո՛վ ամենայաղթ.
Ոգի, որ դարեր տուել է քեզ
Թշնամու դէմ ուժ, որ մաքառես,
Որ անթեղել է հուրը կամքիդ,
Որ քեզ կոչել է ևորից կեանքի,
Որ մերթ խամրել է, բայց չի՛ մարել,
Որ մերթ լռել է, բայց չի՛ մեռել,
Ու մնալով միշտ անյաղթելի,
Գոռ՝ փոխարկուել է հազար ձեւի,
Մտել բարի մէջ, բարը փոխել,
Դարձել ևո՛ւռ, խաղո՛ղ, ծաղի՛կ, բաղե՛ղ.
Դարձել է արծիւ, բարիւ գամուած,
Դարձել Զուարթնոց երկնասլաց,
Դարձել ե՛րգ, երա՛զ ու սիրոյ գովք,
Դարձել Մհերի ազնիւ խոռվք,
Եւ տարիներում երեք հազար
Ներարկուել ես մէջ, որպէս աւիշ,
Եւ խաւարում իսկ բարանձաւի
Քեզ պահել է միշտ երիտասարդ :

Իմ Հա՛յ ժողովուրդ, ի՛մ մեծանուն,
Ես սիրում եմ քեզ նրա՛ համար,
Որ դու խաժամուժ այս աշխարհում
Ազնի՛ւ ես ապրել կեանքդ դժուար :
Որ ոսոխներիդ դէմ յանդիման
Կանգնել ես շիտակ՝ թէեւ պարտուող,
Եւ բուռ արի՛ւնդ ես թափել պատուով
Հանապարհներին ազատութեան,
Որ էրտիճո՛վ ես հացդ ճաշել,
Որ վաստակե՛լ ես, չես թալանել,
Որ ազատե՛լ ես, որ չե՛ս գերել,
Որ կառուցել ես, չե՛ս աւերել,
Որ դարերից դար, վանքերից վանք
Փոխադրել ես ո՛չ ոսկի ու կայք,
Այլ գրքերդ, որ ամուր գրկել,
Ինքդ խոցուե՛լ ես՝ նրանց փրկել…

ՍԻԼՎԱ ԿԱՊՈՒՏԻԿԵԱՆ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՆԵՐՔԻՆ ՀՈԳԵՐԸ

•

Քանի մը օրէ ի վեր կը չարունակուին օդային կռիւ եւ էլեկտրականութեան պաշտօնեաներուն մասնակի գործադուլները : Այս չարժումը տարածուեցաւ նաեւ երկաթուղային եւ օդանաւային սպասարկութեանց կարգ մը պաշտօնեաներուն մօտ : Այդեանները կարելի եղաւ փոսած պաշտօնեաներուն ծրագրած գործադուլի չարժման առաջքն առնել, բայց կը վախցուի որ Երկուշաբթի առաւօտ այս բոլորը միացեալ գործադուլի մը դիմեն եւ Փալէ Ռուայալի Եմմատան նախարարութեան չէնքին առջեւ ցոյց կատարեն :

Կառավարութիւնը պատրաստակամութիւն յայտնեց նախատեսուած 6 միլիառ 400 միլիոն ֆրանքի յաւելումները իրագործելու մասին, բայց ոչ աւելի :

Առջի օր գործոնները ընդհ. ժողով մը գումարեցին եւ նամակ մը յղեցին վարչապետին, որուն մէջ կը յայտնեն թէ կը պահանջեն ամսական 32,000 ֆրանքի նուազագոյն վճարում եւ համեմատական յաւելեալ ամսավճարներ :

ԽՕՍՔ ԱՌ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Tout passe. L'Art robuste
Seul a l'éternité.
Le buste
Survit à la cité.
Th. GAUTIER

Գիտե՞ս ովքը, ըոր, հայրենական ա-
ւանդութեանց համաձայն, նոր հարսը
կ'երդէ մօրը առնելի ժամա-
նակ՝ առանձին առանձին հրաժեշտ առ-
նելով տանը ներքին մասերէն, մինչեւ
իսկ սեմէն, բակին հողէն ու պարտէզին
ծառէն.

Շէմքի՛կ, մի՛ ժաժա՛,
Ես եմ ժաժալու...

Մի՛ սասանիր, կ'ըսէ տանը սեմին, ես
եմ որ կը սասանիմ ահա՝ երբ կը բաժ-
նուիմ մօրս առնէն:

Հողի՛կ, մի՛ սըռա,
Ես եմ սըռալու...

Փչուր-փչուր մի՛ դար, կ'ըսէ բակի հո-
ղին, ես եմ որ փչուր-փչուր կ'ըլլամ ահա,
չոր աւազի նման կը սորսորամ ու կը
թափիմ՝ երբ կը բաժնուիմ մօրս առնէն:

Ծառի՛կ, մի՛ դողա,
Ես եմ դողալու...

Մի՛ սարսռար, կ'ըսէ բակի ծառին՝ ո-
րու չուքին մէջ է խաղացեր ու մեծցեր,
ցուրտ սարսուռը իմ սրտիկս է մտեր
այս պահուս՝ երբ կը բաժնուիմ մօրս
առնէն:

Տերեւի՛կ, մի՛ թափ,
Ես եմ թափելու...

Աչնան տերեւներու նման՝ մի՛ թափեր
տերեւներդ, ես եմ որ կը թափիմ, ահա,
հոգմաւար տերեւի նման՝ երբ կը բաժ-
նուիմ մօրս առնէն:

Աղբե՛ր, դու մի՛ լա,
Ես եմ ողբալու...

Հայ հանճարին ալշիմին, որ «լացը ծի-
ծաղ է արել», հայ հանճարին ալշիմին
միայն կրնար, հակադարձաբար, ծիծաղը
լացի վերածել, հարսներդի մը մէջ դնելով
այսքան տխրութիւն եւ արցունք, բաժան-
ման ցաւով սարսռահար:

Հողիներու մէջեւ, նոյնիսկ հողիներու
եւ իրերու մէջեւ պայութիւն ունի թըր-
թռուն յարակցութիւն մը, որու խղումը
պատճառ կը դառնայ մորմոքուն կսկիծ-
ներու, — ատիկա կ'անուանենք բաժան-
ման ցաւ: Գրիգոր Նարեկացի, Արե-
ւելքի մեծագոյն ատտուածաբաններէնմին՝
հոեստր եւ քերթող, այդ ցաւն էր որ
կ'ոգեկոչէր, երբ, Բիւզանդիոնէն հեռա-
նալու դատապարտուած, իր վերջին քա-
րոզին մէջ՝ առանձին առանձին «մնաք
բարով» կ'ըսէր տաճարին ջահերուն, աշ-
տանակներուն, խորանին, պատարագի
սեղանին, արցունքը աչքերուն:

Բայց դուն բնակարանէ մը չէր որ կը
բաժնուէիր, ինչպէս նոր հարսը: Դուն
տաճարէ մը չէր որ կը բաժնուէիր, ինչ-
պէս ատտուածաբանը: Աչտանակ մը չէր
որ կը ձգէիր եռելդ, ոչ ալ ծառ մը
որեւէ բակի մէջ: Այլ սիրելիներ, սրտա-
կից ընկերներ, անհամար բարեկամներ:
Բայց եւ այնպէս հեռացար մո՛ւնջ: Ձկըր-
ցար արտասանել մնաք բարով մը, ողբ
մը հրաժեշտի, երբ, երեկոյեան սովորա-
կան ժամուն, կը բաժնուէիր ընդմիշտ
դրասեղանէդ, խմբագրատունէն, տպա-
րանէն, մեքենաներուն դարձող անիւնե-
բէն, որոնք, ամէն օր, կը բազմապատ-
կէին խօսքդ եւ հրթիռներու նման կը նե-
տէին Հայուն երկինքն ի վեր: Ժամանա՛կ
չունեցար արտասանելու բաժանման ողբը,
երբ մահը մտաւ հոդիդ ներս, պըտ-
տեցաւ երակներուդ մէջ, կապանքի տակ
առաւ ջիղերդ: Դուն տեսա՛ր մահը,
օ՛, դուն տեսա՛ր մահը: Հաղուագէպ է
տեսնել մահուան դէմքը, վասնզի կու
գայ մահուան քունին մէջ, որու կու
տանք հոգեվարքի անունը, — նախ կու
գայ քունը, եաքը՝ ինքը, ինչպէս «անբա-
ժան քոյր-եղբայրներ»՝ Սէն-Վէնսան-
ը-Փօլի բացատրութեամբ: Քմայածին
է նկարագրութիւնը, զոր կուտան բա-
նաստեղծները եւ փիլիսոփաները, — Լա-
մարթինը բացատրութիւն՝ անոնք իրենց
վախն է որ կը ներկայացնեն, ատոր հա-
մար ջժիտմ պատկեր մը կուտան մահ-
ուան, փոյթ չէ թէ ըլլայ, երբեմն, այն-
քան ցանկալի, այնքան բազձալի (Ռոթ-
ռու): Օ՛, մահը նախանձոտ է եհովային
պէս՝ որ չի սիրեր ցոյց տալ իր դէմքը·
«Ոչ տեսանէ մարդ զերեսս իմ եւ ապրի»
(Ել· Գ· 20):

Բայց դուն տեսար մահուան դէմքը,
տեսար արթուն աչքերով, երբ կ'աշխա-
տէր ղժյարանքներուդ վրայ, — տեսար
ու սարսափեցա՛ր, ապշահարեցա՛ր, սկը-
սար մտածել սիրելիներուդ չուքը, ու —
զեցիր հրաժեշտ առնել սիրելիներէդ եւ
բաժանման կսկիծդ արտայայտել: Օ՛,
բաժանման այդ պահը, — Յիսուս ան-
դամ, խաչին վրայ, կը տկարանայ՝ երբ
մարմինէն կը բաժնուի ինչ որ կենդանու-
թիւն կը կոչենք՝ թէեւ անհասկնալի կը
մնայ մեզի, ինչ որ հոգի կ'անուանենք՝
թէեւ անբացատրելի կը թուի մարդոց
համար, դիտենք սակայն թէ վերջին
այդ պահուն՝ կը յուսահատի Յիսուս,
կը տատամսի մահուան ուրուականին
առջեւ, եւ կը կանչէ իր Հայրը, վասնզի
բաժանման ցաւը, զգայուն մարդոց հա-
մար, այնքան աստիճ է, որ կարծես կը
բաժնուի սիրտը երկուքի, ինչպէս «երկուքի
ճեղքուեցաւ տաճարին վարագոյրը»՝ երբ
մարդու որդին կ'աւանդէր իր հոգին:

Դուն ապրեցա՛ր այդ պահը, տոկացիր,
դիմադրեցիր, պայքարեցար, բայց ի
վերջոյ յաղթահարե՛ց մահը, զգեստեց
քեզ: Ցեռոյ... յեռոյ՝ մոխիր ու խա-
ւար:

Մոխիր ու խաւա՞ր:
Ներողութի՛ւն:

*
**

Յայտաթիթեռնի՛ր, յայտաթիթեռնի՛ր,
որոնք, դիշերուան մէջ, կը զառնան լոյ-
սի բիւրեղներու չուքը: Կը զարնուին լոյ-
սին, կը պարեն լոյսին մէջ, կը լողնան
լոյսով, — լուսաբորբո՛ք է, եւ ի՛նչ լու-
սաբորբոք:

Խորհրդաւո՛ր պար՝ յայտաթիթեռնե-
րու այդ պարը, կը թրթռան անոնք, կը
սարսռան, կը դողդողան, լոյսի փոշի կը
դառնան, ո՛ղջ փոշի, կ'ըլլան ծփանք կամ
շամանդաղ, պարիկի ձեռք կամ հարսի
երես, կը խոնարհին, կ'երկրպագեն, լո՛ւռ
պատարագ կը մատուցանեն բիսուն լոյ-
սին առջեւ, լոյսի աղբիւրին առջեւ, լոյ-
սը ի վերջոյ կը խանձէ զիրենք, կ'այրէ
կը մրկէ ցայտաթիթեռները, որոնք վար
կ'իյնան վառած ասղերու նման:

Ցայտաթիթեռ մըն ալ ղո՛ւն, — պա-
րեցիր լոյսին չուքէ, թրթռացիր լոյսին
մէջ, դիմովցար լոյսով, բայց վիճի՛ր
թէ, ի վերջոյ, լոյսը պիտի այրէ թե-
ւերդ, մոխիրի պիտի վերածէ քեզ: Ցայ-
դաթիթեռը մտիկ կ'ընէ՞ միթէ, — նախա-
սահմանուա՞ծ է որ այրի, վառի, մոխ-
րանայ:

Խաւարեցա՞ր երբոր լոյսի աղբիւրներէս
մին, երդում-պատառ լքեցի մամուլը,
դժոխային այդ մեքենան, որ կը խանձէ
հոգին եւ զգայարանքները, կը մրկէ կը
վառէ: Ես նախընտրեցի մնալ խուցս,
ընդմիշտ հեռո՛ւ մնալ մամուլէն: Դուն
չուզեցիր հեռու մնալ մեքենաներու հա-
ճոյքէն մը ալ, երդումդ-պատառ լքեցիր
մամուլը, ու — զգեցիր մեքենաներու հա-
գուստը, ժեռուտքի մը ափը, քան մարդն ինք այս
ընտանի վարպետանքին մէջ, զրկուած
իր սեփական կամքէն, սարո՛ւկ իր իսկ
ձեռքով օղակուած կապանքներու, թա-
ւալզլո՛ր բիւրապան վհմականերու մէջ
ուր ո՛չ եղբայրն է բացակայ, ո՛չ քոյրը,
ուր որդիներն անվե՛րջ կը քաւեն հայրե-
րուն ոճիրները, իրենց կարգին աւանդե-
լով զանոնք թոռներուն: Նեռատար ար-
ծիւն աւելի ալեկոծուր պիտի չճլար պա-
հավէժն ի վար, որքան մարդն իր յաւի-
տենական վիշտը կը հեծկլտայ սերունդէ
սերունդ, արցունքն ու հեծեծանքն ան-
բաժան իր ամէն մէկ քայլէն:

Եւ, ինչպէս ընդհատուած ժպիտ մը, որ
յանկարծ կը սառի անկենդան, ճակատա-
գրական հարուածով մը ընդհատուեցան
այս երկու կեանքերն ալ, իրարու նման
եւ իրարու եաեւէ:

Ոչ ոք իմացաւ ամբողջ պատմութիւնը:
Ոչ ոք ուզեց իմանալ: Շշունջներ միայն,
դաղտնաբացութիւններ, երկչոտ ափսո-
սանք մը հոս, եւ համակրութեան քանի
մը չարժուձեւեր անկիւնէ-անկիւն:

Ու թաղեցին երկուքն ալ — ոչ ոք իմա-
ցաւ — ինչպէ՛ս: Թաղեցին դէմ դիմաց,
ահա այսօրեղ, սարի կուչուն ի վար, —
արդեօք յաւիտենական հեղնութի՞ւն մը
խորհրդանշելու համար, — ու բարի հո-
գիներ երկու ծառ անկեցին հողաթում-
բերուն վրայ:

Ու հիմա, ամէն գարնան, ծիլ ու ծա-
ղիկ կուտան այս մատղաշ ծառերը —
խորհրդապատկե՛ր երկու գարուն կեան-
քերուն: Բայց եւ ամէն գարնան — խոր-
հո՞ւրդ թէ նզովք, չգիտե՛մ — դուն կը
տեսնես այս փշենին դժնեաեսիլ ու ամ-
բարտաւան, իր սուր ճիւղերն օդօրուն դէ-
պի ձախ եւ աջ, սպառնալից ու անկարե-
կիր: Այդ ո՞ր սեւ հողն էր, կամ ո՞ր ա-
նապատին ձեռքը, որ դիեցուց այս փչե-
նին, — երկու սիրահալ ճիւնիներու հետ
քով քովի, աւելի խրոխտ ու տոկուն քան
երկու պզտիկ ծառերը:

Զգիտեմ — խորհո՞ւրդ թէ նզովք —
բայց մարդիկ ուղեցին անոր մէջ տեսնել
բացատրութիւնը կեանքի փիլիսոփայու-
թեան, պատմութիւնն իսկ երկու թշուառ
հոգիներուն, որոնց վերեւ, փշենին իր
թունալից ծիծաղը կը սլուըլայ միշտ տա-
րուբեր:

Մարդիկ պատմեցին իրարու — եւ կը
պատմեն այլեւեւէն թոռներուն — թէ
Թաթուլն ու իր սիրականը կը սիրէին ի-
րար, կեանքի մէջ, բայց մեր աչխարհը
չհանդուրժեց այդ ամբողջութեան: Ա-
նոնք ուզեցին սիրել իրար, զերեզմանէն
ալ անդին, դէմ դիմաց, բայց ահա փչե-
նին անագորոյն եւ չարախինդ, որ մէկ
դէպի աջ, մէկ դէպի ձախ երերուն, աչ-
խարհի պատգամը կը կարդայ երկու թա-
ռամած հոգիներու, բոլո՛ր սիրատարփ
հոգիներուն:

— Թաթուլ, դուն իմինս ես...

Ու փշենին է որ կը պատասխանէ իր
լերկ ճիւղերն օդօրուն·

— Չէ՛...

Եւ հեռուստ արտերէն մինչեւ բուխե-
րիկները որ կը մխան սա լեռներէն ան-
դին, կորաքամակ ծերունիէն մինչեւ բա-
կոն լաճերը, որ ահա կը լողնան ճո-
րին մէջ, — դուն չես գտներ մէկ բանա-
ւոր էակ, որ սարսռուռով չգիտէ քամահրել
փշենին մեր դերեզմանատան:

— Գիտե՞ս, այնտեղ են Թաղուած...
կը սիրէին իրար ինչպէս ո՛չ մէկը սիրած
է տակաւին· բայց աչխարհը չհանդուր-
ժեց...Ո՛ւռ, աչխարհը չհանդուրժեց զե-
րեզմանէն ալ անդին, ու ահա փշենին
բուսած երկուքին միջեւ, ամբարտաւան
ու ապշարար ու չարախինդ:

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆ ԼԵԶՈՒԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՍՏԵՂԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԽՄԲ·– Քաղուած Երեւանի «Գրական Թերթ»էն:

Հայոց լեզուն, որ ծնունդ է առել դեռ հեռաւոր վաղնջական ժամանակներում, կըտրել ու անցել է զարգացման հսկայական ճանապարհ, քանիցս բարձրացել է գրական լեզուի աստիճանի եւ մշակուելով ու յղկուելով ստացել է աւելի ճոխ տեսք: Հետեւաբար, ինչպէս հայ հին գրական լեզուն՝ գրաբարը ու գրան յաջորդող մի-ջին հայերէնը, այնպէս էլ ժամանակակից հայ գրական լեզուն մեծապէս կրում են հայերէնի բազմազարեան մշակոյթի ու պատմութեան հետքը:

Բայց թէ՛ հայ հին գրական լեզուն, թէ՛ միջին հայերէնը եւ թէ՛ ժամանակակից հայ գրական լեզուն, ստեղծուել են ոչ թէ հեշտ ու մի անգամից, այլ կազմուել են լեզուաչինարարական ու լեզուամշակման մեծ աչխատանքների ու ջանքերի չնորհիւ: Ստեղծուելով պատմական տարբեր ժամանակներում, հետեւաբար եւ՝ լեզուական տարբեր հիմքերով, նրանցից իւրաքանչիւրն ունի ուրոյն ու հետաքրքիր պատմութիւն, որի ուսումնասիրութիւնը պէտք է լինի հայագիտութեան առանձնահատուկ խնդիրներից մէկը:

Ճիշտ է, փրոֆէսօրներ Հր· Աճառեանի, Գր· Ղափանցեանի, Դ· Սեւակի եւ մասամբ էլ ուրիշների կողմից բաւական հետաքրքիր ուսումնասիրուել է Հայոց լեզուի պատմութիւնը, բայց այսուհանդերձ մինչեւ այսօր էլ մենք ունենք ո՛չ գրաբարի, ո՛չ միջին հայերէնի եւ ո՛չ էլ մանաւանդ, ժամանակակից հայերէնի, իբրեւ գրական լեզուների, հանդամանալից պատմութիւնը:

Հայ գրական լեզուների պատմութիւնը կատարել կը նշանակէ ո՛չ միայն պարզաբանել նրանց վերաբերող ընդհանուր հարցերը, բառային ու քերականական իւրոյթիւնները, այլ եւ քննութեան են-

---

նթարկել հայ ժողովրդի մտածողութեան օրօրն է համարվում: Եւ, այսպէս, այրեցիր, վառեցիր ինքդինքդ:

Եւ այժմ՝ մոխիր ու խաւար:
Մոխիր ու խաւա՞ր:
Ներողութի՛ւն, սպասէ որ ըսեմ:

Շ· ՆԱՐԴՈՒՆԻ

(Մնացեալը յաջորդով)

ՆՇՈՒԱՐ ՄԸ

ՓՇԵՆԻՆ

●

— Պատմէի՛ր, քո՛յր, հէքեաթ մը սիրոյ, — հէքեաթը կեանքի:

×

— Մ՛հ, ա՛խ, ճիշտ այնպէս· ատոր էր նման, — ախտաբախտ պատանին: Աչքերն այնպէս պայծառ ինչպէս լուսնակը մեր աչխարհին, կուրծքն հեւալիր սարերու չունչով, հասակագեղ ու յաղթանդամ, կեցուածքով մը ուր մէկին համակրանք կը կարդար, մէկին առնութիւն, բայց ո՛չ ոք, ո՛չ ոք պիտի յանդգնէր պճրակելու պըզտոր հակումներ:

Ահա այդպէս: Ու ամէն առաւօտ երբ հարեւան հիւղակի աքլորն իր արեւաղաչը կ'ողջունէր, եւ ամէն իրիկուն, երբ արեւն իր օրհասականի կարմիր ծիծաղը կը վերսկսէր, — դուն կը տեսնէիր Թաթուլը այդ սարալանջի երկայնքն ի վեր, սարալանջի երկայնքն ի վար, առույգ ու ոգեւոր, անփոյթ օրուան տաժանքին, կայտառ երգ մը չրթներուն·

Սարերի՛ հովին մեռնեմ,
Իմ եարի բոյին մեռնեմ...

Իւրաքանչիւր երգի հետ, իր օրուայ չար ու բարին էր որ կը սարսռար թախծալին կամ ծիծղուն, վճիտ ու ամօթխած, ինչպէս առուներդը մեր լեռներուն·

Թո՛ւր իմ սեւ արտի խորխից,
Գնա գտիր սիրուհուս,
Նրա ճմուշ կրծքի խորհուրդ
Դիր կրակը իմ սիրուս...

Ու պիտի ըսէիք թէ անսահմա՛ն մըն էր միւսը: Նոյն յոյզերն ու նոյն բարախումներն էին, աւելի բորբոքուն ու աւելի անսանձ, որ կը փոթորկէին իր քնքոյշ լանջքը, ամէն անգամ որ, մանաւանդ լրիւնամուսին, իր հրաշեղ հայեացքն յառած դէպի տարերու ճամբան, կը կարծէր լսել ձայներն անոր քալուածքին: Եւ պատկերներ է որ ծնունդ կ'առնէին իր մանկունակ երեւակայութեան մէջ·— Թաթո՛ւլն է... ահա վար իջաւ առաջին զառիթափէն, ահա զարձաւ չեղ արահետէն... հիմա ձորի ափն է, ահա դուռնէն կ'անցնի իմ ասլանս...

Մատաղահաս գեղուհի, երազ օրերու իր նախերգանքը, — Թաթուլն եղաւ, իր թաղի չքնաղ պատանին: Իր կաթնածոր չրթներն՝ առաջին անգամ անոր չշնչա-ցին տարօրինակ յուզումներ ու քաղցրութիւններ, եւ իր զղաւրիկ կուրծքը, առաջին անգամ, անոր տեսքովն հեւաց հեւքը սիրոյ խայտանքին: Ուղեւորնե՛ր երկու հակընդդէմ, երկու խորթ աչխարհներու, անոնք իրար դիմաւորեցին բնազդաբար, անզուսպ մղումով մը, ու չըսէի՛ զարձեալ, երկուքէն այն էր որ կանխեց միւսը, որ համարձակ յայտնեց օրհնէնքը կամ անէծքը իր տրոփումնե-րուն:

Եւ հանդիպակաց ուռիները, եւ ձորա-մէջի մէնաւոր աղբիւրը, յաճա՛խ էին խառնված սարսռուռներովն երկու սիրահալ հոգիներուն:

— Թաթո՛ւլ, դուն իմս ես, այնպէս չէ՞:
— Մ՛ա, ինչո՞ւ այդ հարցումը:
— Միշա իմինս ես, եթէ նոյնիսկ...:
— Եթէ նոյնի՞սկ...:
— Եթէ նոյնիսկ դէմ կենան թէ՛ մե-րինները, թէ՛ ձերիններդը:
— Եթէ նոյնիսկ դէմ կենայ ամբողջ աչխարհքը...: Կ'ապրինք իրարմով, կը մեռնինք իրարու հետ:

×

Սե՛ւ օր, սե՛ւ աչխարհ:
Վիրաւոր եղնիկն աւելի դժբախտ չէ
ժեռուտքի մը ափը, քան մարդն ինք այս
ընտանի վարպետանքին մէջ, զրկուած
իր սեփական կամքէն, սարո՛ւկ իր իսկ
ձեռքով օղակուած կապանքներու, թա-
ւալզլո՛ր բիւրապան վհմականերու մէջ
ուր ո՛չ եղբայրն է բացակայ, ո՛չ քոյրը,
ուր որդիներն անվե՛րջ կը քաւեն հայրե-
րուն ոճիրները, իրենց կարգին աւանդե-
լով զանոնք թոռներուն: Նեռատար ար-
ծիւն աւելի ալեկոծուր պիտի չճլար պա-
հավէժն ի վար, որքան մարդն իր յաւի-
տենական վիշտը կը հեծկլտայ սերունդէ
սերունդ, արցունքն ու հեծեծանքն ան-
բաժան իր ամէն մէկ քայլէն:

Եւ, ինչպէս ընդհատուած ժպիտ մը, որ
յանկարծ կը սառի անկենդան, ճակատա-
գրական հարուածով մը ընդհատուեցան
այս երկու կեանքերն ալ, իրարու նման
եւ իրարու եաեւէ:

Ոչ ոք իմացաւ ամբողջ պատմութիւնը:
Ոչ ոք ուզեց իմանալ: Շշունջներ միայն,
դաղտնաբացութիւններ, երկչոտ ափսո-
սանք մը հոս, եւ համակրութեան քանի
մը չարժուձեւեր անկիւնէ-անկիւն:

Ու թաղեցին երկուքն ալ — ոչ ոք իմա-
ցաւ — ինչպէ՛ս: Թաղեցին դէմ դիմաց,
ահա այսօրեղ, սարի կուչուն ի վար, —
արդեօք յաւիտենական հեղնութի՞ւն մը
խորհրդանշելու համար, — ու բարի հո-
գիներ երկու ծառ անկեցին հողաթում-
բերուն վրայ:

Ու հիմա, ամէն գարնան, ծիլ ու ծա-
ղիկ կուտան այս մատղաշ ծառերը —
խորհրդապատկե՛ր երկու գարուն կեան-
քերուն: Բայց եւ ամէն գարնան — խոր-
հո՞ւրդ թէ նզովք, չգիտե՛մ — դուն կը
տեսնես այս փշենին դժնեաեսիլ ու ամ-
բարտաւան, իր սուր ճիւղերն օդօրուն դէ-
պի ձախ եւ աջ, սպառնալից ու անկարե-
կիր: Այդ ո՞ր սեւ հողն էր, կամ ո՞ր ա-
նապատին ձեռքը, որ դիեցուց այս փչե-
նին, — երկու սիրահալ ճիւնիներու հետ
քով քովի, աւելի խրոխտ ու տոկուն քան
երկու պզտիկ ծառերը:

Զգիտեմ — խորհո՞ւրդ թէ նզովք —
բայց մարդիկ ուղեցին անոր մէջ տեսնել
բացատրութիւնը կեանքի փիլիսոփայու-
թեան, պատմութիւնն իսկ երկու թշուառ
հոգիներուն, որոնց վերեւ, փշենին իր
թունալից ծիծաղը կը սլուըլայ միշտ տա-
րուբեր:

Մարդիկ պատմեցին իրարու — եւ կը
պատմեն այլեւեւէն թոռներուն — թէ
Թաթուլն ու իր սիրականը կը սիրէին ի-
րար, կեանքի մէջ, բայց մեր աչխարհը
չհանդուրժեց այդ ամբողջութեան: Ա-
նոնք ուզեցին սիրել իրար, զերեզմանէն
ալ անդին, դէմ դիմաց, բայց ահա փշե-
նին անագորոյն եւ չարախինդ, որ մէկ
դէպի աջ, մէկ դէպի ձախ երերուն, աչ-
խարհի պատգամը կը կարդայ երկու թա-
ռամած հոգիներու, բոլո՛ր սիրատարփ
հոգիներուն:

— Թաթուլ, դուն իմինս ես...

Ու փշենին է որ կը պատասխանէ իր
լերկ ճիւղերն օդօրուն·

— Չէ՛...

Եւ հեռուստ արտերէն մինչեւ բուխե-
րիկները որ կը մխան սա լեռներէն ան-
դին, կորաքամակ ծերունիէն մինչեւ բա-
կոն լաճերը, որ ահա կը լողնան ճո-
րին մէջ, — դուն չես գտներ մէկ բանա-
ւոր էակ, որ սարսռուռով չգիտէ քամահրել
փշենին մեր դերեզմանատան:

— Գիտե՞ս, այնտեղ են Թաղուած...
կը սիրէին իրար ինչպէս ո՛չ մէկը սիրած
է տակաւին· բայց աչխարհը չհանդուր-
ժեց...Ո՛ւռ, աչխարհը չհանդուրժեց զե-
րեզմանէն ալ անդին, ու ահա փշենին
բուսած երկուքին միջեւ, ամբարտաւան
ու ապշարար ու չարախինդ:

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՅԱՆՔ, 364 - 400)

Թ. 9-ԻՆ

5.— ՊԱՅԼ

ՍԱՍՈՒՆԿԼ

— Շատ ափսոս եք լինելու, որ դուք հետաքրքիր զրուցակից եք, և մենք ստիպված ենք ձեզ թողնել, բայց ես ուզում եմ, որ դուք ինձ խոստանաք, որ կգաք մեզ մոտ մի քանի օրից, մենք հետաքրքիր ենք իմանալ ձեր կարծիքը մեր ներկայացրած նյութերի մասին, ինչպես նաև ձեր կարծիքը մեր ամսագրի մասին:

— Ես ուրախ կլինեմ, որ կարող եմ ձեզ օգնել, ինչպես նաև ձեր ամսագրի աշխատանքներում, ես կգամ, բայց ոչ մոտ ապագայում, քանի որ ես ներկայումս զբաղված եմ մի շատ կարևոր աշխատանքով, որը ես պետք է ավարտեմ մինչև ամսի վերջը, ուստի ես կգամ ամսի վերջին, կամ հաջորդ ամսի սկզբին:

Հարցազրույցը վարում էր Ա. ՍԱՍՈՒՆՑԻ

ՄԵՐ ՀԱՐԿԱՏՈՒ ՀԱՐՑԵՐԸ

Ո՞ր ոլորտում եք դուք ամենից շատ կարիք զգում մասնագետների:

— Ամենից շատ մեզ պետք են ինժեներներ, տեխնիկներ, ինչպես նաև ֆինանսական աշխատողներ:

— Ի՞նչ եք ուզում ասել:

— Ասում եմ՝ ֆինանսական աշխատողներ:

— Ինչպե՞ս:

— Ֆինանսական աշխատողներ, ինչպես հաշվապահներ, տնտեսագետներ, ֆինանսիստներ:

— Ներողություն, ես չեմ հասկանում, ինչ եք ուզում ասել:

— Ես ուզում եմ ասել, որ ձեզ պետք են հաշվապահներ, տնտեսագետներ, ֆինանսիստներ:

— Ես ձեզ

ՅԱԻԱԿՅԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

Ստացուած են նաեւ հետեւեալ կազմակերպութեանց ցաւակցական գրութիւնները.—

Հ. Ց. Դաշնակցութեան Փրանսայի բոլոր կոմիտէները, ենթակոմիտէները եւ խումբերը անխտիր:

Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի բոլոր խումբերը անխտիր եւ «Հայաստան»ի խմբագրութիւնը:

Հայ Մշակոյթի Տան կեդր. Յանձնախումբը:

Ընկերվարական Միջազգայինի Հ. Ց. Դ. ներկայացուցչութիւնը:

Ուկրայնական Ազգ. Խորհուրդը:

Ամերիկեան դեսպանատունը:

Փր. կապ. Խաչի բոլոր մասնաճիւղերը անխտիր:

Շտուտկարտի Հ. Ց. Դ. «Կայան» խումբը:

Մինիւիի «Ազատագրութիւն» բատիօ-կայանի հայ աշխատակիցները:

Փարիզէն.— *Պէրպէրեան Սանուց Միութիւնը, Տրապիզոնի նահանգի Հայրենակցական Միութիւնը, «Եփրատ» նուագախումբը, Մ. Ցովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ Դպրաց Դասը եւ Փարիզի Հայկ. երգչախումբը, Աղքատախնամի վարչութիւնը, Վասպուրականի Հայր. Միութիւնը, «Սիփան-Կոմիտաս» երգչախումբը, Հայ Ուսանողներու Պաշտպան Տիկնանց Միութիւնը, Մուրատեան Վրժ.ի Ծնողաց Միութիւնը, Ֆրանքեւհայկական Օգն. կոմիտէն:*

Մարսէյլէն.— *Հայ Արհեստներու Միութիւնը, Տարօն-Սալնոյ Զօրի Հայր. Միութիւնը, Համաչարասանճաքի Հայր. Միութիւնը (Պոմոն), Պուլ. Օտտոյի Ս. Ցակոբ եկեղեցւոյ Կրօն. Ընկերակցութիւնը, Պոմոնի Թաղ. Խորհուրդը, Վիէննի Վասպուրականի Հայր. Միութիւնը:*

Նիւ Եորքէն.— *Հայ Գրականութեան Բարեկամներու Միութիւնը, եւ այլն,*

ՄԱՏՐԻՏի մէջ քանի մը օրէ ի վեր ժողովուրդը կը մերժէ օգտուիլ հաղորդակցութեան միջոցներէն (հանրակառք, օթօբար, մէթրօ եւայլն): Այս առթիւ ուսանողները ցոյց մը կազմակերպած էին առջի օր. ոստիկանական ուժեր ցրուեցին զանոնք: Շարժումը ծայր տը-ւած էր կեանքի սղումին դէմ բողոքելու համար, բայց բողոքի ցոյցերը նախա-տեսուածէն չատ աւելի բուռն եղան:

ԱԻՏՏՐԻՈՅ հանդուցեալ նախագահին տեղը գրաւելու համար ընկերվարական կուսակցութեան թեկնածուն է՝ Ատոլֆ Շափրֆ: Նախագահական ընտրութիւնները տեղի պիտի ունենան Մայիս 5ին:

Մ. ՆԱՀԱՆԴՆԵՐԸ համաձայն եւ «Եւրոփեն»ի ծրագրին եւ իրենց օժանդակութիւնը խոստացած են՝ հիւլէական մարզին մէջ:

ԿԱՐՕ ԳԷՈՐԳԵԱՆԻ

«1957Ի ԱՄԵՆՈՒՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ»

664 *մեծադիր էջերով, հարուստ հին ու նոր նկարներով եւ ճոխ ու չահեկան բովանդակութեամբ:*

Կը ծախուի «Ցառաջ»ի խմբագրատունը, ինչպէս նաեւ Փարիզի հայ գրավաճառանոցուն մօտ:

Մարսէյլի մէջ դիմել Ա. Շահպաղեանին, 49 ռիւ տէ Փըթիթ Մարի, Մարսէյլ:

Գինն՝ 1200 ֆրանք:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ջերմապէս կը խնդրենք մեր բաժանորդներէն եւ բարեկամներէն, որեւէ դէմքով չզլկել «Ցառաջ»ի էջ-փոխանակութեան թիւին վրայ, ցնոր տնօրինութիւն:

Բաժնեգինի, ծանուցումի եւ զանազան վճարումները ընել միայն մանտա-ֆար-տով:

Շնորհակալութիւններով՝

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ—ԲՈՅԺ

ԺՈՂ. ԱՄՍԱԹԵՐԲ ԲԱՇԿՈՒԹԵԱՆ

Խմբագիր՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Նոյեմբեր-Դեկտեմբեր, 48 էջ, ճոխ բովանդակութեամբ:

Կէօթէ բժիշկ եւ դիտուն (Շ. Նարդունի).— Ֆրանկախառը (Տոքթ. Պ. Մխսաքեան).— Երդարան... բժշկարան (Շ. Ն.).— Երբ մորթը կը հակազդէ (Քիւրիւխանեան).— Անձկութեան գլխացաւ (Տոքթ. Սերոբեան).— Ի՞նչ տեսակ մխուտել (Տոքթ. Շ. Այվազեան).— Երեւան քաղաքը (Քաղհան).— Ցօդացաւի զոհերուն (Տոքթ. Քորոն).— Պատմութիւն ակռաներու (Տոքթ. Գ. Այվազեան).— Ձաւակ բերե՞լ թէ չբերել (Տոքթ. Աչճեան).— Կանկար (Բժշկական համայնադիտարան).— Նիւթեր հայ բժշկ. պատմութեան (Ե. Մակարեան).— Օրօրոցը անհրաժե՞շտ է (Տոքթ. Ագատանի).— Երբ չի գործեր լեարդը (Տոքթ. Տէքսթրէ):

Տարեկան բաժնեգինը 1000 ֆրանք, արտասահման 1200 ֆրանք: Դիմել Շ. Նարեանի).— Կատաղութիւնը (Տոքթ. Բաբա-դունիի, «Ցառաջ»ի հասցէով:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Լաւ ֆութբօլ մը՝ կանոնաւ ֆութբէֆսիոնալի համար (մօտէլէ հասկցող): Տեւական գործ:

Նոյնպէս՝ լաւ գործաւորուհիներ՝ շը-միզիէի համար:

Դիմել՝ Մէզոն Միշել, 165 բիս տը Վաւգիրար: Մէթրօ Ֆէլիքս Ֆոր:

Ներկայանալ՝ առաւօտեան ժամը 10էն մինչեւ կէսօրէ վերջ ժամը 5:

Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի «Ահարոնեան» խումբին հայերէնի դասերը կ'աւանդուին ամէն չորեքշաբթի, երեկոյեան ժամը 8էն 9,30, Պ. Կարպիս Ափրիկեանի կողմէ, Ազգ. Տան մէջ, 32 ռիւ տը Թրէվիզ, փարիզ:

Արձանագրուելու համար դիմել Պ. Ափրիկեանին կամ խումբին վարչութեան ամէն չորեքշաբթի:

ԿԻՐԱԿԻ, 3 ՄԱՐՏ 1957, ժամը 16-էն ՄԻՆՉԵՒ ԿԷՍ ԳԻՇԵՐ

ՕԹԷԼ ԺՈՐԺ Ե-Ի ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ

Հ.Բ.Ը.ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Պատուոյ Նախագահութեամբ

ՋԱՐԵՀ ԳԻՑ ՆՈՒՊԱՐԻ

Պատրաստուեցէք փարիզահայ ամէնէն վիճաուած պարահանդէսին

Առաջնակարգ Նուագախումբ, գեղարուեստական ճոխ բաժին եւ աճակնկալներ:

Տոմսերու եւ սեղաններու վերապահման համար դիմել Բարեգործականի գրասենեակը, 11Սէուար Ալպոնի:ԹՐՕ 03-18

SALLE PAUL FARALICQ - THEATRE ARMENIEN

21, Rue Yves Toudic, PARIS - 10e Métro : République et Bonsergen

Շաբաթ գիշեր, 23 Փետրուար 1957, ժամը ճիշդ 20.45ին

ԳՐԻԳՈՐ-ՎԱՀԱՆ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ

ՐԻՊԱՏԻԷԻ ԳԻՏԱԿԱՆ ՀՆԱՐՔԸ

LE SYSTÈME RIBADIER

de GEORGES FEYDEAU

Երկու եւ կէս ժամ ծիծաղ — 3 արար — Երկու եւ կէս ժամ խնդուք

Դերասան Ա. ԳՄԲԷԹԵԱՆ

ԺԻՒԼԻԷԹ եւ ԼԱՈՒՐԱ ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ ԲՈՑԵՐԵՐ

Ն. ՊՇՏԻԿԵԱՆ Ն. ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐ. ՎԱՀԱՆ

ՀԱՅ ԾԱՆՕԹ ԱՍՏՂԱԳԷՏ ԵՒ ՁԵՌԲԻ ԳԻԾԵՐ ԿԱՐԴԱՑՈՂ

ՏԻԿԻՆ ՍՕՖԻ ԲԱՐԷՋ

Կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 13-19 ԲԱՑԻ ԿԻՐԱԿԻԷ

Գաւառ բնակողներուն թղթակցութեամբ կը պատասխանէ՝ հայերէն կամ ֆրանսերէն լեզուով:

ԲԱՑԱՌԱԿ ԳԱՂՏՆԱԳԱՀՈՒԹԻՒՆ

Հասցէ.— Madame SOPHIE PAREZ, 12, Passage Léon PARIS-18e

Métro : Château Rouge, Barbès

ՕՐ. ԱՆԱՅԻՍ-ՏՈՐԻՍ ՍՐԱՊԵԱՆ
եւ
ՊԵՐՃ ՄԱՎԵԱՆ
Նշանուած

Փարիզ 27 Յունուար 1957 *Բոլոմօ*

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Ց. Դ. ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ժողովը այս չորեքշաբթի երեկոյեան ժամը 21ին, 17 ռիւ Պլէօ: Բոլոր ընկերներէն կը խնդրուի ներկայ ըլլալ:

«ՑԱՌԱՋ» ԿՐ ՆՈՒԻՐԵՆ

Լիոնէն Պ. Աճէմեան մէկ տարեկան «Ցառաջ» կը նուիրէ իր հօրը՝ Պ. Պետրոս Աճէմեանի (Ալժերիա):

ՆՈՒԻՐ

Պ. Մալաւան Մալաւանեան (Կրընոպլէն) 1000 Ֆր. կը նուիրէ Մշակոյթի Տան, Այրի Տիկին Քենովաբէ Սարեանի մահուան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի::

Ստանալ «Ցառաջ»էն:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Սարեան, Ինճէեան, Մերանկիւլեան, Սալավանեան ընտանիքները եւ բոլոր պատասխանները չնորհակալութիւն կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք անձամբ, գրաւոր, հեռագրով եւ ծաղկեպսակով ցաւակցութիւն յայտնեցին՝ Այրի Տիկին Քենովաբէ Սարեանի մահուան առթիւ:

26 ՐԴ ՏԱՐԵԿԱՆ ՑԵՐԵԿՈՅԹԸ

Հայ Արհեստներու միութեան Փարիզի Շրջանի

Կիրակի 10 Մարտ, կէսօրէ վերջ ժամը 2,30ին, Սալ տը լա Շիմիի մէջ, 28 պիս ռիւ Սէն-Տոմինիք (*Մէթրօ Էնվալիտ*):

Նախագահութեամբ կաթող. Պատուկ Սերովբէ եպիսկ. Մանուկեանի:

Սկաուտական ներկայացումներ եւ զուարճութիւններ: Բանակումի կրակը, Փարիզի շրջանի սկաուտներուն կողմէ: Հայկական երգեր եւ պարեր Առնուվիլի մասնաճիւղին կողմէ: Ցուցադրութիւն մոզական լապտերով: Գայլիկները կը ներկայացնեն Ց. Թումանեանի «Կաթիլ մը մեղր»:

Մարսէյլէն խմբապետուհի Ալիս Շամիրեան պիտի երգէ «Ձմեռն անցաւ»Սբրուանձտեանի, «Գանձեր ունեմ» Ալէմշահի եւ պիտի արտասանէ «Ախ Թամար» Ց. Թումանեանի եւ «Ծօսք իմ սրտուն» Սիրմա Կապուտիկեանի եւ այլն:

Պիւֆէ. ցուցադրութիւն – Մուտք 300 եւ 500 ֆրանք:

ԾԱԽՈՒ Է

Լուսաւեա աշխատանոց մը (4×2,5) պութօնիէռ չինելու համար, մեքենանիերով, ելեկտրական ուժ, լաւ յաճախորդութիւն: Մատչելի գին:

Դիմել՝ Պ. ԽՈՉԱՏՐԻԵԱՆի

70, Rue de Belleville, PARIS-20e

Ամէն օր, բացի չաբաթ եւ կիրակի:

ՍԻՓԱՆ-ԿՈՄԻՏԱՍ
ԵՐԳԶԱԽՈՒՄԲԻ ՀԱՄԵՐԳԸ
Մայիս 5ին, Սալ Կավոյի մէջ

Կապուտան Անկենի մասնաճիւղին տարեկան հանդէսը՝

ԱՊՐԻԼ 7ԻՆ

Մանրամասնութիւնները յայտնուելով:

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ ՀԱՄԱՐ Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Մատանապետուհի մը, որ մինուճն ատեն երեկոյեան հակողութիւն պիտի կատարէ, եւ պարտիզպան մը:

Դիմել՝ 1 Պուլվար տը Նօր, Ռէնսի: փանթէնէն առնել 146 թիս հանրակառքը եւ իջնել Ռէնսի-Փաւիյոն:

Imp. Araxes - 46, rue Richer, Paris (9e)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise - Paris 9e

Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R.C. Seine 376.286

La Directrice : *Arpik MISSAKIAN*

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք : Հատը 12 ֆր.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 12 ՓԵՏՐՈՒԱՐ

MARDI 12 FÉVRIER 1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7805 33ème ANNEE

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 63ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3616

ԱՑՍՕՐՈՒԻՐՆԷ ՍԿՍԵԱԼ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿԵՆՔ

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ ՅՈՒՇԵՐԸ

(Տեսնել Բ. Էջ)

Ո՞Վ ՊԻՏԻ ՓՈԽԱՐԻՆԷ

Ամէն անգամ որ հանրային, մասնաւորական կամ գրական ասպարէզներէն արժէքաւոր դէմք մը կը կորսնցնենք, բնական – նօրէն հարցում մը կը բանաձեւուի մեր մաքին մէջ — Ո՞վ պիտի փոխարինէ անհետացողը. ո՞վ պիտի բռնէ անոր տեղը. ի՞նչպէս պիտի գործադրուի կորուստը :

Վերջին տասնամեակին, կորսնցուցինք, ահաւոր ճակատագրականութեամբ մը, համահայկական արժէքով բազմաթիւ դէմքեր.— Ազբալեան, Օհանջանեան, Լ. Նալպանեանց, Օշական, Ռուբէն, Լեւոն Շանթ, Գ. Իփէկեան, Ա.Զօլեանեան եւն., իսկ վերջին տարուան ընթացքին, Դրօ, Նաւասարդեան, Շ. Պէրպէրեան եւ Շ. Մխաքեան :

Ողբացինք, վնահատեցինք, գոնէ յետ մահու, խօսքով, չքեղ յուղարկաւորութեամբ, սգահանդէսներով, յօդուածներով ու ցաւակցական արտայայտութիւններով...

Տարակոյս չկայ, որ այս ամէնը ունի իր նշանակութիւնը. գոհ ըլլանք, որ գոնէ մեր սիրելիներուն մահէն ետք, արժանավայել յարգանք կը ցոյցնուի անոնց գործին ու յիշատակին : Մակայն, այս արտայայտութիւնները բարոյական նշանակութիւն ունին միայն, առժամեայ ու վաղանցուկ :

Անոնց անհետացումով, ծանրապէս վիրաւորուեցաւ հայ կեանքը, մէկէ աւելի մարզերու մէջ :

Մեր հանրային կեանքը, մեր քաղաքական դասը, մեր կրթական կեանքը դրականութիւնը, թատրոնը, եւ վերջապէս հրապարակագրութիւնը, հասարակ – բապէս, ծանր հարուածներ ստացան ա – նոնց անհետացումով : Մարզիկ՝ որոնք քանի մը տասնամեակներ, առնուազն կէս դար, գործած են ու գրած, ուսուցած են կամ ստեղծագործած, յաւիտենապէս հեռացած են, իրենց տեղերը բաց, ա – թոռները թափուր ձգելով :

Կ'անդրադառնա՞նք լրջօրէն, թէ ի՛նչ հարստութիւն կորսնցուցած ենք :

Բացառիկ, գաղափարապաշտ ու պայ – քարող սերունդ մըն է, որ կ'անհետի, առանց յաջորդներու : Ըսել չենք ուզեր, թէ նոր սերունդը ամուլ է եւ անյոյս. չունի կամ չի հասցներ նոր դէմքեր, — գործիչ, գրող, ուսուցիչ կամ լրագրող : Սակայն, առանց ուժէ մէկը վիրաւորել ուզելու, կրնանք ըսել անվարան, թէ անհետացողները կը մնան անփոխարինելի :

Կ'ըսուի, յաճախ, թէ «անփոխարինելի» մարդ չկայ : Այնուհանդերձ, կեանքը թոյլ չի տար որ մարդիկ «անփոխարինելի» դառնան. նորեր կը յառնեն :

Սակայն, սխալած չենք ըլլար, եթէ ըսենք թէ հայ կեանքին համար ու մեզի պարտադրուած պայմաններուն մէջ, մեր կորուստները կը մնան անդարմանելի :

Եթէ «Փոխարինում» ըսելով մէկուն տեղ ուրիշ մը դնելն է, կերպով մը, — առիկա միշտ կարելի է : Այսպէս, օրինակի համար, կորսնցուցած ենք, եղերական վախճանով մը, Վարուժանն ու Սիամանթօն : Անոնց կորուստով, հայ բանաստեղծութիւնը չէ ցամքած, անշուշտ, բայց կրնա՞նք ժամանակակից Վարուժան մը կամ Սիամանթօ մը մտածել, նոյնիսկ վերջին քառասնամեակը նկատի ունենալով :

Ահա Զօհրապը. քանինե՛ր նորավէպ գրող, մեր օրերուն, բայց ո՛ւր Զօհրապը, ո՛ւր յաջորդները : Ազբալեան մը, Շանթ մը, Օշական մը եւ միւսները... եւ ահա Միսաքեան մը. կրնա՞նք անոր թո – ղած բացը զոցել : Ո՞վ պիտի չարունակէ, ո՞վ պիտի կրնայ չարունակել նոյն հաւատքով ու ոգիով, նոյն ձեռնհասու – թեամբ ու նուիրումով Շաւարշի գործը, իբրեւ խմբագիրը ու վարիչ՝ «Յառաջ»ի, որ մասնաւորաբար Եւրոպայի հայութեան ազգային, մտաւոր ու հոգեկան ջահն եղաւ, աւելի քան երեսուն տարիէ ի վեր :

Ցիշեցինք այս անունները եւ տուինք այս մէկ–երկու օրինակը, հարցնելու համար թէ կը մտածե՞նք գանոնք փոխարի – նելու մասին, այսինքն՝ անոնց արժանաւոր յաջորդներ հասցնելու, մարզ պատրաստելու, նուիրեալներ ծաղկեցնելու կենսական գործի մասին :

Պարզ է որ մարդիկ չեն հասնիր մեր ժամանակներուն, ողբ ու կոծով, կամ ճառերով ու հոգեչահ յօդուածներով : Ոչ ալ խրատով կամ յորդորով :

Ազգային, համազգային միջոցներ ձեռք պիտի առնենք, գոհունակութիւններ պիտի տանձնենք, հայ կեանքը ամայութենէ փրկելու եւ ժամանակի ընթացքին, նոր դէմքեր ունենալու համար :

Ամէնէն առաջ, կոչուած ենք անոնց գործը կենդանի պահելու, անոնց յիշատակը մեծարելի ու գործօն դարձնելով մեր ժողովուրդին մէջ :

Զուներնք ոչ միայն անոնց կեանքին ու գործին նուիրուած գործեր, այլեւ չունենք անոնց գործերուն ամփոփումը, որպէսզի անոնք չարունակեն իրենց գործօն ազդեցութիւնը, մեր ազգային, մտաւոր ու մշակութային կեանքին վրայ :

Միայն մենք չէ որ մեծ մեռեալներ կ'ունենանք. օտար ժողովուրդներն ալ ունին ու կ'ունենան իրենց մեծ կորուստները : Սակայն, բոլորովին տարբեր պայմաններու մէջ :

Օտար մեծ դէմքերը, գրագէտ, բանաստեղծ, գործիչ կամ խմբագիր, նախ՝ իրենց կեանքի ընթացքին վարձատրուած են կեանքի լաւագոյն պայմաններով. գնահատուած են բարոյապէս ու նիւթապէս : Ցետոյ, հազիւ մեռած, անոնց գործերը, մէկէ աւելի հատորներով, կը հրատարակուին, որպէսզի անոնց տա – դանդն ու ոգին չարունակեն ճառագայթել, ժողովուրդին, եւ նաեւ, յաջորդ սերունդներուն վրայ : Որպէսզի անոնք գոնէ հոգիով ու մտածումներով ներկայ ըլլան իրենց ժողովուրդին կեանքին ու գործունէութեան մէջ :

Հատորները կը հրատարակեն, ներկայացնելու համար մեծ մեռեալներուն կեանքն ու գործը : Եւ ժողովուրդը, ընթերցող հասարակութիւնը, չատ չանցած, յաջորդական տպագրութիւնները կը փնտռէ : Անհետացողները, օտարնե՛րը, իրենց կեանքով ու գործունէութեամբ կ'ապրին իրենց ժողովուրդներուն, Ֆրանսայի կամ անգլիացի, գերման թէ իտալացի սերունդներուն հետ, անբաժան մաս կը կազմեն անոնց առօրեայ խնդիրներուն եւ մտահոգութիւններուն, եւ կը չարունակեն աշակերտիլ անոնց լուծումին, վերելքի ու զարգացման ջանքերուն :

Մե՞րը : Մեր մեծ մեռեալներո՞ւն ճակատագիրը : Ի՞նչպէս ներկայացնենք :

(Խմբագրական «ՀԱՅՐԵՆԻՔ»ի)

ԴԵՌ ԻՆՉԵ՞Ր ՊԻՏԻ ԼՍԵՆՔ

Պէյրութի «Անկախ Համայք»ը, իր ծրագիրներուն մէջ ձախողելէ եւ լիբանանան ու սուրիական կառավարութեանց կողմէ մերժուելէ ետք, այս անգամ ալ դիմած է Պէյրութի Յոյն-Օրթոտոքս կրօնապետին, որպէսզի մինչեւ «Անկախ Համայնք»ին «վաւերացումը» (?) իրենց հարսանեկան եւ թաղման արարողութիւնները կատարուին Յոյն-Օրթոտոքս եկեղեցիին մէջ, օգտագործելով յոյն-օրթոտոքս համայնքային իրաւունքները :

«Ազդակ»ի Փետր. 2 թիւէն կը տեղեկանանք թէ Յոյն-Օրթոտոքս կրօնապետը, Գեր. Սալիպէ մերժած է «համախմբականներու այս խնդրանքը, անոնց յոյց տալով օրէնքի եւ իրաւատութիւններուն տահմանները : Բայց խնդրարկուներուն պնդումներուն վրայ, առ ի փափկանկատութիւն, կը խոստանայ հարցը ներկայացնել յոյն-օրթոտոքսներու կրօն. Գեր. Ժողովին (Սինոտ) :

Նոյն օրն իսկ, (Յունուար 25) Լիբանանի Հայոց Առաջնորդը, Տոքէն Արք. Բաղտեան, ընկերակցութեամբ պետական երկու հայ երեսփոխաններ Պ. Պ. Մոմճեան Տէր Գալուստեանի, Տ. Թոսպաթի եւ Պէյրութի յոյն-օրթոտոքս երեսփոխանին, այցելութիւն մը կատարեց Գեր. Սալիպիին : Յոյն-Օրթոտոքս կրօնապետը իր հիւրընկալ մանրամասնօրէն զրուցատրեց ընդհանուր դիմումը, կատարուած դիմումը կատարողներուն անունները եւ կը յայտնէ նաեւ իր տուած խուսափողական պատասխանը :

Լիբանանի կառավարութեան խիստ մերժումէն վերջ, «համախմբականներու այս նոր դիմումը ազդակործան ըլլալէ աւելի բան մըն է :

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱԼԺԵՐԻԱ ԵՒ ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԸ

ՎԻՃԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՐԿՐՈՐԴ ՇԱԲԱԹԸ

Ազգաժողովը Թեւակոխեց Ալժերիոյ վիճաբանութեանց երկրորդ շաբաթը. տակաւին 24 պատուիրակներ կարգի կը սպասեն խօսք առնելու համար, բայց արդէն ձանձրոյթի մթնոլորտ մը սկսած է տեղծուիլ հարցին շուրջ : Կացութիւնը, որ մինչեւ վիճաբանութեանց վերջաւորութիւնը հաւանաբար փոփոխութեան չենթարկուի, հետեւեալն է. ՄԱԿի քաղաքական յանձնաժողովին 80 պատուիրակները բաժնուած են երեք կարեւոր խումբերու. 1) Պանտունկի դաշնակիցները ընդհանրապէս արաբեւասիական խմբակին անդամները եւ խորհրդային երկիները կը պահանջեն Ալժերիոյ անկախութիւնը : Ասոնց վրայ պէտք է աւելցնել նաեւ Յունաստանը եւ Սկյլանը. առաջինը՝ կիպրոսի պատճառով. իսկ Սկյլանը՝ որովհետեւ բուռն կերպով բողոքած էր Հունգարիոյ դէպքերուն դէմ. այժմ անյարմար կը նկատէ անտարբեր մնալ Ալժերիոյ հարցին նկատմամբ :2)Այն երկիները որոնք անվերապահօրէն կը պաշտպանեն Ֆրանսայի տեսակէտը. ասոնց թիւը, դժբախտաբար, աւելի փոքր է. մանաւանդ որ դաղդադին յայտարարութիւններ կամ երթեր ալ չեն ունենար, հետեւաբար Ֆրանսայի ի նպաստ մթնոլորտ չեն կրնար տեղծել : 3) «Ջախաղորներու» խմբակը, որ առանց քոլորովին անտեսելու Ֆրանսայի չահերը, լուռելեայն կ'ընդունի որ Ազգաժողովը իրաւասու է Ալժերիոյ հարցին մէջ միջամտութիւն բանեցնելու : Այս խմբակին տեսակէտը ամէնէն վտանգաւորն է Ֆրան –

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ «ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ ՍՐԱՀ»Ի ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

(Ե. ՅԱՆԿ)

Սուրէն Պառավեան (Ամնուվիլ)	5·000
Տիկ. Շ. Շահլամեան (Մարսէյլ)	3·000
Պ. Աւետիսեան (Մէյրմօլ)	2·000
Ֆ. Կ. Խաչի Պ. Օտոյի Մ.ճղ	5·000
Պ.Սալավան Սալավանեան(Կրընոպլ)	1·000
Տոքթ. Ազատ Ճինճեան	2·000
Գնեազեան-Պետրոսեան ընտանիք	5·000
Տէր եւ Տիկ. Վ. Վարպետեան	2·000
Սաթօ Յակոբեան եւ Օր Մարօ	3·000
Հ. Ց. Դ. Վալանսի Շրջ. Կոմիտէ	10·000
Ազաճան Քէհեաեան (Վօքլիւզ)	10·000
Ֆ. Կ. Խաչի Վիէնի մասնաճիւղ	5·000
Ա. Մարդարեան (Վալանս)	2·000
Տիկին Աչճեան	500
Սահակ Էլէքէկեան	10·000
Իր երախտաւորեալներէն Ս. Ն.	2·000
Հ. Ց. Դ. Բաֆֆի խումբ (Փարիզ)	15·000
Տէր եւ Տիկ. Մարանկոզեան	10·000
Նախորդ դումար՝	489·900
Ընդհ. դումար՝	582·400

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌԹԻԻ ՆՈՒԷՐՆԵՐ

ՁԱՆԱԶԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Տիկ. Գալուստեան (Վալանս)	2·000
Տէր եւ Տիկ. Տքթ. Տուտի Փափազեան	5·000
Տէր եւ Տիկ. Յարութ. Փափազեան	3·000
Տիկին Սէյրաատրեան	3·000
Գ. Պազտասարեան (Մարսէյլ)	5·000
Պ. Լեւոն Սոխոկլեան	10·000

ԿԱՊՈՑ ԽԱԶԻՆ

Տիկին Անահիտ Տիլսիզեան	2·000

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

(Քատէի շրջան)

Երկուշաբթի օրուընէ սկսեալ «ՅԱՌԱՋ» կը ծախուի միայն Ռիւ-Քատէի եւ Լաֆայէթի անկիւնի կրպակը (չի ծախուիր մէթրոյին պլուխը) :

սալի համար, որովհետեւ անընդունելի ըլլալով հանդերձ, կրնայ որոշ մեծամասնութեան մը ձայները չահիլ՝ իր «չափաւոր»ութեան խոկ պատճառով :

Յարդ ձայները հաւասար կերպով բաժնուած են. քուէարկութեան մը պարագային (հաւանաբար՝ Զորեքշաբթի օր), 35պատուիրակները թէր պիտի քուէարկեն, 35ն ալ՝ դէմ : Քուէարկութեան արդիւնքը կախում պիտի ունենայ ուրեմն մը – նագեալ 9 պետութեանց բռնելիք դիրքէն : Ինչ ալ ըլլայ այդ արդիւնքը, Ֆրանսայի հակառակորդները պիտի չկարենան եր – կու երրորդի անհրաժեշտ մեծամասնութիւնը ունենալ :

–× Ալժերիոյ մէջ, ապահովութեան ուժերը կը չարունակեն իրենց հետապնդումները : Առջի օր 150 հոգինոց ապստամբներու խումբ մը ոչնչացուեցաւ Մորըքեան սահմանին վրայ :

× Կիրակի օր ահաբեկիչները երեք ռումբեր նետեցին Ալժէի մարզադաշտերուն մէջ. 11 հոգի սպաննուեցան եւ 42 ուրիշներ ալ վիրաւորուեցան : Ջեռնռումբեր պայթեցան բազմաթիւ սրճարաններու եւ չարժանկարի սրահի մը մէջ :

× Արաբիոյ Իպն Սէուտ թագաւորը, Մ. Նահանգներէն վերադարձին, Սպա –

(Շար.ը կարդալ Դ. Էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ ՇՈՒՐՋ

Ս. ՊԱՍՏ. — ՄԱՀ ՎԱԽՃԱՆՔԻ ՕՐԵՐՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Մ

«Յառաջ»ի պատասխանատուները, — շարունակեց Ալեքսանդր Իվանովիչ, — ինձ տեղեկացրին, որ ձեր Վեհափառութիւնը հրամայել է Ձեզ հարցաքննել ինձ վերաբերեալ որոշ հարցերի շուրջ: Ես պատրաստ եմ պատասխանել ձեր հարցերին:

Ցար Գրիգոր Ա-ին դուր չեկաւ Ալեքսանդր Իվանովիչի ինքնավստահ ձեւը, բայց նա ինքնիրեն որոշեց, որ պէտք է զսպուածութիւն ցուցաբերել:

— Ես ձեզ հրաւիրեցի, որպէսզի ձեզ հետ խորհրդակցեմ հայկական հարցի շուրջ, — ասաց ցարը: — Ես գիտեմ, որ դուք հայերի մասին շատ լաւ գիտէք, եւ ես ուզում եմ ձեզ հետ խորհրդակցել, թէ ինչպէս լաւագոյնս կարելի է կարգադրել հայերի կեանքը Թուրքիայում:

Ալեքսանդր Իվանովիչ Մուրաւիեւը ժպտաց:

— Ես կարծում եմ, որ Ձեր Վեհափառութիւնը աւելի լաւ գիտէ հայերի կեանքը Թուրքիայում, քան ես, որովհետեւ ես ընդամէնը մի քանի անգամ եմ եղել Թուրքիայում, իսկ Ձեր Վեհափառութիւնը ապրել է այնտեղ եւ ծանօթ է հայերի կեանքին:

Ցարը ժպտաց:

— Ես ապրել եմ Թուրքիայում, բայց ես ոչ մի կերպ չեմ կարող ասել, որ ես լաւ գիտեմ հայերի կեանքը: Ես ուզում եմ ձեզ հետ խորհրդակցել, որովհետեւ ձեր կարծիքը ինձ համար շատ կարեւոր է:

Ալեքսանդր Իվանովիչ Մուրաւիեւը ոտքի ելաւ եւ խոնարհեցաւ:

— Ես պատրաստ եմ ձեր հրամանները կատարել, — ասաց նա:

Ցարը նստեցրեց նրան իր դիմաց եւ սկսեց հարցաքննել:

— Ես գիտեմ, որ դուք Ռուսաստանի ամենաազդեցիկ մարդկանցից մէկն էք եղել, — ասաց ցարը: — Ես գիտեմ, որ դուք ինձ համար շատ կարեւոր մարդ էք, որովհետեւ ձեր ազդեցութիւնը մեծ է Թուրքիայում: Ես գիտեմ, որ դուք ինձ համար կարող էք շատ օգտակար լինել, եւ ես ուզում եմ ձեզ հետ խորհրդակցել, թէ ինչպէս լաւագոյնս կարելի է կարգադրել հայերի կեանքը Թուրքիայում:

Ալեքսանդր Իվանովիչ Մուրաւիեւը ժպտաց:

— Ես կարծում եմ, որ Ձեր Վեհափառութիւնը աւելի լաւ գիտէ հայերի կեանքը Թուրքիայում, քան ես, որովհետեւ ես ընդամէնը մի քանի անգամ եմ եղել Թուրքիայում, իսկ Ձեր Վեհափառութիւնը ապրել է այնտեղ եւ ծանօթ է հայերի կեանքին:

Ցարը ժպտաց:

— Ես ապրել եմ Թուրքիայում, բայց ես ոչ մի կերպ չեմ կարող ասել, որ ես լաւ գիտեմ հայերի կեանքը: Ես ուզում եմ ձեզ հետ խորհրդակցել, որովհետեւ ձեր կարծիքը ինձ համար շատ կարեւոր է:

Ալեքսանդր Իվանովիչ Մուրաւիեւը ոտքի ելաւ եւ խոնարհեցաւ:

— Ես պատրաստ եմ ձեր հրամանները կատարել, — ասաց նա:

Ցարը նշան արեց, որ նստի

ՎԵՊԻԿ

(ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ Վ.Ի.Գ., 364 - 400)

Գ. ՊԱՅՔԱՐ

5.— ՊԱՅՔԱՐ

Տիկնոջ հետ, եւ դուռը Տիկնոջ ծանօթ ամերիկացի մը բացաւ։ Տիկնոջ ետեւէն ներս մտայ։ Տիկնոջ ամուսինը տակաւին չէր վերադարձած։ Ան ալ ներս առաջնորդուեցաւ։ Ես ալ ետեւէն գացի։ Ներս մտնելով՝ տեսայ որ ամերիկացին ինծի կը նայի։ Ես ալ ուշադրութեամբ զայն դիտեցի։ Ան ալ ինծի նայեցաւ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ջերմապէս կը խնդրենք մեր բաժանորդներէն եւ բարեկամներէն, որեւէ դժուարութեան չդիմել «Ցառաջ»ի չէք-փոստա-յին թիւին վրայ, ցնոր անօրինութիւն:

Բաժնեգինի, ծանուցումի եւ զանազան վճարումները ընել միայն մանտա-բար-տով:

Շնորհակալութիւններով՝

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

նիա հանդիպեցաւ, ուր կարեւոր տեսակցութիւններ ունեցաւ զօր. Ֆրանքոյի եւ Մարոքի Սուլթանին հետ: Այս վերջինը, մինչերկրականեան չրջապատոյտին վերա-դարձին, երկու օրէ ի վեր Սպանիա կը գտնուէր:

Իսկ Սէուտ Մաուրիտ պիտի մնայ մինչեւ հինգշաբթի ապա պիտի անցնի Բա-պաթ, ուր նոր խորհրդակցութիւններ պիտի ունենայ Մուհամմէտ Ե-ի եւ Թունուզի վարչապետին՝ Հապիպ Պուր-կիպային հետ:

ԻՍՐԱՅԷԼԻ ՄԷՋ ԲՈՒՌՆ ՑՈՑՑԵՐ ՄԱԿԻ ԴԷՄ

Իսրայէլի բոլոր քարաքներուն մէջ ժողովրդական բուռն ցոյցեր տեղի ունեցան կէսգիշեր օր: կը բողոքէին ՄԱԿի այն որոշման դէմ, որ կը պահանջէ Իսրայէլեան դրաման բանակներու հեռացումը Գազայի եւ Աքապայի չրջանէն: Թէլ Ավիվի մէջ 120,000 ցուցարարներ տողանցք մը կատարեցին քաղաքին փողոցներուն մէջէն եւ պահանջեցին ՄԱԿի քարտուղար Համմըրչոլտի հրաժարումը: Իսրայէլի կրթական նախարարը, Թէլ Ավիվի քաղաքապետն ու այլ անձնաւորութիւններ բուռն ճառեր խօսեցան: Երուսաղէմի մէջ, 5000 ցուցարարներ բանաձեւ մը քուէարկեցին եւ պահանջեցին Սինայի թերակղզիէն ապաղինումը:

× Նախագահ Այզընհաուըր հեռաձայնային խօսակցութիւն մը ունեցաւ Տըլլըսի հետ՝ Իսրայէլի մասին:

× Ազգաժողովին մէջ տիրող ընդհանուր կարծիքն այն է, որ Իսրայէլ կը համաձայնի իր զօրքերը ետ քաշելու, եթէ Նասր դրական եւ չափաւոր յայտարարութիւն մը ընէ այդ ուղղութեամբ:

ՄԱՌԵՇԱԼ ՊՈՒԼԿԱՆԻ Ի ՆՈՐ ՆԱՄԱԿԸ

Վարչապետ Անընաուըրի յղուած նամակէն վերջ, Մառեշալ Բուլկանին ուրիշ նամակ մըն ալ Անգլիոյ վարչապետին ղրկեց: Բուլկանին Մաք Միլլընը Մոսկուա կը հրաւիրէ· ապա կը յիշեցնէ թէ Ս. Միութիւնը պատրաստ է Անգլիոյ հետ նոր խորհրդակցութիւններ ունենալու: Այս հրաւէրը կը հասնի ճիշդ այն պահուն, երբ Մաք Միլլըն կը պատրաստուի Այզընհաուըրի հետ տեսակցելու: Ռուսերը նախապէս առաջարկած էին ապաղինման հարցին շուրջ ալ բանակցութիւններ վարելու Արեւմտեան պետութիւններ վարելու Արեւմտեան պետութիւններու հետ· նոյնիսկ Բուլկանն ու վայրն ալ ճշդած էին — Մարտ 12ին՝ Լոնտոնի մէջ:

Այս բոլորէն կարելի է հետեւցնել, որ Ս. Միութիւնը կ'ուզէ միջազգային քաղաքականութեան ղեկը առնել իր ձեռքը:

Յամենայն դէպս, Լոնտոնի կառավարական չրջանակները համաձայն չեն որ Մաք Միլլըն ընդունի Մոսկուայի հրաւէրը:

Ս. ՄԻՒԹԱՆ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ՄԻԱՁԱՅՆՈՒԹԵԱՄԲ ՎԱՒԵՐԱՑՈՒՑ 1957Ի ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՊԻՒՃԷՆ

Շաբաթ օր վերջ գաւ Ս. Միութեան Գերագոյն Խորհուրդին նստաշրջանը: Ինչպէս արդէն պրած էինք, օրակարգի կարեւորագոյն նիւթը 1957ի տնտեսական պիւտճէին քննութիւնն էր:

Վիճաբանութեանց ընթացքին պարզ մը կարծուեցաւ թէ պիւտճէին փոփոխութեան պիտի ենթարկուի եւ աւելի լայն անուանական ներքին ապառութիւններ պիտի չնորհուին Ս. Միութեան 15 հանրապետութեանց:

Բայց չարաթ օրուան քուէարկութեամբ, Գերագոյն Խորհուրդը միաձայնութեամբ եւ առանց փոփոխութեան վաւերացուց նախատեսուած պիւտճէն, որ-րուն պատկերը պիտի ըլլայ՝ 617 միլիառ 156 միլիոն րուբլի մուտք եւ 604 միլիառ 582 միլիոն րուբլի ելք:

ՀԱՅ—ԲՈՅԺ

ԺՈՂ. ԱՄՍԱՔԵՐԻ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

Խմբագիր՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Նոյեմբեր-Դեկտեմբեր, 48 էջ, ճոխ բովանդակութեամբ:

Կէօթէ բժիշկ եւ դիտուն (Շ. Նարդունի)· — Ֆրանկոմաը (Տոքթ. Պ. Մխսաքեան)· — Երդարան... բժշկարան (Շ. Ն.)· — Երբ մօրքը կը հակազդէ (Քիւրէղեանեան)· — Անձկութեան գլխացաւ (Տոքթ. Սեւրոբեան)· — Ի՞նչ տեսակ մխ ուտել (Տոքթ. Շ. Այվազեան)· — Երեւան քաղաքը (Քաղհան)· — Յօդացաւի զոհերուն (Տոքթ. Քորոն)· — Պատմութիւն ակռաներու (Տոքթ. Գ. Այվազեան)· — Չաւակ բերե՞լ թէ չբերել (Տոքթ. Աչճեան)· — կանկար (Բժշկական համալիսարանի դիտարան)· — Նիւթեր հայ բժշկ. պատմութեան (Ե. Մակարեան)· — Ծրօրացը անհրաժե՞շտ է (Տոքթ. Ազատանի)· — Երբ չի դործեր լեարդը (Տոքթ. Տէքմէրէ)։

Տարեկան բաժնեգինը 1000 ֆրանք, արտասահման 1200 ֆրանք: Դիմել Շ. Նարեան)· — կատաղութիւնը (Տոքթ. Բարա-դունիի, «Ցառաջ»ի հասցէով:

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Հերթական դասախօսութիւնը այս չորեքշաբթի գիշեր, ժամը 21ին Քաֆէ Քաէէի վերնայարկը: Կը խօսի Պ. Մինաս Ճիհանեան. նիւթը. «Սանճարճակ ազատութեան վնասները»: Մուտքը ազատ է:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Վիէննական Միխիթարեան միաբանները երաժշտապէտ Հ. Գրիգոր Հէպոյեանի «Դպրոցական երգարան»ը, Ա. Պրակ, որ կը պարունակէ ձայնագրեալ տասը երգ, միաձայն-երկձայն, դաշնակի ընկերակցութեամբ: Գինը՝ մէկ տոլար: Դիմել՝ Միխիթարեան տպարան, Վիէննա:

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ ԿԻԼԻԿԻՈՑ (Պատարագ օրացոյց 1957ի, տօնական օրերով, օգտակար դիտելիքներով եւ Կաթողիկոսին լուսանկարով):

ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՑՑ 1957ի Հ. Մ. Ը. Մի-ւթեան: Պատկերազարդ: Տպ. Պ. Այդէս:

ՉԱՐԹՕՆՔ, հեղինակ՝ Մալխաս, 4 հատոր, հրատարակութիւն «Համազգային»ի, Պէյրութ 1956:

ՇԱԻԻԼի եկեղեցւոյ վերաշինութեան յանձնախումբը չնորհակալութեամբ ստացած է տէր եւ տիկին Զաքո Պարթեւեանէ (Սէն Մոռ) 25,000 ֆր. իրենց հանգուցեալ հօր ի յիշատակ: Տէր եւ տիկին Ս. Սարդիսեանէ (Ալֆորվիլ) 10,000 ֆր. իրենց դինուոր զաւկին Ալժերիայէն վերադարձին առիթով:

Մանուկներու ծպտեալ հա դէսը կերկի 7 Ապրիլ, Սէրքըլը Մելի ոի մէջ, նախաձեռնութեամբ Տիկն. Միութեան Որբ. Օգն. Մարմնի:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ժողովը այս չորեքշաբթի իրիկուն ժամը 21ին, 17 ռիւ Պէօ: Բոլոր ընկերներէն կը խնդրուի ներկայ ըլլալ:

ՓԱՐԻԶ.— Համազգայինի վարչութեան անդամները ժողովի կը հրաւիրուին 13 փետր.ին, Մշակոյթի Տան մէջ, 17 ռիւ Պէօ, ժամը 18,30ին:

ՄԱՐՍԻԼԻՈՑ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԸ ստացած է.— Բենիամին Միքայէլեանի մահուան քառասունքին տէրեւ՝ Պ. Կ. Գոճապաշեանէ 2000 ֆր., Տէր եւ Տիկ. Քրիստափոր Թէրզիպաշեանէ 1000 ֆր.: Նոյնպէս ստացած է վոխան Տաղկեպաղկի, Նուպար Հիւսեանի դառնադէտ մահուան առիթ., Պ. Պ. Ցոլհ. Հայգապարճեանէ 2000 ֆր., Ցոլհ. Հրաչեանէ, Գ. Շալճեանէ, Տալաբիւքեանէ 1000ական ֆր. եւ Ա. Աչճիպաշեանէ 500 ֆրանք:

Վասպուրականի Հայր. Միութիւնը Նուպար Հիւսեանի դառնադէտ մահուան առիթ., ստացած է վոխան Տաղկեպաղկի, Պ. Ա. Զրբաշեանէ 2000, Վ. Պանտիկեանէ 2000, Ց. Հրաչեանէ 1000, Կ. Փալատեանէ 1000, Տ. Մարգարեանէ 2000 եւ Ա. Աչճիպաշեանէ 1000 ֆրանք:

ՖՐ. ԿԱՊՈՑՑ ՄԱՋի վիէնի մասնաճիւղի վարչութիւնը չնորհակալութեամբ ստացած է Պ. Մարտիրոս Զոպոյեանէ 1000 ֆր., իր սիրելի զաւկին ցաւալի արկածէ մը ապաքինման առիթով:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Սէնթ-Ալթուանի (Մարսէյլ) Ս. Թաղէոս եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը չնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները, ի նպաստ իր դպրոցին («Անուշ»ի ներկայացումէն.—

Պ. Պ. Սահակ Թամիպեանէ, Շիրվանզադէ թատերախումբէն, եկեղեցւոյ Դրիբաց Դասէն, Գառնիկ Տէրթէրեանէ, Տիկ. Ոսկի Քէրօղլանէ, Շմաւոն Մաթէոսեանէ, Երուանդ Մարկոսեանէ, Յակոբ Վարդանեանէ եւ Տիկին Դանիէլեանէ 1000ական ֆրանք, Տէր եւ Տիկին Դանիէլեան-ներէ 3000 ֆրանք, Տէր Ներսէս Քհ. Կասպարինեանէ 2000 ֆրանք, Արտաշէս Գամպուրեանէ, Մկրտիչ Տ.Ղազարեանէ, Ա. Լեւոն Թէրզիեանէ, Միհրան Քէլէչեանէ, Ցոլհ. Թամիպեանէ, Համբարձում Թովփանեանէ եւ Սամուէլ Ցովակիմեանէ 500 ական ֆրանք:

ԾԱՒՈՒ Է

Լուսաւէտ աշխատանոց մը (4×2,5)ի պութօնիէռ չինելու համար, մեքենաներով, ելեկտրական ուժ, լաւ յաճախորդութիւն: Մատչելի գին:

Դիմել՝ Պ. ՀԱԶԱՏՈՒՐԵԱՆի

70, Rue de Belleville, PARIS-20e

Ամէն օր, բացի չարաթ եւ կիրակիէ:

Կապոյտ ափի Անկենի մասնաճիւղին տարեկան հանդէսը՝

ԱՊՐԻԼ 7ԻՆ

Մանրամասնութիւնները յայտրդով:

ԴՊՐՈՑԱՍԷրի ՀԱՄԱՐ ԿՈՒՋՈՒԻՆ

Մատանապետուհի մը, որ միեւնոյն ատեն երեկոյեան հսկողութիւն պիտի կատարէ, եւ պարտիզպան մը:

Դիմել՝ 1 Պուլվար տիւ Նօռ, Ռէնսի-Փաւիյոն:

Imp. Araxes - 46, rue Richer, Paris (9e)

SALLE PAUL FARALICQ - THEATRE ARMENIEN
21, Rue Yves Toudic, PARIS - 10e Métro : République et Bonsergen

Շաբաթ գիշեր, 23 Փետրուար 1957, ժամը ճիշդ 20.45ին

ԳՐԻԳՈՐ-ՎԱՀԱՆ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ

ՐԻՊԱՏԻԷԻ ԳԻՏԱԿԱՆ ՀՆԱՐՔԸ

LE SYSTÈME RIBADIER

de GEORGES FEYDEAU

Երկու եւ կէս ժամ ծիծաղ — 3 արար — երկու եւ կէս ժամ խնդուք

Դերասան Ա. ԳՄԲԷԹԵԱՆ

ԺԻՒԼԻԷԹ եւ ԼԱՈՒՐԱ ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ ՔՈՑՐԵՐ

Ն. ՊՇՏԻԿԵԱՆ Ն. ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐ. ՎԱՀԱՆ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise - Paris 9e

Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R.C. Seine 376.286

La Directrice : *Arpik MISSAKIAN*

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
13
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
MERCREDI
13 FEVRIER
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7806 33ème ANNEE

ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3617

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՓՈԹՈՐԻԿԷՆ ՎԵՐՋ

Ցաւէտ ազդացնել Շաւարշ Միսաքեանի անակնկալ ու յանկարծական մահը փոթորկեց հայ ժողովուրդի բոլոր զանակարկեռուն սրտերը:

Բայի համաժողովրդական եւ ազգային յուղարկաւորութենէն, որուն նմանը չատ քիչ անգամ տեսնուած է հայկական Փարիզի մէջ, վերջին երկու չաբթուան ընթացքին Ֆրանսայէն եւ աշխարհի ամէն կողմերէն հասնող համակրական անկեղծ ու ընդարձակ արտայայտութիւնները պերճախօս վկայականն են այն մեծ համբաւին, զոր կը վայելէր այս թերթին հիմնադիր–խմբագրապետը Սփիւռքի հայութեան մէջ:

Համազգային յարդանքի ու մեծարանքի ուրիշ ցայտուն ու զնահատելի մէկ ապացոյցն ալ այն արտաբուխ նուէրներն են, որ կը տեղան օրերէ ի վեր, փոխան ծաղկեպսակի, ի նպաստ զանազան բարեսիրական կազմակերպութեանց:

Մանաւանդ՝ ի նպաստ Հայ Մշակոյթի Տան, որուն մեծ սրտին կոչուած է անմահացնելու Շաւարշ Միսաքեանի վերապահակը:

Տան կեդրոնական Յանձնախումբը չէր կրնար աւելի լաւ որոշում մը տալ:

Շ. Միսաքեանի մեծագոյն փափաքն էր օր առաջ իրականացած տեսնել «Հայ Մշակոյթի Տուն»ը, հաստատուած համոզուած ըլլալով, որ անիկա կոչուած է մեծ դեր կատարելու, մանաւանդ ապագայ սերունդի մարզին մէջ:

Տան չէնքն ալ լինք էր զուած պատահմամբ, մեծապէս դիւրացնելով Կեդրոնական Յանձնախումբին գործը:

Տարիներ տեւած էին փնտռտուքները փարիզի զանազան թաղամասերուն մէջ, բայց կարելի չէր գտած պահել յարմար չէնք մը, բնակարանային ծանօթ տագնապին պատճառաւ:

Տան գնումն ու վերաշինութիւնը կը կարօտին մեծ գումարներու:

«Հայ Մշակոյթի Տուն» ընկերակցութեան նուիրական միջոցները չատ սահմանափակ են:

Կեդրոնական Յանձնախումբը չատ զարմացաւ քայլ մը առած է՝ վստահելով ո՛չ թէ իր անուկին մէջ պտնուած համեստ գումարին, որ տակաւ կը բաւէր չէնքին ներքնայարկը ձիայն գնելու, այլ սպասելով հայ ժողովուրդի համեստ զոհաբերութեան ոգիին:

Հայը հրաշքներ գործած է անցեալին մէջ:

Փարձը ցոյց տուաւ թէ այսօր ալ ի վիճակի է հրաշք գործելու:

Շնորհիւ ամէն կողմէ հասնող չատ նեցուկ, ցարդ երկու ձեմարում կատարուած է չէնքին գնման համար:

Երկոտ չաբաթէն երրորդ կարեւոր մասնավճար մը եւս պիտի կատարուի:

Երեսունարդ թէ տարեց նուիրեալ կամաւորներ նորոգութեան աշխատանքներուն ձեռնարկեցին արդէն առաջ օր առաջ, չաբթուան իրենց ազատ մէկ օրը սիրայօժար տրամադրելով այդ սրբազան աշխատանքին:

Փարիզեան շրջանի ընկերները մրցումի նման են իրարու հետ, յուզիչ խանդավառութեամբ, իրենց ճակատի քրտինքը թառնելու համար չէնքի կառուցման նուիրական գործին:

Բոլորն ալ կը պնտակցին թէ՝ չատ աչ ենք մնացած արդէն եւ տոհպողական անհրաժեշտութիւն մըն է օր առաջ հանրութեան տրամադրութեան տակ զնել Մշակոյթի Տունը, իր տպարանով, մեծ ու պտիկ սրահներով, ակումբ–ընթերցարանով, թանգարանով եւ դրասենեակներով, որոնք պիտի չատկացուին զանազան կազմակերպութեանց:

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՄԵՐՁԱՒՈՐ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

ԱՐԱԲԵԱՍԻԱԿԱՆ ԵՐԿԻՐՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ՊԱՀԱՆՋԵՆ ՈՐ ԻՍՐԱՅԷԼ ՊԱՏԺՈՒԻ

Երկու օրէ ի վեր Ալժերիոյ հարցը երկրորդ ասպիճանի վրայ իջաւ: Ուշադրութիւնները այժմ կեդրոնացած են Մերձաւոր Արեւելքի վրայ: Այլեւս պարզ է, որ Իսրայէլ նպատակ չունի կազան եւ Շարմ-էլ-Շէյխը պարպելու: Իսրայէլի վարչապետին բռնած ընթացքը զժգոհութիւն պատճառեց ամերիկեան քաղաքական շրջանակներուն մէջ: Արդարեւ, Մ. Նահանգները կը ծրագրէին աւելի խիստ դիրք մը բռնել Եգիպտոսի դէմ՝ խարտեչեան բանակներու հեռացումէն վերջ: Բայց այժմ, երբ Իսրայէլ կը մերժէ Ազգաժողովին հրահանգները կէտ առ կէտ գործադրել, Մ. Նահանգները պիտի չկարենան երկու երրորդի մեծամասնութիւն գոյացնել ՄԱԿէն ներս՝ Եգիպտոսի դէմ առնուելիք միջոցներուն չուրջ: Միւս կողմէ արաբեւասիական խմբակին ալ որոշած է պահանջել որ Իսրայէլ պատժուի իր բռնած ընթացքին համար: Մ. Նահանգները դժուար կացութեան մատնուած են. եթէ նոյնիսկ ձեռնպահ մնան, արաբեւասիական ծրագիրը մեծամասնութիւն կրնայ չահիլ:

Միւս կողմէ, Ազգաժողովին քարտուղարը, Համըրշոլտ, Մերձ. Արեւելքի կացութեան մասին երկրորդ տեղեկագիրը մը ներկայացուց ՄԱՅին. այդտեղ կ'ըսուի թէ տեղծուած անել կացութեան պատասխանատուն Իսրայէլն է թէեւ, բայց առայժմ պէտք է զգուշանալ Իսրայէլի դէմ պատժական միջոցներ ձեռք առնելէ: Համըրշոլտ կը կարծէ թէ նախընտրելի է համոզել քան՝ պատժել:

Արաբեւասիական պետութիւնները ժողով մը գումարեցին երկուշաբթի դիշեր եւ իրենց որոշումներն ու առաջարկութիւնները այսօր պիտի ներկայացնեն Ազգաժողովին:

× Համըրշոլտ չափազանցութեան չրջող տուաւ արաբեւասիական պետութիւններ եւ յայտնեց թէ Իսրայէլի դէմ պատժական միջոցներու որոշումն ու զործադրութիւնը կրնայ չատ աւելի ծանրացնել Մերձաւոր Արեւելքի քաղաքական կացութիւնը:

× Մ. Նահանգներու Իսրայէլեան դեսպանը տեսակցութիւն մը ունեցաւ Տլըլըսի հետ: Դուրս եկած պահուն լրագրողներու հարցումներուն պատասխանելով յայտնեց թէ Իսրայէլ հառաստ կը մնայ իր նախորդ որոշումներուն վրայ-այսինքն կը մերժէ քաշուիլ Կազայի եւ Ակաբայի շրջաններէն, այնքան ատեն որ Եգիպտոս լուրջ հաւաստիքներ չի տար թէ թշնամական արարքները պիտի չվերսկսի:

ՄԱՖԻԵՇԱԼ ԺՈՒԿՈՎ, որ տակաւին Հնդկաստան կը գտնուի, յայտարարեց թէ «Այդընհաուըրի վարդապետութիւնը» աշխարհը կը տանի դէպի նոր պատերազմ մը:

ՏՐԼԼՍ եւ Փոլ Հանրի Սփաք տեսակցութիւն մը ունեցան «Եւրաթոմ»ի հարցին չուրջ: Ինչպէս արդէն գրած էինք, Մ. Նահանգները պատրաստակամութիւն յայտնած էին ամէն ձեւով օժանդակելու «Եւրաթոմ»ի անդամ պետութեանց՝ հիւլէական մարզին մէջ:

Շաւարշ Միսաքեանի հոգին պիտի խայտայ անդենականին մէջ, երբ իրականութիւն դառնայ տարիներու ծրագիրը:

Շինարար աշխատանք, բոլորին գործակցութեամբ:

Ահա՛ ինչ որ պէտք է կատարուի փոթորիկէն վերջ, ամոքելու համար մեր ցաւը:

ՀՐԱՆՏ–ՍԱՄՈՒԷԼ

ՊՈՒԼԿԱՆԻՆԻ ՆԱՄԱԿԸ ԱՏԵՆԱՈՒԲՐԻՆ

ԵՒՐՈՊԱՑԻ ԱՊԱԳԱՆ
Ե. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ ԿԱԽՈՒՄ ՈՒՆԻ

Մոսկուայի ձայնասփիւռը երկուչաբթի օր առաւ մանրամասնութիւնները այն նամակին, որ մտադիր Բուլկանին յղած էր վարչապետ Աթենաուբրի:

Բուլկանին նախ կը յայտնէ թէ պահ չէ պերմանեւառա յարաբերութեանց սրզի վիճակին: Լաւագոյն յարաբերութիւններ ստեղծելու բազմաթիւ առիթներ փախցուեցան, բայց ոչ մէկ լուրջ արդիւնք կայ որ երկու երկիրները աւելի մօտենան իրարու:

Ապա Բուլկանին իր մտահոգութիւնը կը յայտնէ Արեւմտ. Գերմանիոյ մէջ հետզհետէ աճող հակառուս մթնոլորտին համար. կը չեչտէ սակայն, թէ այդ մթնոլորտը անուղղ կը ստանայ առաւելաբար օտար աղբիւրներէ:

Այս հաստատումներէն վերջ մտահոգ Բուլկանին կը մատնանչէ թէ Արեւմտեան Գերմանիա պէտք է զգուշանայ իր բազմ–բազմ կարողութիւններով պինաբշաւին մէջ մտնելէ, որովհետեւ այդ ձեւով դիւցազներուն կասկածը կը հրաւիրէ իր վրայ: Այս բոլորին արդիւնքը այն կ'ըլլայ, որ Գերմանիոյ միացման կենսական հարցը անորոչ ժամանակով կը յետաձգուի:

Վերջին աշխարհամարտին ընթացքին, կը չարունակէ մտահոգ Բուլկանին, Ս. Միութիւնն ու Գերմանիան էին որ կրեցին մարդկային եւ նիւթական ամէնէն ծանր կորուստները: Պատմութեան այս դասը ցոյց կուտայ թէ երբորդ աշխարհամարտ մը պարագային, զարձեալ մեր երկու ժողովուրդներն են որ պիտի զառնան: Եւրոպայի եւ աշխարհի խաղաղութիւնը կախում ունի մեր երկու երկիրներուն յարաբերութիւններէն. անհրաժեշտ է որ դիտակցութիւնն ունենք այս պատասխանատուութեան:

Մտահոգ Բուլկանին կը վերջացնէ մատնանչելով առեւտրական, մշակութային եւ դիւանագիտական դաշինքներու անհրաժեշտութիւնը եւ երանի տալով 1939ի այն օրերուն, երբ Գերմանիա եւ Ս. Միութիւն դաշնակից էին իրարու:

× Ե. Միութեան Արտ. Նախարարը, Շեպիլով, երկուշաբթի օր իր մօտ հրաւիրեց արեւմտեան երեք մեծերու դեսպանները եւ անոնց յանձնեց պաշտօնական նամակներ. կը կարծուի թէ ապագինման եւ խաղաղութեան պահպանման չուրջ կը գառնայ հարցը:

Ե. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԳԵՐ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԷՆ

Ս. Միութեան Գերագոյն Խորհուրդը, իր երկուշաբթի օրուան նիստին մէջ որոչեց վերականգնել Կովկասի Կազարտին–Պալքար եւ Չեչեն–Ինկուշ հանրապետութիւնները ու Չերքէզ–Քարաչայ ինքնավար չրջանը, ինչպէս նաեւ ատորին Վոլկայի Քամուքներու ինքնավար չրջանը, որոնք 1943–44ին ոչնչացուած էին իսկ բնակչութիւնն ալ Միջին Ասիա աքսորուած էր՝ «Գերմանացիներու հետ զործակցած ըլլալու պատճառով»:

Պատերազմի ընթացքին աքսորուած Վոլկայի Գերմանացիներն ու Խրիմի Թաթարները, որոնք մեծ մասամբ չարգուած են, չեն օգտուիր այս նոր որոշումէն:

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՑ նախկին խնամակալը, ծովակալ Հորթի, կիրակի առաւօտ մեռաւ Լիզպոնայի մէջ: Ծովակալը Հունգարիոյ թագաւորութեան խնամակալ ընտրուած էր 1920ին: 1941ին, Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ միանալով, պատերազմ հրաչակած էր Ս. Միութեան դէմ: 1945ին Դաշնակիցները զատական առեան քաչեցին զինքը, բայց անպարտ արձակեցին:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱԿԱՌԱԿ ՏԱՍԸ ՕրԷ Ի ՎԵՐ ՄԵՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ, ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻՆ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐ ՂՐԿՈՒԻՒ ՁԷՌ–ՓՈՍԹԱԼԻ ՄԵՐ ԹԻՒԻՆ ՎՐԱՅ: ԱՅԳ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐԸ ՁԵՆ ՀԱՍՆԻՒ ՄԵՐ ՁԵՌՔԸ հաչիւը պլօէէ եղած ըլլալով:

Ուրեմն, կը կրկնենք՝ որեւէ գումար չղրկել այդ թիւին վրայ գոր անօրինութիւն:

Գումարները ղրկել ՄԱՆՏԱ–ՔԱՐՏՈՎ:

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ «ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ ՍՐԱՀ»Ի ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

(2. ՅԱՆԿ)

Բժիշկ Տ. (Փարիզ)	10·000
Սարգիս Էֆխանեան	5·000
Արմենակ Թուրիկեան (Քամար)	5·000
Յ. Նիկողոսեան (Պուա–Քոլոմպ)	3·000
Կապ. Խաչի Վիէնի Մասնաճիւղ	5·000
Կապ. Խաչի Պոմոնի Մասնաճիւղ	5·000
Յ. Աւետեան (Կըրնոպլը)	1·000
Աղապապ Պարսամեան	2·000
Կապ. Խաչի Պանեգոյի Մ.ճղ	5·000
Նախորդ գումար	582·400
Ընդհ. գումար	623·400

Նուէրները ղրկել հետեւեալ հասցէին.–

Maison de la Culture Arménienne
51, Rue Monsieur-le-Prince, Paris-6e
Chèque Postal : Paris, 5460-11

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌԹԻԻ ՆՈՒԷՐՆԵՐ

ՁԱՆԱԶԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐ ՊՈՒԹԵԱՆՑ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Տիկին Նշանեան (Քան)	1·000
Պ. Մանուկեան (Մարսէյլ)	2·000
Պ. Պալանեան (Սալէն)	– 2·000
Տիկին Աւետեան (Կըրնոպլը)	1·000
Պ. Աղապապ Պարսամեան	1·000
ՍԵԲԱՍ. ՄՈՒՐԱՏ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐԱՑԻՆ	
Պ. Աղապապ Պարսամեան	1·000

Ստանալ «Յառաջ»էն:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՖՐԱՆՔԵԻԽՈՐՀՐԴԱՑԻՆ առեւտրական բանակցութիւնները, որոնք կը նախատեսէին 3 տարուան համաձայնագրի մը ստորագրութիւնը, վերջ գտան չաբթի օր: Համաձայնագիրը ստորագրուեցաւ առջի օր՝ երկուչաբթի:

ԻՏԱԼԱԿԱՆ քարիւղատար նաւ մը, որ կը փորձէր Սուէզի ջրանցքէն անցնիլ, անչարժութեան դատապարտուած է Փորթ Սայիտէն 79 քմ. դէպի հարաւ:

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՑ մէջ լուր կը ջրչի թէ նախկին վարչապետը, Իմրէ Նաճի պիտի դառնայ:

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ համայնավար կուսակցութեան քարտուղարը, իրենց համագումարին մէջ յայտարարեց թէ Ամերիկայի համայնավարները պէտք է բոլոր բովին անջատուին Մոսկուայէ եւ բոլոնեն «մարքսեսատական զարգացման նաւթեան սահմաններուն մէջ բացարձակ անկախութեան մը» անհրաժեշտութիւնը:

ԿՐ ԿԱՐԾՈՒԻ թէ վարչապետ կի Մոլէ Ուշինկթըն պիտի մեկնի փետր. 26ին՝ երեք օր տեւող պաշտօնական այցելութեան մը համար: Կ'ըսուի նոյնպէս թէ պիտի մասնկցի Այզընհաուըր–Մաք Միլըն խոսակցութեանց:

ՍԱԿԱՐԱՆ (փետր. 11) Զոյլ ոսկի՝ 464,000, նափոլէոն 3440, գուլիսերիական 3290, անգլիական 4350, քսան տոլարնոց 16,480, թզթադրամ (անպաչտօն) տոլար 398, անգլիական 1070, գուլիսերիական 95, պելժիական 7,90, լիր 0,63:

ԿՂԶՈՒՄ ՀԱՅՈՎԸ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՂԻ ՀԱՄԱՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՂԻ ՀԱՄԱՐ ՄԱՐՏԱՀՐԱՎԵՐ ԿԱՆՉՈՒՄ ԵՆ ՀԱՅ ԱՐՎԵՍՏԱԳԵՏՆԵՐԸ

Ս. ՊԱՍ. – ՆԱԻ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ ՀԱՅԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ

Պատմական մի հետաքրքիր շրջան է ապրում հայ ժողովուրդը։ Հայկական հողի ամեն մի քարը, ամեն մի ժայռ, ամեն մի հին շինություն, ամեն մի հնաոճ իր կամ գործիք, ամեն մի հնագույն ձեռագիր կամ տպագիր գիրք, ամեն մի հնագույն դրամ կամ դրոշմ, ամեն մի հնագույն նկար կամ քանդակ, ամեն մի հնագույն երաժշտական գործիք կամ նոտագրություն, ամեն մի հնագույն ձեռագործ կամ ասեղնագործ, ամեն մի հնագույն կահ-կարասի կամ հագուստ, ամեն մի հնագույն սովորություն կամ ծես, ամեն մի հնագույն խոսք կամ երգ, ամեն մի հնագույն ավանդություն կամ առասպել, ամեն մի հնագույն հեքիաթ կամ զրույց, ամեն մի հնագույն ասացվածք կամ առած, ամեն մի հնագույն հանելուկ կամ խաղ, ամեն մի հնագույն ժողովրդական բառ կամ դարձվածք, ամեն մի հնագույն ժողովրդական տոն կամ հանդես, ամեն մի հնագույն ժողովրդական հագուստ կամ կոշիկ, ամեն մի հնագույն ժողովրդական կերակուր կամ ըմպելիք, ամեն մի հնագույն ժողովրդական դեղ կամ բուժում, ամեն մի հնագույն ժողովրդական խաղ կամ զվարճություն, ամեն մի հնագույն ժողովրդական նվագ կամ պարային եղանակ, ամեն մի հնագույն ժողովրդական պար կամ շարժում, ամեն մի հնագույն ժողովրդական նշան կամ գրություն, ամեն մի հնագույն ժողովրդական հնարք կամ գյուտ, ամեն մի հնագույն ժողովրդական գիտելիք կամ հմտություն, ամեն մի հնագույն ժողովրդական հավատալիք կամ նախապաշարմունք, ամեն մի հնագույն ժողովրդական սովորություն կամ ծ

ՊԱՏԱՄԻՑ ԴԻՎԱՆԱՊԱՏԱԿԱՆ ՏԱ-
ՐԵԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1) Ընկերներ, — ասաց մեր ուսուցիչը, — ես ձեզ կպատմեմ մի դիվանապատում, որ ես ինքս ականատես եղա։ Ես այդ ժամանակ ուսանող էի։ Ամառվա արձակուրդներին ես գնացի Ղարաբաղ, ուր ապրում էին իմ հարազատները։ Ես ուզում էի տեսնել իմ հայրենի գյուղը, ուր ես ծնվել եմ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
«ՅԱՌԱՋ»Ի ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ
(Թատէի շրջան)

Երկուշաբթի օրուընէ սկսեալ «ՅԱՌԱՋ» կը ծախուի միայն Ռիւ-Քատէի եւ Լաֆայէթի անկիւնի կրպակը (չի ծախուիր մէթրոյին պլուլը)։

ԽՈՐՀՐԴԱՑԻՆ պատուիրակութիւն հասաւ Թէհրան՝ դեռատի եւ ցամաք յին հաղորդակցութեան միջոցներուն. սին ընդհ. համաձայնութիւն մը պայմայ նելու համար երկու երկիրներուն միջև։

–ԵՒԻՊՏԱԿԱՆ թերթերը թեր ու դէմ յօդուածներ կը հրատարակեն «Այզընհաուըրի վարդապետութեան» մասին։

ՖՐԱՆՔՓԵԽՈՐՀՐԴԱՑԻՆ առեւտրական համաձայնութիւնը կը նախատեսէ 96 միլիառ ֆրանքի հասնող փոխանակութիւններ՝ մինչեւ 1969ի վերջը։

ՓԱՐԻԶԵԱՆ չրջանի պետական պաշտօնեաները մանրակի գործադուլ մը կազմակերպած էին առջի օր։ Փոստի սպասարկութիւնը յապաղում ունեցաւ. օգային կապի, ելեկտրականութեան եւ Օրլիի օդակայանին պաշտօնեաները կը չարունակեն մանրակի գործադուլը։

ԱԹԵՆՔԻ ուսանողները հակաբրիտանական ցոյց մը կազմակերպած էին. կը պահանջէին Կիպրոսի անմիջական ազատութիւնը։ Ոստիկանական ուժերը ցերեւակեցին ցուցարարները։

ԿՈՉ ՊՈՄՈՆԻ ՀԱՑՈՒԹԵԱՆ

Համազգային Մշակութային Միութեան հովանաւորութեամբ եւ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի «Քրիստափոր» խումբի կազմակերպութեամբ, 1956ի տարեշրջանէն ի վեր կազմակերպուած են Հայերէնի եւ Հայրենագիտութեան դասեր։ Հայրենագիտութիւնը կ'ուսուցանէ զրագէտ Կարապետ Փօլատեան, իսկ հայերէն լեզուն՝ Պ. Ժիրայր Մխրիհեան։

Դասերը տեղի կ'ունենան ամէն հինգշաբթի երեկոյեան ժամը 9էն սկսեալ՝ Պոմոնի Ս. Սահակ-Մեսրոպ Ազգ. սրահին մէջ։

Բոլոր Հայերը կը հրաւիրուին իրենց զաւակները արձանագրել այս դասընթացքներուն։

Մանուկներու ծպտեալ հանդէսը կիրակի 7 Ապրիլ, Սէբթըլը Միլի-Լըռի մէջ, նախաձեռնութեամբ Տիկն. Մխիթեան Որբ. Օգն. Մարմնի։

ԳՐԱՏՈՒՆ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ
46, RUE RICHER - PARIS (9e)
Tél.: PROvence 64-90
C. C. P. Paris 3630-66

Նոր հրատարակութիւններ

Ամէնուն Տարեգիրքը, 1957, Կ. Գէորգեան, Պէյրութ, 664 էջ, պատկերազարդ, 1200 ֆրանք։

կեանքը հին Հռոմէական ճաճապարհի վրայ, Վ. Թոթովենց։ Խաւեան, Պէյրութ 1956, 500 ֆրանք։

Հացի եւ սիրոյ համար, Մ. Իշխան (վէպ), Պէյրութ 1956, 600 ֆրանք։

Վարդանանք, Դ. Դեմիրճեան (պատմավէպ) 2 հատոր, Գահիրէ, տպ. «Ճուսաբեր» 1956, 1500 ֆրանք։

Զարթօնք, Մալխաս, Պէյրութ 1956։ Ա. Բ. Գ հատորները լաթակազմ, հատորը 1200 ֆրանք, Դ. հատորը լաթակազմ 1600 ֆրանք։

Դպրոցական երգարան, Հ. Գր. Հէպոյեան, մխաձայն եւ երկձայն 1. երգեր, դաշնակի ընկերակցութեամբ, Վիէննա, 1956, 400 ֆրանք։

Ծուռ ցաւեր, Գր. Զօհրապ (պատմ.)ի նոր տպ. Պէյրութ 1956, 400 ֆրանք։

Հայոց Եկեղեցին, Մ. Աբգ. Օրմանեան (ֆրանսերէն), Պէյրութ 1954, 500 Ֆր.։

Մեռնող գիւղին պատմութիւնը, Մկրտիչ Պարսամեան (Մանկութեան, պատանեկութեան եւ ուսանողական յուշեր, պրական դէմքեր), Փարիզ, 1956, 800Ֆր.։

Գծից դուրս, Լաս (պատմ.) Պէյրութ 1956, 400 ֆրանք։

Պարճանայիկ, Վ. Շուշանեան (Սիրոյ հէգ նամակներ), Խաւեան, 1956, 500 Ֆր.։

Թղթատարի ծախքը յաճախորդին կողմէ։

Հայ Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան կեդրոնական Վարչութիւնը, եւ – րեպարբ կեդրոնական Յանձնաժողովը եւ Փարիզի Վարչութիւնը խորին վշտով կը ծանուցանեն Միութեանս բարերար ա– ն պամ՝

ՎԱՀՐԱՄ ՊԷՋ ՆՈՒՊԱՐԻ

մահը, որ տեղի ունեցաւ Կիրակի, 10 փետրուար։

Յուղարկաւորութիւնը այսօր, չորեք – շաբթի, ժամը 10,30ին, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցին։

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Զ. Ո. Մ.Ի Մայրերու փառատօնը, Յունիս 23, կիրակի կէսօր էվերջ։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ – ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

24 Փետր. ժամը ճիշդ 15,30ին, կը ներկայացուին 1) Անիծեալ ասպետը (պատմական ողբ. դրամ՝ 4 արար), 2) Լա շամպրը նիւմէրօ 13 (կատակերգութիւն մէկ արար եւ 3) Զարշըլը Արթին աղա (կատակերգութիւն 3 արար)։

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Զուրի եւ զարեջուրի յանձնումները ընող չարժավարներ (շօֆէօր–լիվրէօր)։
Դիմել Պ. ՏԻՏԻԿԵԱՆԻ

10, Rue René Coche, VANVES (Seine)
MIC. 38-61

ՀԱՅ—ԲՈՅԺ

ԺՈՂ. ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ
Խմբագիր՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Նոյեմբեր-Դեկտեմբեր, 48 էջ, ճոխ բովանդակութեամբ։

ԿՀօթէ բժիշկ եւ գիտուն (Շ. Նարդունի).— Ֆրանկախառը (Տօքթ. Պ. Միսաքեան).— Երգարան... բժշկարան (Շ. Ն.).— Երբ մորթը կը հակազդէ (Քիրիչխանեան).— Անճկութեան գլխացաւ (Տօքթ. Սերոբեան).— Ի՞նչ տեսակ մխ ուտել (Տօքթ. Շ. Այվազեան).— Երեւան քաղաքը (Քաղհան).— Յօդացաւի զոհերուն (Տօքթ. Քորոն).— Պատմութիւն ակռաներու (Տօքթ. Գ. Այվազեան).— Զաւակ բերե՞լ թէ չբերել (Տօքթ. Աչճեան).— Կանկար (Բժշկական համայնադիտարան).— Նիւթեր հայ բժշկ. պատմութեան (Ե. Մակարեան).— Օրօրոցը անհրաժե՞շտ է (Տօքթ. Ազատեան).— Երբ չի գործեր լեարդը (Տօքթ. Տէքթէրեան)։

Տարեկան բաժնեգինը 1000 ֆրանք, արտասահման 1200 ֆրանք։ Դիմել Շ. Նարեան.— Կատաղութիւնը (Տօքթ. Բաբա-Դունիի, «Յառաջ»ի հասցէով։

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Հերթական դասախօսութիւնը այս չորեքշաբթի գիշեր, ժամը 21ին Քաֆէ Քատէի վերնայարկը։ Կը խօսի Պ. Մինաս Շիհանեան. նիւթը. «Սանճարճակ ազատութեան վնասները»։ Մուտքը ազատ է։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ (ՄԱՐՍԷՅԼ)

Այս չորեքշաբթի իրիկուն ժամը 21ին, Ֆրանսական Համալսարանի սրահը, Ալէ Լէոն Կամպեթա, կը խօսի՝ –

ՀԱՑՐ ՎԱՀԱՆ Վ. ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ
(Վենետիկի Մխիթարեան Ուխտէն)

Նիւթ՝ «Մեր նորագոյն պատմութեան ամէնէն կարեւոր խնդիրներէն մէկը՝ Ազգային Շարժումները Հայաստանի Մէջ»։

26 ՐԴ ՏԱՐԵԿԱՆ ՑԵՐԵԿՈՅԹԸ

Հայ Արիներու միութեան Փարիզի Շրջանի կիրակի 10 Մարտ, կէսօրէ վերջ ժամը 2,30ին, Սալ տը լա Շիմիի մէջ, 28 պիս ռիւ Սէն–Տոմինիք (Մէթրօ Էնվալիտ)։

Նախագահութեամբ կաթող. Պատուիրակ Սերովբէ եպիսկ. Մանուկեանի։

Սկաուտական ներկայացումներ եւ պարեզներ։ Բանակումի կրակը, Փարիզի շրջանի սկաուտներուն կողմէ։ Հայկական երգեր եւ պարեր Առնուվիլի մասնաճիւղին կողմէ։ Ցուցադրութիւն մոդական լաստերով։ Դայլիկները կը ներկայացնեն Ե. Թումանեանի «Կաթիլ մը մեղրը»։

Մարսէյլէն խմբապետուհի Ալիս Շամիրեան պիտի երթայ «Ձմեռն անցաւ»ը ուսանձնանալու, «Գանձեր ունեմ» Ալէմշահի եւ պիտի արտասանէ «Ալա Թամար» Ե. Թումանեանի եւ «Մօսք իմ որդուն» Սիլվա Կապուտիկեանի եւ այլն։

Պիւֆէ. ցուցադրութիւն – Մուտք 300 եւ 500 ֆրանք։

ԳՈՐԾ ՓՆՏՈՂՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Փարիզի Հայ Աղքատախնամ Օգն. Յանձնախումբը ներկայիս գործի առած չարկներ ունի իրրեւ մանէօվր, չատ լաւ պայմաններով։ Դիմել Մխիթեան պրանեակը՝ 32 ռիւ տը Թրէվիզ, Փարիզ։

ԿԱՐՕ ԳԷՈՐԳԵԱՆԻ
«1957Ի ԱՄԵՆՈՒՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ»

664 մեծադիր էջերով, հարիւրաւոր հին ու նոր նկարներով եւ ճոխ ու չահեկան բովանդակութեամբ։

Կը ծախուի «Յառաջ»ի խմբագրատունը, ինչպէս նաեւ Փարիզի հայ գրավաճառանոցները մօտ։

Մարսէյլի մէջ դիմել Ա. Շահպազեանին, 49 ռիւ տէ Փըթիթ Մարի, Մարսէյլ։

Գինն՝ 1200 ֆրանք։

ՀԱՅԵՐԷՆԻ ԴԱՍԵՐ

Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի «Ահարոնեան» խումբին հայերէնի դասերը կ'ուսանդուին ամէն չորեքշաբթի, երեկոյեան ժամը 8էն 9,30, Պ. Կարպիս Ափրիկեանի կողմէ, Ազգ. Տան մէջ, 32 ռիւ տը Թրէվիզ, Փարիզ։

Արձանագրուելու համար դիմել Պ. Ափրիկեանին կամ խումբին ներկայանալ ամէն չորեքշաբթի։

ՍԻՓԱՆ-ԿՈՄԻՏԱՍ
ԵՐԳԱՀԱՒՈՒՄԲԻ ՀԱՄԵՐԳԸ

Մայիս 5ին, Սալ Կավոյի մէջ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Ց. Դ. ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ժողովը այս չորեքշաբթի իրիկուն ժամը 21ին, 17 ռիւ Պէօ։ Բոլոր ընկերներէն կը խնդրուի ներկայ ըլլալ։

ՓԱՐԻԶ.— Համազգայինի վարչութեան անդամները ժողովի կը հրաւիրուին 13 փետր.ին, Մշակոյթի Տան մէջ, 17 ռիւ Պէօ, ժամը 18,30ին։

ՖՐ. ԿԱՊՈՅՏ ԽԱԶԻ Վիէնի մասնաճիւղի վարչութիւնը շնորհակալութեամբ առացած է Պ. Մարտիրոս Զոպոյեանէ 1000 ֆր., իր սիրելի զաւկին ցաւալի արկածէ մը ապաքինման առիթով։

ՇԱԻԼԻ եկեղեցւոյ վերաշինութեան յանձնախումբը շնորհակալութեամբ առացած է Պ. Ամմենակ Համբարձումեանէ, երկրորդ անգամ ըլլալով, 50,000 ֆր., Պ. Օննիկ Պինալեանէ 5000 ֆր. իր հանգուցեալ ծնողքին ի յիշատակ։

ՏՔՐ եւ Տիկին Գրիգոր Քէպէնեան իրենց ապուն զինուորութենէ ազատման եւ իրենց աղջկան ապաքինման առթիւ 5000 ֆր. կը նուիրեն Մանմօրանսիի Ծերանոցին համար։

Առանձ «Յառաջ»էն։

ՆՈՒԻՐ.— Տիկին Մաքրուհի Ս. Տէօքմէճեան 5000 ֆր. կը նուիրէ Մուրատեան վարժարանի Ծնողաց Միութեան փոխան ծաղկեպսակի, Տիկին Ա. Թեւեանեանի մօր մահուան առթիւ։

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Տէսենի Վասպուրականի Հայր. Միութիւնը յաւակցութիւններ կը յայտնէ Հայրենակից Արամ Հիւսիսեանի, իր զաւկին դառնադէպ կորուստին առթիւ։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Պրն. Միհրան Քէօսէեան, Տէր եւ Տիկին Յարութիւն Քէօսէեան, Տէր եւ Տիկին Տիգրան Թիւթիւնճեան, Տէր եւ Տիկին Կոպէռ Բարսեղեան, Այրի Տիկին Եբանուհի Քէօսէեան, Տէր եւ Տիկին Արմենակ Թորոսեան, Տէր եւ Տիկին Մեսրոպեան իրենց սրտագին շնորհակալութիւնները կը յայտնեն բոլոր այն ազգայիններուն եւ բարեկամներուն որոնք անձամբ, ծաղկեպսակով, նուէրներով, հեռագրով եւ նամակով իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին իրենց վաղամեռիկ կտրակցին, մօր եւ տղայականին՝ ՏԻԿԻՆ ԱՐԱՔՍԻ ՔԷՕՍԷԵԱՆԻ (ծննալ Մուրատեան) յուղարկաւորութեան առթիւ։

× Այս առթիւ Փարիզի Մշակոյթի Տան կը նուիրեն 1000 ֆրանք։ (Առանձ Պոմոնի «Զաւարեան» ենթակոմիտէէն)։

ԾԱԽՈՒ Է

Լուսաւէտ աշխատանոց մը (4×2,5) պութօճիէռ չինելու համար, մեքենաներով, ելեկտրական ուժ, լաւ յաճախորդութիւն։ Մատչելի գին։

Դիմել՝ Գ. ՆԱՀԱՏՈՒՐԵԱՆԻ

70, Rue de Belleville, PARIS-20e
Ամէն օր, բացի չաբաթ եւ կիրակի։

Կապոյտ [illegible]ի Անկենի մասնաճիւղին տարեկան հանդէսը՝

ԱՊՐԻԼ 7ԻՆ

Մանրամասնութիւնները յայտնուած։

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ ՀԱՄԱՐ ԿՈՒԶՈՒԻՆ

Մարանապետուհի մը, որ միեւնոյն ատեն երեկոյեան հակողութիւն պիտի կատարէ, եւ պարտիզպան մը։

Դիմել՝ 1 Պուլվար տիւ Նօռ, Ռէնսի։ փանթէկնէն առնել 146 թիւ հանրակառքը եւ իջնել Ռէնսի–Փաւիյոն։

Imp. Araxes - 46, rue Richer, Paris (9e)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise - Paris 9e

Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R.C. Seine 376.286

La Directrice : *Arpik MISSAKIAN*

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 14 ՓԵՏՐՈՒԱՐ

JEUDI 14 FEVRIER 1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7807 33ème ANNEE

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3618

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՄԱՔՐԱԳՈՐԾՈՒՄ

●

Ճնշիչ ապատորութիւն գործեց Ֆրան-սական գործակալութեան հաղորդած այն լուրը թէ «մաքրագործում» մը կատար-ուած է Երեւանի համալսարանին մէջ:

Պաշտօնական եղած է համալսարանի քարտուղարը, որ «նեղած ազատակա-նութիւն» մը ցոյց տուած է՝ կարգ մը համալսարանականներու կողմէ գոր-ծուած «ծանր սխալներ»ու համդէպ: (Յառաջ, 8 փետր.):

Դատապարտուած եւ պաշտօնապուրկ եղած է «համալսարանի կուսակցական կոմիտէն» եւ նոր նշանակուած կոմի-սէին պարտականութիւն տրուած է «ամ-բողջովին լուծարքի ենթարկելու» նախ-կինին գործած բոլոր սխալները:

Մանրամասնութիւններ չեն տրուիր՝ բացատրելու համար թէ ի՛նչ «ծանր սխալներ» գործուած են:

Կ'ըսուի միայն թէ գարկ պիտի տրուի «աւելցնելու համայնավար ուսանողներու քաղաքական եւ գաղափարական հատու-նութիւնն ու յեղափոխական արթնամտու-թիւնը»: Մանաւանդ «անխնայ պայ-քար մղելու բուրժուական գաղափարա-կանութեան բոլոր արտայայտութիւնե-րուն դէմ»:

«Քիչ գրոյս չատ հասկացէք»:

Ուրեմն Հայաստանի մէջ բոլշեւիկեան վարչաձեւ հաստատուելէն 37 տարի վերջ ալ, համալսարանական ուսանողները, ո-րոնք երկրի ընտրանի երիտասարդութի-նը կը կազմեն, որոնք ծնած են ու հասակ նետած համայնավար կարգուսարքին տակ եւ անոնց՝ լենին-սթալինեան գաղափա-րախօսութեամբ, տակաւին չունին «քա-ղաքական ու գաղափարական հասունու-թիւն եւ յեղափոխական արթնամտու-թիւն»:

Այս խոստովանութիւնը ինքնին խա-մայնավարական վարչաձեւի եւ գաղա-փարախօսութեան դատապարտութիւնն է:

Լուրին աղբիւրը «համայնավար կեղ-ծրնեական կոմիտէի պաշտօնաթերթի կո-մունիստ»ն է (24 Յունուար), հետեւա-բար կարելի չէ կասկածի ենթարկել վա-ւերականութիւնը:

Պաշտօնաթերթը աւելի ծանրակշիռ յանանութիւն մը եւս կ'ընէ, երբ կը մատնանշէ «բուրժուական գաղափարա-խանութիւնների»ու գո-յութիւնը մեր հայրենիքի համալսարա-նին մէջ:

Այդ արտայայտութիւնները այնպիսի մեծ հռհռմատութիւններ առացած են «համայնավար ուսանողներ»ու մէջ, որ վերին իշխանութիւնը հրամայած է «անխնայ պայքար մղել» անոնց դէմ:

Բոլշեւիկեան բառապանկին մէջ «բուր-ժուական գաղափարախանութիւն»ը չատ ատաձգական եւ քրէական իմաստ ունի:

Քանի՛ քանի համայնավար մեծանուն անհատականներ, քաղաքական պատասխա-նատու վարիչներ, կուսակցապետներ, բարձրաստիճան գիտուորականներ իրենց պլուքը վրայ տուած են «հանճարեղ»ին օրով՝ «բուրժուական գաղափարանու-թեան »ամբաստանութեամբ:

Ո՛վ որ հաճելի չէր «ժողովուրդներու առաջնորդ»ին, ով որ անոր միահեծան բռնակալութեան առնձ մը դնելու կա-կածին ենթարկուած էր, ամբաստանու-թիւնը պատրաստ էր, «բուրժուական գաղափարախանութիւն»:

Սթալինի մահէն ի վեր (5 Մարտ 1953) մանաւանդ Խրուշչեւի ծանօթ զեղուն տեղեկագրէն (20 փետր. 1956) եաք, բոլ-շեւիկեան բռնապետութեան կապանքները որոշ չափով թուլցած էին:

Մեր հայրենիքին մէջ ալ այդ թուլու-թեան նշանները սկսած էին տեսնուիլ՝ մանաւանդ վերջին երկու տարիներու ընթացքին:

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱԼԺԵՐԻԱ ԵՒ ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԸ

●

ՓԻՆՈՅԻ ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երեքշաբթի առաւօտ վերջացան Մակի քաղաքական յանձնաժողովին վիճաբանու-թիւնները: Իսկ կէսօրէ վերջ սկսան քըն-նել ներկայացուած բանաձեւերը, որոնց հիման վրայ պիտի կատարուի քուէար-կութիւնը:

Քաղաք. յանձնաժողովի վերջին նիս-տին փակումէն առաջ, Ֆրանսայի Արտ. նախարարը, Փինօ, խօսք առաւ եւ ան-դամ մը եւս յիշեցուց թէ Ֆրանսա քուէ-արկութեանց պիտի չմասնակցի, որովհե-տեւ Ազգաժողովը օրինաւոր կամ դործնական ո՛րեւէ իրաւասութիւն չունի Ալժերիոյ հարցին մասին որոշումներ տա-լու կամ քուէարկութիւն կազմակերպե-լու:

Ապա մի առ մի վերլուծեց ներկայա-ցուած երեք բանաձեւերը: Ամէնէն առաջ քննեց արաբեւասխական խմբակին բանա-ձեւը. կ'առաջարկեն որ ՄԱԿի քարտու-ղարին միջամտութեան դիմումի. Փինօ յայտնեց թէ ասիկա ապարդիւն ըլլալէ զատ կը վտանգէ Ազգաժողովին հեղինա-կութիւնը: 18երը կը պնդեն թէ ժողո-վուրդները իրենց ապագան որոշելու ի-րաւունք ունին. բայց կ'անտեսեն փոք-րամասնութեանց իրաւունքները. ասիկա չատ վատնդաւոր լուծում է Ալժերիոյ համար, որովհետեւ ծայրայեղութեանց դուռ կրնայ բանալ:

Ալժերիոյ համար, աւելցուց Փինօ, լինքնուրոյն լուծում մը պէտք է գտնել: Կ'առաջարկուի բանակցութիւններով լու-ծել թնճուկը բայց որո՞ն հետ բանակ-ցիլ. «մերթ բաւակա՞ն է ապստամբու-թիւն կազմակերպել՝ պաշտօնական խո-սակից գտնելու համար. փաստուեցաւ որ ապստամբութեան ղեկավարները ամ-բողջ Ալժերիոյ ժողովուրդը չեն ներկա-յացներ»: Յամենայն դէպս, 18երու բա-նաձեւը անընդունելի է Ֆրանսայի հա-մար, որովհետեւ թէ՛ հակառակ է Ազգա-ժողովին համաձայնագրին, եւ թէ՛ կրնայ մեծցնել ապստամբներու պահանջկոտու-թիւնը:

Ապա Փինօ վերլուծեց Թայլանտի ներ-կայացուցած բանաձեւը. «առաջինէն ա-ւելի մեղմ է թէեւ, բայց նոյնքան վտան-գաւոր»: Ի վերջոյ Արտ. նախարարը ամ-փոփեց Ֆրանսայի առաջարկութիւնները 1) Ֆրանսական անմիջական զգաստում, ո-րովհետեւ ահուդողի մթնոլորտի մէջ կա-րելի չէ որեւէ բանակցութիւն վարել: 2) Ազատ քննարկութիւններ՝ միջազգային հըս-կողութեան տակ. ընտրութիւնները պիտի կազմակերպուին երկու անդամէն — մասնակի եւ ընդհանուր ընտրուած 30 ան-ձերը Ալժերիոյ իսկական եւ հարազատ ներկայացուցիչները կ'ըլլան եւ կարելի է բանակցութիւններ վարել անոնց հետ:

Փինօ վերջացուց իր ճառը յորդորե-լով որ ՄԱԿը հրաժարի Ալժերիոյ հարցին մասին քուէարկութիւն կատարելէ, եւ ժամանակ տայ որ Ֆրանսա իրագործէ վերոյիշեալ ծրագիրները:

× Արտ. նախարարէն առաջ խօսք ա-ռած էր Լիբանանի պատուիրակը, Շարլ Մալիք, որ մեղմ ճառ մը խօսեցաւ եւ յայտ յայտնեց թէ Հիւս. Ափրիկէն եւրո-պայի եւ արաբական աշխարհին միջեւ միութեան կամուրջ մը պիտի ըլլայ:

× Հնդկաստանի պատուիրակը, Մենոն, միջին ճամբայ գտնող բանաձեւ մը պատ-րաստած է. յոյս կը յայտնէ թէ «ժողո-վրդավարական եւ արդար լուծում մը պիտի գտնուի Ալժերիոյ համար»:

× Քուպա, Աֆղանստին, Պրազիլիա, Փերու եւ Իրաքի նոյնիմաստ բանաձեւ մը ներկայացուցին:

ԱԼԺԵՐԻՈՅ ՄԷՋ

Պատերազմ. նախարարը, Պուրժես Մա-նուրի եւ Մաքս Լեժէօն առջի պիչեր Փա-րիզ վերադարձան: Ինչպէս արդէն գրած էինք, քննական պատյան մը կատարեցին Ալժերիոյ սահմանադիերուն վրայ: Նա-խարարին եղրակացութիւնն այն է, որ ապստամբները իրենց պինամթերքը կը ստանան Մարոքի եւ Թունուզի վրայով:

× Օրանի շրջանին ապստամբներուն դեկավարը, Պենալլա Համ, մահուան դա-տապարտուեցաւ:

ՇԵՊԻԼՈՎԻ ՃԱՌԸ

●

Ա. Մ. Միութեան Գերագոյն Խորհուրդը, ապառելէ վերջ 1957ի պետճէին վերաբե-րեալ հարցերը, երեքշաբթի առաւօտ սկը-սաւ քննել արտաքին քաղաքականու-թեան վերաբերող խնդիրները: Արտ. նախարարը, Շեպիլով, կարգաց իր տե-ղեկագիրը: Նախ չեշտեց թէ խաղալ գո-յակեցութեան խորհրդային առաջարկը քաղաքական դաւ մը չէ: Ապա տուաւ 1956ի միջազգային քաղաքականութեան պատկերը. ըսաւ թէ արեւմտեան պետու-թիւնները 1956ի սկիզբը երկու խումբի բաժնուած էին. բայց ի վերջոյ ծայրա-յեղները յաղթահարեցին եւ պատճառ դարձան Մերձ. Արեւելքի ներկայ կացու-թեան: «Հակառակ այս բոլորին, խոր հըդային կառավարութիւնը որոշած է համբերատար ըլլալ եւ ամէն ճիգ թափել նոր բարդութեանց եւ նոր անհամաձայ-նութեանց առաջքն առնելու համար»:

Շեպիլովի կարծիքով օրուան կարեւո-րագոյն մտահոգութիւնները ապագինման եւ եւրոպայի ու Ասիոյ մէջ համայնա-կան ապահովութեան հարցերն են: Դարձ-եալ չեշտեց թէ Մ. Նահանգները կը մեր-ժեն ոչնչացնել հիւլէական եւ ջրածինի ռումբի իրենց պահեստները եւ դադրե-ցընել նորերու շինութիւնը:

Սուէզի հարցին ամբողջ պատասխանա-տուութիւնը, ըստ Շեպիլովի, կ'իյնայ «յարձակողներուն» վրայ, որոնք անմի-ջապէս պէտք է հեռանան Եգիպտական հողէն:

Դարձեալ Ալժերիոյ, Շեպիլով կ'ընդունի թէ «պատմական որոշ կապեր կան Ֆրան-սայի եւ Ալժերիոյ միջեւ. հարցը կարելի էր փոխադարձ համաձայնութեամբ լու-ծել. բայց Ֆրանսայի ժողովուրդը յան-գատար չէ եղել Ալժերիոյ խնդիրը միջազ-գային սուր հանդամանք ստացաւ. յան-գանքը Ֆրանսայի դեկավարներուն է»:

Զօրս մեծերու գործակցութիւնը, ըստ Շեպիլովի, անկարելի բան մը չէ. Ա. Միութեան եւ Մ. Նահանգներու ժո-ղովուրդները շատ մը հատարակաց չա-հեր ունին, հակառակ տիրող վարչակար-գերու տարբերութեանց:

Եւ վերջապէս, Շեպիլով ժամանակը հասած կը նկատէ անտեսական միջոց-գային համագումար մը հրաւիրելու հա-մար, որպէսզի քննարկուին միջազգային ա-ռեւտուրը շահադրդռող կարգ մը հարցեր:

Կը թուի թէ «համայնավար համալսա-րանականները» օգտուած էին այդ թու-լութենէն՝ ազատամտենչ ձգտումներ ար-տայայտելու համար:

Ու ահա՛ բոլշեւիկեան բռնակալ թաթը կրկին կը ծանրանայ մեր հայրենիքին, մանաւանդ անոր ազատ մտաւորակա-նութիւնը կազմելու կոչուած ուսանող-ներու վրայ:

ՀՐԱՆՏ–ՍԱՄՈՒԷԼ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱԿԱՌԱԿ ՏԱՍԸ ՕՐԷ Ի ՎԵՐ ՄԵՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ, ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿ-ՈՒԻՆ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐ ՂՐԿՈՒԻԼ ՉԵԿ-ՓՈՍ-ԹԱԼԻ ՄԵՐ ԹԻՒԻՆ ՎՐԱՅ: ԱՅԴ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐԸ ՉԵՆ ՀԱՍՆԻՐ ՄԵՐ ՉԵՒԻՔԸ Հաշիւը պլօէէ եղած ըլլալով:

Ուրեմն, կը կրկնենք՝ որեւէ դումար չղրկել այլ թիւին վրայ գնոր տնօրինու-թիւն:

Գումարները ղրկել ՄԱՆՏԱ–ՔԱՐՏՈՎ:

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ «ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ ՍՐԱՀ»Ի ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

(Է. ՅԱՆԿ)

●

Փր. Կապ. Խաչի Վարանսի Մ.ճղ	5.000
Տակառեան-Շերբինեան ընտանիք	10.000
Տէր եւ Տիկ. Զօհրապ Մուրատեան	5.000
Պ. Կոճաքեան (Վարանս)	1.000
Որբերու Օգն. Մարմին (Փ.Տ.Մ.)	5.000
Այրի Տիկին Բագրատեան	2.000
Պ. Մկրտիչ Աչճեան	4.000
Վիէնէի Հ. Ը. Դ. ընկերներէն	15.500
Պ. Հ. (Փարիզ)	10.000
Նախորդ դումար՝	623.400
Ընդհանուր դումար՝	680.900

Նուէրները ղրկել հետեւեալ հասցէին.–

Maison de la Culture Arménienne

51, Rue Monsieur-le-Prince, Paris-6e

Chèque Postal : Paris, 5460-11

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌԹԻԻ ՆՈՒԷՐՆԵՐ ՁԱՆԱԶԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐ ՊՈՒԹԵԱՆՑ

●

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Ֆրանսական Բանակի Հայ Ռազմիկ՝երու Միութիւն (Տեսին)	5.000
Պ. Զարեհ Ղարիպեան	2.000
ԱՅՆՃԱՐԻ «ՅԱՌԱՋ» ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ	
Պ. Ս. Կոճակեան (Վարանս)	1.000

Սառնալ «Յառաջ»էն:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԹՈՒՐՔ ԼՐԱԳՐՈՂ մը, Մ.Թեթեն Թոքեր 8 ամսուան արշելափակման դատապարտ-ուեցաւ: Ակռ երկու տարի առաջ անուա-նարկութիւն կատարած էր Միւքերեմ Սարոլ նախարարին դէմ:

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆի մէջ նամակատան 6000 գրուիչներ գործադուլ յայտարարեցին:

ՋՈՒԻՑԵՐԻՈՅ կառավարութիւնը 4 մի-լիոն զուից. ֆրանքի դումար մը ղրաւ ՄԱԿի տրամադրութեան տակ՝ ժընեւի մէջ Ազգաժողովին եւրոպական բաժան-մունքին չինութեան համար:

ՋԻՆԱՍՏԱՆի վարչապետը Զու Ան Լէ, երկու ամսուան բացակայութենէ մը վերջ Փեքին վերադարձաւ:

ԱՐԱԲԻՈՅ Իպն Սէուտ թագաւորը, որ Սպանիայէն վերջ Մարոք պիտի անցնէր, ընդունած է Թունուզի վարչապետին ալ հրաւէրը: Փետր. 20ին Թունուզ պիտի հասնի:

Ա. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Բարձրագոյն Ատեանին նախագահ ընտրուեցաւ Ալեքսանդր Կոր-քին, որ ցարդ Գերագոյն Խորհուրդի քար-տուղար էր:

ՎԱՐՇԱՊԵՏ կը մտնէ հաստատել թէ Փետր. 26ին Ուռչինկթըն պիտի մեկնի, ապա պիտի անցնի Քանատա:

1956ի ՇԱՀԵՐՈՒ յայտարարութիւնը պետական տուրքերու քննիչներուն պէտք է հասած ըլլայ ամէնէն ուշը մինչեւ Մարտ 1:

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏԸ

●

Հարուստ կեանք մըն ալ մարեցաւ Ակնի ափերուն վրայ, անսպասելի կերպով։

Շաւարշ Միսաքեան մեռաւ...։

Անզօրմ մահը, անգազար կը հնձէ մեր ղեկավար ղէմքերը եւ մեր հոգիներէն ներս սարսուռ կը ցանէ։

Վերջին տասնամեակին չատ եղան մեր հերմինները օտար հորիզոններու տակ։ Հայկական ողբերգութիւն է. բովանդակ կեանքի մէջ տառապիլ ու գործել յանուն հայրենիքի ապառութեան, եւ տա-նուն հայրենիքի ապառութեան մէջ ծածկուիլ հողմերում մը տակ։

Առանձնական մըրկահար կեանքէ մը վերջ, տա յաւէտ բաժնուած են այս աշխարհէն Անդրանիկ, Ահարոնեան, Վարդանեան, Խաւիսեան, Օհանջանեան, Գիւլխանդանեան, Զամալեան, Ապրալեան, Շանթ, Ռուբէն, Դրօ եւ Նաւասարդեան։ Այսքանը թուած ըլլալու համար մարի միայն լուսապսակ անուններու փաղանգ մը։ Եւ ահա, այդ ցանցառ հիներէն մէկն ալ.— Շաւարշ Միսաքեան, Մեծ եղեռնի վէրքերով խոցուած կ'ինչէ պեղեման։

Ամէն անգամ, երբ ջահ մը կը մարի, ջահակիրներու խրախուսահար չարքերը աւելի քան կը սեղմուին, դիմապրաւելու համար վաղուան անակնկալները։ Թէպէտ կը հալինք ու կը հառնինք, եւ յաճախ կ'ենթարկուինք վհատութեան ալիքներուն, սակայն մեր գործասէր ժողովուրդին ապագայի անսասան հաւատքը դեռ չ'ա սերունդներ պիտի բոցավառէ, ներչնչելով այն գործիչներուն օրինակներ, որոնք անձնուիրութեան եւ պայքարի մարմնացումն հանդիսացան։

Ահա Շաւարշը, որ թուրք դահիճներու ձեռքէն ճողոպրած, աննկուն կամքով ու հաւատքով, տարաշխարհի հայութեան ձգտումներու թարգմաններէն մէկն հանդիսացաւ «Ցառաջ»ի հրեղէն տառերը դրկած։

Երեք տասնամեակ չարունակ հովուապետի դեր կատարեց, մասնաւորապէս Ֆրանսահայ գաղութին մէջ, որ ուղեկորոյս վիճակ մը կը ներկայացնէր։

Քիչ մըն ալ Թող անցեալը խօսի, քանի որ Շաւարշի կեանքը նոյնացած էր «Ցառաջ»ի հետ։

×

Հայաստանի, Պոլսոյ եւ Իմիրլի ապէտ - ներէն վերջ, հոգմայրիս Հայութիւնը կանգ կ'առնէր հիւրընկալ գոներու առջեւ։ Ասպնջական Ֆրանսան ալ բացած իր իր գոները տարագիր բազմութեանց առջեւ։ Ամէն ինչ տառապանք ու մղձաւանջ էր գարձած։ Ոչ լեզու պիտէին եւ ոչ ալ աշխատանք ունէին։ Դէպքերը կը վարէին մեզ։ Այդ անյոյս-անելոյս օրերուն, յանկարծ, Շաւարշն ալ յայտնուեցաւ Փարիզի մէջ։ Իր առաջին գործն է - դա կանթեղը վառել եւ հաւատք ներչնչել մեր հայրենակորոյս զանգուածներուն։ Եւ ահա «Ցառաջ»ի հրատարակութիւնը 1925 Օգոստոսին, Փարիզի մէջ, նախնական պայմաններու տակ։ Ոչ կանոնաւոր տպարան եւ ոչ ալ դրասենեակ։ Գետնայարկ տուն մը, մրոտ ու փոշոտ։ Ինչ փոյթ, սակայն։ Շաւարշ իր աստղաբեդին մէջն էր, բովանդակ նուիրումով ու կորովով։ «Ցառաջ»ի էջերը կը թրթռային տարագիր բազմութեանց ցաւատանջ հեւքին տակ։ Զայներ Գաւառէներէն ու Կր փիւռոսիները կ'ալեկոծէն մեր տրամաթախիծ հոգիները։ Ցուսատու հրահանգներ կը համախմբուէին «Ցառաջ»ի չուրջը, թիթեռնիկներու պէս, եւ իրենց ապրումները կ'արտայայտէին։ Շաւարշ, լուռ ու մունջ, «պատմական» կարմիր մատիտն առած կը յղկէր ու կը տաչէր անխնայ բոլոր ձեռագիրները եւ մեր մեծասքանչելի երաժշտականութիւնն ու ներդաշնակութիւնը կուտար։ «Ցառաջ»ը կենդանի գպրոց մըն էր գարձած նոյնիսկ Շաւարշի խոստովանութեան։

Շաւարշ պահանջկոտ էր մեր լեզուի ճկունութեան ու մաքրութեան հանդէպ։ Չէր սիրեր օտար բառերու տեղի-անտեղի գործածութիւնը, երբ անոնց հայերէնները չատոնց քաղաքացիութիւն ստացած էին՝ մեր գրականութեան մէջ։ Լեզուական ոսոխիանութիւն կ'ընէր ճիշդն ու ուղիղը սորվեցնելու համար։

Եւ արդար էր Շաւարշ իր պահանջներուն մէջ որովհետեւ իրեն համար վարժութիւն էր գարձած արտայայտելու պարզ ու վճիտ լեզուով։

Շաւարշի հրապարակագրութիւնը կարելի է որակել գրական հրապարակագրութիւն։ Լեզուն կուռ ու աչխոյժ, պատկերները նկարչական ու դիւնագէտ, ոճը՝ հուժկու։ Իր գրիչը կը ճախրէր այլազան նիւթերու վրայ գրաւիչ ճշդրտութեամբ։ Մէկ-երկու բառով պիտէր վերականգնել իրականութեան մը խաղերը, անճիւղ ձեւով։ Ֆրանսական ձեւի հրապարակագրութիւն կ'ընէր։ Կը քալէր օրուան դէպքերուն հետ եւ առօրեայ մտահոգութեան առարկան կ'ըլլային քաղաքական, ազգային, գրական եւ կրօնական հարցեր։ Շատ լաւ պիտէր հայկական պատուհաններու, նոյնիսկ պիւղերու նախասիրութիւններն ու հոգեբանութիւնը։ Եւ անվարան կը մատնանշէր մեր կեանքի վէրքերն ու պալարները։

Կ'աշխատէր հեւ ի հեւ։ Կը գրէր հապճեպ, ճիշդ ու անզղջօրէն։ Կ'արծարծէր մտքեր ու գաղափարներ, որոնք կը բխէին իր կուսակցական հայեցողութենէն։ Առաջին էջէն մինչեւ չորրորդ էջի յայտարարութիւնները ենթակայ էին իր հակակշիռին։ Թերթին պատասխանատու մթնոլորտը միշտ բարձր կը պահէր։ Լուր մը աւելի տալու համար անխնայ կը յարձակէր ծանուցումներուն վրայ։ Չէր ուզեր որ «Ցառաջ»ը չհասոիրական նկատումներով խաթարէր իր գաղափարական գիմագիծը։ Թերթին իւրաքանչիւր թիւը բերած եմ, ինծի յանձնած են իրենց ակերը։ Այս լուսանկարը օրիորդ մըն էր որ բերաւ։ Լուսանկարը իր եղբօրն է եղեր, ես չհասայ պինդը։

— Այդ օրիորդը ի՞նչպիսի աղջիկ է, քանի տարեկան է, հագուստներին նայելով՝ հարո՞ւստ դասակարգի կը պատկանի։

— Օրիորդը մօտաւորապէս 20 տարեկան է։ Հագուստը մաքուր, լեզուն կիրթ, եթէ չատ հարուստ չէ, աղքատի ալ չի նմանիր։

ՄԷԿ ԱՋՔԸ ՇԻ՞Լ Է

Հարցուցի Վլատիմիրին.

— Օրիորդը քեզի ինչո՞ւ համար բերաւ լուսանկարը, ի՞նչ ըսաւ։

— Ամէնուն պէս այս օրիորդն ալ լսեր է որ ես պուլկարական հիւպատոսարանին բարեացանն եմ, եւ մինչեւ հիմա չպզտած եմ հարիւրէ աւելի Հայեր Պուլկարիա փախցնել։ Ինծի ըսաւ որ «եղբայրս ալ կ'ուզէ Պուլկարի փախչիլ, որովհետեւ չուզեր զինուորութիւն ընել, ուրիշ պատճառ մը չկայ, եթէ եղբայրս ալ չպղոցիս փախցնել, քեզ գոհ կը թողում»։ Ես ալ պատասխանեցի որ «չատեր փախցուցած եմ, եղբայրդ ալ կրնամ փախցնել, ոսոխականութեան մէջ չատ ծանօթներ ունիմ։

ՕՐՈՒԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՀԵՏ

ԻՊՆ ՍԷՈՒՏԻ ԾՐԱԳԻՐՆԵՐԸ

●

Երբ Իպն Սէուտ Նէճտի նահանգը ոտքի ղրաւ, ամերիկեան ապահովութեան սպասարկութեանց մարդիկը, որոնք վերապահին անձին վրայ հսկելու պաշտօն ունէին, չկրցան գսպել իրենց հիացումը, տեսնելով Սէուտի չորս թիկնապահները, — կապտագոյն թանկագին կերպասներ հագած, արծաթակուռ թմբուսն թեթեւ պղպջիրներ իրենց բազուկներուն տակ, թանկագին քարերով գարդարուած սուրճանակներ, գաշոյնները եւ եաթաղաններ իրենց մէջքին չուրջ, չորս թիկնապահները կրնկակոխ կը հետեւէին իրենց թագաւորին։

Իպն Սէուտի կ'ընկերանային նաեւ 300է աւելի ճամբորդական պայուսակներ, 70 իչխաններ եւ խորհրդականներ, իր անձնական սափրիչը, խոհարարապետը, սուրճ պատրաստողը եւ նոյնիսկ կոզմնացոյց կրող մարդը, որ ապօթքի պահերուն թագաւորին ցոյց կուտար թէ ո՞ր կոզմ կը դտնուի Մեքքէ։

Ամերիկացի անցորդները մեծ հետաքրքրութեամբ կը դիտէին այս վունտրզեղ մարդիկը մինչեւ այն օրը, երբ հովի դժբախտ ալիք մը վեր թոցուց հետեւորդներուն մեսոպոտամեան վերնապետանէրը, որոնց տակ երեւացին... եւրոպական արդիական դգեստներ։

Հակառակ ցուցաղրուած այս արտաքին չքեղութեան, Իպն Սէուտ Մ. Նահանգներու մէջ ժողովուրդին սիրալիր ընդունելութեան չարժանացաւ։ Նիւ Եորքի քաղաքապետը, օրինակի համար որ ըստ օրինի Մ. Նահանգները այցելող օտար անձնաւորութեանց առաջին բարի գալուստ մաղթողը պէտք է ըլլայ, մերժեց իր յարգանքը մատուցանել վեհապետին։

Կառավարութիւնը մասնաւոր զեկոյց մը հրատարակեց ժողովուրդին յայտնելու համար թէ Սէուտական Արաբիոյ մէջ տարեկիներու թիւը հետզհետէ կը նուազի եւ այժմ հազարը չանցնի։ Բայց հակառակ ասոր, կնոջական լիկանները, որոնք Մ. Նահանգներու մէջ ամենազօր եւ ամենակարող են, Իպն Սէուտի հակառակ բանաձեւեր քուէարկեցին։

Ազգաժողովին բեմէն թագաւորը ճառ մը խօսեցաւ։ Այս ալ լաւ ընդունելու - թիւն չգտաւ ամերիկեան հասարակայնութեան կողմէ։ Այն պահուն երբ Իպն Սէուտ կը յայտարարէր՝ «Կ'ուզենք պըշ-դել բարոյական այն սկզբունքներու պահպանման վրայ, որոնք կ'ապահովեն մարդ էակին ազատութիւնն ու ինքնասիրութիւնը», ձայնասփիւռի խօսնակներն ու թերթերու յօդուածները կը նկարագրէին թէ թագաւորին հպատակները ի՛նչպիսի չահագործումներու կ'ենթարկուին եւ նիւթական անձուկ պայմաններու մէջ կ'ապրին։

Պէտք է ըսել սակայն թէ Ուոշինկթընի բնակչութիւնը աւելի լաւ ընդունելութիւն վերապահած էր Արաբ հիւրերուն, քան՝ Նիւ Եորքցիները։ Մասմբ մը լրագրող - ներ, որոնք կ'ուզէին հասկնալ թէ ամերիկացի անցորդը ի՞նչ վերաբերում ցոյց կուտայ Իպն Սէուտի հետեւորդներուն, արաբական զգեստներով ծպտուելցան եւ փողոցէ փողոց թափառեցան։ Նկարչական զարծիքներու եւ առարպրութիւն խրնդողներու յարձակումէ սկսած էր յոգնել - ցուցիչ դառնալ, երբ աղջնակ մը դիտել տուաւ. «Ասոնք կեղծ Արաբներ են, իրենց գլուխը անցուցած սպիտակ լաթերը երեխայի չորեր են...»։

Այս բոլորը կը ներկայացնէ խնդրին արտաքին երեսը։

Ահա իր իսկ խոստովանութեամբ.—

«... ես արտասահման նետուելէ վերջ, եսան տարի հեւ ի հեւ խրած հրապարակագրութեան եւ բաղաքականութեան յորձանքին մէջ, համակցակուլ, կենդանի այլ ապառիչ, ամենօրեայ երկունքի մը մէջ հազիւ առիթ ունեցած եմ ազգ. մատենադարանի մը դեղձած թուղթերը հատատելու»։ (Ապառնի, էջ 4, տպ. Փարիզ, 1944)։

Կէս գարէ ի վեր Շաւարշի բեզուն գրիչը անզգաստ արտադրեց, միտք ու ջիղ սպառեց եւ մեռաւ իր անբաժան գրիչը սեղմած մատներուն մէջ, «Ցառաջ»ը ձգելով իբր յուշարձան եւ կենդանի վկայ։

Արեւմտահայ հրապարակագրութեան մէջ, Ա. Արփիարեանէն եւ Ռուբէն Զարդարեանէն վերջ, Շաւարշի անունը պիտի մնայ անջնջելի։

ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

ՇԱԽԱՐԾ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ ՅՈՒՇԵՐԸ

●

Ա. ՄԱՍ.— ԱԼԻ ԲԻԶԱՅԻ ՕՐԱԳԻՐԸ

— Շատ կը խնդրեմ, տակաւին քանի մը օր եւս սպասենք, կը յուսամ որ պիտի յաջողինք գտնել մեր փնտռած անձերը։

— Քանի որ այդպէս կ'ըսես, լաւ, քանի մը օր ալ չարունակենք։ Վստահ եմ որ արդիւնք մը պիտի չտայ։

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԸ

Երեք օր վերջ Վլատիմիր դրասենեակս եկաւ, ձեռքին մէջ մէկ լուսանկար։ Ինծի երկարեց լուսանկարը։

— Այսօր միայն մէկ լուսանկար բերի, ըսաւ։

Աչք մը նետեցի լուսանկարին վրայ։ Քովէն եւ հեռուէն, չատ վարպետ ձեւով մը քաշուած ըլլալուն, կարելի չէր լաւ ճշդել լուսանկարին տիրոջ ինքնութիւնը։ Սակայն յայտնի էր, որ այս անձը նախորդներուն չէր նմաներ։ Հարցուցի Վլատիմիրին.

— Ո՞վ է այս լուսանկարին տէրը։

— Ես ալ չեմ գիտեր թէ ով է։ Մինչեւ հիմա, բոլոր այն լուսանկարները, զորս բերած եմ, ինծի յանձնած են իրենց տէրերը։ Այս լուսանկարը օրիորդ մըն էր որ բերաւ։ Լուսանկարը իր եղբօրն է եղեր, ես չհետայ պինդը։

— Այդ օրիորդը ի՞նչպիսի աղջիկ է, քանի տարեկան է, հագուստներին նայելով՝ հարո՞ւստ դասակարգի կը պատկանի։

— Օրիորդը մօտաւորապէս 20 տարեկան է։ Հագուստը մաքուր, լեզուն կիրթ, եթէ չատ հարուստ չէ, աղքատի ալ չի նմանիր։

ՄԷԿ ԱՋՔԸ ՇԻ՞Լ Է

Հարցուցի Վլատիմիրին.

— Օրիորդը քեզի ինչո՞ւ համար բերաւ լուսանկարը, ի՞նչ ըսաւ։

— Ամէնուն պէս այս օրիորդն ալ լսեր է որ ես պուլկարական հիւպատոսարանին բարեացանն եմ, եւ մինչեւ հիմա չպզտած եմ հարիւրէ աւելի Հայեր Պուլկարիա փախցնել։ Ինծի ըսաւ որ «եղբայրս ալ կ'ուզէ Պուլկարի փախչիլ, որովհետեւ չուզեր զինուորութիւն ընել, ուրիշ պատճառ մը չկայ, եթէ եղբայրս ալ չպղոցիս փախցնել, քեզ գոհ կը թողում»։ Ես ալ պատասխանեցի որ «չատեր փախցուցած եմ, եղբայրդ ալ կրնամ փախցնել, ոսոխականութեան մէջ չատ ծանօթներ ունիմ։

Ահա իր իսկ խոստովանութեամբ.—

«... ես արտասահման նետուելէ վերջ, եսան տարի հեւ ի հեւ խրած հրապարակագրութեան եւ բաղաքականութեան յորձանքին մէջ, համակցակուլ, կենդանի այլ ապառիչ, ամենօրեայ երկունքի մը մէջ հազիւ առիթ ունեցած եմ ազգ. մատենադարանի մը դեղձած թուղթերը հատատելու»։ (Ապառնի, էջ 4, տպ. Փարիզ, 1944)։

Կէս գարէ ի վեր Շաւարշի բեզուն գրիչը անզգաստ արտադրեց, միտք ու ջիղ սպառեց եւ մեռաւ իր անբաժան գրիչը սեղմած մատներուն մէջ, «Ցառաջ»ը ձգելով իբր յուշարձան եւ կենդանի վկայ։

Արեւմտահայ հրապարակագրութեան մէջ, Ա. Արփիարեանէն եւ Ռուբէն Զարդարեանէն վերջ, Շաւարշի անունը պիտի մնայ անջնջելի։

ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

ՍԱՀՄԱՆԻԿ

(ՍԱՏՄԱԿԱՆ ՎՃԳ, 364 - 400)

Գ. գիմ

5.— ՊՈՅԵՐ

●

— Իսկ ինչպե՞ս էր Սահմանիկը ձեզ հետ վարվում, երբ դուք նրա տանն էիք ապրում, ինչպե՞ս էր նա ձեզ ընդունում:

— Փոքրիկ էր դեռ, ես էի նրան մեծացնում, ամեն առավոտ ինձ էր հանձնում, որ տանեմ զբոսնեցնեմ, ինչքան ինձանից հնարավոր էր, հեռու էի պահում նրան ամեն տեսակ վատ բաներից, որ կարող էին նրա մանկական հոգին աղտոտել: Ամեն ինչ անում էի, որ նրա մեջ ազնիվ զգացմունքներ զարգանան, ինչքան կարող էի, նրան ուսում էի տալիս, ինչքան կարող էի, նրան ուսում էի տալիս, ինչքան կարող էի, նրան ուսում էի տալիս

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
«ՅԱՌԱՋ»Ի ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ
(Գատէի շրջան)

Երկուշաբթի օրուընէ սկսեալ «ՅԱՌԱՋ» կը ծախուի Ռիւ-Քատէի եւ Լաֆայէթի անկիւնի կրպակը (չի ծախուիր մէթրոյին դլուխը)։

ԳՈՐԾԱԻՈՐ Կ'ՈՒԶՈՒՒ

Իրենց տունը աշխատող, կնոջ թայեօրի մեծ սէրվիի համար (տունուդն չաթթը 30 կաոր յանձնելի) գործատուհիները կ'ուզուին։ Դիմել՝

Maison MANOUGUIAN
30, Rue d'Aboukir - Paris (2e).

ՈՐԲԵՐՈՒ ՕԳՆ. ՄԱՐՄԻՆ

Մանուկներու ծպտեալ հա դէսը կըլլայ 7 Ապրիլ, Սէրքըլ Միլիւոի մէջ, նախաճաշկերոյթեամբ Տիկին. Միւռեթեան Որբ. Օգն. Մաքմնի։

Անոնք որ կ'ուզեն ծպտել իրենց մանուկները Ապրիլ 7ի հանդէսին համար, կրնան աճապարել։

Տողանցքը ժամը 16·30ին, բազմազան մրցանակներով։

ԿԱՐՕ ԳԷՈՐԳԵԱՆԻ
«1957Ի ԱՄԵՆՈՒՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ»

664 մեծադիր էջերով, հարիւրաւոր հին ու նոր նկարներով եւ ճոխ ու չահեկան բովանդակութեամբ։

Կը ծախուի «Յառաջ»ի խմբագրատունը, ինչպէս նաեւ Փարիզի հայ դրավաճառանոցուն մօտ։

Մարսէյլի մէջ դիմել Ա. Շահպաղեանին, 49 ռիւ տէ Փըթիթ Մարի, Մարսէյլ։

Գինն՝ 1200 ֆրանք։

ՀԱՅԵՐԷՆԻ ԴԱՍԵՐ

Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի «Ահարոնեան» խումբին հայերէնի դասերը կ'աւանդուին ամէն չորեքշաբթի, երեկոյեան ժամը 8էն 9,30, Պ. Կարպիս Ափրիկեանի կողմէ, Ազգ. Տան մէջ, 32 ռիւ տը Թրէվիզ, Փարիզ։

Արձանագրուելու համար դիմել Պ. Ափրիկեանին կամ խումբին վարչութեան, ամէն չորեքշաբթի։

ՍԻՓԱՆ-ԿՈՄԻՏԱՍ
ԵՐԳԱՀԱՒՈՒՄԲԻ ՀԱՄԵՐԳԸ
Մայիս 5ին, Սալ Կավոյի մէջ

ԳՐԱՏՈՒՆ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ
46, RUE RICHER - PARIS (9e)
Tél.: PROvence 64-90
C. C. P. Paris 3630-66

Նոր հրատարակութիւններ

Ամէնուն Տարեգիրքը, 1957, Կ. Գէորգեան, Պէյրութ, 664 էջ, պատկերազարդ, 1200 ֆրանք։

Կեանքը հին Հռովմէական նաւապարիի վրայ, Վ. Թոթովենց։ Խաման, Պէյրութ 1956, 500 ֆրանք։

Հացի եւ սիրոյ համար, Մ. Իշխան (վէպ), Պէյրութ 1956, 600 ֆրանք։

Վարդանանք, Դ. Դեմիրճեան (պատմավէպ) 2 հատոր, Գահիրէ, տպ. «Ճուսաբեր» 1956, 1500 ֆրանք։

Զարթօնք, Մալխաս, Պէյրութ 1956։ Ա. Բ. Գ հատորները լմնակամ, հատորը 1200 ֆրանք, Դ. հատորը լմնակամ 1600 ֆրանք։

Դպրոցական երգարան, Հ. Գր. Հէպհէեան, միաձայն եւ երկձայն 10 երգեր, դաշնակի ընկերակցութեամբ, Վիէննա, 1956, 400 ֆրանք։

Լուռ ցաւեր, Գր. Զօհրապ (պատմ.) նոր տպ. Պէյրութ 1956, 400 ֆրանք։

Հայոց եկեղեցին, Մ. Աբգ. Օրմանեան (Քրանսերէն), Պէյրութ 1954, 500 Ֆր.։

Մեռնող գիւղին պատմութիւնը, Մկրտիչ Գարամեան (Մանկութեան, պատանեկութեան եւ ուսանողական յուշեր, դրական դէմքեր), Փարիզ, 1956, 800Ֆր.

Գծից դուրս, Լաս (պատմ.) Պէյրութ 1956, 400 ֆրանք։

Գարեանայիհ, Վ. Շուշանեան (Մերոյ հեղ նամակները), Խաման, 1956, 500 Ֆր.։

Թղթատարի ձախէն յաջախոտրդին կողմէ։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Մայր Տիկին Մարիամ Զաքարեան, Պր. Անդրանիկ Զաքարեան, Տէր եւ Տիկին Յակոբ Զաքարեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Զաքար Զաքարեան եւ զաւակը, Տէր եւ Տիկին Կարապետ Նալպանտեան եւ զաւակը, Տիկին Յովհաննէս Նալպանտեան եւ զաւակը կը յանձնարարեն թէ իրենց ղաւակին, եղբօր, մօրեղբօր եւ հօրեղբօր Պ. ՍՏԵՓԱՆ ԶԱՔԱՐԵԱՆԻ (Պուրսայի Մեծ Նոր դիւզացի) մահուան տարելիցին առթիւ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցիին մէջ։

•

Զարեհ եւ Ժիրայր Թէրզեան եղբայրները իրենց հօր՝ ՀՐԱՆԴ ԹԷՐԶԵԱՆԻ մահուան Ա. տարելիցին եւ իրենց մօր ՏԻԿԻՆ ԱՐՄԻՆԷի (ծնեալ Գաբամաճեան) մահուան 12րդ տարեդարձին առթիւ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարել կուտան այս կիրակի առաւօտ, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցիին մէջ։

•

Վիէն.— Մայր Տիկ. Մարի Զօրեան, զաւակները եւ ընտանեկան պարագաները կը յանձնարարեն թէ այս կիրակի, ժամը 9ին պիտի մատուցուի Ս. պատարագ եւ կատարուի հոգեհանգստեան պաշտօն իրենց ամուսնոյն, հօր եւ աղգականին՝ ԳՐԻԳՈՐ ԶՕՐԵԱՆի մահուան քառասունքին առթիւ, Մէն-Մարթէնի եկեղեցին։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Վիէն.— Մայր Տիկ. Մ. Զօրեան իր խումբին չնորհակալութիւնները կը յայտնէ Վիէնի փասքալի թաղի աղդայիններուն, իր ողբացեալ ամուսնոյն՝ Գրիգոր Զօրեանի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի եղած նուէրին համար։

ՅԱՒԱԿՅՕՒԹԻՒՆ

Ցաւով իմացանք հայրենակից Պ. Հայկ Պօյաճեանի մահը, Հալէպ։ Այդ առթիւ Թրանսա բնակող Լճեցի հայրենակիցներս մեր ցաւակցութիւնները կը յայտնենք Պօյաճեան դերդաստանին եւ բոլոր ազգականներուն։

Կոդաճեան

ԿՈՂ ՊՈՄՈՆԻ ՀԱՅՕՒԹԵԱՆ

Համազգային Մշակութային Միութեան հովանաւորութեամբ եւ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի «Քրիստափոր» խումբի կազմակերպութեամբ, 1956ի տարեշրջանէն ի վեր կազմակերպուած են Հայկէնի եւ Հայրենագիտութեան դասեր։ Հայրենագիտութիւնը կ'ուսուցանէ ղրագէտ Կարապետ Փօլատեան, իսկ հայերէն լեզուն՝ Պ. Ժիրայր Միքիհեան։

Դասերը տեղի կ'ունենան ամէն հինգշաբթի երեկոյեան ժամը 9էն սկսեալ՝ Պոմոնի Մ. Սահակ-Մեսրոպ Ազգ. սրահին մէջ։

Բոլոր Հայերը կը հրաւիրուին իրենց զաւակները արձանագրել այս դասընթացքներուն։

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Զ. Ո. Մ.ի Մայրերու փառատօնը, Յունիս 23, կիրակի կէսօր էվերլ։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՒՈՒՄ — ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

24 Փետր. ժամը ճիշդ 15,30ին, կը ներկայացուին 1) Անիծեալ ապեթը (պատմական սրամ՛ արար), 2) Լա շամպրը նիւմէրօ 13 (կատակերգութիւն մէկ արար եւ 3) Զարշըլը Արթին աղա (կատակերգութիւն 3 արար)։

ԳՈՐԾ ՓՆՏՐՈՂՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Փարիզի Հայ Աղքատախնամ Օգն. Ընկերակցութեամբը ներկայիս գործի առած Ֆարկներ ունի իրրեւ մանէօվր, չատ լաւ պայմաններով։ Դիմել Մխիթեան գրասենեակը՝ 32 ռիւ տը Թրէվիզ, Փարիզ։

ԿԻՐԱԿԻ, 3 ՄԱՐՏ 1957, ԺԱՄԸ 16-ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԿԷՍ ԳԻՇԵՐ

ՕԹԷԼ ԺՈՐԺ Ե-Ի ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ

Հ.Բ.Ը.Մ.ԻՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Պատուոյ Նախագահութեամբ

ԶԱՐԵՀ ՊԷՑ ՆՈՒՊԱՐԻ

Պատրաստուեցէք փարիզահայ ամէնէն փնտուած Պարահանդէսին

Առաջնակարգ Նուագախումբ, գեղարուեստական ճոխ բաժին եւ անակնկալներ։

Տոմսերու եւ սեղաններու վերապահման համար դիմել Բարեգործականի գրասենեակը, 11 Սֆուար Ալպոնի ։ԹՐՕ 03-18

ՀԱՅ ԾԱՆՕԹ ԱՍՏՂԱԳԷՏ ԵՒ ՁԵՌԻ ԳԻՇԵՐ ԿԱՐԴԱՑՈՂ

ՏԻԿԻՆ, ՍՕՖԻ ԲԱՐԷԶ

Կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 13-19 ԲԱՑԻ ԿԻՐԱԿԻԷ

Գաւառ բնակողներուն թղթակցութեամբ կը պատասխանէ՝ հայերէն կամ ֆրանսերէն լեզուով։

ԲԱՑԱՌԱՋԱԿ ԳԱՂՏՆԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ

Հասցէ.— Madame SOPHIE PAREZ, 12, Passage Léon PARIS-18e
Métro : Château Rouge, Barbès

SALLE PAUL FARALICQ - THEATRE ARMENIEN
21, Rue Yves Toudic, PARIS - 10e Métro : République et Bonsergen

Շաբաթ գիշեր, 23 Փետրուար 1957, ժամը ճիշդ 20·45ին

ԳՐԻԳՈՐ-ՎԱՀԱՆ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ

ՐԻՊԱՏԻԷԻ ԳԻՏԱԿԱՆ ՀՆԱՐՔԸ

LE SYSTÈME RIBADIER

de GEORGES FEYDEAU

Երկու եւ կէս ժամ ձիշդ — 3 արար — Երկու եւ կէս ժամ խնդուք

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Հ. Ց. Դ. «Քրիստափոր» Ընթակամարէի վարչութիւնը ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը ճիշդ 3ին։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

ԿՐՈՆՈՊԼԸ.— Հ. Ց. Դ. Եօթնեղբայրեան կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները, այս չաթաթ իրիկուն ժամը 8,30ին, սովորական հաւաքատեղին։ Անհրաժեշտ է բոլորին ներկայութիւնը։

ՆՈՒԻԷՐՆԵՐ

Անէհուէն Մայր Տիկին Վեզիրեան 1000 Ֆր. կը նուիրէ Մոնմորանսիի Հանդստեան Տան։

Ստանալ «Ցառաջ»էն։

× *Պ. Մկրտիչ Աչճեան 1000 Ֆր. կը նուիրէ Մշակոյթի Տան, Տիկին Ք. Ցարեանի մահուան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի։*

Ստանալ «Ցառաջ»էն։

ՀԱՅ—ԲՈՅԺ
ԺՈՂ. ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԱՑԿՈՒԹԵԱՆ
Խմբագիր՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Նոյեմբեր-Դեկտեմբեր, 48 էջ, ճոխ բովանդակութեամբ։

Կէօթէ բժիշկ եւ փիլիսոփան (Շ. Նարդունի).— Ֆրանկախոսը (Տոքթ. Պ. Մխաքեան).— Երգարան... բժշկարան (Շ. Ն.).— Երբ մօրթը կը հակադրէ (Քիրիչխանեան).— Անձկութեան գլխացաւ (Տոքթ. Սերոբեան).— Ի՞նչ տեսակ մխուտել (Տոքթ. Շ. Այվազեան).— Երեւան քաղաքը (Քաղհան).— Ցօդացաւէ զգուշութիւն (Տոքթ. Քորոն).— Պատմութիւն ակռաներու (Տոքթ. Գ. Այվազեան).— Ձաւակ բերե՞լ թէ չբերել (Տոքթ. Աչճեան).— Կանկար (Բժշկական համարիա-գիտարան).— Նիւթեր հայ բժշկ. պատմութեան (Ե. Մակաբեան).— Օրօրոցը անհրաժե՞շտ է (Տոքթ. Ազատանի).— Երբ չի գործեր լեարդը (Տոքթ. Տէքթրէ)։

Տարեկան բաժնեգինը 1000 ֆրանք, արտասահման 1200 ֆրանք։ Դիմել Շ. Նարեան).— Կատաղութիւնը (Տոքթ. Բարա-գունիի, «Ցառաջ»ի հասցէով։

Կապոյտ ասոյի Անկենի մասնաճիւղին տարեկան հանդէսը՝

ԱՊՐԻԼ 7ԻՆ

Մանրամասնութիւնները յայտրդով։

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ ՀԱՄԱՐ ԿՈՒԶՈՒՒՆ

Մատանապետուհի մը, որ միեւնոյն ատեն երկոյեան հսկողութիւն պիտի կատարէ, եւ պարտիզպան մը։

Դիմել՝ 1 Պուլվար տիւ Նօր, Ռէնսի։ Փանթէնէն առնել 146 թիւ հանրակառքը եւ իջնել Ռէնսի-Փաւիյոն։

Broderi esmécaniques
Guipures, dentelles
Garnitures brodées
Pour Corsages
et articles fantaisie

VICTOR UZIEL

24, Rue Sainte-Foy — Paris 2e

Tél. : CENtral 00-50
(Métro : Strasbourg-St-Denis)

ՏՐԱՄԱԴՐԵԼԻ ՊԱՀԵՍՏ
ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆՈՒՄ

Imp. Araxes - 46, rue Richer, Paris (9e)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise - Paris 9e

Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R.C. Seine 376.286

La Directrice : *Arpik MISSAKIAN*

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ՈՒՐԲԱԹ

15

ՓԵՏՐՈՒԱՐ

•

VENDREDI

15 FEVRIER

1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7808 33ème ANNEE

ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3619

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՔԱՐԻՒԼԻ ՏԻՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

•

Սուէզի Ջրանցքին վակուսը եկաւ ան-դամ մը եւս հաստատելու թէ ի՛նչ մեծ դեր կը խաղայ քարիւղը արդի աշխարհի անտեսական կեանքին մէջ:

Մի քանի ամսուան կերպով երե-ւան եկաւ թէ ի՛նչ կարեւորութիւն կը ներ-կայացնէն Մերձաւոր Արեւելքի երկիրնե-րը:

Պէտք չէ զարմանալ ուրեմն, որ աշ-խարհի ճակատագիրը վարող մեծ պետու-թիւնները մեծագոյն կը չհատրպուռին այդ երկիրներով:

Ժամանակին, երբ Օսմանեան Կայս-րութեան մաս կը կազմէին այդ հողամա-սերը, ոչ ոք կը հետաքրքրուէր անոնց-մով: Թանկագին սեւ հեղուկը ժայթքած չէր տակաւին անոնց ընդերքներէն:

Համաշխարհային առաջին մեծ պատե-րազմի վաղորդայնին էր, որ Մուսուլ-Քէրքիւք շրջանի քարիւղները սակարկու-թեան առարկայ դարձան յաղթական մեծ դաշնակիցներուն միջեւ, նախ Սան-Րէմո-յի (1920), յետոյ Լոզանի (1923) մէջ:

Յետագային քարիւղի առեւի հարուստ հանքերը երեան ելան Արաբիոյ եւ Քուվէյթի մէջ:

Ներկայիս Մերձաւոր Արեւելքը կը հա-թայթէ քարիւղի համաշխարհային ար-տադրութեան 100ին 23ը:

Եւրոպայի քարիւղի սպառումն է տա-րեկան 140 միլիոն թոն — Ֆրանսայի բաժինը՝ 17 միլիոն: Այս քանակութեան 80 առ հարիւրը կուգայ Մերձաւոր Արե-ւելքէն:

Արաբական երկիրներու հարստութեան գլխաւոր աղբիւրը կը կազմէ քարիւղը:

Վճռակատարութեան մը համաձայն, 1955ին Քուվէյթի իշխանը դանձած է 280 միլիոն տոլար, Սէուտի Արաբիոյ թագա-ւորը՝ 250 միլիոն, Իրաքի թագաւորը՝ 206 եւ Քաթարի շէյխը 31 միլիոն տոլար:

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգները հետզհետէ կը զօրացնեն իրենց դիրքերը մերձաւելեան երկիրներուն մէջ, ուր ամբ դրին քարիւղի զօրաւոր ընկերու-թեանց մէջոցաւ 1933էն սկսեալ:

Սէուտի Արաբիոյ մէջ 950,000 քառա-կուսի քիլոմեթր հողամասի վրայ քարիւ-ղի հետազօտման մենաշնորհը կը պատ-կանի ամերիկեան չորս կարեւոր ընկե-րութեանց, որ միացած են «Արամքօ» (արաբեամերիկեան ընկ.) անուան տակ:

Ընկերութիւնը իր պահեստութեան եւ գործաւորներուն համար կառուցած է արդիական նոր քաղաք մը — Տահրան — բոլոր յարմարութիւններով եւ օդակայա-նով:

Սէուտ թագաւոր անցեալ շաբաթ Ուա-շինկթընի մէջ մեծ պատիւներով ընդու-ուեցաւ նախագահ Այզընհաուըրի կողմէ:

Այս առթիւ կնքուեցաւ պայմանագրու-թիւն մը, որով Տահրանի օդակայանի մե-նաշնորհը պիտի երկարաձգուի հինգ տա-րի եւս: Փոխարէն թագաւորը պիտի ստա-նայ 200 միլիոն տոլար՝ սէուտական բա-նակի արդիականացման եւ սպառազինման համար:

Քարիւղն է, որ դեռ վարիչ դեր կը խաղայ մեծ պետութեանց քաղաքականու-թեան մէջ: Անցեալ աշնան դէպքերը Սուէզի Ջրանցքին մէջ, ապեր եւս չեչեցին այս ճշմարտութիւնը:

Մոսկուա ուզեց առիթը չհատրպծել՝ իր ազդեցութեան ենթարկելու համար Մերձաւոր Արեւելքի երկիրները:

Արեւմտեան պետութեանց վարանում-նէն եւ վերապահումներէն օգտուելով, փորձեց իր հովանաւորութեան եւ պաշտ-պանութեան տակ առնել զանոնք, զէնք ու ռազմանիւթ հայթայթելով:

Իր ջանքերը ի դերեւ ելան:

Ամերիկա իր կողմէ սիրաշահելով Սէու-տի Արաբիան, կարեւոր ճեղք մը բացաւ համարաբական ճակատին վրայ, ուր քա-ղաքական մարդանքներ կը կատարէին Կրեմլինի դործակալները:

Քարիւղը պիտի շարունակէ տակաւին առաջնակարգ դեր խաղալ աշխարհի մէջ, մինչեւ որ Եւրոպայի եւ Ամերիկայի դիտ-նականները յաջողին օր մը զայն փոխա-րինել հիւլէական ուժով:

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԸ ԵՒ ԱԼԺԵՐԻՈՅ ՀԱՐՑԸ

•

ՀԱՐԱՒ. ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԵՒ ԹԱՅԼԱՆԴԻ ԲԱՆԱԶԵՒԵՐԸ ԸՆԴՈՒՆՈՒԵՑԱՆ

Մակի քաղաքական յանձնաժողովը եր-էկ դիշեր քուէարկութեան դրաւ ներկա-յացուած երեք բանաձեւերը:

Առաջինը, որ արաբեւսոլիական 18 պե-տութիւններու բանաձեւն էր, յօդուած առ յօդուած քննուեցաւ. առաջին յօդուած-ները, որոնք ընդհանուր խօսքեր եւ չու-տափոյթ լուծման մաղթանքներ կը պա-րունակէին, պարզ մեծամասնութեամբ ընդունուեցան. բայց այն յօդուածը, որ Ֆրանսայէն կը պահանջէր անմիջապէս ճանչնալ Ալժերիոյ անկախութիւնը, 33ի դէմ 34 ձայնով եւ 10 ձեռնպահութեամբ մերժուեցաւ. զրեթէ նոյն ձայներով (10ի փոխարէն 9 ձեռնպահութիւն) մերժուե-ցաւ նաեւ ապստամբներուն հետ անմի-ջապէս բանակցութեանց սկսելու պահան-ջը: Այս երկու յաջորդական ձախողու-թիւններուն վրայ, Եգիպտոսի պատուիրա-կը պահանջեց եւս քաշել 18երու բանաձե-ւը, որուած ըլլալով որ գլխաւոր երկու յօդուածները արդէն մերժուած էին Ազ-գաժողովին կողմէ:

Ապա վճռ ծագեցաւ որոշելու համար որ Թայլանտի բանաձեւը առաջ պիտի քուէ-արկուի թէ Հարաւ. Ամերիկայի երկիրնե-րունը: 38ի դէմ 35 ձայնով եւ 3 ձեռնպա-հութեամբ, որոշուեցաւ նախ քուէարկել Հարաւ. Ամերիկեան բանաձեւը, որ «յոյս կը յայտնէ թէ խաղաղ եւ ժողովրդապե-տական միջոցներով կարելի պիտի ըլլայ լուծել Ալժերիոյ հարցը»: Ե. Միութեան ու Սուտանի պատուիրակները առաջար-կեցին նիստը յետաձգել. մեծամասնու-թիւնը որոշեց չարունակել: Ցունոստան առաջարկեց արաբեւսոլիական բանաձեւին ընդունուած յօդուածները կցել Հարաւ. Ամերիկեան բանաձեւին. բայց Ազգաժո-ղովին նախագահը մերժեց այս առաջար-կութիւնը:

Ի վերջոյ, քուէարկութեան դրուեցաւ Հարաւ. Ամերիկեան բանաձեւը, որ 41ի դէմ 33 ձայնով եւ 3 ձեռնպահութեամբ ընդունուեցաւ:

Ամէնէն վերջը քուէարկութեան դրուե-ցաւ նաեւ Ճափոնի, Թայլանտի եւ Ֆիլի-փիններու կողմէ ներկայացուած բանա-ձեւը, որ կ'ըսէ թէ ՄԱԿը իրաւասութիւն ունի Ալժերիոյ հարցին միջամուխ ըլլա-լու: Այս բանաձեւն ալ ընդունուեցաւ 37ի դէմ 27 ձայնով եւ 13 ձեռնպահութեամբ:

Այսպէս, Ազգաժողովին քաղաքական յանձնաժողովը Ալժերիոյ հարցին լուծու-մը կը վստահի Ֆրանսայի:

Որոշումը վերջնական ըլլալու համար պէտք է ընդունուի նաեւ ՄԱԿի ընդհ. ժո-ղովին կողմէ: Բայց որեւէ պատճառ չկայ որ քաղաք. յանձնաժողովին մէջ քուէար-կութեան մասնակցողները, ընդհ. ժողո-վին մէջ դիրք փոխեն:

Ալժերիոյ Ազատագրութեան Ազգ. ճա-կատը, որ այնքան մեծ յոյսեր դրած էր Ազգաժողովին վրայ եւ որ միջազգային հանրային կարծիքին վրայ ճնշում բանե-ցընելու համար դիտաւորեալ կերպով ահաբեկչութիւնները, պարտաւոր է այժմ դադրեցնել կռիւները եւ հանդուրժել որ կառավարութիւնը ընդ-հանուր ընտրութիւններ կազմակերպէ:

Անգլիոյ մէջ Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ պատերազմ. նախարարները կը չարունա-կեն իրենց խորհրդակցութիւնները: Անգ-լիոյ Երեսփ. ժողովը դոհունակութիւն յայտնեց վարչապետ Մաք Միլլընի անտե-սական քաղաքականութեան մասին:

Խ. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ Կ'ԱՄԲԱՍՏԱՆԷ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Կը կարծուէր թէ Կրեմլինի վերջին օ-րերու քաղաքական մէկազգային դործու-նէութիւնը կը ձգտէր Ե. Միութիւնը իր առանձնացումէն դուրս հանել: Շեպիլովի համեմատաբար մեղմ ճառն ալ այս յոյսը կը ներշնչէր:

Բայց Ե. Միութեան Արտ. փոխ նախա-բարը, Կուզնեցով, պահանջեց Մակի նա-խագահէն, որ Ազգաժողովը առանց ժա-մանակ կորսնցնելու քննութեան ենթարկէ «Մ. Նահանգներու յարձակողական դոր-ծունէութիւնը, որ աշխարհի խաղաղու-թիւնն ու ապահովութիւնը մեծապէս կը վտանգէ»:

Ամբաստանագրին մէջ կ'ըսուի թէ «Մի-ջին Արեւելքի կացութեան ներկայ վիճա-կին պատասխանատուն Մ. Նահանգներն են: Մեկ կողմէ կը մերժեն դադրեցնել ջրածին եւ հիւլէական զէնքերու պատ-րաստութիւնը, միւս կողմէ կը չարունա-կեն նորանոր հիւլէական կայաններ կա-ռուցանել աշխարհի ամէն կողմը: Մ. Նահանգներու 1957-58ի ռազմական պիւտ-ճէն մեծ յատկացումներ ատացաւ: Արեւ-մրեան Գերմանիոյ բանակը ամերիկեան արդիական զէնքերով կ'օժտուի, իսկ Ատ-լանտեան Ուխտի պետութիւնները ռազմա-կան մեծ պատրաստութեանց եռեւէն են»:

× Կուզնեցովի նամակը ոչ մէկ յուզում պատճառեց ՄԱԿի ներքանգքներուն մէջ: Մ. Նահանգները սկզբունքով դէմ չեն կիներ ո՛րեւէ հարցի օրակարգի վրայ անցնելուն: Հակառակ ասոր, չատ քիչ հաւանականութիւն կայ, որ Ալժերիոյ ոստիկ վիճաբանութիւններէն վերջ Ազ-գաժողովը ուզէ Ե. Միութեան դիմումին ընթացք տալ:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱԿԱՌԱԿ ՏԱՄԸ ՕՐԷ Ի ՎԵՐ ՄԵՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ, ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿ-ՈՒԻՆ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐ ՂՐԿՈՒԻԼ ՉԷՔ-ՓՈՍ-ԹԱԼԻ ՄԵՐ ԹԻՒԻՆ ՎՐԱՅ: ԱՅԴ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐԸ ՉԵՆ ՀԱՄՆԻՐ ՄԵՐ ՉԵՒԻՔԸ հաշիւը պլօֆէ եղած ըլլալով:

Ուրեմն, կը կրկնենք՝ որեւէ գումար չղրկել այդ թիւին վրայ ցնոր տնօրինու-թիւն:

Գումարները ղրկել ՄԱՆՏԱ-ՔԱՐՏՈՎ:

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ «ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ ՍՐԱՀ»Ի ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

(Ը. ՅԱՆԿ)

Տէր եւ Տիկ. Զ. Մուսէեան	5.000
Անդրիկեան-Գաբրիէլեան (Նիս)	4.000
Տարօն-Տուրուբերանի Փարիզի Մ.ճղ	5.000
Իսիի պաղուէ	30.000
Տէր եւ Տիկին Կոստանեան	2.000
Նախորդ գումար	680.900
Ընդհ. գումար	726.900

Նուէրները ղրկել հետեւեալ հասցէին.—

Maison de la Culture Arménienne

51, Rue Monsieur-le-Prince, Paris-6e

Chèque Postal : Paris, 5460-11

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌԹԻԻ

Շաւարշ Միսաքեանի յուղարկաւորու-թեան ներկայ գտնուելու համար արտա-սահմանէն եւ գաւառէն մասնաւորաբար փարիզ եկած էին հետեւեալ ընկերները եւ բարեկամները.—

Մրլաւա.— Գէորգ. Երուանդ Աղդուման-եան եւ Հայ Տան փոխ-նախագահ Գէորգ Յանկելդեան:

Լուստան.— Յովհաննէս Զալըքեան:

Մարսէյլ.— Ընկ. Յակոբ Պապիկեան (Մարսէյլի Հ. Յ. Դ. Շրջ. կոմիտէի, Համազգային Մշակութային Միութեան եւ Կապ. Խաչի Շրջ. վարչութեան կող-մէ), Օ. Ճառայեան (Հ. Յ. Դ. Նոր Սե-րունդի Շրջ. Վարչութեան եւ Քղիի Հայր. Միութեան կողմէ):

Վալանս.— Ընկերներ Գէորգ Քիրէճ-եան եւ Աչոտ Առաքելեան կը ներկայաց-նէին Հ. Յ. Դ. Կոմիտէն եւ գաղութը:

Լիոն.— Ընկ. Յովհ. Աբէլեան կը ներ-կայացնէր Վարանդեան Կոմիտէն, Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդը, Կապ. Խաչը, Լիոնի եւ շրջանի հայութիւնը: Ղազար Ղազար-եան ՁՈՄի կողմէ:

Կրընոպլը.— Ընկ. Ս. Սիսլեան՝ «Եօթ-նեղբայրեան» Կոմիտէն, Կապ. Խաչը, Կրընոպլի եւ շրջանի հայութիւնը, եւ Սարավանեան:

Սէնթ Էթիէն.— Ընկ. Տ. Զէքեան կը ներկայացնէր «Անտոք» Կոմիտէն:

Վիէն.— Լեւոնեան վրդ.:

Տեսին.— Ընկ. Ս. Առաքելեան (Հ. Յ. Դ. Կոմիտէ, Կապ. Խաչ եւ Տեսինի Հա-յութիւն»:

Պուռսօ.— Ընկ. Կարապետ Տօնէլեան (Հ. Յ. Դ. Մուրատ խումբ, Կապ. Խաչ, Նոր Սերունդ):

Քահ.— Պ. Ստեփան Վահանեան:

Լոր է Կառոն.— Նշան Դանիէլեան:

× Ցունոստանի Կեդր. Կոմիտէն տաս-նօրեայ սուգ նշանակած էր կուսակցա-կան կազմերուն, Հ. Յ. Դ. Երիտ. Միու-թեան, Հ. Կ. Խաչին եւ Համազգային Միութեան համար (Ցունուար 27էն մին-չեւ Փետրուար 6):

× Ցունոստանի Հ. Մ. Ը. Մ.ն ալ յա-տաձգած էր իր հաւաքոյթները՝ ի նշան սուգի:

× Լիբանանի Շէօրա հայրենակ դիւ-դին Աղբալեան վարժարանը մէկ օր փակ-մնաց ի նշան սուգի: Այնճարի «Յառաջ» վարժարանը եւս փակ մնաց մէկ օր, ի նշան սուգի:

ԽՈՐՀ. ԵՐԿՐԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ՏԵԻԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Մ. Մխուեեան երկրագործութեան տեսական դրութիւնը չօշափող մեր յօդուածներուն վերջաւորութեան ըսած էինք թէ խորհրդային երկրագործութիւնը տեւական տագնապի մը մասնուած կը մնայ եւ առաջադրած էինք քննել այդ տագնապին ծալքերը եւս:

Արդարեւ տագնապը այնքան չէչտուած է՝ որ առէպ եւ պարբերաբար կեդրոնական պաշտօնաթերթը եւ զլխաւոր օրկանները իրենց խմբագրականներուն նիւթ կ'ընեն զայն: Մրուշչեւ եւս պաշտօնի գլուխ անցնելէն ի վեր կեդր. Կոմիտէին ներկայացուցած է երեք ընդարձակ զեկուցումներ, որոնց իւրաքանչիւրը առնչուեալ մեծածաւալ օրաթերթի հինգ կամ վեց էջեր կը բռնէ:

Սակայն արմատական գործոն մը չէ ճարուած տակաւին եւ ըստ երեւոյթին լուծումն ալ շատ մօտալուտ չէ:

Տագնապը ամէնէն սուր հանգամանքը առացած է մասնաւորապէս անասնաբուծութեան մարզին մէջ՝ որուն արդիւնաբերութիւնը տակաւին անբաւարար կը մնայ դոնէ ընդունելի չափով մը գոհացնելու ներքին սպառման պահանջները:

Համաչխարհային կարգուսարքին հաստատման անմիջապէս յաջորդող երկրագործական արդիւնաբերութեան միջոցներուն համայնացումը իրր անմիջական հետեւանք ունեցաւ արջառներու քանակին զգալի նուազումը: Համայնացումին ընդգիմադիր հոդագործները փութացուցին մասամբ փճացնել իրենց կենդանիները: Բայց հաւաքական դրութեան ամրապնդումէն եւ ընդդիմութեան աստիճանաբար չքանալէն վերջ կացութիւնը բարելաւուեցաւ: Անասնաբուծութեան աճումը տարուէ տարի չէչտուելու վրայ էր, երբ պատերազմը եկաւ նորէն վերիվայր չջնջելու ծրագիրներն ու կանխատեսութիւնները:

Խորհրդային պաշտօնական տեղեկագրի մը համաձայն, Գերմանացիները պատերազմի ընթացքին իրենց գրաւած խորհրդային հողերէն տարած են 7 միլիոն ձի, 17 միլիոն արջառ, 20 միլիոն խոզ եւ 27 միլիոն ոչխար:

Այս հսկայ կորուստը ծանր արիւնահոսութիւն մըն էր խորհրդային դիւղատնտեսութեան համար, որուն վնասները դարմանելու առաջադրութեամբ կառավարութիւնը 1949ին արտադրութեան ետամնայ ծրագիր մը մշակեց եւ ըստ որում մինչեւ 1952ի վերջ միսի, կարագի եւ այլ կթնեղէններու արդիւնաբերութիւնը 50 առ հարիւր աւելցած պիտի ըլլար:

Բայց արդէն 1953ին Մրուշչեւ ինքն իսկ կը խոստովանէր թէ անասնաբուծական մարզին մէջ հազիւ նախապատերազմեան չրջանի քանակներուն հասած են: Այսօր ալ չատ տարբեր չէ, ինչպէս յոյժ կուտան առթիւ նչանակելիք մեր թուանքը չտները:

Անմիջապէս չեչտեմ որ ձեռքիս տակ ունեցած եւ հոս նչանակելիք թիւերուս նորագոյնները 1955ի խորհրդային պաշտօնական վիճակագրութեան տուեալներն են: Անցեալ տարուան վիճակագրութիւնները չեն հրատարակուած տակաւին, գէթ արտասահմանեան մասնագիտական հանդէսներուն կամ հրատարակութիւններուն մէջ եւ կրնան տակաւին առեն մը յապաղիլ, որովհետեւ խորհրդային իշխանութիւնները չատ ալ փութկոտ չեն վիճակագրութիւններ հաղորդելու մէջ:

Արձանագրենք վիճակագրութեան հաստատական թիւերը:

Ռուսական կայսրութիւնը 1916ին ունէր 58 միլիոն արջառ (որուն 22 միլիոնը կաթնատու կովեր), 23 միլիոն խոզ, 66 միլիոն ոչխար եւ այծ, 36 միլիոն ձի:

1928ին՝ վիճակագրութիւնը կարեւոր յաւելում մը ցոյց կուտայ: Այսպէս՝ 66 միլիոն արջառ (որուն 33 միլիոնը կաթնատու կովեր), 27 միլիոն խոզ, 114 միլիոն ոչխար եւ այծ, 36 միլիոն ձի:

1955ի վիճակագրութեան թիւերն են՝ 65 միլիոն արջառ (որոնց 29 միլիոնը կաթնատու կովեր), 51 միլիոն խոզ, 144 միլիոն ոչխար եւ այծ, բայց միայն 15 միլիոն ձի:

Այս թուանչաններուն թեւլատրած առաջին եզրակացութիւնը այն է՝ որ արջառին «առարկայական» քանակը հասած է նախայղափոխական շրջանի քանակին, իսկ ըստ երեւոյթին՝ կրկնապատկուած, ոչխարնէրուն եւ այծերունը՝ գոգալի չափով աւելցած, մինչդեռ ձիերունը կէսէն աւելիով նուազած: Ձիերու քանակի այս կարեւոր նուազումին մէջ անշուշտ կարեւոր դեր մը ունի երկրագործութեան արտադրական միջոցներու մասնակի մեքենացումը:

Բայց այս թուանչանները ուրիչ մեկնութիւն մըն ալ կը թեւլատրեն: Առարկայական քանակը պէտք է առնուազն մեկ քառորդով գերազանցէ առանալու համար «համեմատական» քանակը: Արդարեւ պէտք չէ անտեսել այն իրողութիւնը որ Մ. Միութեան բնակչութիւնը, նոր վարչաձեւին հաստատուելէն ի վեր 70 միլիոն աճած է, միջին հաշուով տարեկան մօտ 3 միլիոնի յաւելումով մը: Հետեւաբար նախապատերազմեան քանակը, մասնաւորապէս արջառին համար, պիտի գոհացնէ 70 միլիոնով աճած զանգուածի մը սպառողական պահանջները, ուրկէ ուրեմն՝ «համեմատական» քանակին կարեւոր նուազումը:

Անասնաբուծութեան բարգաւաճումին գլխաւոր արգելքը մասնաւորապէս կեն-դանիներու անուղին արտադրութեան անբաւարարութիւն է: Ցարդը, խոտը եւ մնացեալը կենդանիներուն անհրաժեշտ սպառումին համեմատութեամբ չեն արդիւնաբերուիր: Մալենքով 1954ի Օգոստոսին, երբ տակաւին իշխանութեան գլուխին էր, պաշտօնապէս կը յայտարարէր թէ «մեր երկիրը ապահոված է արմտիքի եւ հետեւաբար ցորենի (ուրեմն նաեւ յարդի) պահանջը: Այս տարի արմտիքի եւ միւս բերքերու հունձքերը կը կատարուին լայնօրէն գոհացուցիչ չափերով»:

Բայց Մրուշչեւ 1955ի Յունուարին պարզուր կը լեցնէր Մալենքովի լաւատես յայտարարութեան վրայ, կեդր. Կոմիտէին առաջին քարտուղարը իր զեկուցումին մէջ, երբ ակնարկելով 1954ի այդ նոյն բերքին, կ'ըսէր թէ «չենք գիտեր ինչո՞ւ կը կարծէինք բաւարար չափով արմտիք ունենալ, երբ այսօր այնքան սուիզուարար մեր առջեւ գրուած է արմտիքի արտադրութիւնը զարգացնելու անհրաժեշտութիւնը»:

Կեդր. Կոմիտէի առաջին քարտուղարը սուիզուական անհրաժեշտութեան պատճառներն ալ կը թուէր: Ներքին սպառում մը աւելցած է ժողովուրդին աճումով: Պետութիւնը հսկայ քանակով արմտիք ամբարելու պէտք ունի: Արմտիք պէտք է նաեւ արտաքին առեւտուրի համար: Եւ վերջապէս պէտք է արմտիքի արտադրութիւնը աւելցնել՝ անասնաբուծութեան անունդի պահանջները կարենալ գոհացնելու համար:

Ներկայ հնգամեայ ծրագիրը, որ չարքին վեցերորդն է, կ'ուզէ այս կացութիւնը զարմանելու համար մինչեւ 1960 արմտիքի արդիւնաբերութիւնը հասցնել տարեկան տասը միլիառ փութի, այսինքն մօտաւորապէս 164 միլիոն թոն (ռուսական փութը 16 քիլօ 380 կրամ կը կշռէ): Մասնաւոր հոգածութեամբ պիտի մշակուի եղիպտացորենը՝ որ ըստ ամերիկեան օրինակին, արմտիքի ամէնէն չահաւէտ մշակութիւնն է:

Մինչդեռ կասկած չկայ որ ծրագիրը մեծ մասամբ պիտի իրագործուի, կարելի չէ նոյնը ըսել 1960 թուականին համար: Ներկայ ծրագրի մը մէջ ներառնուած թիւերը ոչ միայն ցոյց կուտան ինչ որ պիտի ըլլայ, այլ նաեւ ինչ որ պիտի չըլլայ:

Իրերու այս կացութեան մէջ երկու լուծում կարելի կը նախատեսել. կա՛մ չեղեալ նկատել 80 առ հարիւր հատուցման ընդհանուր օրէնքը, որ իր գոյութեան խմաստը կորսնցուցած է գրեթէ, եւ կա՛մ այնպէս ընել, որ հիւանդը իր կատարած ծախքերուն 80 առ հարիւրը առանայ եւ ոչ թէ նուազագոյն այցեգէն նի 80 առ հարիւրը:

Երբ Ալպէր Կազիէ ներկայ կառավարութեան մէջ Ընկերային Հարցերու նախարար եղաւ, բժիչկ - ներու եւ Ընկերային ապահովութենէն օգտուողներու ներկայացուցիչներուկողմէ բազմաթիւ բողոքագիրներ ստացաւ: Կըսեար պարզ ձեւով մը լուծել խնդիրը — Ընկ. ապահովութեան տուրքերը բարձրացնել եւ գոյացած դումարը յատկացնել հիւանդներու նիւթական հատուցման: Բայց ասիկա արմատական լուծում մը չէր կրնար ըլլալ: Այդ պատճառով ալ ծրագիր մը մշակեց, որուն մէջ կ'ուզէր վերջնականապէս ճշդել բժիչկներու այցեգիները եւ այդ հիման վրայ ալ որոշել հիւանդներուն արուելիք հատուցումնե - րուն սակը: Շատեր առարկեցին թէ կարելի չէ հասարակաց յայտարարի բերել բժիչկներն ու իրենց հմտութիւնը: Կա՛մ չէր պատասխանեց, որ այն առեն կարելի չըլլար նաեւ հատուցումներն ալ հասարակաց յայտարարի բերել, հետեւաբար պէտք պիտի ըլլայ հատուցման օրէնքը ջնջել, որովհետեւ անարդարացնական է որ հատուցումներու սակը ան - փոփոխ մնայ, մինչ բժչկական այցեգէ - մէկ տոկոսը միայն վերապարձուած կ'ըլլայ:

Իրերու այս կացութեան մէջ երկու լուծում կարելի կը նախատեսել. կա՛մ չեղեալ նկատել 80 առ հարիւր հատուցման ընդհանուր օրէնքը, որ իր գոյութեան խմաստը կորսնցուցած է գրեթէ, եւ կա՛մ այնպէս ընել, որ հիւանդը իր կատարած ծախքերուն 80 առ հարիւրը առանայ եւ ոչ թէ նուազագոյն այցեգէն նի 80 առ հարիւրը:

Երբ Ալպէր Կազիէ ներկայ կառավարութեան մէջ Ընկերային Հարցերու նախարար եղաւ, բժիչկներու եւ Ընկերային ապահովութենէն օգտուողներու ներկայացուցիչներուկողմէ բազմաթիւ բողոքագիրներ ստացաւ: Կըսեար պարզ ձեւով մը լուծել խնդիրը — Ընկ. ապահովութեան տուրքերը բարձրացնել եւ գոյացած դումարը յատկացնել հիւանդներու նիւթական հատուցման: Բայց ասիկա արմատական լուծում մը չէր կրնար ըլլալ: Այդ պատճառով ալ ծրագիր մը մշակեց, որուն մէջ կ'ուզէր վերջնականապէս ճշդել բժիչկներու այցեգիները եւ այդ հիման վրայ ալ որոշել հիւանդներուն արուելիք հատուցումնե - րուն սակը: Շատեր առարկեցին թէ կարելի չէ հասարակաց յայտարարի բերել բժիչկներն ու իրենց հմտութիւնը: Կա՛մ պատասխանեց, որ այն առեն կարելի չըլլար նաեւ հատուցումներն ալ հասարակաց յայտարարի բերել, հետեւաբար պէտք պիտի ըլլայ հատուցման օրէնքը ջնջել, որովհետեւ անարդարացնական է որ հատուցումներու սակը ան - փոփոխ մնայ, մինչ բժչկական այցեգէ -

ՀԱՄԲՈՐԴՆԵՐՈՒ ՍԱԼՈՆԻՆ ՄԷՋ

Շաբաթ օր առաւն կանուխ սալոն գացի, Կալթայլ ոսոիկանական տեսուչ Իմայիլ Հագդը պէտք հետ տեսակցեցայ: Երկար տեսակցութեան մը ընթացքին, իրեն պարզեցի թէ մինչեւ այժմ ձերբակալուած քսմիթէճիներէն մէկը, այսօր, կէսօրէ վերջ, չոգենաւ նստելու համար սալոն պիտի գայ: Արտասահման ոսկի փախցնելը արգիլուած ըլլալով, ոսկիի խուզարկութիւն կատարելու պատրաստակով, գինք պիտի առաջնորդեմ Կալթայլի ոսիկանական տեսուչին գրասենեակը: Այդ պահուն պէտք է որ իջեցուին պատուհանին վարագոյները եւ ձեռք առնուին անհրաժեշտ նախազգուշութիւնները: Այս կարգադրութեանց մասին Իմայիլ Հագդը պէտք հետ խօսեցանք, խորհեցանք: Այդ նախազգուշութիւնները ձեռք առինք, որովհետեւ կարեւոր անձ մը ըլլալով, ողջ առողջ չոգենաւ նստիլը եւ հեռանալը տեսնելու նպատակով՝ իր մտերիմները հաւանաբար պիտի հետեւէին մինչեւ սալոն:

ՄԵՐ ՆԱԽԱՁ ԻՈՒՇՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կալթայլ ոսոիկանական տեսուչ Իմայիլ Հագդը պէտք հետ անհրաժեշտ նախազգուշութիւնները ձեռք առնելէ վերջ, ոսոիկանի պաշտօնական համազգեստ հագայ, գլխուս դրի ֆալփաֆ մը եւ գացի սալոնին ապակեփեղկով ներքնացքը, ուրկէ կ'անցնէին ճամբորդները, արձանագրել տալու համար իրենց անցագիրները: Այստեղ ոգտագործի Վլատիմիրի եւ Շատաբչ Մխաքեանի պաշտաման: Ըստ մեր որոշման, Վլատիմիր սալոն եկած ժամանակ, անցագիրը վիզէ ընելու նպատակով պիտի գար այն կիշէն, ուր կը գտնուէի ես, եւ ինծի պիտի տար սէյեահաք վարաֆասըն ու փասփորը, որպէսզի ես կատարեմ արձանագրութիւնը.

(Շար. - 4)

ԸՆԿԵՐԱՑԻՆ ՀԱՐՑԵՐ

ԸՆԿԵՐԱՑԻՆ ՀԱՐՑԵՐՈՒ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ԾՐԱԳԻՐԸ

●

Ֆրանսայի հանրային կարծիքը քանի մը ամիսէ ի վեր երկուքի բաժնուած է «կապիէի ծրագրին» պատճառով: Այդ ծրագիրն է, որուն քննութեան բերուեցաւ այդ ծրագիրը, երկար վիճաբանութիւն - ներէ վերջ տակաւին չկրցաւ լուծման մը յանգիլ:

Ինչի՞ մէջ կը կայանայ տակաւին Ֆրանսայի Ընկերային Հարցերու նախարար Ալպէր Կազիէի ծրագիրը:

Ա. Կազիէ կ'ուզէ բարեփոխութեան ենթարկել Ընկերային ապահովութեան կարգ մը օրէնքները, մասնաւորաբար բժիչկ - ներու եւ հիւանդներու փոխ-յարաբերութիւնները, բժչկական այցեգիները եւ Ընկերային ապահովութեան կողմէ ան - հատներուն վերապարձուած դումարները:

Երբ, 1945ին, Ընկերային ապահովութեան օրէնքը հաստատուեցաւ, բժչկա - կան այցեգիները ճշդուեցան եւ որոշուեցաւ որ Ընկերային ապահովութենէն օգտուող հիւանդին պիտի վերապարձուի իր ծախքերուն 80 առ հարիւրը:

Սակայն, այցեգիները բժիչկէ բժիչկ կը տարբերին. մասնագէտները չատ աւելի տուղ այցեգին կը պահանջեն քան թաղի հասարակ բժիչկները: Բայց Ընկերային ապահովութիւնը հիւանդին կը վերադարձնէ նուազագոյն այցեգինին 80 առ հարիւրը. այնպէս որ, չատ մը պարագաներու մէջ, հիւանդին ծախքերուն չնչին

Մրուշչեւ 1955ի Յունուարին պաղ ջուր կը լեցնէր Մալենքովի լաւատես յայտարարութեան վրայ, կեդր. Կոմիտէին առաջին քարտուղարը իր զեկուցումին մէջ, երբ ակնարկելով 1954ի այդ նոյն բերքին, կ'ըսէր թէ «չենք գիտեր ինչո՞ւ կը կարծէինք բաւարար չափով արմտիք ունենալ, երբ այսօր այնքան սուիզուարար մեր առջեւ գրուած է արմտիքի արտադրութիւնը զարգացնելու անհրաժեշտութիւնը»:

Կեդր. Կոմիտէի առաջին քարտուղարը սուիզուական անհրաժեշտութեան պատճառներն ալ կը թուէր: Ներքին սպառում մը աւելցած է ժողովուրդին աճումով: Պետութիւնը հսկայ քանակով արմտիք ամբարելու պէտք ունի: Արմտիք պէտք է նաեւ արտաքին առեւտուրի համար: Եւ վերջապէս պէտք է արմտիքի արտադրութիւնը աւելցնել՝ անասնաբուծութեան անունդի պահանջները կարենալ գոհացնելու համար:

Ներկայ հնգամեայ ծրագիրը, որ չարքին վեցերորդն է, կ'ուզէ այս կացութիւնը զարմանելու համար մինչեւ 1960 արմտիքի արդիւնաբերութիւնը հասցնել տարեկան տասը միլիառ փութի, այսինքն մօտաւորապէս 164 միլիոն թոն (ռուսական փութը 16 քիլօ 380 կրամ կը կշռէ): Մասնաւոր հոգածութեամբ պիտի մշակուի եղիպտացորենը՝ որ ըստ ամերիկեան օրինակին, արմտիքի ամէնէն չահաւէտ մշակութիւնն է:

Մինչդեռ կասկած չկայ որ ծրագիրը մեծ մասամբ պիտի իրագործուի, կարելի չէ նոյնը ըսել 1960 թուականին համար: Ներկայ ծրագրի մը մէջ ներառնուած թիւերը ոչ միայն ցոյց կուտան ինչ որ պիտի ըլլայ, այլ նաեւ ինչ որ պիտի չըլլայ:

ՇԱԽԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ ՅՈՒՇԵՐԸ

●

Ա. ՄԱՍ.- ԱԼԻ ՐԻԶԱՅԻ ՕՐԱԳԻՐԸ

Սակայն, ասկէ զատ անհրաժեշտ է ունենալ բուն անցագիրը մը (ՄՄԲ. Բնագրին մէջ, Վլատիմիրի տրուած թուղթերը սէյեահաք վարաֆասը կը կոչուին, այսուհետեւ կը գործածուի ֆրանսերէն բառը թուրքերէն ձեւով՝ փասափօրթ): Եթէ մեր ուզած անցագիրը կրնաս հանել, այն առեն կը հաւատամ որ կրնաս յաջողցնել այս գործը: Ես տակաւին չկրցայ տեսնելու այդ անձին հետ: Ցարաբերութիւնը այդ օրիորդն է որ կը կատարէ: Իրեն ըսի որ ձեր ուզած անցագիրն ալ կը հանեմ: Հիմա այդ անձը ձերբակալելու համար անհրաժեշտ է անցագիր մը ունենալ: Եթէ կրնաք պատրաստել անցագիր մը, այն առեն կրնանք ձերբակալել այս մարդն ալ: Այսքան բարակը վինատող, այսքան երկար մառաղ մկկը, կասկած չկայ որ, կարեւոր եւ մտաւորական անձնաւորութիւն մըն է:

Անցագիր պատրաստելու հարցը քիչ մը դժուար էր: Խնդիրը պարզեցի Րէչատ պէտք է, որ ինք եւս հասկցաւ թէ կարեւոր անձնաւորութիւն մըն էր ներկայացողը: Անհրաժեշտ տեսնուած մարմիններու հետ հետախոսով տեսնուելէ վերջ, գիս զրկեց Սիրքէճի, մաքսատունը, ուր կը գտնուէր անցագրի պաշտօնատունը:

ԿԵՂԾ ԱՆՑԱԳԻՐ

Հոն տեղեկագիր մը պատրաստելով՝ պուլկարահպատակ Տիմիթրի Փեթրով անուամբ անցագիր մը հանեցի, գրասենեակս վերադարձայ, Վլատիմիրի յանձնեցի եւ ըսի. «Հիմա բոլոր ուզածները կատարուեցան, այլեւս աշխատէ որ տեսնուիս հետը»: Հրահանգները տալէ վերջ ճամբու դրի: Ցաջորդ օրը Վլատիմիր եկաւ եւ ըսաւ.

— Երբ անցագիրն ալ տուի, այլեւս վստահութիւն յայտնեցին եւ տեսնուեցայ մարզուն հետ, իրաւամբ ձեր ըսածին պէս աչքը չիլ է, ականջներն ալ չատ ծանր կը լսեն: Մինչեւ չաբաթ օր ճամբու պատրաստութիւն պիտի տեսնէ, այդ օրը չդենաւ նստեցնելու համար սալոն պիտի առաջնորդեմ: Արգէն չաբաթ օրուընէ առաջ չոգենաւ չկայ:

Անմիջապէս խնդիրը հաղորդեցի Րէչատ պէտք է, որ չատ գոհ մնաց:

Ցետոյ Վլատիմիրի հետ գրասենեակս վերադարձանք, ժամադրուեցանք չաբաթ օրուան համար այն ժամուն, երբ Կալաթայի սալոնը պիտի ներկայանայինք միասին: Պատուիրեցի որ, եթէ բացառիկ բան մը չպատահի, գրասենեակս չհանդիպի այլեւս, կրնայ ըլլալ որ հետագային գինք, այնպէս որ զգոյշ պէտք է չարժէր: Վլատիմիրի վերջին անգամ եկած օրն էր երեքշաբթի: Մէկը որ Պալադայ մէջ թաքստոց մտած է եւ ճամբու պատրաստութիւն տեսնելու համար չորս օր կը սպասէ, անշուշտ այսքան կասկած պիտի արթնցնէր մեր մէջ:

ՃԱՄԲՈՐԴՆԵՐՈՒ ՍԱԼՈՆԻՆ ՄԷՋ

Շաբաթ օր առաւն կանուխ սալոն գացի, Կալաթայի ոսոիկանական տեսուչ Իմայիլ Հագդը պէտք հետ տեսակցեցայ: Երկար տեսակցութեան մը ընթացքին, իրեն պարզեցի թէ մինչեւ այժմ ձերբակալուած քսմիթէճիներէն մէկը, այսօր, կէսօրէ վերջ, չոգենաւ նստելու համար սալոն պիտի գայ: Արտասահման ոսկի փախցնելը արգիլուած ըլլալով, ոսկիի խուզարկութիւն կատարելու պատրաստակով, գինք պիտի առաջնորդեմ Կալաթայի ոսիկանական տեսուչին գրասենեակը: Այդ պահուն պէտք է որ իջեցուին պատուհանին վարագոյները եւ ձեռք առնուին անհրաժեշտ նախազգուշութիւնները: Այս կարգադրութեանց մասին Իմայիլ Հագդը պէտք հետ խօսեցանք, խորհեցանք: Այդ նախազգուշութիւնները ձեռք առինք, որովհետեւ կարեւոր անձ մը ըլլալով, ողջ առողջ չոգենաւ նստիլը եւ հեռանալը տեսնելու նպատակով՝ իր մտերիմները հաւանաբար պիտի հետեւէին մինչեւ սալոն:

ՄԵՐ ՆԱԽԱՁ ԻՈՒՇՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կալաթայի ոսոիկանական տեսուչ Իմայիլ Հագդը պէտք հետ անհրաժեշտ նախազգուշութիւնները ձեռք առնելէ վերջ, ոսոիկանի պաշտօնական համազգեստ հագայ, գլխուս դրի ֆալփաֆ մը եւ գացի սալոնին ապակեփեղկով ներքնացքը, ուրկէ կ'անցնէին ճամբորդները, արձանագրել տալու համար իրենց անցագիրները: Այստեղ ոգտագործի Վլատիմիրի եւ Շատաբչ Մխաքեանի պաշտաման: Ըստ մեր որոշման, Վլատիմիր սալոն եկած ժամանակ, անցագիրը վիզէ ընելու նպատակով պիտի գար այն կիշէն, ուր կը գտնուէի ես, եւ ինծի պիտի տար սէյեահաք վարաֆասըն ու փասփորը, որպէսզի ես կատարեմ արձանագրութիւնը.

(Շար. - 4)

ՍԱՍՈՒՆԻ

(ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ, 364 - 400)

Գ. գլուխ

5.— ՄԱՅՐԸ

•

— Կաղապտակի՞ մեջ էիր իսկապես, թե՞ ոչ, — հարցրեց նա՝ ժպտալով։

Մուշեղը ծիծաղեց։ Նա ոչ միայն չէր վախենում, այլև ուզում էր, որ Գրիգորը իմանա ամեն ինչ։ Ինչո՞ւ չէ, գուցե նա էլ կարողանա օգնել։

— Ես էլ ուզում էի հենց դա անել, — ասաց նա։ — Ուզում էի ինքս ինձ համար պարզել, թե ինչպես կարելի է ամենաարագ ճանապարհով հասնել Ալաշկերտ։ Ես ինձ համար որոշել էի, որ ամենաարագ ճանապարհը Կաղապտակի միջով է անցնում։ Ես ուզում էի տեսնել, թե ինչպես են ապրում այդ մարդիկ, ինչպես են վարվում, ինչպես են ընդունում հյուրերին։ Ես ուզում էի տեսնել, թե ինչպես են ընդունում ինձ։ Ես ուզում էի տեսնել, թե ինչպես են ընդունում ինձ։ Ես ուզում էի տեսնել, թե ինչպես են ընդունում ինձ։

Գրիգորը ժպտաց։ Նա հասկացավ, որ Մուշեղը ինչ-որ բան է թաքցնում, բայց չհամարձակվեց հարցնել։

— Ես ուզում էի տեսնել, թե ինչպես են ընդունում ինձ։ Ես ուզում էի տեսնել, թե ինչպես են ընդունում ինձ։ Ես ուզում էի տեսնել, թե ինչպես են ընդունում ինձ։

Գրիգորը գլխով արե

ԱԼԺԵՐԻՈՑ ՄԷՋ

●

Թունուզի սահմանին վրայ Ալժերիոյ ապահովութեան ուժերը բախում ունեցան ապստամբներու կարեւոր խումբի մը հետ. Թունուզեան ուժերն ալ օդնեցին ապահովութեան ուժերուն: Կարելի չէ եղած ճշդել վերջնական արդիւնքները, բայց ցարդ սպաննուած ապստամբներու թիւը կը հասնի 52ի: Կարեւոր պինամբերքներ ալ գրաւուած են:

× Ալժէ քաղաքի պինուորական հրամանատարը, զօր. Մասիւ, յայտարարեց թէ Յունուար 20էն ի վեր ձերբակալուած են 73 ահաբեկիչներ, ապստամբական չարժման ի նպաստ բռնի դրամ հաւաքող 174 դանձիչներ: Գրաւուած են նաեւ կարեւոր պինամբերքներ:

× Փարիզի մէջ ձերբակալուեցաւ պահեստի հարիւրապետ Ժակ Տեսփուիք, «Դահեկաններու չահադիտութիւնը» անուն գրքին հեղինակը: Կ'ամբաստանուի այն յանցանքով թէ զօր. Սալանի սպայակոյտին վրայ յարձակում կատարողներուն յանձնած է երկու «րոքէթ» պէնքեր:

ՄԵՐՁԱՒՈՐ ԱՐԵՒԵԼՔ

Մակի արաբեւսրեական խմբակը զբաղած է Համբրչոլի տեղեկագրէն եւ միջազգային մամուլին մէջ անոր տըրուած բացատրութիւններէն: Անցեալները ժողով գումարած էին, Իսրայէլի դէմ առնելիք պատժական միջոցներուն մասին բանաձեւ մը որոշելու համար: Որոշած են այդ բանաձեւը ներկայացնել Ազգաժողովին:

× Վերջին օրերուն, Իսրայէլի դիրքը ամրապնդուած է, չնորհիւ Մ. Նահանգներու, որոնք մտադիր են իրենց միջամտութեամբ ապահովել Աքապայի մէջ նաւային երեթեւեկութեան ազատութիւնը: Շրջան ընող զրոյցներու համաձայն, Մ. Նահանգները կ'ուզեն քննել նաեւ կարմիր Ծովէն միջերկրական երկարող նաւթատարի մը հաւանական ծրագիրը, որուած ըլլալով որ Եւրոպայի համար այնքան կենսական եղող քարիւղի հարցը կախում այէտք չէ ունենայ միայն Սուէզի բաց ըլլալէն եւ Սուրիոյ նաւթուղիներէն:

× Նախագահ Այզընհաուըր եւ Տըլըս հեռաձայնային խօսակցութիւն մը ունեցան Միջին Արեւելքի հարցերուն մասին:

× Փետր. 23ին Եգիպտոսի, Սուրիոյ, Յորդանանի եւ Արաբիոյ պետավարները նոր ժողով մը պիտի գումարեն Գահիրէի մէջ: Իսկ Արաբական Լիկայի անդամները ժողովի պիտի հրաւիրուին Մարտ 18ին:

× Իսն Սէուտ Մարոկոյի մէջ երկար աւտակցութիւն մը ունեցաւ Լիբիոյ վարչապետին հետ: Որեւէ պաշտօնական հաղորդագրութիւն չհրատարակուեցաւ խօսակցութեանց արդիւնքին մասին:

ՖՐԱՆՍԱՑԻ Ազգ. ժողովը արդիւնց 12 տարեկանէն վար մանուկներուն ոգելից ըմպելիներու գործածութիւնը: Օրէնքը անոստող ծնողները խիստ հետապնդումներու պիտի ենթարկուին:

ԱՆԳԼԻՈՑ «ժակուար» ինքնաչարժներու գործարանին մէջ հրդեհ ծագեցաւ. վնասները կը հասնին քանի մը միլիոն ոսկիի:

ՕՐԼԻի էր Ֆրանսի պաշտօնեաները երէկ 30 ժամ գործադուլ ըրին:

ՉԵԽԻՃԱՓԻՆ համաձայնութիւն մը կնքուեցաւ: Երկու երկիրներու դիւանագիտական յարաբերութիւնները պիտի վերահաստատուին:

ԴԱՇՆԱԿի ԴԱՍԵր

Սոլֆէժի, հարմոնիի, գոնտրփուանի, ինչպէս նաեւ դաշնակի ու երգի դասեր կուտայ Պ. կարպիս Ափրիկեան, (դէկավար Միհրան Կոմիտաս երգչախումբի):

Դիմել «Ծառաչ»ի հասցէով:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ՎԻՆ.— Այրի Տիկ. Մարի Զօրեան, զաւակները եւ ընտանեկան պարագաները կը ծանուցանեն թէ այս կիրակի, ժամը 9ին պիտի մատուցուի Ս. պատարագ մը 9ին պիտի մատուցուի Ս. պատարագ եւ կատարուի հոգեհանգստեան պաշտօն իրենց ամուսնոյն, հօր եւ ազգականին՝ ԳՐԻԳՈՐ ՋՕՐԵԱՆի մահուան քառասունքին առթիւ, Սէն-Մարթէնի եկեղեցին:

●

Պ. Լեւոն Պագրճեան եւ որդին՝ Ալէն կը ծանուցանեն թէ այս կիրակի առաւօտ Փրատոյի Մայր եկեղեցիին մէջ տեղի պիտի ունենայ հոգեհանգստեան պաշտօն եւ պատարագ իրենց հինոջ եւ մօր՝ ՏԻԿԻՆ ՀԵԼԷՆ-ՊԱԳՐՃԵԱՆի (ծննեալ Շահլամեան) հոգւոյն եւ յիշատակին համար: Այս առ ի չիտութիւն բարեկամներուն եւ ծանօթներուն:

●

Առնուվիլի Վարագայ Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մէջ 17 փետր.ի կիրակին տեղի պիտի ունենայ Աֆիոն Գարահիսարի ննջեցեալներուն համար հոգեհանգստեան պաշտօն:

ՇԱԻԻԼի եկեղեցւոյ Հոգաբարձութիւնը եւ եկեղեցացէն Ցանձնախումբը հասարակութիւնը կը հրաւիրէ ներկայ ըլլալու Նորաշէն եկեղեցւոյ հիմնարկէքի արարողութեան, որ տեղի պիտի ունենայ այս կիրակի իր, կէսօրէ ետք ժամը 4ին, նախադահութեամբ կաթող. Պատուիրակ եւ Փարիզի Առաջնորդ Տ. Սերովբէ եպիսկ. Մանուկեանի:

---

26 ՐԴ ՏԱՐԵԿԱՆ ՑԵՐԵԿՈՑԹԸ

Հայ Արիներու միութեան Փարիզի Շրջանի

Կիրակի 10 Մարտ, կէսօրէ վերջ ժամը 2,30ին, Սալ տը լա Շիմիի մէջ, 28 պիս ռիւ Սէն–Տոմինիք (*Մէթրօ Էնվալիտ*):

Նախագահութեամբ կաթող. Պատուիրակ Սերովբէ եպիսկ. Մանուկեանի:

Սկաուտական ներկայացումներ եւ դաշնակներ: Բանակումի կրակը, Փարիզի չրջանի սկաուտներուն կողմէ: Հայկական երգեր եւ պարեր Առնուվիլի մասնաճիւղին կողմէ: Ցուցադրութիւն մոդական լապտերով: Գայլիկները կը ներկայացնեն Ց. Թումանեանի «Կաթիլ մը մեղր»:

Մարսէյլէն խմբապետուհի Ալիս Շամիրեան պիտի երգէ «Ձմեռն անցաւ»ը–ուանձաեանի, «Գանձեր ունեմ» Ալէմշահի եւ պիտի արտասանէ «Ախ Թամար» Ց. Թումանեանի եւ «Ասաք իմ որդուն» Միլվա Կապուտիկեանի եւ այլն:

Պիւֆէ. ցուցադրութիւն – Մուտք 300 եւ 500 ֆրանք:

ՀՐԱՒԷՐ

ԱՏԱՓԱԶԱՐի պատմութեան Փարիզի Ցանձնախումբը կազմակերպած է հայրենակցական հաւաքոյթ մը, Քափէ Րէժանի վերնայարկը (*Մէթրօ Քատէ*), այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3·30էն մինչեւ 7: Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները: Սիրով կը հրաւիրուին նաեւ ոչ Ատափազարցիները:

Մուտքը ազատ է:

Հիւանդութիւնները սուղի կը նստին
Իմնձ ընել

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ,
ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ
ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՄԱՐ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿՆՔԵԼ
ՑԱՐՄԱՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Դիմել կամ գրել՝
D. KATCHADOURIAN - Inspecteur
Cie La Prévoyance
16, Place Bellecour - LYON
Tél. FR. : 50-71 et 50-72

ԿԱՊՈՑՏ ԽԱՋԻՆ

Տէր եւ Տիկին Արսլանկիւլեան 2000 ֆր. կը նուիրեն, փոխան ծաղկեպսակի, Տիկ. Քենովաբէ Սարեանի մահուան առթիւ:

ՆՈՒԻՐ

Տիկին Ռոզ Հանըմեան, իր ամուսնոյն՝ Արտաւազդ Հանըմեանի մահուան 12րդ տարելիցին առթիւ 2000 ֆր. կը նուիրէ Ֆ. Կապ. Խաչի Անկէնի մասնաճիւղին:

ԿՈՉ ՊՈՄՈՆԻ ՀԱՑՈՒԹԵԱՆ

Համազգային Մշակութային Միութեան հովանաւորութեամբ եւ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի «Քրիստափոր» խումբի կազմակերպութեամբ, 1956ի տարեշրջանէն ի վեր կազմակերպուած են Հայերէնի եւ Հայրենագիտութեան դասեր: Հայրենագիտութիւնը կ'ուսուցանէ պրագէտ Կարապետ Փոլատեան, իսկ հայերէնը լեզուն՝ Պ. Ժիրայր Միքիճեան:

Դասերը տեղի կ'ունենան ամէն հինգշաբթի երեկոյեան ժամը 9էն սկսեալ՝ Պոմոնի Ս. Սահակ–Մեսրոպ Ազգ. սրահին մէջ:

Բոլոր Հայերը կը հրաւիրուին իրենց զաւակները արձանագրել այս դասընթացքներուն:

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Զ. Ո. Մ.ի Մայրերու փառատօնը, Ցունիս 23, կիրակի կէսօր էվերջ:

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարանի չըրջանաւարտուհիներու գեղարուեստական հանդէսը՝ Ապրիլ 28ին:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ – ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

24 Փետր. ժամը ճիշդ 15,30ին, կը ներկայացուին 1) Անիծեալ ասպետը (*պատմական տրամ՛ արար*), 2) Լա շամպրը ևիւմէրօ 13 (*կատակերգութիւն մէկ արար եւ 3*) Զարշըը Արթիճ ապա (*կատակերգութիւն 3 արար*):

ԳՈՐԾ ՓՆՏՈՂՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Փարիզի Հայ Աղքատախնամք Օգն. Ցանձնախումբը ներկայիս գործի առած չարկներ ունի իբրեւ մանէօվր, շատ լաւ պայմաններով: Դիմել Միութեան գրասենեակը՝ 32 ռիւ տը Թրէվիզ, Փարիզ:

Salles de séjour — Penderies - literie
Chambres - cosys — Cuisines laquées
Salons-tapisserie — Fauteuils-canapés lit

ՀԱՅԵՐԷՆ ԿԸ ԽՕՍԻՆՔ
ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐՈՒ ՄԵՆ
ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՁՐԻ ՑԱՆՁՆԵԼի ՖՐԱՆՍԱՑի
ԱՄԷՆ ԿՈՂՄԸ
185, Bd. J. JAURES et
15, Av. A. MORIZET
Boulogne - Billancourt
Métro : MARCEL SEMBAT

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Հ. Ց. Դ. «Քրիստափոր» ենթակոմիտէի վարչութիւնը ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը ճիշդ 3ին: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ԿՐՆՈՊԼԸ.— Հ. Ց. Դ. Եօթնեղբայրեան կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները, այս չաբաթ երիկուն ժամը 8,30ին, սովորական հաւաքատեղին: Անհրաժեշտ է բոլորին ներկայութիւնը:

ՀԱՅ—ԲՈՅԺ

ԺՈՂ. ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ
Խմբագիր՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Նոյեմբեր-Դեկտեմբեր, 48 էջ, ճոխ բովանդակութեամբ:

ԿԷՕԹՔ ԺԻՒՀ եւ գիտուն (Շ. Նարդունի).— Ֆրանկախառը (Տօքթ. Պ. Մխաքեան).— Երզարան... բժշկարան (Շ. Ն.).— Երբ մորթը կը հակազդէ (Քիրիճխանեան).— Անձկութեան գլխացաւ (Տօքթ. Սերոբեան).— Ի՞նչ տեսակ մխ ուտել (Տօքթ. Շ. Այվազեան).— Երեւան քաղաքը (Քաղհան).— Ցօդացաւի գոհերուն (Տօքթ. Քորոն).— Պատմութիւն ակռաներու (Տօքթ. Գ. Այվազեան).— Զաւակ բերե՞լ թէ չբերել (Տօքթ. Աչճեան).— Կանկար (Բժշկական համայնդիւտրան).— Նիւթեր հայ բժշկ. պատմութեան (Ե. Մակարեան).— Օրօրոցը անհրաժե՞շտ է (Տօքթ. Ազատանի).— Երբ չի դործեր լեարդը (Տօքթ. Տէքմէրէ):

Տարեկան բաժնեգինը 1000 ֆրանք, արտասահման 1200 ֆրանք: Դիմել Շ. Նարեան).— Կատաղութիւնը (Տօքթ. Բաբա-դունիի, «Ծառաչ»ի հասցէով:

Կապոյտ ա···տի Անկենի մասնաճիւղին տարեկան հանդէսը՝

ԱՊՐԻԼ 7ԻՆ

Մանրամասնութիւնները յայտրդով:

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐի ՀԱՄԱՐ Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Մատանապետուհի մը, որ մեւեռոյն ատեն երեկոյեան հսկողութիւն պիտի կատարէ, եւ պարտիզպան մը:

Դիմել՝ 1 Պուլվար տը Նօո, Ռէնէ: Փանթէնէն առնել 146 թիւ հանրակառքը եւ իջնել Ռէնէ–Փաւիյոն:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Դերձակի մօտ աշխատելու համար աշկերտ մը: Դիմել:

SETRAK, 51, Ave d'Italie. Paris-13e
Tél. GOB. 15-88

ԳՈՐԾԱԻՈՐ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Իրենց տունը աշխատող, կնոջ թայիօրի մեծ սէրվի համար (առնուազն չաբաթը 30 կտոր յանձնելի) գործաւորուհիներ կ'ուզուին: Դիմել՝

Maison MANOUGUIAN
30, Rue d'Aboukir - Paris (2e).

ՍԻՓԱՆ-ԿՈՄԻՏԱՍ
ԵՐԳԱԽՈՒՄԲի ՀԱՄԵՐԳ
Մայիս 5ին, Սալ կավոյի մէջ

Imp. Araxes - 46, rue Richer, Paris (9e)

SALLE PAUL FARALICQ - THEATRE ARMENIEN
21, Rue Yves Toudic, PARIS - 10e Métro : République et Bonsergen

Շաբաթ դիշեր, 23 Փետրուար 1957, ժամը ճիշդ 20.45ին

ԳՐԻԳՈՐ-ՎԱՀԱՆ ԿԸ ՆԵՐԿԱՑԱՑՆԷ

ՐԻՊԱՏԻԷԻ ԳԻՏԱԿԱՆ ՀՆԱՐՔԸ

LE SYSTÈME RIBADIER

de GEORGES FEYDEAU

Երկու եւ կէս ժամ ծիծաղ — 3 արար — Երկու եւ կէս ժամ խնդուք

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise - Paris 9e

Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R.C. Seine 376.286

La Directrice : *Arpik MISSAKIAN*

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ՇԱԲԱԹ 16 ՓԵՏՐՈՒԱՐ

SAMEDI 16 FEVRIER 1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7809 33ème ANNEE

ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3620

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԿՐԵՄԼԻՆԻ ՆՈՐ ԽԱՂԵՐԸ

•

Քաղաքական տենդոտ գործունէութեան լծուած են դարձեալ Կրեմլինի վարիչ – ները:

Արբանեակ երկիրներու մէջ դէնքի ու – ժով ժամանակաւոր խաղաղութիւն հաս – տատած ըլլալով, այժմ կը ձգտին առաջ – նակարգ դեր կատարել միջազգային դետ – նի վրայ:

Զեռնարկած են ջլդերու նոր պատե – րազմի մը:

Աչխարհի մեծ ու փոքր ժողովուրդնե – րուն առջեւ կը ներկայանան իբրեւ ախո – յեան խաղաղութեան, ձիթենիի ճիւղ մը բռնած:

Ու կ'երդնուն ազգերու ինքնորոշման ժողովուրդներուն ազատութեան անու – նով:

Առաջին քայլը առաւ մառեչալ Բուլ – կանին չաբաթ մը առաջ, վարչապետ Ա – տենաուերի ուղղուած ծանուցագրով մը:

Առանց սպառնական ոճի, Բուլկանին կը զգուշացնէր արեւմտեան Գերմանիոյ վարչապետը Ատլանտեան Ուխտի կազմա – կերպիչներուն դէմ, որոնք «վերջերս բացէ ի բաց պատրաստութիւններ կը տես – նեն գերմանական հողամասը իրենց կա – մընջադլուխ օգտագործելու՝ յարձակողա – կան պատերազմի մը համար, հիւլէա – կան դէնքերով»:

Ու անտեսական յարաբերութեանց զար – գացման եւ ապրանքներու փոխանակու – թեան խայծը կը ցոլացնէր անոր աչքին, չմոռնալով խոստանալ, որ կարելին պի – տի ընէ միացնելու համար Գերմանիոյ երկու մասերը:

Ծանուցագիրը չատ պակ ընդունելու – թիւն գտաւ գերման պաշտօնական շրջա – նակներու մէջ, որոնք չեն հաւատար Մոս – կուայի հաւատումքներուն:

Անոր յաջորդեց Շեպիլովի «Լոյթ»ը Ա. Միութեան Գերագոյն Խորհուրդին առջեւ: Երկու ժամ տեւող ճառով մը, նախարարը ընդհանուր ակնարկ մը նետեց Մոսկուայի արտաքին քաղաքականու – թեան վրայ: Մանաւորաբար յիշեց թէ տարի մը առաջ բարեկամական դաշինք առաջարկած էր Ամերիկայի, սակայն հե – տեւանք չէր տրուած:

Շեչոը դրաւ համայնավար եւ դրամա – տիրական երկիրներու խաղաղ համակե – ցութեան վրայ: Աւելցնելով անմիջապէս, որ քանի դրամատիրական կարգերը չեն խորտակուած, դասակարգային կռիւը պիտի չդադրի, քաղաքական, տնտեսա – կան եւ զաղափարական պայքարը պիտի չարունակուի:

Իսկ չատ աւելի կարեւոր է Շեպիլովի նոր ծանուցագիրը՝ ուղղուած Մ. Նա – հանգներու, Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի՝ Մի – ջին եւ Մերձաւոր Արեւելքի կացութեան մասին:

Կրեմլին կը փորձէ հակազդել «Այզըն – հաուըրի վարդապետութեան» դէմ, ներ – կայանալով իբրեւ պաշտպան Արաբնե – րու՝ ընդդէմ աչխարհակալ պետութեանց եւ հիմ ունենալով Պանդունկի Խորհրդա – ժողովին սկզբունքները:

Ծանուցագիրը կ'ըսէ թէ Ա. Միութիւ – նը զինուորական խարիսխներ չունի Մ. Արեւելքի մէջ, մինաչեւորհներ չի հետա – պնդելը հոն: Միակ բաղձանքը «խաղա – ղութեան պահպանումն է՝ իր սահմաննե – րուն մօտիկ այդ շրջաններուն մէջ»:

Կոչ կ'ուղղէ երեք մեծ պետութեանց՝ որ իրեն հետ ձեռք ձեռքի տուած պահ – պանեն խաղաղութիւնը Մերձաւոր եւ Միջին Արեւելքի մէջ, յարդելով այդ եր – կիրներու գերիշխանութիւնն ու անկա – խութիւնը: Զէնք չհայթայթեն անոնց, քանդեն օտար զինուորական խարիսխնե – րը եւ քաչեն զինուորները: Իսկ տնտեսա – կան օգնութեան համար՝ քաղաքական կամ զինուորական ո՛չ մէկ պայման դնեն:

Կրեմլինի այս նոր խաղերը չատ թա – փանցիկ են:

Հունգարիոյ դէպքերուն առթիւ ամ – բողջ աչխարհի առջեւ վարկաբեկուելէ հոգ, Մոսկուա հիմա կը ջանայ վերա – կանգնել իր պատիւը եւ ամբարձնել իր դիրքը:

Կ'ուզէ դեր խաղալ Մերձաւոր Արեւել – քի մէջ, որ անցեալ Յուլիսէն ի վեր մի – ջազգային քաղաքականութեան գլխաւոր կեդրոնն է դարձած:

Բայց ո՛չ ոք կը խաբուի այլեւս:

ՀՐԱՆՏ–ՍԱՄՈՒԻԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱԼԺԵՐիոՅ ՀԱՐՑԸ

ՄԱԿԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻՆ ԱՌՋԵՒ

•

Ազգաժողովին քաղաքական յանձնաժո – ղովը, Ալժերիոյ հարցը ներկայացուց ընդհ. ժողովին:

Ինչպէս գրած էինք, ներկայացուած բանաձեւերէն երկուքը (Հարաւ. Ամերիկ – եան եւ Թայլանտ–Ճափոն–Ֆիլիպինեան) պարզ մեծամասնութեամբ ընդունուած էին քաղաք. յանձնաժողովին մէջ: Սա – կայն այս բանաձեւերէն մէկն ու միւսը պէտք է չահի ընդհ. ժողովին երկու եր – րորդի մեծամասնութեան ձայները, որ – պէսզի վերջնական հանգամանք ստանայ: Իրերու ներկայ կացութեան մէջ այդ եր – կու երրորդի անհրաժեչտ մեծամասնու – թիւնը գոյացնելու հնարաւորութիւն չկայ:

Ընդհ. ժողովի բակցումէն անմիջապէս վերջ, Սուրիոյ պատուիրակը հարց ու – ւաւ թէ կարելի չէ՞ր վիճաբանութիւնները ձայրէն սկսիլ: Նախագահը պատասխա – նեց, որ եթէ բանաձեւ ներկայացնողնե – րը համաձայնութեան գան եւ միացեալ բանաձեւ մը առաջարկեն՝ այդ նոր վիճա – բանութիւններուն պէտք չի մնար. այլա – պէս, ըստ ՄԱԿի կանոնագրին, իւրաքան – չիւր պատուիրակութիւն իրաւունք կ'ու – նենայ նոր քննութիւն եւ յաւելեալ վիճա – բանութիւններ պահանջելու:

Քուէարկութեան իրաւունք ունին 80 պատուիրակներ. արդ, այս կամ այն պա – րագային եթէ 27 հոգի դէմ քուէարկեն ո՛րեւէ բանաձեւի, երկու երրորդի մեծա – մասնութիւն չի գոյանար: Տիրող ընդհա – նուր կարծիքն այն է, որ կամ ի վերջոյ Ալժերիոյ հարցը առանց լուծման մը յանձնելու պիտի քաչուի ՄԱԿի օրակար – գէն, եւ կամ, այնպիսի նոր բանաձեւ մը պիտի գտնուի, որ իր չուրջ հաւաքէ եր – կու երրորդին ձայները: Ըստ չրջան ընդ

ԱՆԳԼԵՒՓՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ Պատերազմ. նա – խարարները կը չարունակեն իրենց խոր – հրդակցութիւնները՝ երկու երկիրներու ռազմական պաչտպանութեան մասին ընդ – հանուր ծրագիր մը մչակելու համար:

Պուրժես–Մոնուրի առաջարկած է որ այս մարդին մէջ երկու երկիրներու գոր – ծակցութիւնը ըլլայ չատ աւելի սերտ: Մանրամասնութեանց քննութիւնը յանձ – նուած է մասնագէտներու:

Շուտով Փարիզ պիտի գայ Անգլիոյ Պատերազմ. նախարարը, Սենտիս, սկսած խորհրդակցութիւնները չարունակելու համար:

ՄՈՐԻՍ ՖՈՐ Թունուզ հասաւ, ուր տե – սակցութիւններ պիտի ունենայ վարչա – պետ Հաբիպ Պուրկիպային հետ:

ԶԻՆ. ՈՒԺԵՐՈՒ նախարարը, Մաքս Լեժէօն յայտարարեց որ Ալժերիոյ մէջ ֆրանսական ցամաքային ուժերը բաղկա – ցած են 340,000 հոգիէ:

Ալժիր քաղաքին ահաբեկիչներուն պե – տը, Մահեասին ձերբակալուե – ցաւ:

ՇԵՊԻԼՈՎի ամբաստանութիւններէն ի վեր, Եուկոսլաւիոյ եւ Մ. Միութեան յա – րաբերութիւնները դարձեալ ձգտուած են: Եուկոսլաւ թերթերը կը դրեն թէ «անկա – րելի է Մոսկուայի հետ առարկայականո – րէն խօսիլ»:

1956ի ԸՆԹԱՑՔԻՆ 53,578 բնակարան – ներ չինուած են վարիզեան չրջանին մէջ:

զրոյցներու, Հնդկաստանի պատուիրակը, Քրիչնա Մենոն, կը ծրագրէ այս ձեւի բանաձեւ մը ներկայացնել:

× *Արաբեւասիական բանաձեւին ձա – խողանքը հոդեբանական մեծ հարուած մը եղաւ Ալժերիոյ ապստամբական չարժ – ման համար. մանաւանդ որ քաղաքական այս պարտութենէն զատ, ապստամբու – թեան եւ ահաբեկումներու բազմաթիւ դեկավարներ ձերբակալուեցան վերջին չրջանին:*

× *Մարոքի եւ Թունուզի թերթերը քա – նի մը օրէ ի վեր ժողովուրդը կը պատ – րաստէին արաբեւասիական բանաձեւին հաւանական ձախողութեան մը դէմ դա – փարին: Երկու երկիրներու պետական չրջանակները այնքան ալ դժգոհ չեն ստեղ – ծուած կացութենէն, որովհետեւ համոզ – ուած են որ եթէ հարցին լուծումը Ֆրան – սայի վստահուի, ստացուած արդիւնքը չատ աւելի գոհացուցիչ պիտի ըլլայ:*

× *Մինչդեռ արաբական պատուիրա – կութիւնները չատ դժգոհ են. այն համո – զումը ունին թէ Ազգաժողովը կ'ուզէ ի դին ամէն բանի Ալժերիոյ հարցը լուծել ի նպաստ Ֆրանսայի:*

× *Ֆրանսայի պատուիրակը, Ժակ Սուստել, առջի դիչեր Փարիզ վերադար – ձաւ Օդակայանին մէջ պատասխանելով լրագրողներու հարցումներուն, յայտնեց թէ «Ազգաժողովին պատուիրակներուն մեծամասնութիւնը չատ լաւ ըմբռնեց Ֆրանսական տեսակէտները. ասոր լաւա – գոյն ապացոյցը այն է թէ արաբեւասիա – կան բանաձեւը մերժուեցաւ: Միջազգա – յին կարծիքին առջեւ մեր դիրքը այժմ չատ աւելի լաւ է, քան վիճաբանութեանց սկսելէն առաջ»:*

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱԿԱՌԱԿ ՏԱՍԸ ՕՐԷ Ի ՎԵՐ ՄԵՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ, ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿ – ՈՒԻՆ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐ ՂՐԿՈՒԻԼ ՉԷՔ–ՓՈՍ – ԹԱԼԻ ՄԵՐ ԹԻԻԻՆ ՎՐԱՅ: ԱՅՂ ԳՈՒ – ՄԱՐՆԵՐԸ ՉԵՆ ՀԱՍՆԻՐ ՄԵՐ ՉԵՌՔԸ հաչիւը պլօֆէ եղած ըլլալով:

Ուրեմն, կը կրկնենք՝ որեւէ գումար չղրկել այդ թիւին վրայ կամ նոր տնօրինու – թիւն:

Գումարները ղրկել ՄԱՆՏԱ–ՔԱՐՏՈՎ:

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌԹԻԻ ՆՈՒԷՐՆԵՐ

ՋԱՆԱԶԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐ ՊՈՒԻԹԵԱՆՑ

•

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Տէր եւ Տիկ. Կոպեռնիկ Թանարճեան	8.000
Տիկին Ֆիլօր Օհանեան	5.000
Տէր եւ Տիկ. Արշաւիր Գաբրիէլեան	5.000

ՑԱՒԱԿՑԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

Դեռ կը չարունակուին հեռագիրները եւ յաւակցական նամակները անհատներէ եւ կազմակերպութիւններէ: Վերջին առթիւ հրատարակած էինք հեռագիրներու եւ կազմակերպութիւններու ցանկը:

Յաւակցութիւններ ստացանք նաեւ հե – տեւեալ կազմակերպութիւններէն.—

ՄԱՐՍԷՅԼ. — Ազգասիրաց Միութիւն, Ամասիոյ Իրերօգնութեան Միութիւն, Եղեգի գիւղի Բարեսիրաց Միութիւն, Արծիւ Մարզական Միութիւն:

ՎԻՆՆԻՆ՝ Հ. Մ. Ը. Մ.ի կազմը:

ՇԱՒԻԼԻ ակեղեցաչէն Երիտասարդաց Միութիւնը, Նիսի Կրօն. Ընկերակցու – թիւնը, Լանսոնի Հայոց Համայնական Խորհուրդը, Ալֆորվիլի Հայ Մարզա – կանը, Տեսինէն՝ ֆրանսական բանակի Հայ Ռազմիկներու Միութիւնը:

× Թերթին ծաւալը եւ յաւակցական նամակներու մեծ թիւը թոյլ չեն տար մեզի որ հրատարակենք նաեւ անոնց ցանկը: Կ'անդրադառնանք պատեհ առ – թիւ մը:

Կրկին չնորհակալութիւններ բոլորին:

ՄԱԿԻ ԴԻՒԱՆԸ ՄԵՐԺԵՑ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԲՈՂՈՔԸ

Ինչպէս գրած էինք, Ա. Միութեան Սրա. փոխ–նախարարը բողոք–նամակ մը յղած էր Ազգաժողովին դիւանին, որուն մէջ ամբաստանութեան առարկայ դար – ձած էր Այզընհաուըրի քաղաքականու – թիւնը:

Դիւանը 6ի դէմ (Ա. Միութիւն, Չե – խոսլովաքիա, Եգիպտոս, Հնդկաստան, Մ. Նահանգներ, Անգլիա) 8 ձայնով (Ֆրանսա, Իտալիա, Փերու, Տոմինիք – եան Հանրապետութիւն, Տանըմարքա, Թուրքիա, Սալվադոր եւ Ազգ.Չինաստան) եւ մէկ ձեռնպահութեամբ (Փաքիստան) մերժեց հարցը ընդհ. ժողովի օրակարգին անցընել:

Մ. Նահանգներու պատուիրակը, Քա – պոթ Լոճ, յայտնեց թէ «այս ամբաստա – նութիւնները անհիմն եւ սխալ են մէկ ծայրէն միւսը, բայց Մ. Նահանգները կ'ուզեն որ հարցը քննուի, որպէսզի խորհրդային չարամտութիւնն ու թաքուն նպատակները ծանօթ դառնան ամբողջ աչխարհին»:

ԽՈՐՀ. ԵՐԿՐԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ՏԵԻԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

●

(Ե. եւ վերջին մաս)

Դառնանք եղիպտացորենին։ Պրուչչեւ ինքն իսկ է վկայողը թէ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգները արմտիքի մշակութեան յատկացուած հողերուն 35 առ հարիւրը, շուրջ 30 միլիոն հեկտար տարածութիւն, եգիպտացորենին վերապահած են, շորս ու կէս միլիառ վուժի արդիւնաբերութեամբ մը, ինչ որ արմտիքի ընդհանուր բերքին 55 առ հարիւրը կը ներկայացնէ։

Արմտիքի արդիւնաբերութեան աճման մտահոգութիւնն էր զարթեալ որ ծնունդ առած էր ծայրագոյն արեւելեան մասին, Սիպերիոյ եւ Ղազախիստանի անբերրի հողերը մշակելու ձեռնարկին, «կամաւոր» եւ առաւելապէս երիտասարդ մշակներու զանգուածային տեղափոխութեամբ եւ որուն համար այնքան աղմուկ յարուցուեցաւ։ Բայց այսօր երեւան կ'ելլէ որ այդ «կամաւոր» բազուկները կը պակսին հոն ուր էին նախապէս, ծրագրին առաջադրութիւնները դլուխ հանել չկրնալու համար։

Ներկայիս գումարուող Գերագոյն Խորհուրդի նիստին մէջ է զարթեալ որ Ղազախստանի կուսակցութեան քարտուղարը եաքոլեւ բուռն կերպով ամբաստանած է տնտեսական հնգամեայ ծրագրին պատասխանատու հեղինակը Բերվուխին, ըսելով թէ անիրականալի երազներ են իր առաջադրութիւնները եւ թէ վաստօրէն չէ մտահոգուած Ղազախստան ղրկուած մշակներու կացութեամբ՝ որոնք դժուարին պայմաններու մէջ կը գտնուին այժմ։

Եւ ըսել թէ հազարաւոր հայ երիտասարդներ ալ կան անոնց մէջ։ Ամէնքս ալ կը յիշենք անոնց մեկնումին առթիւ կազմակերպուած հանդիսութիւններուն յաւելեալ եւ ճոխացեալ նկարագրականները Հայաստանի մամուլին մէջ։

Արմտիքի արտադրութեան դասական հողերուն վերջին տարիներու բերքը չատ անյագաստ եղած է, մասնաւորաբար բացառիկ երաշտին հետեւանքով։ Հեկտար դլուխ հաշիւ տասը կենդինար արտադրութիւն մը ձեռք բերած են, մինչ օրինակ Ֆրանսայի մէջ արմտիքի արտադրութիւնը մէյնին հաշուով հեկտարին 19 կենդինար է։

Արտադրութեան այս անբաւարարութեան վրայ կ'աւելնայ բերքին մէկ մասին վճռացումը, խորհրդային մամուլին իսկ խոստովանութեամբ։

Երկրագործական մեքենաները եւ տրակտորները պէտք եղած ատենը ներկայ չեն տեղւոյն վրայ։ Եթէ ներկայ ալ ըլլան, չատ յաճախ չէնքերն ու չեմարանները անբաւարար են կամ խարխուլ՝ ամբարելու համար բերքը։ Երկրագործական հեղինակութիւն մը, Փրոֆ. Պրոկոպովեց, կարգ մը շրջաններու համար մինչեւ 25 առ հարիւր կը հաշուէ փճացած բերքին քանակը։

Խորհրդային իշխանութիւնները քանիցս հպարտութեամբ յայտարարած են որ խորհրդային երկրագործութիւնը ամէնէն ուժեղ մեքենականացածն է, ինչ որ բացայայտօրէն կը հակասէ ճշմարտութեան։ Ա. Միութիւնը հարիւր հեկտար տարածութեան դլուխ 0,4 տրակտոր միայն ունի, մինչ Միացեալ Նահանգները նոյն տարածութեան համար 2,3 տրակտոր ունին, այսինքն վեց անգամ աւելի։ Եւ դեռ բազմաթիւ մեքենաները, հազիւ մշակութեան յանձնուած՝ արդէն իսկ անդործածելի կը դառնան։

Պատմողը «Իզվեստիա»ն է թէ Ռիազան չինուած գետնախնձոր քաղող մեքենան երկու կամ երեք չաթեուան դործածութենէ ետք կ'աւերուին եւ անդործածելի կը դառնան։ Ֆոունդի դործարանին քննիչ յանձնախումբը չինուած մեքենաներուն հինդին մէկը պակասաւոր դտած է եւ մերժած։

Թաչքենդի դործարանին չինած բամպակ քաղող մեքենաներուն կէսը քննիչ յանձնախումբը չինուած մեքենաներուն հինդին մէկը պակասաւոր դտած է եւ մերժած։

Մեքենաները դործածող բանուորներէն չատեր ոչ դործածութեան ձեւը դիտեն եւ ոչ ալ զանոնք խնամելու, պահպանելու կերպերը։ Երկրագործութիւնը առհասարակ եւ ամէն տեղ կը գանգատի թէ որակեալ պետեր եւ վարիչներ կը պակսին իրեն։

Պրուչչեւ 1953ի Սեպտեմբերին կը յայտնէր թէ 94 հազար կոլխոզներուն մէջ միայն 18 հազար մասնագէտներ իրապէս կ'աշխատին եւ ներկայ են։ Այսինքն մէկ մասնագէտ միայն հինդ կոլխոզի համար։ Ընդհակառակն 50 հազար մասնագէտներ կապուած են մեքենաներու եւ տրակտորներու կայաններուն։ Իսկ 75 հազար մասնագէտներ տեղաւորուած են երկրագործական պաշտօնատուներուն եւ դրասենեակներուն մէջ։

Դարձեալ Պրուչչեւի իսկ վկայութեամբ՝ մեքենաներու եւ տրակտորներու կայաններուն տնօրէններուն 22 առ հարիւրը միայն բարձրագոյն ուսում ստացած են։ Տնօրէններուն 47 առ հարիւրը եւ ճարտարագէտներուն 15 առ հարիւրը երկրորդական ուսում ունին։ Տնօրէններուն 30 առ հարիւրը, մասնագէտներուն 64 առ հարիւրը եւ աշխատանոցներու վարիչներուն 90 առ հարիւրը նախնական ուսում մը միայն ունին։

94 հազար կոլխոզներէն 16 հազարը միայն բարձրագոյն կամ երկրորդական ուսում ստացած նախագահ մը ունին։ Մնացեալ 78 հազար կոլխոզներու նախագահները տարրական ուսման տէր են, կամ անկէ վար։

Խորհրդային ազբիւրներէն եւ վկայութիւններէն առնուած այս տեղեկութիւնները ցոյց կուտան թէ երկրին երկրագործական անտեսութիւնը տակաւ կը մնայ միշտ եւ ցարդ թափուած ջանքերը չատ բան չեն փոխած այս իրողութենէն։

Տաղնապը առարկայական պատճառներէն զատ բարոյական հիմեր ալ ունի։ Պաշտօնապէս չատ երջանիկ հռչակուած ըլլալով հանդերձ հողագործ գանգուածը միշտ ալ զոհուած ըլլալու տպաւորութիւնն ունի եւ երբեմն ընծայուած առիթը կ'օգտագործէ իր դժդոհանքը այս կամ այն ձեւով յայտնելու համար։

Մարտական համայնավարութեան օրերուն, վարչաձեւին սկզբնական շրջանին, «կուլակ»ներ էին անոնք միայն՝ որ տարածուն հողեր ունեցած, մեծ հողատէրեր եղած էին։ Հողերուն համայնացումին դէմ եղած ընդդիմութեան համեմատ, բառը ընդլայնեց իր նշանակութիւնը եւ «կուլակ» կոչուեցան նաեւ անոնք որ՝ մշակ դործատուր աշխատացուցած էին, կամ ձիու տէր էին։ Ի վերջոյ «կուլակ» դարձան ամէն անոնք որ համայնացումին կ'ընդդիմանային, հող ու ձի ունեցած ըլլային կամ ոչ։

Ուղղակի կամ անուղղակի այս դիմադրութիւնը, չատ կրաւորական, միշտ ալ ծածուկ ձեւով դոյութիւն ունեցած է։ Պատերազմին պատճառաւ հսկողութեան թուլացումը առիթ եղած էր որ կոլխոզականներ ընդլայնեն իրենց վերապահուած հողի չերտը եւ կենդանիներ իւրացնեն։ Այն աստիճան՝ որ 1947ի Յունուարին հրատարակուած պաշտօնագիր մը 521 հազար հեկտար հող եւ 140 հազար կենդանի կը հաշուէ կոլխոզականներուն ապօրինի կերպով սեփականացուցածը։ Այս իւրացումներուն առաջքը առնելու համար Մառլինի եւ Խռուշչովի առորագրութիւնները կրող հրամանագիրը մը 5էն 20 տարի «ղղաստաւդուիչ աշխատանք» կը սպառնայ անասատողներուն։

Գիւղական շրջաններու մէջ ճարտարարուեստի արտադրութեանց բաշխումն ալ չատ անբաւարար է։ 1953ին Միկոյեան, որ այն ատեն ներքին առեւտուրի նախարար էր, ինքն իսկ կը խոստովանէր թէ գիւղական շրջաններուն առեւտրական կազմակերպութիւնը թերի է եւ ամէնէն անհրաժեշտ իրերն անդամ դիւրաւ չեն ճարուիր հոն։

Կուսակցութեան ազդեցութիւնն ալ բաւական մնացած է տակաւին գիւղական շրջաններուն մէջ մշակ զանգուածին վրայ։ Այսպէս գիւղական խորհուրդներու անդամներուն 19 առ հարիւրը միայն կուսակիցականներ են, մինչդեռ քաղաքներու խորհուրդներուն մէջ համեմատութիւնը 42 առ հարիւր է։ Պատերազմին սկիզբը կոլխոզնիկներէն 150 հազարը միայն կուսակցութեան անդամներ էին, երկուքուկէս միլիոն կուսակցականներու ընդհանուր թիւին վրայ։ Կրօնքի ազդեցութիւնն ալ չատ աւելի զօրաւոր է գիւղացիներուն վրայ՝ որ հակառակ բոլոր անաստուածամարտներուն կը մնան խոր հաւատացեալ եւ բարեպաշտ, մինչ քաղաքներուն մէջ պակրացած է եւ տեւական վախճատակ։

Լենին 1921ին կը պատգամէր թէ «դասակարգերը ջնջելու համար պէտք է նախ մշակներուն եւ բանուորներուն դասակարգի տարբերութիւնը ջնջել եւ ստեղծել միակ դասակարգը՝ բանուորականը»։

Ցեղափոխութենէն քառասուն տարի ետքն ալ ոչ կուսակցութիւնը եւ ոչ ալ վարչաձեւը յաջողած ըլլալ կը թուին լենինի պատգամին ամբողջական իրականացումին մէջ։ Այս ալ արդիւնք մաս կը կազմէ իրենց սահմանումով «անկարելի երաշատեսութիւն»ներուն։

ԲԱԲԳԷՆ ԳԱՎԻՋ

ՇԱԻԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ ՅՈՒՇԵՐԸ

●

Ա. ՄԱՍ.– ԱԼԻ ՐԻԶԱՅԻ ՕՐԱԳԻՐԸ

Զեռքս գրիչ մը եւ թուղթ մը, կը սպասեմ։

ՎԼԱՏԻՄԻՐԻ ՀԵՏ ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԻՒՆ

Ժամը 2։30ին, Վլատիմիր սաղոնէն ներս մտաւ Շաւարշին հետ։ Ուղղակի եկաւ կանդնեցաւ իմ կիշէիս առջեւ։

— Բարե՛ւ, էֆէնտի։ Մենք նորէն վառնա կ'երթանք։ Այս անդամ հետս կը տանիմ քեռորդիս։ Արձանագրէ նայիմ քեռորդիս անցագիրը։ Այս անդամ ես ալ կ'երթամ։

— Վլատիմիր էֆէնտի, երկկ նոր հրաման մը ստացանք։ Մեզի կը հրահանգուի որ այսուհետեւ զեսպանատան եւ հիւպատոսարանի մարդոցմէ եւս սէյեահաք վարթաբասը պահանջենք։ Թէեւ քեզ այստեղ բոլորս կը ճանչնանք, բայց եւ այնպէս դուն եւս սէյեահաք վարաբասը պարտաւոր ես ունենալ։

— Ես ամէն ժամանակ կը ճամբորդեմ եւ ձեզմէ ոչ ոք ինձմէ սէյեահաք վարաբասը պահանջած է յարդ։ Հիմա չոգեմատուռը անցնելու համար ինձմէ պիտի պահանջէք։ Ես չեմ գիտեր թէ ինչ է սէյեահաք վարաբասը։

— Ես կը գիտնամ։ Ես ալ կ'երթամ։

Ուղղակի եկաւ Շաւարշին առջեւ։

— Շաւարշ, ես ալ կ'երթամ։ Ինձմէ սէյեահաք վարաբասը պահանջեցին։ Ես չեմ գիտեր թէ ինչ է սէյեահաք վարաբասը։ Դուն գիտե՞ս։

Շաւարշ ժպտեցաւ։

— Ես ալ չեմ գիտեր, ըսաւ։ Ես ալ կ'երթամ։ Ինձմէ ալ պահանջեցին։ Ես ալ չեմ գիտեր։ Ես ալ կ'երթամ։

Ես ալ ժպտեցայ։

—

իր նախորդ յայտարարութիւնը, երբ կը յայտարարէր թէ Ագպաժողովը իրաւա – սութիւն չունի Ալժերիոյ խնդրին մէջա – մուխ ըլլալու: Արդարեւ, յաջորդ օրն իսկ, ՄԱԿի ամերիկեան պատուիրակը, Քապոթ Լոճ, պաշտօնապէս կը պաշտպա– նէր այս տեսակէտը:

Ինչո՞ւ այս յանկարծական չրջումը:

Ամերիկեան զանազան գործակալներու տուած տեղեկութիւններն ու անդլեամե– րիկեան նորագոյն բանակցութիւնները ցոյց տուին Ամերիկացիներուն, որ Մ. Արեւելքի եւ Ալժերիոյ դէպքերուն մէջ յանցաւորը միշտ ալ Անգլեւֆրանսացինե– րը չեն, ինչպէս նախապէս միտում ու– նէին կարծելու: Միւս կողմէ, «Այզընհաուերի վարդապետութիւնը» Մերձ-Արե– ւելքի մէջ յուսացուած ընդունելութիւնը չդտաւ: Ասոր կողքին, կարեւոր դեր խա– ղաց նաեւ հետեւեալ պարադան. Ամերի– կացիները կը յուսային թէ խորհրդային աչխարհը քայքայուելու վրայ է: Բայց Ռուսերը ոչ միայն կրցան չուտով տէր կանգնիլ կացութեան, այլ դժուի յառաջ– դիմութիւն արձանագրեցին չատ մը մար– զերու մէջ: Այս բոլորին հետեւանքը այն եղաւ, որ նախագահ Այզընհաուերը եւ իր պլխաւոր գործակիցները նախընտրելի համարեցին որոշ զիջումներ կատարել ի– րենց դաչնակիցներուն՝ քան ասպարէզը ձգել Ռուսերուն:

Քաղաքականութեան այս յեղաշրջման մէջ կարեւոր դեր կատարեցին նաեւ հե– տեւեալ նկատի– ները.

1) Ֆրանսայի կողմնակից եւ համակիր կարգ մը անձնաւորութեանց ազդեցու – թիւնը. ինչպէս օրինակ՝ նախկին դես – պան Տուկլաս Տիլընի եւ Եւրոպական բա– նակներու նախկին ընդհ. հրամանատար զօր. Կրունթըրի մէջամտութիւնները:

2) Մ. Նահանգներու Երեսփոխանական ժողովին յարաճուն դժգոհութիւնը՝ Տըլը– սի վարած արտաքին քաղաքականութեան դէմ:

3) Ամերիկեան մամուլին մէկ կարեւոր մասին դիրք ճշդելը ի նպաստ Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ:

4) Ամերիկեան քարիւղի ընկերութեանց դէմ կատարուած ամբաստանութիւնները, որոնք կը ձգտէին փաստելու թէ Մերձա – ւոր Արեւելքի եւ Ալժերիոյ խլրտումնե – րուն պատասխանատուները քարիւղի ըն – կերութիւններն են, որոնք առասպելական չահեր կ'ապահովեն ստեղծուած խառնակ կացութեան չնորհիւ:

Ցետագայ դէպքերը միայն ցոյց կրնան տալ թէ Մ. Նահանգներու քաղաքակա – նութիւնը այսպէս պիտի մնա՞յ թէ ոչ: Ցամենայն դէպս, առայժմ, ըլլայ Անդ – լիա, ըլլայ Ֆրանսա, պատճառ չունին դժգոհելու:

Թ. Ա. Թ.

ՀԱՅՐՆԱԿՑԱԿԱՆ

«ՏԱՐՕՆ–ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆ»Ի ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆԸՆ

●

ԽՄԲ.— Տարօն-Տուրուբերանի Շրջա – բերականէն (թիւ 2) կը բաղեմք հանրա – յին գործունէութեան կարեւոր մասերը, ստորեւ.—

Գոհունակութեամբ հաստատելէ հաք արտասահմանի Տարօն–Տուրուբերանցի – ներու փոխյարաբերութիւններն ու մաս – նաճիւղերու նախանձախնդրութիւնը ի – րենց գոյութեան պահպանման մասին, կեդրոնական վարչութիւնը կը յայտնէ թէ փարիզի Մխիթարեան վարժարանին մէջ կը պահուին 7 ուսանողներ:

Պելժիա.— Համալսարանական մը, Ֆերճ Կարապետեան, բժչկական ուսանող:

Վենետիկ.— Ճարտարապետութեան հա– մալսարանական ուսանող մը, Վենետիկի Մխիթարեան վարժարանէն չրջանաւարտ՝ Սերոբ Մարզարեան:

Տէտէ-Աղաճ.— Օր. Նաթիա Մարուք – եան ,տաղանդաւոր խոսմոնալից աղջիկ մը, Ամերիկեան դոլճճ կ'ուսանի:

Սելանիկ.— Ութ հայրենակից ընտա – նիքներու նիւթական նպաստ:

Գերմանիա.— Թոքախտաւոր հայրենա– կիցի մը օգնութիւն:

Ֆրէզնօ.— Սթէյթ Գոլէճի ուսանող եղ– ուարդ Մկրտիչեան:

Գամիշլի (Սուրիա).— Հայ նախակըր– թարաններու մէջ 34 երկսեռ աչակերտ – ներ:

Հալէպ.— Քարէն Եփիճ ճեմարանի ե– րեկօթիկ բաժնին մէջ տարեկան յատկա – գում վճռ ուսանողներու, ինչպէս նաեւ երկսեռ նախակրթարանի 56 աչակերտ – ներուն:

Պէյրութ.— Այս տարի Փալանճեան Ազգ. ճեմարանին գիշերօթիկ բաժնին մէջ, տեղւոյն մանաճիւղին ճիզերուն չնորհիւ տեղաւորուած են երկու ուսա – նողներ, ինչպէս նաեւ Անթիլիասի գպրե – վանքին մէջ մէկ ուսանող եւ 4 նախակըր– թարաններու մէջ երկսեռ աչակերտներ:

Պէյրութաբնակ երեք հայրենակից ըն – տանիքներու, Պոլիս եւ Էլաղիղ (Թուր – քիա) հայրենակիցներու նիւթական օգ – նութիւն:

Այսպէս նախակրթարաններէն սկսեալ մինչեւ համալսարանները, մեր ուսանող– ներուն թիւը հետեւեալն է.—

Նախակրթարաններ՝ 130,
Բարձրագոյն վարժարան՝ 16
Համալսարաններ՝ 4:

Ընդհանուր թիւ՝ 150 ուսանողներ եւ 17 նպաստընկալներ:

Մարտ ամսուան ընթացքին կեդր. վարչութեան ճեռքը կը հասնի Տարօնի պատմութեան դիրքը, պլխաւոր խմբա – գիրը - պատասխանատու հայրենակիցէ կա– րօ Սասունի, աջակցութեամբ հայրենա – կիցներ՝ Սմբատ Շահնազարեանի եւ Տոքթ. Ա. Ալիխանեանի: Ինչպէս նաեւ Հայկ Մալոյեանի եւ Եղիչէ Մելիքեանի:

Համաձայն 31րդ պատգ. ժողովին, կեդր. վարչութիւնը կը հրահանգէ 40ամ– եակի հանդիսութեանց պատրաստութիւն, որ տեղի պիտի ունենայ Մայիս ամսուան ընթացքին:

Տարօն-Տուրուբերանի Հայր. Մ.եան կեդրոնական վարչութիւն

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵՑՈՒՔ

●

ԱԼՖՈՐՎԻԼ.— Փետրուար 3ին, Փարիզի բաժակի մրցումը կատարեցինք ընդդէմ Վիլմոմպլի: Մեր անակնկալ պարտութիւ– նը 2-1ով, այլեւս մեզ հեռացուց այդ կա– րեւոր մրցակցութենէն:

Փետրուար 10ին, ախոյեանութեան մրցումը կատարեցինք ընդդէմ Քորպէյլի, մեր դաշտին վրայ:

Մեր վերջին չաղթանակները, հոծ բազմութիւն մը բերած էին դաշտ, ուր բուռն հանդիպում մը տեղի ունեցաւ:

Խաղին առաջին մասին, մեր խումբն էր տիրապետողը: Փաստ որ կէս ժամուան մեր յարձակումները յանդեցան փենալ – թիի մը, զոր խմբապետ Սրապ կէտի վե– րածեց 1-0:

Բայց հակառակորդը նոյն վճռականու– թեամբ կը դիմադրէր եւ հազիւ քանի մը վայրկեան դադարէն ետք՝ յաջողեցաւ ինքն ալ կէտ մը նչանակել 1-1:

Երկրորդ կիսախաղին, մեր տղոց վրայ խոնջէնք կար, բայց եւ այնպէս, մեր բերդը միշտ պաշտպանուած էր: Վերջին քառորդ ժամուն երբ վերադառն իրենց եռանդը, մեծապէս նեղեցին հակառա – կորդ պաչտպանողական դիծը, որ կը խաղար բրտօրէն: Այդ միջոցին դատաւո– րը անգամ մըն ալ փենալթի սուլեց, յե– տոյ մերժելով՝ խաղը չարունակել տուաւ, ընդհանուր զարմանք պատճառելով:

Այլեւս ժամանակը լրացած էր: Խաղը հաւասար արդիւնքով վերջացաւ 1-1:

Այս կիրակի, 17 փետրուար, կ'այցե – լենք Սէն-Ժէրմէնի խումբին, որմէ պար– տուած էինք 5-1: Կը մաղթենք մեր տղոց որ յաղթանակով մը մոռցնեն այդ դառն յիչատակը:

Զ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

Վարչութեան ճեռքը կը հասնի Տարօնի պատմութեան դիրքը, պլխաւոր խմբա – գիրը - պատասխանատու հայրենակիցէ Կա– րօ Սասունի, աջակցութեամբ հայրենա – կիցներ՝ Սմբատ Շահնազարեանի եւ Տոքթ. Ա. Ալիխանեանի: Ինչպէս նաեւ Հայկ Մալոյեանի եւ Եղիչէ Մելիքեանի:

Համաձայն 31րդ պատգ. ժողովին, կեդր. վարչութիւնը կը հրահանգէ 40ամ– եակի հանդիսութեանց պատրաստութիւն, որ տեղի պիտի ունենայ Մայիս ամսուան ընթացքին:

Տարօն-Տուրուբերանի Հայր. Մ.եան կեդրոնական վարչութիւն

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՄԱՐՈՒԲԻ Սուլթանին վերադարձէն ի վեր, պետական անձնաւորութիւնները կը պատրաստուին յառաջիկայ օրերու քաղա– քական բանակցութեանց: Արդարեւ, չու– տով Բապաթ կը հասնին Արաբիոյ Իպն Սէուտ թագաւորն ու Թունուզի վարչա – պետը՝ Հապիպ Պուրկիպա: Նոյն օրերուն Մարոք պիտի դտնուի նաեւ Իրաքի գա – հաժառանգ իչխանը՝ Ալտուլիլլահ. բայց այս վերջինին այցելութիւնը անձնական բնոյթ կը կրէ:

ԳԱՀԻՐէի մէջ մեծ դժգոհութիւն պատ– ճառեց ամերիկեան այն ծրագիրը, որ կ'առաջարկէ ամերիկեան միջամտու – թեամբ ապահովել Ազապայի մէջ նաւա – յին երթեւեկի ազատութիւնը: Եգիպտա – ցիները այն տպաւորութիւնը ունին որ Մ. Նահանգները այս պատրուակով կ'ու– զեն Պաղեստինի հարցը լուծել՝ ի նպաստ Իսրայէլի:

ԱԳԼԵՒՑՈՐԴԱՆԱՆԵԱՆ բանակցու – թիւնները վերջացան: Անգլիական բա – նակները Ցորդանանէն պիտի քաչուին Մարտ 1էն կամ Ապրիլ 1էն սկսեալ: Ցոր– դանանի կառավարութիւնը ամէն ձեւով պիտի դիւրացնէ այս ծրագրին իրագոր – ծումը: Առկախ խնդիրները լուծելու հա– մար խառն յանձնաժողով մը պիտի ստեղ– ծուի Փետր. 20էն առաջ:

ԳԱՀԻՐէի մէջ սկսաւ «Անգլիոյ հաչուին լրտեսութիւն» կատարելու յանցանքով ձերբակալուած 16 անձերու դատավարու– թիւնը:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ Սոցիալ Դեմոկրատներու պարագլուխը, որ Մ. Նահանգներ կը դտնուի, յայտարարեց որ եթէ օր մը իրա– կանանայ Գերմանիոյ միացումը, Ջորս Մեծերը պէտք է աչխատին, որ Գերմա – նիա արեւելեան կամ արեւմտեան իրա – կութեանց չմխանայ, այլ դառնայ հաւասարակչռող ուժ մը:

ՊԱՐՍԼՈՆԱՑի համալսարանը, որ ու – սանողական յոյգերու հետեւանքով Ցուն– ուար 15էն ի վեր փակուած էր, երէկ վե– րաբացուեցաւ:

ԻՐԱՔի վարչապետը, Նուրի Սայիտ, յայտարարեց որ պատերազմական վիճա – կին վերջ պիտի տրուի եւ «արաբական աչխարհին մէջ քաղաքական կացութիւնը իր բնականոն վիճակը ստանալուն պէս» պիտի արտօնուի քաղաքական նոր կուսակ– ցութեանց կազմութիւնը:

ՍԱՄՈՒԷԼ

●

(ԳԱՏՄԱԿԱՆ ՎԷՊ, 364 - 400)

Գ. ԳԻՐՔ

Ե.— ՄԱՅՐԸ

●

— Ներա անպէտութիւնը սահման չունի, որպէս եւ սահման չունի նրա մեծամտու– թիւնը:

Մայրական դուռը՝ եւ անապրոյն որ – դու պատճառած վիչտը՝ փոփոխակի կեր– պով սկսեցին ալեկոծել դժբախտ կնոջ սիրտը: Աստուածը աչքերում, դարձաւ նա դէպի ծերունի զօրապետը, ասելով.

— Թո՛ղ օրհնեալ լինի Աստուծոյ կամ – քը: Ինչ որ անօրինել է նա, չէ կարող փոխել անզօր մահկանացուն: Թո՛ղ գայ ապերախտը: Կուտեցէք նրա զօրքերի հետ, բայց իւր վրայ բնաւ դէնք չբարձրացնէք:

Տհաճութեան մռայլը անցաւ ծերունի զօրապետի խորչոմած դէմքի վրայ, եւ նրա խորխմաստ աչքերը վառուեցան արհամարհանքի բոցով: Բայց զսպելով իւր նկատեց.

— Մենք չէինք ցանկանայ, Տիկին, տի– րապետ լինել, եթէ նա սպանած չլինէր ամէն ինչ, որ սուրբ է մեզ ամէնից հա – մար: Բայց մարանչում է մեր գոյութեան դէմ, մեր կրօնի եւ մեր պետութեան դէմ:

Տիկինը պատասխանեց.

— Քրիստոնէական առաքինութիւնը պարտք է դնում մեր վրայ, Գուրդէն, չատ եւ չատ անգամ ներել մոլորեալին:

Ծերունի զօրապետը դժկամակութեամբ լռեց:

Այնտեղ կանգնած էր պատանի Արտա – ւազդը, եւ խորին վրդովմունքով լսում էր Տիկնոջ պատուէրները: Նա չհամբերեց, ասելով.

— Իսկ ես նեռեր կ'արձակեմ նրա վը– րայ: Եւ այժմ պիտեմ, թէ ո՛րպէս կ'ար– ձակեմ...:

Փոքր էր մնում, որ նա խոսոմոնանար իւր առաջուայ սխալը, որ կատարուեցաւ «Իչխանաց կղզում», տակաւին ծանօթ չէր Մերուժանի գաղտնի պրահատութեան մասին:

Տիկինը սխրութեամբ նայեց պայրացած պատանու վրայ եւ ոչինչ չասաց: Նրա յուզմունքը, բաւական մեղմ կերպով մանուկ սրտում եւ էր գալիս մանուկ հայաստանի վրէժխնդրութեան ոգին:

Մերուժանը իւր ձիաւորների բազմու – թեամբ արդէն մօտ էր այն բարձրաւան – դակի սարտուին, որի վրայ գտնւում էր նրա մայրը: Նա մի արագ պտոյտ տուեց, անցաւ դէպի այն կողմը, որտեղից միակ գառիվեր ուղին տանում էր դէպի մօր գտնուած տեղը:

Ծերունի Գուրդէնը, թողնելով Տիկնոջ մօտ մի խումբ թիկնապահներ, առեց իւր հետ մնացեալ Վասպուրականցիներին, եւ չատպով դիմեց դէպի թշնամին: Կռիւը տեղի ունեցաւ Մերուժանի ձեռքով հըր – պեհուած Նախճաւանի աւերակների մօտ: Վասպուրականցիք ,մի քանի րոպէում, նրա կործանած քաղաքի քարերից՝ կանգ– նեցրին նրա դէմ մի ամուր պատնէչ: Թպդնուեցան պատնէշի ետեւում, սկսե – ցին նետեր արձակել: Ոմանք պարսկանե– րով նետում էին քարեր: Նրա աւերակ դարձած քաղաքի բեկորները նետում էին դէպի նրա գլուխը: Մերուժանը ար – համարհելով այդ բոլորը, իւր ձիաւոր – ների խուռն բազմութեամբ առաջ էր ըն– թանում: Նրա ձիաւորները պինուած էին նիզակներով եւ սրերով միայն: Իրրեւ պատսպարան, կրում էին եւ ասպարներ: Պէտք էր չատ մօտ տարածութիւն, որպէս– զի նրանք զործ դնէին իրենց զէնքերը: Այդ պատճառով աչխատում էին մերձե – նալ: Վասպուրականցիք ա՛յն ատիճան կատաղած էին, որ ո՛չ միայն ամէն կող– մից պանակոծում էին ձիաւորներին, այլ, մոռանալով իրանց Տիկնոջ պատուէրը, էէին խնայում եւ նրա որդուն:

Նիզակն ու սուրը, նետն ու տապարը, չատ կարելի է, մինչեւ անգամ չազդէին Մերուժանի ամրակուռ, պղնձապատ մարմնի վրայ: Նա խիստ վարպետու – թեամբ պրահատորում էր իւր: Բայց հազա– րաւոր պարսիկներով արձակուած քարե– րը, որ ռումբերի նման տեղում էին նրա վրայ, կարող էին մի քանի րոպէում, բո– լորովին քարկոծել նրան եւ ծածկել խճերի կոյտի ներքոյ: Այստ ամենայնիւ, հրա – մայեց իւր ձիաւորներին՝ պատռել պատ – նէշը եւ առաջ անցնել:

Ձիաւորները աներկիւղ յարձակմամբ պրոհ տուին պատնէշի վրայ, սկսեցին մի կողմից քանդել, միւս կողմից կռուել: Ինքը Մերուժանը նետուեցաւ կռուի փո – թորկի մէջ:

ՐԱՖՖԻ

ՍՊԱՆԵՒԱՐԱԲԱԿԱՆ բարեկամական պատ-
հինք մը պիտի ստորագրուի չուտով:
Զօր. Ֆրանքօ եւ Իպն Սէուտ որոշած են
դադրիլ ընդհ. պիծերը, բայց մանրա-
մասնութիւնները պիտի ճշդուին մասնա-
ւոր յանձնախումբի մը կողմէ:

ՍՈՒՐԻՈՅ գինուորական ատեանը, որ
կը զբաղէր քաղաքական դաւադրութեան
հարցով, իր վճիռը պիտի արձակէ
փետր. 23ին:

ԱՐԺԱՆԹինի կառավարութիւնը վեճե-
ղուելայէն պիտի պահանջէ որ նախկին
նախագահ Փերոնը իրենց յանձնուի:

ՓՈՒԱՆ ԾԱՂԿԵՊՄԱԿԻ

Ղազար Ներկարարեան եւ ընտանիքը
խորին ցաւակցութիւններ կը յայտնեն Պ.
Սրամ Հիւսեանին, իր զաւկին՝ Նուպարի
դառնաղէտ մահուան առթիւ եւ փոխան
ծաղկեպսակի 1000 ֆր. կը նուիրեն Հայ
Մշակոյթի Տան:

Ստանալ «Ցառաջ»էն:

ՈԳԵԿՈՉՈՒՄ

Փետրուարեան ապստամբութեան 36րդ
տարեդարձին առթիւ, նախաճեռնու-
թեամբ Հ. Ց. Դ. Փարիզի «Եգիպտացի»
կոմիտէին, 21 փետր. հինդշաբթի երե-
կոյ ժամը 9ին, Սօսիկեան Սալանթի Տի
սրահին մէջ, 28 ռիւ Սէրբաթիք, մէթրօ
Օտէոն կամ Սէն Միշէլ:

կը նախագահէ ընկ. ՀՐ. ՍԱՄՈՒԷԼ:

կը հրաւիրուին ընկերներն ու համա-
կիրները: Մուտքը ազատ է:

ԵՐԵԿՈՅԹ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
ՄԱՐՍԷՅԼ

կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Նոր Սե-
րունդի Շրջ. Վարչութեան կողմէ:

Հովանաւորութեամբ Հ. Ց. Դ. ՄԱՐ-
ՍԷՅԼԻ ՇՐՋԱՆԱՑԻՆ ԿՈՄԻՏԷԻ:

Շաբաթ, 23 փետրուար երեկոյեան
ժամը 9ն մինչեւ լոյս, Սալոն Ռուա Րը-
նէյ մէջ, ռիւ տը լ'Արպրը:

Մասնակցութեամբ ՐԸՆԷ ՏԱՆԻԷ նուա-
գախումբին:

ՄԱՐՍԷՅԼ

Հաւաքոյթ-գինեճաշը, այս շաբաթ իրի-
կուն ժամը 20,30ին, Սալօն տիւ Ռուա Րը-
նէ (6 ռիւ տը լ'Արպրը): կը նախագահէ
Պ. ՖԵՐՏԻ ԱՊՄԱՃԵԱՆ: Գեղարուեստա-
կան բաժին: Մանրամասնութիւնները
տեղւոյն վրայ:

Առնուվիլի Վարագայ Ս. Խաչ եկեղե-
ցւոյ մէջ 17 փետր.ի կիրակին տեղի պիտի
ունենայ Աֆիոն Գարահիսարի ննջեցեալ-
ներուն համար հոգեհանգստեան պաշտօն:

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Սէն-Լուի Ֆր. Կապոյտ
Խաչի մասնաճիւղը կազմակերպած է ըն-
կերահամակրական երեկոյթ մը, այս
շաբաթ ժամը 8-12, եկեղեցւոյ կից գըլ-
խոցի սրահին մէջ:

Սիրով կը հրաւիրուին ընկերուհիները եւ
բարեկամները, իրենց ընտանիքներով:

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Մուրատեան վարժարանի Ծնողաց Մի-
ութեան հիմնարկութեան 5րդ տարեդար-
ձը կը տօնուի Մայիս 12ին:

Մանրամասնութիւնները յայտնուած:

●

Զ. Ո. Մ.ի Մայրերու փառատօնը,
Յունիս 23, կիրակի կէսօր կէսին:

ՀՐԱՒԷՐ

ԱՏԱՓԱԶԱՐԻ պատմութեան Փարիզի
Ճանճնախումբը կազմակերպած է հայրե-
նակցական հաւաքոյթ մը, Քափէ Բէժանի
վերնայարկը (մէթրօ Քատէ), այս կիրա-
կի կէս օրէ վերջ ժամը ճիշդ 3-30էն մին-
չեւ 7: կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակից-
ները: Սիրով կը հրաւիրուին նաեւ ոչ Ա-
տափազարցիները:

Մուտքը ազատ է:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Ա. Երեւանեան, Ե. Տէր Մեսրոպեան,
Ե. Կիրակոսեան, Վ. Քիւրքճեան, Ռ.
Սարաֆեան, Թ. Թորոսեան եւ Այվազեան
ընտանիքները կը ծանուցանեն թէ այս կի-
րակի, Պոմոնի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ
եկեղեցիին մէջ տեղի պիտի ունենայ հո-
գեհանգստեան պաշտօն Տէր եւ Տիկին
Պարթիարեանի ողբացեալ զաւկին հոգ-
ւոյն ի հանգիստ, նոյնպէս համայն Պար-
թիարեան գերդաստանի ննջեցեալոց յիշա-
տակին: կը հրաւիրուին անոնց յիշատակը
յարգողները:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Նէսէ կրօն. ընկերակցութեան վարչու-
թիւնը կը ծանուցանէ թէ այս կիրակի ա-
ռաւօտեան, Ս. Աստուածածին մատրան
մէջ, յետ պատարագի պիտի կատարուի
հոգեհանգստեան պաշտօն Տէր եւ Տիկին
Պարթիարեանի ողբացեալ զաւկին հոգ-
ւոյն ի հանգիստ, նոյնպէս համայն Պար-
թիարեան գերդաստանի ննջեցելոց յիշա-
տակին: կը հրաւիրուին անոնց յիշատակը
յարգողները:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Լիոնի եկեղեցաշէն Տիկնանց Մխիթա-
նը շնորհակալութեամբ առագաւ հետեւ-
եալ նուիրատուութիւնները, ի նպաստ
Լիոնի եկեղեցւոյ չինութեան,—

Տիկին Վարդեր Գալուստեան ուխտ մը
համար 2000 ֆր., Վահէ Քիթապճեան
վաքրիկն Վիգէն ձնկլտրեանի ծննդեան
առթիւ 1000 ֆր., Կարապետ ձնկլտրեան իր
անուան տօնախմբութեան առթիւ 5000
ֆր., Կարապետ Յովհաննէսեան իր ան-
ուան տօնախմբութեան առթիւ 5000 ֆր.,
Յակոբ Մամուրեան իր անուան տօնախմբ-
ութեան առթիւ 1000 ֆր.: Նոյն առթիւ
Յովհաննէս Պետրոսեան, Յովհաննէս
Հաբելեան եւ Մկրտիչ Մնայեան կը նուի-
րեն 500ական ֆր.: Ամն իր մօրը մահուան
առթիւ 4000 ֆրանք:

●

Պ. Լեւոն Տատեան իր շնորհակալութիւ-
նը կը յայտնէ ամէն անոնց որոնք ան-
ձամբ եւ նամակով յարգեցին յիշատակը
իր տարաբախտ ողբացեալ կնոջ ՏԻԿԻՆ
ՄԱՐԻ ՏԱՏԵԱՆԻ (ծնեալ Թէքէեան), ա-
նոր մահուան քառասունքին առթիւ Պուլ
վար Օտոյի եկեղեցիին մէջ տեղի ունե-
ցած հոգեհանգստեան պատարագին:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Տկար ստամոքսներու համար մատնա-
ւոր կերպով պատրաստուած եւ խիստ դիւ-
րամարս ճարպանիւթը, ՔԼԵՄՈԼ, մեծ ըն-
դունելութիւն գտած է Ռոմանի եւ Վա-
լանսի մէջ: Դուք ալ փորձեցէք անգամ
մը եւ պիտի համոզուիք:

Աւելի ընդարձակ բացատրութեանց հա-
մար դիմել՝

CLEMOL, Aix en Provence

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Հ. Ց. Դ. «Քրխտաափոր»
ենթակոմիտէի վարչութիւնը ընդհանուր
ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները այս
կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը ճիշդ 3ին:
Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ԿՐԸՆՈՊԼԸ.— Հ. Ց. Դ. Եօթնեղբայր-
եան կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ
իր բոլոր ընկերները, այս շաբաթ իրիկուն
ժամը 8,30ին, սովորական հաւաքատե-
ղին: Անհրաժեշտ է բոլորին ներկայու-
թիւնը:

ՇԱՒԻԼ.— Ֆր. Կապ. Խաչի մասնաճիւ-
ղի ընդհ. ժողովը այսօր, շաբաթ երեկոյ
ժամը 9ին, ընկերուհի Գարաօղլանեանի
բնակարանը, ռիւ էրնէսթ Րընան: Բոլոր
ընկերուհիներու ներկայութիւնը պարտա-
ւորիչ է:

ՆՈՒԻՐՆԵՐ

ՄՈՊԻՕԺԷՆ Պ. Հրանդ Պարոնվարդեան
իր ծնողքին Տէր եւ Տիկին Պարոնվարդ-
եանի, ինչպէս նաեւ Տիկին Վերոնիք Հա-
պարեանի յիշատակին 2000 ֆր. կը նուի-
րէ Աղքատախնամին, 1000 ֆր. ալ «Ցա-
ռաջ»ին: (Առաջինը ստանալ «Ցառաջ»էն):

× Տիկին Հայկուհի Օհաննէսեանի
մահուան առթիւ 1000ական ֆր. կը նուի-
րեն Տիկ. Մարի Շաթեր եւ Տիկ. Դատա-
ւորեան Առնուվիլի սրահի Ֆոնտին:

ԳԻՆԵՋՈՆ

Վիէնի Հ. Մ. Ը. Մ.ի վարչութիւնը ի
պատիւ իր գինուոր մարզիկներու, որոնք
ողջ եւ առողջ վերադարձած են Հիւս. Ափ-
րիկէէն, այս կիրակի ժամը 20,30ին, կը
կազմակերպէ գինեճաշ մը, Քաֆէ ան
Սբօրի սրահին մէջ, Փլաս տը լ'Օփէռա տը
Վիէ:

Սիրով կը հրաւիրուին Հ.Մ.Ը.Մ.ական
մարզիկները, պատուոյ անդամները
իրենց ընտանիքներով:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ – ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

24 Փետր. ժամը ճիշդ 15,30ին, կը ներ-
կայացուին 1) Անիծեալ ասպետը (պատ-
մական տրամ՝ արար), 2) Լա շամպրը
նիւմէրօ 13 (կատակերգութիւն մէկ ար-
ար եւ 3) Զարշըլը Արքին աղա (կատա-
կերգութիւն 3 արար):

ԳՈՐԾ ՓՆՏՈՂՆԵՐՈՒ ՕԳՏՈՒԹԵԱՆ

Փարիզի Հայ Աղքատախնամի Օգն.
Ճանճնախումբը ներկայիս գործի առա-
ջարկներ ունի իրեւ մաքէօվր, շատ լաւ
պայմաններով: Դիմել Մխիթեան գրա-
սենեակը՝ 32 ռիւ տը Թրէվիզ, Փարիզ:

ԴԳՐՈՑԱՍԷրի ՀԱՄԱՐ ԿՈՒԶՈՒԻՆ

Մառանապետուի մը, որ միեւնոյն ա-
տեն երեկոյեան հսկողութիւն պիտի կա-
տարէ, եւ պարտիզպան մը:

Դիմել՝ 1 Պուլվար տիւ Նօռ, Ռէնճի:
Փանթէնէն առնել 146 թիւ հանրակառ-
քը եւ իջնել Ռէնճի-Փաւիյոն:

ԿՈՒԶՈՒԻ

Դերձակի մօտ աշխատելու համար աշ-
կերտ մը: Դիմել:

SETRAK, 51, Ave d'Italie Paris-13e
Tél. GOB. 15-88

Imp. Araxes - 46, rue Richer, Paris (9e)

ԿԻՐԱԿԻ, 3 ՄԱՐՏ 1957, ժամը 16-էն ՄԻՆՉԵՒ ԿԷՍ ԳԻՇԵՐ

ՕԹԷԼ ԺՈՐԺ Ե-ի ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ

Հ.Բ.Ը.Մ.ԻՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Պատուոյ Նախագահութեամբ

ՋԱՐԵՀ ՊԷՋ ՆՈՒՊԱՐԻ

Պատրաստուեցէք փարիզահայ ամէնէն փնտռուած պարահանդէսին

Առաջնակարգ նուագախումբ, գեղարուեստական ճոխ բաժին եւ աճեկնակալներ:

Տոմսերու եւ սեղաններու վերապահման համար դիմել Բարեգործականի գրա-
սենեակը, 11 Մոուար Ալպոնի: ԹՐՕ 03-18

ՁԱՇԱՐԱՆ ԵԱՐ

Հիմնադիր-տնօրէն ԳՐԻԳՈՐ ԹԵՒԱՆԵԱՆ

★

Ֆրանսական – հայկական եւ կովկաս-
եան ընտիր կերակուրներ

ՇԱՆ ԶԷԼԻԶԷի ՍՐՏԻՆ ՎՐԱՑ

4, Rue Robert - Estienne

(Rue Marbeuf) PARIS (8e)

Téléphone BAL. 31 - 21

(Métro: F. D. Roosevelt)

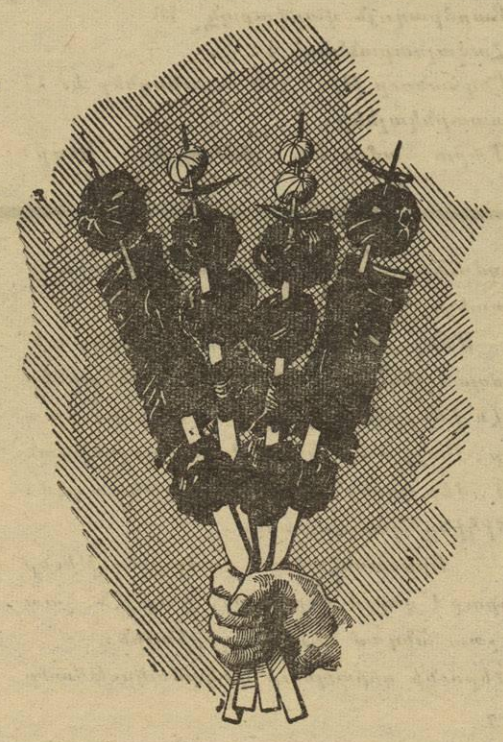
Հաճելի մթնոլորտ

★

Առաջնակարգ կովկասեան խորոված-
ներ, «շաշլիք», «քարսքի»

BAR AMERICAIN

★

Կ. ՅԱԿՈՐԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

10 RUE DU CAIRE et 210 RUE SAINT DENIS — PARIS

ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹ ՄԸ ԽԱՆՈՒԹՊԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՎԱՃԱՌՈՐԴՆԵՐՈՒ

ՄԵԾ ՄԹԵՐՔ ԹՐԻՔՕՇԻՆԵԼՈՒ ՅԱՏՈՒԿ ԿԵՐՊԱՍԱՆԵՐՈՒ

ԱՄԷՆ ԳՈՑՆԷ ԵՒ ՏԵՍԱԿԷ, ՊԱՏՐԱՍՏ ԹՐԻՔՕՆԵՐՈՒ, ԱՑԼԱՋԱՆ ՏԵՍԱԿՆԵՐՈՎ Ե Ի ՀԱՃԵԼԻ ԳՈՑՆԵՐՈՎ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ԵՒ
ԴԻՒՐԱՄԱՏՋԵԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ

ԱՃԱՊԱՐԵՑԷՔ ՕԳՏՈՒԻԼ ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹԷՆ

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Ցասօնի Իէեր: Ներկայանալ մոտէլներով 1957ի ֆօլէֆոնցին համար:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise - Paris 9e

Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R.C. Seine 376.286

La Directrice : *Arpik MISSAKIAN*

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրաֆ: Հատը 12 ֆր.

ԿԻՐԱԿԻ 17 ՓԵՏՐՈՒԱՐ

DIMANCHE 17 FEVRIER 1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7810 33ème ANNEE

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3621

«ԱՆՑՈՐԴ»Ը

(ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ)

●

... Մեր հրապարակագիրներուն մէջ ամէնէն գրագէտն էր եւ մեր գրագէտնե – րուն մէջ՝ ամէնէն հրապարակագիրը: Քիչերէն էր, որոնք կրցած էին գրակա – նութեան բարձրացնել լրագրութիւնը, ուր լեզուի «էստեթիկա»ն եւ մտածումի ազ – նըւութիւնը, պիտի ըսէինք նաեւ՝ ազ – նըւականութիւնը, ամէնէն չատ փըն – տըռուած, բայց քիչ անգամ նուաճուած առաքելութիւններ են:

Կիրթ էր լեզուով, կիրթ էր նաեւ մտա – ծումով, կիրթ էր մանաւանդ բարքով: Այս կը նշանակէ, որ կրցած էր ազատա – գրել լրագրութիւնը արհեստ ըլլալու իր ճակատագրէն՝ գայն վերածելու, գայն բարձրացնելու համար արուեստի:

Զգայնութեամբ բանաստեղծ էր, նոյն – իսկ դեղապաշտ, ճաշակով՝ արիստո – կրատ, մտայնութեամբ դեմոկրատ:

Կրցած էր ստեղծել իր «ոճ»ը, որ ան – հունօրէն բարձր էր լրագրութեան մէջ, մեր օրերու լրագրութեան մէջ գործած – ուած, հանդուրժուած «ոճ»էն: Եւ եթէ ուզենք քիչ մը աւելի բանալ վակադիծը, պիտի ըսենք անվարան, թէ լրագրական ուրոյն դպրոցի մը հիմնադիրն էր եւ ա – նոր առաջին «ուսուցիչ»ներէն:

Բծախնդիր էր ու բարեխիղճ, որքան կարելի է ըլլալ մեր պայմաններուն մէջ, ուր լրագրողին աշխատանքը հանդարտ ու նեղ քնասյղ կէդրոնացում մը չէ, այլ հեւ ի հեւ վազք մըն է, արշաւ մը՝ մէկ թա – ռէն միւսը, մէկ ճիւղէն միւսը, մէկ աշ – խարհէն միւսը:

Կարենալ պահել ներդաշնակութիւնը բծախնդրութեան, բարեխղճութեան եւ հեւ ի հեւ, թափառիկ այս վազքին միջեւ, կը նշանակէ ունենալ անհրաժեշտ «մի – ջին»ը. կը նշանակէ դեռ ունենալ միշտ լարուած ու պիրկ ջիղեր եւ խուխերու եւ խարակներու մէջէն անցնիլ, առանց «յալ» եւ «յահեակ» խուտրելու:

Հաղիւ քսան տարեկան, կրնանք ըսել՝ դեռ պատանի, նետուեցաւ լրագրական առապարէզը, աւելի չատ գրագէտ մնալու, քան պոլսահայ լրագրողի տիպարը անձ – նաւորելու նախատրամադրութեամբ:

Ինքն էր՝ եթէ ոչ յայտնաբերողը, գոնէ ուրիշներէն առաջ եւ ուրիշներէն աւելի տեսնողն ու զնահատողը այն հատ ու հատատ գիւղային, որ եռքէն, քանի մը տարի եռք, դարձաւ եղաւ մեր գրակա – նութեան մեծարուած քուրմերէն մէկը, — Յակոբ Օշական:

Ի՞նչ կ'ապացուցանէ ասիկա:

Այն կ'ապացուցանէ ապահովաբար, որ «Յառաջ»ի խմբագրապետին մէջ ի սկզբա – նէ անտի ներկայ էր, ներկայ եղած էր միշտ գրական զգայարանքը, ա՛յնքան սուր, որքան անհրաժեշտ էր միւս զգա – յարանքներուն վրայ տիրապետելու հա – մար:

Սերտ չփման մէջ էր չրջանի առաջատար դէմքերուն հետ, — մտաւորականներ, գրողներ, գործիչներ: Ունէր հարուստ յուշեր եւ տպաւորութիւններ թէ՛ կեան – քով լի այդ չրջանին եւ թէ՛ մանաւանդ գայն լեցնող, գայն կենդանացնող, գայն մեծցնող մարդոց մասին: «Գրական չի – չտաւկնե՛ր», որոնք կրնային նախանձիլ ծառայել հայ գրականութեան, բայց մա – նաւանդ հայ լրագրութեան պատմութեան համար:

Ախո՛ս, ժամանակ չունեցաւ գրի առնե – լու այդ յուշերը, հակառակ իր եւ մե՛ր ալ փափաքին:

Կուսակցական էր, բայց կուսակցամոլ չէր: Իր միտքը փակ չէր ճշմարտութեան լոյսին դէմ, ուրիկ՛ ալ բխէր այդ լոյսը, իրմէ կամ ուրիշներէ, իր կուսակցութիւններէ կամ ուրիշ կուսակցութիւններէ, իր բա – րեկամներէն կամ հակառակորդներէն:

Գիտակից՝ իր ձիրքերուն, կարողու – թիւններուն, վաստակին, անցեալին, ան – շուշտ նաեւ տարիքին թելադրած պատ – կառանքին, իշխանական սատ մը կը դը – նէր իր խօսքին մէջ, առարկութիւն չվեր – ցընող չեշտ մը, որ մօտաւորապէս կը յի – շեցնէր ծանօթ պատգամը.— Կա՛մ հրա – ժարիլ, կա՛մ ենթարկուիլ:

«Անցորդ» մըն էր իր կեանքով, բայց նաեւ «տանուտէր» մըն էր իր վաստակով:

Եւ եթէ օր մը մոռցուի «անցորդ»ը, սա – կայն «տանուտէր»ը պիտի չմոռցուի եր – բեք:

Դեռ տարի՞ կ'ունենանք խօսելու այս բազմաշնորհ մարդուն մասին, որուն հա – մար կրնանք ըսել.— Վաստակեալ եւ վաս – տակաւոր:

(Խմբագրական «ՅՈՒՍԱԲԵՐ»ի)

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿ ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

●

ՄԻԱՁԱՅՆՈՒԹԵԱՄԲ ԿԸ ՔՈՒԷԱՐԿՈՒԻ ՖՐԱՆՍԱՅԻ Ի ՆՊԱՍՏ ԲԱՆԱՁԱՅՆԻԸ

Ալժերիոյ հարցին վճռաբանութիւնները վերջ գտան Ֆրանսայի համար լաւագոյն պայմաններու մէջ:

Մակի քաղաք. յանձնաժողովին քուէ – արկութեանց արդիւնքը արդէն իսկ ցոյց կուտար որ ընդհ. ժողովը չէր կրնար Ֆրանսայի հակառակ որոշում մը քուէ – արկել. բայց ստացած արդիւնքը, ամէ – նէն լաւատեսներու յուսացածէն ալ փայ – լուն եղաւ:

Արդարեւ, ընդհ. ժողովը, միաձայնու – թեամբ (77 ձայն — որովհետեւ Ֆրանսան չքուէարկեց, իսկ Հունգարիոյ եւ Հարաւ. Ափրիկէի պատուիրակները բացակայ էին) քուէարկեց հետեւեալ բանաձեւը. «Ազգա – ժողովը, լսելէ ետք գանազան պատուի – րակութեանց յայտարարութիւնները ու քննելէ վերջ Ալժերիոյ հարցը, հաստա – տելէ վերջ, որ Ալժերիոյ արդի կացու – թիւնը դուռ բացած է մարդկային կո – րուստներու եւ դժբախտութեանց, յոյս կը յայտնէ թէ կարելի պիտի ըլլայ խա – ղաղասիրական, ժողովրդապետական եւ ա – զատ լուծում մը դտնել՝ փոխադարձ հաշտացողութեամբ եւ համագործակցու – թեամբ»:

Այս բանաձեւը, քաղաք. յանձնաժող – վին կողմէ ընդունուած երկու բանաձեւե – րուն միացումն է: Որեւէ ձեւով չի հակասեր Ֆրանսական տեսակէտին, որ կ'ընդունէր թէ ստեղծուած կացութիւնը դժնդակ է եւ թէ փոխադարձ հաշտացողութեամբ միայն կարելի պիտի ը ըլայ լուծման մը յանդիլ: Այս ձեւով, Ֆրանսական կառավարութիւ – նը հնարաւորութիւն կ'ունենայ առանց արտաքին միջամտութեանց իրագործել իր ալժերիական ծրագիրը — կուխներու անմիջական դադարում, ընդհ. ընտրու – թիւններ եւ ապա միացն՝ բանակցութիւն – ներ Ալժերիոյ ներկայացուցիչներուն հետ:

Սպասելի էր անշուշտ, որ Ֆրանսայի դաշնակիցներն ու նոյնիսկ «տատամսող – ները» քուէարկէին ի նպաստ Ֆրանսայի: Ինչ որ աւելի անսպասելի էր՝ արաբեւա – սիական ու խորհրդային պատուիրակու –

ԱՆՍՊԱՍԵԼԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

ԿՐՈՄԻԿՕ ԿԱՆՑՆԻ ՆԵՊԻԼՈՎԻ ՏԱԿԸ

Ամենամեծ զարմանապահութեան մէջ էր, որ Խ. Միութեան համայնավար կուսակ – ցութեան կեդր. կոմիտէն լիակատար նիստ մը ունեցաւ փետր. 13էն 14ի գիշերը: Ժողովին արդիւնքը հաղորդուեցաւ աւե – լի ուշ՝ ձայնասփիւռով — Շեպիլով, որ անցեալ Յունիսին մահուչալ Թիթոյի Մոս – կուա այցելութենէն անմիջապէս առաջ կոչուած էր Արտ. նախարարի պաշտօնին, կը փոխարինուի նախկին Արտ. փոխ – նախարար Կրոմիկոյի կողմէ: Նիկոլա Պատոլիչեւի կը յանձնուի Արտ. փոխ – նախարարի պաշտօնը: Շեպիլով կը դառ – նայ կուսակցութեան 7 փոխ–քարտուղար – ներէն մէկը:

Շեպիլովի այս յանկարծական պաշ – տօնազրկումը չատ անսպասելի էր, մա – նաւանդ տակաւին քանի մը օր առաջ խօսած չատ կարեւոր ճառէն վերջ:

Տիրող ընդհ. կարծիքն այն է, որ Կրո – միկոյի վերաղարձը կարեւոր անդրադար – ձումներ պիտի ունենայ Խ. Միութեան արտ. քաղաքականութեան վրայ. այսին – քըն՝ սթալինեան չրջանի քաղաքականու – թեան պիտի վերադառնան:

Արդարեւ, Կրոմիկո Մոլոտովի ձեռնա – սուններէն է: Պատերազմի տարիներուն Մ. Նահանգներու մէջ խորհրդային դես – պան էր. մասնակցած է Թէհրանի, Եալ – թայի եւ Փոթստամի ժողովներուն, եւ Մեծ կազմութեան ժամանակ մաս կը կազմէր խորհրդային պատուիրակու – թեան:

Ապա, տարիներ չարունակ, Ազգաժո – ղովին քաղաք. յանձնաժողովին մէջ Խ. Միութեան մնայուն ներկայացուցիչը ե – ղաւ: 1953ին Մոսկուա կանչուեցաւ Մոլո – տովի կողմէ, որուն աչակերտն ու մտե – րեմն է եւ կոչուեցաւ Արտ. փոխ–նախա – րարի պաշտօնին: Մոլոտովի հետ 1954ին մասնակցեցաւ Պերլինի եւ Ժընեւի խոր – հըրդակցութեանց: Խրուչչեւի եւ Բուլգա – նինի հետ Եուկոսլաւիա մեկնեցաւ 1955ին եւ մասնակցեցաւ մտերչալ Թիթոյի հետ կատարուած բանակցութեանց: 1955ի Յունիսին, գարձեալ Ժընեւ գնաց «Ձորս Մեծերու» եւ ապա Արտ. նախարարներու ժողովներուն մասնակցելու համար: Իսկ վերջերս մաս կը կազմէր Բուլգանինի եւ Խրուչչեւի չքախումբին՝ դէպի Հնդկաս – տան կատարած ճամբորդութեան ընթաց – քին: Կուսակցութեան 20րդ համագումա – րին, կեդր. կոմիտէի անդամ ընտրուե – ցաւ՝ վճռական ձայնով: Կրոմիկո այժմ 47 տարեկան է եւ Խ. Միութեան ամէնէն ե – րիտասարդ Արտ. նախարարը:

Նախկին Արտ. նախարարը, Շեպիլով, 52 տարեկան է եւ Խրուչչեւի պաշտպան – եալներէն մէկը: Կը վայելէ նաեւ մեծ ժո – ղովրդականութիւն. ահա թէ ինչու խոր – հըրդային վարիչները նախընտրեցին գին – քը պաշտօնանկ ընելէ վերջ կեդր. կոմիտէի 7րդ քարտուղար ընել (պաշտօն, զոր ա – ւենօք կը վարէր Արտ. Նախարարի իր պաշտօնին հետ զուգընթաց), քան բոլո – րովին քաղաք. ասպարէզէն հեռացնել: Կուսակցութեան միւս քարտուղարներն են, Խրուչչեւէն զատ, Արթեմով, Բելա – յեվ, Բրեժնեվ, Պասպելով, Մորոզով եւ Տիկին Ֆուրցեւա:

Եւ վերջապէս, նոր Արտ. փոխ–նախա – րարը, Պատոլիչեւ, կուսակցական նախկին ղեկավարներէն է, որ վերջերս դիւանա – գիտական ասպարէզը ընդգրկեց: Կուսակ – ցութեան 19րդ համագումարին (Սթալի – նի օրով), կեդր. կոմիտէի օժանդակ ան – դամ ընտրուած էր. 20րդ համագումարին վերընտրուեցաւ: 1956ի Յունիսին Արտ. փոխ–նախարարի պաշտօնին կոչուած էր:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱԿԱՌԱԿ ՏԱՍԸ ՕՐԷ Ի ՎԵՐ ՄԵՐ ՅԱՁՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ, ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿ – ՈՒԻՆ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐ ՂՐԿՈՒԻԼ ՁԵՌ–ՓՈՍ – ԹԱԼԻ ՄԵՐ ԹԻԻԻՆ ՎՐԱՑ: ԱՅԴ ԳՈՒ – ՄԱՐՆԵՐԸ ՁԵՆ ՀԱՄՈՒԻՐ ՄԵՐ ՁԵՌԻՔԸ հաչիւը պլօֆէ եղած ըլլալով:

Ուրեմն, կը կրկնենք՝ որեւէ դումար չղրկել այդ թիւին վրայ ցնոր անօրինու – թիւն:

Գումարները ղրկել ՄԱՆՏԱ–ՔԱՐՏՈՎ:

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ «ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ ՍՐԱՀ»Ի ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

(Թ. ՑԱՆԿ)

●

Պ. Պարոնվարդեան (Մոպէօժ)	2·000
Հ. Յ. Դ. Ն. Ս.ի Բ. Սիւնի խումբ (Սենթ–Էթիէն)	3·000
Հ. Յ. Դ. «Քրխտափոր» խումբ (Պոմոն)	5·000
Պ. Տիլէնեան (Պազէլ)	2·000
Աբթօ եւ Ալիքսան Գուլումճեան	3·000

×

ՁՇԴՈՒՄ Նախապէս յայտարարուած էր այս ցանկին մէջ 10·000 ֆր. Վալանսի Շրջ. կոմիտէին կողմէ, թիւրիմացու – թեամբ: Այդ դումարը նուիրուած է «Յա – ռաջ»ի բարգաւաճման: Ուրեմն նախորդ դումարը՝ 716·900 է (փոխանակ 726·900ի) եւ ընդհ. հանրագումարը՝ 731·900:

Նուէրները ղրկել հետեւեալ հասցէին.–

Maison de la Culture Arménienne

51, Rue Monsieur-le-Prince, Paris-6e

Chèque Postal : Paris, 5460-11

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌԹԻԻ ՆՈՒԷՐՆԵՐ

ԶԱՆԱԶԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ

●

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Վալանսի Շրջ. կոմիտէ	10·000
Հ. Յ. Դ. «Քրխտափոր» խումբ (Պոմոն)	2·000
Աբթօ եւ Ալիքսան Գուլումճեան	2·000

ԿԱՊՈՑ ԽԱՉԻ ԿԱՅԱՆԻՆ

Պ. Տիլէնեան (Պազէլ)	1·000

«ՀԱՅ–ԲՈՑԺ»ԻՆ

Պ. Տիլէնեան	2·000

ԶՕՌՔԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

●

Առակախօսներու հետեւողութեամբ՝ դրական հին ձեւ մըն է ղէպյարանքներու տրամախօսութիւնը, էր երբեմն չատ յարդի, — այսպէս աչքը կը վիճի ականջին հետ, ականջը բերնին հետ, բերանը ձեռքին հետ, մկկը միւսին աւելի նախապատիւ համարելով իր կատարած աշխատանքը: Ժամանակ մը, փիլիսոփաները, իրենց կարգին, աւելի լուրջ վիճաբանութիւն մը կատարեցին, ճշտելու համար թէ մարդուն գերազանցութիւնը ուղեղի՞ն պէտք է վերագրել թէ ձեռքին:

Իրողութիւնն այն է թէ անհուն կարելիութիւններով օժտուած է մարդ արարածը՝ պատչաճելու տեսակէտով միջավայրին ու պայմաններուն, այնպէս որ զարմանալի չէ՝ եթէ Ֆրանսայի մէջ գոյութիւն ունի հասատատութիւն մը, ուր արուեստագէտներ, բոլորն ալ փեցի (Ֆրանսէրէն՝ մանշօ, — հաշմանդամներ որոնք ... ձեռք չունին), նկարչութիւն կ'ընեն... ոտքով: Բայց եւ այնպէս ո՞վ կը թերագնահատէ ձեռքերուն դերը եւ կարեւորութիւնը: Սարսուռ կը պատճառէ ինձ նոյնիսկ երեւակայել դժբախտ մը, որու երկու ձեռքերը կտրուած ըլլան ուսերէն: Ամէն անգամ, ծայր աստիճան յուզումով կը կարդամ պուլկար գրողի մը պատմուածքը, (Թարգմանած եմ վարդամատեանին մէջ), ուր կը նկարագրուի թէ ի՛նչպէս զինուոր մը, ձեռնատհաշմանդամ, տուն կը վերադառնայ ռազմահատէն, լայն տառատող մը ձգած ուսերուն վրայ, երբ, ի տես իր երախտաներուն, չկարենալով գրկել զանոնք, արցունքն իսկ սրբելու անկարող, կը ծռէ գլուխը՝ ուսերուն քսելու համար թաց երեսը:

Օ՛, բանաստեղծներ եւ քանդակագործներ արդարօրէն պանծացուցած են ձեռքերը, — արարչագործութեան մէջ արարիչ է մարդ արարածը՝ չնորհիւ իր ձեռքերուն, գործածելու համար Տոլֆուսի բառերը: Ու չափազանցութիւն չէ ըսել թէ մարդը ձեռքն իսկ է, — ձեռքը նկարագիրը է եւ ոգի: Բայց այդ մասին՝ աւելի ետքը:

Այժմ քիչ մը լեզուաբանութիւն:

Ձեռք բառը, ծագումով անոսկրիտերէն, կը նշանակէ բռնել: Եւ սակայն հեղինակ մը կը պնդէ թէ սկզբնաբար կը նշանակէր նաեւ չափել: Արդարեւ, հին առեն սովորութիւն էր տարածութիւն չափել երկու ձեռքերով (դրկաչափ), արմուկով (արմկաչափ), մանաւանդ մատներով (մատնաչափ), — օրինակ, իրարու կից չորս մատներու տարածութիւնը կը կոչուէր ուղուկ, մատները իրարմէ բաժնած՝ բթամատէն մինչեւ ճկոյթ տարածութիւնը կը կոչուէր թիզ, եւ բթամատէն մինչեւ ցուցամատ տարածութիւնը՝ քիլ:

Ձեռք բառին դրաբար եզակի ձեւն է ձեռն: Նոյն վերջաւորութեամբ՝ ունինք ձմեռն, լիսեռն, սեռն, լեռն, բեռն բառերը: Այնպէս որ բարդութեանց ու հոլովումներու մէջ՝ բնական կը թուի, որ ձեռն բառն ալ հետեւի ընդհանուր օրէնքին՝ նմանաւերջ բառերուն կարգին:

Ի՞նչ է այդ ընդհանուր օրէնքը:

Հազագային մատնաւոր յարաձգութեամբ մը (ափֆինիթէ), որ յատուկ է հայ լեզուին, ռա տառը, որ կրկնակ չէ կը համարուի՝ տիկռամի արժէքով (*) նա-խանձագին կը պահպանէ ռու տառը որ կը կցուի իրեն, (օրինակ, լեռն — լեռնաբը-նակ), բայց կը տարբերաղարուի (մէկի կը վերածուի) եւ կը դառնայ պարզ բէ՝ երբ ռու տառը կը հետեւայ իրմէ, (օրինակ, լեռն — լերան, դուռն — դրան, ամառն — ամարան, ձմեռն — ձմերան):

Ահա թէ ի՛նչ կը դրէ հայ լեզուի տի-տաններէն մին՝ Բագրատունի, հիմնա-կան այս օրէնքին մասին.

= «Չի ի լեզուի մերում այս տառ (ռա), յառաջ քան զբնիկ ռու, զրեթէ անխախտ օրէնք միշտ է ռա»: Օրինակ՝ ուռն, բուռն, նուռն, մատուռն, դառն, դառն (**), խառն, մառն, սառն, ծի-ծառն:

Նոյն օրէնքին համաձայն, օտար ա-նուններու ուղղագրութեան մէջ՝ սովորութիւն է պահել ռա տառը, երբ իրեն կը յաջորդէ ռու տառը, այլապէս պէտք է դրել բէ տառով: Օրինակ՝ Պառնաս, Բառնաբաս, այլապէս Բարաբբաս:

(*) Երկբարբառ (տիֆթոնկ) կը կոչուի երկու ձայնաւորներու (երբեմն միեւ-նաձայնաւոր) միաձուլումը նոր եւ մէկ ձայնաւորի արժէքով, ինչպէս տիկռամ կը կոչուի երկու բաղաձայներու միաձուլումը նոր եւ մէկ բաղաձայնի արժէքով, — արտասանութեան մէջ՝ ռա բաղաձայնին միաձուլումը կուտայ ց = արցունք:

(**) Ռամկօրէն բարբառը, տարբերա-դրելով այս ռն բաղաձայնային կցուրդը (ակլիւթինասիոն), կը պահէ նու տառին նախահնչիւնը մասնաւորաբար ածականներու մէջ, = օրինակ՝ սառն — սառը, դառն — դառը, ինչպէս կը սիրեն յա-ւերժացնել Արեւելահայերը, մինչ Արեւ-մտահայերը նոյն բանը կ'ընեն երեք բուա-ւանութիւններու վրայ, եօթն— եօթը, ինն — ինը, տասն = տասը, (ուր թուանունը ըթ չունի, որովհետեւ նու չունի): Արդ, հայ լեզուն ըթով վերջացող բառ չունի երբեք եւ ըթը, իբրեւ յօդ անգամ, հաշտ ու ներդաշնակ չի համարիր իր ոգիին:

Նոյն հիմնական օրէնքին հետեւողու-թեամբ, այն բառերը, որոնք կը վերջա-նան ըէ տառով, բարդութեանց կամ հո-լովումներու մէջ՝ երբ կցուին ռու տա-ռին, ըէ տառը կը փոխեն ռայի: Օրինակ՝ արուեստ = սոնատ:

Այսօրեայ Բագրատունի կուտայ բացա-ռութիւն մը, — «կայ մի միայն խոտո-րում՝ յարնչիմ բայն»: Նոյն այդ խոտո-րումին կապել կորնչիմ բայը:

Ուշադրութիւն.— «Այլ եթէ ըէ եւ ռու ի բնէ ձայնաւորաւ անջատեալք իցեն ի բառին եւ ի հոլովն մերձեսցին, ոչ փո-խի ըէ»: Օրինակ՝ գարուն—գարնային:

Բայց երրորդ դիտողութեամբ մը՝ Բագրատունի կը յիշէ թէ «ի բնէ ոն յան-գեալ բառք կամ ածանցիւ բնաւորեալք, եւ ի հոլովն ձայնաւորաւ անջրպետեալք՝ է որ փոխեն զոն ի րէ, եւ է որ պահեն»: Օրինակ՝ դուռն—դրան, բուռն= բռան, ձմեռն—ձմերան, ձեռն —ձեռամբ:

Կը տեսնէ՞ք ձեռքին կատարած անկար-դութիւնը կամ ստամբակութիւնը:

Արդարեւ, ձեռն բառը ռա տառը կը պա-հէ հոլովումներու մէջ՝ հակառակ ընդհա-նուր օրէնքին, իսկ բարդութեանց մէջ՝ կը փոխէ րէի (օրինակ՝ ձերբակալու-թիւն), կամ կը նեայ ռու տառը (օրի-նակ՝ ձեռագիր), երբեմն ալ կը պահէ (օրինակ՝ ձեռնապանակ):

Ինչ եւ հետ է բարուք ձեռն մեր:

***

Մեր այս գրութեամբ, երբեք միտք չու-նինք մասնակցելու այն վիճաբանութեան, զոր կը կատարեն «Ցուսաբեր»ի եւ «Բազ-մավէպ»ի խմբագիրները, այս միջոցիս, ռն տառերուն խաղին մասին, զոր բացա-տրեցինք: «Ցուսաբեր» կը պաշտպանէ դասական օրէնքը, պնդելով թէ սխալ է գրել ամառուան, ուղիղն է ամրան: Երբ ինծի հարցնեն, ես մէկ ձեւով միայն դի-տեմ երգել Վէրտիի երգը՝

Ծովուն վրայ օր մ'ամրան...

Աւելի երաժշտական է, ռոն-ռոնը քիչ է եւ կը զարմանէ, կարծես, այն մեզա-դրանքը թէ հայերէնը չա՞տ այր կը զոր-ծածէ:

Սխալ չէ գրել ամառուան: Այլ կ'ըսենք մխայն թէ հակառակ է ընդհանուր հիմ-նական օրէնքին, որ ունի իր բացառու-թիւնները կամ խոտորումները, զորս ցոյց տուինք: Նման խոտորումներ կ'ար-դարանան կշռոյթի պահանջով՝ երբ հարկ կը դառնայ երկարել չունչը, կամ սահանք առեղծել ձայնաւորներու, ճիշտ ինչպէս երբ զգացում բառին հոլովման դասական ձեւը երբեմն կուտանք իով՝ փոխելու հա-մար աո–աո–աո անհամութիւնը: Բայց եւ այնպէս, կը կրկնենք, խորթ է հայ լեզ-ուին մէջ ամառուան ձեւը, որովհետեւ հակառակ հիմնական օրէնքին: Ուրիշ օ-րէնք չէ:

Այսքանը ըսելէ ետք՝ երկու խօսք ալ ընչաց բառին ուղղագրութեան մասին, ո-րու շուրջ եւս կը վիճին երկու խմբագիր-ները:

Լծորդ տառեր են շ եւ ս, — ունինք աշխիճան եւ ասխիճան, նո՛յն բառը՝ եր-կու ուղղագրութեամբ: Արդ, բառաւերջ-ջի վանկերուն, նոյնիսկ վերջածանցնե-րուն մէջ, ինչպէս աստ (զգաստ), ուստ (ապրուստ), եստ (դուվեստ), իստ (հան-դիստ), եւ նմանօրէն՝ ուշտ (առաւուշտ), եշտ (հրաժեշտ), իշտ (ամբարիշտ), եր-բեք եւ երբեք չունինք ուսդ, եսդ, իսդ, կամ ուշդ, եշդ, իշդ ձեւերը:

Ճիշտը չի կրնար բացատրութիւն կազ-մել ընչդ գրելու ձեւով մը:

Պատճա՞ռ: Շէյական այս տառը, շ, հաշտ չէ դայնի հետ՝ համաձայն հազա-դային օրէնքներու, որոնք յատուկ են մեր ցեղին: Ձունինք բառեր, որ հաստա-տուն հակառակը, (նշդարի եւ նշդատել բառերը ոսկեդարեան չեն, ծագումով անստոյգ):

Եւ վերջապէս, արմատական ձեւին քըն-նութենէն անկախ, եթէ նոյնիսկ սխալ ըլլար գրելը ճիշտ (տիւնով), պիտի նա-խընտրէի գրել սխալ՝ բացառութիւն մը պակաս ունենալու եւ չխանգարելու հա-մար հաշտ, դաշտ, կուշտ, միշտ, ուիշտ բառերուն ներդաշնակութիւնը:

«Ցառաջ» աւանդաբար կը գրէ դայով, — այս ձեւը իւրացուցած են «Ցառաջ»ի դրաշարներն ալ ,որոնք դայով կը շա-րեն՝ մինչ ես կը գրեմ տիւնով:

«Բազմավէպ»ի եւ «Ցուսաբեր»ի վէճին նայելով, կը զարմանամ թէ ինչո՛ւ առաջի-նը կառչեր է ռամկական վկայութեան մը, ընդհանուր օրէնքին հակառակ, ա-ւելցնելով բացառութիւններու թիւը, եւ ինչո՛ւ երկրորդը կառչեր է անօրինակ ուղղագրութեան մը, ընդհանուր օրէնքին հակառակ, աւելցնելով բացառութիւննե-րու թիւը:

Զապէլ Ասատուրն էր որ ընդհանրա-ցուց ճիշտը դայով, առանց տրամաբա-նական պատճառաբանութեան: Ամառեան կողմնակից է տիւնով ուղղագրութեան, ինչպէս եւ Արեւելահայերը, որոնք աւելի ճիշտ են հնչաբանութեան մէջ:

Բայց... չարունակենք մեր ճամբան, մեր «ձեռքին» ուղղութեամբ:

Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

ՄՏԱՔԻ ԿԱՅՏԿԱՏՈՒԹ

Մեր այսօրուան վէմին մէջ ամենա-պատն բանը՝ մեր երկուան խնդութեան յիշատակն է:

ՇԱԽԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ ՅՈՒՇԵՐԸ

●

Ա· ՄԱՍ·– ԱԼԻ ԲԻԶԱՅԻ ՕՐԱԳԻՐԸ

*

ԵՐԿՈՒ ՏԵՏՐԱԿ, ՄԷԿ ԱՏՐՃԱՆԱԿ···

Երբ Շաւարշ, Պուլկարիա վախելու նպատակով, Վլատիմիրի հետ սալոն կու-գայ, անոր կը յանձնէ ամերիկեան օքտ-ւաքիֆ ատրճանակ մը, Քոլտ, ինչպէս նաեւ գրպանի երկու կարեւոր տետրակ, սեւ կողքով:

Վլատիմիր երկու տետրակները եւ ատրճանակը կը յանձնէ Րէչատ պէյի: Շաւարշն ալ կեդրոնի արդելարանը ղըր-կուեցաւ, նկատի առնելով Շաւարշի կա-րեւոր անձնաւորութիւն մը ըլլալը, այդ չրջանի միւթեֆերրիֆայի ոստիկանապետ ճեմալ պէյի յանձնարարուեցաւ չափա-զանց արթուն եւ չրջահայեաց գտնուիլ:

Տետրակները հայերէն գրուած ըլլալով, թարգմանութեան համար յանձնուեցաւ տեղեկատու պաշտօնեաներէն Աբթին Մկրտիչեան էֆէնտիին:

ԻՆՉ ԳՐՈՒԱԾ ԷՐ
ՏԵՏՐԱԿՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Արդարեւ չատ կարեւոր էին Շաւարշի այդ երկու տետրակները, օրը օրին եւ թուականի կարգով, ծածկագիր եւ խո-հաքանչիւրը ոչ աւելի քան երկու տող, արձանագրուած էին բոլոր դէպքերը, Պոլսոյ հայ քոմիթէճիներու առաջին ձեր-բակալութիւններէն սկսեալ ընդամէնը սիւ կողմէ քոմիթէճիներու մասին կա-տարուած հետապնդումները: Այս տետ-րակին մէջ, օրագրութեան ձեւով, միչտ ծածկագիրը եւ համառօտ, արձանագրուած էին, Պոլսոյ ոստիկանական հետապը-դումներէն գատ, թէ ինչպէս Անատոլու կը ղրկուին ձերբակալուածները, եւ ի՛նչ վիճակի կ'ենթարկուին Անատո-լուի եւ Պոլսոյ մէջ:

Տետրակներէն մէկուն մէջ արձանագը-րուած էր թէ ի՛նչպէս հայ քոմիթէճիներէն մէկը կը ձերբակալուի Բանկալթիի մէջ եւ ոստիկանատուն կը բերուի, սակայն սահուն պուլկարերէն խօսելուն եւ ձեռքը պուլկարական անցագիր ունենալուն, եւ պնդելով որ պուլկարահպատակ է, կը յաջողի օձիքը ազատել եւ Պուլկարիա անցնիլ: Աբթին էֆէնտի (Մկրտիչեան) 15–20 օրուան ընթացքին, մինչեւ կէս գիշեր աշխատելով, կրցած էր լուծել բո-լոր այդ ծածկագիր տողերը: Եւ տակա-ւին օրագրութեան փոքրիկ մասը մնայր:

ԳՈՆԻԱՅԻ ՄԷՋ
ՎՐԱՆԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆ

Դարձեալ այդ սեւ տետրակներէն մէ-կուն մէջ ծածկագիր արձանագրուած էր, որ Գոնիայի հայ գաղթականները (աքսո-րականները) վրանի կազմակերպութեան (չատըր թէշքիլաթը) ձեռնարկած են, — Աբթին էֆէնտի այս խնդիրը տեղեկագրով մը հաղորդեց Րէչատ պէյի, աւելցնելով որ անհրաժեշտ է խնդիրը քննել Գոնիայի մէջ:

Աբթին էֆէնտիի այս տեսակէտը կարդալէ վերջ, Րէչատ պէյ կանչեց պիւ-

— Վաղը չոգեկառք պիտի նստիք Աբթին էֆէնտիին հետ եւ Գոնիա պիտի երթաք: Կը հաղորդուի թէ այնտեղ կարգ մը հայ գաղթականներ վրանի կազմակերպու-թեան ձեռնարկած են: Ներքին նախարա-րութենէն նամակ մը պիտի առնուի, ուղ-ևալ Գոնիայի կուսակալին: Ոստիկանա-կան ընդհ. տեսուչին հետ խօսեցանք այս մասին: Վաղը անմիջապէս ճամբայ ելլէք, Աբթին էֆէնտի թող այնտեղ չիման մէջ մտնէ կարգ մը Հայերու հետ: Արդիւնքը կը հաղորդենք ձեզի: Եթէ պէտք տես-նուի, Գոնիայի ոստիկանական տեսչու-թեան հետ քննութիւն կատարեցէք: Հի-մակուընէ պատրաստութիւն տեսէք:

Այդ օրը անմիջապէս ճամբու արտօնա-գիր մը հանեցինք եւ մեկնումի պատրաս-տուեցանք: Աբթին էֆէնտիին համար Հա-րուն անունով ճամբու արտօնագիր ա-րինք: Այդ օրուընէ սկսեալ Հարուն էֆէն-տի կոչուեցաւ ան, հայերէնի մէջ Աբթի-նը կը կոչուի Յարութիւն: Մենք քօ տա-ռը հանեցինք, Հարունի վերածեցինք:

Յաջորդ օրը Հայտար–Փաշային ճամ-բայ ելանք եւ Գոնիա հասանք, ուղղակի ներկայացանք կառավարութեան եւ փոխ-կուսակալ Զեքայի պէյի յանձնեցի ներքին նախարարին նամակը:

Փոխ–կուսակալը անմիջապէս իր մօտ հրաւիրեց ոստիկանական տեսուչը: Երբ ոստիկանական տեսուչը եկաւ, անոր հա-ղորդեց Պոլսէն մեր գալը եւ հրահանգ տուաւ, որ մեզի ցոյց տայ անհրաժեշտ օժանդակութիւնը: Ոստիկանական տե-սուչին հետ իր գրասենեակը գացինք: Ի-րիկունը վրայ հասած ըլլալով, գացինք հանդիպելու մեզի ցոյց տրուած պանդոկին մէջ: Յաջորդ առաւօտ կանուխ Հարուն էֆէնտին ղրկեցի հանդիպումներ հաստա-տելու:

(Շար. – 6)

ՍԱՍՈՒՆԱ

(ՊԱՏՄՈՒԱԾՔ ՎԷՊ, 364 - 400)

Գ. ԳԼԽԻ

5.— ՄՈՒՇԵՂ

Մեր գիշերը նոր ժամ մը անցած էր, երբ Մուշեղ Տարօնցի, Հեռուէն տեսնելով որ Ներսէս Աղբիւրեան իր տունէն դուրս կու գար, ետեւէն վազեց եւ ձայնեց զայն։ Ներսէս, որ ուրիշ ոեւէ մարդու մը ներկայութեան չէր սպասեր, ետ դարձաւ եւ տեսնելով Մուշեղը, ժպտեցաւ։

— Ա՛հ, դուն ես, Մուշեղ, ըսաւ։ Ինչո՞ւ ետեւէս կու գաս։ Ի՞նչ կայ։

— Ներսէս, ես քեզի պիտի խօսիմ, ըսաւ Մուշեղ։ Ես գիտեմ, որ դուն ինծի չես հաւատար, բայց ես ալ քեզի չեմ ուզեր ստել։ Ես գիտեմ, որ դուն Ռուբէնի հետ ես եղեր, եւ ես ալ Ռուբէնի հետ եղայ

տեղ մը, Տաներնոս կը նկարագրէ թէ ինչպէս չոգեկառքերուն մէջ մարդիկ ոտքի կը ճամբորդեն, մինչ նստարաններուն վրայ տեղ գրաւած են... չուները:

Անասուններու հանդէպ Անգլիացիներու տածած սէրը ուրիշ ազգերու կողմէ ան հասկնալի չափերու կը հասնի. այսպէս, Երեսփոխանական ժողովին մէջ վիճաբանութիւնները իրենց գագաթնակէտին կը հասնին երբ նիւթը կը դառնայ նապաստակի մը մասին. բայց ամէն մարդ կը լուէ երբ կը խօսուի մանկական անդամալուծութեան մասին:

Գրքին երկրորդ մասին մէջ Տաներնոս եւ Մէյհըը Թոմսըն կ'անցնին Մ. Նահանգներ: Ընդհանուր տպաւորութիւնը այն է, որ Ամերիկացիները նուազ տարօրինակ ժողովուրդ են քան Անգլիացիները. բայց հարցը այն է, որ մէկ երկրի մէջ արտաքուստ նկատուող բան մը՝ ուրիշ երկրի մը մէջ համազօր է սրբազան ա-նադուխթեան: Ժողովուրդներու միջեւ զոյութիւն ունեցող անհասկացողութիւնները, ներսէն մեծ մասը կը չքանային, եթէ մարդիկ քիչ մը աւելի նուազ լուրջի առնէին իրենց սովորութիւնները ու ան-տրամաբանական առանդութիւնները:

2) «ՄԻԱՄԻՏ ՀԱՐՍԸ»

Օտէթ Ժուայէօ-ի նոր գրքին հերոսուհին, Շուշուն ալ անձանօթ մը չէ. իրեն հանդիպած էինք արդէն «կեանքի Սէրը» հատորին մէջ, ուր կը ներկայանար իբրեւ կըրկը մը պիճերուն տակ: Այս նոր գրքին մէջ Շուշու կ'ամուսնանայ կնոջական պատկերազարդ հանդէսին անօրէնին հետ: Մեղրալուսնի ճամբորդութիւնը կը կատարեն Իտալիոյ մէջ. բայց դժբախտաբար, այդ ճամբորդութեան մեծ մասը կ'անցընեն Հոտէլի մէջ: Ամէն բան նոր-ութիւն է Շուշուի համար. իրեն համար՝ ճամբորդութիւն եւ երջանկութիւն հոմանիշ բառեր են: Բայց քանի մը օր ետքը ամուսինը սոխրուած կը վերադառնայ Փարիզ, մինչ Շուշու մինակ կը մնայ Հոտէլի մէջ եւ կ'իյնայ չարժանկարի արտադրիչներուն ծուղակներուն մէջ:

Ամբողջ գիրքը սինեմայի աշխարհին սրամիտ մէկ քննադատութիւնն է:

3) «ԿԱՒՈՒԸ ԵՒ ՊԱՐՈՆԸ»

Ֆ... քաղաքի ղպրոցին պատմութեան ուսուցիչը, Պարոն Տիրոնտել, տարիներէ ի վեր կ'աշխատի գրքոյկի մը վրայ, որուն անունն է՝ Ֆ...ի պատմութիւնը. գրքին մէջ կարեւոր տեղ մը տրուած է Ֆ... քաղաքին պատմական կուիւին նկարագրութեան, որ տեղի ունեցած էր 527 թուականին: Այս բոլորին պատճառով, քաղաքին բնակիչները երախտագիտական խոր զգացումներ ունին Տիրոնտելի հանդէպ. բայց Տիկին Տիրոնտել պէտք եղած չարդանքն ու ակնածանքը չունի ամուսնին հանդէպ. օրինակի համար, միտքը գրած է, որ ամուսինը կառք մը պէտք ունենայ եւ կառք վարել ալ պէտք է սորվի:

Առը հետեւանքով յառաջ եկած ծիծաղելի կացութիւններն է որ կի Վերտօ կը նկարագրէ իր երգիծական լաւագոյն հեղինակութեան մէջ:

Ներճ Տիրոնտել, որ իբրեւ պատմաբան եւ ուսուցիչ կը վայելէր բոլորին հիացմունքը, որպէս անճարակ կառավար՝ կը գտնայ հանրութեան ծիծաղի առարկան:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Լեհաստանի ռազմական պիւտճէն այս տարի 2 միլիառ զլոթի պակաս պիտի ըլլայ քան անցեալ տարի:

Ալժերիոյ մէջ ապահովութեան ուժերը նոր զինապահեստներ գտան: Ապստամբներու ուժերը հետզհետէ ջլատուելու վրայ են վերջին ձերբակալութիւններէն եւ մանաւանդ Ազգաժողովին որոշումէն ի վեր:

Եգիպտեհիմարացելեան սահմանային միջադէպերը նոր թափ ստացան: Իսրայէլ բողոքեց ՄԱԿին, յայտնելով թէ մի-ջազգային ուժերու ներկայութիւնը որեւէ կերպով չի սանձեր «Ֆէտայի»ներու յարձակումները:

Հունգարիոյ մէջ 5000 հոգինոց պիւրօ մը, որ Եուկոսլաւիոյ սահմանին վրայ կը գտնուի, հակայեղափոխականներու ձեռքն է:

ՈԳԵԿՈՉՈՒՄ

Փետրուարեան ապստամբութեան 36րդ տարեդարձին առթիւ, Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. Փարիզի «Եդիպտացի» կոմիտէին, 21 փետր. հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, Սօսիկեան Սալանթի Տի սրահին մէջ, 28 ռիւ Ակրբաճիք, մէթրօ Օտէոն կամ Սէն Միշէլ:

Կը նախագահէ ընկ. ՀՐ. ՍԱՄՈՒԷԼ:

Կը հրաւիրուին ընկերներն ու համակիրները: Մուտքը ազատ է:

ԵՐԵԿՈՑԹ-ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍ

ՄԱՐՍԷՑԼ

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի Շրջ. Վարչութեան կողմէ:

Հովանաւորութեամբ Հ. Ց. Դ. ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՇՐՋԱՆԱՑԻՆ ԿՈՄԻՏԷԻ:

Շաբաթ, 23 փետրուար երեկոյեան ժամը 9էն մինչեւ լոյս, Սալոն Ռուա Բլանկի մէջ, ռիւ տը լ'Արպրը:

Մասնակցութեամբ ԲՐՆԻ ՏԱՆԻԻ նուագախումբին:

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Մուրատեան վարժարանի Ծնողաց Միութեան հիմնարկութեան 5րդ տարեդարձը կը տօնուի Մայիս 12ին:

Մանրամասնութիւնները յայտնուած:

●

Զ. Ո. Մ.ի Մայրերու փառատօնը, Յունիս 23, կիրակի կէսօր էվերջ:

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՒԱՆՑ.— Հ. Ց. Դ. Շրջ. կոմիտէն իր ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ընկ. Լօքմէճեանի եւ ընտանեկան պարագաներուն, իրենց հօրաքրոջ մահուան առթիւ եւ փոխան ծաղկեպսակի կը նուիրէ 2000 ֆր. Մշակոյթի Տան Ֆոնտին:

●

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Մարսէյլի Վասպուրականցիներու հայրենակցական միութիւնը իր խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնէ իր ժրաջան քարտուղար Պ. Արամ Հիւսեանին, իր զաւկին Նուպարի կսկծալի մահուան առթիւ: Փոխան ծաղկեպսակի եղած են հաւեւալ նուիրատուութիւնները՝ ի նպաստ միութեան.— Պ. Տիգրան Մարգարեան 2000, Պ. Արծրունի Զրբաչեան 2000, Պ. Վարդան Պանտիկեան 2000, Պ. Հրաչեան 1000, Պ. Արշակ Աշճիպաշեան 1000, Պ. Կ. Փօլատեան 1000 Ֆրանք:

Փոխան ծաղկեպսակի Մարսէյլի Համազգայինի զոյգ դպրոցներուն՝ Պ. Պ. Ցովհ. Հացագործեան 2000, Ցովհ. Հրաչեան 1000, Գ. Շալճեան 1000, Տալաքիւզեան (Հայր) 1000, Արշակ Աշճիպաշեան 1000 Ֆրանք:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ — ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

24 Փետր. ժամը ճիշդ 15,30ին, կը ներկայացուին 1) Անիծեալ ապպետը (պատմական տրամ՝ արար), 2) Լա շամպրը նիւմէրօ 13 (կատակերգութիւն մէկ արար եւ 3) Զարշըլը Արքին աղա (կատակերգութիւն 3 արար):

ՕՐ. ՍԻԼՎԻԱ ՏԻՒԻՃԵԱՆ
եւ
ՏՈՒԹՈՐ ՆՈՒՊԱՐ ԹՈՐՈՍԵԱՆ
Նշանուած
Փարիզ — Բօսան
6 Փետրուար 1957

Այս առթիւ Պ. Մ. Թորոսեան եւ Պ. Պ. Տիքիճեան 10,000 Ֆր. կը նուիրեն Այնճարի «Ցարաչ» վարժարանին:

Նոյն առթիւ, Տիկին Քէօսէյեան (Սեւրանէն) 2000 Ֆր. կը նուիրէ Հայ Մշակոյթի Տան:

Ստանալ «Ցարաչ»էն:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Ց. Դ. «Ռուբէն» Ուսանողական Միութիւնը կը հրաւիրէ իր ընկերները այս կիրակի առաւօտ ժամը 9ին, Մշակոյթի Տան համար (17 ռիւ Պլէօ):

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Ց. Դ. «Փոթորիկ» խումբի ժողովը, այս ուրբաթ իրիկուն ժամը 21ին, սովորական հաւաքատեղին:

«ՑԱՌԱՉ» ԿՂ ՆՈՒԻՐԻ

Տիկիններ Զապէլ Կարապետեան, Ելիզաբէթ Շմաւոնեան, Ազատուհի Դաւիթեան եւ Պ. Ցարութիւն Փապազեան մէկ տարեկան «Ցարաչ» կը նուիրեն իրենց քրոջ՝ Տիկին Վարդուհի Պէրպէրեանի (Պուէնոս-Այրէս, Արժանթին):

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

Արշակ Սալավանեան (Կրընոպլ) 3000 Ֆր. կը նուիրէ Հայ Մշակոյթի Տան՝ Այրի Տիկին Արուսեակ Ինճիէանի եւ իր մեծ մօր՝ Քենովաբէ Սարեանի մահուան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի:

× Կարապետ Նիկողոսեան (Կրընոպլ) 1000 Ֆր. կը նուիրէ Հայ Մշակոյթի Տան՝ Այրի Տիկին Քենովաբէ Սարեանի մահուան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի:

Ստանալ «Ցարաչ»էն:

ԴԱՇՆԱԿԻ ԴԱՍԵՐ

ՕՐ. ՄՈՆԻԿ ԴԱԲՐԻԷԼԵԱՆ (Ա. Մրգանակ Թուրի երաժշտանոցէն) կը ստանձնէ դաշնակի մասնաւոր դասեր: Կարելի է հետեւիլ նաեւ իր դաշնակի դասընթացքին: Դիմել՝

30, Fbg. Montmartre, Paris - (9°)
Tél. PRO. 74-05

Հիւանդութիւնները սուդի կը նստին
ԻՆՁ ԸՆԵԼ

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ, ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՄԱՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿՆՔԵԼ ՑԱՐՄԱՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Դիմել կամ գրել՝

D. KATCHADOURIAN - Inspecteur
Cie La Prévoyance
16, Place Bellecour - LYON
Tél. FR. : 50-71 et 50-72

ԳՈՐԾ ՓՆՏՐՈՂՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Փարիզի Հայ Աղքատախնամի Օգնութեան Յանձնախումբը ներկայիս գործի առած Ջարկներ ունի իրեւ մանէօվր, չատ լաւ պայմաններով: Դիմել Միութեան գրասենեակը՝ 32 ռիւ տը Թրէվիզ, Փարիզ:

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐի ՀԱՄԱՐ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Մասնապետուհի մը, որ մեծնայն աշխէն երեկոյեան հակոզութիւն պիտի կատարէ, եւ պարտիզպան մը:

Դիմել՝ 1 Պուլվար տիւ Նօո, Ռէնսի: Փանթէոնէն առնել 146 թիւ հանրակառքը եւ իջնել Ռէնսի-Փաւիյոն:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Դերձակի մօտ աշխատելու համար աշկերտ մը: Դիմել:

SETRAK, 51, Ave d'Italie Paris-13e
Tél. GOB. 15 88

SALLE PAUL FARALICQ - THEATRE ARMENIEN
21, Rue Yves Toudic, PARIS - 10e Métro : République et Bonsergen

Շաբաթ գիշեր, 23 Փետրուար 1957, ժամը ճիշդ 20.45ին

ԳՐԻԳՈՐ-ՎԱՀԱՆ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ

ՐԻՊԱՏԻԷԻ ԳԻՏԱԿԱՆ ՀՆԱՐՔԸ

LE SYSTÈMF RIBADIER

de GEORGES FEYDEAU

Երկու եւ կէս ժամ ծիծաղ — 3 արար — Երկու եւ կէս ժամ խնդուք

Broderies mécaniques
Guipures, dentelles
Garnitures brodées
Pour Corsages
et articles fantaisie

VICTOR UZIEL
24, Rue Sainte-Foy — Paris 2e
Tél. : CENtral 00-50
(Métro : Strasbourg-St-Denis)
ՏՐԱՄԱԴՐԵԼԻ ՊԱՀԵՍՏ
ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՑԱՆՁՆՈՒՄ

Imp. Araxes - 46, rue Richer, Paris (9e)

26 ՐԴ ՏԱՐԵԿԱՆ ՑԵՐԵԿՈՅԹԸ

Հայ Արիւներու միութեան Փարիզի Շրջանի

Կիրակի 10 Մարտ, կէսօրէ վերջ ժամը 2,30ին, Սալ տը լա Շիմիի մէջ, 28 պիս ռիւ Սէն-Տոմինիք (Մէթրօ Էնվալիտ):

Նախագահութեամբ Կաթող. Պատուելի Սերովբէ եպիսկ. Մանուկեանի:

Սկաուտական ներկայացումներ եւ զուարճութիւններ: Բանակումի կրակը, Փարիզի շրջանի սկաուտներուն կողմէ: Հայկական երգեր եւ պարեր Առնուվիլի մասնաճիւղին կողմէ: Ցուցադրութիւն մոդէլական լապտերով: Գայլիկները կը ներկայացնեն Ց. Թումանեանի «Կաթիլ մը մեղրը»:

Մարսէյլէն խմբապետուհի Ալիս Շամիրեան պիտի երգէ «Ձմեռն անցաւ» Սըրուանճեանի, «Գանձեր ունեմ» Ալէմշահի եւ պիտի արտասանէ «Ախ Թամար» Ց. Թումանեանի եւ «Մօտք իմ որդուն» Միքայել Կապուտիկեանի եւ այլն:

Պիւֆէ· ցուցադրութիւն – Մուտք 300 եւ 500 ֆրանք:

ՀԱՅ ԾԱՆՕԹ ԱՍՏՂԱԳԷՏ ԵՒ ՁԵՌԲԻ ԳԻՇԵՐ ԿԱՐԴԱՑՈՂ

ՏԻԿԻՆ ՕՕՖԻ ԲԱՐԷԶ

Կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 13–19 ԲԱՑԻ ԿԻՐԱԿԻԷ

Գաւառ բնակողներուն թղթակցութեամբ կը պատասխանէ՝ հայերէն կամ ֆրանսերէն լեզուով:

ԲԱՑԱՌԻԿ ԳԱՂՏՆԱԳԱՒԱՐՈՒԹԻՒՆ

Հասցէ.— Madame SOPHIE PAREZ, 12, Passage Léon PARIS-18e
Métro : Château Rouge, Barbès

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise - Paris 9e

Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R.C. Seine 376.286

La Directrice : *Arpik MISSAKIAN*

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք : Հատը 12 ֆր.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 19 ՓԵՏՐՈՒԱՐ

MARDI 19 FEVRIER 1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7811 33ème ANNEE

ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3622

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18

•

Կարմիր բռնակալութեան ենթակայ երկիրներու ժողովուրդները պահ մը յուսադրուեցան ու սրտապնդուեցան՝ երբ անցեալ Հոկտեմբեր 23ին Հունգարիոյ մայրաքաղաքին մէջ բարձրացաւ ապըս-ամբութեան դրօշը :

Շարժումը անմիջապէս ծաւալեցաւ կարգ մը գաւառական քաղաքներու մէջ, տարեբային ուժգնութեամբ :

Ամբողջ հունգար ազգը, առանց նորդու-թեամբ բանուորներու եւ գիւղացիներու, մէկ մարդու պէս ոտքի կանգնեցաւ այն օտար իշխանութեան դէմ, որ կ'երդնուր ազատութեան եւ ընկերային արդարու-թեան անունով : Եւ որ սակայն իրականին մէջ աւելի քան տասը տարիէ ի վեր իր երկաթեայ թաթին տակ կը ճզմէր ու կը կեղեքէր դարաւոր քաղաքակրթութեան եւ մշակոյթի տէր ազգ մը :

Ըմբոստ ժողովուրդը առաջին անգամ կատաղօրէն յարձակեցաւ Սթալինի հըս-կայ արձանին վրայ եւ կործ կործ ըրաւ զայն : Ապստամբները օրերով հերոսա-բար կուծք տուին ռուսական հրասայ-լերու եւ զնդացիրներու ահռելի կրակին դէմ եւ Հոկտ. 28ին կարծեցին թէ տա-րած էին յաղթանակը :

Կարմիր բանակը որ պահ մը քաշուած էր, քանի մը օր վերջ նոր ուժերով սպա-ռազինուած՝ պիտի գար կատաղի վրէժ լուծելու եւ երկարաձեւ կռիւներէ վերջ, արիւնի մէջ խեղդելու ժողովրդային ա-պըստամբութիւնը :

Քաղաքակիրթ աշխարհի հանրային խիղճը ըմբոստացաւ Եւրոպայէն մինչեւ Ամերիկա, մինչեւ Հնդկաստան ու Ճա-պոն, մինչեւ այն հեռաւոր երկիրները, ուր մարդիկ կ'ապրին ազատ կարգերու տակ, երբ հունգար ժողովուրդի ազատա-գրական – հայրենասիրական պայքարը խորտակուեցաւ բոլշեւիկներուն կողմէ :

ՄԱԿի անդամ 80 երկիրներ անդօր ակա-նատեսներ եղան ազատատենչ ազգի մը խողխողումին :

Անկէ առաջ նոյն բախտին արժանացած էին Փոլնանի (Լեհաստան) եւ Պերլինի բանուոր-գիւղացիներու ըմբոստութիւն-ները :

Երեսունեւվեց տարիներ անցած են այն օրէն ի վեր, երբ մեր փոքրիկ հայրենիքին մէջ ալ պայթեցաւ համաժողովրդական տարեբային ապստամբութիւն մը, առա-ջին ընդվզումը բոլշեւիկեան բռնատիրու-թեան դէմ :

Աւելորդ արիւնահեղութենէ խուսափե-լու եւ հայ ժողովուրդի ֆիզիքական ղո-յութիւնը փրկելու զերագոյն հայրենա-սիրութեամբ, Վրացեանի դահլիճը հրա-ժարելով, կազմուած էր «կոալիսիոն կա-ռավարութիւն» մը, որուն կը մասնակ-ցէին Դրօ եւ Տէրտէրեան՝ Դաշնակցու-թեան կողմէ :

«Ժողովրդական ապստամբութեան» չը-նորհիւ չէր, որ խորհրդային իշխանու-թիւն հաստատուեցաւ Հայաստանի մէջ, ինչպէս թուաթափօրէն կը կրկնեն համայ-նավարները ամէն օր եւ ամէն տեղ, խե-ղաթիւրելով պատմութիւնը : Այլ մասնա-ւոր համաձայնագրով մը, զոր ստորա-գրեցին 1920 Դեկտ. 2ին՝ Մոսկուայի լիազօր ներկայացուցիչ Լէգրան եւ Հա-յաստանի դաշնակցական կառավարու-թեան լիազորները :

Համաձայնագրի 4րդ եւ 5րդ յօդուած-ներով կը խոստացուէր ո՛չ մէկ հայա-ծանքի ենթարկել հայկ. բանակի հրա-մանատարական կազմը, Դաշնակցութեան եւ ուրիշ ընկերվարական կուսակցու-թեանց անդամները իրենց հին մեղքերուն համար : Զօրքի ընդհանուր հրամանատար կը նշանակուէր Դրօ :

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՄԵՐՁ. ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

•

ԱՅԶԸՆՀԱՒՈՒԸՐԻ ՆՈՐ ՓՈՐՁԸ

Շաբաթ օր նախագահ Այզընհաուըր եւ Տըլլըս երկար խորհրդակցութիւն մը ու-նեցան եգիպտահրայէլեան հարցին մա-սին : Տըլլըս յայտարարեց որ Մ. Նա-հանգները նոր առաջարկութիւններ ի նը-կատ ունին՝ «եգիպտական հողամասե-րէն իսրայէլեան բանակներու պարպումը յաջողցնելու համար» : Բայց որեւէ ման-րամասնութիւն չտուաւ այդ նոր առա-ջարկութեանց էութեան մասին :

Այզընհաուըր նոր կոչ մը ուղղեց Իս-րայէլի : Նախ ըրաւ եգիպտահրայէլեան վէճին մէջ Մ. Նահանգներու ցարդ կա-տարած միջամտութեանց պատմականը : Տուաւ փեար. 11ին Իսրայէլի յղուած պաղեստինական մանրամասնութիւնները : Ըստ Այզընհաուըրի, Մ. Նահանգները «ներկայ պայմաններու մէջ կարելի եղած առաւելագոյն հաւաստիքները տուած են Իսրայէլի» : Նախագահին եզրակացու-թիւնն է, որ «Իսրայէլ անմիջապէս պէտք է եւս քաշէ զրաւման իր բանակները եւ վստահութիւն ունենայ արդարութեան պաշտպան պետութեանց խոստումներուն վրայ» :

× Մ. Նահանգներու իսրայէլեան դէս-պանը տեսակցութիւն մը ունեցա-ւ Տըլլըսի հետ : Մերժեց որեւէ յայտարարութիւն ընել խոսակցութեանց արդիւնքին մասին :

× Իսրայէլի Արտ. նախարարը, Տիկին Մէյր, որ Նիւ Եորք կը գտնուի, յայտա-րարեց, որ Իսրայէլ պատրաստ է Ա.քա-պայի չրջանը պարպել, բայց ցարդ տրուած խոստումները ամերիկեան պին-ուորական միջամտութեան մը մասին որեւէ ակնարկութիւն չեն ըներ. «Ցոյս ունինք որ Մ. Նահանգներու կառավա-րութիւնը քայլ մը եւս պիտի յառաջա-նայ» : Իսրայէլ կը սպասէ որ Մ. Նա-հանգները ռազմական օգնութիւն եւս

Դեկտեմբեր 6ին երեւան կը մտնէր կարմիր բանակը՝ պատեհելով Համամայ-նապիրը : Կասեանի խորհրդային կառա-վարութեան առաջին գործն եղաւ կազմել «բնակարանները բռնագրաւման յանձնա-խումբ» :

Զօրքն ու նորեկ բոլշեւիկ պաշտօնեա-ները տեղաւորելու համար առանց այլեւ-այլի մարդիկ դուրս կը քշուէին իրենց բնակարաններէն :

Չեկան սկսաւ սանձարձակ գործել : Զօրքերը բռնագրաւեցին պաշարեղէնը՝ առեւտրէն ու մթերանոցներէն, ղրկելու համար Ռուսիա, իբրեւ «Հայաստանի նուէրը ընկեր Լենինին» : Զերբակալուե-ցան կառավարութեան եւ խորհրդարանի անդամները : Ազսորուեցան հայկ. բանա-կի սպաները, գլխաւորութեամբ սպարա-պետ Նազարբէկեանի : Ժողովուրդը կ'ապ-րէր ահաւասիկի տակ :

Համբերութեան բաժակը յորդեցաւ՝ երբ Չեկայի բանտին մէջ կացինահար սպանուեցան Համազասպ եւ ընկերները :

Այսպէս է, որ պայթեցաւ Փետրուար 18ի ժողովրդական ծանօթ ապստամբու-թիւնը : Կարմիր բանակը դուրս քշուեցաւ Հայաստանի սահմաններէն : Հայրենասէր ժողովուրդը ամբողջ 40 օր դիւցազնօրէն կռուեցաւ՝ վերականգնելու համար Հա-յաստանի անկախութիւնը :

Բոլշեւիկեան սուինները արեան մէջ խեղդեցին հայրենասէր ժողովուրդի մը ա-զատութեան ձգտումները :

Նոյնը պիտի ընէին Հունգարիոյ մէջ, յամի Տեառն 1956 :

Բան չէ փոխուած կարմիր ճակատին վրայ :

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԱՇԽԱՐՀԷՆ ՆԵՐՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Խորհրդային մամուլը տակաւին որեւէ բացատրութիւն չի հրատարակեր Շեպի-լովի անկման եւ Կրոմիքոյի Արտ. նախա-րար նշանակուելուն մասին : «Փրաւտա» վերջին էջին մէկ անկիւնը, անշուշտ կեր-պով կը հաղորդէ այս փոփոխութիւնը : Մոսկուայի ձայասփիւռը յայտնեց թէ Խ. Միութեան արտաքին քաղաքականու-թիւնը որեւէ փոփոխութեան պիտի չենթար-կուի : Աւելցուց, որ Շեպիլովի վերջին տեղեկագիրը, խորհրդային արտաքին քա-ղաքականութեան մանրամասն մէկ պատ-կերն էր, որուն վրայ աւելցնելիք կամ պակսեցնելիք բան չկայ առայժմ. «Արեւ-մըտեան մամուլին արտայայտութիւնները լաւագոյնս կը ցուցնեն թէ ընկեր Շեպի-լովի տեսակէտները չատ իրաւացի էին» :

× *Խորհրդային մամուլը չատ աւելի լայն տեղ կը յատկացնէ կեդր. կոմիտէի վերջին նստաշրջանին մէջ տրուած տըն-տեսական քաղաքականութեան որոշում-ներուն : Այս որոշումները առաւելաբար կը ձգտին խորհրդային տնտեսութիւնը ապակեդրոնացնելու : «Ջանալան հանրա-պետութեանց մէջ 200·000է աւելի պե-տական արդիւնաբերութեան կայաններ կան, 100·000է աւելի կայաններ ալ կա-ուցուելու վրայ են. գործնականապէս անկարելի է որ կեդրոնական մէկ նախա-րարութիւն մը կարենայ այս հսկայական աշխատանքին տակէն դուրս գալ» : Կեդր. կոմիտէն որոշած է նոր մարմին մը ստեղ-ծել, որուն պաշտօնը պիտի ըլլայ զարկ տալ արդիական թեքնիքներու զարգաց-ման, հսկել տնտեսութեան ապակեդրո-նացման : Այս նոր որոշման հիման վրայ, իւրաքանչիւր չրջան պէտք է հոգայ իր պահանջները՝ հանքային, փոխադրա-կան, վառելանիւթի եւ վարչական տեսա-կէտէն :*

Բայց, ինչպէս գրած էինք, նախա-

խոստանան, որպէսզի վերջնականօրէն հա-մաձայնին իրենց բանակները եգիպտա-կան հողամասերէն եւս քաշելու :

× *Իսրայէլի նախարարներու խորհուր-դը կիրակի օր նիստ մը գումարեց եւ պաշտօն յանձնեց վարչապետ Պէն Կու-րիոնի, որ երեսփ. ժողովին առջեւ յայ-տարարէ թէ «կառավարութիւնը վճռած է մինչեւ վերջ պաշտպանել Իսրայէլի արդար իրաւունքները» : Կառավարութի-ւնը հետեւեալ հաւաստիքները կը պահան-ջէ՝ իր զօրքերը եգիպտոսէն եւս քաշելէ առաջ. 1) ՄԱԿի ուժերը պէտք է մնան Ա.քապայի մէջ, մինչեւ վերջնական համա-ձայնագրի մը ստորագրումը : 2) Եգիպ-տոս, Յորդանան, Սըրաքիա եւ Իսրայէլ փոխադարձ համաձայնութիւն մը պէտք է կնքեն՝ Թիրանի նեղուցներուն մէջ նա-ւային երթեւեկութեան ազատութեան մա-սին : 3) Մ. Նահանգները կամ մեծ պե-տութիւններէն ո՛րեւէ մէկը պէտք է ե-րաշխաւորէ այդ նեղուցներուն մէջ նա-ւային երթեւեկութեան ազատութիւնը :*

× *Գահիրէի ձայնասփիւռը բուռն բա-ռերով քննադատեց Իսրայէլի բռնած դիրքը, որ «աշխարհի խաղաղութեան դէմ մեծ վտանգ է» : Ըսնակը աւելցուց, թէ Քորէայի կամ Հնդկաչինի պատե-րազմները այդքան մեծ վտանգ չէին ներ-կայացներ համաշխարհային բռնկման մը համար՝ որքան Մերձ. Արեւելքի ներկայ վիճակը :*

× *Եգիպտական փոքրիկ նաւ մը, «Րամ-սէս», Փորթ Սայիտէն ճամբայ ելլաւ եւ յաջողեցաւ Սուէզի ջրանցքէն անցնիլ : Ա-ւելի մեծ նաւեր ալ կրնան նոյնը ընել, բայց ընդհանուր տպաւորութիւնն այն է, որ Նասր թոյլ պիտի չտայ որ օտար նա-ւեր անցնին Սուէզէն, մինչեւ որ վերջին իսրայէլեան դինուորը չհեռանայ եգիպ-տական հողամասէն :*

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱԿԱՌԱԿ ՏԱՍԸ ՕՐԷ Ի ՎԵՐ ՄԵՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ, ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿ-ՈՒԻՆ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐ ՂՐԿՈՒԻ ՁԵՌ-ԲԱԼԻ ՄԵՐ ԹԻԻԻՆ ՎՐԱՑ : ԱՅԴ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐԸ ՁԵՆ ՀԱՍՆԻՐ ՄԵՐ ՁԵՌԲԸ հաչիւը պլօֆէ եղած ըլլալով :

Ուրեմն, կը կրկնենք՝ որեւէ դումար չղրկել այդ թիւին վրայ ցնոր անօրինու-թիւն :

Գումարները ղրկել ՄԱՆՏԱ-ՔԱՐՏՈՎ :

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ «ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ ՍՐԱՀ»Ի ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Ժ. ՅԱՆԿ

•

Համազգայինի Փարիզի Մ.Ճղ	10·000
Ոմն Ս. Մ.	5·000
Թորգոմ Նալպանտեան ընտանիք	5·000
Հ.Յ.Դ. Հայաստան ենթ. (Մարսէյլ)	5·000
Ֆ. Կ. Խաչէ Սէն-Ժերմէի Մճղ. (Մարսէյլ)	5·000
Յակոբ Հիսայեան	5·000
Նախորդ դումար	731·900
Ընդհ. դումար	766·900

Նուէրները ղրկել հետեւեալ հասցէին.–

Maison de la Culture Arménienne

51, Rue Monsieur-le-Prince, Paris-6e

Chèque Postal : Paris, 5460-11

պատուհասին պիտի տրուի ծանր արդիւ-նաբերութեան «որպէսզի ազգային տըն-տեսութիւնը նոր թափ ստանայ, երկրին պաշտպանութիւնը աւելի զօրաւոր հիմն-րու վրայ դրուի եւ ժողովուրդին նիւթա-կան վիճակը բարելաւուի» :

× *Խ. Միութեան Արտ. նախարարին փոփոխութեան առնչութեամբ, Մ. Նա-հանգներու խորհրդային հարցերու մաս-նագէտները համոզուած են թէ Խ. Մի-ութիւնը ներքին դժուարութիւններ ունի եւ թէ ժողովուրդին մէջ ծաւալած է կու-սակցութեան դէմ գոյութիւն ունեցող դժգոհութիւնը :*

× *Ըստ Անգլիացիներուն, Շեպիլովի մեծագոյն յանցանքը այն էր, որ «չատ ճարպիկ էր» . այնքան վարպետօրէն յա-ջողեցաւ Անգլիան Միջին Արեւելքէն դուրս վտարել, որ ապատ ասպարէզ բա-ցաւ Մ. Նահանգներուն . . . :*

× *Եւրոսալ ղեկավարներուն համար, Շեպիլովի մեկնումն ու Կրոմիքոյի գա-լուստը մէկ նշանակութիւն ունին — սթալինականներու եւ հակասթալինա-կաններու պայքարը նոր թափ ստացած է : Սրուչչեւի աստղը մարելու վրայ է :*

× *Իսկ Եգիպտոսի մէջ այս փոփոխու-թեան բոլորովին այլ բացատրութիւն կը տրուի.— Խ. Միութիւնը կ'ուզէ փոխել Եգիպտոսի ի նպաստ վարած իր քաղա-քականութիւնը : Ինչքան ատեն որ Շեպի-լով գործի գլուխ էր, կարելի չէր այդ. մինչդեռ Կրոմիքօ անձնական որեւէ խոս-տում տուած չէ Եգիպտոսի, հետեւաբար ազատ է քաղաքականութիւն փոխելու :*

ԼՈՐԴ ՀՈՒ ՊԵԼԻՇԱ, Անգլիոյ նախկին Պատերազմ. նախարարը, Բենսի մէջ յանկարծամահ եղաւ ճառ մը խօսած պա-հուն :

ԹՈՄԲԱՆԻԵԻ ազգ. յուշարկաւորու-թիւնը տեղի ունեցաւ երէկ՝ Միլանոյի մէջ : Ա.քալայի մէջ մահուամբ մահարեմ մը չտեսած էր, ուրկէ զազապը փոխա-դրուեցաւ Միլանոյի մայր Տաճարը : Մարմինը ամփոփուեցաւ քաղաքին մեծ գերեզմանատան մէջ :

ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ՎԱՆ ՐԱՖՖԱՅԻ ՕՐՈՔԸ

*

Ընթերցո՛ղ, ես քեզ կը հրաւիրեմ ներս մտնելու այն փոքրիկ սենեակը, ուր Յովհաննէս վան Րաֆֆայի օրօքը կ՚անցնէր իր կեանքի ամենէն երջանիկ տարիները։ Ներս մտնելու ատեն, ուշադրութիւնդ պիտի գրաւէ սենեակի մէջտեղ դրուած մեծ սեղանը, որ ծածկուած է թուղթերով, գրքերով եւ ձեռագիրներով։ Սեղանին առջեւ նստած է մի երիտասարդ, որ կը գրէ։ Ան Յովհաննէս վան Րաֆֆայի որդին է, Ռուբէնը։ Ան կը գրէ իր հօրը կենսագրութիւնը։

— Ի՞նչ կ՚ուզես, որ ես ալ գրեմ հօրս մասին, — կ՚ըսէ Ռուբէնը։ — Ես ինչպէ՞ս կրնամ գրել հօրս մասին, երբ ան ինքը իր կեանքին մասին ոչինչ գրած է։ Ան ինքզինքը չէր սիրեր։ Ան կը սիրէր միայն իր ընտանիքը, իր հայրենիքը եւ իր ժողովուրդը։ Ան ինքզինքը չէր սիրեր։ Ան կը սիրէր միայն իր ընտանիքը, իր հայրենիքը եւ իր ժողովուրդը։

Ռուբէնը կը դադրի գրելէ, կը նայի ինծի եւ կը շարունակէ։

—

ՍԽՎԱԾՈՒՆ

(ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՎԵՑ, 364 - 400)

Թ. պիւռ

5.— ՄԱՅԻՍ

Մորուքս տակաւին չէր սկսած ճերմկնալ, երբ ինծի ըսին թէ Սխվածունը կը սիրէ զիս։ Ես ալ զինք կը սիրէի, բայց ան ինծի չէր նայեր։ Ամէն անգամ որ անոր աչքերը իմ աչքերուս կը հանդիպէին, ան կը դառնար միւս կողմը։ Ես ալ չէի գիտեր թէ ինչ ընել, ինչպէս ըսել անոր թէ կը սիրեմ զինք։ Ամէն անգամ որ անոր մասին կը խօսէին, ես ալ կը խօսէի, բայց ան ինծի չէր նայեր։ Ես կը կարծէի թէ ան ինծի չի սիրեր։

Մի օր, երբ ես ու Սխվածունը միայնակ էինք, ես ըսի անոր թէ կը սիրեմ զինք։ Ան ինծի պատասխանեց թէ ինք ալ կը սիրէ զիս։ Ես ուրախութենէս ոչ մէկ բան կրցայ ըսել անոր։ Ան ինծի հարցուց թէ ինչո՞ւ չէի ըսեր իրեն այդ մասին։ Ես պատասխանեցի թէ չէի գիտեր թէ ինչպէս ըսեմ։ Ան ինծի ըսաւ թէ ինք ալ չէր գիտեր թէ ինչպէս ըսէ ինծի թէ կը սիրէ զիս։ Ես ըսի անոր թէ ինչո՞ւ չէր նայեր ինծի, երբ ես կը նայէի անոր։ Ան ինծի պատասխանեց թէ ինք կ՚ամչնար նայիլ ինծի, որովհետեւ ես շատ գեղեցիկ էի։ Ես ըսի անոր թէ ինք ալ շատ գեղեցիկ է։ Ան ինծի ըսաւ թէ ինք ալ գիտէ այդ։

Ես ըսի անոր թէ ինչո՞ւ ինք ալ չէր ըսեր ինծի թէ կը սիրէ զիս։ Ան ինծի պատասխանեց

չրթուններէն: Կատարեցին քանի մը դեղջկական պարեր, բոլորն ալ անսխալ եւ յաջող: Երկու օրիորդներ, աղջկատղայի մանաւոր տարազներով չատ յաջող կերպով կատարեցին «Ալ այլուհաս» պարերգը:

Այսպէս չորս ժամ անընդհատ, առանց ձանձրանալու, դիտեցինք մեր հայկակ - ներն ու հայկուհիները, որոնք բոլորն ալ անթերի կին իրենց զբերման մէջ:

Ափսէ մը թերթանուշ նուիրած էր Տի - կին Ուղուրլեան, որ աճուրդ դրուեցաւ եւ 15 վայրկեանի մէջ գոյացաւ 29 հազար ֆրանք, ի նպաստ զպրոցին: Շահեցաւ Օր. Սագեան եւ հազար ֆրանք եւս նը - ւիրեց: Ամէնէն վերջը երեւցաւ աւան - դական կաղանդ Պապան որ տօնածառին չուրջ իր չալակի ծանր բեռէն ծրարներ բաժնեց բեմին եւ սրահին մէջ գտնուած բոլոր մանուկներուն: Ներկաները առա - տօրէն մասնակցեցան նաեւ պիւֆէի բաժ - նին, որ չուտով սպառեցաւ:

Կ'արժէ չնորհաւորել Կ. Ֆաչի անդա - մուհիները իրենց յարատեւութեան եւ ե - ռանդուն գործունէութեան համար: Մեր գնահատութիւնը կ'երթայ նաեւ ուսուց - չուհիին որ իր անձնական գործերը ձը - գած, հոգւով ու սրտով նուիրուած է ազ - գապահպանման այս մեծ գործին ու ոչի ի բուին կ'աչխատի հայ մանուկ մը փրկե - լու, յաճախ երեկոները ուշ առեն ժամե - լու, պոտիկները իրենց տուները կը տանի ու յաւելեալ դասեր կուտայ իրենց դասերէն եւ մնացողնե - րուն:

ԳԱՐՈՒՆԻ

ՓԻՆՕ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱԻ

Ֆրանսայի Արտ. նախարարը կիրակի օր վերադարձաւ Փարիզ: Քաղաք. անձ - նաւորութեանց եւ լրագրողներու մեծ խումբ մը օդակայան գացած էին դիմա - ւորելու համար զինքը: Փինօ յայտարա - րութիւն մը ըրաւ. նախ գոհունակութիւն յայտնեց ՄԱԿի մէջ ձեռք բերուած ար - դիւնքին մասին. «Շատ գոհ եմ որ թոյլ տուինք Ազգաժողովին, որ Ալժերիոյ հարցը քննուի եւ փաստուի թէ երկու տա - րիէ ի վեր մեզի դէմ կատարուած ամ - բաստանութիւնները սուտ եւ անհիմն էին:» Մանաւոր կերպով չնորհակալու - թիւն յայտնեց այն երկիրներու պատուի - րակութեանց, որոնք ՄԱԿի բեմէն պաշտպանեցին Ֆրանսայի տեսակէտը եւ յաջողեցան Ալժերիոյ հարցին լուծումը յանձնել Ֆրանսայի: «Քուէարկուած ո - րոշումը կէտ առ կէտ կը համապատաս - խանէ մեր խնդրին.— կռիւներու անմիջական դադարում, ապատ ընտրու - թիւններ, եւ ապա միայն՝ բանակցու - թիւններ»:

× Գահիրէէն հասած լուրի մը համա - ձայն, Ալժերիոյ Ազատագրութեան ճա - կատը պատրաստակամութիւն յայտնած է բանակցութիւններու սկսիլ՝ «որպէս հիմք ունենալով Ալժերիոյ անկախութեան ճանաչման նախապայմանը»:

× Ալժերիոյ մէջ ահաբեկումները կը չարունակուին, բայց աւելի նուազ թա - փով: Թլեմչէնի մէջ ահաբեկիչները դէպ - բոցի մը վրայ յարձակեցան. երեք դէպ - բոցականներ սպաննուեցան:

× Ալժերիոյ նախարարը, Լաքոսթ, ուրբաթ օր ձայնասփիւռ ճառ մը խօսե - ցաւ. կոչ ուղղեց ժողովուրդին միանալ եւ միացեալ ուժերով վերջ տալ ահաբեկիչ - ներու գործունէութեան, որպէսզի կարելի ըլլայ վերջնական լուծման մը յանգիլ: Յարդարեց որ Ալժերիոյ ժողովուրդը վե - տահութիւն ունենայ կառավարութեան վրայ:

Հիւանդութիւնները սուղի կը նստին
Ի՞ՆՉ ԸՆԵԼ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ,
ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ
ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՄԱՐ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿՆՔԵԼ
ՅԱՐՄԱՐ ԳԻՆԵՐՈՎ
Դիմել կամ գրել՝
D. KATCHADOURIAN
Cie La Prévoyance
16, Place Bellecour - LYON
Tél. FR. : 50-71 et 50-72

Imp. Araxes - 46, rue Richer, Paris (9e)

ԵՐԵԿՈՅԹ - ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍ

ՄԱՐՍԷՅԼ

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Նոր Սե - րունդի Շրջ. Վարչութեան կողմէ:

Հովանաւորութեամբ Հ. Ց. Դ. ՄԱՐ - ՍԷՅԼԻ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԷԻ:

Շաբաթ, 23 փետրուար երեկոյեան ժամը 9ին մինչեւ լոյս, Սալոն Ռուա Րը - նէի մէջ, ռիւ տը լ'Ափրպրը:

Մասնակցութեամբ ԲՐՆԻ ՏԱՆԻԻ նուա - գախումբին:

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Մուրատեան վարժարանի Ծնողաց Մի - ութեան հիմնարկութեան 5րդ տարեդար - ձը կը տօնուի Մայիս 12ին:

Մանրամասնութիւնները յայտնուած:

●

Զ. Ո. Մ.ի Մայրերու փառատօնը, Յունիս 23, կիրակի կէսօր էվերջ:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ — ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

24 Փետր. ժամը ճիշդ 15,30ին, կը ներ - կայացուին 1) Անիծեալ ասպետը (պատ - մական տրամ՝ արար), 2) Լա շամպրը նիւմէրօ 13 (կատակերգութիւն մէկ ա - րար եւ 3) Զարշըլը Արթին աղա (կատա - կերգութիւն 3 արար):

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ
ՄԵԾ ՇՈՒԿՈՎ ԿԸ ՏՕՆԷ
ՑԻՍՆԱՄԵԱՑ ՑՈՒԼԷԱՆ
ՊԱՏՄԱԲԱՆ ԵՒ ԲԱՆԱՍԷՐ
Հ. ՆԵՐՍԷՍ Վ. ԱԿԻՆԵԱՆԻ
Վիէննայի Մխիթարեան Ուխտէն Տոքթ. Օնորիս Քոզա Վիէննայի Համալսարանին
կը նախագահէ
M. PALANQUE
Տուայէն էքսի Համալսարանին եւ Փրոֆէսէօր Հին Ազգայ Պատմութեան
կը խօսին՝ Տէր եւ Տիկին ԺԱՆ ՊԱԼԱՐ, ինչպէս նաեւ Պ. Պ. Պ. ԶԱՄԱՐԵԱՆ եւ Կ. ՓՕԼԱՏԵԱՆ:
Այս կիրակի, կէսօրէ ետք ժամը 5ին, Ֆրանս. Համալսարանի Ամփիթատրոնը, 40 Ալէ Լէոն-Կամպէթա:
Գեղարուեստական բաժնին կը մաս - նակցին՝ Օր. Անիթա Սարգսեան, Օր. Ալիս Շահիրեան, Պ. Սարգիս Պողոսեան:
Մուտքը մասնաւոր հրաւիրատոմսերով

ԿԻՐԱԿԻ, 3 ՄԱՐՏ 1957, ժամը 16-էն ՄԻՆՉԵՒ ԿԷՍ ԳԻՇԵՐ
ՕԹԷԼ ԺՈՐԺ Ե-ի ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ
ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ
Հ.Բ.Ը.ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ
Պատուոյ Նախագահութեամբ
ԶԱՐԵՀ ԳԷՑ ՆՈՒՊԱՐԻ
Պատրաստուեցէք Փարիզահայ ամէնէն փնտռուած Պարահանդէսին
Առաջնակարգ Նուագախումբ, գեղարուեստական ճոխ բաժին եւ անակնկալներ:
Տոմսերու եւ սեղաններու վերապահման համար դիմել Բարեգործականի գրա - սենեակը, 11 Մուար Ալպոնի: ԹՐՕ 03-18

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ
ROSERAIE D'ARMENIE
Chants interprétés par
Nevart (Jocelyne) DIRADOURIAN
Soliste des Concerts «MUSIGRAINS»
Avec accompagnement d'orchestre
Symphonique
Direction : Avedis K. MESSOUMENTZ
33 tours 1/3 microsillon
En vente 10 Rue des Bleuets à Paris
Tél. : OBE 60-37
Mr. Aivazian Prix : 2100 frs.
194 Rue Vendôme à Lyon chez

ՕՐ. ՆՈՒԱՐԴ ԺՕՍԼԻՆ ՏԻՐԱՏՈՒՐԵԱՆ
8 ՀԱՑ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԵՐԳ ԵՒ 2 ՀԱՑ ՊԱՐԵՐ
Միեւնոյն սկաւառակին վրայ
Կիլիկիա, Ինձ մի խնդրիլ, Դուն անմեղ ես, Մի խօսք ունեմ, Տուն ապրի չուտ ապրի, Հրաժեշտի երգ, Դուն ֆն պլիսէն, Աբովեան, Արտաչատի պար, Թամզարա:

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

Հ. Ց. Դ. Եւրոպայի Կեդրոնական Կո - միտէն ընկերական ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ փարիզեան շրջանի բոլոր ըն - կերները այս հինգշաբթի, 21 փետր. երե - կոյ ժամը 9ին Սոսիէթէ Սավանթի Տէ սրահին մէջ:

Կարեւոր զեկոյց կուտայ Արեւելքէն նոր ժամանած ԸՆԿ. ԿՈՊԵՈՆԻԿ ԹԱՆՏՐՃԵԱՆ

×

Յետաձգուած է Փետր. 18ի ոպերկոչու - մը:

ՍԻՆԹ-ԷԹԻԷնի Հ. Ց. Դ. Բարդէն Սի - նի վարչութիւնը խորին չնորհակալու - թեամբ առաջս Նոր Սերունդին եղած հետեւեալ նուէրները, ընկերուհի Անա - հիտ Ստեփանեանի եւ Պ. Գրիգոր Յով - հաննէսեանի ամուսնութեան առթիւ.—

Տէր եւ Տիկին Գէորգ Յովակիմեան, Տէր եւ Տիկին Սահակ Սահակեան, Տէր եւ Տիկին Կ. Տէր Մքրտչեան (Սէն Շամոն) 5.000ական ֆրանք, Պ. Գրիգոր Յովակիմեան 2000 ֆր., Պր Մանուէլ Յո - վակիմեան (Սէն Շամոն) 3000 ֆրանք, Պ. Ա. Յովակիմեան (Սէն Շամոն) 2000 ֆրանք:

ԿՈՒԶՈՒԻՆ

Սիւրժըքէօզ մը լաւ աչխատող. դոհա - յուցիչ վճարո-ւմ: Դիմել՝
Ets. ARCO, 6, Rue de Mulhouse, Paris (2e)
Ամէն օր, բացի չաբաթ եւ կիրակի օրերէ:

ՕՐ. ԶՈՒԱՐԹ-ՌՈԶԻՆ ԱԶԱՏԵԱՆ
ԵՒ
ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆ
Նշանուած
Վանով Իսթ

×

Այս առթիւ Տէր եւ Տիկին Յովսէփեան կը նուիրեն 1000 ֆր. Իսթի Արիմեան զպրոցին եւ 1000 ֆր. Սեբաստիոյ Մու - բաա Ուսումնասիրացին:

Սաանալ «Յառաջ»էն:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՍԵԲԱՍՏԻՈՑ Մուրատ Ուսումնասիրաց վարչութիւնը իր բոլոր անդամ եւ անդա - մուհիները ընդհանուր ժողովի կը հրա - ւիրէ այս կիրակի օր, ժամը 3ին Արիմեան զպրոցը: Բոլոր անդամ եւ ան - դամուհիներու ներկայութիւնը անհրա - ժեշտ է:

ԿՈՉ ՔԷՕԹԱՀԻԱՅԻՆԵՐՈՒ

Ներկայիս կ'ուզենք յայտնել արտա - սահմանի մեր բոլոր հայրենակիցներուն թէ ձեռնարկած ենք պատրաստել պատ - մութիւնը Քէօթահիայի (Կուտահիա) հա - յութեան:

Այս նպատակաւ Վիէննայի մէջ կազ - մուած է առժամեայ յանձնախումբ մը:

Ուրեմն կոչ կ'ուղղենք Քէօթահիայի բոլոր Հայերուն, որպէսզի բարեհաճին յանձնախումբին տրամադրութեան տակ դնել իրենց մօտ գտնուած պատմական արժէք ներկայացնող բոլոր նիւթերը, լուչեր, կենսագրականներ, նկարներ, նօ - թադրութիւններ հին բարքերու եւ սով - րութիւններու վրայ, վերջապէս կարեւոր նիւթեր, կարելի եղածին չափ լիակատար ընելու մեր պատմագիրքը, որուն հիմը կազմող կարեւոր աչխատանքներ արդէն տրամադրելի են:

Միւռվ նկատի պիտի առնենք եւս այն բոլոր թելադրութիւնները որոնք մեր հայրենակիցները մեզի պիտի ուղղեն, մեր ձեռնարկին կատարեալ յաջողութեա - նը համար, յիչատակելով այդ գրքին մէջ այդ աչխատակիցներու անունները:

Ո՞ր Քէօթահիացի հայը պիտի չուզէր, յաւերժացումը իր բնագաւառին պատ - մութեան, պատմութիւն մը, որ իսկապէս դոյութիւն ունեցած է փառաւոր եւ պան - ծալի:

Վստահ ըլլալով որ մեր այս կոչին սիրայօժար արձագանգ պիտի տան մեր բոլոր հայրենակիցները, ղրկելով մեզ ե - նոյն առեն իրենց եւ իրենց պարագանե - րուն եւ բարեկամներուն հասցէները, կը յայտնենք կանխաւ մեր չնորհակալու - թիւնները:

Կը խնդրուի դիմել հետեւեալ հաս - ցէին.

Sarkis KARABETIAN
Biberstrasse 8. WIEN, I. (Autriche)

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Սպակիներուս՝ Արամ Հիւսեան, իր դուստրը Ազատուհին, ըն - տանեկան պարագաներ, ապրակիցներ եւ բարեկամներ խորապէս ապրուած, չնոր - հակալութիւն կը յայտնենք Ս. Մահակ - Մեսրոպ Մայր Եկեղեցւոյ քահանայից եւ դպրաց դասուն, Հ. Ց. Դ. Շրջ. Կոմի - տէին, Վասպուրականի Հայր. Միու - թիւններու վարչութեանց, եւ բոլոր այն հայրենակիցներուն, ընկերներուն եւ բա - րեկամներուն եւ փոխան ծաղկեպսակի նուիրատուներուն որոնք նամակով կամ հեռագրով ցաւակցութիւն յայտնեցին ՆՈՒՊԱՐ ՀԻՒՍԵԱՆի կսկծալի մահուան առթիւ:

Այս տխուր առթիւ, անդրանիկ զաւկիս Նուպարի յիչատակը յաւերժացնելու հա - մար, կը խնդրեմ ընդունիլ գոյդս յատ - կացումներս Մարսէյլի ապգ. հետեւեալ կազմակերպութեանց.— Համազգային Մչակութային, Հ. Բ. Ը. Միութեան կրթական նպատակին, Կապ. Ֆաչին, Վասպ. Հայր. Միութեան երկու հազա - րական ֆրանք: Փարիզի Հայ Մչակոյթի Տան, ողբացեալ ընկ. Շ. Միսաքեանի ան - ուան բաժինին երկու հազար ֆրանք:

Սաանալ Պ. Վարդան Պանտիկեանէ՝ նախագահ Վասպուրականի Հայր. Միու - թեան: Արամ Հիւսեան

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ ՀԱՄԱՐ ԿՈՒԶՈՒԻՆ

Մառանապետուհի մը, որ միեւնոյն ա - տեն երեկոյեան հսկողութիւն պիտի կա - տարէ, եւ պարտիզպան մը:

Դիմել՝ 1 Պուլվար տիւ Նօո, ՌԷնսի: Փանթէնէն առնել 146 թիւ հանրակառ - քը եւ իջնել Ռէնսի-Փաւիյոն:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise - Paris 9e

Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R.C. Seine 376.286

La Directrice : *Arpik MISSAKIAN*

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
20
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
●
MERCREDI
20 FEVRIER
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7812 33ème ANNEE

ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3623

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

Ե՞ՐԲ ՊԻՏԻ ՋԳԱՍՏԱՆԱՆ

●

Ճիշդ տարի մը առաջ, 1956 Փետրուար 20ին, Աթենքի Սան Տանն կիլիկիոյ կաթողիկոսին ընտրութիւնը, ազգին կողմէ օրինաւորապէս ընտրուած պատգամաւորներու ջախջախիչ մեծամասնութեան ազատօրէն արտայայտուած քուէներով:

Այդ օրը վերցաւ սուգի քօղը, որ 1952 Յունիս 21էն ի վեր կը ծածկէր Մայր Տաճարի հայրապետական աթոռը:

Կաթողիկոսարանի կանոնագիրքը, հիմնուած Ազգային Սահմանադրութեան վրայ, կը տրամադրէր նոր կաթողիկոսի ընտրութիւնը սրտաբուխ չնորհաւորութիւններով՝ վաւերացուեցաւ Լիբանանի, Սուրիոյ եւ Կիպրոսի պետական բարձր իշխանութիւններու կողմէ:

Այս օրինական ընտրութեան բնական ու տրամաբանական հետեւանքը այն պիտի ըլլար, որ Սուրիա-Լիբանանի հայութիւնը մէկ սիրտ մէկ հոգի եղած՝ բոլորուէր նորընտիր հայրապետին չուրջ՝ «ի պայծառութիւն Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ»:

Դժբախտաբար փոքրամասնութիւնը չընդունեց իր պարտութիւնը եւ չհամակերպեցաւ օրէնքին, հրահրելով երկպառակութիւնը ազգին երկու հոսանքներուն միջեւ:

Վազգէն Ա. առած էր առաջին դէշ օրինակը՝ մերժելով մասնակցիլ ընտրութեան եւ սարքելով Գահիրէի եպիսկոպոսական ապօրէն ժողովը:

Իրեն հետեւեցան մեր վերապատիւ եպիսկոպոսները՝ չուզելով մասնակցիլ Սեպտ. 2ի օծման:

Բարձրաստիճան կրօնաւորներու այս ընթացքին քաջալերուած՝ հնչակ-ռամկավար-համայնավար ճակատը եւ կարգ մը հոգեւորականներ, կիրքի անձնատուր, տարի մը վերջ ալ չարունակեցին դեռ իրենց անորակելի գործերը, ծիծաղելի դառնալով յաչս տեղական արտաքին իշխանութեանց եւ օտար քրիստոնեայ յարանուանութեանց:

Ծրագրած են «անկախ համայնք», ազանձին կաթողիկոսութիւն ստեղծել: Ու մինչ այդ՝ դիմած են յոյն օրթոտոքս եպիսկոպոսին, յունական ծէսով պատկ, մկրտութիւն եւ թաղում կատարել տալու համար...

Այս կարգի ապազգային չարժումներու պատճառաւ է, որ հարիւր հազարաւոր Հայեր կորսուած են Լեհաստանի մէջ եւ այլուր:

Մէկ տարին բաւական չեղաւ կիրքերը հանդարտեցնելու:

Ե՞րբ պիտի ղգաստանան:

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԻԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԿԸ ՍԱՍՏԵՆ ԻՍՐԱՅԷԼԸ

●

Երէկուընէ ի վեր, միջազգային քաղաքականութեան կեդրոնին մէջ, Իսրայէլի կացութիւնը տագնապալի դարձաւ:

Արդարեւ, Մ. Նահանգները, որոնք իրաւարարի դերին մէջն էին ցարդ, եւ առաւել կամ նուազ չափով կը պաշտպանէին Իսրայէլը, սոխպուած են կիրարկել Ազգաժողովին որոշումները: Այդընհատուբը ազդարարած էր Իսրայէլի, որ անմիջապէս պարպէ Կազայի եւ Ակապայի շրջանները: Իսրայէլ պնդեց իր նախապայմաններուն վրայ, պահանջելով որ Մ. Նահանգները կամ ուրիշ մեծ պետութիւն մը հաւաստիք տան թէ Իսրայէլ ռազմական օգնութեան պիտի պաշտպանուի եգիպտական սահմանային յարձակումներուն դէմ: Ամերիկայի վարիչները կը խորհին թէ համաշխարհային խաղաղութեան համար վտանգաւոր կացութիւն մը կրնայ առեղծուիլ, եթէ Իսրայէլի մէջ զինուորական յանձնառութեանց տակ մտնեն: Ասկէ զատ, չափազանց դժուար են Իսրայէլի բռնած ընթացքէն, որ դրական արդիւնքներ չտալէ զատ, մէկ կողմէն արդելք կը հանդիսանայ «Այզընհաուըրի վարդապետութեան» կիրարկման, իսկ միւս կողմէ կ'ուշացնէ Սուէզի ջրանցքին վերաբացումը, միաժամանակ առիթ ընծայելով Նասըրի, որ անդիջող դիրք մը բռնէ:

Ազգաժողովը արդէն որոշ պատժական միջոցներ քուէարկած էր Իսրայէլի դէմ: Եթէ այս վերջինս չարունակէ մերժել եպիսկոպական հոգեմատերը պարպել՝ Մ. Նահանգներն ալ ստիպուած պիտի ըլլան հետեւիլ ընդհանուր հոսանքին՝ արգելքներ աչխարհը սիրաշահելու համար:

Այդընհատուբրի վերջին կոչը, որ կը պահանջէր եգիպտական հոգեմատերու անմիջական պարպումը, սասկի բնոյթ կը կրէր: Արդարեւ, եթէ Իսրայէլ ենթարկուի, Մ. Նահանգները այլեւս ստիպուած չեն ըլլար ձայնակցիլ պատժական միջոցներու կիրարկման պահանջին: Կացութիւնը բաւական լուրջ է. այդ պատճառով ալ նախագահ Այզընհաուըր անապատեցի կերպով ընդհատեց իր արձակուրդը եւ աճապարանքով վերադարձաւ Ուշինկթըն: Բայց եւ այնպէս կը հերքուի այն լուրը, թէ Այզընհաուըր ուղած է անձամբ ներկայ գտնուիլ ՄԱԿի ընդհ. ժողովին:

× Մ. Նահանգներու Իսրայէլեան դեսպանը, Էպան, Իսրայէլ կանչուեցաւ:

× ՄԱԿի ընդհ. ժողովը հինգշաբթի օր պիտի դումարուի: Եթէ մինչ այդ Իսրայէլ տեղի չտայ, արաբական երկիրները պիտի պահանջեն որ Իսրայէլ պատժուի:

× Իսրայէլի նախարարաց խորհուրդը բացառիկ նիստի հրաւիրուեցաւ: Ներկայ պիտի ըլլայ նաեւ Մ. Նահանգներու Իսրայէլեան դեսպանը, Էպան: Կը կարծուի թէ չատ կարեւոր որոշումներ պիտի առնուին մինչեւ հինգշաբթի օր:

× Իսրայէլի վարչապետը, Պէն Կուրիոն ունկնդրութեան հրաւիրեց Մ. Նահանգներու դեսպանը եւ անոր յանձնեց Այզընհաուըրի կոչին պատասխանը:

× Եգիպտոսի մէջ կը հաստատուի թէ Սուէզի ջրանցքին վերաբացումը կապուած է Կազայի եւ Ակապայի շրջանները պարպումին հետ: Այնքան ատեն որ իսրայէլացիները հեռացած չեն եգիպտական հողամասերէն, Նասը թոյլ պիտի չտայ որ օտար նաւեր անցնին Սուէզէն:

ԱՐԵՒՄՏ. ԵՒՐՈՊԱՑԻ ԱՐՏ. ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԸ

ՄԻԱՑԱԼ ՇՈՒԿԱՅԻ ՀԱՐՑԸ

Ֆրանսայի, Գերմանիոյ, Իտալիոյ, Պելժիոյ, Հոլանտայի եւ Լիւքսէնպուրկի Արտ. նախարարները առջի օր կարեւոր ժողով մը դումարեցին Փարիզի մէջ, եւ քննեցին «Եւրաթոմ»ի ու միացեալ շուկայի հարցերը:

«Եւրաթոմ»ի հարցը արդէն որոշ չափով լուծուած է, ինչպէս նաեւ Եւրոպայի միացեալ շուկայի ծրագիրը: Վիճաբանութիւնները առաւելաբար կը դառնային վերոյիշեալ երկիրներու հովանաւորութեան տակ գտնուող հողամասերուն ալ միացեալ շուկային մասնակից դարձնելու խնդրին չուրջ: Եթէ այս վերջին հարցը չլուծուի, համաձայնութիւնը արդէն իսկ սոսրաքրուած ըլլար հաւանաբար: Արտ. նախարարներու ժողովը չկրցաւ որոշ եզրակացութեան մը յանգիլ Ֆրանսայի եւ Պելժիոյ ափրիկեան հողամասերուն միացեալ շուկայի ծրագրին մաս կազմելու հարցին չուրջ: Արդարեւ, միւս չորս երկիրները (Գերմանիա, Իտալիա, Հոլանտա եւ Լիւքսէնպուրկ) արտա-երկրային հողամասեր չունին: Ֆրանսա եւ Պելժիա կը պահանջեն որ միւս չորս երկիրները տարեկան 35 միլիառ ֆրանքով մասնակից դառնան ափրիկեան հողամասերու ծախքերուն, որպէսզի իրաւունք ունենան օգտուելու միացեալ շուկայի ստեղծած առաւելութիւններէն:

Երկկ հարցը պիտի քննուէր վերոյիշեալ վեց երկիրներու վարչապետներուն կողմէ: Պելժիոյ ներկայացուցիչը, Սրաք, «միջին ճամբայ» մը գտած է. այդ ալ քննութեան պիտի առնուի վարչապետներուն կողմէ:

ԿԻՊՐՈՍԻ ՀԱՐՑԸ

ՄԱԿԻ ԲԱՂԱՔ. ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻՆ ԱՌՋԵՒ

Ազգաժողովին քաղաք. յանձնաժողովը երկուշաբթի օր, Յունաստանի եւ Անգլիոյ պահանջին վրայ, սկսաւ քննել Կիպրոսի թղթածրարը:

Յունաստան կը պահանջէ որ Կիպրոսի ժողովուրդը իրաւունք ունենայ որոշելու թէ ո՛ր պետութեան պիտի միանայ. այլապէս միշտ կռիւներ տեղի պիտի ունենան կղզիին մէջ. ասիկա կրնայ մեծապէս վտանգել միջերկրականեան երկիրներու անդորրութիւնն ու համաշխարհային խաղաղութիւնը: Յունաստանի պատուիրակը, Էվարոֆ, յայտնեց թէ Յունաստան պէնք չի ղրկեր Կիպրոս, այլ միայն քաղաքական պետնի վրայ նեցուկ կը հանդիսանայ կղզիին ժողովուրդին:

Միւս կողմէ, Անգլիոյ պատուիրակը պահանջեց որ Յունաստան չքաջալերէ Կիպրոսի ահաբեկչական չարժումը: «ՄԱԿի Ուխտը կ'ըսէ թէ ժողովուրդները պէտք է իրարու հետ ապրին հաչտ եւ խաղաղ մթնոլորտի մէջ եւ միջամուխ չըլլան ուրիշ երկիրներու ներքին գործերուն. մինչդեռ քանի տարիէ ի վեր Յունաստան ամէն ձեւով կը հրահրէ ապստամբութիւնը»:

× Կիպրոսի հարցէն զատ Ազգաժողովը պիտի քննէ նաեւ Քաշմիրի խնդիրը:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱԿԱՌԱԿ ՏԱՍԸ ՕՐԷ Ի ՎԵՐ ՄԵՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ, ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻՆ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐ ՂՐԿՈՒԻԼ ՋԷՖ-ՓՈՍԹԱԼԻ ՄԵՐ ԹԻՒԻՆ ՎՐԱՑ: ԱՅԴ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐԸ ԶԵՆ ՀԱՍՆԻՐ ՄԵՐ ՁԵՌՔԸ հաչիւը պլօէ եղած ըլլալով:

Ուրեմն, կը կրկնենք՝ որեւէ գումար ՀՂՐԿԵԼ այդ թիւին վրայ ցնոր անօրինութիւն:

Գումարները ղրկել ՄԱՆՏԱ-ՔԱՐՏՈՎ:

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌԹԻԻ ՆՈՒԷՐՆԵՐ

ՁԱՆԱԶԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆՑ

●

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Ֆ. Կապ. Խաչի Իթալիք Մճղ.	5·000
Պ. Սարգիս Պօղոսեան (Ամերիկա)	1·000
Հինգերէն մէկը (Վալանս)	2·000

ԱՅՆՃԱՐԻ «ՅԱՌԱՋ» ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ

Հինգերէն մէկը	1·000

«ՀԱՅՁ-ԲՈՑԺ»ԻՆ

Պ. Սարգիս Պօղոսեան	1·000

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՑԹԻ ՏՈՒՆ

●

Ֆր. Կապ. Խաչի Լիոնի Մճղ.	25·000
Ստեփան Ստեփանեան	10·000
Յարութիւն Պիւճիւկեան (Անտուվիլ)	10·000
Լորիս Բաբանեան (Փարիզ)	5·000
Վ. Ս. Մ. (Փարիզ)	5·000
Ս. Սիսլեան (Կրընոպլը)	5·000
Արփիար Մարտիրոսեան (Անտուվիլ)	5·000
Կարօ Երանեան (Սարսէլ)	5·000
Հայկ Խարիեան (Անտուվիլ)	5·000
Լեւոն Թիւթիւնճեան (Ֆ. Ֆերան)	5·000
Թումանեան (Մարսէյլ)	2·000
Խաչիկ Կարապետեան (Մարսէյլ)	1·000

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԷՋ ՔԱՐԻԽՂ

Ֆրանսայի Լանտի շրջանին մէջ, Տաքսի եւ Փարանթիսի միջեւ քարխուլի նոր նոր հանք մը երեւան եկաւ: Պեղումներ կը կատարուէին բաւական ժամանակէ ի վեր. կիրակի առաւօտ, վերջապէս դուրս ժայթքեց քարխուլը, որուն որակը բաւական բարձր է: Մեծ թափով յառաջ կը տարուին պեղումները՝ նոր հանքեր գտնելու համար:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԽՐՈՒՇՁեի յայտարարեց թէ Ա. Մ. ութեան նոր Արտ. նախարարը, Կրոմիքօ, պիտի հետեւի իր նախորդին գծած ուղիին: Ապա մեծ դովեստներ հիւսեց Սթալինի հասցէին ըսելով «ռազմական մեծ առաջնորդ եւ արտաքին քաղաքականութեան վարպետ»:

ԱՆԳԼԻՈՑ Էլիզապեթ թագուհին եւ Էտինպուրկի դուքսը Լիսպոնա հասան. ժողովուրդը բացառիկ ընդունելութիւն մը վերապահած էր անոնց:

ՓԵՇԹԱՑԻ մէջ սկսաւ «հակայեղափոխականներու» դատավարութիւնը. 12 ամբաստանեալներ կան: Դատաւորները, առաւելապէս պատիժներ սահմանելու հրահանգ ստացած են:

ՄԱՌՇԱԼ ԺԻԿՈՒՐԻ, որ ցարդ Ա. Մ. ութեան օդային ուժերու ընդհ. հրամանատարն էր, նշանակուեցաւ առեւտրական օդատորմիղին («աէրօֆլօթ») ընդհ. տնօրէն:

(Շար.ը կարդալ Դ. Էջ)

ՄԵՐ ՇԱԽԱՐԸՇ

«Մեր Շաւարշ»ը. այսպէս կ'անուա – նէինք զինքը Պոլիս: «Մեր»ն էր ու «Մեր»ն ալ գնաց. աւա՛ղ:

Դահիրէ էի, երբ սեւ լուրը հասաւ: Հոգեկան պահանջ, ընկերական պարտք մըն էր, Արեւելքէն տուն վերադարձիս կանգ առնել Փարիզ, յարգանքի տուրքս տալու համար մեծ ու արժէքաւոր ընկե – րոջս յիշատակին:

Փետր. 14ի առաւօտուն, հոգեկան մեծ յուզումով կ'ուղղուիմ 32 Տրէվիզ փողոցը, «Յառաջ»ի խմբագրատունը: Կը հանդիմ դրան առջեւ. խարկանք ունիմ, մուտքին առջեւ ողջագուրելու սեղանին կքած մեծ ընկերոջս հետ...:

Աւա՛ղ, իր նկարը միայն, կակաչներով եւ ծաղիկներով պարուրուած: Կանգ կ'առնեմ պահ մը, հոգիի եւ յոգւոյ մըր – մունջ մը շրթներուս...:

Շաւարշը ոչ եւս է:

Զկայ «Ազատամարտ»եան սերունդի ա – մենակարկառուն եւ հարազատ ներկայա – ցուցիչը:

Կը ճանչնայի զինք հինէն, 1908ի Օամ. Սահմանադրութեան օրերէն: Թաղեցիներ էինք, Սկիւտարէն. ինքը՝ փոքր հասա – կին, Պոլիս փոխադրուած Սեբաստիոյ Զմառակէն:

Ընկերներ էինք նոյն կուսակցութեանը դրօշին տակ, Սկիւտարի Հ. Ց. Դ. Րաֆ – ֆի Ակումբի հիմնադրութեան թուակա – նէն. մօտիկի մտերիմներ առաջին աշխար – համարտէն վերջ, «Ձակատամարտ»ի շուրջ հաւաքուած ընկերներու կարգին, բոլորս կապուած իրեն հոգեւին:

Զինադադարի այդ օրերուն ամէն կող – մէ Պոլիս կը խռնուէր բազմամարդ հա – յութիւն մը: Վերապրող տարագիր զանգ – ուածներու հետ, տեղացի երիտասար – դութիւնը դուր կ'ելլէր Թագաւորացներէն, բանտէն, աքսորէն եւ անապատներէն:

Նոր կեանք մը կը սկսէր, ապագայ յոյսերով առլցուն: Հեռուէն «Ազատ ու Անկախ» Հայաստանը մագնիսական զօ – րութեամբ մը մեզ բոլորս կը քաշէր իրեն ֆիզիքապէս ու հոգեպէս:

Ազգովին եւ կուսակցականօրէն մեծ եռանդ կար կազմակերպուելու, արժա – նաւոր մէկ տարրը դառնալու համար նորագոյն Հայրենիքին:

Պոլիս հաւաքուած երիտասարդութեան մտաւորական եւ դաշափարական զանգ – ուածը տակաւին անպատրաստ էր ազգա – յին վարչական եւ հանրային կուսակցա – կան դերը ձեռք առնելու: Ընտրեալ երի – տասարդութիւն մը սակայն, Հ. Ց. Դ. դրօշին տակ, կոչում կը զգար նեռուե – լու հանրային աշխատանքի մէջ:

Զկային մեծերը, տիտաններ Հայոց մտաւորականութեան եւ Հայկական Ա – զատամարտին: Զկար Զարդարեանը, Ակ – նունին, Վռամեանը, Խաժակը, Շահրիկ – եանն ու Զօհրապը, փաղանգը զգաշփա – բապաշտ ու փորձուած հանրային դոր – ծիչներուն: Կար սակայն հաւատքը ազ – գային ապագային՝ միլիոնը անցնող ֆի – զիքական եւ մտաւոր կորուստէն վերջն ալ:

Կը հիմնուէր «Ձակատամարտ»ը, իբրեւ թերթ, ակումբ եւ կեդրոն Կուսակցու – թեան: Կը վերակենդանանար «Ազատա – մարտ»եան սերունդը, նորագոյն հայրե – նիքին ծառայելու վճռականութեամբ:

Շաւարշը բանտէն նոր արձակուած էր: Կ'անցնէր գործի ղլուխ, աչխատելու անսահման եռանդով տոգորուած գոր – ծակից ընկերներով: Իր անձնական ար – ժանիքներուն հետ, բանտի տառապանք – ները մեր բոլորին սիրելի դարձուցած էին զինքը: Ան «Մեր Շաւարշ»ն էր:

«Ձակատամարտ» Ակումբը մոլեռանդօ – րէն հայրենապաշտ երիտասարդութեան սրբատեղին էր դարձած. թերթը՝ անոր առօրեայ պատգամախօսը: Շաւարշ, ան – վիճելի հեղինակութեամբ, համով հոտով ու բովանդակալից խմբագրականներով, այդ օրերու հանրային կեանքին արտա – յայտիչն էր:

Դաշնակցութեան 9րդ ընդհ. ժողովին իբր պատուիրակ երթուղարձէն ետք, ան՝ խթան էր եղած, մղելու երիտասարդու – թիւնը դէպի նոր Հայաստան: Օրուան, մանաւանդ պոլսահայ դաշափարա – կան երիտասարդութեան առաջնորդն էր ան: Կը սիրէինք զինքը լիովին. քաղցր էին մեզի համար նոյնիսկ անոր մարդկա – յին քմայքները:

Այդ օրերուն կոչեցինք զինքը «Մեր Շաւարշ»ը: Ան մնաց մնայուն խմբագրա – պետը մեր թերթին, «Ձակատամարտ»ին, այդ հանդուգն անձին մէջ պարբերաբար ու – նենալով ընկերակցութիւնը Ց. Ճ. Սի – րունիի եւ ուրիշներու, մինչեւ 1922ի ա – նունը, իր Պուլկարիա մեկնումի թուակա – նը, Իզմիրի դէպքէն վերջ, Քեմալական Թուրքերու Պոլիս մուտքին զուգահեռ:

Այդ չրջանին, Պոլսոյ մտաւորակա – նութեան մեծ մասը կը պարապէր ու – սուցչութեամբ: Դպրոցէ դպրոց օրուան թափառումներէն վերջ, անոնցմէ չատերը կուգային ափ առնել «Ձակատամարտ»ի չինքը որ ունէր արտակարգ քաչողական զօրութիւն, ամէն մէկը կը չանար ինք – նարերաբար գործ մը տեսնել, բայ մը գոցել, թերթին պակասը լրացնել: Մէյ մըն ալ տեսնես, սեղանին հակած գլուխը վեր բարձրացնելով «Մեր Շաւարշ»ը թուղթ մը կ'երկնցնէր քեզի, յօդուած մը գրե – լու, թանկէն եւ այլ թերթերէ թարգմա – նութիւն մը ընելու, լեցնելու համար թերթին բաց մնացած մէկ սիւնակը: «Ձակատամարտ»ը կը պատկանէր մէկզ – մէկ հոտուըտացող գուրգուրոտ մեղունե – րու ընտանիքի մը: Երանելի՛ օրեր, անց – նող օրեր...:

Քեմալական Թուրքերու Պոլիս հասնե – լէն վերջ, կուսակցութեան պատասխանա – տու Մարմնի եւ կեդրոնական Կոմիտէի խառն ժողովին մէջ որոշուեցաւ լուծար – քի ենթարկել կուսակցութեան Պոլսոյ կազմը, հեռացնել վտանգուած ընկերնե – րը Պոլսէն եւ Թողուլ Պոլսոյ մէջ փոքր կորիզ մը թերթին չուրջ, թերթի հրատա – րակութիւնը չարունակելու եւ ընկերնե – րու մեկնումը դիւրացնելու համար:

Շաւարշը անչուչտ առաջին կարգի վը – տանգուածներէն էր: Պէտք էր մեկնիլ, առաջին իսկ առիթով:

Մեծ դժուարութեամբ եւ կուսակցա – կան օրինական հարկադրանքի տակ միայն կրցանք զինքը Պոլսէն ճամբու դնել: Այն – քան էր չամառ ու անդրդուելի իր անձ – նական համոզումներուն մէջ: Անոր հա – մար, կուսակցական մտաւորականն ու առաջնորդը, ինքը պիտի ըլլար ինքզինքը առաջին իսկ վտանգին ենթարկողը, յօրի – նակ ժողովրդին: Եթէ պէտք էր տառա – պիլ եւ զոհուիլ, ան էր որ առաջին ան – չամ պիտի ենթարկուէր այդ տառապան – քին ու զոհողութեան:

Շաւարշին մէջ կ'ապրէր լման Մարդը, Հայը եւ անչահախնդիր Դաշնակցականը:

Պոլսէն ելլելէ չետոյ, անցնող երեսուն եւ հինգ տարիներու ընթացքին, պարբե – րաբար տեսայ զինքը: Ան արդէն մեր կազմակերպութեան հատընտիր ղեկա – վարներէն մէկն էր: Անոր մէջ սակայն ամէնէն առաջ կ'ապրէր Մարդը: Մարդը՝ բնութենէն ստացած կատարելութեան բո – լոր բարոյական ու դաղափարական յատ – կանիչներով, մարդը՝ անսեթեւեթ, այլա – սէր ու իր անձին համար տէրվիշական բոլոր դծերով:

Ոմանք, դատելով իր արտայայտու – թիւններէն, կը կարծէին թէ յոռետես մըն էր ան: Երբեք. դժգոհ մըն էր կեանքէն: Անոր բանաստեղծ հոգին, կ'ուզէր տես – նել կատարեալը իր չուրջը: Հոգին կը վրդովուէր ի տես իր չրջապատի թերու – թեանց եւ պակասներուն: Անոր հու – թեան մէջ կար աչխարհ մը լրիւ եւ ամ – բողջական. բաղդատմամբ իր ներքին աչխարհին, իր չրջապատը կը գտնէր պա – կաս ու անբաւարար: Իր այդ դժգոհու – թիւնը կը յայտնէր խօսակցին, իրեն հա – մար խիստ սովորական դարձած մէկ չար – ժումով — ուսերը թօթուելով:

Շաւարշ բանաստեղծ մըն էր առաւե – լապէս: Ինքնատիպ, արձակագիր բանաս – տեղծ մը հրապարակադրի դէմքով:

«Յառաջ»ը եղաւ իր ձեռակերտը: Աւե – լի ճիշտ կ'ըլլար ըսել իր հոգեկերտը:

Էրզրումէն բերաւ իր հետ, իր չատ սի – րած այդ անունը:

Ֆրանսայի մէջ երեսուն եւ աւելի տա – րիներ ան՝ «Յառաջ»ի բեմէն ամէն օր ապրեցաւ տարագիր հայութեան առօր – եան:

«Յառաջ» տիեզերք մըն էր իրեն հա – մար: «Յառաջ»ի էջերուն մէջ ամէն քա – նըչորս ժամը անգամ մը ան կը փոէր իր խոհալները, դառն թէ քաղցր չղարչով մը պարուրուած:

Բարձր ու տարածուն տեսլականներով տոգորուն այդ մարդը չէր գոհանար ա – տով.— «Այնքան բան կայ ըսելիք ու դրելիք, որ անհնար է երկու ժամ կեանք ունեցող օրաթերթի մը էջերուն մէջ խտա – ցընել», կը գանգատէր յաճախ:

Օրուան ընթացիկ եւ չատ անգամ զործնական կեանքի հետ կապուած մտա – րամտանութիւնները կը գառնացնէին իր բանաստեղծի հոգին եւ կը կարծեմ թէ այդ յուզումները, աւա՛ղ, ճակատա – գրական եղան իրեն համար:

«Յառաջ»ի էջերուն մէջ, խմբագրականի կամ «Օրը Օրին»ի ձեւին տակ ամէն օր Հայ Մարդն էր որ կը յայտնուէր:

Հոգեմաչ գրչով մը հետամուտ, Հայու ֆիզիքական համբաւիքին — այս բառը

ԱՐԱԲԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐԸ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԵՒ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆՑ ՄԻՋԵՒ

Վերջին օրերուն, կրեմլին անգամ մը եւս փորձեց համչխարհային քաղաքականու – թեան ղեկը իր ձեռքն առնել: Պարզ է թէ միայն անմեղ եւ բարի նպատակներ չեն թաքնուած Լոնտոնի, Փարիզի եւ Ուաչինկ – թընի ներկայացուած առաջարկութիւն – ներուն տակ: Իրականութիւնն այն է որ խորհրդային վարիչները մտահոգուած են Մ. Նահանգներու ձեռք ձգած յարա – ճուն դերակայութենէն՝ արաբական աչ – խարհէն ներս: Ամէն ձեւով կ'ուզեն հա – ւասարակչռութիւնը պահել եւ իրենց ի նպաստ ստեղծուած համակրական մթնո – լորտը լաւագոյնս չահագործել:

Եգիպտոսի առաջարկութիւնները նո – րութիւն մը չեն: Անցեալ Ապրիլին ան – գամ մըն ալ փափաք յայտնած էր, որ «չորս մեծերը» քով քովի գան եւ արե – ւելեան Միջերկրականի հարցերը փոխա – դարձ հասկացողութեամբ լուծեն: Բուլ – կանին եւ Պրուչչեւ, դէպի Անգլիա կա – տարած իրենց այցելութեան ժամանակ, կրկնած էին իրենց առաջարկութիւնը, որ վերապահ եւ պաղ ընդունելութեան մը արժանացած էր: Արդարեւ, Անգլիա կ'ա – պաստանէր Պաղտատի Ուխտին եւս: Մ. Նահանգները լրջօրէն նկատի իսկ չառին խորհրդային առաջարկութիւններով, ո – րոնց բնոյթը քարոզչական կը նկատէին: Միայն Ֆրանսան էր, որ համաձայն էր չորսերու ժողով հրաւիրելու, բայց մինա – կը չէր կրնար բանակցութիւններ վարել Մոսկուայի հետ: Պորհրդային վարիչնե – րը, իրենք իսկ յայտնեցին կի Մոլէի եւ

չատ էր սիրելի իրեն համար:

Ան եղաւ, իր առօրեայ թերթի էջերէն, հայ լեզուի եւ մշակոյթի պահապան հրեշ – տակը:

Օտար երկինքներու տակ ծնած Հայոր – դիներու եւ նոր սերունդի սիրելի «հայ – րիկը հոգեւոր»:

Պարանեց ազգադաւները ինքնատիպ եւ հատու գրչով:

Սուր էր լեզուն, երբ կը զարնէր, բայց եւ մարդկային: Այնքան անկեղծ ու սըր – տագին սակայն, որ չատ անգամ ծունկի կը բերէր ամենաբիրտ հակառակորդն իսկ:

Մէկ ինքնատիպ նախադասութիւնով, գրեթէ ամէն խմբագրականի մէջ, խորի – մաստ գիւտ մը ունէր, իբր մեծագոյն չնորհք իր հրապարակագրի դրչին:

Ցեղափոխական էր խառնուածքով: Ա – ռոր համար Դաշնակցական էր: Գիտէր սակայն, այդ խառնուածքը տեղին եւ պատչաճութեան սահմաններուն մէջ գործադրել:

Առոր համար յարգուեցաւ ամենա – թունդ հակառակորդէն իսկ:

Սիրելի Շաւարշ, պարտքդ լրիւ կատա – րեցիր: Ապրեցար իբր Մարդ, Հայ եւ Դաշնակցական:

Կ. ԹԱՆՏՐՃԵԱՆ

ՇԱԽԱՐԸ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ ՅՈՒՇԵՐԸ

ԱԼԻ ՐԻԶԱՑԻ ՕՐԱԳԻՐԸ

Գրասենեակին մէջ կը գտնուէին Լպաչ – ոօնական. եւ մէկ գաղանի ոստիկան: Իսկ սալոնին մէջ կը գտնուէին 7 հոգի, երկու պաչտօնական ոստիկան Քլամը Սիասիէն, երկու պաչտօնական ոստիկան ալ արդէ – լարանի կողմէ գրուած՝ Շաւարշի հսկո – ղութեան համար, ինչպէս նաեւ երկու գաղանի ոստիկան եւ մէկ սենեկապան: Բէչատ պէյի լուր տուի թէ Շաւարշը բերուած է: Հազիւ երկու վայրկեան մը – նացեր էր Բէչատ պէյի մօտ:

Շաւարշը Բէչատ պէյի գրասենեակը տանելու համար վերադարձայ գրասեն – եակս: Ներս մտայ եւ «հրամմեցէք» ը – սի: Սալոնը ոստիկաններով լեցուած ըլ – լալուն, ես առջեւէն, Շաւարշը ետեւէս՝ սկսանք քալել: Սալոնին մէջտեղը հասեր էինք: Սպասաւորը դաւաթ մը ջուր բերեր էր, Շաւարշի խնդրանքով: Շաւարշ սպասաւորին ձեռքէն առաւ դա – ւաթը եւ սկսաւ խմել:

ՋՈՒՐԸ ԽՄԵԼՈՒ ԺԱՄԱՆԱԿ

— Ինչո՞ւ չէք դար տակաւին, կը պո: – ռար այդ պահուն Բէչատ պէյ ինծի:

Գացի մինչեւ Բէչատ պէյի գրասենեա – կին դուռը եւ ըսի.

— Ջուր կը խմէ: Հիմա պիտի բերենք:

— Այս մարդն ալ ամէն անգամ որ հարցաքննութեան բերուի, այսպէս ջուր կ'ուզէ, — ի՞նչ կը նչանակէ այս:

Բէչատ պէյ աւարտած չէր խօսքը, երբ աղմուկ մը փրթաւ սալոնին մէջ: Գլուխս ետեւ դարձուցի, սալոնին կողմը նայե – ցայ, տեսայ որ Շաւարշը, ձեռքի դաւա – թը յանկարծ ոստիկաններուն նետելով, այդքան մարդոց մէջէն արագաբար վա – զեց դէպի սանդուղները:

Սպասաւորը, ջուրը բերած ժամանակ, սանդուղի վրայի սալոնի ապակեպատ դուռը բաց ձգած ըլլալով, Շաւարշ նետուեցաւ դէպի սանդուղները: Մինչ ոստիկաններուն հետ, բռնելու համար զինք, ետեւէն կը վազէինք, յաւով տե – սանք որ Շաւարշ ինքզինք վար նետեց սանդուղներէն: Երբ Շաւարշ ինքզինք վար նետեց սանդուղներէն, Բ. եւ Ա. յարկի սանդուղներուն փայտեայ բազ – րիներուն զարնուելով՝ կը կոտրէ բազ – րիները, այս պատճառով իր անկման սաստկութիւնը կը նուազի: Երբ ետեւէն հասանք, Շաւարշ վարի յարկը, դետինը պառկած՝ ծանր ծանր կը շնչէր:

Բէչատ պէյ անմիջապէս հրաւիրեց հերթապահ բժիչկը: Բժիչկին քննութե – նէն վերջ տեսնուեցաւ, որ մարմնոյն մեծ վնաս մը (Էապալը պիր սաֆաթլըք) չէ հա – սած, բայց երբ ըսաւ որ տասը օր մը հանգիստի պէտք ունի, յետաձգուեցաւ հարցաքննութիւնը:

Զարմանալի է որ այս անկումին իրրեւ հետեւանք Շաւարի բան մըն ալ չէր ե – ղած: Իր անկումէն երեք օր վերջ բար – ւոքեցաւ վիճակը: Սակայն բժիչկին տե – ղեկագրին համաձայն տասը օր հանգիստ տրուած ըլլալով, նորէն չհարցաքննուեցաւ:

ՍՈՒՏ ԽՆԹՈՒԹԻՒՆ

Երբ ինք եւս տեսաւ որ իր անձնաս – պանութեան փորձը արդիւնքի մը չյան – գեցաւ եւ հասկցաւ որ բժչկական տե – ղեկագրով տրուած պայմանաժամէն վերջ նորէն հարցաքննութեան պիտի հրաւիր – ուի, այս անգամ խենթ ձեւացաւ եւ սկը – սաւ գլուխը պատերուն զարնել, ինչպէս կը հաղորդէր Միւթէֆէրրիքայի ոստի – կանապետը: Այս պատճառով հրաման տրուեցաւ կապել ոտքերն ու ձեռքերը: Բայց եւ այնպէս չհարցաքննուելու եւ «լիֆաէ» չտալու համար, սկսաւ գլուխը զարնել պատին:

Այս կացութեան մէջ, հակողութեան համար երկու պաչտօնական ոստիկան եւս յատկացուեցաւ իրեն, որպէսզի անձնաս – պանութեան միջոց չտրուի: Մօտ քսան օր այսպէս սուտ խենթ վիճակով հսկո – ղութեան տակ մնաց: Երբ տեսաւ որ սուտ խենթութենէն ալ օգուտ չկայ, հրաժարեցաւ այդ փորձէն ալ:

Քանի մը օր վերջ, Բէչատ պէյի նամակ մը գրելով կը յայտնէր թէ պիտի պա – տասխանէ տրուած հարցումներուն: Ու նորէն Քլամը Սիասի բերուեցաւ:

Սակայն զարմանալ չպատասխանեց տըր – ուած հարցումներուն, «լուր չունիմ, չեմ գիտեր» ըսելէ զատ ուրիշ բան չըսաւ: Ա – սոր վրայ մինչեւ այդ օրը իրմէ առնուած պատասխաններէն ամփոփում մը ընելով, զինք յանձնեցինք պատերազմական ատ – եանին:

ՉԻՆԳ ՏԱՐԻ ԲԵՐԴԱՐԳԵԼՈՒԹԻՒՆ

Պատերազմական ատեանը զայն դատա – պարտեց հինգ տարուան բերդարգելու – թեան եւ զրկուեցաւ կեդրոնական բանտ:

Շաւարշն ալ այս ձեւով ազատեցաւ:

(8 եւ վերջ)

ՍԱՀՎՈՒՆ

(ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ, 364 - 400)

Գ. ԳԼՈՒԽ

5.— ՊԱՅՔԱՐ

Հիսը չեղավ մի կոկիկ պատանի՝ շեկ-շիկ մազերով, բայց ինչպես պետք է, ամուր ու առողջ։ Ինչ-որ տեղ նրա մեջ կար մի ներքին ուժ, որ ստիպում էր նրան ամեն ինչ անել ոչ թե ինչպես ուրիշները, այլ ինքնուրույն

ՑՈՐԴԱՆԱՆԻ վարչապետը յայտարարեց թէ անդլուհյորդանանեան համաձայնու – թեան առորագրումէն անմիջապէս վերջ, հաւանականութիւն կայ որ Եգիպտոս, Սուրիա, Իրաք եւ Ցորդանան ստեղծեն համադաշնակցային միութիւն մը։

ԱՆԳԼԻՈՑ Պառլեմանդ. Նախարարը, Տընքան Սենտիս Երեսփ. Ժողովին առջեւ կարդաց ֆրանքեւանդլիական վերջին բանակցութեանց մասին կարեւոր տեղե – կատուութիւն մը։

ՓՈՍՏ–ՀԵՌԱԴՐԱԿԱՆ պաշտօնեաները նոր գործադուլի մը պիտի սկսին այսօր։ Գործադուլը պիտի տեւէ առնուազն 48 ժամ։

ՍՈՒՐԻՈՑ Արա. նախարարը բողոքա – դիր մը յանձնեց իրաքեան դեսպանին. ցաւ յայտնելէ վերջ, որ Իրաք արաբա – կան միւս երկիրներու խմբակէն անջատ քաղաքականութիւն կը վարէ, կը բողո – քէ թէ Իրաքի կառավարութիւնը կը քա – ջալերէ հակասուրիական դաւադրու – թիւնները։

«ԻՄԱՔ ՓԵԹՐՈԼԻՈՒՄ» նաւթային ըն– կերութեան վարիչ մարմինը ժողով դու – մարեց Լոնտոնի մէջ։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ էմոտական նախարարու – թիւնը հաղորդեց թէ եւրոպական չահա – բաժիններով զործող 62 եգիպտական ըն– կերութեանց վրայ դրուած զրաւման ար– գելքը վերցուած է։

ԹՐՈՒՄԸՆ, Մ. Նահանդներու նախկին նախագահը, Ֆլորիտայի մէջ ճառ մը խո– սեցաւ եւ «Այզենհաուըրի վարդապետու– թիւնը» անկատար ու անբաւարար յոր – ջորջեց։

ՄԱԼԱԲԱՐԹԷ, իտալացի աշխարհահըռ– չակ զրագէտը հիւանդ պառկած է Զի – նաստանի մէջ։ Իտալացի երկու բժիշկ – ներ կանչուեցան զինքը զարմանելու հա– մար։

ԼԻԲԱՆԱՆի Հանրապետութեան Նախա– գահը, Քամիլ Շամուն Լիբանան հրա – ւիրեց Արաբիոյ Իպն Սէուտ թագաւորն ու Իրաքի Ֆայսալ թագաւորը, որպէսզի Պէյրութի մէջ խորհրդակցին մերձաբե – ւելեան քաղաքականութեան մասին։

ԱՐԵՒՄՏ. ԵՒՐՈՊԱՑի բանակներուն ընդհ. հրամանատարը, զօր. Նորսթէտ, որ Իտալիա կը զտնուէր, երէկ հասաւ Հոլանտա։ Կարեւոր տեսակցութիւններ պիտի ունենայ Ժուլիանա թագուհիին, վարչապետին եւ Պառլեմանդ. նախարարին հետ։

ԱՐԵՒՄՏ. ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ Հանրապետու– թեան Նախագահը, Թէոտոր Հէօյս, որ 73 տարեկան է, Թոքատապէ կը տառա – պի։

26 ՐԴ ՏԱՐԵԿԱՆ ՑԵՐԵԿՈՅԹԸ

Հայ Արիւներու միութեան Փարիզի Շրջանի

կիրակի 10 Մարտ, կէսօրէ վերջ ժամը 2,30ին, Սալ տը լա Շիմիի մէջ, 28 պիս ռիւ Սէն–Տոմինիք (Մէթրօ Էնվալիտ)։

Նախագահութեամբ Կաթող. Պառուէ – րակ Սերովբէ եպիսկ. Մանուկեանի։

Սկաուտական ներկայացումներ եւ զա– ւեշտներ։ Բանակումի կրակը, Փարիզի շրջանի սկաուտներուն կողմէ։ Հայկական երգեր եւ պարեր Առնուվիլի մանուճա – կին կողմէ։ Ցուցադրութիւն մոգական լապտերով։ Գայլիկները կը ներկայացնեն Ց. Թումանեանի «Կաթիլ մը մեղրը»։

Մարսէյլէն խմբապետուհի Ալիս Շա – միրեան պիտի երգէ «Ձմեռն անցաւ» Սըր– ուանձտեանի, «Գանձեր ունեմ» Ալէմշահի եւ պիտի արտասանէ «Ախ Թամար» Ց. Թումանեանի եւ «Ծօսք իմ որդուն» Սիլվա Կապուտիկեանի եւ այլն։

Պիւֆէ. ցուցադրութիւն – Մուտք 300 եւ 500 ֆրանք։

ԿԱՐՕ ԳԷՈՐԳԵԱՆի

«1957ի ԱՄԵՆՈՒՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ»

664 մեծադիր էջերով, հարիւրաւոր հին ու նոր նկարներով եւ ճոխ ու չահեկան բովանդակութեամբ։

Կը ծախուի «Ցառաջ»ի խմբագրատունը, ինչպէս նաեւ Փարիզի հայ գրավաճառան– րուն մօտ։

Մարսէյլի մէջ դիմել Ա. Շահպազեա – նին, 49 ռիւ տէ Փըթիթ Մարի, Մարսէյլ։

Գինն՝ 1200 ֆրանք։

Imp. Araxes - 46, rue Richer, Paris (9e)

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Պարոն Կիւրեղեան Հաբեան, Տէր եւ Տի– կին Արթին Ղազարոսեան, Ժորժ Հար – եան կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի Փարիզի Ս. Յովհաննէս Մկրտիչ եկեղե– ցին, իրենց կնոջ եւ մօր՝

ՄՐԲՈՒՀԻ ՀԱԲԵԱՆի

մահուան քառասունքին առթիւ։

Կը հրաւիրուին ողբացեալին յիշատակը յարգողները։

●

Տիկին Սիրանույշ Գ. Զաքրեան կը ծա – նուցանէ թէ այս կիրակի Փարիզի Ս. Յովհաննէս Մկրտիչ եկեղեցին հոգեհան– գստեան պաշտօն պիտի կատարուի իր ամուսնոյն ԳԷՈՐԳ ԶԱՔՐԵԱՆի մահուան տարելիցին առթիւ։

Կը հրաւիրուին իր յիշատակը յարգող– ները։

ՖՐԱՆՍԱՀԱՑ ԼՍԱՐԱՆ

Հերթական դասախօսութիւնը այս չո – րեքշաբթի դիշեր, ժամը 21ին, Քաֆէ Քատէի վերնայարը։ Կը խօսի հիւրաբար Փարիզ գտնուող բժիշկ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ։ Նիւթը՝ «Խլիրդը»։ Մուտ– քը ազատ է։

ՀԱՑ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕՐԸ

Գեղարուեստական ցերեկոյթ Սորպոնի Մեծ Ամփիթատրոնին մէջ, կիրակի 12 Մայիս ժամը 14ին։

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն։

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Փարիզի Հայ. Եկեղեցւոյ Հոգաբարձու– թիւնը նկատի ունենալով Վարդանանց մեծ եւ փառաւոր ճակատամարտի կրօ – նական եւ ազգ. մեծ պատմական հանգա– մանքը, այս տարի եւս պատշաճ հանդի – սաւորութեամբ պիտի մօնակատարէ 28 Փետր. հինգշաբթի օր ժամը 9,45ին, Փա– րիզի Ս. Յովհաննէս Մկրտիչ եկեղեցիին մէջ։

Հրաւիրուած է Փարիզի եւ շրջակայքի հայերէնի դասընթացքներու աշակերտու – թիւնը. պիտի մատուցուի մանաւանդ Ս. պատարագ։ Արարողութիւններուն պի – տի նախագահէ Հայր. Պատուիրակ Գեր. Տ. Սերովբէ եպիսկ. Մանուկեան։

Ցետ պատարագի դպրաց դասը պիտի երգէ յատուկ պատշաճի երգեր եւ պիտի ըլլան արտասանութիւններ։

Կը խնդրուի մեր բոլոր հայրենակիցնե – րէն որ ներկայ ըլլան, յարգելու համար սրբոց Վարդանանց յիշատակը։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

Հայաստանէն Մուշի Առաք. գիւղացի Առաքել Գասպարեան Մարսէյլի մէջ կը փնտռէ Լեւոն Գասպարեան։ × Պէյրու – թէն Հայաստան հայրենադարձ Տիկ. Ռոզա Մաքինիսեան կը փնտռէ իր զա– ւակները՝ Հայկազ եւ Ցովհաննէս, ո – րոնք կը կարծուին Մատակասքար զըտ– նուիլ։ × Եթովպիայէն կարպիս Թէր – զեանէ նամակ ունի Տօքթ. Խոսրով Շի նիքճեան։ Գրել կամ դիմել Մայր եկեղե– ցի, 339 Ավընիւ տիւ Փրատօ։

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Ց. Դ. ԱՆԻԼՈՒ-ՊՈՒԱ ՔՈԼՈՄԲի «Արամ» ենթակոմիտէի ընկ. ընդհ. ժո – ղովը այս ուրբաթ, երեկոյեան ժամը 9ին սովորական հաւաքատեղին։ Խիստ կարե– ւոր օրակարգ։ Կը խնդրուի ճշդապահ ըլ– լալ։

ՊԱՆԵԼՕ-ՔԱՇԱՆի Կապոյտ Խաչի մաս– նաճիւղի ընդհ. ժողովը այս չաբաթ երե – կոյ ժամը 5էն 8, Տիկ. Գարաօղլանեանի բնակարանը։

ՍԵՒԱՍՏԻՈՑ Մուրատ Ուսումնասիրաց վարչութիւնը իր բոլոր անդամ եւ անդա – մուհիները ընդհանուր ժողովի կը հրա – ւիրէ այս կիրակի օր, ժամը 3ին Սրխեան դպրոցը։ Բոլոր անդամ եւ անդ– ամուհիներու ներկայութիւնը անհրա – ժեշտ է։

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

Հ. Ց. Դ. Եւրոպայի Կեդրոնական Կո – միտէն ընկերական ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ փարիզեան շրջանի բոլոր ըն – կերները այս հինգշաբթի, 21 փետր. երե– կոյ ժամը 9ին Սոսիէթէ Սավանթի Տէ սրահին մէջ։

Կարեւոր զեկոյց կունտայ Արեւելքէն նոր ժամանած ԸՆԿ. ԿՈՊԵՌՆԻԿ ԹԱՆՏՐՃԵԱՆ

×

Ցետաձգուած է փետր. 18ի ողեկոչու – մը։

ԵՐԵԿՈՅԹ-ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍ

ՄԱՐՍԷՑԼ

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Նոր Սե – բունդի Շրջ. Վարչութեան կողմէ։

Հովանաւորութեամբ Հ. Ց. Դ. ՄԱՐ – ՍԷՑԼի ՇՐՋԱՆԱՑԻՆ ԿՈՄԻՏԷԻ։

Շաբաթ, 23 փետրուար երեկոյեան ժամը 9էն մինչեւ լոյս, Սալոն Ռուա Րը– նէվ մէջ, ռիւ տը լ'Ասպրը։

Մասնակցութեամբ ՐՐՆԷ ՏԱՆԻԷԼ նուա– զախոմբին։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ – ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆի

24 Փետր. ժամը ճիշդ 15,30ին, կը ներ– կայացուին 1) Անիծեալ ապտետը (պատ – մական տրամ՝ արար), 2) Լա շամպրը նիւմէրօ 13 (կատակերգութիւն մէկ ա – րար եւ 3) Զարշըլը Արքին աղա (կատա– կերգութիւն 3 արար)։

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Մուրատեան վարժարանի Ծնողաց Մի– ութեան հիմնարկութեան 5րդ տարեդար– ձը կը տօնուի Մայիս 12ին։

Մանրամասնութիւնները յայտնուելիք։

●

Զ. Ո. Մ.ի Մայրերու փառատօնը, Ցունիս 23, կիրակի կէսօր էվերջ։

ԾԱԽՈՒ Է

Կօշկակարի աշխատանոց մը (սայաթիի) մեքենաներով։ Կարելի է խանութի ալ վերածել։ Դիմել՝

BEDROS, 227, Rue de Belleville, Paris

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Քանֆեքսիոնի աշխատելու համար կ'ուզուի հայ օրիորդ մը, 14-15 տարեկան ափրաճքի, մէկ տարի պայմանաժամով։ Դիմել հետեւեալ հասցէին.

Etablissements HOVA
43, Rue Thubaneau — MARSEILLE

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Սիւրժըքէօզ մը լաւ աշխատող. դոհա – յուցիչ վճարո–ւմ։ Դիմել՝

Ets. ARCO, 6, Rue de Mulhouse, Paris (2e)

Մէկն օր, բացի չաբաթ եւ կիրակի օրերէ։

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐի ՀԱՄԱՐ Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Մառանապետուհի մը, որ միեւնոյն ա– տեն երեկոյեան հսկողութիւն պիտի կա– տարէ, եւ պարտիզպան մը։

Դիմել՝ 1 Պուլվար տիւ Նօր, Ռէնսի։ Փանթէհնէն առնել 146 թիւ հանրակառ – քը եւ իջնել Ռէնսի–Փաւիյոն։

ՄԱՐՍԷՑԼի ՀԱՄԱԶԳԱՑԻՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՑԻՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԵԾ ՇՈՒԿՈՎ ԿԸ ՏՕՆԷ

ՑԻՍՆԱՄԵԱՑ ՑՈՒԼԵԱՆԸ

ՊԱՏՄԱԲԱՆ ԵՒ ԲԱՆԱՍԷՐ

Հ. ՆԵՐՍԷՍ Վ. ԱԿԻՆԵԱՆի

Վիէննայի Մխիթարեան Ուխտէն Տօքթ. Օնորիս Քոզա Վիէննայի Համալսարանին

կը նախագահէ

M. PALANQUE

Տուայէն էքսի Համալսարանին եւ Փրոֆէսէօր Հին Ազգայ Պատմութեան

կը խօսին՝ Տէր եւ Տիկին ԺԱՆ ՊԱՒԱՐ, ինչպէս նաեւ Պ. Պ. Պ. ՋԱՄԱՐԵԱՆ եւ Կ. ՓՕԼԱՏԵԱՆ։

Այս կիրակի, կէսօրէ ետք ժամը 5ին, Ֆրանս. Համալսարանի Ամփիթատրոնը,
40 Ավէ Լէռն–Կամպէքթա։

Գեղարուեստական բաժինին կը մաս –
նակցին՝ Օր. Անիթա Սարգսեան, Օր. Ալիս Շամիրեան, Պ. Սարգիս Պօղոսեան։

Մուտքը մատնաւոր հրաւիրատոմսերով

SALLE PAUL FARALICQ - THEATRE ARMENIEN
21, Rue Yves Toudic, PARIS - 10e Métro : République et Bonsergen

Շաբաթ դիշեր, 23 Փետրուար 1957, ժամը ճիշդ 20.45ին

ԳՐԻԳՈՐ-ՎԱՀԱՆ ԿԸ ՆԵՐԿԱՑԱՑՆԷ

ՐԻՊԱՏԻԷԻ ԳԻՏԱԿԱՆ ՀՆԱՐՔԸ

LE SYSTÈME RIBADIER

de GEORGES FEYDEAU

Երկու եւ կէս ժամ ծիծաղ — 3 արար — Երկու եւ կէս ժամ խնդուք

ԺԱՄԱՆԱԿԸ ՈՒՇ ՁԷ

ԸՆՏՐԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԱՐԺԷՔԱՒՈՐ ԵՒ ՕԳՏԱԿԱՐ ՆՈՒԻԷՐ ՄԸ

ՓՈՒՔԱՑԷՔ ԴԻՄԵԼ

ԿԱՐՕ ԵԱՆՊԷԿԵԱՆի

Որ ստանձնած է էլեկտրական եւ **Buta** *գործիքներու*

կարգ մը կարեւոր հաստատութիւններու ներկայացուցչութիւնը

TÉLÉVISION	MACHINE A LAVER	BUTA - GAZ
RADIO - RADIO-PICK-UP	RASOIR ELECTRIQUE	ASPIRATEUR
REFRIGÉRATEUR	FER à REPASSER	ETC...

Ինչպէս նաեւ հրապարակի վրայ տակաւին գոյութիւն չունեցող զուիցերիական ՀՐԱՇԵՓ - ԳՈՐԾԻՔ մը որ տնայինի 20 տեսակի զանազան գործեր կը կը կա – տարէ, նուազագոյն ժամանակի մը մէջ։ (Ժամադրուեցէք տեսնելու այս նոր գիւտին զանազան գործերը, ձրիօրէն ձեր տան մէջ իսկ)։

ԼԱՒԱԳՈՑՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ, ՑԱՐՄԱՐԱԳՈՑՆ ԳԻՆԵՐՈՎ եւ ՊԱՑՄԱՆՆԵՐՈՎ

Ժամադրութիւն հեռաձայնով. – CENTRAL 98-32 ժամը 1են 3
կամ գրել 101 RUE de MONT-CENIS PARIS (18)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise - Paris 9e

Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R. C. Seine 57 A 2731

Directrice : *Arpik MISSAKIAN*

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք : Հատը 12 ֆր.

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 21 ՓԵՏՐՈՒԱՐ

JEUDI 21 FEVRIER 1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7813 33ème ANNEE

ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ԽՐԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3624

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՈՐՈ՞ՆՔ ԵՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒՆԵՐԸ

●

Այսօր, երբ տարի մը վերջ, առանց կիրքի ու աւելութեան, առարկայական կերպով կը քննենք Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսական ընտրութեան պարագաները, իրաւունք ունինք հարցնելու թէ՝ որո՞նք են պատասխանատուները ստեղծուած տխուր կացութեան:

Մեր հարցումին խուսափողական պատասխան պիտի տան անշուշտ բոլոր անոնք, որ չարաշուք դեր մը կատարեցին Սուրիա–Լիբանանի մէջ, եղբայր եղբօր դէմ լարելու ազգադաւ ոճիրը գործեցին եւ այդ հայասպան գաղութներուն խաղաղութիւնը վրդովեցին:

Ընտրութեան թուականէն չատ առաջ, մանաւանդ 1955ի ամառը, մութ տարրեր անդադար գործունէութեան լծուած էին, միտքերը պղտորելու եւ հանրային կարծիքը ապրիլին օրինաւոր իշխանութեանց դէմ լարելու համար:

Նոյն այդ տարրերը ազատա միջոցներու դիմած էին եւ պարտադրած՝ տեղապահ Խաղ արք., որպէսզի դիմէ իր հանդիսաւոր եւ գրաւոր խոստումը՝ ընտրութիւնը 1955 հոկտ. 14ին կատարելու համար:

Պատգամաւորները պաշտօնապէս հրաւիրուած էին օրեր առաջ եւ Անթիլիաս հասած՝ նշանակուած օրը:

Սակայն տեղապահը, իրեն տրուած իրաւունքը չարաչար գործածելով եւ ոտնակոխ ընելով կանոնագիրը ու Ազգային Սահմանադրութիւն, յետձգած էր ընտրութիւնը եւ իրենց տուները ճամբած պատգամաւորները:

Խաղ արք. կրեց իր առած այս ապօրէն քայլին պատիժը, հրաժարելով տեղապահութենէ:

Որէն եպս.ի տեղապահ ընտրուիլը աւելի եւս հրահրեց կիրքերը հակառակորդ ճակատին:

Սորհրդային իշխանութիւնը օգնութեան հասաւ այս վերջինին, Անթիլիաս փութացնելով Վազգէն Ա.ը, որ չորս ամիս առաջ միայն, 1955 սեպտ. 30ին կաթողիկոս ընտրուած էր:

Ի՞նչ գործ ունէր էջմիածնի կաթողիկոսը Անթիլիաս ղրկուած էր որոշ առաքելութեամբ:

Սակայն ինչպէս հակառակորդ ճակատի տարրերը, ինչպէս Խաղ արք., Վազգէն Ա. եւս ճախողեցաւ, որովհետեւ ա–նոնք բոլորն ալ չհետակ ճամբէն չեղելով, ուղեցին զարտուղի ու ծուռ միջոցներով արդելք ըլլալ ազգային օրինաւոր իշխանութեանց, այսինքն ազգի մեծամասնութեան կամքին:

Ասոնք են ահա՛ դլխաւոր պատասխանատուները ստեղծուած ոդբալի կացութեան, որ չատ կը յիշեցնէ հիւսիսային Ամերիկայի վիճակը:

Այդ մկկը չէր բաւեր, այժմ Մերճաւոր Արեւելքն ալ նոյն օրին հասցուցին:

Ճշմարիտ հայրենասիրութիւնը կը պահանջէ մէկ կողմ դնել կիրքն ու աւելութիւնը, դլուխ ծռել ազգի կամքին եւ սահմանադրական օրէնքին առջեւ, բոլորուիլ Զարեհ Ա.ի չուրջ, որպէսզի յարատեւէ եւ բարդաւաճի Մեծի Տանն Կիլիկիոյ բազմադարեան աթոռը:

ՀՐԱՆՏ–ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԻՍՐԱՅԷԼ Չ'ՈՒԶԵՐ ՏԵՂԻ ՏԱԼ

●

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ՄԻՋԻՆ ՁԱՄԲԱՑ ՄԸ ԿԸ ՓՆՏՌԵՆ

Ինչպէս գրած էինք երէկ, Ուոշինկթըն – նի խորհրդարանական դեսպանը՝ Էպան, Իսրայէլեան դեկավարները կրկին վերադառնալու հրահանգ ստացաւ: Բայց մինչ այդ, Իսրայէլի վարչապետը, Պէն Կուրիոն, ամերիկեան դեսպանին նամակ մը յանձնեց, որուն մէջ կը պատասխանէ Ուոշինկթընի: Ըստ լատտեղեակ անձերու, Պէն Կուրիոն համաձայն է Շարմ էլ Շեյխի շրջանը պարպելու, բայց կը մերժէ իսրայէլեան զօրքերը քաշել Կազայէն. այս ձեւով «եդիպտական հողամասերու վրայ այլեւս իսրայէլեան զօրք չի մնար» ակնկալուած է վարչապետը, որովհետեւ չընդունիր թէ Կազան «եդիպտական հողամաս է»:

× Միւս կողմէ, նախագահ Այղընհաուըը, որ իր արձակուրդները կ'անցնէ Ուոշինկթընի վերադարձած էր, երկար տեսակցութիւններ ունեցաւ Տըլլըսի հետ՝ Մերձ. Արեւելքի կացութեան շուրջ:

× Տըլլըս մամուլի ասուլիսի մը ընթացքին յայտարարեց թէ Իսրայէլ պէտք է խոնարհի ՄԱԿի որոշման առջեւ — Ա–քասան եւ Կազան պարպել: Լրագրողնե–րու հարցումներուն պատասխանելով, Տըլլըս յայտնեց թէ Մ. Նահանգներու դիրքը կը չարունակէ նոյնը մնալ. պատրաստ են ամերիկեան թեթեւ նաւատորմ մը ղրկել՝ Ակապայի մէջ նաւային երթեւեկին ապահովութիւնը ապահովելու համար: Վստահութիւն յայտնեց թէ եդիպտոս պիտի չհակառակի այս ձեւի կարդադրութեան մը: «Արդարութիւնը կը պահանջէ սակայն, որ իսրայէլեան նաւերն ալ իրաւունք ունենան Թիրանի նեղուցներէն անցնելու»: Ինչ կը վերաբերի Իսրայէլի պահանջած ռազմական ապահովութեանց, Տըլլըս յայտնեց թէ ամերիկեան Սահմանադրութիւնը իրաւասութիւն չի տար այդպիսի յանձնառութեան մը տակ մտնելու, առանց Ներկայացոյցներու Ժողովի որոշման:

× Քանատա որոշած է բանաձեւ մը ներկայացնել Ազդաժողովին. Իսրայէլ պէտք է պարպէ Կազան եւ Շարմ էլ Շեյխը, բայց որեւէ պատժական միջոց ձեռք պիտի չառնուի եթէ անմիջապէս զօրքերէ Ազդաժողովին վերյիշեալ որոշումը:

× Հարցը լուծուած ըլլալէ չատ հեռու է տակաւին, որովհետեւ, ինչպէս ըսինք, եթէ Իսրայէլ նոյնիսկ համաձայնի Ակապայի կամ Շարմ էլ Շեյխի շրջանը պարպել, բայարձակապէս կը մերժէ Կազայէն հեռանալ. կ'առաջարկէ որ ա–ռանձին բանակցութիւններ սկսին Կազայի համար, որ Եդիպտոսի կցուեցաւ միայն 1949ին:

× Մ. Նահանգներու Ներակոյտին Դեմոկրատներու խմբակը միաձայնութեամբ որոշեց հակառակիլ Իսրայէլի դէմ պատժական միջոցներու կիրարկման:

ԱԼՃԵՐԻՈՑ մէջ ապահովութեան ուժերը մեծ թափով յառաջ կը տանին ա–հաբեկիչներու հետապնդման աշխատանքները: Ռումբի պահեստներ գրաւուեցան: Ահաբեկիչի մը մահապատիժը դործադրուեցաւ:

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ պաշտօնեաները դործադուլի սկսան երէկ. յայտնի չէ թէ երբ վերջ կը դտնէ դործադուլը, որ կը–նայ տարածուիլ նաեւ եկեկարականու–թեան եւ օդային կապի պաշտօնեաներուն մէջ ալ: Այս առթիւ կ'ուղենք յիշեցնել մեր ընթերցողներուն, որ փոստա–հեռագրական դործադուլին պատճառով կը–նան այս օրերուս թերթը անկանոն ստանալ:

ՎԵՑԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԸ

«ԵԻՐԱԹՈՄ»Ի ԵՒ ՄԻԱՑԵԱԼ ՇՈՒԿԱՑԻ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ ՄՕՏԱԼՈՒՏ

Արեւմտեան վեց պետութիւններու վարչապետները երկու օրէ ի վեր կը խորհրդակցին «Եւրատոմ»ի եւ միացեալ շուկայի ծրագրին մասին վերջնական համաձայնութեան մը դալու համար: Առաջին հարցը արդէն իսկ լուծուած կարելի է նկատել, որովհետեւ ոչ միայն վեց պետութիւնները այլ նաեւ Անգլիան ու Մ. Նահանգները համաձայն են արեւմտեան Եւրոպայի հիւլէական կազմակերպութեան մասին: Միացեալ շուկայի հարցը, իր խոչոր դիծերուն մէջ, կը վայելէ բոլորին համաձայնութիւնը: Առկախ մնացած է միայն Ֆրանսայի եւ Պելժիոյ ափրիկեան հողամասերուն ալ մասնակցութեան հարցը՝ միացեալ շուկայի այս ընդհանուր ծրագրին:

Ֆրանսայինները կը պահանջէին որ արտաեւրոպական հողամասեր չունեցող պետութիւնները (Գերմանիա, Իտալիա, Հոլանտա եւ Լիւքսէմպուրկ, իրենց նիւթական մասնակցութիւնը բերեն ափրիկեան հողամասերուն վրայ կատարուած ծախքերուն, ըստ իրենց ապահովելիք չահերուն համեմատութեան: Գերմանիոյ ներկայացուցիչները (նախ՝ Արտ. նախարարը, իսկ այժմ ալ վարչապետ Ատենաուերը) կը հակառակէին ծախքերու այս մասնակցութեան:

Պելժիոյ վարչապետը, Սպաք, առաջարկեց միջին ճամբայ մը — հինդ տարուան փորձի շրջան մը որոշել, եւ եթէ փորձը արդիւնաւոր ըլլայ բոլորին համար, 12 տարուան համար վաւերացնել համաձայնութիւնը:

× Առջի դիշեր, դաղարի մը ընթացքին վարչապետ Կի Մոլէ յայտարարեց. «Մեր խորհրդակցութիւնները յառաջ կը տարուին չատ լաւ մթնոլորտի մը մէջ. մեզ չահադրդռող հարցերուն մասին դրաւի յառաջդիմութիւններ արձանագրեցինք: Մեծ յոյս եւ հաւատք ունիմ որ վերջնական եւ կատարեալ համաձայնութիւնը այլեւս պիտի չուշանայ»:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՖՐԱՆՍԱՑԻ նախարարաց խորհուրդը երէկ նիստ ունեցաւ. օրակարդի նիւթերն էին՝ արտաքին քաղաքականութիւն, եւ–մրտական նոր ծրագիրներու քննութիւն, Ալժերիոյ կացութիւնը:

ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ երեսփոխանական ժողովը սկսաւ իր առաջին նստաշրջանը: Առաջին առթիւ պիտի ընտրեն Երեսփ. ժողովի նախագահ մը, եւ փոխ–նախագահներ. ապա պիտի վաւերացնեն կառավարութեան կազմը եւ ընտրեն իրենց վարչապետը:

ԳԵՐՄԱՆԱՑԻ սոցիալ դեմոկրատներու պարագլուխը, Օլենհաուըր, որ այս մի–ջոցիս Մ. Նահանգներ կը գտնուի, յայտարարեց թէ սոցիալ դեմոկրատները ոչ մէկ պարագայի անջատ բանակցութիւններ պիտի վարեն Ֆ. Միւթերան հետ: Ինչպէս դրած էինք առիթ քանի մը օր առաջ, Օլենհաուըր կ'ուղէ որ Գերմանիա չէղոք ուժ մը դառնայ արեւմտեան եւ արեւելեան աշխարհներուն միջեւ:

ԱՆԳԼԻՈՑ ելմտական նախարարը երեսփոխանական ժողովին առջեւ յայտարարութիւն մը ըրաւ եւ յայտնեց թէ ռազմական պիւտճէն 100 միլիոն անդլ. ոսկի սեդմում մը կը նախատեսէ:

ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԻՆ Ապահովութեան խորհուրդը երէկ սկսաւ քննել Քաշմիրի հարցը եւ քննիչ յանձնախումբի մը կազմութեան ծրագիրը: Այդ յանձնախումբը Քաշմիր պիտի մեկնի եւ տեղւոյն վրայ քննէ կացութիւնը:

ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԻՆ քաղաք. յանձնաժողովը կը չարունակէ քննել Կիպրոսի հարցը:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱԿԱՌԱԿ ՎԵՐՋԻՆ ՕՐԵՐՈՒ ՄԵՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ, ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿ–ՈՒԻՆ ԴՈՒՄԱՐՆԵՐ ՂՐԿՈՒԻԼ ՋԷՔ–ՓՈՍ–ԹԱԼԻ ՄԵՐ ԹԻԻԻՆ ՎՐԱՑ: ԱՅԴ ԴՈՒ–ՄԱՐՆԵՐԸ ՉԵՆ ՀԱՍՆԻՐ ՄԵՐ ՁԵՌՔԸ. հաշիւը պլոճէ եղած ըլլալով:

Ուրեմն, կը կրկնենք՝ որեւէ դումար չղրկել այդ թիւին վրայ ձոյր տնօրինութիւն:

Դումարները ղրկել ՄԱՆՏԱ–ՔԱՐՏՈՎ:

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌԹԻԻ ՆՈՒԷՐՆԵՐ

ԶԱՆԱԶԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆՑ

●

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱԻԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Տէր եւ Տիկ. Քիւրքլեան (Մարսէյլ)	3·000
Պ. Զաթըրեան (Րոման)	1·000
Ոմն	1·000

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ «ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ ՍՐԱՀ»Ի ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԺԱ. ՅԱՆԿ

●

Կապ. Խաչի Ալֆորվիլի Մզ.	5·000
Պ. Սարգիս Պողոսեան (Ամերիկա)	1·000
Ոմն Թ.	500
Նախորդ դումար	766·900
Ընդհ. դումար	773·400

ՎՐԻՊԱԿ.— Փետր. 17ի ցանկին մէջ Հ. Ց. Դ. Քրիստափոր խումբը պիտի ըլլայ՝ Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ «Քրիստափոր» խումբ (Պոմոն–Մարսէյլ):

Նուէրները ղրկել հետեւեալ հասցէին.—

Maison de la Culture Arménienne

51, Rue Monsieur-le-Prince, Paris-6e

Chèque Postal : Paris, 5460-11

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏՈՒՆ

●

Վիէնի յանձնախումբի հանգանակութեան ցանկը.—

Արտաշէս Զաքարեան	25·000
Օննիկ Աքոյլիկեան	25·000
Կարապետ Սապունճեան	25·000
Նուպար Ալիքանեան	10·000
Համբիկ Զաքարեան	20·000
Մուշեղ Մուրատեան	15·000
Սարգիս Սապունճեան	10·000
Կարապետ Մարդարեան	10·000
Մարտիրոս Զոզոյեան	10·000
Բարսեղ Բարսեղեան	5·000
Կարապետ Անտոնեան	5·000
Սուրէն Թէրզեան	5·000
Գէորգ Սահեըզեան	2·000
Վէհեան Անտոնեան	2·000
Անդրանիկ Ալոյեան	2·000
Տիկ. Ազնիւ Ալանեան	2·000
Սարգիս Թէրզիեաղուպեան	2·000
Կարապետ Տէրմոյեան	1·000

ՀՈՒՆԴԱՐԻՈՑ մէջ բանուորական դին–հալ ուժեր պիտի կազմուին. առանց պարտականութիւնը պիտի ըլլայ դործարաններու մէջ կազմակերպուած ապստամբութիւններն ու դործադուլները ճնշել:

ԱՐԱԲԻՈՑ Իպն Սէուտ թագաւորը յայտարարեց որ «Պաղտատի Ուխտը մեծ վտանգ է արաբական ազգայնական չարժման համար, որովհետեւ արաբական պետութեանց միջեւ անհամաձայնութեան ոդիմ կը ցանէ»: Իսկ դալով «արաբական» Սահարայի հարցին, ըսաւ.— «Մխացեալ ուժերով պիտի պայքարինք արաբական Սահարայի ազատագրութեան համար եւ հաւատացած եմ որ պիտի յաղթանակենք»:

ԻՏԱԼԻՈՅ ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ

●

Վենետիկի մէջ այս օրերուն տեղի ունեցաւ իտալացի ընկերվարականներու համագումարը: Արեւմտեան ընկերվարական կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներ, թերթերու թղթակից ներ կը հետեւէին համագումարի աշխատանքներուն: Ֆրանսական ընկերվարութեան կոմիչ Քամմին աշխատեցաւ միացնել իտալական ընկերվարութեան ղոյզ հատուածները, մէկը իր ղեկավար ուներով Սարակադը, միւսը՝ Նեննին, մէկը համաձայն՝ արեւմտեան քաղաքականութեան, հաւատարիմ՝ Ատլանտեան Ուխտին, հակառակորդ՝ համաձնավար իրաւակարգին եւ խորհրդային քաղաքականութեան, միւսը գործակից համայնավար կուսակցութեան, եւ համակիր՝ Ի. Միութեան:

Նեննի հիասթափուեցաւ Մրուչչեւի դատապարտութենէն, ինքն ալ դատապարտեց Մառէչալն ու գործակիցները, բացերեսային հատատութեանց, մանաւանդ որ կարմիր Ռաչի բաշխեց սթալինեան մրցանակի դումարը: Կը մնայ սակայն ընդդիմադիրը՝ Իտալիոյ արտաքին քաղաքականութեան: Համագումարին մէջ դատապարտեց սովետ համայնավար դրութիւնը, Հունգարիոյ ըմբոստութեան բարբարոսական ճնշումը: Այսպէս բաժնուեցաւ համայնավար կուսակցութենէն, որուն ղեկավար Թոլիատտի չընդալից ճառերով դեռ կը պաշտպանէ խորհրդային քաղաքականութիւնը Հունգարիոյ մէջ:

Այս բաժանումը մերձեցում մըն է սոցիալ-դեմոկրատ հատուածին հետ: Նեննի կը դատապարտէ սակայն, ներքին ճակատին վրայ, կեդրոնի կուսակցութիւնները, որոնք իշխանութեան տէրն են, չկարողացան ճարտարարուեստի առաջադիմութեան զուգընթաց ընկերային առաջադիմութիւն մը կատարել, հետեւաբար դժգոհ թողուցին բանուոր դասակարգը: Ուստի ընկերվարական հատուածները միանալու են, ղեկավարութիւնը ձեռք առնելու են, ընկերային բարենորոգումներ կատարելու են, պատրաստ դնուելու համար անհետեւական երկրորդ յեղաշրջումին, հակառակ պատրաստ երթասարդ մը, որպէս դաւադիր: Նոյն իրիկունը հայրը կոչունքի կը մասնակցի: Բարեկամ մը կը զարմանայ: «Այո, զարմանալի է, կը պատասխանէ վիրաւոր հայրը, բայց ուրիշ զաւակ մըն ալ ունիմ»:

Նեննիի հատուածը կը մնայ աւելի մօտ համայնավարներուն քան կեդրոնի կուսակցութեանց, քրիստոնեայ-դեմոկրատներու, ազատականներու եւ սոցիալ-դեմոկրատներու: Պաշտօնական թերթերու մէջ, «Ճուստիցիա» եւ «Աւանտի», երկարօրէն բացատրեցին զոյգ հատուածներու Ինչ որ անկարելի է Մոսկուայի ուղղութեան հետեւող հատուածին համար:

Նեննիի քննադատութիւնը օրուան վարիչներուն քաղաքականութեան՝ չերմ համակրանութեանը արժանացաւ իր ղեկավարած հատուածին ձախակողմին, որ աւելի մօտ է համայնավարութեան: Նեննի կը պահանջէ որ Սարակադի հատուածը հրաժարի կառավարութեան անդամակցելէ, որպէսզի կարելի ըլլայ միանալ:

Փիզայի, Պոլոնիայի, Ճենովայի համագումարներուն մէջ ընկերվարականները կը պաշտպանէին «չէզոքութիւն», այս ինքն՝ Իտալիա դուրս դալու էր Ատլանտեան Ուխտէն: Կը հաւատան թէ Ի. Միութեան յարձակողական չարժումի մը պարագային, Ամերիկա անպայման օդնութեան կը հասնի, կը հաւատային թէ Ի. Միութիւնը ներքին վերաչինութեամբ զբաղած ըլլալով՝ յարձակողականի անցնելու նպատակ չունի: Ձեն ուզեր տես նել, թէ Մոսկուա կը ճնշէ Արեւելքը եւ Արեւմուտքը, գինուորապէս թէ տնտեսապէս: Քաղաքական, տնտեսական, գինուորական գետնի վրայ կատարուած մըր գակցութիւնները չեն կրնար անտարբեր եւ չէզոք թողուլ եւրոպական մեծ պետութիւն մը, որպիսին է Իտալիան:

Իտալացի ընկերվարականներ կը զգատպարտեն համայնավար դրութիւնը, սթալինեան վարչաձեւը: Հետեւողական ըլլալու համար հեռանալու են համայնավարներէն, որոնք կը ջատագովեն բռնատիրութիւն ու ամբողջատիրութիւնը, կը մերժեն ընդդիմադիրը տարբերու դոյութիւնը: Ո՞ւր պիտի երթան ընկերվարականները եթէ Իտալիոյ մէջ ալ տիրէր համայնավար իրաւակարգը, անշուշտ հոն, ուր զացին Լեհաստանի, Հունգարիոյ իրենց ընկերները: Դերեզմանային լռութիւն պիտի տիրէ Իտալիոյ մէջ ալ, հայր ու մայր անկեղծօրէն պիտի չխօսին իրենց զաւակներուն հետ, բարեկամներ՝ իրարու վրայ պիտի կասկածին: Քաղաքական ոստիկանութիւնը պիշեր ցերեկ պիտի հետապնդէ կասկածելիները, որոնց մէջ առաջին տեղը պիտի դրաւեն լենինեան վարդապետութեան այս հերետիկոսները: Բռնակալութիւնը ամէն տեղ, ամէն ժամանակի մէջ նոյնն է: Ֆրանսացի բանաստեղծ Կաստոն Պուասսիէ «Ընդդիմութիւնը կեսարներու օրով» գործին մէջ կը յիշէ դժբախտ հօր մը պարագան: Բռնակալ կայսրը մահուան կը դատապարտէ երիտասարդ մը, որպէս դաւադիր: Նոյն իրիկունը հայրը կոչունքի կը մասնակցի: Բարեկամ մը կը զարմանայ: «Այո, զարմանալի է, կը պատասխանէ վիրաւոր հայրը, բայց ուրիշ զաւակ մըն ալ ունիմ»:

Նեննիի հատուածը կը մնայ աւելի մօտ համայնավարներուն քան կեդրոնի կուսակցութեանց, քրիստոնեայ-դեմոկրատներու, ազատականներու եւ սոցիալ-դեմոկրատներու: Պաշտօնական թերթերու մէջ, «Ճուստիցիա» եւ «Աւանտի», երկարօրէն բացատրեցին զոյգ հատուածներու ղեկավարները իրենց տեսակէտները, միութեան գիծ մը գտնելու նպատակով: Սարակադ կը յայտնէր թէ իտալական ընկերվարութեան մէջ բաժանումները բնականոն են, միութիւնը որուն մասին միշտ խօսուած է, բացատրութիւն կը կապմէ:

Մարքսի անդամանելի ընկերը, Էնկէլս, կը գրէր· «Ցանդէ Միջին Դարու վերջին եւ Նոր Դարու առաջին մարզարէն է: Իտալիոյ մէջ ալ պիտի հնչէ քաղքենի դասակարգի վերջին եւ ընկերվարութեան առաջին երգը»: Էնկէլսի մարգարէութիւնն ալ դեռ չիրականացաւ, հակառակ երկու պատերազմներու տնտեսական եւ քաղաքական յեղաշրջումներուն: Նախորդ պատերազմին սկիզբը յուսահատ էր կրթականն նախարար Ֆրոսսաթի: Կողմնակից էր չէզոքութեան, որովհետեւ յաղթութեան պարագային Իտալիա ենթակայ պիտի ըլլար հզօրներուն, պարտութեան պարագային քաղաքացիական կռիւները անխուսափելի պիտի ըլլային: Ժողովուրդ եւ թագաւոր պատերազմի կողմնակից էին: Նախարարը յուսահատ անձնասպան եղաւ: Իտալիա անցուց տագնապալի օրեր, բայց միապետութիւնը մնաց, նախարարին տխուր նախատեսութիւնը չիրականացաւ:

Իտալիոյ մէջ ընկերվարական կուսակցութիւնը կազմուեցաւ 1892 Հոկտեմբերին Ճենովայի մէջ, ինն անդամ բաժան եղաւ, երկու անդամ միայն կարելի եղաւ միութիւն մը կազմել եւ հաւաքական դործունէութիւն մը ունենալ: Այդ չրջանին աւելի վերանորոգչական էին: 1912ին յեղափոխական Մուսոլինիի առաջարկութեամբ արտաքսուեցան Պոնոմի-Պիսոլաթի եւ ընկերները, որոնք հաւատարիմ կը մնային նախկին ծրագրին: 1914ին կուսակցութենէն վտարուեցան առնանք որոնք որմնադրական էին: 1915ին հեռացաւ Մուսոլինի իր խմբակով, որովհետեւ պատերազմի համամիտ էր, մինչդեռ ընկերվարականներու մեծամասնութիւնը չէզոքութեան կողմնակից էր: Պատերազմէն վերջ ձախակողմեանները յարեցան համայնավարութեան:

Իտալական ընկերվարութիւնը կը պահէ «երկու ոգիներ»: Ընկերվարական ղեկավար Էնրիքոյ Ֆերի կ'ըսէր Հռոմի համագումարին մէջ 1906ին· «Յեղափոխական ենք որովհետեւ բարենորոգչական ենք եւ բարենորոգչական ենք որովհետեւ յեղափոխական ենք»: Բանաձեւ որ ոչինչ կը պարփակէ:

Ընկերվարականները հետապնդուեցան ֆաչականներէն, պահ մը միացան Փարիզի մէջ 1930 Ցուլիսին Թուրատիի չանքերով եւ բաժնուեցան կրկին 1947ին:

Բաժանումը բնականոն ըլլալով, միութիւնը անբնականոն պիտի ըլլայ, հետեւաբար եթէ ոչ անկարելի, գոնէ ժամանակաւոր:

Գերմանիոյ, Անգլիոյ, Իտալիոյ մէջ ընկերվարականներ կը սպասեն առաջի-

ՕՐՈՒԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՀԵՏ

ԿՐՈՄԻՔՕ ԱՆԺԱՄԻՏ ԱՐՏԱՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸ

●

Ամէն անգամ որ խորհրդային վարիչներէն կամ բարձր պաշտօնատարներէն մէկը փոխուի, ազատ աշխարհի քաղաքագէտները խորհրդային քաղաքականութեան մէջ մեծ փոփոխութիւններ կը նախատեսեն: Այս երեւոյթը աւելի՛ եւս չեշտուած կ'ըլլայ, երբ խնդրոյ առարկայ անձը Արտաքին նախարար մը ըլլայ: Արեւմտեան աշխարհը այնպէս կը կարծէ թէ խորհրդային դիւանագիտութեան պետի մը մեկնումը կրնայ նոյն հետեւանքները ունենալ, ինչպէս, օրինակի համար, Ֆոսթըր Տըլլըսի պաշտօնազրկումը կրնար ունենալ Մ. Նահանգներու արտաքին քաղաքականութեան վրայ: Ամէն մարդ կը մոռնայ թէ Ի. Միութեան մէջ, 1953ի Մարտ 5էն ի վեր, նախարարները պարզապէս կ'իրագործեն «համայնական» ղեկավարութեան հրահանգները, ինչպէս նախապէս կը գործադրէին «թիւ 1»ի — Սթալինի — հրամանները:

1936 Մայիս 3ին Մաքսիմ Մաքսիմովիչ Լիթվինով Հիթլերի սիրոյն զոհուեցաւ, ճիշտ ինչպէս որ 1956 Յունիս 2ին Վիեննա չհասաւ Մոլոտով պաշտօնանկ եղաւ՝ մոռնալ թիթօն սիրաշահելու համար: Բայց այս կամ այն պարագային, Ի. Միութեան արտաքին քաղաքականութիւնը ոչ մէկ կարեւոր փոփոխութիւն կրեց:

Այժմ եթէ փորձենք գտնել, թէ որո՞ւ հաճելի ըլլալու համար է որ Կրեմլինի վարիչները Շեպիլովը իր պաշտօնէն հեռացուցին, միայն մէկ անուն կը ներկայանայ — նախագահ Այզընհաուըր:

Արդարեւ, Մ. Նահանգներու մէջ այն տպաւորութիւնը կը տիրէր, թէ Միջին Արեւելքի մէջ ծայր առած խլրտումները արդիւնք են Շեպիլովի անձնական դործունէութեան ու նախաձեռնութեանց: Այս կարծիքը կրնայ ճիշդ ըլլալ կամ սխալ· կարեւորը այն է, որ Շեպիլովի պաշտօնազրկման հետեւանքով Մ. Նահանգները կրնան մերձաբեւելեան իրենց քաղաքականութիւնն ու արաբական երկիրներու վրայ բանեցուցած աշխուժ հսկողութիւնը թուլցնել: Կրեմլին եթէ նոյնիսկ չյաջողի բոլորովին «խաբել», բաւական է որ «արդեօ՞ք»ի կասկածը մտցնէ Մ. Նահանգներու դիւանագէտներուն մտքին մէջ· այս արդէն մեծ չահ է Ի. Միութեան համար:

Ներքին ճակատին վրան ալ, Խորհրդային վարիչները ստիպուած էին զոհ մը

կայ ընտրութիւններու, իշխանութեան տիրանալու եւ միջազգային չէզոք գօտի մ ըկազմելու Պալթիկէն Պալքաններ:

ԽՈՐԷՆ ԳԱԲՐԻԿԵԱՆ

ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ ՅՈՒՇԵՐԸ

●

ԽՄԲ.— Ինչպէս ծանուցած էինք, այսօր կը սկսինք Շաւարշ Միսաքեանի յուշերը, հրատարակուած «Յառաջ»ի մէջ 1935 Մայիս 5էն Մայիս 26: Մեր ողբացեալ խմբագրապետը գրի առած էր այս յուշերը Ալի Րիզայի օրագրին առթիւ, սըրբագրելու կամ ամբողջացնելու համար իր ձերբակալութեան պատմութիւնը եւ յարակից դէպքեր:

×

ՏԵՐԵՒՆԵՐ ԴԵՂՆԱՆ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐԷ ՄԸ

... Ի՞նչ կ'արժէն անհատական պարագաները, նոյնիսկ ամէնէն քաջմնեղէնը, այն համաստաւած ողբերգութեան հան դէպ որ կը լսկէ մեր հոդին եւ կը քամէ մեր երակները:

— Գրէ՛... ե՞րբ պիտի գրես...: Ան հրաժեշտ են լուսաբանելու համար այն ահաւոր ճշնաժամը, որ տեւեց 1914էն մինչեւ գինադադար, որու մասին բոլորը գրեցին, բացի քեզմէ:

— Ոչինչ· երբեք ուշ չէ պատմութիւն դրելու համար:

Եւ արդէն անցեր է 20 տարի: Բայց քանի որ Թուրքը խօսեցաւ — «Ինչե՛ր տեսայ, ինչե՛ր անցուցի», — հարկա-

ղրուած եմ գրել այնքան որքան կապ ունի այդ յուշերուն հետ, եւ այնքան որքան կը թոյլատրեն պարագաները:

×

Ոչ մէկ տարակոյս, — Ալի Րիզա կը կոչուի այն Թուրք ոստիկանապետը որ ծպտուած գաղտնի ոստիկանի դիմակին տակ, գրի առած է այդ յուշերը Պոլսոյ «Ջաման» թերթին մէջ (Տես «Յառաջ», փետր. 12էն 20):

Քանի մը տեղեկութիւններ՝ իր մասին:

Վաւերական ոճպարը Թուրք պաշտօնեայի, մանաւանդ գաղտնի ոստիկանի:

Երեւութապէս հաճոյակատար, բարեկիրթ եւ քաղցր, այլ մոլեռանդ եւ դաժան, իր պաշտօնին կատարման առնն:

Ես չեմ ճանչնար դինքը ձերբակալու թենէս առաջ: Լսած էի միայն անունը: Առաջին կալանաւորներու ընտանիքները կը պատմէին թէ՝ ամէն անգամ որ տուն մը կը մտնէր խուզարկութեան եւ ձերբակալութեան համար, կը նատէր սեղանին վրայ, եւ հրամաններ կ'արձակէր, միշտ վեր քաշելով տաբատը, որպէսզի չծալլուի, եւ թօթուելով փոշիները:

Իմացեր էի, նաեւ, թէ մանաւանդ պատճառ իրեն վտահած էին հայ մտաւորականներու հետապնդումն ու ձերբակալութիւնը, աջակցութեամբ երկու հրէաներու, Թրքացած Հիտայէթի, որ օձիքը ազատեց ճարպիկ խաղով մը, եւ Ցարութիւն Մկրտիչեանի, որ մաքրուեցաւ գինադադարին, Հմայեակ Արամեանցի, պուլկար Վլատիմիրի եւ ուրիշներու:

Զերբակալութենէս յետոյ, երբ առաջնորդեցին պահականոց եւ «քէյֆփէյ» անցուցին ձեռքերուս, չորս-հինգ պաշտօնեաներու մէջէն, յանկարծ մէկը պոռաց երեսիս·

— Օլան էէ··· սէն Շաւարշ Միսաքեան տէյի՞լմիսին··· Սէնին իչին պիր սէնէ իսթանպոլը զէհիրլէնտիֆ··· արգատաշ լարընը կէպէրթտիֆ, սէնի տէ կէպէրթտիրէնէյիզ:

(Ծօ՛, ք··· դուն Շ. Մ.ը չե՞ս··· Քեզի համար մէկ տարի Թունաւորեցինք Պոլսոյ ընկերներդ սատկեցուցինք, քեզ ալ պիտի սատկեցնենք):

Եւ դեռ ուրիշ մանրամասնութիւններ, նոյնիսկ յուշարկաւորութեան մը մասնակցութիւնս, ամբողջովին երեւան հանելու համար ինքնութիւնս:

Յետոյ, նորէն փրփրած·

— Հէփիհիզ տէ ալչաք սընըզ (յիշելով կարդ մը աւազ եւ նահատակ ընկերներու անունները) եալընըզ պիր մէրտ ատամ կէօրտիւմ, Թիրեաճեան (ողբացեալ Հայկ-Հրաչ Թիրեաքեան):

Այս քանի մը դիծերէն կրնաք դատել տիպարը: Մնացեալը կ'իմանաք, հետեւելով չարքին:

×

Իսկապէս այդքան վարպետ ծուղակ մը լարած էին Ալի Րիզա եւ իր դլխաւորը՝ Րէչատ պէյ, թաքստոցներէն հանելու համար հայ փախստականները:

Ճիշտ այստեղէն ալ սխալի սկսիմ պատմութիւնը:

1915 Ապրիլ 11ի ձերբակալութեանց օրը, շաբաթ, ես կը պտտուէի «Արծիւ» դրատունը, երբ տղեկ մը եկաւ իմացուց թէ ձերբակալած են իր վարպետը, դեր-ձակ Սարգիս Գոնիալեան: Եւ խնդրեց որ երթամ նայիմ թուղթերը: Դացի եւ խանութին առջեւ դտայ երկու լրտեսներ, ոչընչք չհետաքրքրուեցան:

Այդ օրերուն, Պոլսոյ մէջ հետապնդում-ներ կը կատարուէին, դտնելու համար կեսարիոյ մէջ պատահած դէպքի մը մեդսակիցները: (Ամերիկայէն եկած հայ մը, Համբարձում, էվէրէկի մէջ ռումբ չինած տուեն, պայթիւն մը տեղի ունեցած էր):

Վերադարձիս, Սիրունին տեսայ դրատան մէջ, եւ հաղորդելով լուրը, խընդրեցի տեղեկացնել «Ազատամարտ»ի ընկերներուն:

Սիրունին Պապը Ալիէն անցած տուեն, կ'իմանայ որ ուրիշներ ալ ձերբակալուած են: Իսկ ես գործերս վերջացնելով ճամբայ ինկայ դէպի տուն:

Կէս ճամբու վրայ, ընկեր մը հաղորդեց·

— Ո՞ւր կ'երթաս, Պալաքեանը (այն աւետն վարդապետ), Սիմանթօն, ա՛յս, ա՛յն, 15-20 հոգի տարին: Տուն մի երթար:

(Շար. – 1)

տալու: Գերագոյն Խորհուրդի եւ կուսակցութեան կեդրոնական կոմիտէին վերջին նիստերը ցոյց տուին որ խորհրդային ժողովուրդներու մէջ ղժգոհութեան չարժում մը սկսած է ծայր տալ. չատեր ոնց ուրիշ վախի մտանանչեցին խորհրդային տնտեսութեան հետեւած ուղիին թերիներն ու սխալները, մինչ Մ. Նահանգները, ըլլա՛յ ներքին, ըլլա՛յ արտաքին ճակատներուն վրայ, կ'ամրապնդէին իրենց դիրքերը:

Ահա թէ ինչու զործի դլուխ կանչուեցաւ այն անժպիտ մարդը, որ կը կոչուի Կրոմիքօ: Արդարեւ, Կրոմիքօ այն հազուագիւտ խորհրդային դիւանագէտներէն է, որ լաւապէս ուսումնասիրած է Մ. Նահանգները ու ամերիկացի մարդուն հոգեբանութիւնը: Խորհրդային վարիչներուն աչքին Կրոմիքօ «օրուան մարդն» է. լաւագոյնս կը ճանչնայ հակառակորդը եւ հարիւրէն հարիւր հաւատարիմ է կուսակցութեան զծած ուղիին:

Անդրէյ Անդրէյեւիչ Կրոմիքօ, պարտաճանաչ, խստամբեր եւ խոժոռ դիւանագէտը երկու մեծ «վարպետներ» ունեցած է իր կեանքին մէջ — Վիչինքին եւ Մոլոտովը. նոյն այն Մոլոտովը որ ամբողջ 25 տարի Սթալինի աջ բազուկը եղաւ, եւ առաջին օրէն իսկ մօտէն դրազեցաւ իր ձեռնասունին ապագայով:

Ռուսեւամերիկեան զործակցութեան ամէնէն սերտ տարիներուն, այսինքն երկրորդ աշխարհամարտին ընթացքին, Կրոմիքօ, որ այն ատեն հազիւ 30 տարեկան էր, Մ. Նահանգներ ուղարկուեցաւ: Այնտեղ ընտելացաւ ոչ միայն երկրին լեզուին, այլ նաեւ սովորութեանց, մտայնութեան, տակաւ կէտերուն:

Նախ նշանակուեցաւ Մ. Նահանգներու խորհրդային դեսպանի խորհրդական, ապա՝ դեսպան: Մանակցեցաւ Տրնպար-Թըն Օքսի խորհրդակցութեանց եւ 1946ին դարձաւ ՄԱԿի մնայուն պատուիրակ: Շարունակելով իր արագաթռիչ վերելքը, Կրոմիքօ, Մոլոտովի օրով դարձաւ Արտաքին փոխ-նախարար, Վիչինքիի առաջին օգնական եւ վերջապէս 1952ին՝ Լոնտոնի խորհրդային դեսպան:

Մինչդեռ Շեպիլով բնաւ առիթ ունեցած չէր արեւմուտքը ճանչնալու. նոյնիսկ դիւանագիտական փորձառութիւն չունէր:

Այսօր, Խ. Միութիւնը պէտք է վերաքննութեան ենթարկէ Շեպիլովի կառուցած արտաքին եւ մասնաւորաբար ե-դիպատական քաղաքականութեան ծրագիրը: Ամէն մարդ, խորհրդային վարիչներն ալ մէջը ըլլալով, դիտէ թէ Խ. Միութեան արձանագրած քաղաքական վերջին պարտութեանց պատասխանատուն Շեպիլովը չէ. Հունգարիոյ մէջ էր, որ Խ. Միութիւնը կորնցուց Միջին Արեւելքի կուրը, Ասիոյ այնքան կանկալի տիրապետութիւնը, Եւրոպայի մէջ ցարդ վայելած բոլոր համակրանքը: Բայց պէտք էր քաւութեան նոխազ մը գտնել. եւ այդ նոխազը եղաւ Շեպիլով: Այժմ, կրկին քաջ զործի դլուխ բերելով, կրեմլին կը յուսայ կացութիւնը բարելաւել, մանաւանդ որ նոր Արտ. նախարարը կը ներկայանայ որպէս խաղաղ գոյակեցութեան եւ ապաղինման ախոյեան:

ՔՐՈՆԻԿ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԻ

ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

●

Երաժշտասէր բարեկամուհիի մը հոգածութիւնը զիս կ'առաջնորդէ կավոյի սը բահը, ուր ջուխտակահար Քայեան կը կատարէր իր տէպիւն:

Ցայտագրին վրայ՝ Մոցարդի համբաւաւոր թեթեւ թիւ 4 քոնչերթոյին առընթեր, փականինիի, Տվորժաքի ու Վիէնեավսքիի թէքնիքապէս ծանր կտորներու չարքը:

Օտարականի հասկնալի չփոթութեամբ, կավոյի այլ մէկ բաժանմունքին մէջ լսային նուազախումբ մը պահ մը լսելէ յետոյ միայն՝ չունչս կ'առնեմ «Սալ Մարկրիթ»: Դժբախտաբար կը զրկուիմ Ա. Վիվալտիի «Լա մաժէօր» սոնաթը եւ փականինիի «ալեկրօ»ն ու «Փրելիւտ»ը վայելելէ, թէեւ յաջորդական պէթովէնի սոնաթով ու փականինիի «Քափրիչիոյ»ով համեստ արուեստասէրը դիւրաւ պիտի կատարէր բազդատութիւնը առաջին ըստեղծագործութիւններուն կարողակատնութեան:

Սակայն, փականինիի թիւ 13 Քափրի չիօն արդարացուց կանխապատրաստուածթիւնս: Մաքուր «տուալը կրիֆներ» եւ իւրացուած թէքնիք մը նկատելի էին: Մոցարդի թիւ 4 քոնչերթոն, հասուն ուսանողներուն տեսակ մը սպմոսը ըլլալուն՝ արուեստագէտը տուաւ վայելուչ ձեւով:

Անշուշտ, փականինիէ մը վերջ՝ Մոցարդի մը ուրոյն ոճը զգալի ընելը հեշտ չէ: Խնամուած էր նաեւ «Քատէնցա»ն: Պէթովէնի «Լա մինէօր» սոնաթը՝ միջուկը կը կազմէր յայտագրին: Եւ իրրեւ էճ-թէրփրէթասիոն յաջողութեան իր արդար բաժինը ունէր, անկասկած, Օր. Միշլին Լակաչի խղճամիտ ընկերակցութիւնը դաշնամուրով: Մեր հանճարեղ երգահան Ա. Խաչատուրեանի պզտիկ ստեղծագործութիւնը, հարուստ դաշնաւորումով ու դունաւորումով, հաճոյքով վայելեցինք: Ցայտագրին վերջին երկու «պրաւուր» կտորները, — Տվորժաք-Քրայսլերի սլաւական պար թիւ 2ը եւ Վիժ-նիավսքիի «Փոլոնէզ պրիեանդ»ը խոստմնալից ջուխտակահարը տուաւ պահանջուած էֆէքթով, որով եւ արժանացաւ ծափերու:

Բնիկ Հալէպցի՝ Սերժ Քայեան անտարակոյս շնորհք ունի: Կը նուագէ յուզումով: Իրեն չի պակսիր ղորկ ձոն, թէքնիք եւ հասունութիւն, յիշողութիւն եւ ծորել մահամերձ վիրաւորի բերանը: Ցետոյ դարձաւ դէպի իւր մարդիկը, հրամայելով.

— Ձած իջէք ձիերից եւ, ձեր վահաններն դնելով վիրաւորի վրայ, պահպանեցէք դրան: Ոչ ոք չհամարձակուի մօտենալ, մինչեւ ես կը վերադառնամ:

Պատուէրը իսկոյն կատարեցին:

Նա կրկին նստեց ձին, եւ առնելով իւր հետ իւր մարդիկներէն մի մասը, չտապեց հօր չիկակարմիր վրանը:

Ծերունի Ագրաիկը, որ այդ միջոցին դանւում էր Սամուէլի մարդիկներէ թը-ւում, տեսնելով նրա մեծահոդութիւնը, փորձուած դլուխը խորհրդաւոր կերպով չարժեց, եւ ինքն իրան ասաց.

«Ես չեմ հասկանում այն տեսակ պ[illegible]թիւններ... Ի՞նչ է նշանակում կենդանի Թողնել վիրաւոր վիշապին...»:

ՈՂԱԿԱՆ ԱՄՐՈՑԸ

«Ատրուշանս շինէին ի բազում տեղիս. եւ զմարդիկ հնազանդէին օրի-նացս Մազդեզանց, եւ բազում յինէ-եանց սեփականին շինէին ատրուշանս, եւ զգրդիս եւ զազգայինս իւրեանց տային յուսումն Մազդեզանց: Ապա որդի մի վահանայ, անուն Սամուէլ, եհար սատակեաց... զմայր իւր...»: Փաւստոս

Անցաւ աչունը, անցաւ եւ Հայոց դառնաչունչ ձմեռը:

մանաւանդ սէր դէպի ջուխտակը: Հազիւ չըլլանաւարտ էջդ Նորմալէն՝ արուեստի մեհեանը նոր կը բացուի ջերմեռանդ հաւատացեալին առջեւ: Իր չատ լուրջ, յարատեւ աշխատանքէն կախում ունի նախ՝ ուղղումը որոշ անկատարութիւններու, որոնք միշտ ալ գոյութիւն կ'ունենան անշուշտ արուեստ կոչուած անծայրածիր ասպարէզին մէջ: Ցետոյ՝ խորացնել խկական արուեստագէտի պահանջները, այսպէսով արդարացնելու համար իր կոչումը ու իր ուսումնարանին եւ նոյն ուսումնարանին ճպռտի անմոռաց վարպետհիմնադիրներուն՝ Մարթոյի ու Թիպոյի համաչխարհային համբաւը:

Թողուցի կավոյի սրահը դոհ եւ յոյսով խանդավառ, որ նոր սերունդի ներկայացուցիչ մը պատուաբեր յաջողութիւն մը կ'արձանագրէ:

ՕՇԻՆ ՓԻՇՏԻՄԱԼՃԵԱՆ
(Նախկին անդամ պուլկարական պետական փիլհարմոնիայի սրահին մէջ կուտայ իր առաջին եկեղեցական համերգը:

Կաթողիկոս Վազգէն Ա.ի հրաւէրով, Հայաստանի Պետական երգեցիկ խումբը Նոյմ. 15ին համերգ մը տուած է Էջմիածնի Հոգեւոր Ճեմարանի սրահին մէջ՝ մխիթարեան, ուսուցչական ու աշակերտական կազմին եւ վանքին պաշտօնէութեան համար: Երգած են եկմալեանի «Հայր Մեր»ը, «Գովեա Երուսաղէմ»ը, «Ցամենայնին», «Իշխանու-թիւնք»ը, «Սուրբ, Սուրբ»ը, «Ամէն Հայր Սուրբ»ը եւ ապա կոմիտասի «Ո՛վ զարմանալին», «Տէր ողորմեան» եւ «Հայր Մեր»ը:

Համերգին վերջաւորութեան Վազգէն Ա. չնորհակալութիւն յայտնած է երգչախումբին, օրհնած է խումբին անդամները եւ մաղթած է որ հայ երգի եւ երաժշտութեան բարձրացման մարզին մէջ նորանոր յաջողութիւններ արձանագրեն:

ՉՈՐ. ՇՓԱՅԼՏԻ Մ[illegible]ին Եւրոպայի բանակներուն հրամանատար կարգուելը մեծապէս կը յուզէ Փրանսական հանրային կարծիքը: Ներկայիսին մէջ թէր ու դէմ վիճաբանութիւններ տեղի ունեցան այս մասին: Պատերազմ. նախարարը, Պուրժես-Մոնուրի յայտարարեց թէ Ատլանտեան Ուխտի բոլոր անդամ-պետութիւնները նոյն իրաւունքներն ու պարտականութիւնները ունին եւ պատճառ չկայ որ Գերմանիա բացառութիւն կազմէ:

Սէն Գետի ջուրերը սկսան բարձրանալ. առայժմ յորդումի վախ չկայ թէեւ, բայց դետին վրայ նաւարկութիւնը դժուարացած է:

ՍԱԿԱՐԱՆ (Փետր. 19).— Զոյգ ոսկի 459·000, նափոլէոն 3360, դուիցերիական 4300, քսան տոլարնոց 16·240, թղթադրամ (անպաչառն) սթերլին 1070, տոլար 394, դուիցերիական 94·25, պելժիական 7·90, լիր 0·63:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

●

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԵՐԳԵՑԻԿ ԽՈՒՄԲԻ ՀԱՄԵՐԳԸ ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՄԷՋ

«Էջմիածին» ամսագրէն (թիւ 11-12) կը քաղենք հետեւեալը.—

Հայաստանի Պետական երգեցիկ խումբը քանի մը տասնեակ տարիներու պատմութիւն ունի: Անցեալ տարուան Ցուլիսին Մոսկուայի մէջ մասնակցեցաւ հայկական արուեստի եւ գրականութեան տասնօրեակին:

Խումբին զեկավարը, Ա. Տէր Ցովհաննիսեան, Մոսկուայէն վերադառնալէն վերջը առաջին անգամ ըլլալով ձեռնարկեց հայ եկեղեցական երգերու համերգային ներկայացման:

Երկար ամիսներու աջխատանքէ վերջ երգչախումբը Երեւանի հայկական Փիլհարմոնիայի սրահին մէջ կուտայ իր առաջին եկեղեցական համերգը:

Կաթողիկոս Վազգէն Ա.ի հրաւէրով, Հայաստանի Պետական երգեցիկ խումբը Նոյմ. 15ին համերգ մը տուած է Էջմիածնի Հոգեւոր Ճեմարանի սրահին մէջ՝ մխիթարեան, ուսուցչական ու աշակերտական կազմին եւ վանքին պաշտօնէութեան համար: Երգած են եկմալեանի «Հայր Մեր»ը, «Գովեա Երուսաղէմ»ը, «Ցամենայնին», «Իշխանութիւնք»ը, «Սուրբ, Սուրբ»ը, «Ամէն Հայր Սուրբ»ը եւ ապա կոմիտասի «Ո՛վ զարմանալին», «Տէր ողորմեան» եւ «Հայր Մեր»ը:

Համերգին վերջաւորութեան Վազգէն Ա. չնորհակալութիւն յայտնած է երգչախումբին, օրհնած է խումբին անդամները եւ մաղթած է որ հայ երգի եւ երաժշտութեան բարձրացման մարզին մէջ նորանոր յաջողութիւններ արձանագրեն:

100·000 ՏՈԼԱՐԻ ՆՈՒԷՐ ՄԸ ՎԵՆԵՏԻԿԻ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՆԵՐՈՒ ԹԱՆԴԱՐԱՆԻՆ

●

«Ասպարէզ»ի Փետր. 1ի թիւին մէջ ուրախութեամբ կը կարդանք թէ Ֆրեզնոյի ազգասէր հայերէն Պ. Արամ Տէր Զաքարեան 100,000 տոլար (մօտ 40 միլիոն ֆրանք) նուիրած է Վենետիկի Մխիթարեան վանքի Թանգարանին՝ իր ծնողքին, Թավրիզ եւ Գարբրիէլ Տէր Զաքարեաններու յիշատակին: Նուիրատուութեան յայտարարութիւնը ըրած է Ցունուար 27ին՝ Վենետիկի Մխիթարեան վանքին Աբբահօր՝ Գեր. Ս. Վ. Ուլուհոճեանի ի պատիւ Ֆրեզնոյի մէջ արուած ճաշին ընթացքին: Ահաւասիկ Պ. Արամ Տէր Զաքարեանի յայտարարութիւնը.

«Մեր ղպրոցները չատ կարեւոր են. անոնք հոգեւոր եւ մտաւոր կրթութիւն կուտան, որ ազգը յառաջդիմէ. բայց կարեւոր է նաեւ թանգարանը, որ մեր արժէքները պահէ, կրակի ենթակայ չըլլայ, օտարները կարողանան տեսնել մեր թանկագին հնութիւնները ու դրքերը: Ազգ մը կ'ապրի իր մեծ զաւակներուն ոգիովը, ո՛չ թէ դրամով, որ արժէք չունի եթէ չի ծառայեր ազգին յառաջդիմութեան»:

Բացի այս մեծարժէք նուէրէն, Պ. Ա. Տէր Զաքարեան 1000 տոլար նուիրած է Հալէպի Մխիթարեան դպրոցին, 10,000 տոլար՝ Ֆրեզնոյի Ս. Երրորդութիւն Մայր եկեղեցիին եւ 10,000 տոլար՝ Ֆրեզնոյի Հայ Ծերանոցին, միշտ իր ծննդոքին յիշատակին:

ԿԱՐԴԱՑԵՔ ԵՒ ՏԱՐԱԾԵՑԵՔ «ՅԱՌԱՋ»Ը

Տարօնի ընդարձակ դաշտավայրը դեռ նոր սկսել էր կանաչազարդուիլ նորաբոյս խոտերով, դեռ նոր նորեկ ծիծեռնակը աւետում էր զարնան ուրախալի վերադարձը: Լուեց փոթորիկը, դադարեց բքաբեր բորբասը, եւ նրանց փոխարէն՝ անուշ սիրքը մեղմ ալիքներով անցնում էր թաւշապատ հովիտների վրայով, տարածելով դէպի ամէն կողմ կեանք եւ զուարթութիւն:

Գարնանամուտի առաջին առաւօտն է: Ողական ամրոցը այս առաւօտ մի առանձին հրապուրիչ տեսք էր ստացել: Պատերը եւ սենեակների ճակատները դրսից ու ներսից պատած էին կանաչ թուփերով ու թարմ տերեւներով: Ծառաները, սպասաւորները, նաժիշտներն ու աղախինները, ամէնքը տօնական հագուստներով զարդարուած, ձեռքները եւ մազերը կարմիր ներկած, վազվզում էին այս ու այն կողմ, եւ օրուայ պատշաճին վայել պատրաստութիւններ էին տեսնում: Ամբողջ ամրոցը չնչում էր խորին, հոգեզուարթ բերկրութեամբ:

Արեւի առաջին ճառագայթների հետ՝ որոտացին պալատական նուագարանները եւ չարունակում էին անլռելի հնչիւններով ածուխել: Ողական ամրոցը տօնում էր Գարնանամուտը, որ, միեւնոյն ժամանակ, էր Պարսից տարեմուտը:

Դա չէր Հայոց սիրելի Նաւասարդը, Հայոց տարին, որ իւրաքանչիւր ամի՝ աշխարհախումբ բազմութեամբ՝ տօնում էր Աշխիշատի ծաղկազարդ տաճարներում. Դա Հայոց համար բոլորովին խորթ եւ բոլորովին օտար մի տօն էր, որ առաջին անդամ կատարւում էր Մամիկոնեանների ամրոցում:

Դա պարսկական տօն էր:

Ինչէ՛ր չփոթութեան, ի՛նչ ներմուծութիւններ չեղան, սկսեալ այն օրից, երբ Սամուէլը թողեց այդ ամրոցը: Հին, իրանց նախնական ծէսերին ու սովորութիւններին հաւատարիմ մնացած ծառաները ու աղախինները այլեւս չկային: Ոմանք կամովին հեռացան, ոմանց հեռացրեց Սամուէլի խստասիրտ մայրը: Նոր ծառաներն ու նոր աղախինները կրում էին պարսկական հագուստներ, խօսում էին պարսկերէն: Նրանցից չատերը Պարսիկներ էին: Հայ քահանան այլեւս մուտք չունէր այդ ամրոցում: Նրա փոխարէն իւր կրօնական պաշտամունքը կատարում էր պարսիկ մոգը: Տնային վարդապետները, դաստիարակները քրիստոնէական ոգով՝ քրիստոնէական առաքինութիւններով, փոխուած էին: Նրանց պաշտօնը կատարում էին պարսիկ մոգերը, ուսուցանելով Մազդեզանց կրօնի հրահանգները: Կերակուրներն անդամ փոխուած էին, ըմպելիքներն անդամ փոխուած էին:

ՐԱՖՖԻ

ՍԱՄՈՒԷԼ

●

(ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՎԷՊ, 364 - 400)

Գ. ԳԻՐՔ

5.— ՄԱՅՐԸ

●

Սամուէլը մօտեցաւ, եւ չահի լուսաւորութեան առջեւ, հետազօտելով թուղթը, նկատեց, որ արիւնը հոսում էր իրան յայտնի վէրքից, որ ստացել էր նա «Իշխանաց կղզում», պատանի Արտաւազդի նետից: Իսկոյն պինդ կեր-պով կապեց վէրքը, եւ դառնալով դէպի իւր մարդիկը, հարցրեց.

— Գինի մնացե՞լ է ձեզ մօտ:

— Իմ տիկի մէջ փոքր ինչ մնացել է, ասաց պատանի Ցուսիկը:

— Մօտ բե՛ր:

Պատանին մօտեցրեց փոքրիկ տիկը, որ քարշ էր ընկած նրա ուսից, եւ որով կռուի ժամանակ չիջուցանում էր իւր իշխանի ծարաւը: Սամուէլը տիկը առեց նրա ձեռքից, սկսեց դինին փոքր առ փոքր

ՄՇԱԿՈՑԹԻ ՏՈՒՆ

Շաւիղի դաղութին կողմէ Շ. Մխսաքեան Սրահին նուիրուած 22·300 ֆր. (յայտարարուած Ա. էջ փետր. 9) դուռ – մարդին նուիրատուներու ցանկը ստորեւ.

Գնէլ Կէօչկարեան 1500 ֆր., Գ. Պօղոսեան, Գ. Կիւլեան, Ա. Գոթանեան, Հայկազ Շմաւոնեան, Աննայեան, Գաբրօղլանեան, Վահէ Մարտիրոսեան, Սարգիս Մկրտիչեան, Թորոս Սարեան, Ֆիլիպոս Ցովհաննէսեան, Օն. Տէմիրճեան, Նազար Նազարեան, Մարտիրոս Օհանեան, Արմենակ Պետեան, Տաճատ Տող-րամաճեան, Պաղտիկ Քիւլէհեան հազարական ֆրանք: Մովսէս Տէմիրճեան, Օր. Շաքէ Էմիրէհեան, Նուպար Սարաֆեան, Ցար. Պօղոսեան, Համբ. Ֆըչըճեան, Յորէն Մինասեան, Հարպիկ Կիւլեան, Ցակ. Մեծատուրեան, Ցակ. Աբէլեան 500ական ֆրանք: Դաւիթ Տէր Գալուստեան 300 ֆր.:

Տիկին Թ. Պօղոսեան եւ Պ. Մ. Սարգիսեան 500ական նուիրելով դումարը կ'ընէ 23·300: (Ցաջորդով Ալֆորվիլի ցանկը):

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՍԷՆ-ԺԵՐՄԱՆ.— Հ. Ց. Դ. Հայաստան ենթակոմիտէն խորապէս կը ցաւակցի ընկ. Ս. Ցարութիւնեանի որդւոյն կարգին պիտի անցուցած աշխատանքի արկածին եւ սրտանց կը մաղթէ լաւագոյն եւ չուտափոյթ ապաքինում:

×

Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի «Դրօ» խումբի ընկերները իրենց խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնեն ընկեր Սահակ Ցարութիւնեանի, Տիկին Աբամեանին եւ Օր. Ալիս Ցարութիւնեանի, իրենց զաւկին եւ եղբօր՝ կարպիս Ցարութիւնեանի պատահած ցաւալի արկածին առթիւ եւ արագ ապաքինում կը մաղթեն:

×

Մարսէյլի Հայ Արհեստաւորներու խմբապետական խորհուրդը իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ Տէր եւ Տիկին Սահակ Ցարութիւնեաններուն եւ խմբապետուհի Ալիս Ցարութիւնեանին, իրենց զաւկին եւ եղբօր կարպիսին պատահած արկածին առթիւ եւ արագ ապաքինում կը մաղթեն:

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

ՍԵԲԱՍՏԻՈՑ ՄՈՒՐԱՏ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՑ մարեկան պարահանդէսը տեղի կ'ունենայ Ապրիլ 28ին, Իսիի թաղապետական սրահին մէջ:

Մանրամասնութիւնները յայտնի:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Պարոն Կիրիճան Հաբեան, Տէր եւ Տիկին Արթին Ղազարոսեան, Ժորժ Հաբեան կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի Փարիզի Ս. Ցովհաննէս Մկրտիչ եկեղեցին, իրենց կնոջ եւ մօր՝

ՍԲԲՈՒՀԻ ՀԱԲԵԱՆի

մահուան քառասունքին առթիւ:

Կը հրաւիրուին ողբացեալին յիշատակը յարգողները:

●

Տիկին Սիրանոյշ Գ. Զաքրեան կը ծանուցանէ թէ այս կիրակի Փարիզի Ս. Ցովհաննէս Մկրտիչ եկեղեցին հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի իր ամուսնոյն ԳԷՈՐԳ ԶԱՔՐԵԱՆի մահուան տարելիցին առթիւ:

Կը հրաւիրուին իր յիշատակը յարգողները:

ՖՐ. ԿԱՊՈՑՑ ԽԱԶԻ ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԸ

Իր խորին չնորհակալութիւնները կը յայտնէ այն բոլոր հայրենակիցներուն որոնք սիրայօժար մասնակցեցան 1956ի հանգանակութեան ձեռնարկին: Մասնաւորաբար Պ. Պ. Աբգէն Տէր Զաքարեան, Մարիկեանի, Փանոսեանի, Իսպիրեանի որոնք նուիրած էին տաբատները, փուլովըրները եւ կօշիկներ, կարօտ երախաներու բաժնուելու համար: Իսկ Տէր եւ Տիկին Պարսամ Ցակոբեան 1000 ֆր. նուիրած էին Ս. Ծնունդի առթիւ:

× Վարչութիւնը իր ցաւակցութիւնները կը յայտնէ Տէր եւ Տիկին Հաղարեան, իրենց հօրեղբօր աղջկան Տիկին Ա. բաքսի Քէօսէեանի մահուան առթիւ.

ՇԱԻԻԼԻ եկեղեցաչէն յանձնախումբը Պարոն Զիլինկիրեանէ (Սէն-Քլու) առած է 30·000 ֆրանք, որուն համար իր խորին չնորհակալութիւնները կը յայտնէ:

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Փարիզի Հայ. Եկեղեցւոյ Հովաբարձութիւնը նկատի ունենալով Վարդանանց մեծ եւ փառաւոր ճակատամարտի կրօնական եւ ազգ. տօնի պատմական հանդամանքը, այս տարի եւս պատշաճ հանդիսաւորութեամբ պիտի տօնակատարէ 28 Փետր. հինգշաբթի օր ժամը 9,45ին, Փարիզի Ս. Ցովհաննէս Մկրտիչ եկեղեցիին մէջ:

Հրաւիրուած է Փարիզի եւ շրջակայքի հայերէնի դասընթացքներու աշակերտութիւնը. պիտի մասնակցի մանաւանդ Ս. պատարագ: Արարողութիւններուն պիտի նախագահէ Հայր. Պատուիրակ Գեր. Տ. Սերովբէ եպիսկ. Մանուկեան:

Ցետ պատարագի դպրաց դասը պիտի երգէ յատուկ պատշաճի երգեր եւ պիտի ըլլան արտասանութիւններ:

Կը խնդրուի մեր բոլոր հայրենակիցներէն որ ներկայ ըլլան, յարգելու համար սրբոց Վարդանանց յիշատակը:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

Հայաստանէն Մուշի Առաք. դիւղացի Առաքել Գասպարեան Մարսէյլի մէջ կը փնտռէ Լեւոն Գասպարեան: × Պէյրութէն Հայաստան հայրենադարձ Տիկ. Ռոզա Մաքինխտեան կը փնտռէ իր զաւակները՝ Հայկազ եւ Ցովհաննէս, որոնք կը կարծուին Մատակասքար զըտնուիլ: × Եթովպիայէն կարպիս Թէրզեանէ նամակ ունի Տօքթ. Խոսրով Շինքճեան: Գրել կամ դիմել Մայր եկեղեցի, 339 Ավընիւ տիւ Փրասօ:

ՀԱՑ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱԶԻ ՕՐԸ

Գեղարուեստական ցերեկոյթ Սորպոնի Մեծ Ամփիթատրոնին մէջ, կիրակի 12 Մայիս ժամը 14ին:

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն:

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Ց. Դ. ԱՆԻԷՌ-ՊՈՒԱ ՔՈԼՈՄՊ «Արամ» ենթակոմիտէի ընկ. ընդհ. ժողովը այս ուրբաթ, երեկոյեան ժամը 9ին սովորական հաւաքատեղին: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ:

ՊԱՆԵԼՕ-ՔԱՇԱՆի կապոյտ Խաչի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը այս չաբաթ երեկոյ ժամը 5էն 8, Տիկ. Գարաօղլանեանի բնակարանը:

ԻՍԻ.— Հ. Ց. Դ. «Զաւարեան» կոմիտէի ժողովը այս չաբաթ իրիկուն, ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին:

ՍԵԲԱՍՏԻՈՑ Մուրատ Ուսումնասիրացի վարչութիւնը իր բոլոր անդամ եւ անդամուհիները ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ այս կիրակի օր, ժամը 3ին Արիմեան դպրոցը: Բոլոր անդամ եւ անդամուհիներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

Հ. Ց. Դ. Եւրոպայի Կեդրոնական Կոմիտէն ընկերական ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ փարիզեան չրջանի բոլոր ընկերները այս հինգշաբթի, 21 փետր. երեկոյ ժամը 9ին Սոսիէթէ Սավանթի Տի սրահին մէջ:

Կարեւոր զեկոյց կուտայ Արեւելեան Նոր Ժամաքոյճ ԸՆԿ. ԿՈՊԵՌՆԻԿ ԹԱՆԵՐՃԵԱՆ

×

Ցետաձգուած է Փետր. 18ի ողեկոչումը:

ԵՐԵԿՈՅԹ-ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍ ՄԱՐՍԷՑԼ

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի Շրջ. Վարչութեան կողմէ:

Հովանաւորութեամբ Հ. Ց. Դ. ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՇՐՋԱՆԱՑԻՆ ԿՈՄԻՏԷԻ:

Շաբաթ, 23 փետրուար երեկոյեան ժամը 9էն մինչեւ լոյս, Սալոն Ռուա Րընէյի մէջ, ռիւ տը լ'Արպըը:

Մասնակցութեամբ ԲՐՆԻ ՏԱՆԻԻ նուագախումբին:

ԹԱՏՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ – ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆի

24 Փետր. ժամը ճիշդ 15,30ին, կը ներկայացուին 1) Անիծեալ ասպետը (պատմական տրամ՝ արար), 2) Լա շամպրը ևիւմէբօ 13 (կատակերգութիւն մէկ արար եւ 3) Զարշըը Արքին աղա (կատակերգութիւն 3 արար):

ԴԱՇՆԱԿԻ ԴԱՍԵՐ

ՕՐ. ՍՈՆԻԱ ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ (Ա. մրցանակ Թուրի երաժշտանոցէն) կը ստանձնէ դաշնակի մասնաւոր դասեր: Կարելի է հետեւիլ նաեւ իր դաշնակի դասընթացքին: Դիմել՝

30, Fbg. Montmartre, Paris - (9e)
Tél. PRO. 74-05

ԿՈՒԶՈՒԻ

Քոնֆէքսիոնի աշխատելու համար կ'ուզուի հայ օրիորդ մը, 14-15 տարեկան ափրանթի, մէկ տարի պայմանաժամով: Դիմել հետեւեալ հասցէին.

Etablissements HOVA
43, Rue Thubaneau — MARSEILLE

Broderies mécaniques
Guipures, dentelles
Garnitures brodées
Pour Corsages
et articles fantaisie

VICTOR UZIEL
24, Rue Sainte-Foy — Paris 2e
Tél. : CENtral 00-50
(Métro : Strasbourg-St-Denis)
ՏՐԱՄԱԴՐԵԼԻ ՊԱՀԵՍՏ
ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՑԱՆՁՆՈՒՄ

ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՀԱՄԱԶԳԱՑԻՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՑԻՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ
ՄԵԾ ՇՈՒՔՈՎ ԿԸ ՏՕՆԷ

ՑԻՍՆԱՄԵԱՑ ՑՈՒԼԵԱՆ

ՊԱՏՄԱԲԱՆ ԵՒ ԲԱՆԱՍԷՐ

Հ. ՆԵՐՍԷՍ Վ. ԱԿԻՆԵԱՆԻ

Վիէննայի Մխիթարեան Ուխտէն Տոքթ. Օնորիս Քոզա Վիէննայի Համալսարանին
կը նախագահէ

M. PALANQUE

Տուայէն էքսի համալսարանին եւ Փրոֆէսէօր Հին Ազգայ Պատմութեան
կը խօսին՝ Տէր եւ Տիկին ԺԱՆ ՊԱԼԱՐ, ինչպէս նաեւ Պ. Պ. Պ. ԶԱՄԱՐԵԱՆ եւ Կ. ՓՕԼԱՏԵԱՆ:

Այս կիրակի, կէսօրէ ետք ժամը 5ին, Ֆրանս. Համալսարանի Ամփիթատրոնը,
40 Ալէ Լէոն-Կամպէթա:

Գեղարուեստական բաժնին կը մաս-
նակցին՝ Օր. Անիթա Սարգսեան, Օր. Ալիս Շահիրեան, Պ. Սարգիս Պօղոսեան:

Մուտքը մասնաւոր հրաւիրատոմսերով

SALLE PAUL FARALICQ - THEATRE ARMENIEN
21, Rue Yves Toudic, PARIS - 10e Métro : République et Bonsergen

Շաբաթ գիշեր, 23 Փետրուար 1957, ժամը ճիշդ 20·45ին

ԳՐԻԳՈՐ-ՎԱՀԱՆ ԿԸ ՆԵՐԿԱՑԱՑՆԷ

ՐԻՊԱՏԻԷԻ ԳԻՏԱԿԱՆ ՀՆԱՐՔԸ

LE SYSTÈME RIBADIER

de GEORGES FEYDEAU

Երկու եւ կէս ժամ ծիծաղ — 3 արար — Երկու եւ կէս ժամ խնդուք

ԿԻՐԱԿԻ, 3 ՄԱՐՏ 1957, ԺԱՄԸ 16-ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԿԷՍ ԳԻՇԵՐ

ՕԹԷԼ ԺՈՒՔԺ ԻՒ ՄՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ

Հ.Բ.Ը.ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Պատուոյ Նախագահութեամբ
ԶԱՐԵՀ ՊԷՑ ՆՈՒՊԱՐԻ

Պատրաստուեցէք փարիզահայ ամէնէն փնտռուած Պարահանդէսին
Առաջնակարգ Նուագախումբ, գեղարուեստական ճոխ բաժին եւ ակնկալկալներ:

Տոմսերու եւ սեղաններու վերապահման համար դիմել Բարեգործականի գրասենեակը, 11 Մուար Ալպոնի: ԹՐՕ 03-18

Imp. Araxes - 46, rue Richer, Paris (9e)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise - Paris 9e

Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R. C. Seine 57 A 2731

Directrice : *Arpik MISSAKIAN*

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրաւ: Հատը 12 ֆր.

ՈՒՐԲԱԹ
22
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
•
VENDREDI
22 FEVRIER
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7814 33ème ANNEE

ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3625

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԿՐԱԿԻՆ ՎՐԱՅ ԻՒՂ ԿԸ ԼԵՑՆԵՆ

•

Այն պահուն, երբ սրտցաւ քննութեան կ'ենթարկէինք կիլիկիոյ կաթողիկոսա-կան ընտրութեան պարագաները եւ լսա-ւորութեան հրաւէր կ'ուղղէինք այն տար-բերուն, որոնք կը չարունակեն խորացնել պառակտումը Սուրիա - Լիբանանի հա-յութեան մէջ, ասացանք Էջմիածինի նո-յեմբեր - դեկտեմբերի միացեալ ժիւռը :

Մեծ զարմանքով ու զայրոյթով կար-գացինք խմբագրականը, որուն խորա-դիրն է Մեր վերածնունդը եւ Անթիլիաս:

Տասը սիւնակ զբաւող այդ յօդուածին հեղինակը հազար կոր կ'ըլլայ ապացու-ցանելու համար, որ Ամենայն Հայոց հայրապետը իրաւունք եւ պարտականու-թիւն ունէր միջամտելու կիլիկիոյ կաթո-ղիկոսի ընտրութեան, եկեղեցական ժողով գումարելու Գահիրէի մէջ եւ « Թերի ու անընդունելի» հռչակելու Զա-րեհ Ա.ի ընտրութիւնը, այս վերջինին պարտադրելու ծանօթ համաձայնագրի պայմանները, օտար պետական իշխանու-թեանց յիշեցնելու «մեր Ս. Եկեղեցու դարաւոր կանոններն ու սուրբ աւանդու-թիւնները, երբ այդ իշխանութիւնը կա-թողիկոսական իշխանութեան վկայական էր տալիս մի հայ եպիսկոպոսի» եւն.:

Ու կը յանդի հետեւեալ չնաշխարհիկ եզրակացութեան .

« ...եւ հետեւաբար Զարեհ եպիսկո-պոսը ոչ միայն կաթողիկոսական իշխա-նութիւնից զուրկ է, այլ Նորին Սրբազ-նութիւնը, գերաշնորհ Խորէն եւ Ղեւոնդ եպիսկոպոսների հետ միասին պատասխա-նատու են Հայ եկեղեցու նուիրապետու-թեան առաջ՝ իրենց յանձնուած սուրբ ա-ւանդները պահպանելու ուխտը դրժելու եւ ներքին հերձուած առաջ բերելու հա-մար»:

Դարմա՞նը այս վիճակին.

« Միմիայն անկեղծ զղջումից յետոյ Իջման Ս. Սեղանի առաջ, եւ կանոնական օծումով, եկեղեցու եւ Ազգի հաւատու-թեան հիման վրայ, Տ. Զարեհ եպիսկո-պոսը կարող է կաթողիկոսական իշխա-նութիւն ունենալ »:

Մայր Աթոռի պաշտօնաթերթը դիտ-մամբ կը խեղաթիւրէ դէպքերը՝ ստեղ-ծուած երկպառակութեան եւ հերձուածին ամբողջ պատասխանատուութիւնը բեռ-ցնելու համար ազգին կողմէ օրինաւորա-պէս ընտրուած պատգամաւորներու մե-ծամասնութեան եւ երեք եպիսկոպոսնե-րու վրայ :

Մինչ արար աշխարհ դիտէ՝ թէ որոնք էին օրէնքին եւ Սահմանադրութեան ղէմ անասստողները, ազգին մէջ առելութիւն սերմանողներն ու երկպառակութիւն ա-ռաջ բերողները :

Որոնք էին կիներու եւ աղջիկներու բա-նակով մը Անթիլիասի մայր եկեղեցին գրաւողները, Մատամ Լօժէնիները Հալէ-պի եկեղեցին ղրկողները, Գրիգոր Լու-սաւորչի Աջը եւ Սուրբ մասունքները դողցողները, Սուրիոյ եւ Լիբանանի կա-ռավարութեանց «ժուռնալ» տուողները , Հալէպի պատգամաւորներուն օրինաւո-րութիւնը ուրանալու համար հազարումէկ դաւեր սարքողները, օտարները մեր Տեր-քին գործերուն մէջ խառնողները, արա-բական թերթերուն լիարուռն կաշառք տուողները, եւայլն :

Ջո՞րն ասեմ, կամ ղորն խոստովանիմ :

Այս բոլորը մոռացութեան տուած, յօդուածագիրը քաւութեան նոխազներ կը փնտռէ՝ իր եւ իր անորակելի պաշտպան-եալներուն մեղքերը ուրիշներու վզին փաթթելու համար :

Կրակին վրայ իւղ կը լեցնէ :

Ամենայն Հայոց հայրապետը կանոնա-կան ոչ մէկ «իրաւունք եւ պարտականու-թիւն» ունի մէջամուխ ըլլալու կիլիկիոյ կաթողիկոսի ընտրութեան, ինչպէս դի-տել տուին իրեն երեք եպիսկոպոսները՝

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

«ՎԵՑ»ԵՐՈՒ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ

•

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՑԻՆ ՊԱՏՃԱՌՆԸ ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳՐԻՆ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ՝ ՀՌՈՄԻ ՄԷՋ

Չորեքշաբթի առաւօտ, Արեւմտ. եւ-րոպայի վեց պետութեանց վարչապետ-ներն ու Արտ. նախարարները վերջին խորհրդակցութիւն մը ունեցան «Եւրա-թոմ»ի եւ միացեալ շուկայի հարցին շուրջ: Ժողովին վերջնագրութեան, կա-տարեալ համաձայնութիւն գոյացած էր առկախ բոլոր խնդիրներուն շուրջ: Ինչ-պէս գրած էինք, համաձայնութիւնը աւե-լի շուտ գոյացած կ'ըլլար, եթէ արտա-եւրոպական հողամասերու հարցը չըլլար. Ֆրանսացիները կը պահանջէին որ միւս պետութիւններն ալ իրենց մասնակցու-թիւնը բերեն հասարակածային եւ Արեւ-մտեան Ափրիկէի Ֆրանսական հողամասե-րուն մէջ եղած ծախքերուն, որպէսզի ի-րաւունք ունենան օգտուելու՝ միացեալ շուկայի չնորհած առաւելութիւններէն : Ամէնէն աւելի Գերմանիան էր որ կը հա-կառակէր այս առաջարկին : Բայց ի վեր-ջոյ «վեց»երու ժողովին մէջ Ֆրանսայի տեսակէտը յաղթանակեց : Ուրիշ որեւէ անհամաձայնութեան պատճառ մնացած չըլլալով, ժողովականները ստորագրեցին պաշտօնական զեկոյցը, որուն կարեւոր մասերը կուտանք ստորեւ .

... « Ժողովին կը մասնակցէին, Գեր-մանիոյ կողմէ՝ վարչապետ Ատենաուերը եւ ֆոն Պրենթանօ, Պելժիոյ կողմէ՝ վան Աքեր եւ Փօլ Հանրի Սբաք, Ֆրանսայի կողմէ՝ կի Մոլէ, Քրիսթիան Փինօ եւ Մոռիս Ֆոր, Իտալիոյ կողմէ՝ Սէնյի եւ կաէթանօ Մարթինօ, Հոլանտայի կողմէ՝ Տրիս, Լուննս եւ վան Տէր Պէօկէլ, Լիւք-սէնպուրկի կողմէ՝ Ժոզէֆ Պէք :

« Համաձայնութիւն գոյացաւ արտաեւ-րոպական հողամասերու միացեալ շուկա-յին մաս կազմելու հարցին շուրջ. վերո-յիշեալ պետութիւնները ընդունեցին որ պիտի մասնակցին այն բոլոր անտեսական եւ ընկերային ծախքերուն, որոնք ան-հրաժեշտ են այդ հողամասերու զարգաց-ման ու բարգաւաճման համար :

« Առաջին համաձայնութիւն մը պիտի ստորագրուի հինգ տարուան համար . այնտեղ պիտի ճշդուի թէ պետութիւննե-րը ի՞նչ համեմատութիւններով պիտի մասնակցին արտաեւրոպական հողամա-սերու ծախքերուն : Այդ պայմանաժամին վերջաւորութենէն առաջ ուրիչ եւ վերջ-նական համաձայնութիւն մը պիտի կըն-քուի :

« Ալժերիա, որպէս Ֆրանսայի անբա-ժան մասը, պիտի օգտուի «Եւրաթոմ»ի եւ Եւրոպայի միացեալ շուկային բոլոր առաւելութիւններէն » :

× Վարչապետ Ատենաուերը, Գերմանիա վերադառնալէն առաջ հետեւեալ յայտա-րարութիւնը ըրաւ. « Բանակցութիւնները սկիզբը դժուարութեանց բախեցան. բայց

պատասխանելով Գահիրէի վերջնագիրը — համաձայնագիրին :

Եկեղեցական ո՛չ մէկ օրէնք կը պար-տադրէ կիլիկիոյ կաթողիկոսին ընտրու-թիւնը ենթարկել Էջմիածնի վաւերաց-ման :

Այդպիսի նախընթաց գոյութիւն չունի :

Կիլիկիոյ բազմադարեան աթոռը ան-կախ է Էջմիածնէն, որ նախամեծար է միայն «ի հոգեւորս» : Այս պարագան հանդիսաւորապէս յայտարարեց Զարեհ Ա. 1956 Փետր. 20ին, իր ընտրութենէն անմիջապէս վերջ :

Էջմիածնի պաշտօնաթերթը պարզապէս հրաժիրի դեր կը կատարէ կրակին վրայ իւղ լեցնելով :

ՀՐԱՆՏ–ՍԱՄՈՒԷԼ

ՄԵՐՁ. ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹՆՃՈՒԿԸ

•

ԱՁՋԸՆ ՀԱՈՒԸՐ ՊԻՏԻ ԴԻՄԷ Մ. ՆԱՀԱՆԴՆԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ

Չորեքշաբթի օր նախագահ Այզընհա-ուըր 2·30 ժամ տեւող խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Տըլըսի, Մակի ամերիկեան պատուիրակ Քապոթ Լոճի եւ հանրապե-տական ու դեմոկրատ կուսակցութեանց պարագլուխներուն հետ: Հակառակ այս երկար խորհրդակցութեան, Այզընհաուըր չի կրցաւ վերջնականապէս սահմանել Մ. Նահանգներու դիրքը՝ Իսրայէլի հանդէպ:

Ներկայիս մէջ, մեծամասնութիւնը, որ բաղկացած է դեմոկրատներէ, չուզեր որ պատժական միջոցներ ձեռք առնուին Իսրայէլի դէմ : Հանրապետականները աւելի զգուշաւոր են իրենց արտայայ-տութեանց մէջ, բայց խորքին մէջ համաձայն են դեմոկրատներուն : Հանրապետական խմբակին գլեկավարը, որ Մակի ամերիկ-եան պատուիրակութեան մաս կը կազմէ , սպառնաց հրաժարիլ, եթէ Մ. Նահանգ-ները պաշտպանեն արաբեւսիրիկեան տե-սակէտը — Իսրայէլի դէմ պատժական միջոցներու կիրարկումը :

Իրերու այս կացութեան մէջ, Այզըն-հաուըր որոշեց ձայնասփիւռ ճառ մը խօ-սիլ եւ ժողովուրդին բացատրել իր հետե-ւած քաղաքականութեան պատճառները , ինչպէս նաեւ Իսրայէլի հետ անհամա-ձայնութեան ներքին ծալքերը :

× Ազգաժողովին հինգշաբթի օրուան նիստին մէջ արաբեւսխական երկիրները պիտի պահանջեն որ Իսրայէլ պատժուի Մակի հրահանգներուն չենթարկուելուն համար :

× Մ. Նահանգներու Վերակոչին Ա-տաքին գործերու յանձնաժողովը առա-ջարկեց որ Մակը փոխատուութիւններ ընէ Իսրայէլի եւ Յորդանանի՝ պաղեստի-նի գաղթականներու ծախքերուն համար :

× Եգիպտոսի նախարարաց խորհուրդը նիստ մը դումարեց դնդ. Նասրի նախա-գահութեան տակ: Այս վերջինը անդլիա-կան երեսփոխանի մը յայտարարեց , որ ե-թէ իսրայէլեան ուժերը չքաշուին եգիպ-տական հողամասերէն, երկու լուծում միայն կը մնայ — կա՛մ Սուէզի ջրանցքը դոցել եւ կա՛մ Իսրայէլի դէմ պատերազ-մը վերսկսիլ :

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱԼԺԵՐԻՈՅ ՄԷՋ

Մեծ մը ահաբեկիչներ, փետրուար 10ին ռումբեր նետած էին Ալժէի եւ Իլ Պիարի մարզադաշտերուն վրայ : 12 ան-ձեր սպանուած էին եւ չիսուն ուրիշներ ալ վիրաւորուած՝ պայթումներուն հետե-ւանքով: Ապահովութեան ուժերը չ·րեք-շաբթի օր ձերբակալեցին այդ ահաբեկու-մին պատասխանատուները՝ չորս հոգի: Ձերբակալուած են նաեւ Ալժէի ահա-բեկիչներու գլեկավարն ու իր հինգ գլխաւոր գործակիցները :

Ընդհանուր անդորրութիւնը խանգարող անձերու հետապնդումը մեծ թափով յա-ռաջ կը տարուի :

միացեալ Եւրոպայի մը գաղափարը, որ մեր մտքերուն մէջ գերակայ տեղ մը կը գրաւէր, հարթեց այդ դժուարութիւն-ները »:

× Պելժիոյ Արտաքին Նախարարը , Սբաք, որուն յարատեւ ճիգերուն չնորհիւ է որ իրականացան «Եւրաթոմ»ի ու Եւրո-պական միացեալ շուկայի ծրագիրները , յայտարարեց որ «առնուած այս առաջին քայլը մեկնակէտ պիտի հանդիսանայ եւրաֆրիկեան չհաւասար քաղաքականու-թեան մը »:

× Իտալիոյ Արտաքին Նախարարը, յայտնելով իր անվերապահ դոհունակու-թիւնը, աւելցուց թէ վերջնական համա-ձայնագիրը պիտի ստորագրուի Մարտին՝ Հռոմի մէջ :

× Մ. Նահանգներու եւ Անգլիոյ քա-ղաքական չրջանակները չատ դոհ են ստացուած այս արդիւնքէն :

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱԿԱՌԱԿ ՎԵՐՋԻՆ ՕՐԵՐՈՒ ՄԵՐ ՅԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ, ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿ-ՈՒԻՆ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐ ՂՐԿՈՒԻ ՁԵՌ-ԹԱԼԻ ՄԵՐ ԹԻԻՆ ՎՐԱՑ: ԱՅԴ ԳՈՒ-ՄԱՐՆԵՐԸ ԶԵՆ ՀԱՍՆԻՐ ՄԵՐ ՁԵՌՔԸ *հաշիւը պլօէ եղած ըլլալով:*

Ուրեմն, կը կրկնենք՝ որեւէ գումար չղրկել այդ թիւին վրայ ցնոր տնօրինու-թիւն:

Գումարները ղրկել ՄԱՆՏԱ–ՌԱՐՏՈՎ:

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ «ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ ՍՐԱՀ»Ի ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԺԲ. ՅԱՆԿ

•

Ե. Զարզարեան (Մարսէյլ)	10·000
Տէր և Տիկ. Թուխէյեան (Մարսէյլ)	3·000
Տէր եւ Տիկ. Թիքեան (Մէս)	1·000
Ե. Թ. (Մէս)	1·000
Նախորդ գումար	773·400
Ընդհ. գումար	788·400

Նուէրները ղրկել հետեւեալ հասցէին.–

Maison de la Culture Arménienne
51, Rue Monsieur-le-Prince, Paris-6e
Chèque Postal : Paris, 5460-11

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏՈՒՆ

•

Վալանսի Յանձնախումբի հանգանա-կութիւն . —

Արտաշէս Շահինեան	2·000
Պետրոս Պաչէրեան	2·000
Սարգիս Զօբաքլեան	2·000
Նիկողոս Թանարճեան	2·000
Թարխճան Կէվիկեան	3·000
Մատթէոս Մաքսուտեան	5·000
Տիկին Կ. Ճինպաշեան	2·000
Հ. Տալքիւիէեան	1·500
Դր. Պօյաճեան	1·000
Աւետիս Հայգազեանեան	1·000
Գրիգոր Գարագեան	1·000
Կար. Սիմոնեան	1·000
Յար. Քէչէճեան	1·000
Պ. Կիւմիւշեան	1·000
Մ. Տէր Մելքիսեդեկեան	1·000
Նշան Կիւլպէկեան	1·000
Սեդրակ Սիմոնեան	1·000
Մատթէոս Պըզդեան	1·000
Յակոբ Տէր Սարգիսեան	1·000
Ա. Պայեան	1·000
Սմբատ Քիւնկահեան	1·000
Պետրոս Մաքսուտեան	1·000
Յակոբ Կարապետեան	1·000
Շահէն Հայգազեանեան	1·000
Գրիգոր Գուլումճեան	1·000
Նշան Արապեան	1·000
Կարապետ Կօշկօչեան	1·000
Սարգիս Ժանտարմեան	1·000
Կարապետ Կիրակոսեան	1·000
Ռօպ Ատալեան	500
Յար. Քիւրճեան	500
Յակոբ Թէրզեան	500
Բիւզանդ Թիւֆէնքճեան	500
Յովսէփ Ազատեանեան	500
Պօղոս Կօշկարեան	500

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարարը, Բամատիէ , ծրագիր մը ներկայացուց նախարարաց խորհուրդին. նոր տուրքեր պիտի չ'ըլ-նակուին, եւ ամէն ճիգ պիտի թափուի որ կեանքը չի սղէ :

ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԻՆ ամերիկեան պատուի-րակը խորհուրդ տուաւ որ Անգլիա, Ցու-նաստան եւ Թուրքիա իրենց ներկայացու-ցած առաջարկութիւնները եւս քաշեն եւ ուղղակի բանակցութիւններ վարեն իրա-րու հետ :

ՓԱՏՈՒՐԱՒՈՐ 18Ը ԴԱՐՈՒ ՄԱՐԴԻԿ ՀԱՅԵՐՈՒ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Ա. ՀԱՅԿԱԶՆԱՆ

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ ինքնակենսագրական գրութիւնները միշտ մեծ տեղ մը բռնած են եղեր, ինչպէս որ ամէն տեղ ալ ասոնք կը հետաքրքրեն ընթերցասէրները, որովհետեւ անոնց մէջ կը գտնենք հեղինակին անձնական կեանքին, ընտանեկան եւ հասարակական յարաբերութեանց, ինչպէս նաեւ անոր գրական ստեղծագործութեանց մասին ամէնէն ճշգրիտ տեղեկութիւնները։ Ասոնք կրնան ըլլալ ինքնագիր յուշագրութիւններ, կամ ալ ուրիշներու կողմէ գրի առնուած հարցազրոյցներ։ Ասոնցմէ առաջինները աւելի հաւատարիմ կը համարուին, որովհետեւ հեղինակը ինքն է որ կը պատմէ իր կեանքին ամէն մանրամասնութիւնները, մինչ երկրորդները կրնան ենթակայական ըլլալ, քանի որ հարցազրոյցը կատարողը կրնայ ամէն բան չգրի առնել, կամ ալ սխալ գրի առնել։

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ ինքնակենսագրական գրութիւնները միշտ մեծ տեղ մը բռնած են եղեր, ինչպէս որ ամէն տեղ ալ ասոնք կը հետաքրքրեն ընթերցասէրները, որովհետեւ անոնց մէջ կը գտնենք հեղինակին անձնական կեանքին, ընտանեկան եւ հասարակական յարաբերութեանց, ինչպէս նաեւ անոր գրական ստեղծագործութեանց մասին ամէնէն ճշգրիտ տեղեկութիւնները։ Ասոնք կրնան ըլլալ ինքնագիր յուշագրութիւններ, կամ ալ ուրիշներու կողմէ գրի առնուած հարցազրոյցներ։ Ասոնցմէ առաջինները աւելի հաւատարիմ կը համարուին, որովհետեւ հեղինակը ինքն է որ կը պատմէ իր կեանքին ամէն մանրամասնութիւնները, մինչ երկրորդները կրնան ենթակայական ըլլալ, քանի որ հարցազրոյցը կատարողը կրնայ ամէն բան չգրի առնել, կամ ալ սխալ գրի առնել։

Ֆրանսական 18ը դարու պատմագրութեան մէջ ալ ինքնակենսագրական գրութիւնները մեծ տեղ մը կը բռնեն։ Ասոնցմէ կարեւորագոյնները կը համարուին Սէն-Սիմոնի, Սէն-Սիմոնի քարտուղարին՝ Ռիւֆֆէի, Մարմոնթէլի, Պասքիէի, Պուասիէի, Պուասիէի եւ Մարմոնթէլի, Պասքիէի, Ռիւֆֆէի, Սէն-Սիմոնի քարտուղարին՝ եւ Սէն-Սիմոնի գրութիւնները։ Ֆրանսական 18ը դարու պատմագրութեան մէջ ալ ինքնակենսագրական գրութիւնները մեծ տեղ մը կը բռնեն։ Ասոնցմէ կարեւորագոյնները կը համարուին Սէն-Սիմոնի, Ռիւֆֆէի, Մարմոնթէլի, Պասքիէի, Պուասիէի եւ Մարմոնթէլի, Պասքիէի, Ռիւֆֆէի, Սէն-Սիմոնի քարտուղարին՝ եւ Սէն-Սիմոնի գրութիւնները։

ՆԱԽՎՈՒՄԻԼ

(ՊԱՏՄՈՒԹՒՆ ԱՆԳԼ, 364 – 400)

Գ. ՄԱՏԵՐ

Ե.— ՄԱՑԵՐ

Ֆրանկ մեր սեղանակիցները– րուն ուշադրութիւնը գրաւած էին, ուշ– քով մը նայեցան իրարու եւ ապա ծիծաղեցան: Ֆրանկ ըսաւ.

— Ուրեմն, այս օրերուս, դո՛ւրս նե– տած ենք մեզ: Ինչ որ ալ ըլլայ, մենք պիտի չկարենանք ետ դառնալ մեր տունը, որովհետեւ ան ալ մեզ ետ չի դարձներ: Ուրեմն, ինչո՞ւ չանցնինք ուրիշ տուն մը, ուրիշ ընկերութեան մը, ուրիշ ազգի մը: Ինչո՞ւ չանցնինք ուրիշ կրօնքի մը: Ինչո՞ւ չանցնինք ուրիշ ցեղի մը: Ինչո՞ւ չանցնինք ուրիշ մարդկութեան մը: Ինչո՞ւ չանցնինք ուրիշ աշխարհի մը:

Ֆրանկ ոտքի ելաւ, ձեռքերը դրաւ սեղանին վրայ, ուրիշներուն երեսը նա– յեցաւ եւ ըսաւ.

— Ես, ես ալ կ'ուզեմ ըսել ձեզի թէ ինչո՞ւ չանցնինք ուրիշ մարդկութեան մը: Ինչո՞ւ չանցնինք ուրիշ աշխարհի մը: Ինչո՞ւ չանցնինք ուրիշ մարդկութեան մը: Ինչո՞ւ չանցնինք ուրիշ ցեղի մը: Ինչո՞ւ չանցնինք ուրիշ կրօնքի մը: Ինչո՞ւ չանցնինք ուրիշ ընկերութեան մը: Ինչո՞ւ չանցնինք ուրիշ տունի մը:

Ֆրանկ ձայնը կտրեց, ինքզինքը ետ քաշեց, ոտքերը խաչաձեւ դրաւ, ձեռքե– րը ծալեց կուրծքին վրայ եւ ուրիշնե– րուն նայեցաւ ամբարտաւան ոճով մը:

Ֆրանկ ըսաւ.

— Ես ալ կ'ուզեմ ըսել ձեզի թէ ինչո՞ւ չանցնինք ուրիշ մարդկութեան մը: Ինչո՞ւ չանցնինք ուրիշ աշխարհի մը: Ինչո՞ւ չանցնինք ուրիշ մարդկութեան մը: Ինչո՞ւ չանցնինք ուրիշ ցեղի մը: Ինչո՞ւ չանցնինք ուրիշ կրօնքի մը: Ինչո՞ւ չանցնինք ուրիշ ընկերութեան մը: Ինչո՞ւ չանցնինք ուրիշ տունի մը:

Ֆրանկ ոտքի ելաւ, ձեռքերը դրաւ սեղանին վրայ, ուրիշներուն երեսը նա– յեցաւ եւ ըսաւ.

— Ես,

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ եւ օդային կապի պաշտօնեաները այսօր 24 ժամուան դործադուլ պիտի յայտարարեն, եթէ իրենց պահանջներուն գոհացում չտրուի. կը պահանջեն որ կեանքը յաւելում չկրէ, բայց իրենց թոշակները բարձրանան։

Ե. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ՄԱԿԿ Ապահովութեան Խորհուրդի նիստին մէջ վերջ դրաւ Քաշմիրի հարցին մասին։

ՄԱԼԻՇԵԻ, Ե. Միւթեան հնդամեայ ծրագիրներու թիւ 2 կարեւոր անձնաւորութիւնը, որ վերջերս ծանր հիւանդ էր, չորեքշաբթի օր մեռաւ։

ՊՈՒԼԿԱՐԵԽՈՐՀՐԴԱՑԻՆ բանակցութիւնները վերջ դտան Մոսկուայի մէջ։ Պուլկարական պատուիրակութիւնը արդարացուց Հունդարիոյ մէջ խորհրդային ուժերու միջամտութիւնը։

ԱՆԳԼԻՈՑ երեսփ. ժողովը 253ի դէմ 307 ձայնով մերժեց վերջ տալ Մակարիոս արք.ի աքսորին։ Առաջարկը ներկայացուած էր Աչխատաւորական կուսակցութեան կողմէ։

ԻՏԱԼԻՈՑ ընկերվարական պաշտօնաթերթին թղթակիցը վաստուեցաւ Արեւելեան Գերմանիայէն։

ՍՈՒՐԻՈՑ եւ Լիբանանի վարչապետները այսօր տեսակցութիւն մը պիտի ունենան երկու երկիրներու սահմանին վրայ։

ԻՆԴՈՆԵԶԻՈՑ մէջ պատերազմական վիճակ պիտի յայտարարուի եթէ հակառակորդ կուսակցութիւնները անտեսեն նախագահ Սոէքարնոյի համերաշխութեան կոչերը։

ՍԱԿԱՐԱՆ (Փետր. 20).— Ջոյլ ոսկի 460.000, նափոլէոն 3380, դուլիս. 3230, անդլ. 4320, քսան տոլարնոց 16.280, թղթադրամ (անպաշտօն) սթերլին 1060, տոլար 396, դուլիս. 95.25, պելճ. 7.90, լիր 0.62։

ՏԱՐՕՆ ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆԻ ՀԱՑՐ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ, ՓԱՐԻԶ

ՔԱՌԱՍՆԱՄԵԱՅ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթ, 18 Մայիս, իվ Թուտիէ թատրոնը *Մանրամասնութիւնները յայտնուած են։*

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այրի Տիկին Արմենուհի Վարդանեան եւ Պ. Նշան Ճերանեան եւ զաւակները (Վանան) հոգեհանգստեան պաշտօն կատարել կուտան այս կիրակի առաւօտ Փարիզի Ս. Ցովհ. – Մկրտիչ եկեղեցին՝

ՊՕՂՈՍ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆԻ

մահուան քառասունքին առթիւ։

Կը հրաւիրուին ողբացեալին յիշատակը յարգողները։

●

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Այրի Տիկին Աննա Ճոչկունեան եւ իր ընտանեկան պարագան կը ծանուցանեն թէ այս կիրակի առաւօտուն ժամը 10ին պիտի մատուցուի Ս. պատարագ եւ կատարուի հոգեհանգստեան պաշտօն իրենց ամուսնոյն, հօր, սներհօր եւ պապականին՝ ողբացեալ Կ. ՃՈՇԿՈՒՆԵԱՆԻ մահուան քառասունքին առթիւ, Հայ Կաթողիկէ եկեղեցին մէջ՝ (92 ռիւ տ'Օպաճը)։

●

Տիկին Անայիս Շահինեան եւ Պ. Յարութիւն Շահինեան կը ծանուցանեն թէ հոգեհատստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի առաւօտ Փարիզի Ս. Ցովհ. Մկրտիչ եկեղեցին իրենց մօր՝

ՀԱՑԿՈՒՀԻ ՇԱՀԻՆԵԱՆԻ

մահուան տարելիցին առթիւ։

×

Այս առթիւ Պ. Հրաչ Սարգիսեան հինդ հազար ֆրանք կը նուիրէ Հայ Մշակոյթի ատեան։

Տառնալ «Յառաջ»էն։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ՊՈՄՈՆ.— Պ. Ցովհաննէս Քէնաէր եան, Տէր եւ Տիկին Գ. Քէնաէրեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Մ. Մըլլիեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Ց. Մանուկեան եւ զաւակները իրենց չնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց, որոնք անձամբ, նամակով, հեռագրով, ծաղկեպահկով կամ նուէրներով ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց կնոջ, մօր, մեծ մայրիկին

ՏԻԿԻՆ ՍԱՌԱ ՔԷՆՏԷՐԵԱՆԻ

մահուան առթիւ, որ տեղի ունեցաւ Փետրուար վեցին։

Imp. Araxes - 46, rue Richer, Paris (9e)

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՀԱՄԱԶԳԱՑԻՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՑԻՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ՄԵԾ ՇՈՒՔՈՎ ԿԸ ՏՕՆԷ

ՑԻՍՆԱՄԵԱՑ ՅՈԲԻԼԵԱՆԸ

ՊԱՏՄԱԲԱՆ ԵՒ ԲԱՆԱՍԷՐ

Հ. ՆԵՐՍԷՍ Վ. ԱԿԻՆԵԱՆԻ

Վիէննայի Մխիթարեան Ուխտէն Տոքթ. Օնորիս Քոզա Վիէննայի Համալսարանին

կը նախագահէ

M. PALANQUE

Տուայէն էքսի համալսարանին եւ Փրոֆէսէօր Հին Ազգայ Պատմութեան կը խօսին՝ ՏՀՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ԺԱՆ ՊԱԼԱՐ, ինչպէս նաեւ Պ. Պ. Պ. ՋԱՄԱՐԵԱՆ եւ Կ. ՓՕԼԱՏԵԱՆ։

Այս կիրակի, կէսօրէ ետք ժամը 5ին, Ֆրանս. Համալսարանի Ամփիթատրոնը, 40 Ավէ Լէոն–Կամպէթա։

Գեղարուեստական բաժինն կը մաս–նակցի՝ Օր. Անիքա Սարգսեան, Օր. Ալիս Շամիրեան, Պ. Սարգիս Պօղոսեան։

Մուտքը մանաւանդ հրաւիրատոմսերով

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Մուրատեան վարժարանի Ծնողաց Մի–ութիւնը իր հիմնարկութեան 5րդ տարեդարձի հանդէսը կը յետաձգէ Մայիս 19–ին, չխաչաձեւելու համար Կարմիր Խա–չի Օրը Սորպոնի մէջ։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

Հայաստանէն Մուշի Առաք գիւղացի Առաքել Գասպարեան Մարսէյլի մէջ կը փնտռէ Լեւոն Գասպարեան։ × Պէյրութէն Հայաստան հայրենադարձ Տիկ. Ռոզա Մաքինխասեան կը փնտռէ իր զաւակները՝ Հայազատ եւ Ցովհաննէս, որոնք կը կարծուին Մատակասքար գըտնուիլ։ × Եթովպիայէն կարպիս Թէր–դեանէ նամակ ունի Տոքթ. Խորով Շինիքճեան։ Գրել կամ դիմել Մայր եկեղեցի, 339 Ավընիւ տիւ Փրատօ։

ՀԱՑ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕՐԸ

Գեղարուեստական ցերեկոյթ Սորպոնի Մեծ Ամփիթատրոնին մէջ, կիրակի 12 Մայիս ժամը 14ին։

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն։

Շաբաթ երեկոյեան յանձնախումբը Պարոն Զիլինկիրեանէ (Սէն–Քլու) ստացած է 30.000 ֆրանք, որուն համար իր խորին շնորհակալութիւնները կը յայտնէ։

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

ՍԵԲԱՍՏԻՈՑ ՄՈՒՐԱՏ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐԱՑԻ տարեկան պարահանդէսը տեղի կ'ունենայ Ապրիլ 28ին, Իսիի Թաղապետական սրահին մէջ։

Մանրամասնութիւնները յայտնուած։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻ

ՄԱՐՍԷՅԼ, Կ. Փ.— Գործադուլի պատճառով ուշ ստացանք։

Գ. Ծ.— Շնորհակալիքը տեսնել փետրուար 16ի թիւին մէջ։

Կը խնդրուի ծանուցանել

ՄԿՐՏԻՉ ԱՂԱԲԵԿԵԱՆԻ

մահը, որ տեղի ունեցաւ Փետրուար 18–ին, իր բնակարանը, 33 ռիւ Փիէռ Պրօսոլէթ (Առնուվիլ)։

Յուղարկաւորութիւնը այսօր ուրբաթ, ժամը 14ին, Առնուվիլի Վարագայ Ս. Խաչ եկեղեցին, ուրկէ մարմինը պիտի փոխադրուի տեղւոյն գերեզմանատունը։

ՆՈՒԻՐ

Պ. կարապետ Սոֆեան երկու հազար ֆրանք կը նուիրէ Ալֆորվիլի Կապ. Խաչի մասնաճիւղին իր նպատակներուն յաջողցուելու համար, նոյնպէս Ալֆորվիլէն Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Քէպէնեան հինդ հազար Ֆր. կը նուիրեն Ֆ. Կ. Խաչի կայանին, իրենց զաւկին պինուորութենէ ողջամբ վերադարձին առթիւ։

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Փարիզի Հայ. Եկեղեցւոյ Հոգաբարձութիւնը նկատի ունենալով Վարդանանց մեծ եւ փառաւոր ճակատամարտի կրօնական եւ ազգ. ոգւոյն պատմական հանդամանքը, այս տարի եւս պատշաճ հանդիսաւորութեամբ պիտի տօնակատարէ 28 Փետր. հինդշաբթի օր ժամը 9,45ին, Փարիզի Ս. Ցովհաննէս Մկրտիչ եկեղեցիին մէջ։

Հրաւիրուած է Փարիզի եւ շրջակայքի հայերէնի դասընթացքներու աշակերտութիւնը. պիտի մատուցուի մասնաւոր Ս. պատարագ։ Արարողութիւններուն պիտի նախագահէ Հայր. Պատուիրակ Գեր. Տ. Սերովբէ եպիսկ. Մանուկեան։

Ցետ պատարագի դպրաց դասը պիտի երգէ յատուկ պատշաճի երգեր եւ պիտի ըլլան արտասանութիւններ։

Կը խնդրուի մեր բոլոր հայրենակիցնեերէն որ ներկայ ըլլան, յարգելու համար սրբոց Վարդանանց յիշատակը։

SALLE PAUL FARALICQ - THEATRE ARMENIEN

21, Rue Yves Toudic, PARIS - 10e Métro : République et Bonsergen

Շաբաթ գիշեր, 23 Փետրուար 1957, ժամը ճիշդ 20.45ին

ԳՐԻԳՈՐ-ՎԱՀԱՆ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ

ՐԻՊԱՏԻԷԻ ԳԻՏԱԿԱՆ ՀՆԱՐՔԸ

LE SYSTÈMF RIBADIER

de GEORGES FEYDEAU

Երկու եւ կէս ժամ ծիծաղ — 3 արար — երկու եւ կէս ժամ խնդոռ։

ՀԱՑ ԾԱՆՕԹ ԱՍՏՂԱԳԷՏ ԵՒ ՁԵՌՔԻ ԳԻՇԵՐ ԿԱՐԴԱՑՈՂ

ՏԻԿԻՆ ՍՕՖԻ ԲԱՐԼԷԶ

Կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 13–19 ԲԱՑԻ ԿԻՐԱԿԻԷ

Գաւառ բնակողներուն թղթակցութեամբ կը պատասխանէ՝ հայերէն կամ ֆրանսերէն լեզուով։

ԲԱՑԱՌՁԱԿ ԴԱՂՏՆԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ

Հասցէ.— Madame SOPHIE PAREZ, 12, Passage Léon PARIS-18e

Métro : Château Rouge, Barbès

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Ց. Դ. ԱՆԻԼՈՒ-ՊՈՒԱ ՔՈԼՈՄՊԻ «Արամ» ենթակոմիտէի ընկ. ընդհ. ժողովը այս ուրբաթ, երեկոյեան ժամը 9ին սովորական հաւաքատեղին։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ։

ՊԱՆԵՒՕ-ՔՈՇԱՆԻ կապոյտ Խաչի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը այս չաբաթ երեկոյ ժամը 5էն 8, Տիկ. Գարաճօղլանեանի բնակարանը։

ԻՍԻ.— Հ. Ց. Դ. «Զաւարեան» կոմիտէի ժողովը այս չաբաթ իրիկուն, ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին։

ՎԱԼԱՆՍ.— Հ. Ց. Դ. Շրջ. կոմիտէին ընդհ. ժողովը, այս կիրակի առաւօտ, ժամը 9ին, Ահարոնեան սրահը։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներուն ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ՍԵԲԱՍՏԻՈՑ Մուրատ Ուսումնասիրացի վարչութիւնը իր բոլոր անդամ եւ անդամուհիները ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ այս կիրակի օր, ժամը 3ին Խրիմեան դպրոցը։ Բոլոր անդամ եւ անդամուհիներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

ԵՐԵԿՈՅԹ-ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍ ՄԱՐՍԷՅԼ

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի Շրջ. Վարչութեան կողմէ։

Հովանաւորութեամբ Հ. Ց. Դ. ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋԱՆԱՑԻՆ ԿՈՄԻՏԷԻ։

Շաբաթ, 23 Փետրուար երեկոյեան ժամը 9էն մինչեւ լոյս, Սալոն Ռուա Րընէի մէջ, ռիւ տը լ'Արպրը։

Մասնակցութեամբ ԲՐՆԷ ՏԱՆԻԷ նուագախումբին։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ – ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

24 Փետր. ժամը ճիշդ 15,30ին, կը ներկայացուին 1) Անիծեալ ասպետը (պատմական տրամ՝ արար), 2) Լա շամպրը նիւմէրօ 13 (կատակերգութիւն մէկ արար եւ 3) Զարշըլը Արքին աղա (կատակերգութիւն 3 արար)։

ՎԱՐՁՈՒ Է (ԱՐՔԻՕՑ)

Հանդարտ եւ մաքուր վաճիհեռնի մը մէջ, խոհանոցի դիւրութեամբ, տրամադրելի է սենեակ մը, առանձին կնոջ մը կամ ուսանողի մը համար։ Դիմել՝

Maison JANINE

3 Rue Dolomieu, Paris 5ème. POR 27-55

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Որակեալ մեքանիսիէններ, ֆինիսէօզ եւ փրեսէօր թայէօրի եւ վերարկուի համար։ Դիմել՝

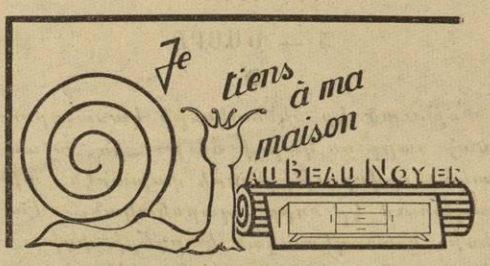
Maison FERST

20 Bd. Montmartre, Paris 9ème.

ՇԱՒՈՒ Է

Կօշկակարի աշխատանոց մը (սայաւիի) մեքենաներով։ Կարելի է խանութի ալ վերածել։ Դիմել՝

BEDROS, 227, Rue de Belleville, Paris

Salles de séjour — Penderies - literie
Chambres - cosys — Cuisines laquées
Salons-tapisserie — Fauteuils-canapés lit

ՀԱՅԵՐԷՆ ԿԸ ԽՕՍԻՆՔ

ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐՈՒ ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԶՐԻ ՑԱՆԶՆԵԼԻ ՓՐԱՆՍԱՑԻ

ԱՄԷՆ ԿՈՂՄԸ

185, Bd. J. JAURES et
15, Av. A. MORIZET
Boulogne - Billancourt
Métro : MARCEL SEMBAT

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise - Paris 9e

Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R. C. Seine 57 A 2731

Directrice : *Arpik MISSAKIAN*

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք : Հատը 12 ֆր.

ՇԱԲԱԹ 23 ՓԵՏՐՈՒԱՐ

SAMEDI 23 FEVRIER 1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7815 33ème ANNEE

ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3626

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԲԱԶՄԱՎԱՍՏԱԿ ՅՈՐԵԼԵԱՐԸ

●

Մարսիլիոյ մեր հայրենակիցները, նախաձեռնութեամբ Համազգայինին, իրենց յարգանքի տուրքը կուտան վաղը՝ կիրակի, վաստակաւոր մշակի մը, որ կը կոչուի Հ. Ներսէս վրդ. Ակինեան :

Ո՛ր դրասէր Հայը չի ճանչնար Վիէննայի Մխիթարեան միաբանութեան այս ժրաջան վարդապետը, որ աւելի քան յիսուն տարիէ ի վեր անխոնջ պրպտումներ, աւելի ճիշդը պեղումներ կը կատարէ Հայոց պատմութեան էջերուն մէջ, «հին հին դարուց» մշուշին մէջէն լոյս աշխարհ բերելու համար մեր ժողովուրդի մշակոյթին ու քաղաքակրթութեան անձանօթ կամ մութ մնացած կէտերը :

Բազմավաստակ յորելեարը արժանաւոր յաջորդն է Վիէննայի Մխիթարեանց մեծ դէմքերուն՝ Հ. Արսէն Այտընեանի եւ Հ. Յակոբոս Տաշեանի, որոնք անմահ գործեր ձգեցի՛ իրենց հրիտակ հայ ժողովուրդին :

Վիէննացիք եւրոպական իմաստով դիտական բանասիրութեան հիմը դրին մեր մէջ եւ ոգեղէն աշխատանքով մեծապէս ճոխացուցին մեր պատմութեան ու գրականութեան անդաստանը :

Ազգային Մատենադարան կոչուած մատենաշարին հիմը դրին 1890ին : Ու այդ թուականէն մինչեւ այսօր մեզի տուին շուրջ 180 մեծ ու պզտիկ հատորներ՝ Հայոց դասական գրականութեան, լեզուին, պատմիչներուն եւ այլազան ուրիշ նիւթերու մասին :

Հանդէս Ամսօրեայն եօթանասուն տարիէ ի վեր անընդհատ կը հրատարակուի. Անոր էջերը կը պարզարեն քննական ոգիով մշակուած լուրջ ուսումնասիրութիւնները, մրցելով եւրոպական նման հրատարակութեանց հետ :

Օտար հայագէտներ ալ իրենց աշխատակցութիւնը կը բերեն այս բանասիրական հանդիսին, որուն խմբագրապետն է՝ Հ. Ներսէս Վրդ. Ակինեան :

Հին տարի առաջ, երբ Փարիզ էր, վաստակաւոր յորելեարի կրծին ընդ առաջ գացին կարգ մը գրասէրներ, իրենց նիւթական աջակցութեամբ ապահովելու համար հայագիտական ամսագրին ապրուստը :

Ներկան բանասէրին հանդէպ յարգանքի լաւագոյն արտայայտութիւնը պիտի ընեն մեր հայրենակիցները, եթէ խնդրագիս կարենան հաստատ հիմերու վրայ դնել Հանդէս Ամսօրեայն :

Ազգային Մատենադարանի շաբթին մէջ Հ. Ներսէս Վրդ.ի հրատարակած գրքերը ամբողջ գրադարան մը կրնան լեցնել :

Եղիշէի, Ղեւոնդ Երէցի, Մովսէս Տարթեւացիի, Սիմէոն դպրի, Կիւրիոն վրաց կաթողիկոսի, Կորիւնի, Նաղաշ Յովնաթանի, Երեմիա Զէլէպի Քէօմիւրճեանի եւ այլ բազմատան հեղինակներու ու նիւթերու մասին հրատարակած գրքերը արդիւնք են լուրջ ուսումնասիրութեանց :

Իր կարգ մը տեսակէտները, մանաւանդ բազէս Եղիշէի, Մովսէսի եւ մեր ուրիշ դասական հեղինակներու մասին, յանդուգն կը նկատուին :

Հայր Ակինեան յաճախակի ճամբորդութիւններ կատարած է՝ Հայաստանի եւ Բուսաղէմի հարուստ մատենադարաններու ձեռագիրները ուսումնասիրելու համար :

Երեւանի մէջ նոյնիսկ ճաշակած էր գիտնական բանտին քաղցրութիւնները ...

Իր այդ պրպտումներուն շնորհիւ թանկագին նիւթեր հաւաքած է՝ նոր լոյս սփռելու համար մեր անցեալի փառաւոր պատմութեան որոշ շրջաններուն վրայ :

Յորելեանին առիթ իրեն կը մաղթենք երկար կեանք՝ որպէսզի հայկական բանասիրական գրականութիւնը ճոխացնէ նորանոր թանկագին երկերով :

ՀՐԱՆՏ–ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

Ի՞ՆՉ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ԴԻՐՔԸ

●

ՊԷՆ ԿՈՒՐԻՈՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿՐ ՊԱՀԱՆՋԷ

Իսրայէլի հարցին քննութիւնը, որ հինգշաբթի օր պիտի սկսէր Ազգաժողովին մէջ, 24 ժամով յետաձգուեցաւ : Ճետաձգումին յայտարարութիւնը կատարեց Յորդանանի պատուիրակը, որ արաբական խմբակցութեան ներկայացուցիչն է այժմ. մասնաւոր կերպով չեչտեց թէ Մ. Նահանգներու խնդրանքին վրայ է, որ այս յետաձգումը ընդունուեցաւ :

Բայց ամէնէն կարեւորը Այզընհաուըրի տալիք որոշումն է, որմէ եւ կախում պիտի ունենայ Ազգաժողովին դիրքը :

Հինգշաբթի օր նախագահը հեռաւոտեան խօսեցաւ եւ Մ. Նահանգներու ժողովուրդին պարզեց իր ու կառավարութեան դիրքը : Ինչպէս գրած էինք, ամերիկեան Ներկայացուցիչներուն մեծամասնութիւնը — դեմոկրատներէ բաղկացած — հակառակ է Իսրայէլի դէմ որեւէ պատժական միջոցի կիրարկման : Բայց հակառակ ասոր, Այզընհաուըր իր ճառին մէջ յայտնեց , որ Ազգաժողովը կարելի բոլոր միջոցները պէտք է ի գործ դնէ որպէսզի Իսրայէլ իր բանակները եգիպտական հողամասերէն ետ քաշէ. եթէ չյաջողի իր այս պարտականութեան մէջ, Ազգաժողովը պէտք է պաշտօնապէս ընդունի իր անկարողութիւնը : Ճիշդ է, որ Հունգարիոյ դէպ օրինակը կայ. հակառակ ՄԱԿի որոշման, Խ. Միութիւնը իր բանակները չի հեռացուց Հունգարիայէն. բայց, աւելցուց Այզընհաուըր, «կարելի չէ ազատ աշխարհի ժողովուրդ մը բաղդատութեան դնել անաստուած բռնատէրներու խրատակարգին տակ գտնուող ազգի մը հետ» : Վերադառնալով Իսրայէլի պարագային, նախագահը յայտնեց որ յարձակում դործող մը (Իսրայէլ) իրաւունք չունի պայմաններ դնել Ազգաժողովին հրահանգներուն ենթարկուելէ առաջ : «Մեզի համար չատ ցաւալի կացութիւն մը պիտի ստեղծուի, եթէ ստիպուինք Իսրայէլի դէմ կիրարկել բարոյական այն ճնշումները, որ Խ. Միութեան դէմ կը կիրարկենք » :

Այզընհաուըր, իր ճառին մէջ անմասն չի ձգեց Եգիպտոսը. — եթէ Իսրայէլ բանակները քաշէ, բայց հակառակ ասոր եթէ Եգիպտոս արգիլէ Իսրայէլեան նաւերու անցքը Աքաբայի եւ Սուէզի ջրանցքներէն, այն ժամանակ «պէտք պիտի ըլլայ որ հարցը լուծուի միջազգային միջոցաւորութեամբ» : Այզընհաուըր , չարունակելով զգուշացնել եգիպտոսը անհեռատես որոշումներէ, աւելցուց որ պէտք է ապահովուի նաեւ Ֆրանս. եւ անգլ. նաեւ Սուէզի անցքը, մանաւանդ որ այս երկու պետութիւնները համապատասխան դաշինք ունին եւ ՄԱԿի որոշումներուն հնազանդեցան :

× Իսրայէլի մէջ, նոյնքան դժուար կացութիւն ստեղծուած է կառավարութեան համար : Վարչապետ Պէն Կուրիոն, որ կառավարութեան վերջնական որոշումը պիտի հաղորդէր Երեսփ. ժողովին, բանականացաւ միայն ընդհանուր տեղեկատուութիւն մը ընելով :

Մ. Նահանգներու Իսրայէլեան դեսպանը, Էյլան, որ խորհրդակցութեան համար Իսրայէլ կանչուած էր, չորեքշաբթի դիշեր մեկնեցաւ Ուաշինկթըն :

× Պէն Կուրիոն չատ աւելի վճռական եւ խիստ բառեր գործածեց նախարարաց խորհուրդի նիստին մէջ. ցաւ յայտնեց որ Մ. Նահանգներն ու Ազգաժողովը երկու չափ եւ երկու կշիռ կը գործածեն. չատ աւելի մեղմ եւ ներող վերաբերում ցոյց կուտան Եգիպտոսի հանդէպ , բայց երբ հարցը կը վերաբերի Իսրայէլի, դիրքը կը փոխեն : Պօսելով Աքաբայի ջրանցքին մասին , Պէն Կուրիոն ըսաւ.— «Իսրայէլ ոչ մէկ պէտք կամ փափաք ունի Աքաբայի ջրանցքը յատկանշական դրաւուած պահելու. սակայն չենք կրնար մեր բանակները ետ քաշել՝ առանց նախապէս ապահովուած ըլլալու թէ Եգիպտոս իր յարձակումներուն պիտի չվերսկսի եւ կամ արգելք պիտի չհանդիսանայ մեր նաւերուն ազատ երթեւեկին» : Բայց ինչ կը վերաբերի կազայի նեղ չերտին, Իսրայէլի վարչապետը յայտնեց որ խօսք չի կրնար ըլլալ այդ հողամասը Եգիպտոսի վերադարձնելու մասին : Ապա կոչ ուղղեց « խաղաղութիւնն ու արդարութիւնը սիրող ժողովուրդներուն » , որ Իսրայէլի միջազգային իրաւունքները պաշտպանեն՝ յանուն աշխարհի խաղաղութեան :

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿԱՐԾԻՔԸ

Անգլիոյ Երեսփ. ժողովին մէջ բազմաթիւ ճառախօսներ ընդվզեցան Այզընհաուըրի բռնած դիրքին դէմ. բողոքեցին , որ այսպիսի ծանրակչիռ որոշումներէ առաջ Մ. Նահանգներու դաշնակիցներուն կարծիքը չհարցուեցաւ : Մանաւանդ դժգոհ էր «Սուէզի խմբակը» :

× Աբեմաեան Գերմանիոյ Արտ. Նախարարը յայտնեց որ անհետաձգելի պատժական միջոց ձեռք պիտի չառնեն Իսրայէլի դէմ :

× Հոլանտայի, Տանըմարքայի եւ Աւստրալիոյ մէջ ալ կոմմունակից չեն Իսրայէլը պատժելու :

× Մոսկուայի ձայնափիւռը կարծիք չյայտնեց բուն հարցին մասին. միայն դժգոհեցաւ որ «Իսրայէլի ուղղած իր կոչին ընթացքին նախագահ Այզընհաուըր անտեղի յարձակումներ գործեց Խ. Միութեան դէմ » :

ՎԱՍՏԱԿԱՒՈՐ ՄՇԱԿԸ

●

... Տակաւին պատանի , Հ. Ներսէս մասնաւոր սէր ցոյց կուտայ դասական հայերէնի հանդէպ, եւ բնազդաբար կը դանէ իր ճամբան, իբրեւ ապագայ բանասէր :

Վիէննայի մենաստանը իրեն համար կը դառնայ ճգնարան, բառին ամենալաւ իմաստով, — ճգնիլ, պրպտիլ եւ արտադրել անընդհատ :

Հաւատարմօրէն կատարելով հանդերձ իր կրօնական պարտականութիւնները , հետզհետէ կը կառչի բանասիրական ուսումնասիրութեանց որոնց մէջ առաջնակարգ վարպետ մը պիտի դառնար տարիներու ընթացքին :

Միջավայրն ալ ամէն տեսակէտով նպաստաւոր էր, այդ շրջանին :

Այտընեան, Տաշեան, Մինեվիչեան եւ ուրիշ վաստակաւորներ վանքը վերածեր էին կենդանի ուսումնարանի մը, ուր ա - նարգել կ'ածէր իրական տաղանդը :

Նպաստաւոր էր, նաեւ քաղաքը, իբրեւ ոտան վիտական մշակոյթի, դերմանական խորութեամբ :

Հ. Ներսէս իր ճամբան գտնելէ ետք , ամբողջ նուիրեցաւ անոր աշխատանքի :

Վանքին Մատենադարանը իր 150 000 հատոր գիրքերով, թերթերով, ձեռագիրներով եւ ուրիշ թանկագին գանձերով կը բոցավառէ իր երեւակայութիւնը, նոր անդաստաններ փնտռելու համար :

Շատ չանցած, երիտասարդ վարդապետը կը տեսնենք թափառական՝ երկիրէ երկիր, ի խնդիր նոր պրպտումներու :

Կը հանդիպի ամէն ուր որ կարելի է դանձ մը գտնել, բանասիրական — մատենադարանական գիւտեր կատարելու համար, հայկական կամ օտար աղբիւրներէ :

Իրեն համար կիրք մը դարձած էր ձեռագիրներու պրպտումը եւ ուսումնասիրութիւնը :

Փոշիներու տակ թաղուած, անկիւն մը մոռցուած, ժամանակի աւերներէն կամ անհոգութենէն կիսովին փճացած մատեանի մը, գեղնած թուղթի կտոր մը յանկարծ չունչ կ'առնէր իր խուզարկու աչքերուն առջեւ :

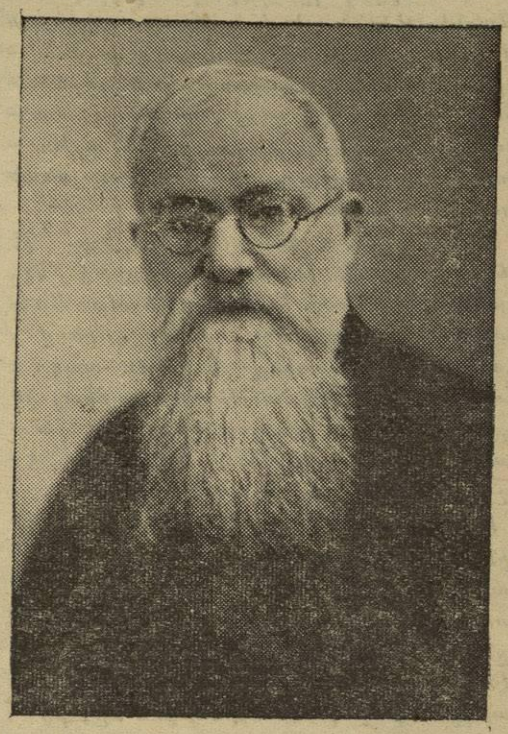
Կը պրպտէր, կը վերլուծէր, կը քննէր, եւ իւրաքանչիւր յօդուածաշարք անմիջապէս կը վերածուէր հատորի մը, ճոխացնելով «Ազգ. Մատենադարան»ի շարքը :

Թերեւս ինքն ալ չի գիտեր իր կատարած գիւտերուն եւ յօրինած գիրքերուն համրանքը, ինչպէս եւ ցիւրացան գրութիւնները, «Հանդէս Ամսօրեայ»ի մէջ եւ այլուր :

Ինչ տեսակէտներ ալ ունենաք իր կարգ մը եզրակացութեանց մասին , ձեր դիմացը կանգնած է ալեփառ դէմք մը, որ կը խոնարհեցնէ ձեր գլուխը, իր լիակատար երկունքով ու վաստակով : Ա - կադեմական՝ բառին բուն իմաստով :

Շ.

(«Յառաջ» 13 Փետր. 1955, Վիէննայի տօնակատարութեան առթիւ.

Հ. ՆԵՐՍԷՍ ՎՐԴ. ԱԿԻՆԵԱՆ

ԻՄՆ ՍԷՒՒՏ ԹՈՒՆՈՒՋԻ ՄԷՋ

Թունուզի կառավարութիւնն ու ժողովուրդը բացառիկ ընդունելութիւն մը վերապահած էին Արաբիոյ վհատպետին : Ամէն կողմ յաղթական կամարներ բարձրացուած, իսկ փողոցներն ու տուները զրօսշաղարդուած էին :

Ժողովրդական խրախճանութիւններէն զատ, Իմն Սէուտ քաղաքական կարեւոր խորհրդակցութիւններ ալ ունեցաւ Թունուզի պետական անձնաւորութիւններուն հետ :

Խրախճանութեանց հրաւիրուած էր նաեւ եւրոպական դիւանագիտական ամբողջ կազմը, բացի Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի ներկայացուցիչներէն, որովհետեւ Սուէզի հարցէն ի վեր Արաբիա իր դիւանագիտական կապերը խզած է այդ երկու երկիրներուն հետ :

× Գահիրէի մէջ չատ պահ են Այզընհաուըրի բռնած ընթացքէն :

× Մ. Նահանգներու նախկին նախագահը, Թրումըն յայտարարեց . — «Պատի՛ժ. այո՛. բայց ոչ թէ Իսրայէլի, այլ՝ Խ. Միութեան դէմ : Եթէ առնչին օրէն թոյլ չտայինք որ Խ. Միութիւնը եգիպտոսի դէնք ծախէ , այս խնդիրներէն եւ ոչ մէկը կը պատահէր » :

ՕԴԱՅԻՆ ԿԱՅԻ եւ էլեկտրականութեան գործադուլին պատճառով կարգ մը շրջաններ նեղութեան մատնուեցան երէկ : Թղթատարական սպասարկութիւնն ալ այս օրերուս բաւական անկանոն է՝ միշտ մասնակի գործադուլներու պատճառով :

Հ. ԴԵՐՍԷՒ ԱԽԻՆԵԱՆ

ՎԱՂՕՑԻՆ ՀԱՅԿԱԶՆԵ

ՀԱՅԿԱԶՆԵՑԻՆ ՑԱՂԿԱՑ ԺՈՂՈՎՈՅՆ ՄԵՋ

●

Ե՛ւ ոտնակոխ ընել պատմական ու Հայաստանի հետ կապուած այն բոլոր վայրերը, որոնք ներկայացնում են հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարի ու մշակոյթի մի ամբողջ դարաշրջան, ե՛ւ ուսումնասիրել այդ վայրերի ներկայ վիճակը, նշանակում է ոչ միայն ծանօթանալ հայ ժողովրդի անցեալին, այլ նաեւ ուսումնասիրել նրա ներկան եւ ապագան։ Ահա թէ ինչու ես ամենայն ուրախութեամբ ընդունեցի «Ազատամարտի» խմբագրութեան առաջարկը՝ գրելու իմ ճանապարհորդութեան տպաւորութիւնները։

Ես ուզում էի, որ իմ գրածները ոչ միայն հետաքրքրական լինեն, այլեւ օգտակար։ Ուզում էի, որ ընթերցողը ոչ միայն հետեւի իմ ճանապարհորդութեան, այլեւ ինքն էլ ճանապարհորդի ինձ հետ միասին։ Ուզում էի, որ ընթերցողը ոչ միայն ծանօթանայ հայ ժողովրդի անցեալին, այլեւ ուսումնասիրի նրա ներկան։ Ուզում էի, որ ընթերցողը ոչ միայն ուրախանայ հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարի յաղթանակների վրայ, այլեւ ցաւակցի նրա կրած պարտութիւններին։ Ուզում էի, որ ընթերցողը ոչ միայն ծանօթանայ հայ ժողովրդի մշակոյթի ստեղծագործութիւններին, այլեւ ուսումնասիրի նրա ներկայ վիճակը։

Ես չգիտեմ, թէ որքանով յաջողեցայ իրագործել իմ ուզածը։ Դա ընթերցողի դատն է։ Ես միայն կարող եմ ասել, որ ինձ համար հետաքրքրական էր ոչ միայն ճանապարհորդել, այլեւ գրել իմ ճանապարհորդութեան մասին։ Ես ուրախ կը լինեմ, եթէ ընթերցողը նոյնպէս հետաքրքրական գտնի իմ ճանապարհորդութեան նկարագրութիւնը։

Ես ուզում եմ յայտնել իմ խորին շնորհակալութիւնը «Ազատամարտի» խմբագրութեան՝ ինձ հրաւիրելու համար։

Հ. Դերսէւ Ախինեան

Վիեննա, Մարտի 2-ին, 1913։

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՆ

Ճանապարհորդութիւն Հայաստանի մէջ

Հ. ԴԵՐՍԷՒ ԱԽԻՆԵԱՆ

●

«Ազատամարտի» խմբագրութեան առաջարկութեան համաձայն՝ ես որոշեցի ուղեւորուել Հայաստան, այսինքն՝ Թիֆլիս (Թաւրիզ – Ջուղա – Նախիջեւան – Երեւան – Ալեքսանդրապոլ – Կարս – Սարիղամիշ – Կարին – Վան – Բիթլիս – Մուշ – Խնուս – Էրզրում – Սեբաստիա – Ամասիա – Թոքատ – Նիկոմիդիա – Պրուսա – Կ. Պոլիս – Վիեննա)։ Ուղեւորութեան նպատակն էր՝ ծանօթանալ հայ ժողովրդի անցեալին եւ ներկային, ուսումնասիրել նրա մշակոյթը, ինչպէս նաեւ նրա ներկայ վիճակը։

Ես ուզում էի, որ իմ գրածները ոչ միայն հետաքրքրական լինեն, այլեւ օգտակար։ Ուզում էի, որ ընթերցողը ոչ միայն հետեւի իմ ճանապարհորդութեան, այլեւ ինքն էլ ճանապարհորդի ինձ հետ միասին։ Ուզում էի, որ ընթերցողը ոչ միայն ծանօթանայ հայ ժողովրդի անցեալին, այլեւ ուսումնասիրի նրա ներկան։ Ուզում էի, որ ընթերցողը ոչ միայն ուրախանայ հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարի յաղթանակների վրայ, այլեւ ցաւակցի նրա կրած պարտութիւններին։ Ուզում էի, որ ընթերցողը ոչ միայն ծանօթանայ հայ ժողովրդի մշակոյթի ստեղծագործութիւններին, այլեւ ուսումնասիրի նրա ներկայ վիճակը։

Ես չգիտեմ, թէ որքանով յաջողեցայ իրագործել իմ ուզածը։ Դա ընթերցողի դատն է։ Ես միայն կարող եմ ասել, որ ինձ համար հետաքրքրական էր ոչ միայն ճանապարհորդել, այլեւ գրել իմ ճանապարհորդութեան մասին։ Ես ուրախ կը լինեմ, եթէ ընթերցողը նոյնպէս հետաքրքրական գտնի իմ ճանապարհորդութեան նկարագրութիւնը։

Ես ուզում եմ յայտնել իմ խորին շնորհակալութիւնը «Ազատամարտի» խմբագրութեան՝ ինձ հրաւիրելու համար։

Հ. Դերսէւ Ախինեան

Վիեննա, Մարտի 2-ին, 1913։

ՎԱՂՎԱԺՈՂ Հ. ՆԱՀԱՊԵՏ

Հ. ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ

1882 Յունուար 9ին ծնած է Ախալ – Նախիջեւան, ի Կ. Պոլիս, Հ. Յովսէփ Պատրիարքէն ձեռնադրուած 62 տարի առաջ։ Յունուար 1915ին Հ. Յովհաննէս Պատրիարքի հրամանով Հ. Նահապետ Վաղվաժեան ուղարկուեցաւ Ամասիա՝ Հ. Գարեգին Եպս. Յովհաննիսեանի տեղակալ։ Ամասիոյ մէջ Հ. Նահապետ Վաղվաժեան ստանձնեց Ս. Աստուածածին վանքի հոգեւոր հովուութիւնը։ Ամասիոյ մէջ Հ. Նահապետ Վաղվաժեան ստանձնեց Ս. Աստուածածին վանքի հոգեւոր հովուութիւնը։ Ամասիոյ մէջ Հ. Նահապետ Վաղվաժեան ստանձնեց Ս. Աստուածածին վանքի հոգեւոր հովուութիւնը։

Հ. Նահապետ Վաղվաժեան ամուսնացած է Ամասիոյ մէջ եւ ունի երկու զաւակներ։ Հ. Նահապետ Վաղվաժեան ամուսնացած է Ամասիոյ մէջ եւ ունի երկու զաւակներ։ Հ. Նահապետ Վաղվաժեան ամուսնացած է Ամասիոյ մէջ եւ ունի երկու զաւակներ։

Հ. Նահապետ Վաղվաժեան ներկայիս կը գտնուի Պոլսոյ մէջ։ Հ. Նահապետ Վաղվաժեան ներկայիս կը գտնուի Պոլսոյ մէջ։ Հ. Նահապետ Վաղվաժեան ներկայիս կը գտնուի Պոլսոյ մէջ։

Հ. ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ

ՀԱՅՏՆԻ ՀԱՏՈՐ

ՀԱՅՏՆԻ ՀԱՏՈՐ

ՀԱՅՏՆԻ ՀԱՏՈՐ

ՀԱՅՏՆԻ ՀԱՏՈՐ

ՍԱՍՈՒՆԻ

(ԳԱՍՏԱՆԻ ՎԿՂ, 364 - 400)

Գ. ԳԼՈՒԽ

5.— ՄԱՅՐԸ

Իմ հոգին մեծ ցավ ունի։ — Ես ցավ ունեմ իմ հոգու մեջ։ Ես ցավ ունեմ իմ հոգու մեջ։ Ես ցավ ունեմ իմ հոգու մեջ։

Եղբայր, մեր հարազատ հայրը, որ մեզ սիրում էր, ինչպես իր աչքի լույսը, ինչպես իր հոգին, մահացել է։ Այլևս չկա մեր հայրը։ Ես ցավ ունեմ իմ հոգու մեջ։ Ես ցավ ունեմ իմ հոգու մեջ։ Ես ցավ ունեմ իմ հոգու մեջ։

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՖՐԱՆՍԱՑԻ եվմտական նախարարը, Բամաաիէ, յայտարարեց թէ ամսավը - ճարներու յաւելումը կրնայ վտանգաւոր հետեւանքներ ունենալ ներկայ պայման - ներու մէջ, որովհետեւ կեանքը կրնայ դղել: Միւս կողմէ, առաջարկեց որ պե - տական պիւտճէն կարեւոր սեղմումներ ունենայ կարգ մը մարզերու մէջ :

ԱԶԳԱՅՈՂՈՎԻ նիստին մէջ Ֆրանսայի պատուիրակը յայտնեց որ ՄԱԿը իրաւա - սութիւն չունի կիպրոսի հարցին մէջա - մուխ ըլլալու :

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ Իտալիոյ նոր դես - պանը, Զիլլըրպախ, պատին կողմէ ուն - կնդրուքեան ընդունուեցաւ :

ԻՐԱՔի վարչապետը, Նուրի փաշա, վա - տահուքեան քուէ ստացաւ երեսփ. ժո - ղովին մէջ՝ 14ի դէմ 79 ձայնով :

ԱՐԱՊԻՈՑ Իպն Սէուտ թագաւորը Ֆ. Մխութիւն հրաւիրուած է :

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՑ երեսփ. ժողովը նիստի պիտի հրաւիրուի Մարտին :

«ՁԱՌԱՋ» ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

ՄԱՐՍԷՑԼԷՆ Պ. Սարգիս Համասեան մէկ տարեկան «Ձառաջ» կը նուիրէ Ուս - չինկթըն, իր բարեկամին Պ. Պոժոեանի :

ՑԱԽԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի Շրջ. կոմիտէն եւ «Դրօ» խումբը՝ խորապէս ազդուած ի - րենց եռանդուն ընկերոջ՝ Կարպիս Ցարու - թիւնեանի աչխատանքի ընթացքին անցու - ցած ծանր արկածէն, ցաւակցութիւն կը յայտնեն ընկեր Սահակցարութիւնեանի և իր ընտանեկան պարագաներուն, մաղթելով արագ ապաքինում ընկեր Կարպիս Ցա - րութիւնեանի :

ՏԱՐՕՆ ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆԻ ՀԱՑՐ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ, ՓԱՐԻԶ

ՔԱՌԱՍՆԱՄԵԱՑ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթ ,18 Մայիս , իվ Թուտիֆ թատրոնը Մանրամասնութիւնները յայորդով :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տիկին Անայիս Շահինեան եւ Պ. Յա - կութիւն Շահինեան կը ծանուցանեն թէ հոգեհատաեան պաշտօն պիտի կատար - ուի այս կիրակի առաւօտ Փարիզի Ս. Ցովհ. Մկրտիչ եկեղեցին իրենց մօր՝

ՀԱՑԿՈՒՀԻ ՇԱՀԻՆԵԱՆԻ

մահուան տարելիցին առթիւ :

●

Պ. Պարզամ Գալուստեան , Տէր եւ Տի - կին Պաղտիկ Զալըմեան եւ զաւակները , Տէր եւ Տիկին Ցարութիւն Շիչմանեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Համբար Համ - բարեան եւ զաւակը , Այրի Տիկին Հռիփ - սիմէ Նալպանտեան եւ զաւակները , Տէր եւ Տիկին Հայկ Պէրպէրեան , Տէր եւ Տի - կին Մանասէ Բումէլեան կը ծանուցանեն թէ իրենց մօր , մօրաքրոջ եւ ազգականին՝

ԱՑՐԻ ՏԻԿ. ՄԱՐԻՆՈՍ ԳԱՎՈՒՐՃԵԱՆԻ

(Սէօլէօղլի)

մահուան քառասունքին առթիւ հոգեհան - գստեան պաշտօն պիտի կատարուի , այս կիրակի առաւօտ, Փարիզի Ս. Ցովհ. Մկրտիչ եկեղեցին: Կը հրաւիրուին ող - բացեալին յիշատակը յարգողները :

★

Այս առթիւ իր մեկ զաւակը՝ Պ. Պաղ - տամ Գալուստեան հազարական Ֆր. կը նուիրէ Իսիի Ֆրիմեան զպրոցին, Կապ. Ֆաչի մասնաճիւղին, Կարմիր Ֆաչին եւ Հայ Մչակոյթի Տան :Սառնալ սրճարանա - պետ Զաուիկ Զաուիկեանէ :

●

Պարոն Տիրացան Հաբեան, Տէր եւ Տի - կին Ալբին Ղազարոսեան, Ժորժ Հաբ - եան կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի Փարիզի Ս. Ցովհաննէս Մկրտիչ Ե - կե - ցին, իրենց կնոջ եւ մօր՝

ՍՐԲՈՒՀԻ ՀԱԲԵԱՆԻ

մահուան քառասունքին առթիւ :

Կը հրաւիրուին ողբացեալին յիշատակը յարգողները :

ԴՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՌԷ

Փորձառու մասնագէտ հաշուակալ մը դործ կը փնտռէ առեւտրական հաստատութեանց մօտ՝

Դիմել Պ. Թ. ՏԱԼԿԸՃԵԱՆԻ

45 ռիւ Լաֆրուա, Փարիզ (17)

Imp. Araxes - 46, rue Richer, Paris (9e)

ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՀԱՄԱԶԳԱՑԻՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՑԻՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԵԾ ՇՈՒՐՋՈՎ ԿԸ ՏՕՆԷ

ՑԻՍՆԱՄԵԱՑ ՅՈՒԲԻԼԵԱՆԸ

ՊԱՏՄԱԲԱՆ ԵՒ ԲԱՆԱՍԷՐ

Հ. ՆԵՐՍԷՍ Վ. ԱԿԻՆԵԱՆԻ

Վիէննայի Մխիթարեան Ուխտէն Տոքթ. Օնորիս Քոզա Վիէննայի Համալսարանին

կը նախագահէ

M. PALANQUE

Տուայէն Էքքի համալսարանին եւ Փրոֆէսէօր Հին Ազգայ Պատմութեան

կը խօսին՝ ՏԷր եւ Տիկին ԺԱՆ ՊԱԼԱՐ, ինչպէս նաեւ Պ. Պ. Պ. ՋԱՄԱՐԵԱՆ եւ Կ. ՓՕԼԱՏԵԱՆ :

Այս կիրակի, կէսօրէ ետք ժամը 5ին, Ֆրանս. Համալսարանի Ամփիթատրոնը, 40 Ավէ Լէոն-Կամպէթա :

Գեղարուեստական բաժինին կը մաս - նակցին՝ Օր. Անիթա Սարգսեան, Օր. Ալիս Շամիրեան, Պ. Սարգիս Պօղոսեան :

Մուտքը մասնաւոր հրաւիրատոմսերով

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Մուրատեան վարժարանի Ծնողաց Մի - ութիւնը իր հիմնարկութեան 5րդ տարե - դարձի հանդէսը կը յետաձգէ Մայիս 19- ին, չխաչաձեւելու համար Կարմիր Խա - չի Օրը Սորպոնի մէջ :

ՊԱՏԱՐԱԳ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Այս կիրակի Փարիզի Ս. Ցովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ կը պատարագէ հիւրարար քաղաքս դանուող

ԳԵՐ. ԵՂԻՇԷ Ծ. Վ. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

Վիէննայի հոգեւոր հովիւը :

Սիրով կը հրաւիրուի ժողովուրդը :

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՏՕՆԸ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Այս հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8·30ին, Վարդանանց տօնին առթիւ, Լիոնի մէջ տեղի պիտի ունենայ անոնց խնկելի յիչա - տակին վերակոչումը Իմմաքիւլէ Գոնսեր - սիոնի նորաչէն սրահին մէջ, 24 բիս Տիւ - նուար :

Բանախօսութենէ , արտասանութիւն - ներէ եւ երգերէ վերջ պիտի ունկնդրուի « Անուշ »ի օփերային երեք միքրոսկոն ձայնապնակները բացատրութեամբ :

Լիոնի հայութիւնը կը հրաւիրուի հայ - րենիքի եւ կրօնքի դիւցազներուն յիչա - տակը յաւերժացնելու համար հայկական ջերմիկ մթնոլորտի մը սարքուած սոյն հանդէսին :

Մուտքը ազատ է եւ սրահին ջերմու - թիւնը՝ ապահովուած :

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Փարիզի Հայ. Եկեղեցւոյ Հոգաբարձու - թիւնը նկատի ունենալով Վարդանանց մեծ եւ փառաւոր ճակատամարտի կրօ - նական եւ ազգ. տօնի պատմական հան - դամանքը ,այս տարի եւս պատշաճ հանդի - սաւորութեամբ պիտի տօնակատարէ 28 Փետր. հինգշաբթի օր ժամը 9 ,45ին, Փա - րիզի Ս. Ցովհաննէս Մկրտիչ եկեղեցիին մէջ:

Հրաւիրուած է Փարիզի եւ շրջակայքի հայերէնի դասընթացքներու աշակերտու - թիւնը. պիտի մատուցուի մասնաւոր Ս. պատարագ: Արարողութիւններուն պի - տի նախագահէ Հայր. Պատուիրակ Գեր. Տ. Սերովբէ եպիսկ. Մանուկեան:

Ցետ պատարագի դպրաց դասը պիտի երգէ յատուկ պատշաճի երգեր եւ պիտի ըլլան արտասանութիւններ:

Կը խնդրուի մեր բոլոր հայրենակիցնե - րէն որ ներկայ ըլլան, յարգելու համար սրբոց Վարդանանց յիշատակը:

ՆՈՒԻՐ

Երէցուհի եղիսաբեթ Երեւանեանի մահուան պաշտաւնքին առթիւ, Պլին - կոնէն (Ս. Սաթիւրնէն)Տէր եւ Տիկին Վարդերես Մինասեան հազարական Ֆր. կը նուիրեն Այնճարի Ազգ. «Ձառաջ» վարժարանին եւ Մշակոյթի Տան :

Սառնալ «Ձառաջ»էն:

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի Փարիզեան շրջանի խումբերու կողմէ

ԿԻՐԱԿԻ , ՄԱՐՏ 17ԻՆ, ԺԱՄԸ 16ԷՆ 23

Salle des AMBASSADEURS

3 rue Gabriel — Paris

Orchetre RICO'S CREOLE BAND

Buffet **Parking** **Vestiaire**

SALLE PAUL FARALICQ - THEATRE ARMENIEN

21, Rue Yves Toudic, PARIS - 10e Métro : République et Bonsergen

Շաբաթ գիչեր, 23 Փետրուար 1957, ժամը ճիչդ 20·45ին

ԳՐԻԳՈՐ-ՎԱՀԱՆ ԿԸ ՆԵՐԿԱՑԱՑՆԷ

ՐԻՊԱՏԻԷԻ ԳԻՏԱԿԱՆ ՀՆԱՐՔԸ

LE SYSTÈME RIBADIER

de GEORGES FEYDEAU

Երկու եւ կէս ժամ ծիծաղ — 3 արար — Երկու եւ կէս ժամ խնդոհ

Կ. ՅԱԿՈՐԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻԻՆ

10 RUE DU CAIRE et 210 RUE SAINT DENIS — PARIS

ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹ ՄԸ ԽԱՆՈՒԹՊԱՆՆ ԵՐՈՒ ԵՒ ՎԱՃԱՌՈՐԴՆԵՐՈՒ

ՄԵԾ ՄՔԵՐՔ ԲՐՈՔՈՇԻՆԵԼՈՒ ՅԱՏՈՒԿ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐՈՒ

ԱՄԷՆ ԴՈՑՆԷ ԵՒ ՏԵՍԱԿԷ, ՊԱՏՐԱՍՏ ԲՐՈՔՈՇՆԵՐՈՒ, ԱՑԼԱՋԱՆ ՏԵՍԱԿՆԵՐՈՎ Ե Ի ՀԱՃԵԼԻ ԴՈՑՆԵՐՈՎ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ԵՒ ԴԻՒՐԱՄԱՏՋԵԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ

ԱՃԱՊԱՐԵՑԷՔ ՕԳՏՈՒԻԼ ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹԷՆ

Կ' ՈՒԶՈՒԻՆ

Ցաստնիէներ : Ներկայանալ մոտէներով 1957ի Ցոլէֆսիոնին համար :

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՊԱՆԵԼՕ-ՔԱՇԱՆԻ կապոյտ Ֆաչի մաս - նաճիւղի ընդհ. ժողովը այս չաբաթ երե - կոյ ժամը 5էն 8, Տիկ. Գարաօղլանեանի բնակարանը :

ԻՍԻ — Հ. Ց. Դ. «Զաւարեան» կոմի - տէի ժողովը այս չաբաթ իրիկուն, ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին :

ՎԱԼԱՆՍ — Հ. Ց. Դ. Շրջ. կոմիտէին ընդհ. ժողովը, այս կիրակի առաւօտ , ժամը 9ին, Ահարոնեան սկումբը: Կարե - ւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներուն ներ - կայութիւնը պարտաւորիչ է :

ՍԵՒԱՍՏԻՈՑ Մուրատ Ուսումնասիրաց վարչութիւնը իր բոլոր անդամ եւ անդա - մուհիները ընդհանուր ժողովի կը հրա - ւիրէ այս կիրակի օր, ժամը 3ին Ռրիմեան դպրոցը : Բոլոր անդամ եւ ան - դամուհիներու ներկայութիւնը անհրա - ժեչտ է :

ԵՐԵԿՈՅԹ-ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍ

ՄԱՐՍԷՑԼ

Կազմակերպուած Հ. Ց . Դ. Նոր Սե - րունդի Շրջ. Վարչութեան կողմէ :

Հովանաւորութեամբ Հ. Ց. Դ. ՄԱՐ - ՍԷՑԼԻ ՇՐՋԱՆԱՑԻՆ ԿՈՄԻՏԷԻ :

Շաբաթ, 23 փետրուար երեկոյեան ժամը 9էն մինչեւ լոյս, Սալոն Ռուա Բը - նէի մէջ, ռիւ տը լ'Ափրը :

Մասնակցութեամբ ԲՐՆԻ ՏԱՆԻԻ նուա - գախումբին :

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ — ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

24 Փետր. ժամը ճիչդ 15,30ին, կը ներ - կայացուին 1) Անիծեալ ապեւոր (պատ - մական տրամ՛ արար), 2) Լա շամպրը նիւմէրօ 13 (կատակերգութիւն մէկ ա - րար եւ 3) Զարշըլը Արքին աղա (կատա - կերգութիւն 3 արար) :

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Վիէն :— Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի պա - րահանդէսը այս կիրակի, ժամը 3ին Օթէլ տը լա Փոսթ: Նուագախումբ Անտրէ Բո - ժէ: Կը հրաւիրուին չրջանի բոլոր նոր սերունդականները , համակիրները :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Արնուվիլի Ազգ. սրահին հիմնադրամին ի նպաստ չնորհակալութեամբ ստացուած են հետեւեալ նուէրները :

Տիկին Հռիփսիմէ Սարաֆեանէ	3·000
Տիկին Էլիզ Նահապետեանէ	2·000
Այրի Տիկին Հայկուհի Ցովհան - նէսեանի մահուան առթիւ	
Տիկին Մարի Շաթըր	1·000
Տիկին Դատաւորեանէ	1·000
Պ. Անդրանիկ Աժէդեանէ	50 000
Նախորդ դումար	385·500
Ընդհ. դումար	442·500

Պ. Վահան Գէորգեանէ հարիւր տոլար :

Հոգաբարձութիւն Վարագայ Ս. Խաչ եկեղեցւոյ

ԾՆՈՂՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Էֆօլ Նորմալ տր Միւզիքէն չրջանաւարտ դաչնակահար ԱՐՄԱՆ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ, նո - րագոյն մեթոտով դաչնակի, սոլֆէժի եւ արմոնիի դասեր կուտայ ամէն աստիճանի աչակերտներու : Դիմել՝ 15 , Բիւ Սան - թիէ, Փարիզ (2րդ) : Հեռ. Լուվր 41-29 :

ՀԱՑ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕՐԸ

Գեղարուեստական ցերեկոյթ Սորպոնի Մեծ Ամփիթատրոնին մէջ, կիրակի 12 Մայիս ժամը 14ին :

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն :

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise - Paris 9e

Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R. C. Seine 57 A 2731

Directrice : *Arpik MISSAKIAN*

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ԿԻՐԱԿԻ 24 ՓԵՏՐՈՒԱՐ

DIMANCHE 24 FEVRIER 1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7816 33ème ANNEE

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3627

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՓԱՐԻԶԸ

●

Կար ժամանակ, երբ Փարիզ առաջնա - կարգ դերը մը կը գրաւէր Սփիւռքի մէջ: Այս քաղաքին մէջ հաստատուած էին մեր զոյգ մը պատուիրակութիւնները («Հայոց Հանրապետութեան»ն ու «Ազգային»ը), որոնք Հայկական Դատ կը հետապնդէին դիւանագիտական ճամբով :

Տարագիր հայութիւնը աչքերը ուղղած էր Փարիզի, անոնց յուսալով իր փրկութիւնը :

Բայց մանաւանդ Փարիզ գարձած էր կեդրոն հայկական մշակոյթի, կոչուած փոխարինելու Պոլիսն ու Թիֆլիզը :

Այս լոյս քաղաքին մէջ համախմբուած էին Մեծ Եղեռնէն ճողոպրած արեւմտահայ հանրային գործիչները, — ուսուցիչ, գրող, որոնց չարքին՝ պետական ծանօթ դէմքեր :

Համալսարանական ուսանողներու հոյլ մը կը կազմէր երիտասարդութեան ընտրանին :

Յառաջ գարձած էր ժամագրավայրը այս բոլորին :

Անոր էջերը կը գարդարէին հինգերէն՝ Աւետիս Ահարոնեան, Միքայէլ Վարանդեան, Արշակ Ջամալեան, Ռուբէն Տէր-Մինասեան, Աբրահամ Գիւլխանդանեան, յիշելու համար մէկ մասը միայն անոնցմէ, որ յաւէտ բաժնուած են մեզմէ :

Հինգերու կողքին տեղ կը գրաւէին նորերը, որոնք ամէն քաջալերութիւն ստացան մեր ողբացեալ խմբագրապետին կողմէ :

Բազմաթիւ երիտասարդ գրողներ իրենց տաղանդին առաջին ծիլերը արձակեցին այս թերթին մէջ :

Կանխահաս մահը հնձեց անոնցմէ մէկ քանին,— Օհան Կարօ, Վազգէն Շուշանեան, Փայլակ Միքայէլեան, Լուիզ Ասլանեան (Լաս), Եղուարդ Զահրէճեան (Բէօվտացի) :

Շահան Շահնուր, իր առաջին վէպովն իսկ (Նահապետը առանց երգի), որ իբրեւ թերթօն հրատարակուեցաւ Յառաջի մէջ սկիզբի տարիներուն, յայտնուեցաւ իբրեւ արժէքաւոր գրող : Անողոք հիւանդութիւն մը դինքը հեռացուց հայկական շրջանակէն ու Շահան Քէշիշեանճեան գարձաւ Արմէն Լիւզէն, փրանսագիր գրագէտ, մրցանակներու արժանանալով :

Շաւարշ Նարդունի սկզբնական քայլերը «Ճակատամարտ»ի մէջ առնելէ ետք, իր գրական լրութեան հասաւ Յառաջի մէջ: Ու չնորհիւ իր անխոնջ ու յարատեւ պրպտումներուն, ձեռք բերաւ բազմակողմանի հմտութիւն, տաղանդաւոր գրագէտի անվիճելի համբաւին միացնելով ներհուն բանասէրի անունը :

Նիկողոս Սարաֆեան ինքնավստահ կը գտնէր է գարձած արդէն :

Ափսոսոյ յիշեցինք միայն այս քանի մը անունները : Աւոնք կը պատկանին այն սերունդին, զոր սովոր ենք «միջին» կ՚ըսել այսօր :

Այդ սերունդը ժամանակին գրական եռուզեռ առեղծեց Յարդգողով եւ Մենիմով :

Պատերազմէն առաջ, Փարիզի մտաւոր կեդրոնի մէկ սրահին մէջ (Ցիւռիա) տեղի ունեցած պարբերական գրական հաւաքոյթները մեծ հետաքրքրութիւն առաջ բերին գրասէրներու չբոլոր նախին մէջ :

Երկար չտեւեց սակայն այս շարժումը :

Այդ օրերուն, գրական նոր եւ հմտեալ սերունդ մը կը ծաղկէր՝ Փարիզէն դին-չեւ գաւառ, հովանաւորութեամբ Շաւարշ Միսաքեանի :

«Յառաջ»ի Սաւերն էին անոնք, մեծ մասամբ նախկին որբեր, որոնք կանոնաւոր գպրոց չէին տեսած եւ այս թերութիւնը չնորհիւ կատարելագործեցին իրենց հայերէնը :

Անոնք մեզի տուին արդէն իրենց նա-

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ Կ՚ԱՇԽԱՏԻՆ ԻՍՐԱՅԷԼԵԱՆ ԹՆՁՈՒԿԸ ԼՈՒԾԵԼ

●

«ՀԱՄԱԶԱՁՈՒԹԵԱՆ ԱՄԷՆ ՅՈՅՍ ԿՈՐՍՈՒԱԾ ՉԷ »

●

ԻՍՐԱՅԷԼԻ ՄԷՋ ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՏԱԴՆԱՊ

Ազգաժողովին ընդհ. ժողովը ուրբաթ օր սկսաւ քննել Մերձ. Արեւելքի եւ մասնաւորաբար՝ եգիպտեւիսրայէլեան յարաբերութեանց խնդիրները :

Առաջին խօսք առնողը եղաւ Եգիպտոսի պատուիրակը, որ յայտնեց թէ Եգիպտոս ցարդ «վերմարդկային համբերութեան մը ապացոյցը տուաւ Իսրայէլի հանդէպ» բայց, ըսաւ, «ամէն բան սահման մը ունի»: Ի վերջոյ յայտարարեց որ Եգիպտոս վստահութիւն ունի ՄԱԿի արդարամտութեան վրայ :

Լիբանանի պատուիրակը, Շարլ Մալիք, Սուտանի, Իրաքի, Լիբանանի, Ինդոնէզիոյ, Փաքիստանի, Աֆղանիստանի եւ Սէյլանի կողմէ երեք կէտերէ բաղկացած բանաձեւ մը առաջարկեց — 1) Իսրայէլ անմիջապէս պէտք է հեռացնէ իր զրահանները· 2) ՄԱԿի անդամ պետութիւնները ռազմական, տնտեսական կամ զրամական ոչ մէկ օգնութիւն պէտք է տան Իսրայէլի· 3) Ազգաժողովին ընդհ. քարտուղարը նոր տեղեկագիր մը պէտք է պատրաստէ ձեռք բերուած արդիւնքներուն մասին :

Բայց Ազգաժողովը զգուշացաւ վիճաբանութեանց սկսելէ, որովհետեւ Մ. Նահանգներու զիրքը տակաւին ճշդուած չէ, եւ առանց ասոր վերջնական եզրակացութեան մը չեն կրնար յանգիլ :

Հաւանական է, որ վաղը, երկուշաբթի ճշդուի թէ ի՞նչ պիտի ըլլայ Մ. Նահանգներու դիրքը :

Վերջին օրերուն նախագահ Այզընհաուըր ամէն ճիգ թափեց որ դոհացուցիչ արդիւնք մը ձեռք ձգէ: երկար տեսակցութիւններ ունեցաւ Տըլլըսի հետ. յաւ յայտնեց, որ Պէն Կուրիոն այդքան անզիջող զիրք մը բռնած է, բայց հաւատացած է որ համաձայնութեան մէկն յոյս կորսուած չէ: Այզընհաուըր եւ իր խորհրդականները չեն ուզեր որ Եգիպտոս պոռի դեր մը ստանձնէ :

Մ. Նահանգներու Իսրայէլեան դեսպանը, Էպան, որ խորհրդակցութեան համար Թել Ավիվ կանչուած էր, վերադարձաւ Ուաշինկթըն. Տըլլըսի հետ տեսակցութիւններ պիտի ունենայ, որոնց արդիւնքէն կախում պիտի ունենայ Մ. Նահանգներու վերջնական դիրքը :

× *Իսրայէլի ՔՆեսէթը (երեսփ. ժողով) չափազանց զժգոհ է Պէն Կուրիոնի չափաւոր ճառէն. կը կարծեն որ վարչապետը չտը աւելի խիստ ընթացք մը պէտք էր բռնէր Մ. Նահանգներու եւ ՄԱԿի բանեցուցած ճնշումներուն դէմ: Դժգոհութիւնը այն աստիճանի հասած է, որ կրնայ տեղի տալ*

խափանելով 1939ին՝ համեստ հատորով մը :

Ծատուր Պէրպէրեան, Տիգրանուհի, Միսաք Միւրէճ, Ն. Շինասան, Կարօ Մկրտիչեան եւ ուրիշներ՝ Փարիզէն ու գաւառէն, այդ սերունդին կը պատկանին .

Յետպատերազմեան շրջանին նոր տաղանդներ չյայտնուեցան Փարիզի մէջ :

Նոր սերունդը հայերէն չի գրեր : Պարիսեան շրջանի մեր երկու միջնակարգ գպրոցներու շրջանաւարտներն ալ հետզհետէ կը մոռնան հայերէնը :

Հետզհետէ կը ժժգունի հայկական Փարիզը, որ չարդարացներ այլեւս Մշակոյթի կեդրոն դառնալու իր առաքելութիւնը :

ՀՐԱՆՏ-ՍՄՄՈՒՆԻ

ԿԻ ՄՈԼԷԻ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

●

ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ ՊԻՏԻ ԱՇԽԱՏԻ ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ՍԵՐՏԱՁՆԵԼ ՓՐԱՆՔԵԻ - ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Վարչապետ Կի Մոլէ, Արտաքին նախարար Փինոյի եւ բազմաթիւ խորհրդականներու հետ Մ. Նահանգներ մեկնեցաւ՝ պաշտօնական այցելութեան մը համար: Այզընհաուըրի, Տըլլըսի եւ ամերիկացի մասնագէտներու հետ խօսակցութիւններ պիտի ունենան օրուան հրատապ հարցերուն չուրջ . — Արեւմուտքի եւ Արեւելքի յարաբերութիւնները, Ատլանտեան Ուխտի խնդիրները, Արեւմտ. Եւրոպայի կազմակերպման հարցը, Միջին Արեւելքի քաղաք. կացութիւնը: Տնտեսական հարցերը օրակարգի նիւթերուն մաս պիտի չկազմեն — «չեմ ուզեր որպէս խնդրակու ներկայանալ» յայտարարեց վարչապետը նախաբարեաց խորհուրդին :

Վարչապետը Փետր. 26ին եւ 27ին պիտի տեսակցի Այզընհաուըրի եւ պետական միւս անձնաւորութեանց հետ: Յաջորդ երկու օրերը պիտի անցընէ Նիւ Եորքի մէջ, որպէս քաղաքապետին հիւրը: Այնտեղ պիտի տեսնուի ՄԱԿի ընդհ. քարտուղար Համ Ըշոլտի հետ: Յառաջիկայ չաբաթ եւ կիրակի օրերը պիտի անցընէ Ֆրանսատյի մէջ :

Այս տեսակցութեանց ընթացքին վարչապետին առաջին մտահոգութիւնը պիտի ըլլայ Չրանքեամերիկեան բարեկամական յարաբերութիւնները բոլորովին հաստատ հիմերու վրայ դնել, եւ տակաւին դոյութիւն ունեցող փոքր տարակարծութիւնները հարթել :

կառավարական տաղնապի :

× *Վարչապետ Կի Մոլէ ունկնդրութիւն չնորհեց Ֆրանսայի իսրայէլեան դեսպանին: Լաւատեղեակ անձեր կը խորհին թէ դեսպանը խնդրեց Կի Մոլէէն որ իսրայէլեան տեսակէտները պաշտպանէ Ունոյ Հինկթընի մէջ :*

× *Յորդանանեւիսրայէլեան սահմանապահական վրայ միջադէպ մը պատահեցաւ : Իսրայէլեան ոստիկանական կառք մը եւ բեռնատար ինքնաշարժ մը ծուղակի մէջ ինկան :*

× *Մ. Նահանգներու հանրային կարծիքը բոլորովին հակառակ է Իսրայէլի ղէմ պատժական միջոցներու կիրարկման: Բանուորական ընդհանուր համադաշնակցութիւնը (բոլոր սէնտիֆիաններու ներկայացուցչական մարմինը), ինչպէս նաեւ քաղաքական բազմաթիւ անձնաւորութիւններ այս ուղղութեամբ արտայայտուեցան :*

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Վիէթնամի հանրապետութեան նախագահ Նկօ Տին Տիէմի դէմ մահափորձ մը կատարուեցաւ : Նախագահը հրաշքով ազատեցաւ, բայց իրեն ընկերացող նախարարներէն մէկը ծանրօրէն վիրաւորուեցաւ : Ահաբեկիչը, ինչպէս նաեւ իր մեղսակիցներէն չորս հոգի անմիջապէս ձերբակալուեցան: Տակաւին ճշդուած չէն մահափորձին դրդապատճառները :

Էյզինկոուրկի դուքսը, Էլիզապէթ Բ. թագուհիին հրամանով իշխանի տիտղոս ստացաւ :

Վարչապետ Կի Մոլէ, Մ. Նահանգներէն եւ Քանատայէն վերադարձին Փարիզի մէջ պիտի տեսնուի Անգլիոյ վարչապետ Մաք Միլընի հետ :

Ազգաժողովին յանձնաժողովներէն մէկը, որուն պաշտօն յանձնուած էր Հունգարիոյ հարցով զբաղիլ, պիտի աշխատի յարաբերութեան մէջ մտնել նախորդ վարչապետ Իմրէ Նաճիի հետ: Ինչպէս գրած էինք, Իմրէ Նաճի որպէս «գաղտնի» ամբաստանուած է եւ պատասխանատուի պիտի կանչուի :

ԱՐԵՒՄՏ. ԵՒՐՈՊԱՅԻ Միութեան ժողովը տեղի պիտի ունենայ Լոնտոնի մէջ՝ Փետրուար 26 եւ 27ին: Ֆրանսայի կողմէ պիտի մասնակցին Ընկերային հարցերու նախարարը՝ Ալպէր Գազիէ եւ Արտ. փոխնախարարը՝ Մորիս Ֆոր :

ՔՈՓԵՆՀԱԿ - Թագիս օդանաւային առաջին թռիչքը՝ Հիւս. Բեւեռի վրայով, պիտի կատարուի վաղը· օդանաւը առանց էջքի 32 ժամէն պիտի կտրէ 12·870 քմ· ճամբան, որ երկու քաղաքները կը բաժնէ իրարմէ :

ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԻՆ հնդկական պատուի-

(Շար.ը կարդալ Դ· էջ)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ

★

Նոր Տարուայ գիշեր է··· Խալիկս չկայ,
Թուում է՝ բալիկս ուր որ է կը գայ·
Ինչ լաւ է, որ այժմ մեր ամբողջ թաղում
Միայն իմ, իմ սիրտն է կարօտից դողում,
Միայն ես ու ես եմ բալիկի կարօտ
Միայն էհզ ու էհզ եմ, բալիկ իմ կարօտ,
Ոչ մէկը բաժան չէ, երգում են սիրով,
Նոր տարին ընդունում հարազատներով,
Ոչ մէկը պակաս չէ, ցնծում են տարուած,
Ամէն տուն մի ժպտուն ծաղկեփունջ դառնած :
Ինչ լաւ է··· եւ հոգու իմ աչքը վկայ՝
Բալիկս ուր որ է իր մօր հետ կը գայ·
Բայց գիշերն անցնում է, նոր տարին գալիս,
Եւ յոյսն է իմ սրտի աչէերին լալիս,
Վա՛յ բաժան աչէերին, սրտերին բաժան,
Չկայ վիշտ՝ բաժանման այս վշտից դաժան,
Չկաս դու, իմ բալիկ, իսկ բաժակիս մէջ
Դեռ էհզ են որոնում իմ աչէերը խեղճ,
Ա՛խ, հասիր, առանց էհզ նոր տարի չունեմ,
Առանց էհզ իմ տանն էլ անբուն թռչուն եմ,
Իմ ծաղիկ, ա՛խ, չէ՞ որ իմ բալիկն ես դու,
Տուն հասիր, նոր տարիս նոր քարի դարձրու :
Վա՛յ նրան, որ գէթ մի բալիկ չունի,
Ով բալիկ չունի,
Նա գալիք չունի ···

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՇԻՐԱԶ

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ «ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ ՍՐԱՀ»Ի ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԺԳ. ՅԱՆԿ

Բազապլանքայի գաղութ (Յանկը տես Դ. էջ)	35·000
Հ. Ց. Դ. Գէորգ Զավուշ խումբ (Նիս)	5·000
Պիպէրեան ընտանիք (Րոնի)	5·000
Աւետիս Եազումեան (Փարիզ)	2·000
Պետրոսեան (Վիէն)	2·000
Ոմն (Պորտօ)	1·000
Մարտիրոս Թորիկեան	1·000
Նախորդ գումար	788·400
Ընդհ. գումար	839·400

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ ՄԱՒՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ ՆՈՒԷՐՆԵՐ

ԶԱՆԱԶԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆՑ

ԱՑՆՁԱՐԻ «ՅԱՌԱՋ» ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ

Հ. Ց. Դ. Գէորգ Զավուշ խումբ (Նիս)	5·000
Կապոյտ Խաչ (Վալանս)	5·000

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Մարտիրոս Թորիկեան (Մարսէյլ)	1·000
Պ. Ժիրայր Ափիկեան եւ Տիկին	
Վարուժան Ափիկեան	5·000

ՁԵՌԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

●

Սաղմոսի մը մէկ տունին աղբիւրը երթալու համար, քանի կ'երկարի բառագիտական մեր այս ճամբորդութիւնը, որու կուտանք զբօսապտոյտի մը ձեւը՝ ըսելով համայնագիտական վարուցանքերու եզերքն ի վեր, մշտիկ չարժելով մատենագրական մեր անդաստաններուն վրայ, ողջոյն տալով ստուգաբանական հարստութեանց, պատմական ծանօթութեանց եւ ժողովրդական աւանդութեանց, հաճոյք է ինձ օրհնութիւն լսել այն աչխատանքին համար, որ կը կատարուի « ի պէտս զարգացելոց » :

Նախորդ յօդուածը նուիրուած էր բառակազմութեան : Այս յօդուածը կը նուիրուի բառագիտութեան :

Նիւթը՝ ձեռագիտութիւն :

Հին մեր գրական բարբառով՝ ձեռագիտութիւն կը նշանակէ «արուեստաւորութիւն, որով ոք գործէ զիմն ձեռօք իւրովք» : Տարբեր է, սակայն, մեր աչխատանքը՝ այս բառին տակ : Որոնել ձեռք բառին կամ բարդութեանց մէջ սկզբնական այն իմաստը, որ կը տրուէր «գործ ձեռաց մերոց ուղիղ արա ի մեզ» աղօթական պարբերութեան : Եւ այս առթիւ՝ կատարել բառահաւաք կամ տալ ցուցակ հանդէս հայ բառագանձի :

« Գործս ձեռաց» տարազը Աստուածաչունչ Մատեանին մէջ գործածուած է բազմիցս, երբեմն ալ փոփոխութեամբ առաջին կամ երկրորդ բառին .—

«Գգործս ձեռաց» (Սաղ. Ղ. 17) :

« Գգործս մատանց» (Սաղ. Ը. 4) :

«Զվաստակս ձեռաց » (Ծննդ. ԼԱ. 42) :

«Ի պտղոյ ձեռաց» (Առակ, ԼԱ. 16) :

«Տքտմութեանց ձեռաց»(Ծննդ. Ե. 29) :

« Ի պտղոյ շրթանց» (Առակ, ԼԱ. 3) , — երբայերէնը՝ «ի պտղոյ ձեռաց » :

Տարազին այս փոփոխականութիւնը , իր կարգին, կ'արդարացնէ մեր կասկածը թէ տարբեր իմաստ մը ծածկուած է այս բառերուն տակ :

Հարկ է նախ քննութեան առնել ձեռք բառին զանազան ձեւերը եւ բարդութիւնները :

Ահա ձեռնուկ բառը, որ նոր է՝ համազօր ֆրանսերէն մանիվել բառին : Գաւառական՝ ունինք չուռուսիկ համանիշը :

Մեր փնտռածը, սակայն, կարելի է գտնել միայն հին բառերու մէջ : Զօրացնել ձեռք տես կատարելու ձեւով՝ կատարենք բառատես մը :

Ձեռնտու կը նշանակէ «որ տայ զանձն իւր ի ձեռս ուրուք կամ անձնատու լինի ումեք» : Սակայն բառը առաւելապէս դրծածուած է «սատար, օգնական» իմաստով :

Այս բառին պատմութենէն հայ կ'ելլէ մեզի : Բայց կը թողունք՝ փնտռելով աւելի հետաքրքրականը : Այստեղ կը մատնանշենք միայն «անձնատու» բառը իբրեւ ատաղձ այն վիճաբանութեան , որ կատարուեցաւ, վերջերս , «անձնատուր» եւ « անձնատուրութիւն » բառերուն մասին , «Յառաջ»ի ողբացեալ խմբագրապետը կը նախընտրէր գրել « անձնատրութիւն » : Այս առթիւ, հարկ կը համարինք տալ - ցնել թէ «անձնատուր» բառին ոսկեդարեան իմաստէն պատ՝ մեր մատենագրութիւնը ծանօթ է նաեւ յունական զպրոցին տուած նշանակութեան , — աւանդութեան համարժէք :

Ձեռնածու , «զձեռս իւր վեր ի վայր ածող , որով նշանակի զիւթն, վհուկն, որ չարժելով զձեռս իւր համայն զապառնեաց կամ առնէ զգործ ինչ զիւթական» : Այս բառին մէջ եւս հաց կայ, բայց զժուար է կորզել՝ առանց նախապատրաստութեան :

Ձեռնարկութիւն, կամ բայաձեւ՝ ձեռնարկել :— Այս բառը թնճուկի պէս բան մըն է մեր մատենագրութեան մէջ : Գործածած է Գրիգոր Նարեկացի՝ ստեղծելով Գորգեան Հանգոյցի նման պատմութիւն մը .

Թեւոցն ձեռնարկութիւն բայիբայեցաւ :

Քասիմ կը թարգմանէ .— « Թիակներու յենարանը քայքայուեցաւ » : Թորգոմ պատրիարք . — « Թիակներու կապ - մը քայքայուեցաւ » : Գարեգին պատրիարք . «Սարուածքն ամբողջ թիակներուն քայքայուեցաւ ապաքէն» :

Մխիթար աբբահայր այսպէս կը սահմանէ «ձեռնարկութիւն» բառը .— «Ձառ - ղին, յոր ոք արկանէ զձեռս եւ կալնու զիմն, եւ ըստ այսմ ըմբռնեցաւն թեւոց , այսինքն ղեկաց կամ թիոց նաւաց՝ ձեռնարկութիւն կոչի : Սոյնպէս նաեւ յենարանն, ուր ղեկք կամ թիակք նաւաց յենուն եւ չարժին, ձեռնարկութիւն ասի . ամենօրեայն՝ տիւմէնիճ տեղը կամ տրապտան » :

Հ . Գաբրիէլ Ասեմեանց .— «Ըստ ոմանց իմանի թիակաց տեղին . բայց լաւ եւս իմանին փայտք առագաստից (էյրի կամ Էկրի), որք իբրեւ ձեռն կամ բազուկ՝ կալեալ եւ տարածեալ ունին զառագաստն՝ որպէս թեւս նաւին» :

Բառը փիլիսոփայական առումի մը եւս ունի .— «Ըստ փիլիսոփայից՝ նշանակէ ձեռնարկութեամբ հաստատել կամ ցուցանել զիմն, որով իբր թէ զձեռն մատոյ իւրոց արկանէ ոք ի բանս փիլիսոփայական առ ի եզրակացուցանել զիմն» :

Այս բառէն մեզի խէր չկայ :

Ձեռագործ .— Բազմաթիւ նշանակութիւններ ունի : Կուռք կամ պատկեր : Արուեստագէտ : Ինչ որ ստեղծած է Աստուած կամ չինած է մարդը :

Ձեռակերտ .—Գրեթէ նոյնիմաստ : Գիրք կամ մատեան : Հոմանիշ՝ ղաստակերտ :

Բոլոր այս բառերը լոյս չունին մեզի տալիք : Լոյսը պիտի ծագի, կը կարծեմ . ձեռնադրութիւն բառէն, որ ընդհուպ

Շ . ՆԱՐԴՈՒՆԻ

ՆԻՍԻ ՀԱՅԵՐԸ

●

Ահաւասիկ խումբ մը մարդիկ , որ կուգան հեռուէն, ալեկոծ ծովի պէս չարժակելով, եւ որոնց խօսակցութեան ձայնը կ'արձագանգէ ամէն կողմ :

Ասոնք Հայեր են . ուրիշ բան չեն կրնար ըլլալ :

Մարդ մը, կինը, մայրիկը, տղան :

Մարդը նիհար է . բարակ վիզը մէկ կողմ ծռած է . պզտիկ տխուր պեխեր ունի, կասկածելի ձեւով մը ածիլուած դէմքին վրայ : Աչքերը երկու տարբեր արտայայտութիւն ունին, մեւնոյն առեն , — կախուելու գայող մարդուն, եւ ճարպիկ գործ մը տեսնելու վրայ Արեւելքցին : Երբ կը խօսի, չիլ նայուածքով մը գետին կը նայի, եւ ցուցամատովը, կլոր կլոր չարժում մը կ'ընէ :

Կինը միշտ յղի է :

Մայրիկը միշտ դէր է, եւ չորս կողմէն՝ օդը, յիշատակները եւ կոխները քչելով, կը յառաջանայ :

Իսկ տղուն անունը՝ «Վրէժ» գրած են :

Ասոնք կը քալեն Փրոմընատ տէ լ'Անկլէին վրայէն երթալու վեր, դէպի Մատըլէին, որ Նիսի խոնարհ Հայերուն թաղն է :

Երբ իմ քովէս կ'անցնին, ամէնքն ալ մէկ իրարու կը մօտենան եւ «Հայ է» կը փըսփսան : Հիմա այլեւս ամէնուն համար « Հայ»ն եմ ես : Եւ երբ, կեանքիս մէջ երբեք Հայ չտեսածի հետաքրքրութեամբ մը, կանգ կ'առնեմ, դիտելու համար հայ ընտանիքներու, բոլորակի նստած, տղմա ճաշակելը, Նիսի ծովափին վրայ, ձիշդ նոյն աւանդական չարժումներով եւ քէֆի հառաչներով, ինչպէս իրենց պիւղին աղբիւրին գլուխը, իրենցմէ մէկը եռեւը կը գառնայ յանկարծ, եւ ինծի տեսնելով աւետիսը կուտայ, ըսելով . « Հայ է ...» :

●

Օր մը հանդիպեցայ ճամբայ չինող ընկերութեան մը մէկ չրջուն կառքին, ուր հայ ընտանիք մը կ'ապրէր :

Կառքին առջեւը, ահագին մսակոյտ մը՝ սեւ գլեստի մը տակ, գլխուն եռեւը ուժով մը սեղմուած սեւ մազեր : Կառքին մէջ չուաններով չինուած օրօրոց մը, ուր տղայ մը կը ճչայ, մասնաւոր ճչոցով մը :

Մարդը կասկածով կը նայի, կառքին քովէն ամէն անցնողին :

Աղջիկը խոչոր աչքեր ունի, եւ ջուր բերած է հեռուէն :

Տղուն անունը թէեւ «Աչէկ» է, բայց երբ մայրը կը կանչէ զինքը, ինծի այնպէս կուգայ, որ անոր անունն ալ՝ «Վրէժ» է ...

Զեն հաւատար որ ապահով են հոն , Նիսի չրջանի այդ հանդարտ ճամբու եզերքին վրայ : Եւ իրաւ ալ ի՞նչպէս եւ ուր տեղերէն լիներ են այդ ճամբային վրայ եւ այդ կառքին մէջ ...

Կը կենամ իրենց քով : Կ'ուզէք երկար դիտել զիրենք : Իրական հայ ընտանիք , այդ օտար ճամբուն եզերքը ...

Բայց աղջիկը մօրը կը մօտենայ , եւ կ'ըսէ . — « Հայ է ...» : Կը չարունակեմ ճամբաս : Յանկարծ ըսելիք չեմ գտներ իրենց ... Անորոշ զժբախտութիւն մը կը զգամ ...

★

Պէտք է դիտնալ որ Նիսի Հայերը , ճչմարիտ Հայեր են : Հայկական անկախութեան տարեդարձը տօնած առեն, կռիւ հանեցին, զիրար ծեծեցին , զիրար վիրաւորեցին ...

Բայց եկեղեցի մըն ալ չինեցին, Մատըլէնի Թաղին մէջ, ուր պիտի երթան աղօթելու ... :

Ամառ օր մը մագլցեցայ Մատըլէնի ճորէն վեր, երթալ տեսնելու հայկական դիւղը եւ եկեղեցին :

Հեռուէն ճանչցայ հայ տուները, նոր չինուած , բայց տարօրինակ բան, կարծես հին ծնած ...

Կարեկցութիւն, տառապանքի չարժում մը ելած օտար հողէն վեր, այդ տուները ունէին զորչ պատեր , ծռած ծխնելոյզներով, եւ յաւուտ աչքերու նմանող պատուհաններով, իրարու վրայ չինած , իրար բռնած , իրար զրկած ...

Դուռներուն առջեւ հաւաքուած էին մեր հայ մայրիկները, ամէն տեղ նոյնը : Մատնաւոր լայն եւ համբերատար չարժումով մը ծունր գրած , կը զբաղէին , ինչպէս գարերէ ի վեր , իրենց տան միեւնոյն գործերով :

Եւ այրերը այդ ժամուն տուն եկած , նստած էին կիներուն քով : Ետեւնին կը բարձրանար չարքը օտար հողէն եկած տուներուն եւ իրենց ոտքերուն տակ կը գլտորէր անծանօթ գետը :

Մայրերը կը նայէին տունին, որուն դուռը պիտի կրնային զոցել ապահով պիչերը :

Այրերը կը նայէին ճամբուն, ուրկէ ամէն օր պիտի կրնային վերադառնալ տուն : Ինչ երջանիկ հաւատք ...

Եւ հայ եկեղեցին քիչ մը վարն էր, տուներուն եւ ճամբային մէջտեղ :

Մատայ եկեղեցի : Փոքրիկ էր, իրակա՛ղիւղի եկեղեցի մը գրեթէ :

Երեկոյեան աղօթքի ժամն էր : Քահանան մտաւ ներս, քովնտի դուռնէն. հետեւէն կուգար փոքրիկ տղայ մը, բուրվառը բռնած :

Ելան խորանին վրայ, յետոյ իջան վար եւ քահանան մօտեցաւ բացուած Աւետարանին : Սկսաւ կարդալ : Զարմանալի բան : Որքան յատկանշական են հայ քահանաներուն ձայները , նոյնը բոլոր երկիրներուն տակ :

Նիսի հայ գիւղին կիները սկսան մէկիկ մէկիկ ներս մտնել : Մէկ քանի ծերեր եւ տղաներ նոյնպէս :

Քահանան կը չարունակէր կարդալ Աւետարանը : Ոչ մէկը ըսածը կը հասկնար անշուշտ : Բայց ամէնքը մէկ բան գիտէին հոն : Թէ խօսը քրիստոնէութիւնն էր, եւ

ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ ՅՈՒՇԵՐԸ

●

ՏԵՐԵՒՆԵՐ ԴԵՂՆԱՆ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐԷ ՄԸ

Ֆէրիա ձէմիլ անգամ մը փորձած էր մաքրել Թալէաթը, երբ ան Գոնիային կ'անցնէր : Աարճանակն ալ պատրաստ էր : Բայց յետոյ ետ կեցած էր, խորհելով թէ հետեւանքը կրնայ ազիտաբեր ըլլալ աքսորական բազմութեանց համար, որոնց թիւը քսան հազարը կ'անցնէր, այդ օրերուն :

Ցաջողեր էինք բջիջ մըն ալ հաստատել մինչեւ Հալէպ, ընորհիւ ողբացեալ Մարզպետի, որ արկածէ արկած խիղախելէ յետոյ, ճակատագրական պահուն զոհ գնաց ապուշ պատահարի մը, — ձիէն վար իյնալով :

Մարզպետ բանտարկուած էր Կեսարիոյ մէջ : Այդ առթիւ թանկագին տեղեկագիր մը կազմած էր բանտային չարչարանքներու մասին, որոնց ղեկավարն էր արիւնարբու հրէչ մը, Զէքի պէյ (յետոյ փոխադրուեցաւ Տէր Զօր, 60·000ի չարդը կազմակերպելու համար) :

Տեղեկագիրը կ'ըսէր թէ դրէչը ցերեկները կը քնանար, իսկ գիչերները բանտ գալով, անձամբ կը դործադրէր չարչարանքները, արիւնռուչտ կատաղութեամբ :

Այսպէս, կլկլակի «մարփուճ» մը անցընել տուած էր Հնչակեան Մուրատի (Համբարձում Պօյաճեան) յետոյքէն, խըրելով դէպի բերանը եւ կախաղան հանած էր կիսամեռ վիճակի մէջ :

Մեր ողբացեալ ընկերը, Գէորգ Վիչապեան, իր վրայ առնելով Դաշնակցութեան բոլոր մեղքերը , կախաղան բարձրացած էր առանց որ եւ է զաղտնիք յայտնելոյ :

Նոյն իսկ Իբրանոսեան հաճի ազան կրցած էր պահել իր կորովը :

(Դժբախտաբար աչքի առջեւ չունիմ տեղեկագիրը եւ յիչողութեամբ կը գրեմ այս քանի մը տողերը) :

Իբրեւ աւտրիական կամ իրանեան հըպատակ, Մարզպետ բողոքած ըլլալով , փոխադրուեցաւ Պոլիս , յետոյ նորէն աքսորուեցաւ, բայց Գոնիայի մէջ, օգտուելով պահակ ոստիկանին թմրութենէն , դուրս ելած եւ անհետացած էր :

Այնուհետեւ գերման մխիթարի տարազ հագած , յայողեցաւ հասնիլ մինչեւ Հալէպ :

Ցարաբերութիւնները չարունակուեցան մինչեւ 1915 Սեպտեմբեր , երբ «ռուսասէր» Պուլկարիան ալ մտաւ կրկէս , գերմանական ճակատին վրայ :

Բուն մասնակցութենէն քանի մը օր առաջ, պուլկարական դեսպանատան թարգմանը, Պ . Փավլով, որուն հետ սերտ կապեր ունէինք, յայտնեց թէ Սոֆիայէն իրեն յանձնարարուած է միասին Պուլկարիա տանելու գիս, Մէրճանովը եւ մեր երրորդ ընկերը : «Եթէ մերժէք, պատասխանատու չեմ » :

(Այս բարի երիտասարդը, որ լաւ խորհրդատու եղած էր մեզի, զինուորագրուելով իբրեւ սպայ , սպանուեցաւ ռազմադաշտին վրայ) :

Տարակոյս չկար թէ մեր ընկերները սարքած էին այս պատեհութիւնը :

Առաջին ընդդիմացողը ես եղայ , արժեցնելով մեր ստանձնած պատասխանատուութիւնները եւ կացութեան պահանջները :

Ամբողջ Անատոլուն եւ «արեւելեան նահանգները» արմատախիլ եւ կոտորուած :

Բիւթանիոյ եւ Թրակիոյ հայկական բազմութիւնները անգամ տեղահան : Մնացած էր միայն Պոլիսը, իբրեւ վերջին բեկոր, անոր ալ ճակատագիրը անստոյգ :

Սփոփարար լուրերու կը սպասէինք դուրսէն, իսկ ներսէն՝ արձագանգները ահաւոր սարսափներուն, որոնց հանդէպ Կիլիկիոյ ծերունի կաթողիկոսն անգամ , Սահակ արք. Խապաեան, ըմբոստացած եւ «Հայդոյժ» մը ղրկած էր Պոլիս, Հալէպի գերմանական հիւպատոսին միջոցաւ : (Արտասահման հաղորդուած մեր ճամբով) :

Ջարդարար կառավարութիւնը պատրաստի կը սպասէր, Պոլիսն ալ տեղահանելու համար :

Ցաջողեր էինք Լեփսիւսը բերել այդ Գերմանիայէն, եւ երբ եկաւ, առաջին յանդիմանողը ինք եղաւ :

— « Մենք այս եղածներուն մէկ տասներորդն անգամ իմացած չէինք : Անոյշ է այլ եւս . կը մնայ միայն Կարմիր Խաչի աչխատանք, ողջ մնացողները, գոնէ մահուկները փրկելու համար ...»

Իր ձեռնարկներու կարգին, երբ էնվէրին կը դիմէ որպէս զի արտօնէ դրամական օգնութիւն հայացնել աքսորական բազմութեանց , «սպարապետը» կը պատասխանէ .

— Մեզի տուէք զրամը, մենք պիտի բաժնենք, որպէսզի հինդ տարեկան հայ երեխան անգամ գիտնայ թէ իր գլխուն վերեւ ոչ քրիստոնեայ աչխարհ կայ, ոչ ալ Եւրոպա, այլ միայն մենք :

Լեփսիւս ստանալով մեր ֆրանսերէն տեղեկագիրները եւ իր կարգին հաւաքելով ուրիչ բազմաթիւ փաստաթուղթեր , անճրկած էր զանոնք արտասահման փոխադրելու համար : Գերմանական սպայակոյտը մերժած էր, իսկ ինք կը սպասէր որ Պալքանեան ճակատը ճեղքուի , որպէսզի գերմանական նոր զօրք հասնելով, զօրանայ իրենց կչիռը՝ Թրքական կառավարութեան վրայ :

Ի՞նչպէս ձգել - երթալ, այս կացութեան մէջ ...

(Շար. 4)

ՍԱՍՈՒՆԻ

(ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ VԿՂ, 364 - 400)

Գ. ԳԼԽԻ

5.— ՄԱՅՐԸ

Դեռ մանուկ ժամանակ, նա այդ տեսարանները ամեն անգամ հիշելիս, ինքն իրեն ասում էր, որ այդ ամենը երազ է եղել, որ ինքը ոչ մի անգամ չի տեսել իր հոր դեմքը, որ նա ծնվել է միայն Սանդուխտի գրկում, որ նրա մայրը միայն Սանդուխտն է եղել։ Բայց հետո նա հիշում էր, որ մի անգամ, երբ ինքը դեռ շատ փոքր էր, մայրը հիվանդ էր պառկած եղել, և ինքը նրա մահճակալի մոտ էր նստած։ Հանկարծ մայրը ոտքի է թռչում, ինքն էլ վախենում է, և մայրը նրան ասում է, որ ինքը ոչինչ չունի, միայն գլուխը ցավում է։ Հետո մայրը նրան ասում է, որ ինքը հայր ունի, որ նա Մուշում է, և որ մի օր նա գալու է նրանց տեսնելու։ Ինքը հարցնում է մորը, թե ինչպիսի մարդ է հայրը, և մայրը պատասխանում է, որ նա շատ լավ մարդ է, և որ նրան շատ է սիրում։ Հետո մայրը նրան ասում է, որ եթե ինքը մեծանա, ապա պետք է գնա հոր մոտ, և նրան ասում է, որ հայրը ինչպես է ապրում, ինչ գործ ունի, և ինչ անուն ունի։ Ինքը հարցնում է մորը, թե ինչպես պետք է գնա հոր մոտ, և մայրը պատասխանում է, որ ինքը պետք է գնա Մուշ, և հարցնի Ավետարանոցը, և ասի, որ Սանդուխտի որդին է։ Հետո մայրը նրան ասում է, որ հայրը ունի մի մեծ տուն, և որ տունը գտնելու համար պետք է

բակը առաջարկեց հետեւեալ ձեւով լուծել Կիպրոսի հարցը. — անկախութիւն չնորհել կղզիին, բայց թոյլ չտալ որ միանայ Յունաստանի :

ԱՏԼԱՆՏԵԱՆ ՈՒԺԻ զինուորական յանձնաժողովը զննիակ նիստ մը մէջ քննեց Անգլիոյ ռազմական պլուանէին մէջ մտցուած սեղմումներուն ու Եւրոպայի անգլիական զբաւման բանակներու վերադարձին հետեւանքով ստեղծուած կացութիւնը :

ՖՐԱՆՍԱՑԻ Ծերակոյտը 25 ժամ տեւող վիճաբանութիւններէ վերջ վաւերացուց Հասարակածային եւ Արեւմտեան Աֆրիկէի ֆրանսական հողամասերուն չնորհուած սահմանադրութեան օրինագիծը :

ՎԱՐՋԱՊԵՏ կի Մոլէ ստացաւ Ամերիկեան Լէգէոնի ոսկիէ պատուանշանը :

ԵՈՒԿՈՍԼԱՒԻՈՑ համայնավար կուսակցութեան կեդր. կոմիտէն որոշեց հրատարակել չաբաթաթերթ մը — «Կոմունիստա», որ զաղափարաբանական հարցերու ճշդումներով պիտի զբաղի :

ՊԻՐՄԱՆԻՈՑ նախագահը, Ու Նու, յայտարարեց թէ երկրին պաշտօնական կրօնը Պուտտայականութիւնը պիտի ըլլայ այսուհետեւ :

ՖՐԱՆՍԱՑԻ Ազգ. ժողովին մէջ Մուխ Ֆոր յայտարարեց. «Եթէ Մարոք եւ Թունզուզ չարունակեն օդնել Ալժերիոյ ապըստամբներուն, պէտք է ամբողջովին վերանքնութեան ենթարկենք այդ երկու երկիրներուն հանդէպ վարած մեր բարեկամական քաղաքականութիւնը » :

ԹՈՒՆՈՒԶԻ մէջ երկրաշարժ տեղի ունեցաւ : Ցնցումները առ այժմ վտանգաւոր բնոյթ չեն կրեր :

ՓՈՍՏ - ՀԵՌԱԴՐԱԿԱՆ պաշտօնեաներու դատածադուլը վերջ գտաւ ուրբաթ գիշեր :

ՖՐԱՆՍԱՑԻ արտաքին առեւտուրը 49 միլիառ բաց ունեցած է Յունուարի ընթացքին : Արտածումները կը հասնին 158 միլիառի, մինչ ներածումները կը բարձրանան 207 միլիառ ֆրանքի :

ՄՈՍԿՈՒԱՑԻ ամերիկեան դեսպանը, Զարլզ Պոհլեն Ուոչինկթըն կանչուեցաւ «պարզապէս խորհրդակցութեան համար» :

ԱՐԵՒՄՏ. ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ վարչապետը, Աթենաուերը կիրակի օր Իտալիա մեկնեցաւ երեք օրուան այցելութեան մը համար :

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ մէջ կեանքը սպեց Յունուարի ընթացքին :

ԵՈՒԿՈՍԼԱՒԻԱ ապաստանած Հունգրացի տարագիրներու թիւը կը հասնի 18·178ի :

ԵԳԻՊՏՈՍԻ զպրոցներուն մէջ պինդ բաման դասընթացքները պարտաւորիչ պիտի դառնան :

ՃԱՓՈՆԻ վարչապետին առողջական վիճակը թոյլ չի տար, որ չարունակէ իր պաշտօնը : Այս պատճառով կառավարութեան ամբողջ կազմը կը ծրագրէ իր հրաժարականը ներկայացնել :

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Մուրատեան վարժարանի Ծնողաց Միութիւնը իր հիմնարկութեան 5րդ տարեդարձի հանդէսը կը յետաձգէ Մայիս 19ին, չխաչաձեւելու համար կարմիր Խաչի Օրը Սորպոնի մէջ :

« Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ ՍՐԱՀ »

Քազապլանքայի ցանկը (գումարը տես Ա. էջ) :— Ժիրայր Աբրիկեան, Ազատ Սիւրմէեան, Պերճ Վարժապետեան, Տքթ. Յովհ. Թուրեան, Երուանդ Գարապետեան, Յաւակ Արթինեան հինգ հազարական ֆրանք, Հայկազ Ասատրեան երեք հազար, Վահան Համբարձումեան 2000 :

●

Ալֆորվիլի զաղութը «Նաւարշ Միսաքեան» սրահին նուիրած է 75·600 ֆր. (Մընացեալը յատկացուած զաղութին կողմէ ղրկուած ծաղկեպսակին) :

Մտերիմ նուիրատուներու ցանկը, (դումարը յայտարարուած է Փետր. 6ին) :

Գալուստեան Յաչիկ հինգ հազար ֆր., Իշխանեան Ղազարոս, Գալայճեան Ռուկեան երեք հազարական ֆր., Մկրեան Արշակ, Գոստիկեան Գրիգոր, Սարգիս Սարգիս, Յակոբեան Վահէ, Քէլէչեան Կարապետ երկու հազարական ֆր., Փափազեան Յովհ. 2000 ֆրանք, Փաշայեան Դաւիթ, Եաղուպեան Յովհաննէս, Փափազեան Պօղոս, Պետրոսեան Մինքայէլ, Յակոբեան Մարտիրոս, Դաւիթեան Պօղոս, Փափազեան Մանուկ, Սոֆեան Կարապետ, Թորոսեան Գրիգոր, Տիկին Էլէն Բիւզանդ, Պետրոսեան Վարդվէս, Աֆզանեան Յովհաննէս, Ազալեան Յակոբ, Նոտարեան Նիկողոս, Սէմէրճեան Յաչիկ, Յակոբեան Հրանդ, Աստուածեան Սեդրակ, Նշանեան Աշոտ, Անդրէասեան Շերնորհք, Մուրթաֆեան Սարգիս, Այրի Տիկին Ուրքաթեան, Տիկին Պետրոսեան Հանըմիկ, Մուրթաֆեան Մարտիրոս, Տէր Խաչատուրեան Ստեփան, Ամանեան Անանիկ, Նէտիլեան Քրիստափոր, Փափազեան Յաչիկ, Փափազեան Կարապետ, Տօնիկեան Եփրեմ, Թիւրեաքեան Ստեփան, Ոսկանեան Յաչիկ, Յակոբոսեան Աբրահամ հազարական ֆրանք, Պետրոսեան Պետրոս հազար ֆր., Չերչեան Յովհաննէս, Մարզարեան Սիրուն, Բարխեան Մարգար 500ական ֆրանք, Նէտիլեան Գաբրիէլ հազար ֆրանք : (Շար.)

26 ՐԴ ՏԱՐԵԿԱՆ ՅԵՐԵԿՈՅԹԸ

Հայ Արիներու միութեան Փարիզի Շրջանի

Կիրակի 10 Մարտ, կէսօրէ վերջ ժամը 2,30ին, Սալ տը լա Շիմիի մէջ, 28 պիս ռիւ Սէն–Տոմինիք (*Մէթրօ Էնվալիտ*) :

Նախագահութեամբ կաթող. Պատուէր–բակ Սերովբէ եպիսկ. Մանուկեանի :

Սկաուտական ներկայացումներ եւ զուարեչներ : Բանակումի կրակը, Փարիզի չոլջանի սկաուտներուն կողմէ : Հայկական երգեր եւ պարեր Առնուվիլի մասնաճիւղին կողմէ : Յուցադրութիւն մոդական լապտերով : Գայլիկները կը ներկայացնեն Ե. Թումանեանի «Կաթիլ մը մեղրը» :

Մարսէյլէն խմբապետուհի Ալիս Շամիրեան պիտի երգէ «Ձմեռն անցաւ» Սբրունձեանի, «Գանձեր ունեմ» Ալէմշահի եւ պիտի արտասանէ «Ախ Թամար» Ե. Թումանեանի եւ «Ծօսք իմ որդուն» Սիլվա Կապուտիկեանի եւ այլն :

Պիւֆէ· ցուցադրութիւն – Մուտք 300 եւ 500 ֆրանք :

Broderies mécaniques
Guipures, dentelles
Garnitures brodées
Pour Corsages
et articles fantaisie
VICTOR UZIEL
24. Rue Sainte-Foy — Paris 2e
Tél. : CENtral 00-50
(Métro : Strasbourg-St-Denis)
ՏՐԱՄԱԴՐԵԼԻ ՊԱՀԵՍՏ
ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆՈՒՄ

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹ ՏՈՒՆ

Տէր եւ Տիկին Մ· Մկրտիչեան իրենց զաւկին ծննդեան առթիւ կը նուիրեն 1500 ֆրանք, Քիւչիւեան ընտանիք, Մկրտչեան ընտանիք, Կիւլեան ընտանիք հազարական ֆրանք, Պ. Տարաեան 500 ֆրանք : Դուրմար 5000 ֆրանք :

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Փարիզի Հայ· Եկեղեցւոյ Հոգաբարձութիւնը նկատի ունենալով Վարդանանց մեծ եւ փառաւոր ճակատամարտի կրօնական եւ ազգ· տօնի պատմական հանգամանքը ,այս տարի եւս պատշաճ հանդիսաւորութեամբ պիտի տօնակատարէ 28 Փետր· հինգշաբթի օր ժամը 9,45ին, Փարիզի Ս· Յովհաննէս Մկրտիչ եկեղեցիին մէջ :

Հրաւիրուած է Փարիզի եւ շրջակայքի հայերէնի դասընթացքներու աշակերտութիւնը· պիտի մատուցուի մասնաւոր Ս· պատարագ : Արարողութիւններուն պիտի նախագահէ Հայր· Պատուիրակ Գեր· Տ· Սերովբէ եպիսկ· Մանուկեան :

Ցետ պատարագի դպրաց դասը պիտի երգէ յատուր պատշաճի երգեր եւ պիտի ըլլան արտասանութիւններ :

Կը խնդրուի մեր բոլոր հայրենակիցներն որ ներկայ ըլլան, յարգելու համար սրբոց Վարդանանց յիշատակը :

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕՐԸ

Գեղարուեստական ցերեկոյթ Սորպոնի Մեծ Ամփիթատրոնին մէջ, կիրակի 12 Մայիս ժամը 14ին :

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն :

Imp. Araxes - 46, rue Richer, Paris (9e)

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶ.— Հ· Ց· Դ· «Փոթորիկ» խումբի ժողովը այս հինգշաբթի իրիկուն ժամը 21ին , սովորական հաւաքատեղին, (17 ռիւ Պլէօ) :

ԵՐԵԿՈՅԹ-ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍ ՄԱՐՍԷՅԼ

Կազմակերպուած Հ· Ց· Դ· Նոր Սերունդի Շրջ· Վարչութեան կողմէ :

Հովանաւորութեամբ Հ· Ց· Դ· ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋԱՆԱՑԻՆ ԿՈՄԻՏԷԻ :

Շաբաթ, 23 փետրուար երեկոյեան ժամը 9էն մինչեւ լոյս, Սալոն Ռուժ Րընէի մէջ, ռիւ տը լ'Արբալեթ :

Մասնակցութեամբ ՐՐՆԷ ՏԱՆԻԻ նուագախումբին :

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Հերթական դասախօսութիւնը այս չորեքշաբթի պիշեր, ժամը 21ին, Քաֆէ Քատէի վերնայարկը : Վիճաբանական երեկոյ, նիւթը՝ «Բարեգործական Միութիւնը եւ իր դերը հայկ· զաղութներու մէջ» : Մուտքը ազատ է :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Լիոնի Եկեղեցւոյն Տիկնանց Միութիւնը չնորհակալութեամբ ստացաւ հետեւեալ նուէրները ի նպաստ Լիոնի եկեղեցւոյ չինութեան :

Տէր եւ Տիկին Վարդեվառ Գամպէրեան փոխան ծաղկեպսակի ընկեր Շաւարշ Միսաքեանի մահուան առթիւ երկու հազար ֆրանք : Պ· Մանուկ Ոսկերիչեան իր սուկին Տիգրանուհի Ոսկերիչեանի ամուսնութեան առթիւ 2000 ֆրանք :

ԾԱՆՈՒ Է

Կօշկակարի աշխատանոց մը (սայաճիի) մեքենաներով : Կարելի է խանութի ալ վերածել : Դիմել՝

BEDROS, 227, Rue de Belleville, Paris

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍ
Կազմակերպուած Հ· Ց· Դ· Նոր Սերունդի Փարիզեան շրջանի խումբերու կողմէ
ԿԻՐԱԿԻ , ՄԱՐՏ 17ԻՆ, ԺԱՄԸ 16ԷՆ 23
Salle des AMBASSADEURS
3 rue Gabriel — Paris
Orchetre RICO'S CREOLE BAND
Buffet **Parking** **Vestiaire**

ԿԻՐԱԿԻ, 3 ՄԱՐՏ 1957, ԺԱՄԸ 16-ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԿԷՍ ԳԻՇԵՐ

ՕԹԷԼ ԺՈՐԺ Ե-Ի ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

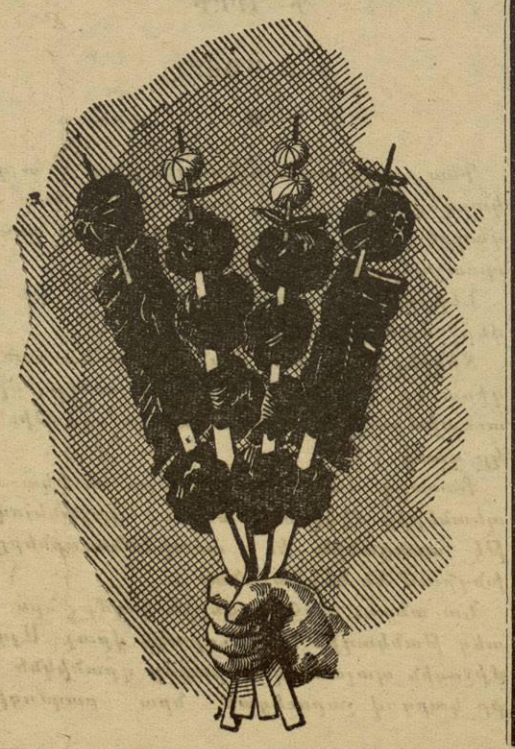
ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ

Հ.Բ.Ը.Մ.ԻՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Պատուոյ Նախագահութեամբ
ՋԱՐԵՀ ԳԷՑ ՆՈՒՊԱՐԻ

Պատրաստուեցէք Փարիզահայ ամէնէն փնտռուած Պարահանդէսին
Առաջնակարգ Նուագախումբ, գեղարուեստական ճոխ բաժին եւ անակնկալներ :

Տոմսերու եւ սեղաններու վերապահման համար դիմել Բարեգործականի գրասենեակը, 11Սֆուար Ալպոնի :ԹՐՕ 03–18

ՃԱՇԱՐԱՆ ԵԱՐ
Հիմնադիր–տնօրէն ԳՐԻԳՈՐ ԹԵՒԱՆԵԱՆ
★
Ֆրանսական – հայկական եւ կովկասեան ընտիր կերակուրներ
ՇԱՆ ԶԷԼԻԶԷի ՍՐՏԻՆ ՎՐԱՑ
4, Rue Robert - Estienne
(Rue Marbeuf) PARIS (8e)
Téléphone BAL. 31 - 21
(Métro: F. D. Roosevelt)
Հաճելի մթնոլորտ
★
Առաջնակարգ կովկասեան խորովածներ, «շաշլիք», «քարսքի»
BAR AMERICAIN
★

ՏԱՐՕՆ ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆԻ ՀԱՑՐ· ՄԻՈՒԹԻՒՆ, ՓԱՐԻԶ

ՔԱՌԱՍՆԱՄԵԱՅ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթ,18 Մայիս, Իվ Թուտիֆ թատրոնը Մանրամասնութիւնները յայտնուելով :

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՏՕՆԸ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Այս հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8·30ին, Վարդանանց տօնին առթիւ, Լիոնի մէջ տեղի պիտի ունենայ անոնց խնկելի յիշատակին վերակոչումը Իմմաքիւլէ Գոնսեպսիոնի նորաչէն սրահին մէջ, 24 բիս Տիւնուար :

Բանախօսութենէ , արտասանութիւններէ եւ երգերէ վերջ պիտի ունկնդրուին « Անուշ »ի օփերային երեք միքրոսիոն ձայնասալնակները բացատրութեամբ :

Լիոնի հայութիւնը կը հրաւիրուի հայրենիքի եւ կրօնքի զիւցազներուն յիշատակը յաւերժացնելու համար հայկական ջերմիկ մթնոլորտի մը սարքուած սոյն հանդէսին :

Մուտքը ազատ է եւ սրահին ջերմութիւնը՝ ապահովուած :

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՓԱՐԻԶ.— Մուրատ Ռասումնասիրաց Միութիւնը իր խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնէ իր ժրաջան անդամ Տէր եւ Տիկին Ազատապ Պարսամեանի , իրենց քեռայրին՝ Համբարձում Տէրտէրեանի կրտկծալի մահուան առթիւ :

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise - Paris 9e

Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R. C. Seine 57 A 2731

Directrice : *Arpik MISSAKIAN*

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 26 ՓԵՏՐՈՒԱՐ

MARDI 26 FEVRIER 1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7817 33ème ANNEE

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3628

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՆՈՐ ՀԵՌԱՆԿԱՐՆԵՐ

●

Մերձաւոր Արեւելքի ցաւոտ կնճիռը կը չարունակէ գրաւել առաջին տեղը միջազգային դիւանագիտութեան օրակարգին վրայ :

Տաղնապը սկսած էր Աւստրանի ամբարտաւակին խնդրով, որ ո՛չ մէկ քաղաքական բնոյթ կը կրէր :

Նեղոսի վրայ կառուցուելիք այդ հսկայական ամբարտակը տնտեսական մեծ չահեր պիտի ապահովէր փարաւոններու երկրին :

Եգիպտոս ի վիճակի չէր իր միջոցներով դլուխ հանելու այդ մեծ ձեռնարկը : Ցոյսը դրած էր արեւմտեան հարուստ երկիրներու, մասնաւորապէս Ամերիկայի վրայ :

Մերժուած բոլորէն, վարչապետ Նասը 1956 Յուլիս 26ին, դինուորական յեղափոխութեան չորրորդ տարեդարձին առթիւ, յանդուգն քայլ մը առաւ : Ազդայնացուց Սուէզի ջրանցքի ութեդերական ընկերութիւնը :

Կը յուսար ամբարտակի կառուցման ծախքերը ապահովել՝ ջրանցքէն դանձելիք հասոյթներով :

Հաշիւը սխալ դուրս եկաւ :

Արեւմտեան 17 պետութիւններ բողոքեցին «կատարուած իրողութեան» դէմ :

Տեղական տաղնապը դարձաւ միջազդային, նոր ընդհանուր պատերազմի մը մըղձաւանջը ցցելով մարդկութեան առջեւ :

Դէպքերը գահավիժեցին :

Բանակցութիւններն ու ծանուցագիրները արդիւնք մը չտուին :

Զիղերու պատերազմը տաք պատերազմի վերածուեցաւ : Ռումբերը խօսեցան :

Արդի՞նք : Ջրանցքը փակուեցաւ : Իրաքի նաւթամուղի կեդրոնները քանդուեցան : Հասոյթի աղբիւրները ցամքեցան : Եւրոպա քարիւղէ զրկուեցաւ : Վառելանիւթի սեղմումներուն պատճառաւ ճարտարարուեստը մեծ վնասներու ենթարկուեցաւ ամէն տեղ :

Միլիառներ կորսուեցան եւ դեռ կը կորսուին ամէն օր :

Աչխարհի ճակատագիրը վարող մեծ ու փոքր ութսուն պետութիւններ ամիսներէ ի վեր ծրագիրներ կ'որոճան, բանաձեւեր կը քուէարկեն՝ պարզապէս վերահաստատելու համար եօթը ամիս առաջուան դրայվիճակը :

Յարդ ո՛չ մէկ բարելաւում կացութեան մէջ : Կողմերը ամուր կանգնած են իրենց դիրքերուն վրայ :

Եւրոպա կը պահանջէ ջրանցքը յանձնել չահակից պետութիւններու կազմած նոր ընկերութեան, միջազգային հակակչիռի տակ : Եգիպտոս անդրդուելի կը մնայ ազդայնացման որոշումին վրայ :

Միացեալ ազգերը կը պնդեն փութացնել ջրանցքին բացումը, նաւթամուղերու նորոգութիւնը :

Հակառակորդ կողմը նախապայման կը դնէ եգիպտական հողին պարպումը Իսրայէլացիներէն :

Այս վերջինները իրենց կարգին հաստատուն երաչխիքներ կը պահանջեն :

Մերձաւոր Արեւելքը մրցադաշտ դարձած է աչխարհը ղեկավարող հակընդդէմ ուժերու համար :

Տաղնապի ամենածանր չրջանին, անցեալ հոկտեմբերին, Մոսկուա եւ Ուաչինկթըն իրարու հետ մրցումի ելան Արաբները սիրաչահելու համար :

Բուլկանինի ծանօթ վերջնագրին ետքը դանդեց Այղընհաուըր :

Յարձակումները կանդ առին յանկարծ՝ առանց որեւէ վճռական արդիւնքի հասնելու : Կացութիւնը բարդացաւ ու յանդեցաւ անելի :

Խորհրդային Միութիւնը կարեւոր դեր ստին չահած էր Մերձաւոր Արեւելքի մէջ : Ճարպիկ դիւանագիտութեամբ մը պէնք հայթայթած էր արաբական երկիրներու՝ առանց սակարկելու եւ ծանր պայմաններ պարտադրելու :

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԿԻ ՄՈԼԷ ՈՒՈՇԻՆԿՔԸՆ ՄԵԿՆԵՑԱՒ

Կիրակի վիշեր վարչապետ Կի Մոլէ, ընկերակցութեամբ Արտ. նախարար Փինոյի եւ խորհրդականներու, Ուաչինկթըն մեկնեցաւ որպէս Մ. Նահանգներու կառավարութեան հիւրը : Տեսակցութիւններ պիտի ունենայ Այղընհաուըրի, Տըլլըսի եւ պաշտօնական այլ անձնաւորութեանց հետ : Խօսակցութեանց առաջին նպատակը պիտի ըլլայ ամրապնդել Ֆրանքեւամերիկեան բարեկամութիւնը, որ պահ մը թուեցաւ խախտիլ Սուէզի պատճառով : Միւս կողմէ ճիշդ է նաեւ, թէ Ազդաժողովին առթիւ Մ. Նահանգներու դիրքը արդէն իսկ որոշ բարեփոխութիւն մտցուցած էր երկու երկիրներու փոխյարաբերութեանց մէջ : Այս գործին մեծապէս նպաստած էին ամերիկեան նախկին դեսպան Տիլլընի եւ Արեւմտ. Եւրոպայի բանակին նախկին ընդհ. հրամանատար զօր. Կրունթըրի տուած խորհուրդները :

Այժմ, խօսակցութեանց ընդհանուր մթնոլորտը չատ աւելի պատեհ է արտաքին բանակցութեանց համար : Արդարեւ, երկու հրատապ հարցեր կան, որոնք եթէ նոյնիսկ քննութեան չի դրուին Այղընհաուըր - կի Մոլէ խօսակցութեանց ընթացքին, միչտ ներկայ պիտի ըլլան խօսակիցներու մտքին մէջ — Իսրայէլի թնճուկը եւ ամերիկեան նիւթական օժանդակութիւնը՝ Ֆրանսայի : Ինչ կը վերաբերի Ա - քապայի եւ Կազայի ղժուարին հարցին, կի Մոլէ պիտի աչխատի իր տեսակէտները պարզել Այղընհաուըրի : Դալով նիւթական օժանդակութեան, բաւական առենէ ի վեր, Ֆրանքեւամերիկեան բանակցութեանց ընթացքին դրամի մասին չէր խօսուած. այժմ այդ հարցն ալ սեղանի վրայ պիտի բերուի :

Տիրող ընդհ. կարծիքն այն է, որ ի՛նչ ալ ըլլան Ֆրանսայի պահանջները, Մ. Նահանգները պիտի աչխատին առաւելագոյն չափով զոհացում տալ անոնց, «որպէսզի երկու երկիրներու զարաւոր բարեկամութիւնը անխոտն կերպով վերահաստատուի » :

× *Մ. Նահանգներու մամուլը չերմ բառերով կ'ողջունէ կի Մոլէի գալուստը, եւ խորհուրդ կուտայ «մոռնալ անցեալի տարակարծութիւնները ու անխախտ հաւատքով նայիլ ապագային» :*

ՎՐԻՊԱԿ

Կիրակի օրուան խմբագրականին մէջ վերջէն վար Երդ պարբերութիւնը պիտի ըլլայ.— «այս լոյս իաղաթին մէջ համախմբուած էին մեծ եղեռնէն ճողոպրած արեւմտահայ մտաւորականներն ու Հայաստանէն եկող արեւելահայ հանրայինի գործիչները», — տպագրական սխալ մը հետեւանքով այս պարբերութիւնը թերի էր :

ՎՃՌԱԿԱՆ ՕՐԵՐ ԻՍՐԱՅԷԼԻ ՀԱՄԱՐ

●

ՏԸԼԼԸՍ - ԷՊԱՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Մ. Նահանգներու իսրայէլեան դեսպանը Ուաչինկթըն հասնելուն պէս երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Տըլլըսի հետ. իր գալուստէն անմիջապէս առաջ Պէն Կուրիոն նոր նամակ մը յղած էր Այղընհաուըրի : Նամակին պարունակութիւնը գաղտնի կը պահուի : Լաւատեղեակ անձեր կը կարծեն թէ Իսրայէլ, որ կը մերժէ Կազան Եգիպտոսի վերադարձնել, պիտի համաձայնի այդ չրջանին մէջ միջազգային հսկողութեան մը հաստատման :

Երկուչաբթին եւ հետագայ օրերը վճռական պիտի ըլլան Իսրայէլի համար, որովհետեւ Ազդաժողովին մէջ Մ. Նահանգներու խնդրած պայմանաժամը վերջ գտաւ Երկուչաբթի օր : Արաբեւասական պետութիւնները պիտի պահանջէին խիստ պատիժներ սահմանել Իսրայէլի : Ասոր փոխարէն, Տըլլըս տեղի տալով Ծերակոյտին մեծամասնութեան ընդդիմութեան, կը ծրագրէ միայն «բարոյական պատիժներ» պահանջել Իսրայէլի համար :

× *Իսրայէլի Արտ. փոխ նախարարը յայտարարեց որ եթէ Ազդաժողովը Իսրայէլի դէմ պատժական միջոցներ քուէարկէ, կը նչանակէ որ 1) Պաղեստինի խաղաղութեան յանձնաժողովը այլեւս կոչնընդուցած է իր չէզոքութիւնը. 2) ՄԱԿն ալ այլեւս ելած է չէզոք իրաւարարի իր դիրքէն եւ բացորոչ կերպով կողմ կը բռնէ :*

× *Իսրայէլի կառավարութիւնը «սպիտակ դիրք» մը հրատարակեց, ուր խըմբուած են Եգիպտոսի դէմ գոյութիւն ունեցող բոլոր մեղադրանքները :*

× *Իսրայէլէն Միջերկրական երկարող նաւթուղիին չինութիւնը սկսաւ : Մարտ 15ին աւարտած պիտի ըլլայ Աքաբայի ծոցը Միջերկրականի կապող նաւթուղին :*

ԳԱՇԻՐԷԻ «ԶՈՐՍ»ԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԸ

«ԱՑՋԸՆՀԱՒՈՒԸՐԻ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ»Ն ՈՒ ԻՍՐԱՅԷԼԻ ՀԱՐՑԸ ՍԵՂԱՆԻ ՎՐԱՅ

Արաբիոյ Իպն Սէուտ Թագաւորն ու Յորդանանի Հիւսէյն Թագաւորը կիրակի օր Գահիրէ հասան, ուր իրենց կը սպասէին Սուրիոյ հանրապետութեան նախագահը, Շիւքրի Քուաթլի եւ նախարարներ :

Խօսակցութիւնները առաւելապէս պիտի դառնան հետեւեալ հարցերուն չուրջ — «Այղընհաուըրի վարդապետութեան» քննութիւն, Իսրայէլի դէմ ձեռք առնուելիք միջոցներ, Սուէզի հարցն ու հաւանական լուծումներու քննութիւն, Հիւս. Ափրիկէի կացութիւնը :

Իպն Սէուտ Ուաչինկթընի մէջ ունեցած իր խօսակցութեանց մասին համառօտ զեկուցում մը պիտի տայ : Միւս կողմէ, պիտի աչխատի համոզել Եգիպտոսի ու Սուրիոյ նախագահները, որպէսզի բոլորովին անձնատուր չըլլան Խ. Միութեան :

ԶՕՐ. ՖՐԱՆՔՕ «ՁԱՄԲՈՒ ԴՐԱՒ» ԻՐ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐԸ

« ՍՊԱՆԻՈՑ ՀԱՄԱՐ ՆՈՐ ԴԱՐԱՇՐՋԱՆ ՄԸ ՊԻՏԻ ՍԿՍԻ »

Տարւոյն սկիզբէն ի վեր բազմաթիւ անդամներ լուր տարածուած էր, որ Սպանիոյ կառավարական կազմին մէջ փոփոխութիւններ տեղի պիտի ունենան :

Այժմ հասնող լուրերը, որոնք տակաւին պաշտօնապէս հաստատուած չեն, կ'ըսեն թէ զօր. Ֆրանքօ պահանջեց որ կառավարութիւնը իր հաւատքական հրաժարականը ներկայացնէ : Կ'ըսուի նաեւ թէ զօր. Ֆրանքօ մտադիր է վարչապետութիւնը յանձնել ուրիշ անձի մը եւ պահել միայն «պետութեան ղեկավար»ի տիտղոսը :

Տակաւին չատ կանուխ է այս փոփոխութիւններուն մասին վերջնական եզրակացութեանց յանգելու համար, բայց լաւատեղեակ անձեր կը պնդեն թէ տաղնապը առաբելապար տնտեսական հիմք ունի եւ իրը թէ Ֆրանքօ յայտարարած է՝ «Սպանիոյ համար նոր դարաչրջան մը պիտի սկսի » :

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ «ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ ՍՐԱՀ»Ի ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

●

ԺԴ. ՅԱՆԿ

Հ. Մ. Ը. Մ. (Տէսին)	5·000
Օր. Անժէլ (Վիէն)	2·000
Պ. Նուպար Աղամալեան	1·000
Պ. Քիթապճեան (Մարսէյլ)	1·000
Ալֆորվիլի դպրոցի Բ. անդամ (ցանկը Դ. էջ)	8·000
Նախորդ դումար	839·400
Ընդհ. դումար	853·400

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ ՆՈՒԻՐՆԵՐ ՉԱՆԱՉԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆՑ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Տէր եւ Տիկին Սարգիս Քիւրքճեան (Լոնտոն) իր գործերուն հրատարակութեան համար	10·000
«Յառաջ»ի համակիր մը, Փարիզ	7·000
Տէր եւ Տիկ. Յակոբ Խաչատուրեան	5·000
Պ. Հարմանեան	500

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹ ՏՈՒՆ

Ոմն, Փարիզ	100·000

ՄԵՐ ԱՑՑԵԼՈՒՆԵՐԸ

Խմբագրատունը այցելեց Եղիչէ Ծ. Վ. Իւթիւճեան, Վիէննայի հոդեւոր հովիւը որ քանի մը օրուան համար Փարիզ եկած է :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Ա.Լ.ԺԵՐԻՈՑ մէջ ապահովութեան ուժերը մեծ թափով չարաչ կը տանին ահաբեկիչներու հետապնդման գործը : Իսկ Փարիզի մէջ ձերբակալուեցան երկու պահեստի սպաներ, որոնք կապ ունէին զօր. Սալանի սպայակոյտին վրայ կատարուած չարձակման հետ :

ԱԶԳԱՅՈՂՈՎԸ 446·000 տոլարի օժանդակութիւն մը կը նախատեսէ Թունուզի եւ Մարոքի համար :

ՄԱՐՏԻՆ սկսեալ անձնական կառքերուն չատկացուած վառելանիւթին քանակը պիտի բարձրացուի. բեռնատարները պիտի սառնան 35 լիտր. 11 եւ աւելի ձիու ուժ ունեցող կառքերը՝ 30. 5էն 10 ձիու ուժ ունեցողները՝ 25. 5էն պակաս ձիու ուժ ունեցողները՝ 20. երկանիւները՝ 10 լիտր :

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ երեսփոխանական ընտրութիւնները սկսան կիրակի օր եւ պիտի չարունակուին մինչեւ Մարտ 15 : Քուէարկութեանց պիտի մասնակցին 193 միլիոն անձեր, որոնք պիտի ընտրեն 494 երեսփոխաններ :

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ «երեք Մեծ»երը մերժեցին խորհրդային այն առաջարկը, որ կ'ուղէր ապագինման ժողով հրաւիրել Մարտ 18ին :

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ փոխ նախագահը, Նիքսըն, յառաջիկայ ամսուն պիտի այցելէ նաեւ Մարոք, Թունուզ եւ Լիբիա՝ Ուկանտա, Եթովպիա եւ Սուտան անցնելէ առաջ :

ԱՐԵՒՄՏ. ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ հանրապետութեան նախագահը, Հէօյս, առողջական

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

«ՇԱՏԵՐԷՆ ՄԷԿԸ»...

●

«Շատերէն Մէկ»ն ալ թաղեցինք : Ի՞նչ :

Ո՞վ էր այս պարզ, անպաճոյճ ստորագրութեան տակ ծածկուած, ծպտուած մէկը,— Շատերէն Մէկը: Մէկը, որուն խօսքերը պատգամի մը քաղցրութիւնը ունէին, որուն բամբ եւ կրակոտ ձայնը կարձագանգէր հորիզոնէ հորիզոն, որուն արծիւի հայեացքին մէջ հուր, առանդ եւ վճռակամութիւն կը տեսնէինք :

Ուրկէ՞ ժառանգած էր այս մարդ այդ բոլորը, այն բոլոր լաւ յատկանիշերը, զոր կատարեալին, լմանլին կը հասցնեն անհատը: Կ'ըսեն թէ «Մենծ» զպրոցներ չէր տեսած, թէ զպրոցներու մէջ մի՛ւռ դժդոհ մը եւ ըմբոստ մը եղած էր: Ուրկէ՞ ուրեմն սիրասյաւ այս մարդը այն բոլոր վաւերական զանձերուն, որ պինքը բաժնեցին հասարակներէն եւ զարձուցին ընտրեալներուն մէջ ընտրելագոյնը, մեծերուն մէջ մեծը :

Մեր ժողովուրդը լաւ եւ զովելի յատկանիշ մը ունի, — խունկ չի ծխեր կաւէ սուրբերու եւ կաւէ աստուածներու առջեւ: Իր սուրբերը, իր հերոսները, իր զբչի եւ զէնքի մշակները, ինչ որ ժառանգած են իրրեւ անուն կամ փառք, չահած են արիւնով եւ սրբազան նուիրումով: Ատոր համար ալ պիտի դիմանան ժամանակին հարթիչ զլանին :

« Շատերէն Մէկը » կամ բուն անունով ընկեր Շաւարշ Միսաքեան հասա՞ւ այն բարձրութեան, ուր «անմահները» միայն կրնան բազմիլ :

Ոչ մէկ տարակոյս :

Ժողովուրդի մը պաշտամունքին առարկայ դառնալու համար անհրաժեշտ է ունենալ բացառիկ յատկանիշներ, զործելու յարաճուն կամք, նուիրում առանց սակարկութեան, զոհաբերութիւն առանց հաշուի եւ համեստութիւն :

Ունէ՞ր այդ բոլորը ընկեր Շ. Միսաքեան: Անոնք որ իրեն հետ տեղ տեղ, բեմէ բեմ, ժողովէ ժողով վազած են, կը վկայեն եւ կը հաստատեն :

Ժողովներու մէջ դէմ էր որ կեդրոնի աթոռը հրամցուի իրեն: Հանդէսներու մէջ դէմ էր որ ծափահարենք զինքը: « Ծափահարեցէք կատարուած զործը , ընկերները եւ քաղաքացիներ » կը կրկնէր յաճախ: Իր ընկերական յարաբերութիւններուն մէջ մեծ եւ պզտիկի, ծանօթ եւ անծանօթի խոհր չէր դնէր: Իրեն համար բոլոր ընկերները հաւասար ընկեր'եր էին:

Հարցնող ու փնտռող էր: Բաւական էր որ անունդ դոյ սորված ըլլար: Փնտռող էր նոյն իսկ եթէ հեռաւոր երկիրներ զոհնուէիք: Կը յիշեմ, զերութեանս հինգ տարիներու ընթացքին երբ մօտիկ ընկերներ մոռցած էին մեզ, ընկեր Շ. Միսաքեան իմ եւ ուրիշներու հասցէները ճարած՝ կանոնաւոր թղթակցութիւն կը պահէր, չէր մոռնար մեր «հալը խաթրը » հարցնելը :

Համեստ էր բառին ամէնալայն իմաստով :

Երիտասարդութեան հանդէպ խոր պաշտամունք ունէր : Անապատներէն եկողները իր ամէնէն սիրելիներն էին: Եթէ կայծ մը դանէր մէկուն մէջ, խանդավառութեամբ կը հրահրէր այդ կայծը, որպէս զի բոց դառնայ: Կարմիր մատիտ մը ունէր բաճկոնին վերի զրպանը, որուն հարուածներուն տակ «մայրենիքի» հանդէպ մեղանչողներ կարզ կը մտնէին, կ'ուտեն էին եւ հեզհեզէ «զրող» կը դառնային:

Լման 30 - 35 տարի իր բոցավառ «Ցառաջ»ով , որուն անարժան սաներէն մէկը՝ այս տողերը զրողը— մեզի իմացան լոյս եւ անունդ չամբեց առաւօրէն : Շատ բան կը պարտինք, չըսելու համար թէ ամէն բան կը պարտինք իրեն :

Ունեցա՞ւ մխիթարական օրերու ժամանակ» խմբագիրը, ընկեր Լիպարիտ Նազարեանց : (Թղթակցութիւնը հրատարակուած էր 1915 Օգոստոս 22ին, բայց մենք լուր չունէինք).—

ՄԵՐ ՃԳՆԱԺԱՄԸ

Դեռ չյագեցաւ նիւաղը:

Ամբողջ Հայաստանը, բովանդակ Կիլիկիան, այլ եւ Փոքր Ասիան ու Բիւթանիան ոչնչացնելէ յետոյ , Թուրքիոյ հայութեան արեւը վերջնապէս մարելու համար, ահա եաթաղանը Պոլսոյ գլխուն:

Ո՛չ, շառաւիղ պէտք չէ մնայ այս ժողովուրդէն: Եւ ահա հինգ հազար երիտասարդ կալանաւոր բանի մը օրուան ընթացքին, դիւային խուճապով մը, որ ահ ու սարսափ կը ցանէ ճամբուն վրայ:

Առայժմ ամուրիներն է, որ կը հնձեն առաւօտէն մինչեւ իրիկուն եւ կ'ուղարկեն դէպի Նիկոմիդիա... Մինչեւ այսօր տարագրուած դժբախտներէն ոչ մէկը կրցած է լուր հասցնել: Անհատ թէ զանգուած, — ով որ կը խլուի իր բոյնէն եւ կը յանձնուի չորս հովերուն — այլեւս ոչ մէկ կապ ունի այս աշխարհին հետ: Կ'ապրի՞, մեռա՞ծ է, ինչպէ՞ս խաւար եցաւ իր արեւը, — ժանտարման ու չէթէները միայն գիտեն, ու մէկ ալ մոլորած ուղեւոր մը, եթէ երբեմ կարենայ պրծիլ այդ դժոխքէն:

Ապրեցէ՛ք ազատ Հայեր, եւ բոլոր ձեր հէր, չէր մոռնար մեր «հալը խաթրը » հարցնելը :

Համեստ էր բառին ամէնալայն իմաստով :

Երիտասարդութեան հանդէպ խոր պաշտամունք ունէր : Անապատներէն եկողները իր ամէնէն սիրելիներն էին: Եթէ կայծ մը դանէր մէկուն մէջ, խանդավառութեամբ կը հրահրէր այդ կայծը, որպէս զի բոց դառնայ: Կարմիր մատիտ մը ունէր բաճկոնին վերի զրպանը, որուն հարուածներուն տակ «մայրենիքի» հանդէպ մեղանչողներ կարզ կը մտնէին, կ'ուտեն էին եւ հեզհեզէ «զրող» կը դառնային:

Լման 30 - 35 տարի իր բոցավառ «Ցառաջ»ով , որուն անարժան սաներէն մէկը՝ այս տողերը զրողը— մեզի իմացան լոյս եւ անունդ չամբեց առաւօրէն : Շատ բան կը պարտինք, չըսելու համար թէ ամէն բան կը պարտինք իրեն :

Ունեցա՞ւ մխիթարական օրերու ժամանակ» խմբագիրը, ընկեր Լիպարիտ Նազարեանց : (Թղթակցութիւնը հրատարակուած էր 1915 Օգոստոս 22ին, բայց մենք լուր չունէինք).—

ՄԵՐ ՃԳՆԱԺԱՄԸ

Դեռ չյագեցաւ նիւաղը:

Ամբողջ Հայաստանը, բովանդակ Կիլիկիան, այլ եւ Փոքր Ասիան ու Բիւթանիան ոչնչացնելէ յետոյ , Թուրքիոյ հայութեան արեւը վերջնապէս մարելու համար, ահա եաթաղանը Պոլսոյ գլխուն:

Ո՛չ, շառաւիղ պէտք չէ մնայ այս ժողովուրդէն: Եւ ահա հինգ հազար երիտասարդ կալանաւոր բանի մը օրուան ընթացքին, դիւային խուճապով մը, որ ահ ու սարսափ կը ցանէ ճամբուն վրայ:

Առայժմ ամուրիներն է, որ կը հնձեն առաւօտէն մինչեւ իրիկուն եւ կ'ուղարկեն դէպի Նիկոմիդիա... Մինչեւ այսօր տարագրուած դժբախտներէն ոչ մէկը կրցած է լուր հասցնել: Անհատ թէ զանգուած, — ով որ կը խլուի իր բոյնէն եւ կը յանձնուի չորս հովերուն — այլեւս ոչ մէկ կապ ունի այս աշխարհին հետ: Կ'ապրի՞, մեռա՞ծ է, ինչպէ՞ս խաւարեցաւ իր արեւը, — ժանտարման ու չէթէները միայն գիտեն, ու մէկ ալ մոլորած ուղեւոր մը, եթէ երբեմ կարենայ պրծիլ այդ դժոխքէն:

Ապրեցէ՛ք ազատ Հայեր, եւ բոլոր ձեր

ՕՐՈՒԱՆ ՀՈԳԵՐԸ

ԻՆՉ Է ԱՊՐՈՒՍՏԻ ՉԱՓԱՆԻՇԸ

●

Ֆրանսայի ելմտական նախարարը, Բամտաիէ այս միլլիոնի անգուն դիւերներ կ'անցընէ, իսկ հանրային կարծիքն ալ հեւ ի հեւ կը սպասէ նախարարին որ չումներուն, որոնցմէ կախում ունի ապրուստի չափանիշին պահպանումը, ֆրանքի կայունութիւն ու ժողովուրդին նիւթական ապահովութիւնը :

Ի՞նչ է սակայն ապրուստի չափանիշը : Ապրուստի չափանիշը հիմնուած է նաւագադոյն օրապահիկի սկզբունքին եւ կեանքի համար անհրաժեշտ եղող 213 նիւթերուն դինին կայունութեան վրայ :

Որպէսզի հասկնալի ըլլայ թէ որո՞նք են այս 213 նիւթերը եւ ի՞նչ է անոնց դասաւորումը, առնենք հազար ֆրանք եւ քննենք թէ միլլին ֆրանսային ի՞նչ բանի կը ծախսէ այդ դրամը :

1) Սննդանիւթ· ընդամէնը՝ 41 նիւթ, հետեւեալ ենթաբաժանումներով .— Մսեղէն եւ ձկնեղէններ՝ 15 նիւթ (հազար ֆրանքի վրայ՝ 178·60 ֆրանք): Կարագ, հաւկիթ, պանիր, ձիթաիւղ, եւայլն՝ 10 նիւթ (հազարին 177·50): Հաց, դեռնա-խնձոր, դինի՝ երեք նիւթ (հազարին 124·20): Սուրճ, չոքոլա, անուշ, չաքար, բրինձ, ընդեղէններ՝ 13 նիւթ (հազարին 99·70): Ուրեմն անունդի համար անհրաժեշտ եղող 41 նիւթերուն կը ծախսենք հազարի վրայ 580 ֆրանք :

2) Ջեռուցում, լոյս·— Ածուխ, Օգային կազ, էլեկտրականութիւն ,եւայլն՝ եօթը նիւթ, որոնց համար կը ծախսենք հազարի վրայ քառասուն ֆրանք :

3) Տնային գործածական նիւթեր , թիւով՝ 115 խոհանոցի առարկաներ, կահ կարասիի նորոգութիւն, օճառ, կօշիկ, հագուստ, եւն., որոնց համար կը ծախսենք հազարի վրայ երկու հարիւր ֆր· :

4) Տան վարձք, ճանապարհածախս , դպրոց, բժիշկ, զուարճութիւններ , ապահովագրութիւն, եւայլն՝ 47 նիւթ, որոնց համար կը ծախսենք հազարի վրայ 150 ֆրանք :

5) Զանազան·— Ծխախոտ, թերթ, սրճարան՝ երեք նիւթ, որոնց համար կը ծախսենք հազարին 30 ֆրանք :

Ուրեմն , եթէ համեմատութեան դնենք այս բոլորը, կը տեսնենք որ սնունդի համար կը ծախսենք մեր չահածին 58 տոկոսը, ջեռուցման եւ էլեկտրականութեան համար՝ չորս տոկոսը, տնային զործածական նիւթերու համար՝ քսան տոկոսը , տան վարձքի եւ զանազան այլ պէտքերու համար՝ 18 տոկոսը :

Եթէ վերոյիշեալ նիւթերէն մէկին կամ միւսին դինը յաւելում կրէ, հաստատուած եւ ընդունուած ապրուստի չափանիշը կը կորսնցնէ իր հաւասարակշռութիւնը, երկրին ներքին տնտեսութիւնը կը յեղաշրջուի, բոլոր ապրանքներուն դինը յաւելում կը կրէ· ասոր որպէս հետեւանք կառավարութիւնը ստիպուած կ'ըլլայ նուազագոյն օրապահիկը բարձրացնել . Ծայր կուտայ թղթադրամի յաւելում - բայց քանի որ ապրանքներուն դինները բարձրացած են, դրամը կը կորսնցնէ իր արժէքը ներքին թէ արտաքին կեանքին մէջ եւ ֆրանքը անկում կ'ունենայ :

Ահա թէ ինչու ելմտական նախարարութիւնը ամէն ճիզ կը թափէ, որպէսզի եթէ որոշ ապրանք մը յաւելում կրէ, ատոր փոխարէն ուրիշ ապրանքի մը դինը նուազի, որպէսզի ժողովուրդին գնելու կարողութիւնը փոփոխութեան չենթարկուի: Օրինակի համար, երբ 1952էն մինչեւ 1957 ածուխի, տան վարձքերու, մսի , սուրճի դինը յաւելում կրեց, կառավարութիւնը ամէն ճիզ թափեց որպէս զի կարագի, պանիրի, հաւկիթի, չաքարի եւ

ԳԱՂՈՒԹԷ ԳԱՂՈՒԹ

ՋԱՐԵՀ Ա. կաթողիկոս հովուական իր առաջին այցելութիւնը տուած է Պէյրութի արուարձաններէն Պուրճ Համուտի եւ Նոր Սիսի: 150է աւելի ինքնաշարժներէ բաղկացած թափօր մը հետեւած է կաթողիկոսական կառքին: Ժողովուրդը, թափօրին ամբողջ անցքին վրայ, ծափահարած է Վեհափառը: Իսկ Պուրճ Համուտի մէջ 25·000ի հասնող մարդկային ծով մը խանդավառութեամբ դիմաւորած է Զարեհ Ա.ը, որուն ի պատիւ տասնէ աւելի յաղթական կամարներ բարձրացուած էին:

ՏՒՐՈՒՆԻ.— Պոլսոյ մէջ մահկանացուն կնքած է Ս. Փրկիչ Հիւանդանոցի երիտասարդ բժիշկներէն մէկը, Տօքթ. Արամ Ունանեան: Ատեն մը եղած էր նաեւ Շիշլիի Մարմնակրթական Միութեան տեսնապետը Հանդուցեալը հազիւ 34 տարեկան էր :

ԳԱՀԻՐԷի մէջ դասախօսութիւն մը կատարած է Մինաս Թէօլէօլեան՝ «Եպիսկոպոսական ժողով»էն միւնչեւ «Անկախ Համայնք»ի Ցունորը նիւթին չուրջ: Անդրադառնալով եկեղեցական նոր սահմանադրութիւն մը մշակելու եւ զայն զաղութահայութեան պարտադրելու էջմիածնական առաջադրութեանց, բանախօսը եզրակացուցած է թէ զաղութներու հայութիւնը ինքն է որ պէտք է ճշդէ իր ներքին եւ ազգային կանոնադրութիւնները՝ համաձայն իր տեղական պահանջներուն եւ սոխպողութեանց եւ հիւրընկալ երկիրներու կողմէ ճանչցուած ազգ· մարմիններու անօրինութեամբ :

ԼԻԲԱՆԱՆի մէջ, ըստ պետական ծրագրի մը, հայ երեսփոխաններուն թիւը պիտի բարձրանայ չորսի: Անհրաժեշտ է ատկայն, որ Նորհրդարանը վերջնականապէս վաւերացնէ այդ ծրագիրը, որ կը նախատեսէ նաեւ երեսփոխաններու ընդհ· թիւին յաւելումը :

կարող մը այլ անդանիւթերու դինը նուազի, որպէսզի համեմատութիւնները չխախտին :

Հակառակ այս բոլոր զգուշութիւններուն, կեանքի չափանիշը, որ 1952ին 142 էր, 1957ին բարձրացած է 148·4ի: Այս կը նշանակէ որ կեանքը արդէն որոշ չափով սղած է: Եթէ կեանքի չափանիշը հասնի 149·1ի (որ ծայրագոյն չափանիշն է), այն ատեն ծայր կուտայ ընդհանուր արժէքաղրկումը :

Ահա այս վտանգին առաջքն առնելու համար է, որ Բամատիէ կ'աշխատի ելք մը գտնել, մինչ միւս կողմէ աշխատաւորական սենտիքաներն ու պետական պաշտօնեաները աշխատավարձի յաւելում կը պահանջեն :

ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ ՅՈՒՇԵՐԸ

●

ՏԵՐԵՒՆԵՐ ԴԵՂՆԱԾ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐԷ ՄԸ

Մանաւանդ որ, բաւական կարեւոր ցանց մը ունէինք, իսկ մեր պարտականութիւնները կը ծանրանային օրէ օր :

Եւ համաձայնեցանք մնալ :

Պուլկարիոյ մասնակցութեամբ, յանկարծ խղուեցան յարաբերութիւնները արտասահմանի հետ, եւ մենք մատնուեցանք անսասուդութեան :

Պոլսոյ պինուորական իշխանութիւնը բացառիկ խոստութիւններ ձեռք առած էր, որպէսզի փչուր մը տեղեկութիւն չհասնի արտասահման :

Նամակները թղթատարին պիտի յանձնուէին ոչ միայն բաց, այլ եւ միայն մէկ թուղթի (երկու էջ) եւ մէկ էջի վրայ զրուած : Ետեւն ալ՝ հասցէն :

Եւ սակայն մենք միջոց դտեր էինք ոչ միայն նամակ, այլ եւ թղթակցութիւններ եւ տեղեկագիրներ հասցնելու օրը օրին:

Այդ չրջանի կացութեան մասին զաղափար մը կազմելու համար, թոյլ տուէք արտատպել· վերջին թղթակցութիւնս — անդօր կառավարութեան կանչ մը, որ հրատարակութեան տրուած է որոշ մեղմացումով, ինչպէս կը պատմէր «Հայաստանի» խմբագիրը, ընկեր Լիպարիտ Նազարեանց : (Թղթակցութիւնը հրատարակուած էր 1915 Օգոստոս 22ին, բայց մենք լուր չունէինք).—

ՄԵՐ ՃԳՆԱԺԱՄԸ

Դեռ չյագեցաւ նիւաղը:

Ամբողջ Հայաստանը, բովանդակ Կիլիկիան, այլ եւ Փոքր Ասիան ու Բիւթանիան ոչնչացնելէ յետոյ , Թուրքիոյ հայութեան արեւը վերջնապէս մարելու համար, ահա եաթաղանը Պոլսոյ գլխուն:

Ո՛չ, շառաւիղ պէտք չէ մնայ այս ժողովուրդէն: Եւ ահա հինգ հազար երիտասարդ կալանաւոր բանի մը օրուան ընթացքին, դիւային խուճապով մը, որ ահ ու սարսափ կը ցանէ ճամբուն վրայ:

Առայժմ ամուրիներն է, որ կը հնձեն առաւօտէն մինչեւ իրիկուն եւ կ'ուղարկեն դէպի Նիկոմիդիա... Մինչեւ այսօր տարագրուած դժբախտներէն ոչ մէկը կրցած է լուր հասցնել: Անհատ թէ զանգուած, — ով որ կը խլուի իր բոյնէն եւ կը յանձնուի չորս հովերուն — այլեւս ոչ մէկ կապ ունի այս աշխարհին հետ: Կ'ապրի՞, մեռա՞ծ է, ինչպէ՞ս խաւարեցաւ իր արեւը, — ժանտարման ու չէթէները միայն գիտեն, ու մէկ ալ մոլորած ուղեւոր մը, եթէ երբեմ կարենայ պրծիլ այդ դժոխքէն:

Ապրեցէ՛ք ազատ Հայեր, եւ բոլոր ձեր

շառաւիղները վառ պահեն հայրենի թոնիրն ու բուխերիկը, ազա՛տ ու խրոխտ, ինչպէս իրենց սեփական բոյնին մէջ, վախ չունենալով ո՛չ էգանիէ, ոչ զապթիէէն:

Ձեր հայրերը, ձեր որդիները, ձեր մայրերն ու ձեր քոյրերը, անշնչացան , դարաւոր քաղաքակրթութեան մը բեկորները փնացան, հայկական հարուստ մշակոյթ մը անհետացաւ: Մի՛ յուսահատիք : Այդ աւերակներուն վրայ դուք կանգնեցէք նոր հայութիւն, նոր մշակոյթ, նոր կեանք, եւ բիւրահազար զոհերու անիւնները թող դառնան ամրակուռ շաղախ՝ նոր հիմնարկութեան : —

Իսկ դո՛ւն, պոռնիկ Եւրոպա, ցաւագա՛ր ծերուկ, դո՛ւն որ, իբրեւ հանդիսատես , հանդուրժեցիր այս բոլորին, տեսար ու անցար, լսեցիր ու մոռցար , դո՛ւն ապիկա՛ր վհուկ, գէթ վեհանձնութիւնը պիտի ունենա՞ս Ասիոյ միացման կէտին վրայ կանգնելու վիթխարի յիշատակարան մը՝ ի պատիւ այն ժողովուրդին, որ բաւութեան նուխագն եղաւ քու մեղերուդ :

Պիտի ուզե՞ս արդեօք կանգնել այդ յիշատակարանը որ խորհրդանշէր խաղեղութիւնն ու մահը հայ ժողովուրդին, կոտորածը, առեւանգումը, եաթաղան, սուր , կացին, հրացան, ժանտարմ, խուժան , հոնա, սպայ, գետը իր հազարաւոր զոհերով, անօթութիւնը, մանուկներու խողխողումը,— եւ դեռ ինչե՛ր, որ գիտես ա - սիական բարբարոսութենէն , այս բոլորը

համադրուած, հիւսուած իրականութեան բոլոր տարրերով, բարի վրայ մարմնացած իրրեւ կենդանի պատկեր, իրրեւ վաւերական պատմութիւն հայկական մարտիրոսութեան ...

Կանգնէ այդ յիշատակարանը Սարաջ - Պուրնուի հրուանդանին վրայ, դո՛ւն, փոքրոգի հսկայ, եւ իրրեւ տապանագիր , թող կարդան բոլոր ազգերը, դարէ դար եւ սերունդէ սերունդ :

— «Այսպէս մեռաւ այն ժողովուրդը , որ Արեւմուտքը կը ներկայացնէր Արեւելքի մէջ, եւ զոր մենք ձգեցինք իր բախտին »...

ՎԱՐԱԶ

Ուրեմն, կը թղթակցէինք, առանց պատասխան ստանալու :

Կգտուր տեղեկութիւններ կը հասնէին, երբեմն: Լռութեան պատճառը կը վերագրուէր իրարկի եւ փորձ ընկերներու տարագրման կամ ջլատման: Հազիւ մէկ - երկու հոգի դիտէին ծածկագիրը, անոնք ալ հետացած կամ հետացուած էին, Պուլկարիոյ պինուորական իշխանութեան կատզորութեամբ :

Գէթ այ պէտ կը բացատրէին ողբացեալ Արզումանը եւ ուրիշ ընկերներ, երբ հանդիպեցանք պինադարձարին :

Անօգուտ անցան զանազան փորձեր, վերահաստատելու համար կապը» :

(Շար· 5)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՀՈՂԱՅԻՆ ՈՒԺԵՐԻ ՄԻ ՔԱՆԻ ՀԱՐԿԱՎՈՐ
ՀՐԱՄԱՆՆԵՐԸ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀՈՂԱՅԻՆ ՈՒԺԵՐԻ ՄԻ ՔԱՆԻ ՀԱՐԿԱՎՈՐ ՀՐԱՄԱՆՆԵՐԸ

Ս. Ա. Ղ. ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Ս. Ա. Ղ. Հովհաննիսյան, ծնված 1917 թվին, ավարտել է Երևանի պետական համալսարանի իրավաբանական ֆակուլտետը, եղել է Հայաստանի Կոմկուսի Կենտրոնական Կոմիտեի ինստրուկտոր, ապա՝ Կենտկոմի բաժնի վարիչ, Կենտկոմի քարտուղար, Կենտկոմի բյուրոյի անդամ, Հայաստանի Կոմկուսի Կենտկոմի առաջին քարտուղար, ՀԽՍՀ Գերագույն խորհրդի նախագահ, ՀԽՍՀ Նախարարների խորհրդի նախագահ, ՀԽՍՀ Գերագույն խորհրդի նախագահության

պատճառներով յետաձգեց ղէպի Մ. Նահանգներ կատարելիք ճամբորդութիւնը :

ՁՈՒԻՑԵՐԻՈՑ Դաշնակցային Մորհուրդը առաջարկեց քուէի իրաւունք չնորհել զուէյցերուհիներուն :

ՊՈՀԵՄԻՈՑ լեռներուն վրայ գտնուղ լիճերէն մէկուն մէջ երիտասարդ տղայ մը խեղդուեցաւ : Ապատարար մը սուզուեցաւ լիճին խորը ուր դէմ յանդիման եկաւ սարսռազդեցիկ տեսարանի մը. դերմանական ամբողջ ջոկատ մը, — զին-ուորներ, ձիեր, կազմածներ, որոնք տարբերէն ի վեր խեղդամահ եղած էին, անշարժ եւ անվթար, սառած աչքերով կարծէք կը դիտէին զինք : Լեռնային սառն ու հանքային ջուրը, փոխանակ մարմինները փտեցնելու, անվթար պահած էր խորհրդաւոր պայմաններու մէջ ընդելուզուած այս ջոկատը :

ՆՈՐ ԿԻՆԻՍՑԻ հարցը պիտի քննուի Ազգաժողովին մէջ : Ինդոնեզիա կը պահանջէ իրեն կցել այս հողամասը, որ ցարդ կը գտնուէր Հոլանտական հովանաւորութեան ներքեւ :

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՑ երեսփ. ժողովին նախկին նախագահը, Պելա Վարկա, Նիւ Եորքի մէջ յայտարարեց թէ Մարտ ամսուն նոր յեղափոխութիւն պիտի ծագի Հունգարիոյ մէջ :

ԼԵՀԵՒԱՄԵՐԻԿԵԱՆ առեւտրական բանակցութիւններ երկուշաբթի օր սկսան Ուաշինկթընի մէջ :

ԱՆԳԼԻՈՑ 40·000 բժիշկները կը սպառնան հեռանալ Ընկերային Ապահովութեան կազմակերպութենէն, եթէ իրենց պահանջները գոհացում չտրուի :

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻԱՑԷՆ 4278 տարագիրներ Արեւմտ. Գերմանիա ապաստանեցան միայն անցեալ շաբթուան ընթացքին :

ՃԱՓՈՆԻ կառավարութիւնը կիրակի օր ներկայացուց իր հաւաքական հրաժարականը՝ վարչապետին հետ միասին պատճառով :

ՖՐԱՆՔՓԻԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ընկերութիւն մը կը ծրագրէ Քազապլանքայի մէջ նաւաշինարան մը բանալ :

ՎԵՐՋԻՆ օրերու յորդառատ անձրեւներուն պատճառով Ֆրանսայի չատ մը ձիերը մահտղիչ կերպով բարձրացած են. Սէնը, Լուարը, Ռոնը հասած են «վտանգի կէտ»ին : Իոնը արդէն իսկ յորդեցաւ որոշ շրջաններու մէջ. կարոնը եզերող շրջաններէն քանի մը հատին մէջ բնակչութիւնը հեռանալու հրահանգ ստացաւ :

ԾՆՈՂՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

էֆօլ Նորմալ տը Միւզիէֆէն շրջանաւարտ դաշնակահար ԱՐՄԱՆ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ, նոր բազոյն մեթոտով դաշնակի, սոլֆէժի եւ արմօնիի դասեր կուտայ ամէն առտիճանի աշակերտներու : Դիմել՝ 15, Բիւ Սան-թիէ, փարիզ (2րդ) : Հեռ. Լուվր 41-29 :

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՒԷ

փորձառու մասնագէտ հաշուակալ մը դործ կը փնտռէ առեւտրական հաստատութեանց մօտ՝

Դիմել պ. Թ. ՏԱԼԿԸՃԵԱՆԻ

45 ռիւ Լաֆրուա, փարիզ (17)

ՈՐԲԵՐՈՒ ՕԳՆ. ՄԱՐՄԻՆ

Մանուկներու ծպտեալ հանդէսը կիրակի 7 Ապրիլ, Սէրքըլ Միւնիւտի մէջ, նախաձեռնութեամբ Տիկն. Մխիթեան Որբ. Օգն. Մարմնի :

Անոնք որ կ'ուզեն ծպտել իրենց մանուկները Ապրիլ 7ի հանդէսին համար, կրնան աճապարել :

Տողանցքը ժամը 16·30ին, բազմազան մրցանակներով :

Հիւանդութիւնները սուղի կը նստին

Ի՞ՆՉ ԸՆԵԼ

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ, ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՄԱՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿՆՔԵԼ ՅԱՐՄԱՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Դիմել կամ գրել՝

D. KATCHADOURIAN

Cie La Prévoyance

16, Place Bellecour - LYON

Tél. FR. : 50-71 et 50-72

Imp. Araxes - 46, rue Richer, Paris (9e)

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Մուրատեան վարժարանի Ծնողաց Միութիւնը իր հիմնարկութեան 5րդ տարեդարձի հանդէսը կը յետաձգէ Մայիս 19-ին, չխաչաձեւելու համար կարմիր Խաչի Օրը Սրպոնի մէջ :

« Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ ՍՐԱՀ »

●

Ալֆորվիլի դպրոցը «Շաւարշ Միսաքեան» սրահին նուիրած է 75·600 ֆր. (մբնակցեալը յատկացուած դպրոցին կողմէ ղրկուած ծաղկեպսակին) :

Մտրեւ նուիրատուներու Բ.ցանկը, (դումարը յայտարարուած է փետրուար 6ին եւ այսօր) :

Թէնէքէճեան Հայկ, Եղիչէեան Յովհաննէս, Ուստուլիկեան Փանոս, Պ. Փափուճեան, Ճունկուլտայեան Արշաւիր, Մուրատեան Մուրատ, Փափազեան Մարիամ, Գուլումճեան Յակոբ, Աբրահամեան Ահարոն, Անդրանիկեան Փիլիպպոս, Տէր Ղազարեան Մկրտիչ, Քէօսեէեան Կարապետ, Տօնիկեան Մէլքիսէթէք, Տիկին Ճունկուլտայեան, Պ. Քիւրքէլեան, Ալթունեան Գրիգոր, Դաւիթեան Զաւէն, Սիմոնեան Յովհաննէս, Օր. Գայիչեան Փառանձեմ, Պեհիկեան Նազար, Խաչիկեան Ազատ, Գարակէօզեան Մինաս, Փափազեան Յարութիւն, Տօտոդեան Կարապետ, Մալաթեան Վարդան, Տիկ. Ժանկէթ, Խաչերեան Թովմաս, Մանուիկեան Լեւոն, Յովնանեան Ռուբէն, Նալպանտեան Գէորգ, Պապուդեան Յակոբ, Կարապետեան Ներսէս, Գուլումճեան Աստուր, Յովհաննէսեան Աւետիս, Վարդանեան Վարդան, Մանթասլեան Ստեփան, Սարգիսեան Յակոբ, Տիկին Գամեան, Քէօլէեան Յակոբ, Զիլինկիրեան Յակոբ 500ական ֆր., Պալեան Կարապետ չորս հարիւր, Ունանեան Հրանդ երեք հարիւր, Օր. Եէսթիքարասեան Հերմինէ չորս հարիւր, Տիկ. Շահինեան, Տիկին Յակոբեան Խոնարհիկ, Տիկ. Շահինեան Հայկանուշ, Յակոբոֆ Նուպար, Կոչեան Զաւիկ, Պ. Յարութիւն, Զօրարաբէդեան Մեսրոպ 200ական ֆր., Գինիճեան Յարութիւն վեց հարիւր, Պիպերեան Արմենակ հազար ֆր., Ադամեան Մարտիրոս հազար ֆրանք :

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՏՕՆԸ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Այս հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8·30ին, Վարդանանց տօնին առթիւ, Լիոնի մէջ տեղի պիտի ունենայ անոնց խնկելի յիշատակին վերակոչումը Իմմաքիւլէ Գոնսէպսիոնի նորաշէն սրահին մէջ, 24 բիւ Տիւնուար :

Բանախօսութենէ, արտասանութիւններէ եւ երգերէ վերջ պիտի ունկնդրուին « Անուշ »ի օփերային երեք միքրոսկոն ձայնասալաները բացատրութեամբ :

Լիոնի հայութիւնը կը հրաւիրուի հայրենիքի եւ կրօնքի դիւցազներուն յիշատակը յաւերժացնելու համար հայկական ջերմիկ մթնոլորտի մը սարքուած սոյն հանդէսին :

Մուտքը ազատ է եւ սրահին ջերմութիւնը՝ ապահովուած :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Սեբաստիոյ Մուրատ Ուսումնասիրաց Միութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները Ամերիկայէն.— Պ. Յովակիմ Մոզեան տասը տոլար, Պ. Պ. Հայկազուն Փամպուքեան 13 տոլար, Յովակիմ Տաղաւարեան, Գաբրիէլ Սերոբեան, Մեսրոպ Սահակեան, Հայկ Անուշեան հինգական տոլար, Յարութիւն Ջանարարեան տասը տոլար, Աւետիս Մերկերեան երկու տոլար : Գումար 55 տոլար :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

ՍԵԲԱՍՏԻՈՑ ՄՈՒՐԱՏ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐԱՑԻ տարեկան պարահանդէսը տեղի կ'ունենայ Ապրիլ 28ին, Իսիի Թաղապետական սրահին մէջ :

Մանրամասնութիւնները յայտնի :

ՇԱՎԻԼԻ ԵԿԵՂԵՑԻ

Շավիլի եկեղեցւոյ յանձնախումբը հետեւեալ նուէրները.—

Պ. Պ. Գաբամաճեան հազար ֆրանք, Ակոբոֆ հազար ֆր., Պաղճեան յիսուն հազար, ամն հինգ հազար, Համբարձումեան հարիւր հազար, Թոսունեան 25 հազար, ամն 21 հազար, Եազճեան երկու հազար, Ճամկոչեան տասը հազար, Ճամկոչեան երկու հազար, Ալֆորվիլի եկեղեցի 30 հազար ֆրանք :

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Փարիզի Հայ. Եկեղեցւոյ Հոգաբարձութիւնը նկատի ունենալով Վարդանանց մեծ եւ փառաւոր ճակատամարտի կրօնական եւ ազգ. ոգիի պատմական հանգամանքը, այս տարի եւս պատշաճ հանդիսաւորութեամբ պիտի տօնակատարէ 28 Փետր. հինգշաբթի օր ժամը 9,45ին, Փարիզի Ս. Յովհաննէս Մկրտիչ եկեղեցիին մէջ :

Հրաւիրուած է Փարիզի եւ շրջակայքի հայերէնի դասընթացքներու աշակերտութիւնը. պիտի մատուցուի մասնաւոր Ս. պատարագ : Արարողութիւններուն պիտի նախագահէ Հայր. Պատուիրակ Դեր. Տ. Սերովբէ եպիսկ. Մանուկեան :

Ցետ պատարագի դպրաց դասը պիտի երգէ յատուկ պատշաճի երգեր եւ պիտի ըլլան արտասանութիւններ :

Կը խնդրուի մեր բոլոր հայրենակիցներէն որ ներկայ ըլլան, յարգելու համար սրբոց Վարդանանց յիշատակը :

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅՑ ԼՍԱՐԱՆ

Հերթական դասախօսութիւնը այս երեքշաբթի դիչեր, ժամը 21ին, Քաֆէ Քատէի վերնայարկը : Վիճաբանական երեկոյ, նիւթը՝ «Բարեգործական Միութիւնը եւ իր դերը հայկ. գաղութներու մէջ» : Մուտքը ազատ է :

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕՐԸ

Գեղարուեստական ցերեկոյթ Սորպոնի Մեծ Ամփիթատրոնին մէջ, կիրակի 12 Մայիս ժամը 14ին :

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն :

ՏԱՐՕՆ ՏՈՒՐՈՒԽԵՐԱՆԻ ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ, ՓԱՐԻԶ

ՔԱՌԱՍՆԱՄԵԱՅ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթ, 18 Մայիս, Իվ Թուտիֆ թատրոնը

Մանրամասնութիւնները յայտնի :

ԿՈՒԶՈՒԻՆ

կարուհի կ'ուզուի աքլիէի մէջ աշխատելու համար : Դիմել՝

Confectiᵒn de Paris

19 Bd. St. Denis, Paris (1er étage)

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Ց. Դ. «Փոթորիկ» խումբի ժողովը այս հինգշաբթի իրիկուն ժամը 21ին, սովորական հաւաքատեղին, (17 ռիւ Պլէօ) :

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Ց. Դ. Ուս. «Ռուբէն» խումբի ժողովը այս չորեքշաբթի, ժամը 21ին, 17 ռիւ Պլէօ : Շատ կարեւոր օրակարգ :

ՎԻԼԻՆ.— Հ. Ց. Դ. ընկերական ընդհ. ժողովը այս շաբաթ, ժամը 20·30ին, «Համօ Օհանջանեան» սրահին մէջ : Կարեւոր օրակարգ : Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է :

ԳՐԱՏՈՒՆ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

46, RUE RICHER - PARIS (9e)

Tél. : PROvence 64-90

C. C. P. Paris 3630-66

Նոր հրատարակութիւններ

Ամէնուն Տարեգիրքը, 1957, Կ. Գէորգեան, Պէյրութ, 664 էջ, պատկերազարդ, 1200 ֆրանք :

Կեանքը հին Հռովմէական ճանապարհի վրայ, Վ. Թոթովենց : Խաչան, Պէյրութ 1956, 500 ֆրանք :

Հացի եւ սիրոյ համար, Մ. Իշխան (վէպ), Պէյրութ 1956, 600 ֆրանք :

Վարդանանք, Դ. Դեմիրճեան (պատմավէպ) 2 հատոր, Գահիրէ, տպ. «Ճուսաբեր» 1956, 1500 ֆրանք :

Զարթօնք, Մալխաս, Պէյրութ 1956 : Ա. 1200 ֆրանք, Դ. հատորը լրիւակազմ Բ. Գ հատորները լրիւակազմ, հատորը 1000 ֆրանք :

Դպրոցական երգարան, Հ. Գր. Հէպոյեան, մխիթարեան եւ երկձայն 10 երգեր, դաշնակի ընկերակցութեամբ, Վիէննա, 1956, 400 ֆրանք :

Լուռ ցաւեր, Գր. Զօհրապ (պատմ.) նոր տպ. Պէյրութ 1956, 400 ֆրանք :

Հայոց եկեղեցին, Մ. Աբգ. Օրմանեան (ֆրանսերէն), Պէյրութ 1954, 500 ֆր. :

Մեռնող գիւղին պատմութիւնը, Մկրտիչ Պարսամեան (Մանկութեան, պատանեկութեան եւ ուսանողական յուշեր, դրական դէմքեր), Փարիզ, 1956, 800ֆր.

Գծից դուրս, Լաս (պատմ.) Պէյրութ 1956, 400 ֆրանք :

Գարեւանդային, Վ. Շուշանեան (Սիրոյ հետ նամակներ), Խաչան, 1956, 500 ֆր. :

Ժամանց եւ գրոս, կազմեց Կ. Գուշակ, մեծադիր 630 էջ, Պէյրութ 1956, 1400 ֆրանք :

Յուսաբեր, բացառիկ թիւ, նուիրուած Վահան Նաւասարդեանի յիշատակին, Գահիրէ 1957, մեծադիր 106 էջ, 300 ֆր. :

Թղթատարի ծախքը յաճախորդին կողմէ :

ԺԱՄԱՆԱԿԸ ՈՒՇ ՉԷ

ԸՆՏՐԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԱՐԺԷՔԱՒՈՐ ԵՒ ՕԳՏԱԿԱՐ ՆՈՒԷՐ ՄԸ

ՓՈՒՔԱՑԷՔ ԴԻՄԵԼ

ԿԱՐՕ ԵԱՆՊԷԿԵԱՆԻ

Որ ստանձնած է ելեկտրական եւ Buta գործիքներու

կարգ մը կարեւոր հաստատութիւններու ներկայացուցչութիւնը

TÉLÉVISION	MACHINE A LAVER	BUTA - GAZ
RADIO - RADIO-PICK-UP	RASOIR ELECTRIQUE	ASPIRATEUR
RÉFRIGÉRATEUR	FER à REPASSER	ETC...

Ինչպէս նաեւ հրապարակի վրայ տակաւին գոյութիւն չունեցող զուիցերիական ՀՐԱՇՔ - ԳՈՐԾԻՔ մը որ տնային 20 տեսակի զանազան գործեր կը կատարէ, նուազագոյն ժամանակի մը մէջ : (Ժամադրուեցէք տեսնելու այս նոր գիւտին զանազան գործերը, ձրիօրէն ձեր տան մէջ իսկ) :

ԼԱԻԱԳՈՑՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ, ՅԱՐՄԱՐԱԳՈՑՆ ԳԻՆԵՐՈՎ, ԵՒ ՊԱՑՄԱՆՆԵՐՈՎ

Ժամադրուիլ հեռաձայնով.— CENTRAL 98-32 ժամը 1էն 3

կամ գրել 101 RUE de MONT-CENIS — PARIS (18)

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

ROSERAIE D'ARMENIE

Chants interprétés par

Nevart (Jocelyne) DIRADOURIAN

Soliste des Concerts «MUSIGRAINS»

Avec accompagnement d'orchestre

Symphonique

Direction : Avedis K. MESSOUMENTZ

33 *tours* 1/3 *microsillon*

En vente 10 Rue des Bleuets à Paris

Tél. : OBE 60-37

Mr. Aivazian Prix : 2100 frs.

194 Rue Vendôme à Lyon chez

ՕՐ. ՆՈՒԱՐԴ ԺՕՍԼԻՆ ՏԻՐԱՏՈՒՐԵԱՆ

8 ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԵՐԳ ԵՒ 2 ՀԱՅ ՊԱՐԵՐ

Միեւնոյն սկաւառակին վրայ

Կիլիկիա, Ինձ մի խնդրիր, Դուն անմեղ ես, Մի խօսք ունեմ, Տուն արի չուտ արի, Հրաժեշտի երգ, Դուն էն գլխէն, Աբուվեան, Արտաշատի պար, Թամզարա :

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise - Paris 9e

Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R. C. Seine 57 A 2731

Directrice : *Arpik MISSAKIAN*

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
27
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
●
MERCREDI
27 FEVRIER
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7818 33ème ANNEE

ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3629

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԵՐԿԸՆՏՐԱՆՔԻ ԱՒՒՋԵԻ

●

Վարչապետ կի Մոլէ Ամերիկա այցելութիւնը տեղի կ'ունենայ այնպիսի պահու մը, երբ Ֆրանսայի դիրքը որոշ չափով ամրապնդուած է Միացեալ Ազգերու կազմակերպութեան մէջ :

Ալճերիոյ խնդիրն վերջ, եղիպտոսի հարցն ալ բաւական բարդ կացութիւն մը առեղծած էր այս երկրին համար :

Բացի արաբական երկիրներէն՝ Ֆրանսայի դէմ ճակատ յարդարած էին աշխարհը կառավարող հակընդդէմ երկու մեծ ուժերը :

Անցեալ հոկտեմբերին տեսանք թէ ի՛նչպէս այս վերջինները ապրեցին Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի վրայ, թոյլ չտալով որ անոնք աւելի առաջ տանին իրենց պատժական ձեռնարկը :

Միացեալ Նահանգներն ու Խորհրդային Միութիւնը ուղեցին հասկնալ թէ՝ առանց իրենց մասնակցութեան կամ հաւանութեան՝ կարելի չէ ընել որեւէ չարժում, որ կրնայ վտանգի ենթարկել աշխարհի խաղաղութիւնը :

Երկուքն ալ կը ձգտէին տիրական դեր կատարել մասնաւորաբար Միջին ու Մերձաւոր Արեւելքի մէջ :

Իրենց մրցակցութենէն առ՝ գլուխն օգուտը չեղաւ Եգիպտոս :

Խորհրդային Միութիւնը պահ մը ուղեց դերակշիռ դիրք գրաւել եւ մասամբ յաջողեցաւ ալ :

Շեպիլով հրահրեց արաբական երկիրները առելութիւնը Ֆրանսայի դէմ : Սակայն Մոսկուայի վարիչները չուտով տեսան թէ իրենց այդ քաղաքականութենէն ամէնէն աւելի շահողը պիտի ըլլային ոչ թէ իրենք, այլ Ամերիկան, որ կազմ ու պատրաստ կը սպասէր՝ գրաւելու համար Ֆրանսայի բաց ձգած տեղը :

Համաշխարհային երկրորդ պատերազմի վերջին տարիներուն Անգլիա նման քաղաքականութեան մը հետեւած էր Սուրիա - Լիբանանի մէջ :

Ցուսացած էր՝ իբրեւ օրինաւոր ժառանգորդ՝ իր թաթը դնել հոգատարութեան ենթակայ այդ երկիրներուն վրայ :

Բայց հաշիւը սխալ դուրս եկաւ : Անգլիա ոչ միայն իր կարգին հեռացաւ Սուրիա - Լիբանանէն, այլ քանի մը տարի վերջ, 1948 Մայիս 15ին պարտաւորուեցաւ պարպել Պաղեստինը, որուն հոգատարն էր եղած ամբողջ երեսուն տարի :

Այսօր անգլիական ազդեցութենէն ո՛չ մէկ հետք մնացած է Մօտաւոր Արեւելքի մէջ :

Արաբական երկիրները չատ լաւ հասկցած են, որ Մոսկուայի ներկայ մարզանքները ո՛չ մէկ բարիք կրնան բերել իրենց :

Արբանեակ երկիրներու պատկերը չատ պերճախօս է : Իսկ Հունգարիոյ դէպքերը կոյրերու աչքերն անգամ բացին :

Ամերիկա օգտուեցաւ հոգեբանական բախտորոշ վայրկեանէ մը, հրապարակ նետելով «Այզընհաուըրի վարդապետութիւնը» :

Արաբները կը դանուէին երկընտրանքի մ ըառջեւ,— Արեւելքի՞ յարիլ թէ Արեւմուտքին :

Արեւելքը —Մոսկուա— իր ծառայութեանց փոխարէն պիտի ուզէր արբանեակ «ժողովրդական հանրապետութիւն»ներ դարձնել իրենց երկիրները :

Արեւմուտքը — Ամերիկա — իր նիւթական աջակցութիւնը տալով հանդերձ, բացարձակապէս կ'երաշխաւորէր իրենց անկախութիւնն ու ազատութիւնը՝ ժողովրդավար վարչաձեւի տակ :

« Անհաչա » նկատուած արաբ երկիրները անգամ այժմ հաչուած են ամերիկեան առաջարկին հետ, —չհաւատր ամէն տեսակէտով — ու արդէն Գահիրէի ժողովին օրակարգին մէջ անցուցած զայն :

Նոր խմորումներ մարմին կ'առնեն Մերձաւոր Արեւելքի մէջ, ուր իրատես քաղաքագէտներ կ'ըմբռնեն թէ ո՞ւր է իրենց շահը :

Միացեալ Նահանգներն ալ հասկցան վերջապէս՝ որ Ֆրանսայի հակառակ դիրք բռնելով՝ Մոսկուայի հացին է որ իւղ կը քսէին :

Վարչապետին այցելութիւնը պիտի հարթէ բոլոր թիւրիմացութիւնները եւ Ֆրանսա պիտի վերագրաւէ իր արժանաւոր տեղը Միացեալ Ազգերու կազմակերպութեան մէջ :

ՀՐԱՆՏ–ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԿԻ ՄՈԼԷ ՈՒՂՇԻՆԿՔԸՆ ՀԱՍԱՒ

●

ՋԱՆԱՋԱՆ ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Նիւ Եորքի մէջ կարճ դադարէ մը վերջ, վարչապետ կի Մոլէ եւ Արտաքին նախարարը առջի դիշեր հասան Ուաշինկթընի, օդակայանին մէջ դիմաւորուեցան փոխ նախագահ Նիքսընի, Տըլլըսի եւ Մ. Նահանգներու սպայակոյտին պետին կողմէ :

Նիքսըն բարի գալուստ մաղթելով Ֆրանսայի հիւրերուն, ըսաւ.— « Ֆրանսայի վարչապետին այցելութիւնը կը զուգադիպի Լաֆայէթի ծննդեան 200ամեակին : Ձիշդ երկու դարէ ի վեր է, որ մեր երկու երկիրները բարեկամ եւ դաշնակից են իրարու» : Կի Մոլէ, իր հերթին խօսք առնելով յայտարարեց.— «Առանց արդարութեան, խաղաղութիւնը ոճիր է. կարելի է ապրիլ այնպիսի աշխարհի մը մէջ, ուր, յանուն խաղաղութեան, թոյլ կը տրուի որ բռնատիրական վարչաձեւեր ստըրկութեան մէջ պահեն անմեղ եւ օրինապահ ազգեր» : Ապա աւելցուց, «Ֆրանսա, որ մօտ երկու դարէ ի վեր Մ. Նահանգներու հաւատարիմ դաշնակիցն է եղած, պիտի չարունակէ նոյն ճամբով՝ ինչ որ ալ պատահի» :

Կի Մոլէ երէկ պիտի տեսակցէր նախագահ Այզընհաուըրի հետ : Խօսակցութեանց համար մանաւանդ ծրագիր մը կազմուած չէ թէեւ, բայց կը կարծուի որ, ի չարս օրուան բոլոր հրատապ հարցերուն, առաջին առթիւ տեսակէտներու փոխանակութիւն պիտի ունենան հետաքրքրական հարցերուն չուրջ.— 1) Միջին Արեւելք.«Այզընհաուըրի վարդապետութեան» որոշ կէտերը Ֆրանսայի համար մտահոգիչ են թէեւ, բայց Մ. Նահանգներու վարիչները մտադիր չեն այդ մասին խօսելու . միւս կողմէ, Ֆրանսա սկզբունքային հակառակութիւն չունի արաբական երկիրներու դէմ. ընդհակառակն, կը փափաքի որ այդ երկիրները յարգեն իրենց միջազգային յանձնառութիւնները ու մանաւանդ՝ Սուէզի մէջ նաւային երթեւեկի ազատութիւնը : Իսրայէլ ալ որոշ պահովութիւններ պէտք է ստանայ իր պաշտպանական վերաբերմամբ : 2) Ալժերիա. Կի Մոլէ որոշ ճշդումներ պիտի տայ Ֆրանսայի ծրագիրներուն մասին. ասոր փոխարէն կարդ մը բացատրութիւններ պիտի պահանջէ փոխ նախագահ Նիքսընի Թունուզ եւ Մարոք կատարելիք ճամբորդութեան մասին : 3) Ատլանտեան Ուխտ. վարչապետը պիտի պնդէ այն տեսակէտին վրայ, որ Մ. Նահանգները իրենց բանակները պէտք չէ քաշեն Եւրոպայէն. ընդհակառակն՝ քանի որ Անգլիացիները իրենց բանակները կը հեռացնեն Գերմանիայէն, Ամերիկացիները նոր ուժեր պէտք է ղրկեն : 4) «Եւրաթոմ» եւ միացեալ շուկայ. Կի Մոլէ յաւելեալ բացատրութիւններ պիտի տայ այս երկու ծրագիրներուն մասին եւ պիտի խնդրէ Մ. Նահանգներու թէքնիք օժանդակութիւնը՝ մանաւանդ «Եւրաթոմ»ի համար : 5) Դրամական փոխառութիւն. վարչապետը նիւթական յատկացումներ պիտի չպահանջէ. պիտի խնդրէ միայն, որ Մ. Նահանգները հարիւր միլիոն տոլարի փոխառութիւն մը բնեն Ֆրանսայի՝ ամերիկեան քարիւղ գնելու համար :

ՇԱՒԱՐՇԸ ԵՒ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏՈՒՆԸ

●

«Ի՞նչ կ'ընէք, կը քնանա՞ք, ո՞ւր է տան յանձնախումբը, ինչո՞ւ պլուխնիդ հոս ու հոն չէք զարներ օր առաջ տուն մը գտնելու համար, հապար անգամ ըսի ձեզի թէ այս ձեռնարկը ամէնէն կարեւորն է, եթէ կ'ուզէք սերտնդ փրկել » :

Սովորական ժպիտը երեսին, այս կատակախառն յանդիմանութեամբ էր որ դիմաւորեց գիս օր մը՝ երբ «Յառաջ»ի խմբագրատունէն ներս մտայ :

Պատասխանեցի թէ բոլոր փնտռտուքները իզուր անցան եւ մեր նպատակին յարմար չէնք մը տակաւին չկրցանք գտնել :

«Պարապ խօսք, եթէ լրջօրէն փնտռած ըլլայիք չատոնց է տուն մը գտած կ'ըլլայիք, Ռիւ Պլէօի նամակատան դիմաց յուցատախտակ մը կախուած է չէնքի վաճառման համար, գացիք հետաքրքրուեցա՞ք իմ՞նչ է ինչ չէ» :

—Ո՞ւր է, եկուր միասին երթանք նայինք: Գլխարկը առաւ եւ ընկերացաւ ինծի :

Իսկապէս առաջին ակնարկով միասնաբար նկատեցինք որ ծախու հանուած չէնքը չարմար էր, պէտք էր տակաւին պայմաններուն ծանօթանալ :

Աչքերուն մէջ զոհունակութեան եւ ուրախութեան արտայայտութիւնը նշմարեցի երբ տան տիրոջ հասցէն կ'առնէի դրացուհիէն :

« Եթէ ժամանակ ունիս դնա անմիջապէս տես տան տէրը, տնտնալով այս ալ մեր ձեռքէն չերթայ, ինչպէս տարիներ առաջ անճրկեցանք եւ ձեռքէ փախցուցինք ոսկի Պօսիւէի տունը » :

Չինքը խմբագրատուն առաջնորդելէ յետոյ չարունակեցի ճամբաս տան տիրոջ մօտ, եւ այդ օրուընէ հիմնաւորուեցաւ Փարիզի Հայ Մշակոյթի ներկայ տան խնդիրը զոր կը պարտինք ընկեր Շաւարշին պլպլող աչքերուն :

Բազմաթիւ ամխներ բանակցութիւններէ յետոյ, Տան յանձնախումբը լրացուց բոլոր ձեւակերպութիւնները եւ այսօր ծանօթ է բոլորին որ մշակոյթի տունը իրողութիւն մըն է :

Անհանգիստ էր սակայն Շաւարշը եւ սկսաւ նոր յանկերդ մը : «Ե՞րբ կը սկսիք նորոգութեանց, պէտք չէ տնտնալ, աճապարեցէ՛ք որ օր առաջ այս երիտասարդ - ները գլուխնին դնելիք տեղ մը ունենան» :

Այսօր սկսած ենք նորոգութեանց, բայց աւա՛ղ դուն չկաս սիրելի Շաւարշ, դուն որ աչքերդ առ յաւէտ, եւ պիտի չտեսնես այնքան սրտիդ մօտիկ եղող Տունը՝ վերանորոգուած :

Հեռացար մեզմէ անդարձ, բայց կը հաւատանք որ դուն հոգիով հոն պիտի ըլլաս միշտ, մեզի հետ եւ քու սիրած երիտասարդներուդ հետ : Քու չունչդ պիտի զգանք ամէն անգամ որ սրահդ մտնենք :

Իզուր չէ որ Տան յանձնախումբի անդամները եւ քու ընկերներդ քու անունդ տուին տան սրահին, անունք վստահ են որ քու հոգիդ պիտի խայտայ ամէն անգամ որ հայ մշակոյթը իր լոյսերը ցոլացնէ հոն, եւ ամէն անգամ որ սիրած մայրենիդ փառաբանուի :

Քու չի հասած փափաքիդ, զոհացում տալու եւ յիշատակդ յաւերժացնելու համար է որ հազիւ աչքերդ փակած, ծանօթ եւ անծանօթ ազդայիններ ամէն կողմէ կ'ըսեն՝ ներկայ, ինչպէս յաճախ կը պատահէր քեմերէն, ու կը փութացնեն իրենց նուէրները :

Անոնք բոլորը կ'արձագանգեն քու կեանդ, որպէս զի չի տնտնանիք, աճապարեցէք, եւ սա երիտասարդները իրենց գլուխը դնելիք տեղ մը ունենան, եւ որպէսզի ... խաղաղ սրտով քնանան յաւիտենականութեան մէջ :

Պ. ՊԱՐԹԵԻ

ԻՍՐԱՅԷԼ ԿԸ ՀԱՄԱՁԱՅՆԻ՞ ԿԱԶԱՆ ՅԱՆՁՆԵԼ ՄԱԿԻ ՈՒԺԵՐՈՒՆ

Առջի դիշեր Տըլլըս եւ Ուաշինկթընի խորհրդակցութիւն մը ունեցան իսրայէլեան դեսպանը՝ Էպան, երեք ժամ տեւող խորհրդակցութիւն մը ունեցան իսրայէլեան թիճուկին ընդունելի ելք մը դանելու համար : Ընդհանուր տպաւորութիւնն այն է, որ թէ՛ Մ. Նահանգները եւ թէ՛ Իսրայէլ որոշ դիմումներ ըրին, որպէս զի կարելի ըլլայ համաձայնութիւն գոյացնել :

Խօսակցութեանց արդիւնքին մասին որեւէ յայտարարութիւն չի տրուեցաւ, կը կարծուի սակայն, թէ պիտի չանան վերջնական եղրակացութիւն մը յանգիլ՝ ՄԱԿի ընդհ. ժողովէն առաջ, որպէս զի տեղի չտրուի վիճաբանութեանց կամ առաւել կամ նուազ չափով անցանկալի քուէարկութեանց :

Կ'ըսուի թէ Պէն Կուրիոն իր վերջին նամակին մէջ յայտնած է, թէ կ'ընդունի Կազան փոխանցել ՄԱԿի ուժերուն, ո - րոնք պիտի տառնձնեն այդ շրջանի դիւանագիտական ապահովութիւնն ու քաղաքային վարչութիւնը :

Մինչեւ որ այս ծրագիրները ձեւ ու մասմին տառնան, Ազդաժողովին ամերիկեան պատուիրակը, Քապոթ Լոճ խնդրեց որ Իսրայէլի հարցին քննութիւնը անգամ մը եւս յետաձգուի :

× Իսրայէլի Քնեսէթը (երեսփ. ժողով) 29ի դէմ 72 ձայնով վստահութեան քուէ տուաւ Պէն Կուրիոնի : Այս վերջինը, քուէարկութենէն անմիջապէս առաջ կարեւոր յայտարարութիւն մը ըրած էր, յայտնելով որ Իսրայէլ իրաւունք չունի բոլոր դաւանները դոցելու՝ փոխադարձ համաձայնութեան մը յանգելու համար : Ըսած էր նոյնպէս, որ անպատեհութիւն մը չկայ Կազան ՄԱԿի ուժերուն հովանաւորութեան տակ գնելուն մէջ :

× Անգլիոյ վարչապետը յայտարարեց որ «Իսրայէլ պէտք է պարպէ Կազայի ու Աքապայի շրջանները, բայց բացարձակապէս հակառակ ենք Իսրայէլի դէմ պատժական միջոցներու կիրարկման » :

ՏԽՐՈՒՆԻ

Ցաւով կ'իմանանք մահը՝ Պ. Գրիգոր Թէլալեանի (Քրմիթէլ) որ վերջերս պատսպարուած էր Մոնմորանսի հանգստեան տան մէջ :

Բնիկ Կեղիկեցի, ծնած էր Սիս, 1883ին:

Իր երկրորդական ուսումը ստացած էր Վենետիկի Մուրատ Ռաֆայէլեան վարժարանը (1901), իսկ Պոլսոյ իրաւաբանական վարժարանը աւարտած էր 1915ին : Փարիզ հաստատուելով կը զբաղէր իրաւաբանական խորհրդատուի եւ պատական խնդիրներով : Կ'աշխատակցէր Թերթերու եւ ունէր Ֆրանսերէն եւ հայերէն կարգ մը աշխատութիւններ, թատրոն, բանաստեղծութիւն եւայլն, (ինչպէս Վլատիմիր բար լէ Րէվ, ա լ'Օմպրը տը լա Սիվիլիզասիոն, Ուրուականներ, Հեթում Ա. եւն.) :

Ցուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի հինգշաբթի, ժամը 15·30ին Էփինէյի Սէն - Մեսար եկեղեցին, եւ մարմինը պիտի ամփոփուի Էփինէյի գերեզմանատունը իր ընտանեկան դամբարանին մէջ :

ԱՐԱԲԱԿԱՆ չորս պետութեանց վարիչներուն առաջին ժողովը տեղի ունեցաւ երկուշաբթի օր. Իմն Սէուտ, Նասր, Հիւսէյն Թաղաւոր եւ նախագահ Քուաթլի դռնփակ նիստ մը ունեցան, որուն մասին որեւէ պաշտօնական յայտարարութիւն չեղաւ :

ԱՐԵՒՄՏ. ԳԵՐՄԱՆԻԱ մեծ տօնավաճառ մը պիտի կազմակերպէ Գահիրէի մէջ՝ Մարտ 14էն Ապրիլ 3 :

ՄԵՐ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

●

Մեր պարտքն է, նուիրական պարտքը, յիշել մեր ղրակատուքիւնը, խօսիլ անոր մասին։

Գիտենք թէ արժանի է ան լայնօրէն ներկայացուելու, սակայն ընդհանուր տեսութեան մը մէջ բաժին մը, էջ մը միայն կրնայ ղբաւել ան։

Ընդհանուր պատկեր մը տալու համար, ըսենք թէ անցնող տարուան ընթացքին, ինչպէս վերջին քանի մը տարիներուն, հայ ղրականուքիւնը ոչ միայն չարունակուեցաւ, այլեւ կրնանք ըսել, հարստացաւ մէկէ աւելի ուշագրաւ հրատարակուքիւններով։

Ուրախալի է, որ օրաթերթերու եւ ամսագրերուն հետ, հայ ղիրքն ալ կը ղգացնէ իր ներկայուքիւնը, երբեմն նոյնիսկ պարտքի ղգացումներ արթնցնելով։ Հայ ղրողները ոչ միայն թերթերու եւ պարբերական հրատարակուքիւններու կ'աշխատակցին, այլեւ դիրքեր ալ կը հրատարակեն, վառ պահելով այսպէս հայ ղրականուքեան պլպլուն կանթեղը, Լուսաւորչայ կանթեղը, որ արտասահմանի հայութեան երաղներովը, անոր հոգիովն ու տաղնապներովը, յոյսերովն յուսախաբուքիւններովը կը մնայ վառ. երբեմն ուրախուքեան, յաճախ վշտի ու արցունքի կաթիլներովը կը մնայ վառ. երբեմն ուրախուքեան, յաճախ վշտի ու արցունքի կաթիլներովը ...

Առհասարակ, կայ այն տխուր տպաւորուքիւնը, ըսենք համոզումը՝ թէ Սփիւռքի հայուքեան ղրական - մշակուքային կեանքը դատապարտուած է մահուան, ինչպէս Սփիւռքի հայուքիւնը ինքը։ Ցոռեաններ, որոնք աւելի հիւանդ են հոգիով, քան իրատես եւ կը տառապին հաւատքի պակասէն, վճիռը արձակած են ու կ'արձակեն միշտ իրենք իրենց, ամէն բան մութ տեսնելով. ամէն բան դերեզմանային։

Այդ կարծիքէն չենք մենք. կը ժխտենք նման տեսութիւն մը, թէ իրրեւ մարքի մարդանք եւ թէ իրրեւ պատմական նախատեսութիւն։

Զենք փակած մեր աչքերը. կը տեսնենք իրականուքիւնը, որ սրտապնդիչ չէ. պիտակ ենք դժուարութիւններուն, որոնցմով չրջապատուած ենք օտար հորիզոններու տակ։ Ծանօթ ենք նաեւ այն անհաւասար, մահացու պայքարին, զոր կը մղենք, պահելու համար մեր լեզուն, ղրական ու մշակուքային արժէքները, օտար փարթամ կեանքին ու լուսացնցուղ ղրականուքեանց կամ մշակոյթի հզօր չարժումներուն քովն ի վեր։

Ձունինք պատրանքներ, ոչ ալ յաւակնուքիւններ։

Գիտենք թէ ապարանքներու մէջ չապրիր հայ ղրականուքիւնը. եւ չի կրնար ապրիլ. չքեղ պալատներ ու հաստատուքիւններ չունինք։ Ոչ ալ անակնկալ թռիչքներու կը սպասենք։ Փոքր ժողովուրդ ենք, մեր դարաւոր հայրենիքին հողերէն հեռու. դժբախտ ու արիւնոտ յուշերով։ Ձունինք ոչ միայն պետութիւն, այլեւ պարզ հոգածու Մարմին մը, կազմակերպուքիւններ՝ որոնք հսկէին մեր մտաւորականութեան վրայ ...

Կրակ մը եղած է միայն ու միայն հայ ղրականուքեան զարգացման համար ... առ ի քաջալերուքիւն, ինչպէս կ'ըսուի։ Եկեղեցի ու ղպրոց, եւ անոնց հովանիին տակ, քչիկ մըն ալ ղրականուքիւն ու այսպէս կոչուած մշակոյթ...ու այլեայլ։

Սակայն, այս բոլորը պատճառներ չեն, որ մութ ղգացումներով համակուինք եւ ամէն բան մոխիր դարձնենք ու հովին տանք, տանիքներուն վրայէն։

Կեանքը, առհասարակ, միայն պալատներուն մէջ չէ որ կը ծաղկի. կը ծաղկի՝ տուներու, խրճիթներու, հիւղակներու մէջ։ Գունագեղ, փարթամ ծաղիկները միայն յարդարուած ու խնամուած պարտէզներու կամ ծաղկաստաններու մէջ չէ որ կը ծլարձակին, այլեւ շատ համեստ ածուներու մէջ ալ. կան նոյնիսկ ուրիշներ, որոնք բախտին ձղուած են. հովերուն ու անձրեւներուն, ցուրտերուն ու տաքերուն, բայց կ'ապրին նորէն. ծաղկի մը յատուկ բոլոր զեղեցկուքիւններով, եթէ նոյն իսկ վայրի կամ լեռնային կոչուին անոնք։

Մեր ղրականուքիւնը այս կարղէն է. ղրեթէ այս տեսակէն։ Մոնարկ, բայց ոչ տխեղծ, ոչ անղոյն կամ առանց բուրմունքի։

Կրնանք ըսել, թէ միշտ ալ այսպէս եղած է հայ ղրականուքիւնը. հեռու բուն իսկ հայրենիքէն, օտարութեան մէջ. սահմանի երկու կողմերն ալ։—Իզմիր կամ Պոլիս, Մոսկուա կամ Թիֆլիս. կամ վանքերու մէջ, Էջմիածին, Վենետիկ, Վիէննա, Երուսաղէմ ...

***

Դժուարին պայմաններու մէջ կը ղարգանայ Սփիւռքի հայ ղրականուքիւնը, ինչպէս դժուարին պայմաններու մէջ կ'ապրի հայ ժողովուրդը։ Աւոր համար հաճրկ է ողբալ եւ յուսահատուքեան մատնուիլ. այսինքն՝ տկարանալ ամէն կերպով. հոգիով ու մարմնով։

Գրականուքիւնը արտայայտուքիւնն է ժողովուրդի մը ապրած կեանքին. անոր եղբաղներուն ու ձգտումներուն. տաղնապներուն, պայքարներուն։

Մեր ղրականուքիւնը կոչուած է նոյնը ըլլալու, արձագանգելով հայ ժողովուրդի հոգեկան ալեկոծումներուն։

Շատ պիտի ուղէինք, որ դարերու մեր երաղը իրականանար. մեր ժողովուրդը ապրէր իր հայրերու հողին վրայ, ղրականուքիւնն ալ միասին։ Ճակատագիրը ղացած է այդ երանուքիւնը։ Կը պայքարինք ապրելու՝ այդ երաղին իրականացման համար։ Սակայն, մեր ղրականուքիւնը հակառակ իր պանդուխտ կեանքին, նորէն ծաղկած է։ Ուր որ հայուքիւն եղած է, ունեցած է իր ղիրն ու լեզուն, ղպրոցն ու թերթը, ղիրքն ու եկեղեցին։ Ունեցած է իր ղրականուքիւնը։ Հայը աչխատած է օտար միջավայրը հայացնել, ապրելի մը ստեղծել, ինչպէս ըրած էր Պոլսոյ եւ Թիֆլիսի մէջ, ստեղծելով ապրելի ու հարազատ ղրականուքիւն ու մշակոյթ։ Գաւառը, որ հայրենի հողն է, անշուշտ, իր չունչով եւ նոր տարրերով, նպաստած է, սակայն աւելի հեռուն չէ կրցած երթալ։

Այսօր, կոչուած ենք նոյնը ընելու, ինչ որ ըրած են դարերով՝ մեր հայրերը։ Ուր որ կ'ապրինք, մեր հոգեկան ու իմացական կանթեղը միասին պիտի տանինք, մութ ճամբաները լոյս պահելու համար։

Եւրոպա, Միջին Արեւելք, զոյգ Ամերիկաները,— մեր ժողովուրդը ցրուած է այս երկիրներուն մէջ, սակայն կը պահենք ու պիտի պահենք մեր ապրելի ու հոգեկան միութիւնը. ինչպէս լեզու ու եկեղեցի ունինք, պիտի ունենանք նաեւ մեր ղրականուքիւնը։ Մեր հին պալատներուն ճակատագիրը, բայց ինչու չմտածել նաեւ հին չարդերու մասին, հայրենի հողերուն վրայ ...

Հայը ապրած է, հայ ղրականուքիւնը ծաղկած, հակառակ բոլոր ժամանակներու յոռետեսներուն, անոնց ողբերուն ու մութ պնոցներուն։ Նախատեսութիւններուն։

Բացէք հին թերթերը, վաթսունամեակ մը առաջ, եւ պիտի տեսնէք նոյն դանդատները եւ ողբագին հառաչանքները. խօսեցէք հին սերունդին մնացորդներու հետ եւ անոնք պիտի ըսեն ձեզի՝ թէ յիսնամեակ մը առաջ ինչ կը մտածէին նոր սերունդին եւ մեր դալուքին ճակատագրին մասին։

Ղրականուքիւնը անբացատրելի բան մըն է. հոգիներու երգ մը, որ կը լսուի յաճախ. նոյնիսկ լսող ու տաղնապի պատհերուն։ Երբեմն՝ վեր իրականուքենէն։

Միայն միջավայրը, միայն հողը, միայն ընկերային պայմանները չեն որ կը վճռեն անոր ծնունդն ու ղարգացումը։

Ժողովուրդ մը ապրեցնող ներքին, անչափելի ուժեր կան, որոնք ծնունդ կու տան նաեւ ղրականուքեան ու կ'ապրեցնեն զայն։

Նոյն իսկ փոքրամասնուքիւնները կրնան վառ պահել կրակը։ Հանճարեղ ղրող մը կրնայ չարժում ստեղծել ու ոտքի պահել ղրականուքիւն մը. Բաֆֆին ամբողջ սերունդ մը ոգեւորեց եւ սերունդներ կ'ապրեցնէ իր ղրականուքեամբ, յեղափոխելով հայ ժողովուրդի միտքն ու հոգին. յեղաշրջելով անոր պատմուքիւնը։

Խմբագրական ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ

ԹՈՒՂՔՆ ՈՒ ԻՐ ՏԱՓՆԱՊԸ

●

Անուրանալի է թուղքին կենսական անհրաժեշտուքիւնը արդի քաղաքակրթուքեան մէջ։ Թուղքը հասած է իր փառքի գագաթնակէտին։ Ան քաղաքակրթուքեան թոքն է ու սիրտը։ Աչք մը նետեցէք բոլոր տեսակի հրատարակուքեանց վրայ, ղպրոցական դիրքերէն սկսեալ մինչեւ թերթերն ու պատերուն վրայ փակցուած առեւտրական ծանուցումներն ու փրոփականի ազդերը, հասատատելու համար թուղթին անսահման տիրապետուքիւնը։ Թուղթին սպառման չարաճուն վերելքը կատարեալ տագնապ մը ստեղծած է ու մտահոգուքեան մատնած չատ մը երկիրներ։

Մարդիկ քրիստոսէ դարեր առաջ ալ չանացած են իրենց մտածումները եւ իրենց գործունէուքեան զանազան ղրուագները արձանագրել իրրեւ յիչատակարան՝ յետագայ սերունդներու համար։

Վէմերու վրայ կատարուած քանդակներէն եւ քրծուած հողէ տախտակները ծառայած են նոյն նպատակին։ Ապա մարդիկ սկսած են ղրել արմաւենիի տերեւներու եւ ծառերու կեղեւներուն վրայ։

Եգիպտացիք գործածած են պապիւրոսը, որ նոյնանուն բոյսին երկար ցօղունին բաղմաթերթ կեղեւէն ելած թերթեր էին ղորս մայրի իւղով կ'օծէին փտուքեան դէմ պահպանելու համար։ Նեղոսի ափերուն վրայ տարածուած էր այս եղէգը որ երկուքէն չորս մեթր բարձրուքիւն ունէր ու կը գործածուէր նաեւ կողովագործուքեան մէջ։ Պապիւրոսը այժմ ի սպառ անհետացած է այդ չրջաններէն։ Հռոմայեցիք եւս եգիպտոսը նուաճելէ ետք սկսան գործածել պապիւրոսը, որմէ կը ծագին նաեւ Ֆրանսերէնէ կամ անգլերէն փափիէ, փէյփըր բառերը։

Քրիստոսի թուականէն քիչ առաջ տարածուեցաւ մագաղաթի գործածուքիւնը։ Մագաղաթը կը պատրաստուէր այծի կամ ոչխարի մորթէն։ Բուսաթելերէ կամ աւելի ճիշդ է ըսել խորչանիւթէ (սէլիւլոզ) թուղթ ստանալու միտքը յղացած ու գործի իրականացուցած են Ձինացիք, Քրիստոսի 105 թուականին։ Անոնք իրրեւ նախանիւթ գործածած են թթենին, հնդկեղէգը, եւ այլ բոյսեր։ Թուղթի ճարտարարուեստը Ձինաստանէն անցած է Թուրքեստան՝ Սըմրղանտ, Լենկթիմուրի հայրենիքը։ Ապա, Պաղտատ եւ Արաբներուն միջոցաւ հիւսիսային Աֆրիկէ, Սպանիա, Ֆրանսա, Իտալիա, Հոլանտա եւ այլ երկիրներ։

Թուղթին ճարտարարուեստը արդի կատարելագործեալ վիճակէն առաջ անցած է քանի մը հանգրուաններէ։ Նախապէս Եւրոպայի մէջ թուղթը կը պատրաստուէր հիւսուածեղէններու թելերէն, այսինքն՝ քուրջերէն, որոնց երկար թելերը աւելի յարմար էին աչխատանքի։

Այժմ, թուղթը կը ստացուի մեծ մասամբ բէտիւային ծառերու փայտի խորչանիւթէն։ Անշուշտ կարելի չէ այստեղ մանրամասնուքիւններ տալ խորչանիւթը փայտէն անջատելու եղանակի մասին։ Համառօտակի ըսենք որ փայտը մեքենաներ միջոցներով մանր մասերու կը վերածուի, յետոյ կ'ենթարկուի քիմիական

մեթեան մէջ։ Պապիւրոսը այժմ ի սպառ անհետացած է այդ չրջաններէն։ Հռոմայեցիք եւս եգիպտոսը նուաճելէ ետք սկսան գործածել պապիւրոսը, որմէ կը ծագին նաեւ Ֆրանսերէնէ կամ անգլերէն փափիէ, փէյփըր բառերը։

Քրիստոսի թուականէն քիչ առաջ տարածուեցաւ մագաղաթի գործածուքիւնը։ Մագաղաթը կը պատրաստուէր այծի կամ ոչխարի մորթէն։ Բուսաթելերէ կամ աւելի ճիշդ է ըսել խորչանիւթէ (սէլիւլոզ) թուղթ ստանալու միտքը յղացած ու գործի իրականացուցած են Ձինացիք, Քրիստոսի 105 թուականին։ Անոնք իրրեւ նախանիւթ գործածած են թթենին, հնդկեղէգը, եւ այլ բոյսեր։ Թուղթի ճարտարարուեստը Ձինաստանէն անցած է Թուրքեստան՝ Սըմրղանտ, Լենկթիմուրի հայրենիքը։ Ապա, Պաղտատ եւ Արաբներուն միջոցաւ հիւսիսային Աֆրիկէ, Սպանիա, Ֆրանսա, Իտալիա, Հոլանտա եւ այլ երկիրներ։

Թուղթին ճարտարարուեստը արդի կատարելագործեալ վիճակէն առաջ անցած է քանի մը հանգրուաններէ։ Նախապէս Եւրոպայի մէջ թուղթը կը պատրաստուէր հիւսուածեղէններու թելերէն, այսինքն՝ քուրջերէն, որոնց երկար թելերը աւելի յարմար էին աչխատանքի։

Այժմ, թուղթը կը ստացուի մեծ մասամբ բէտիւային ծառերու փայտի խորչանիւթէն։ Անշուշտ կարելի չէ այստեղ մանրամասնուքիւններ տալ խորչանիւթը փայտէն անջատելու եղանակի մասին։ Համառօտակի ըսենք որ փայտը մեքենաներ միջոցներով մանր մասերու կը վերածուի, յետոյ կ'ենթարկուի քիմիական

մը առաջ, եւ պիտի տեսնէք նոյն դանդատները եւ ողբագին հառաչանքները. խօսեցէք հին սերունդին մնացորդներու հետ եւ անոնք պիտի ըսեն ձեզի՝ թէ յիսնամեակ մը առաջ ինչ կը մտածէին նոր սերունդին եւ մեր դալուքին ճակատագրին մասին։

Ղրականուքիւնը անբացատրելի բան մըն է. հոգիներու երգ մը, որ կը լսուի յաճախ. նոյնիսկ լսող ու տաղնապի պահերուն։ Երբեմն՝ վեր իրականուքենէն։

Միայն միջավայրը, միայն հողը, միայն ընկերային պայմանները չեն որ կը վճռեն անոր ծնունդն ու ղարգացումը։

Ժողովուրդ մը ապրեցնող ներքին, անչափելի ուժեր կան, որոնք ծնունդ կու տան նաեւ ղրականուքեան ու կ'ապրեցնեն զայն։

Նոյն իսկ փոքրամասնուքիւնները կրնան վառ պահել կրակը։ Հանճարեղ ղրող մը կրնայ չարժում ստեղծել ու ոտքի պահել ղրականուքիւն մը. Բաֆֆին ամբողջ սերունդ մը ոգեւորեց եւ սերունդներ կ'ապրեցնէ իր ղրականուքեամբ, յեղափոխելով հայ ժողովուրդի միտքն ու հոգին. յեղաշրջելով անոր պատմուքիւնը։

Խմբագրական ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ

ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՇԱԽԱՐԾ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ ՅՈՒՇԵՐԸ

●

ՏԵՐԵՒՆԵՐ ԴԵՂՆԱՒ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐԷ ՄԸ

Երկու - երեք անդամ ճամբորդ ունեցանք, որոշ յանձնարարուքիւններով։ Գացին, բայց մեր սպասած պատասխանը չեկաւ։

Վերջին պահուն երկու անուղղակի նամակներ, եւ անուն մը,— Վլատիմիր, բարեպաշտ Պոլսոյ պուլկարական հիւպատոսարանի։

Նամակակիրը ծանօթ էր ոչ միայն իր ձեռագրով, այլ եւ անձնապէս։

Մոռցայ յիշել թէ այդ միջոցին ես վերջնապէս թաքստոց մտած էի, ընկերներու ըրոչումով։

Վարդավառի կիրակին (1915 Յունիս), երբ դուրս եկած էի, խումբ մը նոր ձերբակալութիւններ կատարելով իմ յանճնումս պահանջած էին քանիերորդ ժամէն։ Լուսանկարս ալ փնտռած, սակայն չգտնելով, ուրիշ մը յարմարցուցեր եւ բաժներ էին ոստիկաններուն։ (Կարծեմ թէւդիկի տարեցոյցէն)։

Այդ օրը չարք մը մտաւորականներ եւս կալանաւորելով, քշած էին դէպի Գոնիա, աքսորական կարաւաններուն խառնելու եւ ոչնչացնելու համար։ Ասոնց մէկ մասը ողջ մնացին «սէվկիյաթ»էն խուսափելով, իսկ ուրիշներ անհետացան։

Հեռուէն եւ մօտէն ոչ մէկը գիտէր թաքստոցս, բացի երկու ընկերներէ եւ երկու արի աղջիկներէ, որոնք մեր սուրհանդակներն էին (մէկը ողբացեալ Օր. Մարի Քիւրքճեանը, որու մասին պիտի խօսիմ դեռ, միւսը Օր. Աննա Քէօչկէրեան որ Կովկաս գնաց Կ. Պոլսի մէջ ծառայելու համար եւ մեռաւ բծաւոր ժանտատենդէ)։

Այդ միջոցին հաղարներով կը հաշուէին այն աքսորական երիտասարդները, որոնք թաքստոց մտած էին զինուորական եւ քաղաքական պատճառներով։

Անդամ մը աղղարարուեցայ թէ բոլոր թաղերն ու փողոցները պիտի պաշարուին (եադա - փաչա), փախստականները ձերբակալելու համար։

Հարկ եղաւ գիշերանոց փոխել թաքստոցս, եւ երթալ ուրիշ թաղ մը, Ցոյնի մը տան վերնայարկը։

Կարելի չէր աւելի անապահով տեղ մը գտնել։ Ժամադրավայր։ Զորրորդ յարկի սենեակ մը, բակին վրայ։

Սանդուղքն ելլողը կրնար դուռը բանալ եւ ներս մտնել, իսկ փախչելու համար հարեւան տանիքները շատ հեռու էին։ Պատուհան նետուէիր՝ գլխիվար կ'իյնայիր բակը, չարդուփուշոյր։

Կը չարունակէինք աչխատիլ, բայց մըտահոգ. բնազդաբար կը զգայի թէ փորձանք մը պիտի պատահի եւ ծուղակը պիտի իյնանք։

Հազիւ երկու օր կեցած, նորէն փոխադրուեցայ հին թաքստոցս, թէեւ կանխիկ վճարած էինք մէկ ամսուան վարձքը։

Երրորդ օրը համոզուեցանք որ աժան ապատեր եմ։

Մեր վարձած սենեակին տակի յարկը, որուն վարձակալով չատ հետաքրքրուած էինք, եւ որ պատահաբար կ'երեւար, կը բնակէր ոստիկանութեան գաղտնի գործակալ մը, որ հեռանալէս վերջը բացատրեցին։

— Թռչունը փախցուցինք։ Մե՛ղք... պաշտօնի եւ աստիճանի բարձրացում պիտի ունենայի ...

Թաքստոցէս գատ թաքստոց մը եւս ունէի, իսկ զգուշութիւնը այնքան խիստ էր որ, մինչեւ անդամ պատուհանէն երեւալու իրաւունք չունէի։ Անունս ալ՝ Գրիգոր։

★

Սոֆիայի լուութիւնը խորապէս վրդովիչ էր մանաւանդ անոր համար որ, ելքը մը կը սպասէինք յուսահատօրէն։

Կարուած արտաքին աչխարհէն, անտեղեակ՝ պատերազմի ընթացքէն, ջղաձիգ՝ արհաւիրքի, անճիտման, նորանոր փութրիկներու մղձաւանջին տակ, լարուած՝ ինքնապաչտպանութեան վերադրդն տենդով մը, — ելք մը, յոյս մը, լոյս մը ...

Առիթով մը զրեր էին թէ Կովկասէն լիազօր մը պիտի գայ Սոֆիա։ Նոյն իսկ Ռուսոմի անունը տուեր էին։

Մինչեւ վերջն ալ ոչ մէկ լուր։ (Ձինադադարին, Երեւանի մէջ պատմեցին թէ երկու հոգի նչանակուած էին, բայց չէին կրցած անցնիլ զինուորական չղթան — Ռուսաստան — Ռումանիա — Պուլկարիա)։

Մինչ այս մինչ այն, առաւ մը ձերբակալուեցաւ Սամուէլը (Դարբինեան), արձանակով մը։ Երկար հարցաքննութիւններէ վերջ, ուրիշ բան չդտնելով, փոխադրեցին պատերազմական ատեան, բաւական ատեն պահեցին եւ վերջապէս արձակեցին, խիստ հսկողութեան տակ առնելով զինքը եւ նչանածը (Սօնա)։

Տարակոյս չկայ թէ կ'ուզէին երեւան հանել իր կապերը, բայց չյաջողեցան։

Աւեն մը վերջը (1915 Հոկտ. 25) ձերբակալեցին Գր. Մէրճան, բոլորովին պատահաբար, զինուորական փախստական մը փնտռած ատեն։

Գրիգոր պուլկարահպատակ էր եւ սահուն պուլկարերէն կը խոսէր, մինչեւ վերջն ալ Պուլկար ձեւացաւ եւ ի վերջոյ փոխադրուեցաւ Պուլկարիա (1916 Յունուար 30)։

Իր բանտարկութեան միջոցին, կը պահէինք մեր յարաբերութիւնները։ Երբ ի բացանք իր արտաքսման լուրը, կարդ մը «փառօլաներ» փոխանակեցինք, Սոֆիային թղթակցելու համար։

(Շար. 6)

նիւթերու ազդեցութեան, որոնց դէմն է խորչանիւթը անջատել լինեիներն :

Այս վերջինը փայտին թելիերը իրար չաղկապող բնական խիւն է որ անյարմար է թուղթի պատրաստութեան : Ստացուած խորչանիւթը փայտին խմորն է որ թուղթի կը վերածուի անոր բաղկացուցիչ թելերու իրար վրայ բարդումով : Աւելի պարզ խօսելով, այդ խմորը զլաններու ընդմէջէն անցնելով ու ճընշումի ենթարկուելով կը վերածուի անվերջանալի երկարութեամբ թերթի :

Թուղթի խմորին մէջ կը խառնեն նաեւ հանքային թէ այլ նիւթեր, թուղթին տալու համար գոյն, ողորկութիւն, անթափանցութիւն, տոկունութիւն եւ այլ յատկութիւններ, համաձայն գործածութեան պահանջին :

Թուղթի պատրաստութեան համար, բացի բեռինային փայտէն ստացուած խորչանիւթէն, կ'օգտագործուին նաեւ հին թուղթեր, քուրջեր, տերեւաւոր ծառերէ ստացուած փայտի խմոր, յարդ՝ խառնքարտներու պատրաստութեան համար, ալֆա՝ ընտիր թուղթերու յատուկ, չորացած տերեւներ, եղէգներ, սէզեր ու այլ բոյսեր :

Պէտք է նկատի ունենալ որ միայն մամուլը հսկայական սպառում ունի թուղթի : Իւրաքանչիւր Ֆրանսացի ամիսը կը սպառէ մէկ քիլօ լրագրական թուղթ : Իսկ Ամերիկացին՝ միշտ անյագ, կը սպառէ երեք քիլօ : Ամերիկայի մէջ թուղթը կը գործածուի նաեւ սեղանի սպասներու պատրաստութեան : Իսկ տուփերու եւ թուղթէ ծրարներու գործածութիւնը կը սպառէ թուղթի կարեւոր քանակութիւն մը :

Թուղթի համաշխարհային սպառումը դարուս սկիզբէն ի վեր տարեկան տասը միլիոն Թոնէն բարձրացած է չորսուն միլիոն Թոնի : Ֆրանսա տարեկան կը սպառէ մէկ միլիոն 800 հազար Թոն, որուն պատրաստութեան համար թուղթի գործարանները գործածած են 450 հազար Թոն փայտի մեքենական եւ կէս - քիմիական խը - մոր, 750 հազար քիմիական խմոր, 300 հազար Թոն հին թուղթեր եւ չորսուն հազար Թոն քուրջեր : Սակայն այս նախանիւթերուն գրեթէ կէս քանակը կը ներածուի ուրիշ երկիրներէ : Միայն 700 հազար Թոն թուղթի խմոր պատրաստելու համար պէտք եղած է երկու միլիոն 600 հազար ագէն փայտ (ագէնը փայտի չափ մըն է որ կը հաւասարի մէկ խորանարդ մէթրի) որուն միկ միլիոնը ներածուած է :

Թուղթի սպառման յաւելումին հակառակ, փայտի համաշխարհային արտադրութիւնը հետզհետէ կը նուազի : Եւրոպական հիւսիսային երկիրներու անտառները անհամեմատօրէն կը մերկանան ու նոր տնկուած անտառներ նոր արտադրութեամբ չեն հասնիր : Իսկ քանի հեռանանք ծովեզրէն, անտառներուն ծառերը կը ցանցառին ու ծառամշակութիւնը եւս կը դժուարանայ : Սկանտինաւեան երկիրներէն որ փայտի համաշխարհային արտադրութեան 33 առ հարիւրը կը հայթայթէին, այժմ կուտան 17 առ հարիւրը : Շուէտը նախապէս արտադրող երկիր, այժմ իր կարգին փայտ կը ներածէ Ֆինլանտայէն, միակ երկիրը Եւրոպայի, ուր տակաւին ընդարձակ անտառներ կան :

Փորձուած է որ միայն բեռինային ծառերն են որ լաւագոյն փայտի խմորը կը հայթայթեն (եղեւին, չոճի, մայրի եւն.) : Իսկ «տերեւաւոր» ծառերը (հաճարին, բարտին, կաղամախին, թանթրուկին, նշդարին եւն.) անյարմար են թուղթի ատարաստութեան : Ատոնցմէ իւրաքանչիւրը կը պահանջէ պատրաստութեան յատուկ եղանակ եւ ստացուած թուղթին որակն ալ անդրադարձուցիչ է իրենց խորչանիւթի թելերուն կարճութեան պատճառաւ : Եւ սակայն թուղթի տաղնապին առջեւ ամէն երկիր կ'աշխատի եզք մը գտնել : Ֆրանսան օրինակ կը ջանայ օգտագործել հասարակածային բոյսեր ու մանաւանդ պապիւրոսը որ առատօրէն կ'աճի հասարակածային գետերու ափին : Նոյնպէս գտնուած են ընդարձակ հողեր Մարոքի մէջ Էվալիփթիւսի մշակութեան համար : Այս ծառը դիւրաբեր կ'աճի նոյն իսկ անապատներու եղերքները :

Այս բոլոր թուղթի «էրզաց»ները եթէ նորնիսկ կարելի չըլլայ օգտագործել իրենց լրագրական թուղթ, դէթ կարող են գործածուիլ այլ պահանջներու մէջ : Բարեբախտաբար կերպընկալ նիւթերն ալ հետզհետէ կուգան թուղթին օգնութեան ու անոր կը փոխարինեն ծրարներու գործածութեան մէջ : Անշուշտ աշխարհի անտառներուն փայտը անսպառ է սակայն ինչպէս տեսանք, բայց բեռինային ծառերէն մնացեալներուն չհատգործումը գժբաղդութիւն է :

Ինչպէս ամէն տաղնապ, թուղթի տագնապն ալ վաղ թէ ուշ պիտի հարթուի, շնորհիւ մարդոց ձեռներէցութեան :

ԳՈՒՐԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

ՁԱՅՆԵՐ ԳԱԻԱՌԷՆ

ՎԱՀԱՆՍԻ ԱԶԳ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎԸ

ԽՄԲ.— Ստացանք Վահանսի Ազգ Միութեան եւ Հոգաբարձութեան ընդհ. ժողովին գեկուցումը, որուն գլխաւոր մասերը կուտանք հետեւեալ տողերու :

Փետրուար վեցին տեղի ունեցաւ Հայ Ազգ. Միութեան եւ Հոգաբարձութեան ընդհ. ժողովը : Միութեան առենապետը, Պ. Մ. Ճերանեան բացաւ ժողովը եւ խօսքը տուաւ առենադպիր Պ. Լեւոն Տէր Սարգիսեանի, որ կարդաց վարչութեան տեղեկատուութիւնը : Այս վարչութիւնը չորս տարիէ ի վեր (երկու շրջան) կը վարէ միութեան գործերը : Առաջին շրջանի վերջաւորութեան առենապետ Պ. Յ. Անտոնեան հրաժարեցաւ անձնական պատճառներով. իրեն փոխարինեց Պ. Մ. Ճերանեան :

Վարչութիւնը, որպէս զաղութի վերին մարմին, սերտ յարաբերութիւններ պահեց պետական եւ քաղաքային պաշտօնական մարմիններու եւ զաղթականաց դրան ենեակին հետ : Վերջին մարմնէն կատարուած դիմումին վրայ, Միութիւնը 20 հազար ֆրանք տրամադրեց հունգարացի զաղթականներու օգնութեան վարչութեան :

Ներքին ճակատին վրայ, վարչութիւնը եկեղեցւոյ օժտեց կեդրոնական ջեռուցմամբ՝ շնորհիւ Պ. Ռուբէն Տալքիւփեանի առատաձեռնութեան :

Վարչութիւնը ամէն տարի կազմակերպեց Ապրիլեան Եղեռնի սգահանդէսը, մասնակցեցաւ 1918ի Զինադադարին ու 1945ի Ազատագրմանց առիթ կազմակերպուած հանդիսութեանց ու տողանցքներուն, կազմակերպեց թատերական երկու ներկայացումներ՝ Պ. Գրիգոր Վահանի մասնակցութեամբ : Ներկայացումներէն զոյացած հասոյթը յատկացուեցաւ Ազգանախնամին՝ քաղաքին եւ շրջանի կարօտեալներուն բաժնուելու համար :

Վարչութիւնը մօտէն զբաղեցաւ դպրոցով, զոր օժտեց նոր կարասիներով : Դասընթացքները չարունակուեցան կանոնաւորապէս՝ շնորհիւ ուսուցիչ Պ. Մ. Ժամագործեանի ջանքերուն : Դպրոցին տարեկան հանդէսները արժանացան ծնողներու եւ ժողովուրդին ջերմ գնահատութեան :

Այս բոլորէն զատ վարչութիւնը ունի նաեւ Դատական Մարմին մը, որ կը զբաղի զաղութին մէջ գոյութիւն ունեցող անհամաձայնութիւնները կարգադրելու գործով :

Ազգանախնամը, վաղանսի մէջ կազմուած է Ազգ. Միութեան վարչական անդամներէն եւ անխտիր կ'օգնէ զաղութին կարօտեալներուն, հիւանդներուն եւ ծերերուն՝ իր կարելիութեանց սահմաններուն մէջ :

Ապագայի ծրագիրներէն ամէնէն կարեւորը Ազգային տան մը կամ սրահի մը շինութեան հարցն է :

Բարոյական տեղեկատուութենէն վերջ կարդացուեցաւ նիւթական տեղեկագիրը, ըստ որուն Ազգ. Միութիւնը ունեցած է 1·272·207 ֆրանքի մուտք, 1·105·591 ֆրանքի ելք. պատրաստ դրամ՝ 166·616 ֆրանք :

Ապա ընտրութեան հաշուեքննիչ յանձնախումբ մը : Իսկ նկատի առնելով որ նոր վարչութեան ընտրութեան ընդհ. քուէարկութիւն ընելը անկարելի է, ներկաները ընտրեցին եօթը հոգիէ բաղկացած ընտրող մարմին մը, որ մինչեւ մէկ ամիս պէտք է նշանակէ նոր վարչութիւնը : Ընտրող մարմնին անդամներն են՝

Պ. Պ. Սինապեան, Անտոնեան, Քիւրքճեան, Կարապետեան, Ժամագործեան, Կօշկակարեան եւ Ադամեան :

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

★

ՊԵՏՐՈՍ ԴՈՒՐԵԱՆի մահուան 85ամեակին առթիւ Երեւանի պետական դրադարանին մէջ բացուած է ցուցահանդէսը, ուր կարելի է տեսնել բանաստեղծին «Տաղեր», «Ընտիր քերթուածներ» գրքոյկները, Վիէննա լոյս տեսած «Պետրոս Դուրեան» քննադատական - վերլուծական աշխատութիւնը եւ այլ նիւթեր, որոնք այցելուն կը ծանօթացնեն Դուրեանի կարճատեւ, բայց բեղնաւոր կեանքին :

ՆԿԱՐԻԶ Ռաֆայէլ Շիշմանեանի ի պահիւ մեծարանքի երեկոյ մը կազմակերպուած է Երեւանի մէջ : Ռ. Շիշմանեան նախապէս կ'ապրէր Փարիզ, ուր ստեղծագործած է մօտ 35 տարի եւ եղած է Փարիզի հայկական ազատ արուեստներու միութեան հիմնադիր անդամներէն մէկը՝ մինչեւ իր Հայաստան մեկնումը :

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ոճով փորագրուած մետաղեայ ծաղկամաններ, դինիի եւ օղիի գաւաթներ, չաքարամաններ, ծխախոտի եւ զարդերու տուփեր, ինչպէս նաեւ հայկական զորգեր պիտի ցուցադրուին Լայպցիկի տօնավաճառին մէջ, որ տեղի պիտի ունենայ Մարտին :

ՀԱՅԿԱԿԱՆ Գիտութիւններու Ակադեմիայի թանգարանը վերջերս ճոխացած է հետեւեալ առարկաներով.— 1) Պետրոս Ադամեանի անձնական զրադարանին զրքերէն մէկը՝ «Համլէթ»ը, 1876ի տպագրութիւն (ոուսերէն) : Գրքին սկիզբը փակցուած է Համլէթի զերին Ֆրանսերէնը՝ Ադամեանի ձեռագրով : Ուսումնասիրութենէն կը յայտնուի որ Պետրոս Ադամեան ոուսական խումբերուն հետ Համլէթի զերը խաղցեր է Ֆրանսերէն լեզուով : 2) Տիգրան Զուլոճեանի «Քէօսէ Քէօհեայ» օփերային ձեռագիր նօթագրութիւնը :

ԱՇՏԱՐԱԿի չրջանին մէջ բազմավաստակ մայրերը ստացած են 1700 բուլլիի պարգեւ :

ԼՐԱՏՈՒ ԱՐՈՒԵՍՏԻ

Ֆրանսական երկի «Օսքար»ը այս տարի չահեցան Շարլ Ազնաւուր եւ Ժապլին Ֆրանսուա : Մրցումը կազմակերպուած էր Ֆրանսական պարբերաթերթի մը կողմէ : Քուէարկութեան մասնակցած էին 20·009 ընթերցողներ : Մեր տաղանդաւոր հայրենակիցը, Շարլ Ազնաւուր, առաջնութիւն չահեցաւ 10·584 կէտերու չնչին տարբերութեամբ :

ՍՏԱՑԱՆՔ

ՅՈՒՍԱԲԵՐի բացառիկ թիւը նուիրուած Վահան Նաւասարդեանի յիշատակին : Հրատ. Յուսաբեր Մշակութային Միութեան, Գահիրէ :

ՀԱՅՐԵՆԻՔ Ամսագիր, 1957, թիւ 2, Պոսթըն :

ԲԱԶՄԱՎԷՊ Ամսագիր, 1956, թիւ 11-12, Սբ. Ղազար, Վենետիկ :

ՀԱՅ ՍԻՐՏ, պարբերաթերթ Հայ Օգնութեան Միութեան : 1957 Յունուար, Պոսթըն :

ԲԺԻՇԿ, Բժշկական եւ առողջապահական ամսաթերթ, 1957 Փետրուար, Պէյրութ :

ԱԿՕՍ ամսագիր զրականութեան եւ արուեստի : Հրատ. Համազգային Նշան Փալանճեան Ճեմարանի Երջանկաւարիչ Միութեան : 1957, թիւ 1, Պէյրութ :

ՍԻՈՆ, պաշտօնաթերթ Երուսաղէմի Պատրիարքութեան. 1956, թիւ 12, Երուսաղէմ :

ՎԱՐԱԳ, պարբերաթերթ Համավասպուրականի Հայր. Միութեան, 1957, թիւ 1, նուիրուած միութեան 25ամեակին, Մ. Նահանգներ :

ՊԱԳ - ՈՒՆՏԻ, պարբերաթերթ Մարթիոյ կրթ. ընկերակցութեան, 1956, Դեկտեմբեր : Մ. Նահանգներ :

ՆԱԻԱՍԱՐԴ, պաշտօնաթերթ Հարաւ. Ամերիկայի Հ. Մ. Ը. Մ.ի, 1956, Դեկտեմբեր, Պուէնոս Այրէս :

ՄԻԻԹԱՐԵԱՆ ԸՆՏԱՆԻՔ, Դպրոցական ամսաթերթ, Հրատ. Վենետիկի Միխիթարեան դպրոցի : 1957, թիւ 2, Վենետիկ :

ԼՈՒՍԱՒԵՐ, մանկա-պատանեկան ամսաթերթ, 1956, թիւ 12, Թեհրան :

ՍԱՄՈՒԷԼ

(ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՎԷՊ, 364 - 400)

Գ. ԳԻՐՔ

5.— ՄԱՅՐԸ

Երիտասարդը մօտեցաւ տաճարին :

«Սամուէլ»... կրկնեց նաեւ մայրը, եւ տաճարէն դուրս վազելով, գրկեց որդուն :

Հանդիպումը խիստ սրտաշարժ էր եւ, մի եւ նոյն ժամանակ, խիստ եղերական :

— Ախ որքան ուրախ եմ ես, որքան երջանիկ եմ ես, սիրելի Սամուէլ, — ասում էր կարօտեալ մայրը, բայց չէր թողնելով որդուն իւր գրկից,— որ դու ժամանում ես քո հայրենական ամրոցը մի այնպիսի բախտաւոր րոպէում, երբ քո մայրը կատարում է Գարնանամուտի մեծահանդէս տօնախմբութիւնը : Քո ներկայութիւնը, սիրելի Սամուէլ, մի նոր փայլ, մի նոր շուք կը տայ այդ տօնախմբութեանը :

Անսպասելի տեսարանը այն աստիճան յուզեց, այն աստիճան տապալեց խոհուածքեան մէջ դրեց անբախտ երիտասարդին, որ նա բոլորովին չկորթուեցաւ, եւ մի բառ անգամ չզտաւ պատասխանելու մօրը :

Մայրը բռնեց նրա ձեռքից, ներս տարաւ տաճարը :

Սամուէլը թախծալի աչքերով նայեց կըլակի վրայ, նայեց եւ մոգերի վրայ : Փոփոխութիւնը չափազանց անմխիթարական էր : Մտաբերեց որ, այժմեան տարուչանը այն եկեղեցին էր, որտեղ ալօթել էին իւր նախնիքը, եւ որի սուրբ աւազանից ինքը ծնունդ էր առել :

— Մայր, ասաց նա խռովեալ ձայնով — ես ինձ բոլորովին զժբախտ եմ համարում, որ վերադառնալով իմ հայրենական ամրոցը, ամէն կարգ, ամէն սրբութիւն խանգարուած եմ գտնում : Եթէ ցանկանում ես որ քո որդին լինեմ, հանդցրու այդ կրակը :

Մօր աչքերը վառուեցան բարկութեան բոցով :

— Ես աստուածասպան լինել կարող չեմ, Սամուէլ, պատասխանեց նա, գայթացած կերպով հրաժարուելով : Եթէ դու իմ որդին ես, պէտք է երկրպագութիւն տաս այն սրբութեանը, որ պաշտում է քո մայրը :

— Ուրեմն, ես կը սպանեմ քո աստուածուն, մայր :

— Զես համարձակուի, Սամուէլ :

Մոգերն ու մոգպետը երկիւղից մի կողմ քաշուեցան : Սամուէլի մարդիկը չրջապատեցին նրանց : Բարկութիւնը տակնուվրայ էր արել նրա ճառերով. իրեն փոխարինեց Պ. Մ. Ճերանեան :

Վարչութիւնը, որպէս զաղութի վերին մարմին, սերտ յարաբերութիւններ պահեց պետական եւ քաղաքային պաշտօնական մարմիններու եւ զաղթականաց դրան ենեակին հետ : Վերջին մարմնէն կատարուած դիմումին վրայ, Միութիւնը 20 հազար ֆրանք տրամադրեց հունգարացի զաղթականներու օգնութեան վարչութեան :

Ներքին ճակատին վրայ, վարչութիւնը եկեղեցին օժտեց կեդրոնական ջեռուցմամբ՝ շնորհիւ Պ. Ռուբէն Տալքիւփեանի առատաձեռնութեան :

Վարչութիւնը ամէն տարի կազմակերպեց Ապրիլեան Եղեռնի սգահանդէսը, մասնակցեցաւ 1918ի Զինադադարին ու 1945ի Ազատագրմանց առիթ կազմակերպուած հանդիսութեանց ու տողանցքներուն, կազմակերպեց թատերական երկու ներկայացումներ՝ Պ. Գրիգոր Վահանի մասնակցութեամբ : Ներկայացումներէն զոյացած հասոյթը յատկացուեցաւ Ազգանախնամին՝ քաղաքին եւ շրջանի կարօտեալներուն բաժնուելու համար :

Վարչութիւնը մօտէն զբաղեցաւ դպրոցով, զոր օժտեց նոր կարասիներով : Դասընթացքները չարունակուեցան կանոնաւորապէս՝ շնորհիւ ուսուցիչ Պ. Մ. Ժամագործեանի ջանքերուն : Դպրոցին տարեկան հանդէսները արժանացան ծնողներու եւ ժողովուրդին ջերմ գնահատութեան :

Այս բոլորէն զատ վարչութիւնը ունի նաեւ Դատական Մարմին մը, որ կը զբաղի զաղութին մէջ գոյութիւն ունեցող անհամաձայնութիւնները կարգադրելու գործով :

Ազգանախնամը, վաղանսի մէջ կազմուած է Ազգ. Միութեան վարչական անդամներէն եւ անխտիր կ'օգնէ զաղութին կարօտեալներուն, հիւանդներուն եւ ծերերուն՝ իր կարելիութեանց սահմաններուն մէջ :

Ապագայի ծրագիրներէն ամէնէն կարեւորը Ազգային տան մը կամ սրահի մը շինութեան հարցն է :

Բարոյական տեղեկատուութենէն վերջ կարդացուեցաւ նիւթական տեղեկագիրը, ըստ որուն Ազգ. Միութիւնը ունեցած է 1·272·207 ֆրանքի մուտք, 1·105·591 ֆրանքի ելք. պատրաստ դրամ՝ 166·616 ֆրանք :

Ապա ընտրութեան հաշուեքննիչ յանձնախումբ մը : Իսկ նկատի առնելով որ նոր վարչութեան ընտրութեան ընդհ. քուէարկութիւն ընելը անկարելի է, ներկաները ընտրեցին եօթը հոգիէ բաղկացած ընտրող մարմին մը, որ մինչեւ մէկ ամիս պէտք է նշանակէ նոր վարչութիւնը : Ընտրող մարմնին անդամներն են՝

Պ. Պ. Սինապեան, Անտոնեան, Քիւրքճեան, Կարապետեան, Ժամագործեան, Կօշկակարեան եւ Ադամեան :

Վերջ

ՐԱՖՖԻ

ՍՊԱՆԻՈՅ ՆՈՐ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Զօր. Ֆրանքօ երկուշաբթի դիչեր յայտարարեց թէ մեծ փոփոխութիւններ մըցուցած է կառավարական կազմին մէջ՝ «ըստ արդիական պահանջներու»:

Փաղանգաւորներու կուսակցութիւնը, որ նախապէս վեց աթոռ ունէր կառավարութեան ներս, այժմ միայն հինգ ներկայացուցիչ ունի: Նոր կառավարութիւնը չատ աւելի լայն չափերով կը ներկայացնէ երկրին զանազան կուսակցութիւններն ու հոսանքները: 5 փաղանգաւորներէն զատ կառավարութեան մաս կը կազմեն 8 արքայականներ, հինգ ներկայացուցիչներ՝ աշխատաւորական խմբակցութիւններէն, երկու անկախներ, երկու թէֆնի-սիէններ եւ Օփոս Տէի (կաթողիկէ) կազմակերպութենէն՝ մէկ հոգի: Ընդամէնը՝ 19 հոգի:

Ընդհանուր տպաւորութիւնն այն է, որ զօր. Ֆրանքօ հանրային կարծիքը հետզհետէ կ'ուզէ պատրաստել իր մահէն վերջ վարչաձեւի հաւանական փոփոխութեան մը՝ ի նպաստ թագաւորութեան:

Ի. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԴԱՐՁԵԱԼ ԿԱՄԲԱՍՏԱՆԷ Մ. ՆԱՀԱՆԴՆԵՐԸ

Ազգաժողովին խորհրդային պատուիրակութիւնը երկուշաբթի օր նոր թղթածը բար մը ներկայացուց ՄԱԿի քաղաքական յանձնաժողովին, որուն մէջ Մ. Նահանդները կ'ամբաստանուին իրենց «վնասակար գործունէութեան» համար: Մասնաւորապէս կը չեշտուի Մ. Նահանդներուն «տորերկրեայ գործունէութիւնը՝ արբանեակ երկիրներէն ներս»:

Որպէս պատասխան այս ամբաստանութեանց, Ծերակուտական Նօուլէնտ նախ հերքեց այս «սուտ խօսքերը» ապա իր հերթին ամբաստանեց Ի. Միութիւնը, որ «տեղական համայնավար կուսակցութեանց խողովակով կը ջանայ կործանել ազատ աշխարհի վարչաձեւը»:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԳԵՏԵՐՈՒ ջուրերը կը չարունակեն մեծ ահոգիչ կերպով բարձրանալ ամբողջ Ֆրանսայի մէջ: Լիոնի չրջանին մէջ լուրջ վախ կայ, որ Ռոն գետը յորդի: Կացութիւնը նոյնքան վտանգաւոր է Իոնը, Էնը եւ միւս գետերը եղերող չրջաններուն մէջ:

ՃԱՓՈՆԻ երեսփ. ժողովը ընտրեց երկրին նոր վարչապետը — Նոպուսուքօ Քիչի, որ ճանչցուած է որպէս արեւմտասէր: Նորընտիր վարչապետը անմիջապէս ձեւնարկեց կառավարութեան կազմութեան գործին: Ճափոնի արտաքին քաղաքականութեան մէջ որեւէ փոփոխութիւն չի նախատեսուիր:

ԱԼԺԵՐԻՈՑ մէջ զօր. Մասիւ հրամանատարութեան տակ զանուող անկարգ լուրերը կը չարունակեն ապստամբներուն հետապնդումը: Շուտով պիտի սակաւ ծուին նաեւ քաղաքային ուժերը՝ բնակչութեան պաշտպանութեան համար:

Այրլ Տիկին Անժէլ Ղազարեան եւ զաւակները Ժան - Ղազար եւ Մայսա, Տիկ. Զարուհի եւ Օր. Ֆուլիկ Պէօրէկեան, Տէր եւ Տիկին Սեպուհ Ղազարեան (Պոլիս), Տէր եւ Տիկին Յակոբ Ղազարեան եւ իրենց աղջիկը Անի, Պ. Գառնիկ Ղազարեան (Պոլիս), Պ. Վահան Ղազարեան, Տիկին Արմենուհի Յակիկեան, Տէր եւ Տիկին Տիգրան Յակիկեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Ֆիլիպ Փիլիպոսեան եւ զաւակը, Տէր եւ Տիկին Փափազեան, Տիկին Պազալեան եւ զաւակները, ինչպէս նաեւ Էսկիչեան, Մեսրոպեան, Պաղկեան, Յովնանեան, Տէօվլէթեան, Լուսպարոնեան եւ Յակեան ընտանիքները, սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց ամուսնոյն, հօր, հօրեղբօր, մօրեղբօր, փեսային, քեռայրին եւ ազգականին

ԳԱԲՐԻԷԼ ՂԱԶԱՐԵԱՆԻ

յանկարծական մահը որ տեղի ունեցաւ 53 տարեկանին, իր բնակարանին մէջ Փետր. 24ին:

Յուղարկաւորութիւնը տեղի պիտի ունենայ այս հինգշաբթի ժամը 15·30ին, Ալֆորվիլի Ս. Պ. Պ. եկեղեցին ուրկէ մարմինը պիտի փոխադրուի ընտանեկան դամբարանին մէջ:

Հաւաքուիլ իր բնակարանը 24պիս, Ավ. ժէնեբրալ Լըֆլէռ, Ալֆորվիլ:

Մասնաւոր մահագդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այդ ընդունիլ:

ՅԱՐԳԱՆՔԻ ԵՐԵԿՈՅ
ՇԱԽԱՐՇ ՄԻՍԱՓԵԱՆԻ

ՄԱՀՈՒԱՆ ՔԱՌԱՍՈՒՆԴԻՆ ԱՌԹԻԻ

ՇԱԲԱԹ, ՄԱՐՏ 9, ԺԱՄԸ 21ԻՆ

ՍՈՐՊՈՆԻ ՌԻՇԵԼԻԷՕ ԱՆՓԻԹԱՏՐՈՆԸ

Մանրամասնութիւնները յաջորդով:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Մուրատեան վարժարանի Ծնողաց Մի-ութիւնը իր հիմնարկութեան Յրդ տարեդարձի հանդէսը կը յետաձգէ Մայիս 19-ին, չխաչաձեւելու համար Կարմիր Խաչի Օրը Սորպոնի մէջ:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Լիոն.— Տէր եւ Տիկին Թովմասեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Տեղանեան, Տէր եւ Տիկին Արթինեան իրենց խորին շնորհակալութիւնները կը յայտնեն բոլոր անոնց որոնք անձամբ, ծաղկեպսակով, հեռագրով կամ նամակով ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց մօր եւ մեծ մօր՝

ԱՑՐԻ ՏԻԿԻՆ ԱՆՈՒՇ ՎԵՀԻՍԵԱՆԻ

մահուան առթիւ: Յուղարկաւորութիւնը տեղի ունեցաւ Փետր. 22ին, Լիոն:

26 ՐԴ ՏԱՐԵԿԱՆ ՅԵՐԵԿՈՅԹԸ

Հայ Արիներու միութեան Փարիզի Շրջանի

Կիրակի 10 Մարտ, կէսօրէ վերջ ժամը 2,30ին, Սալ տը լա Շիմիի մէջ, 28 պիս ռիւ Սէն-Տոմինիք (Մէթրօ Ինվալիտ):

Նախագահութեամբ կաթող. Պատուէր-բակ Սերովբէ եպիսկ. Մանուկեանի:

Սկաուտական ներկայացումներ եւ զուարճանքներ: Բանակոմի կրակը, Փարիզի շրջանի սկաուտներուն կողմէ: Հայկական երգեր եւ պարեր Առնուվիլի մասնաճիւղին կողմէ: Յուցադրութիւն մոդական լապտերով: Դայլիկները կը ներկայացնեն Ց. Թումանեանի «Կաթիլ մը մեղրը»:

Մարսէյլէն խմբապետուհի Ալիս Շամիրեան պիտի երգէ «Ձմեռն անցաւ» Սըրուանճեանի, «Գանձեր ունեմ» Ալէմշահի եւ պիտի արտասանէ «Ախ Թամար» Ց. Թումանեանի եւ «Խօսք իմ որդուն» Սիլվա Կապուտիկեանի եւ այլն:

Պիւֆէ. ցուցադրութիւն – Մուտք 300 եւ 500 ֆրանք:

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՏՕՆԸ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Այս հինգշաբթի երեկոյեան ժամը 8·30ին, Վարդանանց տօնին առթիւ, Լիոնի մէջ տեղի պիտի ունենայ անոնց խնկելի յիշատակին վերակոչումը Իմմաքիւլէ Գոնսէպսիոնի նորաչէն սրահին մէջ, 24 բիս Տիւնուար:

Բանախօսութենէ, արտասանութիւններէ եւ երգերէ վերջ պիտի ունկնդրուին «Անուշ»ի օփերային երեք միքրոսկոն ձայնապնակները բացատրութեամբ:

Լիոնի հայութիւնը կը հրաւիրուի հայրենիքի եւ կրօնքի գիւցազներուն յիշատակը յաւերժացնելու համար հայկական ջերմիկ մթնոլորտի մը սարքուած սոյն հանդէսին:

Մուտքը ազատ է եւ սրահին ջերմութիւնը՝ ապահովուած:

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

ՍԵԲԱՍՏԻՈՑ ՄՈՒՐԱՏ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐԱՑԻ տարեկան պարահանդէսը տեղի կ'ունենայ Ապրիլ 28ին, Իսիի թաղապետական սրահին մէջ:

Մանրամասնութիւնները յաջորդով:

ՈՐԲԵՐՈՒ ՕԳՆ. ՄԱՐՄԻՆ

Մանուկներու Ծպտեալ հա՛դէսը կերպակի 7 Ապրիլ, Սէրքըլը Միլի ռի մէջ, նախաձեռնութեամբ Տիկն. Միութեան Որբ. Օգն. Մարմնի:

Անոնք որ կ'ուզեն Ծպտել իրենց մանուկները Ապրիլ 7ի հանդէսին համար, կրնան աճապարել:

Տողանցքը ժամը 16·30ին, բազմազան մրցանակներով:

Imp. Araxes - 46, rue Richer, Paris (9e)

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18Ը

ԻՍԻԻ ՄԷՋ

Այս կիրակի ցերեկ ժամը 15ին, Խրիմեան դպրոցը, 2 ռի տը լա Տէֆաննս:

Ճոխ յայտագիր: Կը մասնակցի Թաւրնթ Սէցրան:

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ:

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Փարիզի Հայ. Եկեղեցւոյ Հոգաբարձութիւնը նկատի ունենալով Վարդանանց մեծ եւ փառաւոր ճակատամարտի կրօնական եւ ազգ. տօնի պատմական հանգամանքը, այս տարի եւս պատշաճ հանդիսաւորութեամբ պիտի տօնակատարէ 28 Փետր. հինգշաբթի օր ժամը 9,45ին, Փարիզի Ս. Յովհաննէս Մկրտիչ եկեղեցիին մէջ:

Հրաւիրուած է Փարիզի եւ շրջակայքի հայերէնի դասընթացքներու աշակերտութիւնը. պիտի մատուցուի մասնաւոր Ս. պատարագ: Արարողութիւններուն պիտի նախագահէ Հայր. Պատուիրակ Գեր. Տ. Սերովբէ եպիսկ. Մանուկեան:

Ճեմ պատարագի դպրաց դասը պիտի երգէ յատուկ պատշաճի երգեր եւ պիտի ըլլան արտասանութիւններ:

Կը խնդրուի մեր բոլոր հայրենակիցներն որ ներկայ ըլլան, յարգելու համար սրբոց Վարդանանց յիշատակը:

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Հերթական դասախօսութիւնը այս չորեքշաբթի դիչեր, ժամը 21ին, Քաֆէ Քատէի վերնայարկը: Վիճաբանական եղելոյ, նիւթը՝ «Բարեգործական Միութիւնը եւ իր դերը հայկ. գաղութներու մէջ»: Մուտքը ազատ է:

ՀԱՑ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕՐԸ

Գեղարուեստական ցերեկոյթ Սորպոնի Մեծ Ամփիթատրոնին մէջ, կիրակի 12 Մայիս ժամը 14ին:

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն:

ՏԱՐՕՆ ՏՈՒՐՈՒԲԵԲԱՆԻ ՀԱՑՐ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ, ՓԱՐԻԶ

ՔԱՌԱՍՆԱՄԵԱՅ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթ, 18 Մայիս, Իվ Թուտիֆ թատրոնը

Մանրամասնութիւնները յաջորդով:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

կարուհի կ'ուզուի աքրլիէի մէջ աշխատելու համար: Դիմել՝

Confection de Paris

19 Bd. St. Denis, Paris (1er étage)

ՇՆՈՂՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Էֆօլ Նարմալ տը Միւզիքէն չրջանաւարտ դաշնակահար ԱՐՄԱՆ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ, նոր պատոյն մեթոտով դաշնակի, սոլֆէժի եւ արմօնիի դասեր կուտայ ամէն ատիճանի աշակերտներու: Դիմել՝ 15, Բիւ Սաճիթիէ, Փարիզ (2րդ): Հեռ. Լուվր 41-29:

Օր. ՍԵԴԱ ԽԱԹԱՆԱՍԵԱՆ
Պ. ՖԱՓՈՒԼ ՍՕՆԷՆՑ - ՓԱՓԱԶԵԱՆ
Ամուսնացած
24 Փետրուար, 1957 Գահիրէ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Ց. Դ. «Փոթորիկ» խումբի ժողովը այս հինգշաբթի իրիկուն ժամը 21ին, սովորական հաւաքատեղին, (17 ռիւ Պլէօ):

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Ց. Դ. Ուս. «Ռուբէն» խումբի ժողովը այս չորեքշաբթի, ժամը 21ին, 17 ռիւ Պլէօ: Շատ կարեւոր օրակարգ:

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ Հ. Ց. Դ. Ս. Մինասեան ենթակոմիտէի ժողովը այս ուրբաթ, ժամը 21ին, սովորական հաւաքատեղին:

ԼԻՈՆ.— Հ. Ց. Դ. «Վարանդեան» կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները այս ուրբաթ ժամը 20·30ին, Ցոյներուն սրահը:

ՎԻԼՆ.— Հ. Ց. Դ. ընկերական ընդհ. ժողովը այս չաբաթ, ժամը 20·30ին, «Համօ Օհանջանեան» սրահին մէջ: Կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

ԼԻՏԻԱ ԿԱՐԻՆԻ

ՌԵՍԻԹԱԼԸ
ՄԱՅԻՍ 23ԻՆ
ԷՔՈԼ ՆՈՐՄԱԼ ՏԸ ՄԻՒԶԻՔ

Մանրամասնութիւնները յաջորդով:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Բարեգործականի պարահանդէսի կազմակերպիչ յանձնախումբը կը յայտարարէ թէ Մարտ երեքին տեղի ունենալիք պարահանդէսի գեղարուեստական բաժինին համար ապահոված է Փարիզի առաջնակարգ քապարէներէն Փուէրթա Տէլ Սոլի աթրաքսիոնի խումբը, ամբողջական կազմով:

Գեղարուեստական բաժինը պիտի սկսի ժամը ճիշդ ութին:

Միջազգային համբաւի տիրացած այս խումբին ներկայացումը չխանգարելու համար յարգոյ հասարակութենէն կը խնդրուի սեղանները զբաւել ամէնէն ուշը ժամը 19·30ին:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ ՎԱՀԱՆԻ ՄԷՋ

Տէր եւ Տիկին Արտաշէս Պարսամեան, Այրլ Տիկին Մարի-Պէրթ Պիւլպիւլ Հիւսեան (Ծնեալ Պարսամեան) ընտանիքները կը ծանուցանեն թէ՝ այսկիրակի Վալանսի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ տեղի պիտի ունենայ հոգեհանգստեան պաշտօն իրենց փեսային եւ ամուսնոյն՝

ՆՈՒՊԱՐ ՀԻՒՍԵԱՆԻ

մահուան քառասունքին առթիւ: Հանդուցեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

ՆՈՒԻՐ

Խմբագրատուն իրենց այցելութեան առթիւ Տէր եւ Տիկին Օննիկ Պէնէկեան (Պրոնէն) հազար ֆր. կը նուիրեն Մշակոյթի Տան: Սատնալ «Յառաջ»էն:

ՊԵԼԺԱՀԱՅ ՈՒՄ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՅԵՐԵԿՈՅԹ

Նուիրուած Խրիմեան Հայրիկի մահուան յիսնամեակին:

Այս կիրակի կէսօրէ հաք ժամը ճիշդ 4ին, Պրիւսէլի Համալսարանին Ուս. Տան մէջ, 22 ռիւ Փոլ Էկէր:

Կը խօսի՝ Մարսէյլէն հրաւիրուած՝

Պ. ԿԱՐԱՊԵՏ ՓՕԼԱՏԵԱՆ

× *Հանդէսին ներկայ կ'ըլլայ եւ կը խօսի ԼԻԻԲ ԱՆՏՐԼ ՄԱՐՍԱԼ:*

ԿԻՐԱԿԻ, 3 ՄԱՐՏ 1957, ԺԱՄԸ 16-ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԿԷՍ ԳԻՇԵՐ

ՕԹԷԼ ԺՈՐԺ Ե-Ի ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ

Հ.Բ.Ը.Մ.ԻՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Պատուոյ Նախագահութեամբ

ԶԱՐԵՀ ԳԷՑ ՆՈՒՊԱՐԻ

Պատրաստուեցէք Փարիզահայ ամէնէն փնտռուած Պարահանդէսին

Առաջնակարգ Նուագախումբ, գեղարուեստական ճոխ բաժին եւ անակնկալներ:

Տոմսերու եւ սեղաններու վերապահման համար դիմել Բարեգործականի գրասենեակը, 11 Մուար Ալպոնի: ԹՐՕ 03-18

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise - Paris 9e

Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R. C. Seine 57 A 2731

Directrice : *Arpik MISSAKIAN*

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք : Հատը 12 ֆր.

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 28 ՓԵՏՐՈՒԱՐ

JEUDI 28 FEVRIER 1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7819 33ème ANNEE

ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3630

ԻՐ ԽՕՍՔԸ

ՎԱՐԴԱՆԱՆՔ

Ահուսարսափի օրերուն, երբ արհնա-զանդ բռնակալութիւնը կը բզկտէր մեր միտքն ու սիրտը եւ մարմինը, մարդիկ մխիթարութիւն կը փնտռէին ոգեկոչելով անցեալը :

Իրենց երեւակայութիւնը կը քրքրէր, կը լուսաւորէր պատմութեան էջերը, պտնելով ալբիւրներ հաւատքի եւ կորովի :

Այդպէս, իր առջև կը պարզուէին պայքարի եւ փառքի արձանագրութիւններ ո-րոնք բարձր կը պահէին իր դլուխը :

Այդ անցքերէն մէկն ալ՝ Վարդանանքը, որ կը տօնուի այսօր, դանդաղ ձեւերով :

Ինչպէս բռնակալութիւնը, օտարութեան սառն խորչակն ալ կը սպառնայ կազմալուծել մեր ինքնուրոյն դոյութեան հիմքերը, եթէ չկարենանք պահել կապը երէկուան եւ այսօրուան միջեւ :

Ի՞նչ է Վարդանանքը : Բազմաթիւ հատորներ հրատարակուեցան վերջին տարիներու ընթացքին : Երկարաշունչ վերլուծումներ, թեր ու դէմ տեսութիւններ, պարզելու համար Աւարայրի ոգեմաղաչ տին խորհուրդը :

Եղան հեղինակներ որոնք փորձեցին այլաբանել, նեմեսացնել Վարդանի եւ Ղեւոնդ երէցի օրհասական ճակատամարտը, պարզապէս կրօնական մոլեռանդութեան վերածելով զայն :

Եւ, տրամաբանօրէն, յանդեցան այն եզրակացութեան թէ խմաստունը, բուն հայրենասէրը Վասակն էր, ոչ թէ Վարդանը :

Ըմբռստանալով այս բռնադրօսիկ տեսութեան դէմ, ուրիշ հեղինակներ նորէն եւ նորէն քրքրեցին պատմութեան դիրքերը :

Անոնք համբերութեամբ վերլուծեցին ծուռն ու չիտակը եւ գտան նոր փաստեր, ապացուցանելու համար պատմական ճշմարտութիւնը . —

Իսկ եւ իսկ ազատագրութեան պայքար մըն էր որ կը մղուէր :

Թշնամին կ'ուզէր սարկացնել ամբողջ ժողովուրդ մը, դաւանափոխութիւն պարտադրելով :

Եթէ ըմբոստները քրիստոնեչունչ յորդորներ կ'ուղղէին, դլուխն ըլլալով Ղեւոնդ երէց եւ Վարդան Մամիկոնեան, պատճառը այն է որ ազգութեան գաղափարը, հայրենիքի սէրը տակաւին չունէին այն իմաստը ինչ որ այսօր :

Նոյն երեւոյթը կը պարզուէր Տաճերու դիւտին առթիւ ալ :

Մեսրոպի եւ Սահակի տատապանքին եւ դիւերային աքնութեանց հիմնական նպատակն էր ապահովել ժողովուրդին ինքնուրոյն դիմագիծը, սեփական մշակոյթ ստեղծելով : Հոգ չէ թէ Աստուածաշունչի թարդմանութեամբ սկսէին :

Միայն կրօնական մոլեռանդութեան կիրքը կրնա՞ր այնքան ուժ ունենալ դէպի Տղմուտ դէտ առաջնորդելու ափ մը քաջեր, որոնք պիտի ճակատէին ամէհի բանակի մը դէմ :

Պատմական ճշմարտութեան ուրիշ ապացոյց մըն ալ այն որ, վաստակաւոր հեղինակ մը, Դեր. Դէմիրճեան, յաջողեցաւ հոյակապ վէպ մը յօրինել, « Վարդանանք», այնքան ճարտար հիւսուածքով : (երկու հատոր, այժմ Բ. տպագրութեան արժանացած) :

Աւարայրի ճակատամարտին (451) եւ անոր 1036 վկաներուն ոգին էր որ բազմապատկուեցաւ դարերու ընթացքին, յանդելով ներկայ քաղաքական - ազատագրական պայքարին :

Դիմադրական ճակատ եւ ինքնապաշտպանութիւն, — ահա բուն իմաստը այդ մարտնչումներուն, Վարդանանցէն մինչեւ նոր ժամանակներու հերոսամարտները :

Վերջին խօսքը պիտի արտասանէ ան որ պիտէ դիմանալու դաղտնիքը :

(Յառաջ», 17 Փետր. 1945) Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱՑՋԸՆՀԱՈՒԸՐ—ԿԻ ՄՈԼԷ

ԱՌԱՋԻՆ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Երեքշաբթի առաւօտ կի Մոլէ առաջին տեսակցութիւն մը ունեցաւ նախագահ Այզընհաուըրի հետ : Մօտ մէկ ժամ տեւող սիրալիր խօսակցութիւն մը ունեցան, որ առաւելաբար դարձաւ հին յիշատակներու շուրջ — պատերազմի եւ ցամաքահանման յիշողութիւններ, Լաֆայէթ, տարիներու բարեկամութիւն, փոխադարձ այցելութիւններ. առաջին հերթին՝ Ֆրանսայի Հանրապետութեան նախագահը, Պ. Ռընէ Քոթի Մ. Նահանդներ կը հրաւիրուի : Այս ընդհանուր խօսակցութիւններէն վերջ, Այզընհաուըր հեռաձայնով հրաւիրեց Տըլլըսն ու Փինօն : Այդ վայրկեանէն սկսեալ, աւելի այժմէական նիւթեր սկսան չօշափուիլ : Հետզհետէ հասան նաեւ Հիւս. Ափրիկէի հարցերուն մասնաղէտ ամերիկացի բարձր պաշտօնատարներ, զանազան խորհրդականներ, Մ. Նահանդներու Ֆրանսայի նախկին դեսպանը՝ Տիլըն, նոր դեսպանը՝ Ամօրի Հօութըն, ինչպէս նաեւ Ֆրանսայի դիւանագիտական ներկայացուցիչները :

Առաջին հերթին խօսուեցաւ Հիւս. Ափրիկէի մասին : Ապա, նիւթը աւելի ընդհանրացնելով, հասան Մերձ. Արեւելքի հարցերուն :

Կի Մոլէ բացատրեց թէ ինչո՞ւ Ֆրանսա ուրիչ կերպ չէր կրնար վարուիլ Եգիպտոսի խնդրին մէջ : Նէյտեց Մ. Նահանդներու հետ միացեալ քաղաքականութեան մը անհրաժեշտութեան վրայ : Այդընհաուըր պատասխանեց թէ Մ. Նահանդները, որպէս արեւմտեան խմբակին առաջնորդը, պարտաւոր են բարեկամական յարաբերութիւններ պահել անտեսապէս յետամնաց երկիրներու հետ եւ օդնել անոնց զարգացման :

Այս առաջին խօսակցութիւնները տեսակ մը նախաբան կարելի է նկատել յառաջիկայ վիճաբանութեանց, որոնք առաւելաբար պիտի դառնան Հիւս. Ափրիկէի, Մերձ. Արեւելքի, Ալճանեան Ովխոտի, Միացեալ Եւրոպայի եւ դրամական փոխառութեան հարցերուն շուրջ :

ԿԱԶԱՅԻ ԵՒ ԱՖԻՊԱՑԻ ՀԱՐՑԸ ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԻՆ ԱՌՋԵԻ

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ՄԻՋԻՆ ԼՈՒԾՈՒՄ ՄԸ ՊԻՏԻ ԱՌԱՋԱՐԿԵՆ

Կապայի եւ Աքապայի հարցին քննութիւնը, որ քանիցս յետաձգուած էր Մ. Նահանդներու խնդրանքով, սկսաւ երեքշաբթի օր : Քանատայի պատուիրակը բանաձեւ մը առաջարկեց, որ առանց այլեւայլի մերժուեցաւ Մ. Միութեան եւ արաբական երկիրներու պատուիրակներուն կողմէ, որոնք կը պահանջէին Իսրայէլի դէմ պատժական միջոցներու անմիջական կիրարկումը : Այս դիմադրութեան վրայ, ընդհ. ժողովը յետաձգեց իր նիստը : Այդ պահուն լուր տարածուեցաւ, որ Մ. Նահանդները միջին ճամբայ մը գտած են եւ այսօր իսկ պիտի ներկայացնեն իրենց բանաձեւը՝ Մակի հաւանութեան : Կ'ըսուի նոյնիսկ թէ այդ բանաձեւը պիտի ներկայացուի Մ. Նահանդներու եւ Հնդկաստանի կողմէ :

Քանատայի բանաձեւը, որ մերժուեցաւ, կը պարունակէր հետեւեալ կէտերը. — 1) Իսրայէլ եւ Եգիպտոս յանձն կ'առնեն 1949ի համաձայնութեան բոլոր յօդուածները յարգել եւ որեւէ յարձակողական ործարքի մէջ չդտնուիլ : 2) Մակի ուժերը սահմանադիծին երկու կողմերը պիտի դրաւեն մինչեւ որ վստահ ըլլան թէ այլեւս յարձակումներ պիտի չըլլան երկուստեք : 3) Մակի ուժերը պիտի հսկեն Աքապայի ընձանին վրայ եւ թշնամական բոլոր ործարքներուն արդելք պիտի հանդիսանան

4) Իսրայէլեան բանակները պիտի քաշուին Կազայէն, որ ոչ եգիպտոսի կը պատկանի, ոչ ալ Իսրայէլի : Մակի ուժերը կազան ալ պիտի դրաւեն. իսկ Համըրշոլտ Ազգաժողովին հաւանութիւնը վայելող բարձր քոմիսէր մը պիտի նշանակէ՝ վարչական դործերով դբաղելու համար :

× Ամերիկեան պատուիրակը, Քապոթ Լոճ, մինչեւ ուշ դիշեր խորհրդակցութիւններ ունեցաւ ուրիշ պատուիրակներու հետ՝ ամերիկեան բանաձեւին վերջնական պարունակութեան շուրջ : Մինչ այդ Իսրայէլի դեսպանը, Էբան, անընդհատ կ'երթեւեկէր Նիւ Եորքէն Ուաշինկթըն, տեսակցութիւններ կ'ունենար Տըլլըսի եւ այլ բարձրաստիճան անձնաւորութեանց հետ եւ ի վերջոյ կը յայտարարէր թէ Աքապայի հարցին շուրջ համաձայնութիւն դոյացած է դրեթէ. ուրեմն կը մնայ կազայի խնդիրը, որուն ալ լուծումը այլեւս չի կրնար շատ ուշանալ :

ԱՐԵՒՄՏ. ԵՒՐՈՊԱՑԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ ԺՈՂՈՎԸ

Արեւմտեան Եւրոպայի կազմակերպութեան ժողովը, որուն կը մասնակցին Անգլիոյ, Ֆրանսայի, Դերմանիոյ, Իտալիոյ, Հոլանտայի եւ Պելժիոյ Արտաքին նախարարները, բացուեցաւ Լոնտոնի մէջ : Ֆրանսայի կողմէ կը մասնակցի Արտաքին փոխ նախարարը : Ինչպէս յայտնի է, Անգլիա, որ ցարդ 75·000նոց բանակ մը կը պահէր Դերմանիոյ մէջ, կ'ուզէ այդ թիւը իջեցնել չիսուն հազարի : Այս որոշումը մեծ մտահոդութիւն պատճառած էր Արեւմտ. Եւրոպայի միւս պետութեանց, որոնք առաւելաբար մտահոդուած են Արեւմտ. Եւրոպայի պինուորական կազմակերպութեամբ :

Անգլիա, տեղի տալով իր դաշնակիցներու դիտողութեանց, առայժմ չետաձդեց իր բանակներու մէկ մասը Եւրոպայէն հետ քաշելու որոշման իրադործումը :

ԳԱՀԻՐԷԻ ԺՈՂՈՎԸ

ԻՊՆ ՍԷՈՒՏ ԿԸ ՊԱՇՏՊԱՆԷ « ԱՑՋԸՆՀԱՈՒԸՐԻ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ »

Արաբական չորս պետութեանց (Եգիպտոս, Արաբիա, Սուրիա եւ Յորդանան) վարիչները երկրորդ նիստ մը դումարեցին երէքշաբթի օր եւ որոշեցին չորեքշաբթի ալ հանդիպում ունենալ :

Պաշտօնական շրջանակները բացարձակ լռութիւն կը պահեն խօսակցութեանցընոյթին եւ արդիւնքին շուրջ, բայց արաբական մամուլը կը չեչտէ այս ժողովին բացառիկ կարեւորութիւնն ու արաբական միասերը քաղաքականութեան մը անհրաժեշտութիւնը :

Լատամեղեակ անձեր կը կարծեն, որ Իպն Սէուտ իր խօսակիցները ուղած է համոդել «Այզընհաուըրի վարդապետութեան» ներկայացուցած առաւելութեանց մասին : Աչխատած է մասնաւորաբար համոզել Նասրը, որ իր չահը կը պահանջէ հետանալ խորհրդային կաքէն եւ մօտենալ Մ. Նահանդներու : Կը կարծուի թէ Յորդանանի Հիւսէյն թագաւորը արդէն իսկ համոզուած է այս իրողութեան, որովհետեւ համապատասխան հրահանդներ տուած էր Յորդանանի վարչապետին ու կառավարութեան անդամներուն : Սուրիոյ նախագահն է, որ ամէնէն աւելի ընդդիմացած է Իպն Սէուտի համոզիչ խօսքերուն, որովհետեւ կը վախնայ վշտացնելէ Ն. Միութիւնը — Սուրիոյ դէնք հայթայթող կարեւոր պետը :

× Դահիրէի մէջ պաղեստինցի դաղթականները բուռն ցոյց մը կազմակերպեցին. յարձակեցան ոստիկանական կայանի մը վրայ : Ցոյցը կազմակերպուած էր իրենց ներկայ վիճակէն դժդոհ տարագիրներու կողմէ, որոնք կ'ուզեն օր առաջ իրենց երկիրը վերադառնալ :

Հ. ՎԱՀԱՆ Վ. ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ

Վենետիկի Մխիթարեան Միաբանութենէն Հ. Վահան Յովհաննիսեան, որ այս վերջին տարիներուն կը վարէր Հալէպի Մխիթարեան վարժարանին տեսչութիւնը, Ս. Ղազար վերադարձած է կարճ ժամանակի մը համար : Ներկայիս Վենետիկի Ս. Խաչ եկեղեցիին ժողովրդապետն է եւ միաժամանակ դասախօս՝ Վենետիկի Մուրատ - Ռափայէլեան վարժարանին : Անցեալ չաբթու, Մարսիլիոյ Մուրատ - Ռափայէլեանի վարժարանի նախկին տնեցրու Միութեան հրաւէրով՝ այցելեց Մարսէյլ, եւ ներկայ եղաւ Հ. Սահակ Տէր Մովսէսեանի հոդեհանդիստին եւ դասախօսութիւն մը տուաւ Հայոց ազատագրական չարժումներու պատմութեան մասին, ինչպէս դրուեցաւ «Յառաջ»ի մէջ :

Համարկելի վարդապետը, որ այնքան բարեկամներ ունի Փարիզի մէջ, կատարուած հրաւէրի մը վրայ Մարսէյլէն եկաւ Փարիզ, եւ այս առթիւ այցելութիւն մը տուաւ նաեւ «Յառաջ»ի խմբագրութեան :

Հ. Վահան, իբրեւ բանաստեղծ, իր քերթողական դործերէն եւ ազդ. պատմութեան դասագիրքերէն զատ, այժմ կը պատրաստէ նոր դասագիրք մը բարձրադոյն դասարաններու համար : Մեր քաղաք տեղեկութիւններուն համաձայն, Հ. Վահան յառաջիկայ տարի պիտի այցելէ Թեհրան :

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ «ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ ՍՐԱՀ»Ի ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

— Ժէ. ՅԱՒՆԿ

«Վարդանեան» ընկերակցութեան (Լիոն)	38·500
Քառուկեան ընտանիք (Մթրազպուր)	2·000
Մշակոյթի բարեկամ մը	3·000
Նախորդ դումար՝	856·400
Ընդհ. դումար	899·900

***

Փետրուար 24ի ցանկին մէջ յիշուած Աւետիս Եագուպեանը պիտի ըլլայ Եագուպեան :

Պետրոսեան (Վիէն) պիտի ըլլայ Հ. Կամաւորներու եւ Մարտիկներու Միութիւն :

ՍՈՒՐԻՈՅ ՔԱՂԱՔ. ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ 12 ՀՈԳԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԱԾ

Երեք հոդիէ բաղկացած Զինուորական Ատեանը, որ կը զբաղէր Սուրիոյ քաղաքական դատավարութեամբ, երեքշաբթի օր արձակեց իր վճիռը : 12 անձեր մահուան դատապարտուեցան. տասնմէկ հինդը Սուրիա կը զտնուին այժմ. ու մնացեալ եօթը ապաստանած էին Լիբանան կամ Թուրքիա : Մնացեալ ամբաստանեալներէն նախկին նախագահ Շիշաքլի (այժմ՝ Փըրանա) ցկեանս տաժանակիր աչխատանքի դատապարտուեցաւ : 29 ուրիշ ամբաստանեալներ երեք ամիսէն մինչեւ ցկեանս տաժանակիր աչխատանքի դատապարտուեցան. հինդ հոդի անպարտ արձակուեցան :

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ մէջ 15 «հակայեղափոխականներ» ձերբակալուեցան : Տեղական իչխանութիւնները խիստ հետապնդման կ'ենթարկեն եւրոպական դեսպանատունեբուն հետ կապ ունեցող անձերը :

ԼԻՈՆի դետեղերեայ թաղերը մեծապէս վտանդուած են դետին ջուրերուն բարձրանալուն պատճառով. կառավարութիւնը կը հետապնդէ այդ չրջաններուն մէջ բնակող ընտանիքները :

ԹՈՒՐՔԻՈՅ պատերազմական պիւտճէն քուէարկուեցաւ : Ընդհ. պիւտճէին (1·5 միլիառ տոլար) մէկ քառորդը պիտի յատկացուի պատերազմական պիւտճէին :

ՎԱՂՎԱԾ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՒՇԵՐ

ՏԵՐԵՆՑԻՈՒՄԻՑ ՑՈՒՑԱԿՆԵՐ ՄԸ

Շատ շուտով, այլ «Սիրուհի»-ներով ու հատորներով մեր հին տաղանդավոր գրականութեան մեծ դէմքերուն հետ ալ մեր ընթերցասէր հասարակութիւնը պիտի ծանօթանայ։

Մ՚ալ «Սիրուհի»-ներ։ — ասոնք ալ ինչ-որ նոր տեսակ մը պիտի ըլլան։ Ինչպէ՞ս կրնայ ներկայանալ հին գրականութեան մը մեծ դէմքերուն հետ։

Ասոնք ալ հին գրականութեան մեծ դէմքերուն պէս պիտի ներկայանան մեզի, ինչպէս որ անոնք ներկայացան իրենց ժամանակին։ Ասոնք ալ պիտի ներկայան

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏԻՐՈՋ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՎԱՐԿԱՆԻՇ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏԻՐՈՋ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՎԱՐԿԱՆԻՇ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏԻՐՈՋ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՎԱՐԿԱՆԻՇ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏԻՐՈՋ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՎԱՐԿԱՆԻՇ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏԻՐՈՋ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՎԱՐԿԱՆԻՇ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏԻՐՈՋ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՎԱՐԿԱՆԻՇ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏԻՐՈՋ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՎԱՐԿԱՆԻՇ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏԻՐՈՋ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՎԱՐԿԱՆԻՇ

ՅԱՐԳԱՆՔԻ ԵՐԵԿՈՅ

ՇԱԽԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ

ՄԱՀՈՒԱՆ ՔԱՌԱՍՈՒՆԴԻՆ ԱՌԹԻՒ

ՇԱԲԱԹ, ՄԱՐՏ 9, ԺԱՄԸ 21ԻՆ

ՍՈՐՊՈՆԻ ՌԻՇԸԼԻԷՕ ԱՄՓԻԹԱՏՐՈՆԸ

Կը նախագահէ ընկեր ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

Կը խօսին ՖՐԵՏԵՐԻՔ ՖԼԻՏՏԻ եւ ՇԱԽԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Մանրամասնութիւնները յաջորդով :

Տէր եւ Տիկին Սեպուհ Թէլալեան, Տէր եւ Տիկին Գայապալեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Փափազեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Մուրատեան եւ զաւակները, Օր. Ժիւլիէթ Թէլալեան եւ բոլոր պարագաները ցաւով կը ծանուցանեն իրենց եղբօր, հօրեղբօր եւ ազգականին՝

ԳՐԻԳՈՐ ԹԵԼԱԼԵԱՆԻ

մահը որ տեղի ունեցաւ Փետրուար 24ին, Մոնմորանսիի հիւանդանոցը :

Յուղարկաւորութիւնը այսօր հինգշաբթի ժամը 15·30ին Սէն Մեսար եկեղեցին (Էվինիւ) :

Հաւաքուիլ եկեղեցին :

Հաղորդակցութիւն·— Օթօսլիւս 154 Քարքիզը Փլէյէլէն :

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

Կազմակերպուած Համախարբերդի Հայրենակցական Միութեան Վիէնի մասնաճիւղին կողմէ : Տեղի կ'ունենայ այս շաբաթ երեկոյ ժամը 8·30ին Հայկազեան սրահին մէջ :

Մասնաւոր խնամքով պատրաստուած պիւֆէ՝ լաւագոյն ըմպելիներով :

Սիրով կը հրաւիրուի դաղութիս յարգոյ հասարակութիւնը :

«JEUNE THEATRE FRANCO-ARMENIEN» DE PARIS

Հիմնադիր - ղեկավար
ԴԵՐԱՍՍԱՆ ԱՒԵՏԻՍ ՄԻՍԻՐԵԱՆ

Այս թատերախումբին իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերեն չարժուհի Նկարի եւ Ֆրանս. բեմերու համբաւոր դերասանները, ինչպէս նաեւ վարիպտ հայ կարող ուժեր·— ՌՈԶԻ - ՎԱՐԴ (Նուարդ Մանուէլեան), ՀԱՅԿՈՒՀԻ ԽԼՏԶԵԱՆ (Նաթալի Քէչեան), ՄԱՏԼԻԷՆ ԷՔԻԶԵԱՆ, ՔԱՐԲԱՆԹԻԼ, ՄԱՐԻ ԷՕՖ - ՄԻՀՋԵԱՆ, Պ. Պ. ՄԻՇԷԼ ԱՐՏԱՆ, ՀԱՆՐԻ ՃԱՆԻՔ (Ճարութիւն ՃԱՆԻԿԵԱՆ), ԱՒԵՏԻՍ ՄԻՍԻՐԵԱՆ, ԲԱՐՍԵՂ ՀԱՊԷՇԵԱՆ եւ ՏՐԴԱՏ ՆՇԱՆԵԱՆ :

Ֆրանֆօ - Արմէնիէն Թատերախումբին առաջին ներկայացումը տեղի կ'ունենայ ապրիլ 8ի իրիկունը, Ռէփիւպլիքի «Իվ Թիւտիք» Թատրոնին մէջ :

Պիտի ներկայացուի Մաքս Տրէհերի «Տասնըեօթը Տարեկանները», (Տրամ եւ - րեք արարով), բեմադրութեամբ Աւետիս Իսիրեանի, ինչպէս նաեւ Ֆրանսերէն ոգերիկ կատակերգութիւն մը «Զափի վրայ ամուսին մը», բեմադիր՝ Հանրի Ճանիք :

ՆՈՒԷՐ

Այրի Տիկին Ռ. Թուֆէնկճեան, Տէր եւ Տիկին Շէբոյեան, Տէր եւ Տիկին Սթատեան, հաղարական Փր. կը նուիրեն Ճարութիւն Տարաքճեանի մահուան տարեդարձ, Մշակոյթի Տան :

Ստանալ «Ցառաջ»էն :

×

Պանեէօ Քաչանի Ֆ. Կ. Խաչի մասնաճիւղս չնորհակալութեամբ ստացած է, Տիկին Ճարութիւնեանէ երկու հազար Փր. իր ամուսնոյն մահուան տարելիցին առթիւ, Տիկին Շնորհիկ Նաւասարդեանէ երկու հազար Փր., Պարոն կարապետ Գաբաօղլանեանէ երկու հազար Փր., Տիկիններ՝ Մալխասեանէ, Մանեայ կարապետեանէ, Հանչէրեանէ, Իսահակեանէ, Գ. Թուֆանեանէ, Թորոսեանէ հազարական Փր. :

Broderies mécaniques
Guipures, dentelles
Garnitures brodées

Pour Corsages
et articles fantaisie

VICTOR UZIEL

24. Rue Sainte-Foy — Paris 2e

Tél. : CENtral 00-50
(Métro : Strasbourg-St-Denis)

ՏՐԱՄԱԴՐԵԼԻ ՊԱՀԵՍՏ
ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆՈՒՄ

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Համախարբերդցիական Միութեան Մարսէյլի մասնաճիւղի վարչութիւնը իր խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնէ հայրենակիցներ Լեւոն Պարոնեանի, Մխսաք Պարոնեանի, ինչպէս նաեւ Պարոնեան ընտանիքին բոլոր անդամներուն՝ Պարոն Պարոնեանի (Պուլկարիա) եւ Մարսիրոս Պարոնեանի (Ամերիկա) մահուան առթիւ :

●

Սէն Ժերոմի Կապ. Խաչի մասնաճիւղը իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ ընկերուհիներ Ճարութիւնեաններուն, նոյնպէս ընկեր Սահակ Ճարութիւնեանին, իրենց զաւկին Կարպիս Ճարութիւնեանի անակնկալ արկածին համար, եւ արագ ապաքինում կը մաղթէ :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տէր եւ Տիկին Իչխան Նուրիճանեան կը ծանուցանեն թէ այս կիրակի Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի իրենց աղբացեալ ծնողքին Տէր եւ Տիկին Ալիք եւ Հայկանոյշ Նուրիճանեանի (ծնեալ Աւետեան) հոգւոյն :

Կը հրաւիրուին աղբացեալներուն յիշատակը յարգողները :

●

Տէր եւ Տիկին Արամ Գաբրիէլեան, Այրի Տիկին Իւղպաշեան, Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Կէչուտեան, Այրի Տիկին Թամամ Սաղրեան, կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի Պոմոնի Ս. Սահակ Մեսրոպ եկեղեցիին մէջ, իրենց քրոջ, քրոջզաւկին՝ ՋՈՒԱՐԹ ՄԱՐԱՊԱՆԵԱՆի (ծնեալ Գաբրիէլեան) մահուան քառասունքին առթիւ : Կը հրաւիրուին աղբացեալին յիշատակը յարգողները :

Այս առթիւ Տէր եւ Տիկին Արամ Գաբրիէլեան եւ Այրի Տիկին Իւղպաշեան կը նուիրեն հազարական ֆրանք·—

Փարիզի Մշակոյթային տան (ստանալ Պոմոնի Չաւարեան ենթակոմիտէէն) :

Պոմոնի Կ. Խաչին : Մարսէյլի Համազգայինին, Պոմոնի Դպրաց դասուն : Պոմոնի եկեղեցիին, Պոմոնի Աղքատախնամին, «Ցառաջ»ի Փոնտին :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ ՄԷՋ

Տէր եւ Տիկին Ճարութիւն Թովմասեան Տէր եւ Տիկին Ոսկեան Սիմաարեան, Տէր եւ Տիկին Պաղտասարեան, Այրի Տիկին Մարգարեան կը ծանուցանեն թէ այս կիրակի Ս. Պօղոս Պետրոս եկեղեցւոյ մէջ տեղի պիտի ունենայ հոգեհանգստեան պաշտօն իրենց մօր՝

ՎԱՐԴՈՒՀԻ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆԻ

մահուան քառասունքին առթիւ ու հանգուցեալ Թովմասեան ընտանիքի ննջեցելոց հոգւոյն : Կը հրաւիրուին աղբացեալներուն յիշատակը յարգողները :

ԾԱԽՈՒԻ Է

Շատ պեղեցիկ լօճալ մը, 200 քառակուսի մեթր, հեռաձայն, կապ, էլեկտրական ուժ, կենդրոնական ջեռուցում, երկու մուտք : Հեռաձայնել՝

ARC 12-23

ՈՐԲԵՐՈՒ ՕԳՆ. ՄԱՐՄԻՆ

Մանուկներու ծպտեալ հա դէսը կիրակի 7 Ապրիլ, Սէրքլը Միլի ռի մէջ, նախաճաշեւոյթեամբ Տիկն. Միհրթեան Արբ. Օգն. Մարմնի :

Անոնք որ կ'ուզեն ծպտել իրենց մանուկները Ապրիլ 7ի հանդէսին համար, կրնան աճապարել :

Տողանցքը ժամը 16·30ին, բազմազան մրցանակներով :

Imp. Araxes - 46, rue Richer, Paris (9e)

Օր. ՖԼՈՐԱՆՍ ԽԵՐՈՑԵԱՆ
Պ. ՀՐԱՆԴ ՏԻՐ ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ
Նշանուած

Բլամար, 24 Փետր. 1957 Փարիզ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Ց. Դ. «Փոթորիկ» խումբի ժողովը այս հինգշաբթի իրիկուան ժամը 21ին, սովորական հաւաքատեղին, (17 rue Plœ) :

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ Հ. Ց. Դ. Ս. Մինասեան ենթակոմիտէի ժողովը այս ուրբաթ, ժամը 21ին, սովորական հաւաքատեղին :

ԼԻՈՆ.— Հ. Ց. Դ. «Վարանդեան» կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները այս ուրբաթ ժամը 20·30ին, Ցոյներուն սրահը :

ՎԻԷՆ.— Հ. Ց. Դ. ընկերական ընդհ. ժողովը այս շաբաթ, ժամը 20·30ին, «Համօ Օհանջանեան» սրահին մէջ : Կարեւոր օրակարգ : Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է :

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Բարեգործականի պարահանդէսի կազմակերպիչ յանձնախումբը կը յայտարարէ թէ Մարտ երեքին տեղի ունենալիք պարահանդէսի զեղարուեստական բաժինին համար ապահոված է Փարիզի առաջնակարգ քապարէներէն Փուէրթա Տէլ Սոլի աթթրաքսիոնի խումբը, ամբողջական կազմով :

Գեղարուեստական բաժինը պիտի սկսի ժամը ճիշդ ութին :

Միջազգային համբաւ ունեցած այս խումբին ներկայացումը չխանգարելու համար յարգոյ հասարակութենէն կը խնդրուի սեղանները զրաւել ամիջնէն ուշը ժամը 19·30ին :

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

Կրօն. Ընկերակցութիւնը կը ծանուցանէ թէ՝ Վարդանանցի տօնը պիտի կատարուի այս կիրակի օր, մասնակցութեամբ երգեցիկ երկսեռ խումբի ամբողջ կազմին, որ պատարագէ ետք պիտի երգէ նաեւ բազմաձայն խմբերգներ, ընդմիջարար մեներգներու եւ արտասանութիւններու :

× *Աբեւագալի երգեցողութիւնները սկսին պիտի ունենան Մարտ տասնէն սկսեալ, կանոնաւորապէս ամէն կիրակի, ժամը 11ին :*

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՏՕՆԸ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Այս հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8·30ին, Վարդանանց տօնին առթիւ, Լիոնի մէջ տեղի պիտի ունենայ անոնց խնկելի յիշատակին վերակոչումը Իմմաքիւլէ Գոնսեբսիոնի նորաշէն սրահին մէջ, 24 բիս Տիւնուար :

Բանախօսութենէ, արտասանութիւնէ եւ երգերէ վերջ պիտի ունկնդրուին «Անուշ»ի օփերային երեք միքրոսխոն ձայնապնակները բացատրութեամբ :

Լիոնի հայութիւնը կը հրաւիրուի հայրենիքի եւ կրօնքի դիւցազներուն յիշատակը յաւերժացնելու համար հայկական ջերմիկ մթնոլորտի մը սարքուած սոյն հանդէսին :

Մուտքը ազատ է եւ սրահին ջերմութիւնը՝ ապահոված :

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18Ը

ԻՍԻԻ ՄԷՋ

Այս կիրակի ցերեկ ժամը 15ին, Խրիմեան զպրոցը, 2 բիս տը լա Տէֆանս :

Ձոխ յայտագիր : Կը մասնակցի Թաթիոթ ՍԷՅՐԱՆ :

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Մ. Պարսամեանի յիսնամեայ յոբելենական հանդէսը, որ Շաւարշ Միսաքեանի անակնկալ մահուան պատճառով յետաձգուած էր, տեղի պիտի ունենայ 27 Ապրիլ, չաբաթ դիշեր, ժամը 21ին, Սալ Շոփէնի մէջ : Կը խնդրուի նկատի ունենալ :

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Պ. Ժան Ժակ Ազատեան, վիրաբոյժ, ատամնաբոյժ, վկայեալ Մարսէյլի Համալսարանէն : Բացած է իր բանպինէն արդիական բոլոր կազմածներով :

Մարտ 1էն սկսեալ դիմել ամէն օր, 15 Պուլվար տիւ Նորտ

Պոմոն-Սէն Ժիւլիէն (Մարսէյլ)

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Կարուհի կ'ուզուի աքսիլիէի մէջ աշխատելու համար : Դիմել՝

Confection de Paris
19 Bd. St. Denis, Paris (1er étage)

ԿՐ ՓՆՏՌՈՒԻ

Բնիկ Բինկեանցի Ճարութիւն Մելոյեան, կնոջ անունը՝ Նունիկ, տղուն՝ Բենիկ : Ճշդուած է, որ Պուլկարիա հաստատուած էր : Տեղեկութիւն ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել՝

Mr. Karouguian
9 Rue Marais Kageneck
Strasbourg (Bas Rhin)

ԿԻՐԱԿԻ, 3 ՄԱՐՏ 1957, ԺԱՄԸ 16-ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԿԷՍ ԳԻՇԵՐ

ՕԹԷԼ ԺՈՐԺ Ե-Ի ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ

Հ.Բ.Ը.Մ.ԻՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Պատուոյ Նախագահուհիութեամբ
ԶԱՐԵՀ ԳԷՑ ՆՈՒՊԱՐԻ

Պատրաստուեցէք փարիզահայ ամէնէն վինտուած պարահանդէսին

Առաջնակարգ Նուագախումբ, գեղարուեստական ճոխ բաժին եւ աճակնկալներ :

Տոմսերու եւ սեղաններու վերապահման համար դիմել Բարեգործականի գրասենեակը, 11 Մոուար Ալպոնի :ԹՐՕ 03-18

ՀԱՅ ԾԱՆՕԹ ԱՍՏՂԱՊԷՏ ԵՒ ՁԵՌՔԻ ԳԻՇԵՐ ԿԱՐԴԱՑՈՂ

ՏԻԿԻՆ ՍՕՖԻ ԲԱՐԷԶ

Կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 13–19 ԲԱՑԻ ԿԻՐԱԿԻԷ

Գաւառ բնակողներուն թղթակցութեամբ կը պատասխանէ՝ հայերէն կամ ֆրանսերէն լեզուով :

ԲԱՑԱՌԶԱԿ ԳԱՂՏՆԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ

Հասցէ·— Madame SOPHIE PAREZ, 12, Passage Léon PARIS-18e
Métro : Château Rouge, Barbès